

Δέκατο μάθημα

Επίσκεψη στο γιατρό

Από χθες το πρωί ο Γιάννης δεν ήταν καλά. Είχε πόνους στο κεφάλι και στο λαιμό του και δεν πήρε το πρωινό του. «Μείνε στο κρεβάτι σου», τον συμβούλεψε η μητέρα του. Αυτός όμως δεν την άκουσε και πήγε στο σχολείο. Το μεσημέρι, όταν γύρισε σπίτι, ξάπλωσε και πήρε τον πυρετό του. Το θερμόμετρο έδειξε 39°. «Εμένα κανέναν δε με ακούει,» του γκρίνιασε η μητέρα. Ο Γιάννης αποφάσισε και πήγε στο γιατρό.

Στο ιατρείο ήταν πολλοί άνθρωποι. Ζήτησε την κάρτα με τα στοιχεία του από την χαρτοθήκη. Μετά περίμενε υπομονετικά με τους άλλους αρρώστους στην αίθουσα αναμονής. Σε μερικούς η νοσοκόμα έκανε ένεση, σε άλλους πήρε την πίεση. Πολλούς τους έστειλε στο μικροβιολόγο για ανάλυση αίματος, στον ακτινολόγο για ακτίνες, στον καρδιολόγο για καρδιογράφημα, στο χειρουργό για κάταγμα και στον οφθαλμίατρο για γυαλιά.

«Είναι η δική σας σειρά τώρα», του είπε η νοσοκόμα μετά από μισή ώρα.

«Σ' εμένα το λέτε;» ρώτησε ο Γιάννης.

«Ναι, σε σας. Περάστε στο γιατρό για εξέταση.»

Διάλογος

A – Καλησπέρα σας, γιατρέ.

B – Καλησπέρα, παιδί μου. Μα πες μου. Εσένα από κάπου σε ξέρω. Μα βέβαια. Δεν είσαι ο συμμαθητής του γιου μου από το γυμνάσιο;

A – Μάλιστα, πηγαίνω με το γιο σας στην ίδια τάξη.

B – Γιάννη, σε βλέπω λίγο χλωμό.

A – Νιώθω άσχημα. Έχω πόνους σε ολόκληρο το σώμα, κρυώνω, βήχω, έχω 39° πυρετό.

B – Έχεις ανάγκη από λίγη ξεκούραση. Δεν προσέχεις. Ο οργανισμός σου είναι αδύνατος και έτσι σε χτύπησε η επιδημία γρίπης. Βγάλε το πουκάμισό σου, βήξε ...

A – Γκουχ, γκουχ...

B – Ασφαλώς έχεις βρογχικά, ο σφυγμός σου είναι γρήγορος. Τώρα άκουσέ με προσεκτικά. Πες μου, είσαι ασφαλισμένος;

A – Ναι, στο I. Κ. Α.

B – Θαυμαστά. Πήγαινε στο φαρμακείο και με τη συνταγή που σου έγραψα αγόρασε σταγόνες για το συνάχι, χάπια για το βήχα, ασπιρίνες και βιταμίνες. Μείνε στο κρεβάτι μία εβδομάδα. Θα πίνεις πολλά υγρά και θα τρως καλά. Μετά πέρασε από εμένα για νέα εξέταση. Ξέρεις ότι εμείς οι για-τροί είμαστε ανήσυχoi για τους αρρώστους μας.

A – Χαίρετε, γιατρέ, και σας ευχαριστώ πολύ. Τους χαιρετισμούς μου και στο γιο σας.

B – Ευχαριστώ και γίνει γρήγορα καλά.

Γραμματική

Skloňování osobních zájmen (κλίση των προσωπικών αντωνυμιών)

Řečtina má dva tvary osobních zájmen – silné a slabé tvary (δυνατοί τύποι, αδύνατοι τύποι).

Sklonění silných tvarů:

singulár	1. os.	2. os.	3. os. m.	3. os. f.	3. os. n.
N.	εγώ	εσύ	αυτός	αυτή	αυτό
G.	εμένα	εσένα	αυτού	αυτής	αυτού
A.	εμένα	εσένα	αυτόν	αυτή(ν)	αυτό
plurál					
N.	εμείς	εσείς	αυτοί	αυτές	αυτά
G.	εμάς	εσάς	αυτών	αυτών	αυτών
A.	εμάς	εσάς	αυτούς	αυτές	αυτά

Sklonění slabých tvarů:

singulár	1. os.	2. os.	3. os. m.	3. os. f.	3. os. n.
N.	–	–	τος	τη	το
G.	μου	σου	του	της	του
A.	με	σε	τον	τη(ν)	το
plurál					
N.	–	–	τοι	τες	τα
G.	μας	σας	τους	τους	τους
A.	μας	σας	τους	τις / τες	τα

Použití silných a slabých tvarů osobních zájmen

1) **Silné tvary** se používají podobně jako v češtině ve spojení se slovesem jen

a) pokud je na ně kladen **důraz**:

Εγώ δεν έχω τώρα καιρό, εσύ πάντα έχεις καιρό.
Εμένα με βλέπει συχνά, εσένα δε σε βλέπει τόσο συχνά.
Εσάς θέλουν, όχι εμάς.

Pozor na idiomatická spojení:

Εμείς οι Έλληνες.	My Řekové.
Εγώ ο κακομοίρης!	Јá nešťastník!

b) stojí-li zájmeno samostatně bez slovesa:

Ποιον θέλεις; Εσένα.

c) po jednoduchých předložkách:

Πγαίνει στο θέατρο με εμένα.
Τι θέλεις από εμένα;
Το λέει σ' εμένα.

2) **Slabé tvary** se používají:

a) ve spojení se slovesem, není-li na zájmeno kladen důraz:

Σε βλέπω.

Μας κοιτάζουν.

Το διαβάζω.

Pokud je sloveso v indikativu, konjunktivu nebo kondicionálu, stojí zájmeno před slovesem, je-li v imperativu, stojí za slovesem: Φώναξέ τον!

b) za příslovcem, které má funkci předložky:

πλάι μου	vedle mne
μπροστά μου	přede mnou
πίσω μου	za mnou
πάνω του	na něm
κοντά μου	blízko mne
έξω του	venku (z něho, z toho)
μαζί μας	s námi apod.

c) ve spojení s pozdravy, zvoláním:

Καλημέρα σας!	Dobry den!
Συμφορά μου!	Běda mi!

d) Nominativ slabého zájmena 3. os. se používá zejména ve spojení se zvolací částicí να:

Να τος!	Tady je!
---------	----------

- e) Akuzativ plurálu feminina ve slabém tvaru *τες* se používá, stojí-li za slovesem:
Χαιρέτα *τες*! Pozdravuj je!
ale
Τις χαιρετώ. Zdravím je.
- f) Vokativ má pouze 2. osoba:
Εσύ εκεί πέρα, τι θέλεις; Ty tam, co chceš?
Εσύ, έλα σ' εμένα! Ty, pojd' ke mně!
Εσείς, ελάτε σ'εμένα!

Řečtina používá přivlastňovacích zájmen v podobě 2. pádu slabého tvaru osobního zájmena i v případech, kdy čeština přivlastňovací zájmeno nepotřebuje:

Ματκα není doma. Η μητέρα μου δεν είναι σπίτι.
Οτεc je v práci. Ο πατέρας μου είναι στη δουλειά του.

Při překladu z řečtiny do češtiny k těmto přivlastňovacím zájmenům nepřihlížíme.

Ορακονάνι a πρeδςαζενί οςοβνίηο ζάγμενα (επαναληπτική και προληπτική αντωνυμία)

Mezi jevy, které spojují novořečtinu s některými jinými balkánskými jazyky patří zdůraznění substantivního předmětu předsazením nebo opakováním osobního zájmena vztahujícího se k tomuto předmětu:

- a) Τον είδα τον Πέτρο. Petra jsem viděl.
Να την η δασκάλα! Učitelka je zde.
Με είδες εμένα; Mě jsi viděl?
Το διάβασες αυτό το βιβλίο; Tuto knihu jsi četl?
Αυτά τα παιδιά τα ξέρω όλα. Tyto děti znám všechny.
- b) Τον Πέτρο δεν τον είδα. Petra jsem neviděl.
Το Γιώργο δεν τον ξέρω. Jiřího neznám.
Εσένα δε σε θέλω εδώ. Tebe tady nechci.

Idiomatická spojení:

Τι τον έχεις τον Πέτρο; V jakém vztahu jsi k Petrovi?
Τον έχω δεύτερο εξάδελφο. Je mým vzdáleným bratrancem.

Σιλνά πρiνλαςτñovacί ζάγμενα (κτητικές αντωνυμίες – δυνατοί τύποι)

Vedle nám již známých přivlastňovacích zájmen, odpovídajících genitivu slabých tvarů osobních zájmen stojících za substantivem (το βιβλίο μου – viz str. 34), má novořečtina i silné tvary přivlastňovacího zájmena. Tvoří se pomocí adjektiva *δικός* (vlastní) + genitiv slabého tvaru osobních zájmen:

ο δικός μου, σου, του, της, του αδελφός
του δικού μου, ... αδελφού
το δικό μου, ... αδελφό
η δική μου, σου, του, της, του αδελφή
της δικής μου, ... αδελφής
τη δική μου, ... αδελφή
το δικό μου, σου, του, της, του παιδί
του δικού μου, ... παιδιού
το δικό μου, ... παιδί
ο δικός μας, σας, τους κήπος
του δικού μας, ... κήπου
το δικό μας, ... κήπο
η δική μας, σας, τους νίκη
της δικής μας, ... νίκης
τη δική μας, ... νίκη
το δικό μας, σας, τους βιβλίο
του δικού μας, ... βιβλίου
το δικό μας, ... βιβλίο

οι δικοί μου, σου, του, της, του αδελφοί
των δικών μου, ... αδελφών
τους δικούς μου, ... αδελφούς
οι δικές μου, σου, του, της, του αδελφές
των δικών μου, ... αδελφών
τις δικές μου, ... αδελφές
τα δικά μου, σου, του, της, του παιδιά
των δικών μου, ... παιδιών
τα δικά μου, ... παιδιά
οι δικοί μας, σας, τους κήποι
των δικών μας, ... κήπων
τους δικούς μας, ... κήπους
οι δικές μας, σας, τους νίκες
των δικών μας, ... νικών
τις δικές μας, ... νίκες
τα δικά μας, σας, τους βιβλία
των δικών μας, ... βιβλίων
τα δικά μας, ... βιβλία

Uvedené tvary se používají

- a) při zdůraznění vlastnického vztahu:
Αυτό το βιβλίο είναι δικό μου!
- b) při protikladu:
Το δικό μου αυτοκίνητο είναι άσπρο, το δικό σου είναι μπλε.
- c) v doplňkovém postavení:
Ποιανού είναι αυτό το μολύβι; Είναι δικό μου.
- d) i v jiných případech, kdy přivlastňovací zájmeno nedoprovází podstatné jméno:
Αυτό δεν είναι το βιβλίο μου. Δώσε μου το δικό μου! Toto není moje kniha. Dej mi tu mou!

- 1) Silné přivlastňovací zájmeno může stát před podstatným jménem: το δικό μου γραφείο nebo za podstatným jménem: το γραφείο το δικό μου.
- 2) Nominativ ženského rodu δική má též tvar δικιά.
- 3) οι δικοί μου, σου, μας, σας – ‘naši, vaši’
- 4) Do češtiny překládáme i tyto silné tvary většinou pouhým přivlastňovacím zájmenem:
Πού είναι το βιβλίο μου; – Πού είναι το δικό μου το βιβλίο;
Κde je moje kniha?

🔍 Τάzací zájmeno s významem ‘koho? či?’ (ερωτηματική αντωνυμία)

Ποιανού, ποιανής, ποιανού είναι; Ποιανών είναι; *Ϊί je?*
Τίνος (pro všechny rody a čísla) είναι; *Ϊί je?*

Είναι αυτό το βιβλίο του Γιώργου ή ποιανού είναι;

Patří tato kniha Jiřimu nebo *Ϊί je?*

Είναι αυτό το βιβλίο της Ελένης ή ποιανής είναι;

Patří tato kniha Heleně nebo *Ϊί je?*

Είναι αυτό το βιβλίο των παιδιών σας ή ποιανών είναι;

Patří tato kniha vašim dětem nebo *Ϊί je?*

Novořečtina rozlišuje u tázacího zájmena rod i číslo osoby nebo věci, na niž se ptáme (srv. pro nom. ποιος, ποια, ποιο str. 64).

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις κατάλληλες αντωνυμίες:

..... είμαστε από την Αγγλία.

..... από πού είστε;

..... περιμένουν στη στάση του λεωφορείου.

..... δεν πηγαίνεις ποτέ στο γιατρό;

..... είναι νοσοκόμα και δουλεύει στο I.K.A.

..... είναι παιδίατρος στο νοσοκομείο της γειτονιάς.

Πώς σας λένε; λένε Γιώργο.

Πώς λένε τη μητέρα σου; λένε Μαρία.

Περιμένετε τον καθηγητή σας; Όχι, δεν περιμένουμε γιατί είναι στον οδοντογιατρό.

Ξέρεις αυτούς τους κυρίους εκεί; Ναι, ξέρω.

Είδες τις εφημερίδες; Ναι, είδα.

Τι τον έχεις το Δημήτρη; έχω αδελφό.

Αγόρασες του πατέρα σου εισιτήρια για το θέατρο; Ναι, αγόρασα εισιτήρια για το θέατρο.

Ποιον θέλετε, παρακαλώ; θέλω, όχι εσένα.

Βλέπεις το καράβι στο λιμάνι; Ναι, βλέπω.

..... είναι αυτό το βιβλίο;

Ξέρεις κυρίας είναι η τσάντα;

..... παιδιά πηγαίνουν αύριο εκδρομή;

..... το ρολόι πάει ακριβώς;

..... ανθρώπων είναι το σπίτι;

..... είναι αυτό το βιβλίο;

- 2.** *Να συμπληρώσετε τις λέξεις που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα με την κατάλληλη αντωνυμία:*

Η νοσοκόμα φωνάζει τον **άρρωστο**.

Στέλνω **τα δέματα** από το ταχυδρομείο.

Περιμένω **την παρέα μου** το βράδυ.

Διαβάζω **τις καθημερινές εφημερίδες**.

Ψωνίζουμε **τους δίσκους** με δικά μας λεπτά.

Βάζουμε **το αυτοκίνητο** στο γκαράζ.

Βλέπω **το φίλο μου** στο δρόμο.

- 3.** *Να βρείτε τη σωστή ερμηνεία των προτάσεων:*

Όταν βήχουμε έχουμε

α) την καρδιά μας

β) το στομάχι μας

γ) βρογχικά.

Ο γιατρός που εξετάζει τα μάτια είναι

α) καρδιολόγος

β) οφθαλμίατρος

γ) χειρουργός.

Στο φαρμακείο αγοράζουμε

α) φάρμακα

β) ψωμί

γ) παιχνίδια.

Για αναλύσεις πηγαίνουμε

α) στον οδοντογιατρό (οδοντίατρο)

β) στον ωτορινολαρυγγολόγο

γ) στον μικροβιολόγο.

Η νοσοκόμα δουλεύει

α) στο σουπερμάρκετ

β) στο μουσείο

γ) στο νοσοκομείο.

Ο χειρουργός

α) κάνει εγχείρηση

β) κάνει φιλμ

γ) κάνει αναλύσεις.

4. Na metafráste από τα ελληνικά στα τσεχικά:

Η γραβάτα είναι δική μου.

Ο σφυγμός μου είναι κανονικός. Ο δικός σου είναι γρήγορος.

Οι δικοί μας λείπουν κάθε βράδυ από το σπίτι.

Ο γιατρός σας είναι πολύ καλός. Όχι όμως ο δικός μου.

Το παιδί μου σπουδάζει στη Φιλοσοφική Σχολή. Σε ποια Σχολή σπουδάζει το δικό σας;

Βλέπουν τα σφάλματα των άλλων. Ποτέ τα δικά τους.

Το χρώμα του δικού σου καπέλου είναι ανοιχτό. Του δικού μου είναι σκούρο.

Παρακαλώ, ανοίξτε μας το παράθυρο. Κάνει ζέστη.

Μου ανάβετε το φως του χολ;

Ταξί, πήγαινέ μας στην Ακρόπολη.

Δέστε τους πώς τρώνε με όρεξη!

Χαιρέτα τες. Εγώ τις χαιρετώ πάντα.

5. Přeložte:

Volá mne, ne tebe. Se mnou chodí často do kina. Tuto knihu má ode mne. Od tebe nechci nic. Jemu věřím, jí nevěřím. Čekala jsem na přítelkyně dvě hodiny, ale ony nepřišly. Evu vidíš často? Ne, nevidím ji často. A Martu vidíš často? Ano, ji vidím pravidelně. My jdeme do divadla, jdete s námi? My Češi pijeme pivo, vy Řekové pijete uzo a víno. Dobrý den, děti, jak se vám daří? Bydlí blízko mne. Byl v řadě před tebou. Šel s námi do knihovny.

Píšeš svým sestřám? Pozdravuj je ode mne! Podívej se na ně, vždy odpoledne studují. Tady je Petr! On má jízdenky na vlak! Já nešťastník, zapomněl jsem je doma na stole! Máš můj sešit? Ne, má ho můj bratr. Támhle je moje matka! Vidíš ji? Ji nevidím, ale vidím tvou sestru. Znáš našeho profesora? Ne, toho ještě neznám. Bratr je ve škole, otec je v kanceláři.

Moje sestra chodí vždy včas do školy. Náš profesor je Čech, váš je Američan. Naše auto je nové, jejich je už staré. Kde je moje kniha? Vidím jen tvou. Náš byt je ve vile, váš je v činžovním domě. Piší dopis své sestře. Byt mých sester je v pátém patře, v kterém patře je byt tvých sester? Naši jeli letos na prázdniny k moři, kam jeli vaši? To není mé pero, dej mi moje!

Čí je tato vila? Komu patří tato zahrada? Čí je toto dítě? Čí jsou tyto kabelky? Čí je tato fotografie? Čí jsou tyto fotografie? Čí jsou tyto peněženky? Na stole je pět knih, čí jsou? Čí je tento kufr, je můj nebo váš? Čí je tato vstupenka, je vaše?

6. Tvořte věty:

a) se silnými tvary osobních zájmen

b) se slabými tvary osobních zájmen.

7. *Πřeložte:*

Zdraví a nemoce

Když byl můj bratr malý, byl často nemocný. Tvůj byl vždy zdravý? Ne, malé děti bývají často nemocné, jsou nastydlé, mají horečku a potí se. Nemají chuť k jídlu, bolí je hlava a krk. V zimě mají i dospělí často kašel a rýmu. Jedno české přísloví říká: „Kam nechodí slunce, tam chodí lékař.“ Máte i v Řecku toto přísloví? Ano, jen trochu jinak: „Byt, který nevidí slunce, vidí lékař.“ Smysl je však stejný. Lékař napsal recept, šli jsme do lékárny a přinesli jsme léky. Za týden šly děti opět do školy.

U lékaře

A: Dobrý den, pane doktore.

B: Co vám chybí?

A: Mám bolesti hlavy, točí se mi hlava a mám horečku.

B: Kolik?

A: 38°.

B: To není nic vážného. Otevřete ústa, ukažte jazyk. Máte kašel?

A: Ano, mám silný kašel.

B: Dostal jste chřipku. Zde je recept. Kupte si v lékárně prášky a brzy budete v pořádku.

A: Děkuji, pane doktore. Na shledanou.

B: Přěji vám brzké uzdravení.

Λεξιλόγιο

αδιάθετος, -η, -ο nemocný; indisponovaný; neužívaný

αίθουσα, η sál, místnost, posluchárna

αίθουσα αναμονής čekárna

αισθάνομαι cítím

ακτίνα, η paprsek, *πřen.* rentgenový snímek

ακτινολόγος, ο rentgenolog

ανάλυση, η (εις) rozbor, analýza

αναμονή, η čekání

αναρρώνω zotavuji se, uzdravuji se

ανήσυχος, -η, -ο neklidný

απαραίτητος, -η, -ο nezbytný, neodbytný, nutný

αποφασίζω, -ομαι rozhoduji se, usnáním se

ασπιρίνη, η aspirin

ασφάλεια, η bezpečnost, pojištění, jistota

ασφάλιση, η (εις) zabezpečení; pojištění

ασφαλισμένος, -η, -ο pojištěný, pojištěnec

βήχας, ο kašel

βήχω kašlu, mám kašel

βιταμίνη, η vitamín

βρογχικά, τα průdušky

γεωργικός, -ή, -ό zemědělský; rolnický

γκρινιάζω reptám, naříkám, stěžuji si

γρίπη, η χřípka
 γυαλιά, τα brýle
 γυαλί, το sklo

δικός μου, -ή (-ιά), -ό můj (vlastní), můj
 (osobní)

δοκιμάζω, -ομαι posuzuji něco, zkou-
 ším něco; snažím se o něco

εγχείρηση, η (εις) operace

ένεση, η (εις) injekce

εξετάζω, -ομαι zkouším; vyšetřuji

επιδημία, η epidemie

Ερυθρός Σταυρός, ο Červený kříž

έσχατος, -η, -ο nejvzdálenější

ζητώ (άω), -ιέμαι hledám; žádám

ιατρείο, το lékařská ordinace

ίδρυμα, το ústav, instituce; nadace

κακομοίρης, ο nešťastník

καί(γ)ω, -(γ)ομαι hořím; pálím

κανονικός, -ή, -ό pravidelný, obvyklý

καρδιογράφημα, το kardiogram

καρδιολόγος, ο kardiolog

κάταγμα, το zlomenina

κοινωνικός, -ή, -ό společenský, sociální

κρυώνω jsem nachlazený; je mi zima

μερικός, -ή, -ό částečný

μερικοί, -ές, -ά někteří

μικροβιολόγος, ο mikrobiolog

μπλε modrý

νοσοκόμα, η ošetřovatelka, zdravotní
 sestra

νοσοκομείο, το nemocnice

ξαπλώνω ležím, rozprostírám se

οδοντίατρος (οδοντογιατρός), ο, η zub-
 ní lékař

οργανισμός, ο organismus, organizace

ούζο, το uzo (lihovina)

οφθαλμίατρος, ο οční lékař

παθολόγος, ο internista

παιδίατρος, ο dětský lékař

παιχνίδι, το hra, hračka

περαστικά dočasně; přání brzkého
 uzdravení při nemoci

πίεση, η (εις) tlak

πόνος, ο bolest; námaha, úsilí

πρεσβυωπία, η dalekozrakost

προσεκτικά pozorně

πρωινό, το snídaně

πυρετός, ο horečka

σπουδαίος, -α, -ο důležitý, závažný;
 pozoruhodný

σταγόνα, η kapka

στομάχι, το žaludek

στοιχείο, το prvek, složka; údaj

συμβουλευώ, -ομαι radím

συνάχι, το týma

σφάλμα, το omyl, chyba

σφυγμός, ο tep

υγρό, το tekutina, kapalina

υπομονετικά trpělivě

φαρμακείο, το lékárna

φαρμακοποιός, ο, η lékárník, farma-
 ceut

χαιρετισμός, ο pozdrav

χάπι, το pilulka

χαρτοθήκη, η kartotéka

χειρουργός, ο chirurg

χολή, η žluč; žlučník

ψωνίζω nakupuji

ωτορινολαρυγγολόγος, ο (ΩΡΛ) ušní,
 nosní a krční lékař

☐ Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

παίρνω την πίεση – μετρώ την πίεση	měřím tlak
παίρνω τον πυρετό μου – μετρώ τον πυρετό μου – βάζω θερμομόμετρο	měřím teplotu
κάνω ιατρική εξέταση – περνώ ιατρική εξέταση – πηγαίνω για ιατρική εξέταση	jdu na vyšetření
κάνω εγχείρηση – εγχειρίζομαι – κάνω ένεση	jsem operován, dostávám injekci
νιώθω άσχημα – είμαι άσχημα	není mi dobře
αρπάζω συνάχι – έχω συνάχι	mám rýmu
με πειράζει το στομάχι μου – έχω πόνους στο στομάχι – έχω το στομάχι μου	mám žaludeční potíže
με πειράζουν τα παπούτσια – τα παπούτσια είναι στενά	tlačí mě boty
γίνε καλά – περαστικά – να αναρρώσεις γρήγορα	Uzdrav se brzy!
Είμαι ασφαλισμένος στο Ι.Κ.Α. (Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων)	Jsem pojištěný u Všeobecné pojišťovny.
Είμαι ασφαλισμένος στον Ο.Γ.Α. (Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων)	Jsem pojištěný u Zemědělské pojišťovny.

Prísloví – Παροιμίες

Σπίτι που δεν βλέπει ο ήλιος, το βλέπει ο γιατρός.	Kam nechodí slunce, tam chodí lékař.
--	--------------------------------------

Ενδέκατο μάθημα

Διακοπές στην Ελλάδα

Κάθε μήνα βάζω στην άκρη λίγα χρήματα γιατί κάνω σχέδια να πάω το καλοκαίρι στην Ελλάδα. Η χώρα αυτή είναι σε όλους γνωστή σαν πατρίδα του Πλάτωνα, του Περικλή και του Σοφοκλή, αλλά και του Σεφέρη, Ελύτη και της Μαρίας Κάλλας. Παρόλο που είναι μικρή σε έκταση έχει πολλά νησιά με καθαρές θάλασσες και όμορφες ακρογιαλιές. Εκτός από την Αθήνα με την Ακρόπολη και τη Θεσσαλονίκη με τις βυζαντινές εκκλησίες, μεγάλα πολιτιστικά κέντρα, υπάρχουν και πολλοί άλλοι ενδιαφέροντες τόποι και μουσεία.

Η Κρήτη συνδυάζει την αρχαία ιστορία, τέχνη και πολιτισμό με τη σύγχρονη ζωή της. Η Σαντορίνη, αρχαία Θήρα, έχει κάτασπρα σπίτια και συμπαθητικά γαϊδουράκια που ανεβάζουν τους τουρίστες από το λιμάνι στη χώρα.

Εάν σας αρέσουν τα μπάνια στη θάλασσα, τα φρέσκα ψάρια, τα φρούτα και τα λαχανικά, εάν σας αρέσουν τα ταξίδια με καϊκι, τα ελληνικά τραγούδια, το ελληνικό κρασί, πηγαίnete στην καταπράσινη Θάσο ή τη Λέσβο.

Παντού πουλάνε φτηνά δώρα που κάνουν χαρά σε όλους. Η Ελλάδα σας προσφέρει τον ήλιο της με το χαμόγελο των ανθρώπων της, βουνίσσιων και θαλασσινών.

Διάλογος «Στην ταβέρνα»

- Γιάννης: Ποπό, κόσμος! Παρακαλώ, υπάρχει κανένα τραπέζι ελεύθερο;
Γκαρσόν: Πόσα άτομα είστε;
Γιάννης: Οκτώ.
Γκαρσόν: Ναι, βλέπω δύο τραπέζια εκεί στη γωνία. Τι θέλετε για φαγητό;
Γιάννης: Εγώ, παιδιά, λέω όπως πάντα. Ένα κιλό ρετσίνα, χωριάτικη σαλάτα, τυρί φέτα, γύρο, ντολμαδάκια, και άλλα μεζεδάκια.
Γκαρσόν: Σε λίγο θα τα έχετε όλα.

Συνταγή

Το τζατζίκι είναι μία ελληνική σπεσιαλιτέ.

- Υλικά: 2 δόντια σκόρδο
1/2 κιλό γιαούρτι
1 αγγούρι
2 κουταλιές της σούπας λάδι
αλάτι, πιπέρι

Εκτέλεση: Κόψτε το σκόρδο και το αγγούρι σε πολύ μικρά κομμάτια. Βάλτε το λάδι μαζί με το σκόρδο και το αγγούρι σε μια σαλατιέρα και έπειτα ρίξτε σιγά-σιγά το γιαούρτι. Προσθέστε το αλάτι και το πιπέρι. Το τζατζίκι είναι έτοιμο.

Γραμματική

Vyjadřování českého 3. pádu v novořečtině

Novořecká morfologie nemá zvláštní tvar pro dativ (δοτική). Tento tvar začal zanikat již koncem starověku. Starý dativ se v novořečtině zachoval jen v některých ustrnulých rčeních, např.: εν τάξει (εντάξει) ‘v pořádku, O. K.’; δόξα τῷ Θεῷ ‘chvála Bohu’; εν ονόματι ‘jménem’.

Dativ nahrazuje novořecká genitivem (vždy, pokud je v češtině dativ vyjádřen osobním zájmenem, na němž není důraz) nebo předložkovou vazbou (viz str. 44 – 45) **σε + akuzativ**.

Ve vazbě ‘dát někomu něco’ vyjadřuje akuzativ přímý předmět (άμεσο αντικείμενο) a dativ nepřímý předmět (έμμεσο αντικείμενο).

Dativ je (zpravidla osobním) předmětem u sloves vyžadujících přímý a nepřímý předmět, např.: αγοράζω ‘koupit’ (někomu něco); αφήνω ‘nechat’; γράφω ‘psát’; δανείζω ‘půjčit’; δίνω ‘dávat’; δωρίζω ‘darovat’; εύχομαι ‘přát’; λέω ‘říkat’; παίρνω ‘brát’; πουλώ ‘prodávat’; προσφέρω ‘nabízet’; στέλνω ‘posílat’; τηλεφωνώ ‘telefonovat’; φέρνω ‘nést’; φτιάχνω ‘udělat, vyrobit’; χαρίζω ‘darovat’; χρωστώ ‘dlužit’.

Některá slovesa mají nepřímý předmět v akuzativu.

a) stejná vazba (rekce, valence) jako v češtině:

Τον μαθαίνω ελληνικά.

Učím ho řečtinu.

b) pozor na vazby, v nichž se česká a řecká slovesná rekce liší; český dativ je vyjádřen akuzativem. Jedná se zpravidla o slovesa vyjadřující dobré nebo naopak špatné jednání:

ευχαριστώ τον αδελφό

děkuji bratrovi

βοηθά το παιδί

pomáhám dítěti

σε απειλώ

vyhrožuji ti

βλάπτω τους ανθρώπους

škodím lidem

συγχαίρω τον πατέρα

blahopřeji otci

Nepřímý předmět vyjádřený osobním zájmenem

Zájmeno ve slabém tvaru má postavení proklitika, stojí před slovesem:

Μου αγοράζει ένα βιβλίο.

Kupuje mi knihu.

Σου αγοράζει ένα βιβλίο.

Kupuje ti knihu.

Του, της, του αγοράζει ένα βιβλίο.

Kupuje jemu, jí knihu.

Μας αγοράζει ένα βιβλίο.

Kupuje nám knihu.

Σας αγοράζει ένα βιβλίο.

Kupuje vám knihu.

Τους αγοράζει ένα βιβλίο.

Kupuje jim knihu.

Ve spojení s imperativem stojí nepřímý předmět za slovesem:

Στείλε μου το. Πες μου το.

Slovosled věty se slovesem v budoucím čase s nepřímým předmětem vyjádřený slabým tvarem osobního zájmena a s přímým předmětem vyjádřeným substantivem nebo silným tvarem osobního zájmena:

(Δε) θα + nepřímý předmět + sloveso + přímý předmět
(gen. slabého tvaru os. zájmena)

Θα μου αγοράζει ένα βιβλίο το μήνα.
Δε θα μου αγοράζει ένα βιβλίο το μήνα, γιατί τα βιβλία είναι ακριβά.

Bude mi kupovat jednu knihu měsíčně.
Nebude mi kupovat jednu knihu měsíčně, protože knihy jsou drahé.

(Δε) + nepřímý předmět + přímý předmět + sloveso

Έδωσες του Γιάννη το βιβλίο;
Ακόμη δεν του το έδωσα.
Του το έδωσα χθες.

Dal jsi Janovi knihu?
Ještě jsem mu ji nedal.
Dal jsem mu ji včera.

☼ **Nepřímý předmět vyjádřený předložkovou vazbou σε + akuzativ silného osobního zájmena**

Při spojení předložky σε se zájmenným tvarem začínajícím samohláskou dochází k elizi ε v předložce σε (viz str. 44 – 45):

σ' εμένα	σ' εμάς
σ' εσένα	σ' εσάς
σ' αυτόν, -ήν, -ό	σ' αυτούς, -ές, -ά

Ο πατέρας αγοράζει το βιβλίο σ' εμένα.

Otec kupuje knihu **mně**.

(s důrazem)

Ο πατέρας αγοράζει το βιβλίο σ' εσένα.

Otec kupuje knihu **tobě**.

Ο πατέρας αγοράζει το βιβλίο σ' αυτόν, σ' αυτήν, σ' αυτό.

Otec kupuje knihu **jemu, jí**.

Ο πατέρας αγοράζει το βιβλίο σ' εμάς.

Otec kupuje knihu **nám**.

Ο πατέρας αγοράζει το βιβλίο σ' εσάς.

Otec kupuje knihu **vám**.

Ο πατέρας αγοράζει το βιβλίο σ' αυτούς, σ' αυτές, σ' αυτά.

Otec kupuje knihu **jim**.

Také ve vazbách nahrazujících český dativ se při zdůraznění používá opakované nebo předsazené osobní zájmeno (επαναληπτική και προληπτική αντωνυμία, viz str. 122):

Εσένα, σου αγοράζω αυτό το βιβλίο.
Μου τηλεφωνάει εμένα κάθε μέρα.

Tobě kupuji tuto knihu.
Mně telefonuje každý den.

Poněvadž slabé tvary osobních zájmen mají stejný tvar ve funkci přivlastňovacího zájmena i ve funkci dativu, je třeba v některých případech tuto funkci v pravopise rozlišit, aby nedocházelo k nedorozumění. K tomuto rozlišení slouží v některých případech přízvuk na zájmenu vyjadřujícím dativ:

Ο πατέρας μου αγοράζει βιβλία.
Ο πατέρας μου αγοράζει βιβλία.
Ο πατέρας μου μου αγοράζει βιβλία.
Οι δάσκαλοί μας γράφουν βιβλία.
Οι δάσκαλοι μάς γράφουν συστατικά γράμματα.
Οι δάσκαλοί μας μας γράφουν συστατικά γράμματα.
Ο πατέρας μας είτε.
Ο πατέρας μάς είτε.

Můj otec kupuje knihy.
Otec mi kupuje knihy.
Můj otec mi kupuje knihy.
Naši učitelé píší knihy.
Učitelé nám píší doporučující dopisy.
Naši učitelé nám píší doporučující dopisy.
Náš otec řekl.
Otec nám řekl.

Předchází-li před zájmenem proparoxytonon, tj. slovo s přízvukem na třetí slabice od konce, strhává toto slovo na sebe přízvuk zájmena, které je v postavení příklonky (enklitika).

Αγόρασέ μου το.

Kup mi to.

■ Nepřímý předmět vyjádřený podstatným jménem

Také v tomto případě je český dativ vyjádřen genitivem nebo předložkovou vazbou σε + člen + akuzativ podstatného jména. Při spojení σε + člen dochází k elizi v předložce σε a ke spojení s členem v jeden výraz: στο(v), στη(v), στο, στους, στις, στα (viz str. 44 – 45).

Δίνω το βιβλίο του Γιώργου.
Δίνω το βιβλίο στο Γιώργο.
Δίνω το βιβλίο σ' αυτόν.
Στέλνω το γράμμα της Μαρίας.
Της στέλνω το γράμμα.
Στέλνω το γράμμα σ' αυτήν.
Στείλε το γράμμα της Μαρίας!
Στείλε της το!

Dávám knihu Jiřímu.

Dávám knihu jemu.
Posílám dopis Marii.
Posílám jí dopis.
Posílám dopis jí.
Pošli dopis Marii!
Pošli jí to / (ho, tj. dopis).

☛ Vazba μου αρέσει, μου πάει

Česká vazba 'líbí se mi', 'sluší mi' se v novořečtině vyjadřuje slabým tvarem osobního zájmena + příslušným slovesem:

(δε) μου αρέσει (αρέσουν)	(δε) μας αρέσει (αρέσουν)
(δε) σου αρέσει (αρέσουν)	(δε) σας αρέσει (αρέσουν)
(δεν) του, της, του αρέσει (αρέσουν)	(δεν) τους αρέσει (αρέσουν)

Αυτό το φόρεμα μου αρέσει.

Tyto šaty se mi líbí.

Αυτά τα φορέματα μας αρέσουν.

Tyto šaty se nám líbí.

Σου αρέσει αυτό το φόρεμα;

Líbí se ti tyto šaty?

Σας αρέσουν αυτά τα φορέματα;

Líbí se vám tyto šaty?

Δε μου αρέσεις.

Nelíbíš se mi.

Δε μας αρέσετε.

Nelíbíte se nám.

Σου αρέσω;

Líbím se ti?

Σας αρέσουμε;

Líbíme se vám?

Αυτό το φόρεμα μου πάει.

Tyto šaty mně sluší.

Αυτά τα φορέματα μας πάνε.

Tyto šaty nám sluší.

I v těchto případech lze při zdůraznění použít předsazený silný tvar osobního zájmena:

Εμένα μου αρέσει αυτό το φόρεμα, εσένα
δεν σου αρέσει;

Mně se tyto šaty líbí, tobě se nelíbí?

Εμένα μου πάνε αυτά τα παπούτσια, εσένα
δεν σου πάνε;

Mně tyto boty padnou, tobě nepadnou?

☛ Neosobní vazby μου αρέσει να, πρέπει να; vazba θέλω να

Poněvadž novořečtina nemá infinitiv, nahrazuje v některých vazbách tuto funkci konjunktiv (υποτακτική, systematicky bude probrán v 18. lekci), tj. částice να (ze starořeckého ἵνα) + indikativ presentu:

πρέπει να δουλεύω

je třeba, abych pracoval (musím pracovat)

θέλω να δουλεύω

chci pracovat

μου αρέσει να δουλεύω

líbí se mi pracovat (rád pracuji)

μου αρέσει να δουλεύω	μας αρέσει να δουλεύουμε
σου αρέσει να δουλεύεις	σας αρέσει να δουλεύετε
του αρέσει να δουλεύει	τους αρέσει να δουλεύουν
πρέπει να δουλεύω	πρέπει να δουλεύουμε
πρέπει να δουλεύεις	πρέπει να δουλεύετε
πρέπει να δουλεύει	πρέπει να δουλεύουν
θέλω να διαβάζω	θέλουμε να διαβάζουμε
θέλεις να διαβάζεις	θέλετε να διαβάζετε
θέλει να διαβάζει	θέλουν να διαβάζουν

Μίστνί πρῖσλοβε (τοπικά επιρρήματα) ve spojení s osobními zájmeny

Novořečtina převzala ze staré řečtiny poměrně málo předložek, nahrazuje je příslovečnými výrazy. V některých případech může ve spojení s tímto příslovečným výrazem následovat genitiv slabého zájmena. Můžeme je však zdůraznit předložkou, která se pak pojí s akuzativem silného tvaru osobního zájmena. Vždy se pojí s předložkou výrazy: έξω από, πριν από, έπειτα από, σύμφωνα με aj.

vedle mne (atd.)	πλάι μου, σου, του, μας, σας, τους; πλάι σ' εμένα, σ' εσένα, σ' αυτόν, σ' εμάς, σ' εσάς, σ' αυτούς
přede mnou	μπροστά μου, μπροστά σ' εμένα
blízko mne	κοντά μου, κοντά σ' εμένα
daleko ode mne	μακριά μου, μακριά απ' εμένα
nade mnou	πάνω μου, πάνω απ' εμένα
vlevo ode mne	αριστερά μου, αριστερά απ' εμένα
vpravo ode mne	δεξιά μου, δεξιά απ' εμένα
kolem mne	γύρω μου, γύρω απ' εμένα
proti mně	απέναντί μου, απέναντι απ' εμένα
za mnou	πίσω μου, πίσω απ' εμένα
vedle mne	δίπλα μου, δίπλα απ' εμένα

Ασκήσεις

1. *Να συμπληρώσετε τα κενά διαλέγοντας την κατάλληλη αντωνυμία:*

Η γιαγιά ... αγόρασε για τη γιορτή ... ένα ρολόι. ... αφήνω το ψωμί επάνω στο τραπέζι. ... αρέσει να ... γράφει ένα γράμμα κάθε εβδομάδα. ... δάνεισε τα βιβλία ... για ένα μήνα. Ο αδελφός ... έχει πολλά λεπτά. ... δώρισαν για τα Χριστούγεννα έναν ωραίο δίσκο. ... εύχομαι χρόνια πολλά. Πες ... την αλήθεια. Παρακαλώ, ... παίρνετε μια εφημερίδα από το περίπτερο; Θέλεις το αυτοκίνητό μου; ... το χαρίζω. Ο θεός ... πρόσφερε ένα κουτί με σοκολατάκια. Μαρία, φτιάξε ... έναν ελληνικό καφέ. Τι λεπτά ... οφείλω ακόμη; Χθες ... έφερα ένα πακέτο τσιγάρα.

2. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τις αντωνυμίες που είναι στην παρένθεση στο σωστό τύπο:*

... με λένε Ελένη. ... πώς σε λένε; (εσύ, εμένα, αυτή, εσένα, εγώ)
Δεν ... αγόρασα εγώ αυτό το βιβλίο. ... αγόρασε ο αδελφός του. (αυτός, αυτή, του, την, το)
Σε ... λέει πάντα την αλήθεια. Όχι όμως και σε (εμένα, εσείς, του, εσένα, της)
Δώστε ... την απόδειξη πληρωμής, παρακαλώ. (μας, εσείς, αυτοί, αυτές)
Βοήθησέ ... να πάνε στο σπίτι (εγώ, μας, τους, αυτός)
... την έπεισε, ... όμως δε με έπεισε. (αυτός, αυτήν, εμάς, μου, εμένα)
... μιλάει γιατί ... αγαπάει. (σου, αυτές, εσείς, σε, εγώ)
Δεν ... δίνουν σημασία σε ό, τι λέει. (εμένα, αυτά, του, εσένα).

3. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο του ρήματος αρέσω:*

Μου ... τα ταξίδια και οι εκδρομές.
Σου ... αυτό το τραγούδι ;
Δεν της ... τα κοντά μαλλιά, αλλά τα μακριά.
Του ... να λέει αστείες ιστορίες.
Σας ... τα τσεχικά φαγητά ή τα γαλλικά;
Δε μας ... οι άνθρωποι που λένε ψέματα.
Τους ... ο ποδοσφαιρικός αγώνας στην τηλεόραση.
Μου ... πολύ η φούστα σου.

4. *Να αντικαταστήσετε με την κατάλληλη αντωνυμία τις λέξεις γραμμένες με έντονα γράμματα:*

Δίνω στις φίλες μου τα βιβλία. Γράφουμε συχνά στον αδελφό μας. Αγοράσαμε για τους γνωστούς μας φρέσκα φρούτα. Μαθαίνει στους φοιτητές ελληνικά. Λένε στις ξαδέλφες τους όλα τους τα μυστικά. Πες στον καθηγητή σου όλη την αλήθεια. Δίνω στους φίλους μου δύο εισιτήρια για τη συναυλία. Έστειλα στη φίλη μου μια φωτογραφία. Κάθε Χριστούγεννα μου αρέσει να χαρίζω στη μητέρα μου μια κασέτα. Φέρε στον παππού σου ένα ποτήρι νερό.

5. *Να σχηματίσετε τις ακόλουθες φράσεις με διάφορους τρόπους, π. χ.:*

Δίνω το βιβλίο στο Γιώργο. – Δίνω σ' αυτόν το βιβλίο. – Του δίνω το βιβλίο. – Δίνω του Γιώργου το βιβλίο. – Του το δίνω.

Η Μαρία γράφει στη μητέρα της το γράμμα.

Χαρίζω στο Δημήτρη τη φωτογραφία.

Προσφέρουμε στην κυρία Παπαδοπούλου και στον κύριο Παπαδόπουλο γλυκά.

Ο Γιάννης λέει στον αδελφό του μια ιστορία.

Στέλνω το δέμα στη φίλη μου.

Παίρνουμε τηλέφωνο τα παιδιά κάθε μέρα.

Ο δάσκαλος διάβασε στους μαθητές του ελληνική μυθολογία.

Η μητέρα δανείζει στον αδελφό μου λεφτά.

Φτιάξτε ένα σπίτι για την κόρη σας.

Ο ταχυδρόμος άφησε στη Μαρία μια επιταγή.

Οφείλει στις φίλες της ένα χιλιάριο.

6. *Να βάλετε τον τόνο στις λέξεις και να εξηγήσετε τις προτάσεις:*

Ο ξαδελφος μου μου αγορασε ενα περιοδικο.

Ο ξαδελφος μου αγορασε ενα περιοδικο.

Ο ξαδελφος μου αγορασε ενα περιοδικο.

Η μητερα σας σας εστειλε γραμμα.

Η μητερα σας εστειλε γραμμα.

Η μητερα σας εστειλε γραμμα.

Οι γνωστοι μας μας ευχονται καλα Χριστουγεννα.

Οι γνωστοι μας ευχονται καλα Χριστουγεννα.

Οι γνωστοι μας ευχονται καλα Χριστουγεννα.

Οι φιλοι τους τους εφτιαξαν ενα ωραιο γλυκο.

Οι φιλοι τους εφτιαξαν ενα ωραιο γλυκο.

Οι φιλοι τους εφτιαξαν ενα ωραιο γλυκο.

7. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τα κατάλληλα τοπικά επιρρήματα πλάι μου, μπροστά μου, πάνω μου, αριστερά μου, γύρω μου, πίσω μου:*

Στην τάξη βλέπω ... έναν πίνακα. ... είναι η έδρα του καθηγητή. ... είναι η κρεμάστρα για τα παλτά και τα καπέλα. ... υπάρχει μια ηλεκτρική λάμπα. ... στο θρανίο είναι ο συμμαθητής μου, ο Πέτρος. Όταν δε θέλω να προσέχω τον καθηγητή κοιτάζω

8. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τις κατάλληλες αντωνυμίες:*

Πόση ώρα περιμένεις το λεωφορείο στη στάση; ... περιμένω περίπου ένα τέταρτο. Πού είναι ο πατέρας ... ; ... είδα να κουβεντιάζει με τους φίλους ... στο καφενείο. Μήπως ξέρετε τα ονόματα αυτών των φοιτητριών; Ναι, ... ξέρω. Το

αυτοκίνητο του Μιχάλη είναι γρήγορο και άνετο. χάρισε ο πατέρας του. Πες της ότι πρέπει να δουλεύει πολύ. Ναι, θα ... το πω. Τα μικρά παιδιά θέλουν να τους διαβάζω συνέχεια παραμύθια. Μακάρι να ... διαβάζεις. Γιατί δε ... προσέχετε όταν σας κουβεντιάζω; Πρέπει να γράφεις δύο ασκήσεις κάθε μέρα. Θα ... γράφεις; Η κυρία Μαρία κουβεντιάζει τόσο γρήγορα και δεν ... καταλαβαίνει κανένas. Να ανάψω την τηλεόραση; Ναι, να ... ανάψεις. Παρακαλώ, κλείστε τις πόρτες του δωματίου γιατί κάνει κρύο. Αμέσως, ... κλείνω. Κλειδώνουμε την πόρτα με το κλειδί κι' έπειτα ... βάζουμε στην τσάντα μας. Φωνάξτε τον Πάνο και την Κατερίνα. Μάλιστα ... φωνάζουμε. Αυτός ο κύριος με το άσπρο πουκάμισο είναι ο κύριος Αλεξίου. ... γνωρίζεις;

9. *Να μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

Η Αθήνα είναι πρωτεύουσα της Ελλάδας και ο Πειραιάς είναι το λιμάνι της. Τον 5ο π.Χ. αιώνα, ο Θεμιστοκλής ένωσε την Αθήνα με τον Πειραιά με ένα διπλό οχύρωμα. Ο Πειραιάς αργότερα πήρε το όνομα Πόρτο-Λεόνε από το μαρμάρινο λιοντάρι στην είσοδο του λιμανιού του. Μετά την απελευθέρωση ξαναπήρε το αρχαίο του όνομα. Γύρω στα 1900 είχε τόσα πολλά εργοστάσια που τον έκαναν γνωστό σαν το «Μάντσεστερ της Ανατολής». Σήμερα εκατοντάδες πλοία τον συνδέουν με τα ελληνικά νησιά και ολόκληρο τον κόσμο. Εμείς τον ξέρουμε από το γνωστό τραγούδι του Μάνου Χατζηδάκη:

Τα παιδιά του Πειραιά

Απ' το παράθυρό μου στέλνω
ένα και δύο και τρία και τέσσερα φιλιά,
που φτάνουν στο λιμάνι
ένα και δύο και τρία και τέσσερα πουλιά.

Πώς θα 'θελα να είχα
ένα και δύο και τρία και τέσσερα παιδιά,
που σα θα μεγαλώσουν όλα να γίνουν λεβέντες
για χάρη του Πειραιά.

Όσο κι αν ψάξω δε βρίσκω άλλο λιμάνι
τρελή να μ' έχει κάνει
από τον Πειραιά.

Που όταν βραδιάζει τραγούδια μ' αραδιάζει
και τις πενιές του αλλάζει
γεμίζει από παιδιά.

10. *Πřeložte ..*

Matka mi kupuje nové šaty na vánoce. Nechávám ti tu peníze. Budu ti psát dva dopisy týdně. Přeji ti šťastné vánoce! Tuto knihu mi dáváš? Učitel dává žákům dobré známky. Učitel dává mému příteli dobré známky. Učitel mu dal dobré známky. Otec poslal dětem pohlednice. Nesete mi sešity? Holčička šije (dělá) šaty panence. Nedlužím ti mnoho peněz.

Učí nás řečtinu a němčinu. Děkuji ti za pěkný dárek. Kouření škodí lidem. Ve škole pomáhám přátelům. Blahopřeji ti!

Bude mi posílat 500 korun týdně nebo 2000 korun měsíčně. Učitel jim bude dávat úkoly každý den. Matka jim bude nabízet dobré a chutné jídlo. Budou vám psát často dopisy. Budeš mi kupovat pravidelně tyto noviny? Budeš jim půjčovat knihy ze své bohaté knihovny?

Tobě bude otec posílat peníze, mně ne. Mně řekl, že je nemocný, ale viděl jsem ho v parku. Jemu věřím, ale já nevěřím. Tobě nosí nákupy domů, mně ne. Jemu dal svou novou adresu, tobě ji nedal? Tobě nedlužím nic, nepůjčil jsi mi peníze.

Dal jsi Janovi jeho lístky? Ano, dal jsem mu je.

Čteš babičce noviny? Ano, čtu jí je.

Přinesl jsi mi mou knihu? Ne, mám ji doma.

Poslal jsi dětem dárky? Ano, poslal jsem jim je.

Daroval ti tyhle knihy? Ne, půjčil mi je.

Kdy poslali balík rodičům? Ještě jim ho neposlali.

Vzal mi vstupenky do divadla? Ne, vzal je jen mně.

Tato červená barva se mi líbí, ta bílá se mi moc nelíbí. Máš nové šaty, moc se mi líbíš. Sluší ti. Mně červená barva nesluší, tobě sluší? Čtu novou knihu, kterou jsi mi dal. Líbí se mi. Líbí se jí dům, kde bydlíš? Dítěti se nelíbí ve škole. Tenhle film se vám líbí? Mně se vůbec nelíbí.

Rád cestuji (líbí se mi cestovat). Chci psát každý den řecké úkoly. Rád pracuji na zahradě. Musíš psát každý den cvičení. Musí jít k lékaři, je nemocný. Chce letos pravidelně studovat. Čteš rád řecké knihy? Chodíš rád do divadla? Můj bratr hraje rád fotbal. Co rád děláš? Nerad studuji každý den. Učíš se rád řecky? Chceme jít večer do kina.

Blízko nás je banka a škola. Rodiče bydlí daleko ode mne. V patře nade mnou bydlí můj bratr. Národní divadlo je na plánu města vlevo od naší ulice, filozofická fakulta je vpravo. Kdo sedí vedle tebe a kdo za tebou? Bydlí tvoje sestra blízko tebe nebo blízko tvého bratra? Kolem nás je krásná příroda.

11. *Πřeložte:*

Prázdniny v Řecku

Letos chci jet v létě do Řecka. Rád cestuji sám, mně se nelíbí cestovat se skupinou s cestovní kanceláří. Líbí se mi hlavní město Řecka, Atény. Jsou tam slavné historické památky: Parthenón, chrám bohyně Athény, stará agora, staré divadlo i památky z římského období. Rád chodím i do muzeí, v Aténách je bohaté archeologické muzeum. Tam musíš samozřejmě jít. Aténský přístav se jmenuje Pireus. Odtamtud chci jet lodí na ostrovy. Ostrovy Poros a Hydra nejsou daleko od Atén, jsou velmi blízko. Na oběd půjdu do malé restaurace. Mám rád řeckou kuchyni i řecká vína. Mému příteli nechutná recina, mně chutná. Večer se vracíme lodí do Atén, bydlím blízko přístavu, protože rád jezdím na výlety.

V restauraci

A: Dobrý večer. Prosím, je volný stůl pro čtyři lidi?

B: Ano. Tam v rohu.

B: Co si přejete?

A: Prosím, jídelní lístek.

B: Prosím, zde je jídelní lístek.

B: Přejete si předkrm?

A: Přineste nám nějaké jednohubky a láhev vína. Potom nám přineste jednu šašlik a smažené brambůrky, jednou pečené kuře, jednou játra a jednou pstruha na roštu.

B: Prosím, jak si přejete. A k pití?

A: Přineste nám láhev červeného vína.

B: Dobrou chuť! Chutná vám jídlo?

A: Ano, je velmi chutné. Děkujeme. Přineste nám prosím účet.

Λεξιλόγιο

αγαπώ (άω), -ιέμαι mám rád, miluji
αγγούρι, το okurka
ακόλουθος, -η, -ο následující
αλάτι, το sůl
ανάποδα obráceně
ανατολή, η východ (geograficky)
ανεβάζω zvedám, zvyšuji
άνετος, -η, -ο pohodlný, příjemný
αντικατασταίνω, αντικαθίσταμαι nahra-
 zuji, doplňuji

απειλώ (-είς), -ούμαι ohrožuji, vyhro-
 žuji, naháním strach
απελευθέρωση, η (είς) osvobození
απόδειξη, η (είς) důkaz; stvrzenka
αραδιάζω řadím, vyčísľuji, vyjmenová-
 vám
αρέσω mám rád, líbím se
αστείος, -α, -ο vtipný, směšný
άτομο, το osoba; atom

βοηθῶ (ἄω), -οῦμαι (-ιέμαι) pomáhám
 βουνίσσιος, -α, -ο horský, hornatý
 βραδιάζει stmívá se

γαϊδουράκι, το oslík
 γαλλικός, -ή, -ό francouzský
 γιαούρτι, το jogurt
 γίνομαι stávám se; díť se
 γκαρσον(ι), το číšník
 γλυκό, το sladkost, zákusek
 γνωστός, -ή, -ό známý
 γύρος, ο gyros – maso opékané na rožni;
 okruh, oběh

δίσκος, ο deska, disk, kruh
 δωρίζω daruji

είσοδος, η vchod, vstup, vjezd
 εκατοντάδα, η stovka
 έκταση, η (εις) plocha, rozloha
 εκτέλεση, η (εις) provedení, uskuteč-
 nění

εκτός mimo, kromě, vyjma
 ενδιαφέρον, -ουσα, -ον zajímavý
 ενώνω, -ομαι spojuji, sjednocuji
 εξηγώ (-είς), -οῦμαι vysvětluji, vyklá-
 dám

εύχομαι přeji (si), toužím; modlím se,
 prosím; círč. žehnám

θαλάσσιος, -α, -ο mořský
 Θάσος, η Thasos
 Θεμιστοκλής, ο Themistoklés
 Θήρα, η Théra (dnešní Santorin)

καΐκι, το kajak, člun, menší plachetnice
 κασέτα, η kazeta
 καταπράσινος, -η, -ο celý zelený
 κάτασπρος, -η, -ο celý bílý, bělostný
 κλειδώνω, -ομαι zamykám
 κούκλα, η panenka
 κουταλιά, η lžička (množství)
 κρεμάστρα, η věšák
 Κρήτη, η Kréta

λάδι, το olej
 λαχανικό, το zelenina
 λεβέντης, ο švihák, statečný mladý muž
 Λέσβος, η Lesbos
 λιοντάρι, το lev

μακάρι κέζ by
 Μάντσεστερ, το Manchester
 μαρμάρινος, -η, -ο mramorový
 μεζεδάκι, το jednohubka, předkrm
 μυθολογία, η mytologie
 μυστικό, το tajemství

ντολμαδάκι, το plněný vinný list
 ξαναπαίρνω, -ομαι znovu беру

οφείλω, -ομαι dlužím; jsem povinen
 οχύρωμα, το opevnění

πακέτο, το balíček
 παρόλο ačkoliv
 πενιά, η škrť perem; drnkání
 Περικλής, ο Periklés
 πιπέρι, το pepř
 πλάι vedle
 Πλάτων (gen. Πλάτωνος), Πλάτωνας,
 ο Plátón

πληρωμή, η platba
 ποδοσφαιρικός, -ή, -ό fotbalový
 πολιτισμός, ο kultura, civilizace
 πολιτιστικός, -ή, -ό kulturní
 ποπό jé!
 πουλί, το pták
 πουλώ (ἄω), -ιέμαι prodávám
 προσθέτω, -τίθεμαι přidávám, sčítám
 προσφέρω, -ομαι nabízím, poskytuji
 πρωτεύουσα, η hlavní město
 πωλητής, ο prodavač

ρετσίνα, η recina (druh vína)

σαλάτα, η salát
 σαλατιέρα, η mísa na salát
 Σαντορίνη, η Santorin

σημασία, η význam, smysl, důležitost
 σκόρδο, το česnek
 σοκολάτα, η čokoláda
 σοκολατάκι, το čokoládový bonbón
 σούπα, η polévka
 Σοφοκλής, ο Sofoklés
 σπεσιαλιτέ, η specialita
 σύγχρονος, -η, -ο současný
 συμπαθητικός, -ή, -ό sympatický
 συναυλία, η koncert
 συνδέω, -ομαι spojuji, sceluji, integruji
 συνδυάζω, -ομαι spojuji, kombinuji,
 koordinuji
 συνέχεια stále, souvisle
 συστατικός, -ή, -ό doporučující
 σχέδιο, το plán, projekt; vzor, náčrt,
 kresba

τζατζίκι, το salát z okurek a jogurtu
 τηλεφωνώ (άω), -ιέμαι telefonuji
 τρελός, -ή, -ό bláznivý, šílený
 τυρί, το sýr
 υλικό, το materiál, hmota
 φέρω (φέρνω), -ομαι (-νομαι) nesu, při-
 náším
 φιλί, το polibek
 φράση, η (εις) fráze, vyjádření
 χάρη, η půvab, radost
 χαρίζω, -ομαι daruji, věnuji
 χρωστώ (άω) dlužím
 χωριάτικος, -η, -ο venkovský, vesnický
 ψέμα, το lež

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Μου είναι αδιάφορο.
 Το ίδιο μου κάνει.
 ένα μπουκάλι κρασί

Δε μου αρέσει όταν ψωνίζω με τη φίλη
 μου, τη Μαρία. Ενώ είναι καλή, σου
 βγάζει το λάδι, σε σένα και στους
 πωλητές μέχρι να αγοράσει κάτι.

σου βγάζει το λάδι – σου βγάζει την ψυχή
 ανάποδα – σου κάνει δυσκολίες στη ζωή
 σου

βάζω στην άκρη – οικονομώ

Je mi to lhostejné.
 Je mi to jedno.
 láhev vína

Nerada chodím nakupovat se svou kama-
 rádkou Marií. Je sice hodná, ale než si
 něco koupí, rozčiluje jak tebe, tak pro-
 davače.

trápit někoho, rozčilovat, působit těžkosti

dávat stranou, šetřit

Δωδέκατο μάθημα

Γράμμα σ' ένα φίλο. Αρχαιολογικά μνημεία και μουσεία της πρωτεύουσας

Αγαπητέ μου φίλε,

ντρέπομαι γιατί σου γράφω μόλις σήμερα, αν και βρίσκομαι στην Αθήνα εδώ και δύο βδομάδες. Χαίρομαι που διάλεξα την Ελλάδα για τις διακοπές μου και δεν έχω κανένα παράπονο.

Κάθομαι στο κέντρο της Αθήνας, στην οδό Λυκούργου. Από το δωμάτιό μου φαίνεται η Ακρόπολη με τα Προπύλαια, το Ερεχθείο και ο ναός της Αθηνάς, ο Παρθενώνας.

Η Αθήνα είναι μεγάλη πόλη και χρειάζομαι έναν οδηγό για να μη χάνομαι στους δρόμους της. Αισθάνομαι ευτυχισμένος που μέχρι τώρα είδα τόσα αρχαία μνημεία, όπως το Θησείο, τις βυζαντινές εκκλησίες των Αγίων Θεοδώρων και της Καπνικαρέας.

Δε χάνω καθόλου τον καιρό μου αλλά σε πολλά μουσεία δεν ήμουν ακόμα όπως το Αρχαιολογικό μουσείο με τα χρυσά ευρήματα των Μυκηνών, το Βυζαντινό μουσείο, το Ιστορικό μουσείο, το μουσείο λαϊκών οργάνων στην Πλάκα, κάτω από την Ακρόπολη.

Κουράζομαι πού και πού γιατί ζεσταίνομαι τόσες ώρες κάτω από τον ήλιο. Όμως η κούρασή μου φεύγει όταν κάθομαι και κουβεντιάζω με τους Έλληνες φίλους μου ή κάνω μπάνιο στο Σούνιο, κοντά στον αρχαίο ναό του θεού της θάλασσας, του Ποσειδώνα.

Συχνά τα βράδια πηγαίνω στο ρωμαϊκό θέατρο του Ηρώδη Αττικού και βλέπω αρχαίες τραγωδίες και κωμωδίες.

Σκέφτομαι ότι εσύ στην Πράγα τώρα εργάζεσαι, αλλά σου υπόσχομαι πως του χρόνου θα βρισκόμαστε μαζί στην Αθήνα.

Καλή αντάμωση στην Πράγα

Πετρ

Διάλογος

- A – Νίκο, τι σκέφτεσαι να κάνεις στις διακοπές;
- B – Δεν ξέρω ακόμη.
- A – Δέχεσαι να κάνουμε μερικές ανόδους στα βουνά της Ελλάδας, στον Όλυμπο και στο Πήλιο και έπειτα να πάμε στα νησιά;
- B – Δεν είναι άσχημη ιδέα.

- A – Μήπως κουράζεσαι εύκολα;
 B – Όχι και τόσο εύκολα.
 A – Φοβάσαι να κάνεις μπάνιο στη θάλασσα;
 B – Εγώ ξέρω μπάνιο σαν δελφίни.
 A – Είσαι λοιπόν σύμφωνος;
 B – Και βέβαια. Χρειαζόμαστε μόνο λεφτά.

Γραμματική

Παθητική φωνή – α' συζυγία – ενεστώτας (pasivum prézentu sloves 1. konjugace)

Slovesa 1. konjugace mají v první osobě prézentu aktiva přízvuk na předposlední slabice a na třetí slabice od konce v 1. osobě prézentu pasiva: δένω – δένομαι

δένομαι	jsem vázán, váží se	πλένομαι	jsem myt, myji se
δένεσαι		πλένεσαι	
δένεται		πλένεται	
δενόμαστε		πλενόμαστε	
δένεστε		πλένεστε	
δένονται		πλένονται	

Παθητική φωνή – α' συζυγία – συνεχής μέλλοντας (pasivum budoucího času trvacího sloves 1. konjugace)

θα δένομαι	budu vázán, budu se vázat	θα κάθομαι	budu sedět
θα δένεσαι		θα κάθεις	
θα δένεται		θα κάθεται	
θα δενόμαστε		θα καθόμαστε	
θα δένεστε		θα κάθεστε	
θα δένονται		θα κάθονται	

Řecká gramatika člení slovesa jednak podle tvaru (φωνή), jednak podle stavu (διάθεση), který vyjadřují. Tvar slovesa může být činný (ενεργητική φωνή) nebo trpný (παθητική φωνή, přesněji mediopasivní).

Stav, který sloveso vyjadřuje, může být a) **činný** (ενεργητική διάθεση), b) **trpný** (παθητική διάθεση), c) **zvratný**, medium (μέση διάθεση) nebo d) **neutrální** (ουδέτερη διάθεση):

a) Η μητέρα πλένει το παιδί.	Matka koupe dítě.
b) Το παιδί πλένεται από τη μητέρα.	Dítě je koupáno matkou.
c) Το παιδί πλένεται.	Dítě se myje.
d) Το παιδί κάθεται.	Dítě sedí.

Činitel pasívního děje se vyjadřuje předložkovou vazbou **από + akuzativ**. Řecké pasívum se do češtiny překládá často aktivem.

Αυτά τα βιβλία διαβάζονται από πολλούς ανθρώπους. Tyto knihy čte mnoho lidí.

Vedle sloves, která mohou tvořit aktivní i pasívní tvary s aktivním nebo pasívním významem (např. πλένω, ντύνω, χτενίζω aj.), existují v řečtině i **slovesa**, která mají **pouze pasívní tvar, ale aktivní význam** (αποθετικά ρήματα, deponentia).

έρχομαι	přicházím
έρχεται	
έρχεται	
ερχόμαστε	
έρχεστε	
έρχονται	

Příklady deponentních sloves: κάθομαι 'sedím', εργάζομαι 'pracuji', σκέφτομαι 'přemýšlím, zamýšlím', εύχομαι 'přeji', αισθάνομαι 'cítím', χρειάζομαι 'potřebuji', γίνομαι 'stávám se'. Deponentia nelze použít v pasívním významu:

Μεταχειρίζομαι το εργαλείο.	Πουžívám nástroj, nářadí.
Το εργαλείο χρησιμοποιείται.	Νástroj je používán, používá se.

Na rozdíl od češtiny vyjadřuje řečtina zvratnost (medium) jednoslovně (monolekticky) pasívním tvarem slovesa, přesněji tedy označujeme tyto tvary jako mediopasívní.

χτενίζομαι	jsem česán, češu se
προμηθεύομαι	jsem opatřován, opatřuji si
δανείζομαι βιβλία	půjčuji si knihy (medium prospěchové)

Plurál zvratných sloves může vyjadřovat i vzájemnost:

Βλεπόμαστε συχνά.

Vídáme se často.

Ne vždy odpovídá českému zvratnému tvaru řecký mediopasivní tvar:

Διασκεδάζω.

Bavím se.

V některých případech může mít mediopasivní tvar slovesa modální význam:

Αυτό το νερό δεν πίνεται!

Tato voda se nesmí pít!

Αυτό δε γίνεται!

To se nesmí stát!

Αυτό το κρέας δεν τρώγεται!

Toto maso se nesmí jíst!

Θηλυκά σε -ος, αρχαιοκλιτα (substantiva o-kmeny ženského rodu)

singulár				plurál			
N.	-ος	η	οδός	N.	-οι	οι	οδοί
G.	-ου	της	οδοῦ	G.	-ων	των	οδῶν
A.	-ο	την	οδό	A.	-ους	τις	οδοῦς
V.	-ο		οδό	V.	-οι		οδοί

Vokativ těchto substantiv se používá zřídka, v singuláru je vokativem pouhý kmen.

Do této skupiny patří hlavně podstatná jména ze staré slovní zásoby, zejména jména některých měst, zemí a ostrovů. V některých případech jde o zpodstatnělá adjektiva:

'cesta' a složeniny	η οδός	cesta, ulice
	η είσοδος	vchod
	η έξοδος	východ
	η σύνοδος	synod
	η πάροδος	ulička
některá jiná slova	η μέθοδος	metoda
	η άμμος	písek
	η άβυσσος	propast
	η κιβωτός	truhla

zpodstatnělá adjektiva	η λεωφόρος (οδός)	třída, hlavní ulice
	η διάλεκτος (γλώσσα)	dialekt
	η παράγραφος (γραμμή)	paragraf
	η εγκύκλιος (επιστολή)	encyklika
názvy zemí a ostrovů	η Αίγυπτος	Egypt
	η Επίδαυρος	Epidaurus
	η Κόρινθος	Korint
	η Πελοπόννησος	Peloponés
	η Κύπρος	Kypr
	η Δήλος	Délos

Dále sem patří označení povolání vykonávaných ženou:

ο ηθοποιός	herec	η ηθοποιός	herečka
ο δικηγόρος	právní zástupce, advokát	η δικηγόρος	právní zástupkyně, advokátka

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων στην παρένθεση:

- Πώς δεσποινίς; (ονομάζομαι)
 κουρασμένος, αλλά ευχαριστημένος. (φαίνομαι)
 Ο συμμαθητής μου από το πρωί μέχρι το βράδυ. (εργάζομαι)
 Ο Γιώργος και η Μαρία την Κυριακή. (παντρεύομαι)
 Κρίμα που δεν ποτέ το σφάλμα σας. (παραδέχομαι)
 Κάθε Πρωτοχρονιά συνηθίζουμε να τη γριά θεία μας. (επισκέπτομαι)
 Όταν ταξιδεύουμε με αεροπλάνο πρέπει να στη θέση μας. (δένομαι)
 Η κόρη μας σε καλή αθλήτρια. (εξελίσσομαι)
 κάθε 15 μέρες. (πληρώνομαι)

2. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων: πλένω – πλένομαι, σηκώνω – σηκώνομαι, βάφω – βάφομαι, γυμνάζω – γυμνάζομαι, κρύβω – κρύβομαι, σκεπάζω – σκεπάζομαι:

- Οι αθλητές νωρίς το πρωί γιατί Πρέπει όλοι να το σώμα μας. Ο πατέρας απαγορεύεται να βαριά πράγματα. Μη πίσω από το δάχτυλό σου. Ο Γιάννης της

την αλήθεια. Τα κορίτσια για το πάρτι. Αυτές οι κυρίες τα μαλλιά τους. Πριν το φαγητό τα χέρια μας. Μας αρέσει να με κρύο νερό. Η μητέρα το παιδί με την κουβέρτα κι έπειτα και η ίδια.

- 3.** *Να συμπληρώσετε τα κενά με το κατάλληλο ουσιαστικό η λεωφόρος, η άνοδος, η περίοδος, η Πελοπόννησος, η διάλεκτος, η άβυσσος, η Επίδαυρος, η ηθοποιός, η μέθοδος, η είσοδος, η οδός:*

Η Κόρινθος βρίσκεται στην Εκεί κοντά είναι και το αρχαίο θέατρο της

Υπάρχει γνώμων ανάμεσα σε εμένα και τους γονείς μου.

Τον τελευταίο καιρό είχαμε του δολαρίου.

Κατά την της Τουρκοκρατίας πολλοί Έλληνες έφυγαν στην Κεντρική Ευρώπη.

Η Νέα Υόρκη έχει μεγάλες

Η Ειρήνη Παπά είναι μια πολύ γνωστή Ελληνίδα

Στην αρχαία Ελλάδα είχαν πολλές Στη Σπάρτη π. χ. είχαν τη δωρική και στην Αθήνα την αττική

Μένουμε στην Αιγύπτου στον Πειραιά.

Ο καθηγητής μας έχει μια πολύ καλή γαλλικής γλώσσας.

Η στον κινηματογράφο κοστίζει 1.000 δραχμές.

- 4.** *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων: εργάζομαι, χτενίζομαι, σκουπίζομαι, σηκώνομαι, ντύνομαι, ξεκουράζομαι, μαζεύομαι, πλένομαι, γυμνάζομαι, ξυρίζομαι, λούζομαι:*

Πρέπει να (εσύ) κάθε μέρα νωρίς το πρωί και να λίγα λεπτά. Σου αρέσει πολύ να και να με ζεστό νερό και σαπούνι. Θέλεις επίσης να και μετά να με καθαρή πετσέτα. γρήγορα με τη χτένα και με ωραία ρούχα. μέχρι τις 15 η ώρα. Στο σπίτι σου μέχρι το απόγευμα και το βραδάκι, εσύ και οι φίλοι σου στην καφετέρια της γειτονιάς σου και τα λέτε.

- 5.** *Να αλλάξετε τις παρακάτω προτάσεις από την ενεργητική φωνή στην παθητική:*

Η τράπεζα πληρώνει καλά τους υπαλλήλους της.

Οι γονείς μου μου στέλνουν ένα γράμμα.

Συχνά η φίλη μου καίει το φαγητό της.

Με κουράζει η πολλή δουλειά.

Ο καθηγητής πείθει τους μαθητές τους.

6. *Να αλλάξετε τις παρακάτω προτάσεις από την παθητική φωνή στην ενεργητική:*

Τα έξοδα του σπιτιού πληρώνονται από τον πατέρα μου.

Δανείζομαι λεπτά από τη φίλη μου.

Το πρόγραμμα για το σεμινάριο στέλνεται από τον κύριο Παπαδόπουλο.

Συχνά οργανώνονται από τους καθηγητές γιορτές στο σχολείο για τους μαθητές.

Το χειμώνα οι πόρτες του σπιτιού κλείνονται καλά.

7. *Να βρείτε τη σωστή ερμηνεία των λέξεων που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα:*

κάθομαι στην οδό

- α) βλέπω την οδό
- β) μένω στην οδό
- γ) βρίσκω την οδό

χρειάζομαι λεπτά

- α) θέλω λεπτά
- β) χάνω λεπτά
- γ) δανείζω λεπτά

χαίρομαι

- α) ανησυχώ
- β) διαμαρτύρομαι
- γ) είμαι χαρούμενος

ντύνομαι

- α) βάζω τα ρούχα μου
- β) φωνάζω
- γ) έρχομαι

το φαγητό γίνεται

- α) φαίνεται
- β) χρειάζεται
- γ) ετοιμάζεται

κάθομαι στο τραπέζι

- α) ετοιμάζω το τραπέζι
- β) κάθομαι για φαγητό
- γ) στρώνω το τραπέζι

8. *Να μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

Κατά τις ανασκαφές για τη θεμελίωση του Βαρβακειού Λυκείου, το 1878, οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν ένα μικρό άγαλμα της Αθηνάς που σήμερα βρίσκεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας. Το άγαλμα αυτό φθάνει το ένα μέτρο περίπου και είναι πιστό αντίγραφο της Αθηνάς του Φειδία που ήταν στον Παρθενώνα. Η ανεύρεσή του έφερε συγκίνηση στους θεμελιωτές του Βαρβακειού που το πήραν σαν καλό οιονό για την τύχη του κτηρίου, μέσα στο οποίο θα έλαμπε η σοφία της θεάς.

Από το βιβλίο του Δημητρίου Σκουζέ: «*Η Αθήνα που έφυγε*», σελ. 62 (με αλλαγές).

9. *Časujte v přítomném čase pasívní tvary těchto sloves:*

βλέπω, διαβάζω, κλίνω, κρύβω, κτίζω, ξυρίζω, παίρνω, πιάνω, σβήνω

10. *Časujte věty:*

Εργάζομαι γιατί χρειάζομαι λεπτά.

Σου εύχομαι καλές γιορτές.

Φαίνομαι άρρωστος.

Κάθομαι και γράφω το μάθημά μου.

Ξυρίζομαι μόνος μου.

11. *Skloňujte:*

η Εθνική οδός, η ελληνική διάλεκτος, η ωραία ηθοποιός, η βαθιά άβυσσος,
η πρώτη είσοδος, η παλαιά Αίγυπτος, η πανέμορφη Κύπρος

12. *Přeložte:*

Knihovna se nachází blízko univerzity. Myslím na svého přítele. Kde bydlíš? Bydlím na koleji (bydlím – κάθομαι). Sedíme v první řadě. V kolik hodin přicházejí děti ze školy? V neděli nebudete o prázdninách vstávat brzy. Bude si půjčovat nové knihy jednou měsíčně. Tato blůza se nesmí prát v horké vodě. Vstáváme brzy ráno a myjeme se studenou vodou. Vidáme se každé pondělí. Večer se bavíme ve studentském klubu.

13. *Přeložte:*

V horách jsou hluboké propasti. Řecké dialekty jsou nesnadné. Loni jsme strávili prázdniny na překrásném Kypru. V práci používáme novou metodu. V létě je písek horký. V Epidauru hrají staré tragédie. Amaliina třída je jednou z hlavních tříd Atén. Autobus jede po Amaliině třídě. Ulice Atén jsou plné aut. Jeho manželka je schopná právní zástupkyně.

14. *Přeložte:*

Milý příteli,

toto je první dopis, který piši řecky. Jsme v Aténách už druhý týden a znám už některá muzea a památky. Hned první den jsem byl nahoře na Akropoli, vždyť už jako děti jsme přečetli mnoho knih o Parthenónu, chrámu bohyně Atény, a o Erechtheiu. Na Akropoli přichází zvláště v neděli mnoho turistů, je odtud krásný rozhled na město. Turisté vystupují také na Areopagos a dívají se dolů na ulice plné aut a lidí. Včera jsem byl v Národním archeologickém muzeu. V sálech jsou mykénské masky, archaické, klasické i helénistické sochy, řecké vázy se scénami z řecké mytologie a náhrobní stély. Jeden den samozřejmě nestačí. Jistě tam půjdu mnohokrát. V neděli pojedeme na mys Sunion, tam je chrám Poseidónův. Navštívují také bohaté aténské knihovny a odpoledne studuji.

Studuji klasickou archeologii, ale učím se nejen starou, ale i novou řečtinu, a tak se mohu zúčastnit letních kurzů na univerzitě v Aténách a poznávat starověké památky Atén a Attiky. Nechceš se i ty učit novořecky?

Se srdečným pozdravem

Petr

15. *Napište sami dopis rodině nebo známým.*

Λεξιλόγιο

άβυσσος, η propast
 αγγείο, το nádoba, váza
 αθλήτρια, η sportovkyně
 Αίγυπτος, η Egypt
 άμμος, η písek
 ανασκαφή, η vykopávka
 ανεύρεση, η (-εις) objev, vynález
 ανησυχώ (-εις) jsem neklidný
 άνοδος, η stoupání, růst (cen), výstup;
 vzestup, rozmach, prosperita
 αντίμωση, η (-εις) setkání
 αντίγραφο, το kopie
 απαγορεύω, -ομαι zakazuji, nedovoluji
 απάντηση, η (-εις) odpověď, vyjádření
 αποκλείεται je vyloučeno, je nemožné
 άσχημος, -η, -ο ošklivý
 βραδάκι, το večer
 γνώμη, η názor, mínění
 γριά, η stařenka
 γυμνάζω, -ομαι cvičím (se)
 δελφίνι, το delfin
 δέχομαι přijímám, přebírám;
 vyhovuji
 Δήλος, η Délos
 διάλεκτος, η dialekt, nářečí
 διαμαρτύρομαι protestuji
 δικηγόρος, ο, η advokát; právní zá-
 stupce; obhájce
 δολάριο, το dolar
 δωρικός, -ή, -ό dórský

εγκύκλιος, η oběžník, směrnice
 εδώ και ένα χρόνο už před rokem
 ενεστώτας, ο jaz. přítomný čas
 εξελίσσω, -ομαι vynívím, rozvíjím
 έξοδος, η východ
 Επίδαυρος, η Epidaurus
 επισκέπτομαι navštívuji, zavítávám
 εργαλείο, το nástroj
 ερείπιο, το troska, ruina
 Ερεχθείο, το Erechtheion
 εύκολα snadně
 εύρημα, το nález, vynález; objev
 ευτυχισμένος, -η, -ο šťastný, radostný
 ευχαριστημένος, -η, -ο spokojený
 ζεσταίνω, -ομαι ohřívám
 ηθοποιός, ο, η herec, herečka
 θεμελίωση, η (-εις) položení základů
 θεμελιωτής, ο zakladatel
 Θεσείο, το Théseion
 ιερό, το svatyně
 ιωνικός, -ή, -ό íónský
 καθόλου vůbec
 κάθομαι sedím
 καφετέρια, η kavárna
 κιβωτός, η truhla
 κορινθιακός, -ή, -ό korintský
 Κόρινθος, η Korint
 κουράζω, -ομαι unavuji
 κτίζω, -ομαι stavím, zakládám

Κύπρος, η Kypr
κωμωδία, η komedie

λαϊκός, -ή, -ό lidový

Μυκήνες, οι Mykény
μουσικός, -ή, -ό hudební

ντρέπομαι stydím se
ντύνω, -ομαι oblékám

ξεκουράζω dávám odpočívát, -ομαι
odpočívám

ξυρίζω, -ομαι holím

οιονός, ο věštné znamení

Όλυμπος, ο Olymp

ονομάζω dávám jméno -ομαι jmenuji se

οποιός, -α, -ο (se členem) který, jenž

όργανο, το nástroj (hudební), orgán

οργανώνω, -ομαι organizuji, pořádám,
svolávám

πανέμορφος, -η, -ο neobvykle krásný

παντρεύω, -ομαι oddávám; žením se,
vdávám se

παράγραφος, η paragraf, odstavec

παραδέχομαι přijímám, přiznávám

παράπονο, το stížnost

Παρθενών (gen. Παρθενώνος), Παρθε-
νώνας, ο Parthenón

πάροδος, η vedlejší cesta, ulička, po-
stranní vchod

πάρτι, το večírek

Πελοπόννησος, η Peloponés

Πήλιο, το Pélion

πίνω, -ομαι piji

πιστός, -ή, -ό větný

πλάκα, η deska, dlažba

πλένω, -ομαι myji (se)

Ποσειδών, (gen. Ποσειδώνος) Ποσει-
δώνας, ο Poseidón

προμηθεύω, -ομαι zásobuji, dodávám

Προπύλαια, τα Propylaje

Πρωτοχρονιά, η Nový rok

ρυθμός, ο rytmus, tempo; sloh
ρωμαϊκός, -ή, -ό římský

σαπούνι, το mýdlo

σεμινάριο, το seminář

σηκώνω, -ομαι zvedám; -ομαι vstávám

σκέφτομαι myslím, přemýšlím

σκουπίζω, -ομαι zametám, uklízím; utí-
rám

Σούνιο, το Súnio(n)

σοφία, η moudrost

στήλη, η stéla, sloup

στόλος, ο sloup

συγκίνηση, η (εις) dojetí, pohnutí

σύμφωνος, -η, -ο souhlasný, souhlasící

συνηθίζω, -ομαι jsem zvyklý, mám ve
zvyku, zvykám si

σύνοδος, η shromáždění, církv. koncil

τάφος, ο hrob, náhrobek

τελευταίος, -α, -ο poslední

Τουρκοκρατία, η období turecké nad-
vlády

τραγωδία, η tragédie

τύχη, η osud

υπόσχομαι slibuji

φαίνομαι jevím se, vypadám

Φειδίας, ο Feidiás

φοβάμαι (φοβούμαι) bojím se

χαίρω, jsem šťastný, -ομαι raduji se,
jsem rád; těším se

χαρούμενος, -η, -ο veselý

χρειάζομαι potřebuji

χρυσός, -ή, -ό zlatý

χτένα, η hřeben

χτενίζω, -ομαι češu

ψηφιδωτό, το mozaika

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Αξιότιμε κύριε	Vážený pane
Αξιότιμη κυρία	Vážená paní
Αγαπητέ φίλε	Milý příteli
Σεβαστέ κύριε διευθυντά	Vážený pane řediteli
Σεβαστέ κύριε καθηγητά	Vážený pane profesore
Ακριβή μου Κατερίνη	Drahá Kateřino
με εγκάρδιους χαιρετισμούς	se srdečnými pozdravy
με φιλικούς χαιρετισμούς	s přátelským pozdravem
με πολλούς εγκάρδιους χαιρετισμούς	s mnoha srdečnými pozdravy
αναμένω την απάντησή σας και εγκάρδια σας χαιρετώ	očekávám Vaši odpověď a srdečně Vás zdravím
με τιμή	s úctou
Κάθομαι σε αναμμένα κάρβουνα.	Sedím na žhavém uhlí. Jsem ohrožen.
Αυτό αποκλείεται.	To je vyloučeno.
Αστειεύεσαι;	Děláš si žerty?
Μη γένοιτο. (ustrnulý starořecký optativ)	Kéž se to nestane!
Απαγορεύεται η είσοδος.	Vstup zakázán.
Δεν ντρέπεσαι;	Nestydíš se?
η Ιερά σύνοδος	Svatý synod (nejvyšší orgán v pravoslavné církvi)
σηκώνομαι από τα άγρια χαράματα – ξυπνάω πολύ νωρίς	budím se velmi brzy
ντύνομαι στο πι και φι – βάζω γρήγορα τα ρούχα μου	oblékám se velmi rychle
πνίγομαι σε μια κουταλιά νερό – χά- νομαι εύκολα	snadno se rozčilit
κλείνομαι στον εαυτό μου – δε λέω στους άλλους τίποτα για εμένα	nemluvit o sobě

Přísloví – Παροιμίες

Όλα δε γίνονται σε μία μέρα.

Τα γινόμενα δεν απογίνονται.

Με την υπομονή όλα κατορθώνονται.

Το αίμα νερό δε γίνεται.

Ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται.

Το δέντρο γνωρίζεται από τον καρπό.

Všechno se nedá udělat za jeden den.

Co se stalo, nemůže se odestát.

Trpělivost přináší růže.

Krev není voda.

V nouzi poznáš přítele.

Jaký strom, takové ovoce.

Δέκατο τρίτο μάθημα

Α' επαναληπτικό μάθημα

Μεταφορικά μέσα

Η μεταφορά των κατοίκων των μεγάλων κέντρων από το σπίτι στον τόπο εργασίας τους γίνεται συνήθως με το τρόλεϊ, το τραμ, το λεωφορείο ή το μετρό. Τα τελευταία χρόνια οι νέοι ιδιαίτερα, δείχνουν την προτίμησή τους στο μοτοποδήλατο και στη μοτοσικλέτα. Έτσι έλυσαν το πρόβλημα της κίνησης στους δρόμους και της στάθμευσης στο κέντρο της πόλης. Όταν η απόσταση είναι μεγάλη, ταξιδεύουμε οδικώς, με λεωφορείο (πούλμαν), αυτοκίνητο ή ταξί. Το οδικό δίκτυο πολλών χωρών έχει φαρδιούς αυτοκινητόδρομους. Άλλοι πάλι ταξιδεύουν σιδηροδρομικώς με το τρένο, γιατί είναι ευρύχωρο και φτάνει έγκαιρα στην ώρα του.

Σε χώρες με θάλασσα όπως η Ελλάδα, η σύνδεση των λιμανιών γίνεται αεροπορικώς. Υπάρχουν μικρά πλοία και οχηματαγωγά (φεριμπότ) που μεταφέρουν αυτοκίνητα, καμιόνια και επιβάτες. Μα το πιο γρήγορο μεταφορικό μέσο μεγάλων αποστάσεων είναι αναμφισβήτητα το αεροπλάνο. Κάνουμε λοιπόν αεροπορικώς ταξίδια αναψυχής αλλά και ταξίδια εργασίας. Ταξιδεύουμε από χώρα σε χώρα με αεροπλάνα που καλύπτουν εκατοντάδες χιλιόμετρα την ώρα. Φεύγουμε με θερμοκρασία -12° Κελσίου από το Ρούζινιε της Πράγας και φθάνουμε με θερμοκρασία $+12^{\circ}$ Κελσίου στην Αθήνα. Έτσι κερδίζουμε χρόνο και «ο χρόνος είναι χρήμα».

Διάλογος «Στο σιδηροδρομικό σταθμό»

- A – Κύριε σταθμάρχη, τι ώρα φεύγει η ταχεία αμαξοστοιχία για τη Θεσσαλονίκη;
B – Στις 18.30.
A – Από ποια αποβάθρα γίνεται η επιβίβαση των επιβατών;
B – Από την αποβάθρα αριθμός 1.
A – Πού δίνουν εισιτήρια;
B – Στο ταμείο έκδοσης εισιτηρίων.
A – Υπάρχουν ακόμη;
B – Δεν ξέρω, γιατί αυτή την εποχή ταξιδεύει πολύς κόσμος. Είναι βλέπετε η 64η εμπορική έκθεση της Θεσσαλονίκης.
A – Έχετε δίκιο. Πόσες ώρες διαρκεί το ταξίδι μας;
B – Περίπου πέντε ώρες. Αλλά κάνετε γρήγορα. Το τρένο φεύγει χωρίς καθυστέρηση.

Ύμνος στην Ελευθερίαν

(Ο εθνικός ύμνος της Ελλάδας)

Διονύσιος Σολωμός

Σε γνωρίζω από την κόψη
του σπαθιού την τρομερή
σε γνωρίζω από την όψη
που με βία μετράει τη γη.

Απ' τα κόκαλα βγαλμένη
των Ελλήνων τα ιερά,
και σαν πρώτα ανδρειωμένη
χαίρε, ω χαίρε, Ελευθεριά!

Básník **Dionysios Solomos** (*1798 Zakynthos, †1857 Kerkyra) je zakladatelem novodobé řecké poezie, vycházející z lidových písní. První dvě strofy jeho Hymnu na svobodu (1823) jsou od roku 1865 řeckou národní hymnou. Hudbu složil N. Mantzaros.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του οριστικού άρθρου:

Το μάθημα των ελληνικών αρχίζει σε ... έντεκα. Πώς είναι ... Γιώργος; Μένω μαζί με ... γονείς μου. Θα είσαι το απόγευμα σε ... σπίτι σου; Το επόμενο πλοίο φεύγει σε ... η ώρα. Μαρία, που ήσουν φέτος ... καλοκαίρι; Μου αρέσει ... Κυριακές να ακούω μουσική. Γράφεις συχνά σε ... φίλες σου; Πηγαίνω σε ... σχολείο με ... πόδια, ... λεωφορείο ή ... τραμ. ... Πράγα είναι ... πρωτεύουσα ... Τσεχικής Δημοκρατίας. Γνωρίζεις ... φίλους του; ... βράδια βλέπω τηλεόραση ή πηγαίνω σε ... κινηματογράφο. Κλείστε ... πόρτες και ... παράθυρα. Σε ... καράβι υπάρχουν καμπίνες. Κάθομαι κοντά σε ... πίνακα.

2. Να σχηματίσετε τον πληθυντικό των προτάσεων:

Το παιδί ζωγραφίζει με την κιμωλία. Έχω μία καθηγήτρια κι έναν καθηγητή. Πού μένει ο φοιτητής; Τι ώρα κλείνει το μαγαζί; Σου αρέσει να ταξιδεύεις οδικώς, αεροπορικώς ή αεροπορικώς; Το κορίτσι διαβάζει και γράφει σωστά. Δε γνωρίζω ούτε τον αδελφό του ούτε την αδελφή του. Αυτή ρίχνει το γράμμα στο γραμματοκιβώτιο. Ξέρεις πού βάζει το κλειδί; Η μητέρα φωνάζει το παιδί. Η θεία προσέχει την ανιψιά της. Ο επιβάτης δείχνει το εισιτήριο στον ελεγκτή. Το ταξίδι με το τρένο είναι ευχάριστο. Η μοτοσυκλέτα τρέχει με μεγάλη ταχύτητα.

3. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα ρήματα είμαι και έχω:

Πού χθες; Δεν λεπτά ούτε για το φαγητό μου.
 Η Πάτρα άλλοτε μία μικρή, επαρχιακή πόλη. Εμείς γρίπη
 και δεν πήγαμε για επίσκεψη. Εγώ τόση δουλειά που δεν κάνω ούτε
 βήμα από το γραφείο μου. Οι υπάλληλοι των τραπεζών απεργία. Το
 νερό της θάλασσας κρύο. Φέτος τα Χριστούγεννα πολλά
 χιόνια στα βουνά. να κουβεντιάζω μαζί τους πολύ καιρό. Στο
 εστιατόριο το μεσημέρι ένα ωραίο φαγητό.

4. Να διαβάσετε τους αριθμούς:

11, 29, 33, 47, 54, 66, 71, 87, 99, 100.

5. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο του ρήματος τρώω:

Τι ώρα συνήθως το βράδυ; Οι Έλληνες πολλές σαλάτες
 και πολλά λαχανικά. Πρέπει να ελαφρά. Αυτό το παιδί
 πολλές φορές την ημέρα. Κάθε μέρα η μητέρα μου με με τη γκρίνια
 της. αργά γιατί του πονάει το δόντι.

6. Να συμπληρώσετε τα κενά με το πόσος, πόση, πόσο και πολύς, πολλή, πολύ:

..... περιοδικά διαβάζετε; Θέλουμε εισιτήρια για το τραμ.
 Στέλνετε τις γιορτές κάρτες στους φίλους σας; Με κουράζει
 η κίνηση στους δρόμους. Αυτό το διαμέρισμα κοστίζει
 εκατομμύρια θεούς και θείες έχεις; χρόνια
 θέλεις να τελειώσεις το Πανεπιστήμιο; τουρίστες θαυμάζουν κάθε
 χρόνο την ομορφιά της Πράγας. Θέλω να σου γράψω τόσα πράγματα
 που δεν ξέρω ποια είναι η αρχή και ποιο το τέλος.

7. Να συμπληρώσετε με το σωστό τύπο των επιθέτων:

Διψάω γιατί τα γλυκά ήταν (γλυκός)
 Η φίλη σου είναι πολύ κοπέλα. (γλυκός)
 Οι Ισπανίδες δεν είναι συνήθως (ξανθός)
 Μου αρέσουν οι ντομάτες. (φρέσκος)
 Η ζωή στο χωριό είναι (ήσυχος)
 Τα ταξίδια είναι (αεροπορικός, ακριβός)
 Η Κατερίνα είναι πάντα κοπέλα. (γελαστός)
 Στις γιορτές το ταχυδρομείο είναι από κόσμο. (γεμάτος)
 Αυτοί οι μήνες είναι ακόμη (κρύος)
 Δεν αγαπάω τα φαγητά. (παχύς)
 Το πουκάμισό του είναι γιατί έχει ώμους. (φαρδύς, φαρδύς)
 Το καλοκαίρι θα είναι της μόδας το χρώμα. (θαλασσής)
 Τα νερά εδώ είναι (βαθύς)

Τα μάτια της είναι με σκιές. (πράσινος, σταχτής)
Μένω σ' ένα και δρόμο. (φαρδύς, μακρύς)

8. Να διαβάσετε τις ημερομηνίες:

28. 10. 1918, 25. 3. 1821, 14. 7. 1789, 13. 5. 1453, 5. 6. 1647, 19. 2. 1500,
1. 1. 1996, 30. 8. 1322, 12. 10. 1265, 15. 9. 1871.

9. Να διαβάσετε τα αριθμητικά όπως στο παράδειγμα: 5 – πέντε, πέμπτος.

1, 20, 9, 32, 45, 68, 99, 55, 87, 3, 76, 100.

10. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων στον αόριστο, που είναι στην παρένθεση:

Εγώ το πρώτο έτος της Φιλοσοφικής Σχολής. (τελειώνω)

Εμείς στον κήπο. (δουλεύω)

Αυτοί τα παράθυρα γιατί είχε ζέστη. (ανοίγω)

Χθες εγώ δεν ψωμί. (αγοράζω)

Εσύ γιατί ήσουν άρρωστη. (λείπω)

Την Πρωτοχρονιά εσείς χαρτιά. (παίζω)

..... δυνατά γιατί δε μας άκουσαν. (φωνάζω)

Στο μουσείο οι μαθητές ωραία αντικείμενα. (βλέπω)

Εγώ γράμμα από τη φίλη μου. (παίρνω)

Αυτός γρήγορα να γράφει και να διαβάζει ελληνικά. (μαθαίνω)

Εσύ τα κλειδιά; Ήταν μέσα στην τσάντα μου. (βρίσκω)

Αυτές το λογαριασμό και (πληρώνω, φεύγω)

Της (εγώ) να σας τηλεφωνήσει. (λέω)

Όταν ο καθηγητής στην τάξη δεν ούτε ένα μαθητή.

(μπαίνω, βρίσκω)

Τους (εμείς) εκ μέρους σας πολλούς χαιρετισμούς. (δίνω)

11. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο της αντωνυμίας, που είναι στην παρένθεση:

Πάντα λένε την αλήθεια. (αυτός)

Η μητέρα αγοράζει ένα καινούριο σακάκι. (εγώ)

Ξέρετε αυτές τις κυρίες; Ναι ξέρουμε. (αυτή)

Πώς λένε το φίλο σου; λένε Νίκο. (αυτός)

Βγάξουμε το καπέλο όταν είμαστε στην εκκλησία. (εμείς)

..... από πού είστε; (εσείς)

12. Καταλαβαίνετε το κείμενο;

Το πρώτο εναέριο ταξίδι το κάνει κανένας για το καινούριο του πράγματος: να δοκιμάσει μια νέα συγκίνηση και να λείει, με κάποια κρυφή περηφάνεια, ότι γνώρισε κι αυτό το μέσο συγκοινωνίας. ...

Το πρώτο ταξίδι του δίνει εκείνο ακριβώς που είχε την εντύπωση ότι λείπει από το αεροπλάνο: το αίσθημα της ασφάλειας. Η ιδέα και ο φόβος του κινδύνου παύουν να υφίστανται από τα πρώτα λεπτά της ώρας. Δε μένει παρά η απόλαυση του ταξιδιού και η ηδονή της εκμηδένισης της απόστασης. Μια ώρα αεροπλάνου είναι οχτώ ώρες ελληνικού τρένου. Δύο ώρες υδροπλάνου είναι δεκαοχτώ ώρες βαποριού. Είναι φυσικό λοιπόν να βρίσκει κανείς κάθε άλλο τρόπο μεταφοράς καθυστερημένο, κουραστικό και αργό.

Από το βιβλίο του Κώστα Ουράνη «Δύο ώρες πάνω από το Αιγαίο»,
Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, σελ. 244 (με αλλαγές)

13. Να συμπληρώσετε την προστακτική των κατάλληλων ρημάτων:

Παιδιά, τι ωραία μέρα είναι σήμερα!

Μαρία, το παράθυρο, κάνει ζέστη.

Πέτρο, πάντα καλά την πόρτα, όταν φεύγεις!

Ανδρέα, τη μπάλα στην αδελφή μου!

Μαθητές, για αύριο δέκα ελληνικές προτάσεις και το ποίημα απ' έξω!

14. Να συμπληρώσετε τις ερωτήσεις του διαλόγου:

A –

B – Θα είμαι σπίτι.

A –

B – Γιατί έχω πολλή δουλειά.

A –

B – Διαβάζω, γιατί δίνω τις εξετάσεις.

A –

B – Την άλλη βδομάδα.

A –

B – Την Τρίτη.

A –

B – Ναι, την άλλη Πέμπτη έχω καιρό. Θα πάμε μαζί στον κινηματογράφο.

15. Να συμπληρώσετε το κατάλληλο άρθρο:

... δάσκαλός μας είναι Τσέχος. Ξέρω ... κοπέλα από ... Δανία. Χθες πήρα γράμμα από ... Ελλάδα. Να, ... Πέτρος, ... φίλος μου. Στη βιβλιοθήκη μου είναι πολλά ... νέα βιβλία.

16. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων που είναι στην παρένθεση:

Τα μάτια των δύο μου είναι γαλανά. (η κόρη)

Γράψτε μου (το όνομα, αυτός, ο πολίτης – στον πληθυντικό)

Η θέση είναι σε (αυτή, η εικόνα, αυτός, ο τοίχος)

Το χρώμα δεν μου αρέσει. (αυτή, η μπλούζα)

Ποια είναι η τιμή (το φόρεμα, πορτοκαλής)

17. *Na συμπληρώσετε τα κατάλληλα χρονολογικά στοιχεία:*

Πηγαίνει στο θέατρο. Δεν είχα διακοπές. τελειώνει η βδομάδα. θα έχω πολλή δουλειά. τελειώνω τις σπουδές μου.

18. *Na συμπληρώσετε τις αντωνυμίες πόσος, ποιος, εκείνος, αυτός, εκείνος ο, αυτός ο:*

..... από αυτά τα βιβλία θέλεις; ώρες διαβάζεις κάθε μέρα; Κοίταξε εικόνα, σου αρέσει; Για είναι γράμμα; μαθητές είναι από την Πράγα, είναι από το Μπρνο.

19. *Napište slovy číslovky pro desítky 10 – 100.*

20. *Uvedte příklady, kdy adjektiva ženského rodu, odvozená od adjektiv mužského rodu na -ος, končí na -α a vysvětlete pravidlo.*

21. *Vypište časový údaj slovy:*

Θα είμαι εδώ στις 5.30.

Ακούω τα νέα κάθε μέρα στις 22.30.

Η αδελφή μου γεννήθηκε 25. 3. 1995.

Το τρένο φεύγει στις 12.35.

Οι εθνικές γιορτές της Ελλάδας είναι 25. 3. και 28. 10.

22. *Překládejte:*

dům mého bratra, kniha mého syna, učitelova třída, strýcova zahrada, žákův sešit, studentova třída, otcovy noviny, stránka knihy, míč dítěte, barva sukně; sešity mých bratří, tužky mých synů, židle učitelů, židle učitelek, zahrady strýců a tet, práce otců, stránky knih, míče dětí, ceny hodin, barva mraků, platy pokladníků.

Mé sešity jsou na stole, tvé knihy jsou v knihovně. Kde jsou mé nové šaty? Jsou ve skříni. Dej bratrovi 100 korun. Mám jenom 500 korun, nemám drobné. Mám peníze v bance. Zítرا půjdu na nádraží, čekám rodiče. Jdu na poštu, posílám tři dopisy do ciziny. Do školy chodím pěšky.

Toto je moje pero, tvoje je na stole. Čí jsou támhle ty peníze? Čí jsou ty boty? Čí jsou ty sešity? Jsou moje, támhle ty jsou Mariiny. Čí jsou ty knihy? Nevím, nejsou moje.

Viděl jsi Jiřího? Ne, toho jsem neviděl. Četl jsi tuto knihu? Ne, tu jsem nečetl.

Koupil jsi ty lístky do divadla? Ano, koupil jsem je. Znáš tam tu paní? Ne, neznám ji. Bydlí tam mé sestry. Pozdravuj je! My Řekové máme slavné dějiny.

Zavřeli jste okna? Slavili jste včera narozeniny? Půjčil jsi mi tuto knihu? Uklidili jsme včera celý byt. Děti běžely na hřiště. Je tma, rozsviť! Kdo ušil ty šaty? Moje rodina odcestovala do ciziny. Našel jsem tu knihu včera vzadu v knihovně.

23. *Πřeložte:*

a) *Ατένυ*

Ατένυ jsou hlavním městem Řecka. V Aténách je mnoho krásných budov, jsou tu bohatá muzea, slavné Archeologické muzeum, divadlo a první řecká univerzita. Celý svět zná Akropoli s bílým Parthenónem na pahorku nad městem. Uprostřed města je veliký park, jmenuje se Národní zahrada. Tady nacházíme i v létě příjemný chládek, když sem přicházíme unaveni z horkých ulic.

Před parlamentem je veliké náměstí s hrobem Neznámého vojína. Dvě hlavní aténská náměstí jsou Náměstí Ústavy a Náměstí Svornosti. Na ulici Univerzity se nachází univerzita, Akademie a Národní knihovna.

b) *Θεσσαλονίκη*

Θεσσαλονίκη je velké město, druhé hlavní město Řecka. Jsou tu krásná náměstí, moderní obytné domy, ale i starověké památky a byzantské chrámy. Město bylo slavné v byzantském období, je to skutečný ráj byzantské kultury a byzantského umění. Řekové i cizinci obdivují jeho chrámy s krásnými freskami a ikonami.

c) *Μιλύ φίλτι,*

brzy budou vánoce. Budeme mít dva týdny prázdniny. Budu chodit na procházky, do kina, ale také studovat. O vánocích mi rodiče vždy dávají knihy. Letos máme krásnou zimu, často sněží, ale svítí i slunce na modrém nebi. Koupil jsem též lístky do divadla. V našem městě je mnoho divadel. Jedno je v naší ulici blízko našeho domu. Je to nové, malé divadlo. Lístky nejsou drahé, chodím tam často. Napiš mi brzy, co děláš a jak se máš.

S pozdravem
Petr

Λεξιλόγιο

αίσθημα, *το* pocit

αμαξοστοιχία, *η* vlaková souprava

αναμφισβήτητα nepochybně

αναψυχή, *η* zotavení, oddech

ανδρειωμένος, *-η, -ο* statečný, zmužilý

αντικείμενο, *το* věc, předmět

απεργία, *η* stávka

απόλαυση, *η (εις)* užitek, požitek

αρχή, *η* začátek, princip, úřad

αυτοκινητόδρομος, *ο* dálnice

βγαλμένος, *-η, -ο* vytažený, vyvolený

βία, *η* násilí, spěch

γελαστός, *-ή, -ό* usměvavý

γεννιέμαι jsem narozen

γ(κ)ρίνια, *η* nespokojenost, reptání

Δανία, *η* Dánsko

διαρκώ, (-είς) trvám (o času), jsem stá-
lý, mám trvání

δίκιο, το právo, pravda

δίκτυο, το síť

εκατομύριο, το milión

έκδοση, η (εις) vydání, edice

έκθεση, η (εις) výstava, kompozice,
slohová práce

εκμηδένιση, η (εις) zničení

εμπορικός, -ή, -ό obchodní

εναέριος, -α, -ο vzdušný, letecký

εντύπωση, η (εις) dojem, vjem; vrytí,
vytištění

επαναληπτικός, -ή, -ό opakovací

επαρχιακός, -ή, -ό venkovský, provin-
ciální

επιβίωση, η (εις) přežití

εργασία, η práce

ευρύχωρος, -η, -ο prostorný

ηδονή, η rozkoš, požitek

ήσυχος, -η, -ο klidný, tichý, pokojný

θερμοκρασία, η teplota

ιδιαίτερα zvláště, odděleně; osobitě

Ισπανός, ο Španěl

Ισπανίδα, η Španělka

Ιταλία, η Itálie

καινούριος, -α, -ο nový

καλύπτω, -ομαι pokrývám

καμιόνι, το kamión

κερδίζω, -ομαι vydělávám, získávám;
mám úspěch

κίνδυνος, ο nebezpečí

κουραστικός, -ή, -ό únavný, unavující,
vyčerpávající

κόψη, η (εις) ostří

κρυφός, -ή, -ό skrytý

μέσο, το prostředek

μεταφορά, η doprava, přeprava

μεταφορικός, -ή, -ό dopravní, trans-
portní

μετρώ (άω), -ιέμαι (-ούμαι) měřím, vy-
měřuji; počítám, vyčísľuji

μοτοποδήλατο, το motorové kolo

μπάλα, η míč, koule

ντομάτα, η rajské jablko, rajče

οχηματογωγό, το trajekt

όψη, η (εις) pohled, vzhled, vzezření;
tvář, líce

Πάτρα, η Patras

περηφάνια (υπερηφάνεια), η pýcha,
hrdost

πούλμαν, το autobus

προτίμηση, η (εις) dávaní přednosti

σπαθί, το meč

σταθμάρχης, ο přednosta stanice

στάθμευση, η (εις) zastávka, zastavení;
parkování

συγκοινωνία, η doprava; spojení, ko-
munikace

σύνδεση, η (εις) spojení (dopravní);
spjatost

ταχύς, -ία, -ύ rychlý

τρομερός, -ή, -ό strašný, hrozný

υδροπλάνο, το hydroplán

ύμνος, ο hymna, hymnus

υφίσταμαι existuji, jsem; trpím, jsem
podřizen

φόβος, ο strach

φουρτούνα, η bouře, nečas

χαρτιά, τα hrací karty

χιλιόμετρο, το kilometr

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

από το άλφα ως το ωμέγα

od A do Z

αυτό είναι από άλλο ανέκδοτο

to s tím nemá nic společného, to je něco jiného

αργά ή γρήγορα

ďříve či později

αλλού βρέχει

to se mě (nás) netýká

με δύο λόγια

stručně

Δεν ξέρω ποια είναι η αρχή και ποιο το τέλος.

Nemá to hlavu ani patu.

Με τρώει με την γκρίνια του.

Rozčiluje mě svým nařikáním.

Přísloví – Παροιμίες

Μικρό καράβι, μικρή φουρτούνα. Μεγάλο καράβι, μεγάλη φουρτούνα.

Malé děti malá starost, velké děti velká starost.

Δέκατο τέταρτο μάθημα

Οι δουλειές μας – Τα επαγγέλματα

Ένα πρόβλημα της εποχής μας είναι η επαγγελματική αποκατάσταση. Είναι αλήθεια ότι σήμερα υπάρχουν περισσότερα επαγγέλματα από τα παλιά χρόνια γιατί η κοινωνία μας εξελίσσεται. Δίπλα στα γνωστά επαγγέλματα του δασκάλου, του γιατρού, του δικηγόρου, του αξιωματικού, του εργάτη και του εμπόρου έχουμε αυτά του προγραμματιστή ηλεκτρονικών υπολογιστών, του δημοσιογράφου, του συντηρητή έργων τέχνης, του ηθοποιού, του σχεδιαστή ρούχων, του φωτογράφου. Παρ' όλη όμως την προσφορά επαγγελμάτων υπάρχει ανεργία. Οι άνεργοι, νέοι ιδιαίτερα και γυναίκες, πληθαίνουν από μέρα σε μέρα. Καθημερινά διαβάζουν τις μικρές αγγελίες ή γράφονται στο γραφείο ανεργίας. Μερικοί κάνουν δουλειές του ποδαριού για καλύτερη τύχη όπως στη Γερμανία ή στην Αμερική. Στις χώρες αυτές η εργασία δεν είναι πιο λίγη. Είναι πιο σκληρή, αλλά έχει δυναμικό ρυθμό και μεγάλα οικονομικά αποτελέσματα. Είναι πιο κοντά στην εποχή μας. Την εποχή των κομπιούτερ και της τεχνολογίας.

Διάλογος

A

- A – Τι επάγγελμα έχει η Μαρία;
B – Είναι λογίστρια.
A – Πού εργάζεται;
B – Στην Εμπορική Τράπεζα, στο υποκατάστημα της λεωφόρου Αλεξάνδρας.
A – Είναι έκτακτη ή μόνιμη;
B – Ευτυχώς μόνιμη. Ξέρει καλά τη δουλειά της.
A – Κάνει και υπερωρίες;
B – Ναι, όταν χρειάζεται.
A – Έχει καλό μισθό;
B – Η αμοιβή της είναι πολύ καλή. Παίρνει και 13ο μισθό. Όμως, ακόμη πριν ένα χρόνο, ήταν υπάλληλος σε κάποια εμπορική εταιρεία με σύμβαση και μειωμένο ωράριο.
A – Τώρα λοιπόν είναι ευχαριστημένη;
B – Βέβαια. Βλέπετε σήμερα με την ανεργία, είναι δύσκολο να έχει κανείς δουλειά και μάλιστα καλή.

B

- A – Καλημέρα σας, κύριε.
B – Καλημέρα.
A – Είστε ο εργοδότης;
B – Ναι, εγώ είμαι.

- A – Ο φίλος μου ο Γιώργος μου είπε ότι χρειάζεστε έναν εργάτη. Είναι αλήθεια;
 B – Ναι. Δουλεύεις σε οικοδομές;
 A – Δεν έχω μεγάλη πείρα από οικοδομικές εργασίες, αλλά είμαι νέος και δυνατός.
 B – Θα κάνουμε λοιπόν μια δοκιμή. Εμείς αρχίζουμε δουλειά το πρωί στις 7.00 και τελειώνουμε στις 15.00.
 A – Πόσο είναι το μεροκάματο;
 B – Είναι 7.000 δραχμές και τα ένσημα του Ι.Κ.Α. Έχεις βιβλιάριο;
 A – Και βέβαια έχω. Ξέρετε έχω μεγάλη ανάγκη από δουλειά γιατί είμαι οικογενειάρχης.
 B – Εντάξει λοιπόν. Αρχίζεις αύριο δουλειά.
 A – Σας ευχαριστώ πολύ.

Γραμματική

Slovesa 2. konjugace (ρήματα Β΄ συζυγίας)

Přítomný čas (ενεστώτας)

Indikativu přítomného času (ενεργητική φωνή της οριστικής ενεστώτα)

1. třída (πρώτη τάξη):	2. třída (δεύτερη τάξη):
ρωτώ (-άω)	κινώ
ρωτάς	κινείς
ρωτά (-άει)	κινεί
ρωτούμε (-άμε)	κινούμε
ρωτάτε	κινείτε
ρωτούν (-άνε)	κινούν

Slovesa 1. třidy:

αγαπώ, απαντώ, βοηθώ, γελώ, διψώ, ζητώ, κολυμπώ, κρατώ, κρεμώ, κυβερνώ, μελετώ, μετρώ, μιλώ, νικώ, ξεχνώ, πεινώ, περνώ, περπατώ, πετώ, πηδώ, πονώ, πουλώ, προτιμώ, σταματώ, συζητώ, συναντώ, τηλεφωνώ, τιμώ, τραβώ, τραγουδώ, φυσώ, χαιρετώ, χαλώ, χρωστώ, χτυπώ

Slovesa 2. třidy:

αδικώ, απειλώ, αποτελώ, αργώ, αφαιρώ, ειδοποιώ, εξηγώ, επιθυμώ, ζω, θεωρώ, ικανοποιώ, καλλιεργώ, καλώ, μπορώ, παρακολουθώ, πληροφορώ, προσπαθώ, συγκινώ, συμφωνώ, τηλεγραφώ, τιμωρώ, χρησιμοποιώ, ωφελώ

Podstatná jména – maskulina – nestejnoslabičná, zakončená na -ας, -ης. Αρσενικά ανισοσύλλαβα σε -ας, -ης.

singulár						
N.	-άς	ο	ψαράς	-ης	ο	μανάβης
G.	-ά	του	ψαρά	-η	του	μανάβη
A.	-ά	τον	ψαρά	-η	το	μανάβη
V.	-ά		ψαρά	-η		μανάβη
plurál						
N.	-άδες	οι	ψαράδες	-ηδες	οι	μανάβηδες
G.	-άδων	των	ψαράδων	-ηδων	των	μανάβηδων
A.	-άδες	τους	ψαράδες	-ηδες	τους	μανάβηδες
V.	-άδες		ψαράδες	-ηδες		μανάβηδες

Podle vzoru ψαράς se skloňují všechna oxytona na -ας a některá paroxytona a proparoxytona. Do této skupiny patří četná jména označující povolání a některá substantiva tureckého původu: ο αμαξάς, ο παπάς, ο γαλατάς, ο ψωμάς, ο ραγιάς.

Paroxytona a proparoxytona mají v plurálu přízvuk na předposlední slabice: ο μπάμπας – οι μπαμπάδες.

Podle vzoru μανάβης se také skloňují většinou jména označující povolání nebo substantiva tureckého původu: ο καφετζής, ο βαρκάρης, ο φούρναρης, ο περιβολάρης, ο μπέης, ο κοτζαμπάσης.

Ασκήσεις

- 1.** Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων στην παρένθεση:
- (εγώ) με τα αστεία του Τσάρλι Τσάπλιν. (γελώ)
 Το καλοκαίρι με τις μεγάλες ζέστες (εμείς) ελαφρά ρούχα. (φορώ)
 Τους αρέσει όταν στην εξοχή, αλλά όχι στην πόλη. (περπατώ)
 Ο πιλότος το αεροπλάνο και ο καπετάνιος το καράβι. (κυβερνώ)
 Εδώ δε τα λεωφορεία γιατί δεν είναι στάση. (σταματώ)
 Από πού ; Από το σπίτι σας ή τον τηλεφωνικό θάλαμο; (τηλεφωνώ)
 Ανοίξτε! Κάποιος το κουδούνι της πόρτας. (χτυπά)
 Όλη τη νύχτα οι τουρίστες και τον κόσμο με τις φωνές τους. (τραγουδώ, χαλώ)

Δεν ποτέ πόσο καλός ήταν μαζί μου. (ξεχνώ)
 Οι φοιτητές πολύ γιατί είναι ο μήνας των εξετάσεων. (μελετώ)
 Μη με (εσύ) πού ήμουν χθες. (ρωτώ)
 Οι γιατροί συχνά για το άγχος της ανεργίας. (μιλώ)
 Από τότε που δεν έχουν δουλειά συνέχεια τα λεπτά τους. (μετρώ)
 Είναι πολύ ευγενής κύριος. Με πάντα όταν με στο δρόμο.
 (χαιρετώ, συναντώ)
 (εσείς) τις υπερωρίες και έτσι κερδίζετε παραπάνω λεπτά. (προτιμώ)

2. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των παρακάτω ρημάτων απορώ, θεωρώ, πληροφορώ, ζω, οδηγώ, αργώ, χρησιμοποιώ, προσπαθώ, καλλιεργώ, συμφωνώ, ειδοποιώ, εξηγώ, συγκινώ, ικανοποιώ:*

Η γιαγιά μου στο διαμέρισμά της μόνη με συντροφιά τη γάτα της.
 Εγώ αυτοκίνητο από την ηλικία των 20 χρονών. Η φίλη μου στη δουλειά της και ο προϊστάμενός της δεν είναι ευχαριστημένος. Ο γιος μου με ότι ο φίλος του έρχεται σήμερα το βράδυ για δείπνο. Πολλοί ότι ο Ελύτης είναι ο καλύτερος σύγχρονος Έλληνας ποιητής. Εμείς το τραμ ή το λεωφορείο για τη μετακίνησή μας στην πόλη. Όταν πετυχαίνουμε πολλά στη ζωή μας. Οι τόσες προσπάθειες που κάνεις δεν σε τίποτε. Η θεία μου στον κήπο της λουλούδια και λαχανικά. κανένας που βρίσκει τόσον καιρό και δουλεύει. Τα αποτελέσματα της εργασίας μου δεν με Δεν (αυτοί) ποτέ με αυτά που τους λέω. Η ταχυδρόμος με ότι έχω μία επιταγή στο ταχυδρομείο. Είναι κουραστικό να σου..... τα προβλήματα κάθε μέρα. Με γιατί μου φέρνετε δώρα στη γιορτή μου.

3. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ουσιαστικών στην παρένθεση:*

Σήμερα οιαπεργούν από τις 10 το πρωί έως στις 12 τα μεσάνυχτα. (ο ταξιτζής)
 Για 400 χρόνια οι Έλληνες ήταν των Τούρκων. (ο ραγιάς)
 Με τη δημιουργία των σουπερμάρκετ χάνονται σιγά-σιγά οι
 (ο μπακάλης)
 Από έγινε караβοκύρης. (ο βαρκάρης)
 Το επάγγελμα των είναι πολύ συχνό στην Ελλάδα. (ο ψαράς)
 Αυτός ο έχει πολύ καλό κρασί. (ο ταβερνιάρης)
 Μου αρέσει να κουβεντιάζω με τους μου. (ο μπάμπας)
 Οι ήταν Τούρκοι ή Αιγύπτιοι αξιωματούχοι. (ο πασάς)
 Μια ελληνική παροιμία λέει: «Το ράσο δεν κάνει τον αλλά ο το ράσο.» (ο παπάς)
 Οι τιμές του μου είναι πάντα λογικές. (ο μανάβης)
 Την 1η Ιανουαρίου γιορτάζουν οι και στις 7 του ίδιου μήνα οι (ο Βασίλης, ο Γιάννης)

4. Συνεχίστε:

τα φρούτα του μανάβη – των μανάβηδων
τα ταξί του ταξιτζή – των ταξιτζήδων
τα παπούτσια (ο παπουτσής)
τα τρόφιμα (ο μπακάλης)
τα ψωμιά (ο ψωμάς)
οι βάρκες (ο βαρκάρης)
οι ταβέρνες (ο ταβερνιάρης)
τα ράσα (ο παπάς)
τα σφουγγάρια (ο σφουγγαράς)
τα ρολόγια (ο ρολογάς)
τα ψάρια (ο ψαράς)

5. Να σχηματίσετε σωστές προτάσεις:

ο γιατρός	εργάζεται	στο χωράφι
ο αγρότης		στο νοσοκομείο
ο καθηγητής		στο μουσείο
ο αρχαιολόγος		στο Πανεπιστήμιο
ο δημοσιογράφος		στην εφημερίδα
ο φαρμακοποιός		στο εστιατόριο
ο ηθοποιός		στο κατάστημα
ο πωλητής		στο θέατρο
ο εστιατοράς		στο φαρμακείο
ο οδηγός		στο λεωφορείο

6. Να μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:

Οι σφουγγαράδες της Καλύμνου είναι γνωστοί σ' όλο τον κόσμο. Η μητέρα μου ξέρει και κάνει πολύ καλούς μεζέδες. Το επάγγελμα του καφετζή είναι κουραστικό. Δε συζητούμε ποτέ τέτοια θέματα με τους γονείς μας. Όταν πονάει το κεφάλι μου παίρνω ασπιρίνη. Όταν πεινώ μπορώ και τρώω δύο πιάτα πατάτες. Οδηγούμε προσεκτικά γιατί ο δρόμος γλιστρά. Δεν περνά απ' αυτό το δρόμο γιατί έχει μεγάλη κίνηση. Γλεντούν κάθε βράδυ και το πρωί αργούν να πάνε στο γραφείο τους. Όταν με ρωτάνε, απαντώ. Πουλάει το σπίτι της γιατί είναι παλιό. Αγαπάμε και το βουνό και τη θάλασσα. Οι πωλητές εξυπηρετούν τους πελάτες. Είμαστε νέοι γιατροί και βοηθούμε τον γιατρό που χειρουργεί. Ζεις σε πόλη ή σε χωριό;

7. *Να μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

Η γυναίκα στο πέρασμα των αιώνων

Τους περασμένους αιώνες, σε όλες τις χώρες του κόσμου και στη δική μας, οι γυναίκες ήταν σε μειονεκτική θέση: είχαν πολλές υποχρεώσεις και ελάχιστα δικαιώματα. Στα πολύ παλιά χρόνια, π. χ. δεν είχαν το δικαίωμα ούτε γράμματα να μαθαίνουν ούτε να εργάζονται έξω από το σπίτι. Αλλά και κατά το 19ο αιώνα και το πρώτο μισό του 20ού αιώνα η θέση της γυναίκας δεν ήταν καλή.

Σήμερα όμως στα πιο πολιτισμένα κράτη και στο δικό μας οι γυναίκες είναι ισότιμες με τους άντρες. Έτσι στην εποχή μας οι Ελληνίδες κάνουν όποια εργασία τους αρέσει, σπουδάζουν ό, τι επιθυμούν, σταδιοδρομούν επαγγελματικά, αμείβονται με τις ίδιες αμοιβές που παίρνουν και οι άντρες για την προσφορά της ίδιας εργασίας, ζουν και έχουν δραστηριότητες στην οικογένεια και στο κοινωνικό περιβάλλον ελεύθερα και ισότιμα με τους άντρες.

Από το βιβλίο «Νεοελληνική γλώσσα. Για το γυμνάσιο Ο. Ε. Δ. Β.», σελ. 244.

8. *Καταλαβαίνετε τι γράφουν οι εφημερίδες;*

Και σήμερα ανοιχτά τα καταστήματα

Όσοι δεν προλάβετε να κάνετε τα ψώνια σας τα Χριστούγεννα, σπεύσατε, γιατί τα καταστήματα θα μείνουν ανοικτά και σήμερα. Συγκεκριμένα, τα εμπορικά λειτουργούν από τις 10.00 ως τις 17.00, τα σουπερμάρκετ από τις 8.00 ως τις 21.00, τα κρεοπωλεία από τις 8.00 ως τις 17.00 και τα πολυκαταστήματα από τις 9.00 ως τις 21.00. Υπενθυμίζεται ότι τη Δευτέρα, ανήμερα την Πρωτοχρονιά, αλλά και την Τρίτη 2 Ιανουαρίου όλα τα καταστήματα θα μείνουν κλειστά.

Προσφέρουν εργασία

Ζητείται πωλήτρια για κατάστημα τροφίμων. Τηλ. 2230631.

Ζητείται προγραμματιστής κομπιούτερ για ιδιωτική εταιρεία. Συστάσεις απαραίτητες. Τηλ. 6021888.

Ζητείται δεσποινίς ή κυρία για να ασχολείται με παιδί ηλικίας 5 ετών από τις 7.00 – 14.00. Τηλ. 7238300.

Ζητούν εργασία

Νέος 18 ετών χωρίς στρατιωτική θητεία ζητεί εργασία. Τηλ. 7986454

Καθηγητής αγγλικών προετοιμάζει φοιτητές για αγγλικά πανεπιστήμια. Τηλ. 9311582

Έμπειρη δακτυλογράφος ζητά εργασία σε Τράπεζα ή ιδιωτική εταιρεία. Τηλ. 7223914
(Το Βήμα, 31 Δεκεμβρίου 1995)

9. *Přeložte:*

Rodiče pomáhají svým dětem. V létě máme často žízeň. O prázdninách plavete v moři. Hovoří o svých učitelích. Proč se směješ? Prodává své auto. Diskutujeme o tomto problému celý večer. Žáci odpovídají učitelům. Bolí mě zuby a hlava.

Děti tráví prázdniny u dědečka a babičky. Moderní letadla létají velmi vysoko. Zahradník obdělává zahradu. Telegrafujete často do ciziny? Jak často telefonujete? Žije už mnoho let v Aténách. Považujeme ho za dobrého člověka a za svého přítele. Učitelé vysvětlují žákům novou lekci. Navštěvuje hodiny angličtiny, ale často přichází pozdě. Některé knihy nás dojmají. Používáte často svůj nový řecký slovník? Oznamují nám, že už jsou doma. Prázdniny na horách vám prospívají.

Na řeckých ostrovech žije mnoho rybářů. Tady je obchod našeho pekaře. Práce pekařů je nesnadná, musí pracovat i v noci. Strýčku Jane, jak se ti daří? V našem městě pracují mlékaři, pekaři i zelináři. Řečtí kněží se žení. Vidíš tam ty rybáře a bárkaře, jsou z naší vesnice. Kavárníci, kteří mají kavárny v centru města, kam chodí mnoho turistů, vydělávají mnoho peněz. Líbí se mi práce zahradníka, nelíbí se mi práce ševce.

10. *Rozhovor:*

A: Jaké je, prosím, vaše povolání?

B: Jsem profesorem na střední škole.

A: Na jaké střední škole učíte?

B: Učím na gymnáziu.

A: Jaké předměty vyučujete?

B: Učím angličtinu a němčinu.

A: Máte mnoho žáků?

B: Ano, zvláště angličtinu se teď učí mnoho žáků.

A: Měl jste příležitost jet do Anglie?

B: Ano, byl jsem v Anglii tři měsíce a v Německu půl roku.

A: A vaši žáci?

B: Ti jezdí o prázdninách na letní kurzy, dostávají stipendium.

A: Uspokojuje vás vaše zaměstnání?

B: Ano. Líbí se mi práce s mladými lidmi.

11. *Přeložte:*

Můj otec je ekonom, pracuje v zahraničním obchodě. Jeho podnik prodává různé stroje. Pracuje v něm mnoho zaměstnanců: inženýři, úředníci a dělníci. Otec má dobré místo, má dobrý plat, ale musí tvrdě pracovat, často i dlouho do večera nebo o víkendech. Matka je novinářka, často jezdí do ciziny na různé konference. Její práce se jí velmi líbí. Já studuji práva, budu soudcem nebo advokátem, můj bratr končí lékařskou fakultu, myslím, že bude chirurgem, bude pracovat v nemocnici.

Λεξιλόγιο

- αγρότης, ο zemědělec
 άγχος, το úzkost, strach; stres
 αδικώ (-είς), -ούμαι křivdím
 Αιγύπτιος ο Egyptan
 αμείβω, -ομαι odměňuji (se)
 αμοιβή, η odměna
 ανεργία, η nezaměstnanost
 άνεργος, -η, -ο, nezaměstnaný
 ανισοσύλλαβος, -η, -ο nestejnoslabičný
 αξιωματικός, ο důstojník
 αξιωματούχος, ο hodnostář, prominent
 απαντώ (άω), -ώμαι odpovídám, setkávám (se)
 απεργώ (-είς) stávkovat, odmítat práci
 αποκαθιστώ (άω), αποκαθίσταμαι zajišťuji, obnovuji
 αποκατάσταση, η (είς) zajištění, zabezpečení; obnovení
 αποτελώ (-είς), -ούμαι tvořím, jsem součástí; skládám se
 αργώ (-είς) mám zpoždění, opožd'uji (se), zdržuji (se)
 ασχολούμαι trávním čas, zabývám se, věnuji se
 αφαιρώ (-είς), -ούμαι zbavuji, odnímám, zprošťuji; odečítám
 βαρκάρης, ο majitel bárky
 γαλατάς, ο prodavač mléka, mlékař
 γελώ (άω), -ιέμαι směji se
 γλεντώ (άω) bavím se, veselím se
 γλιστρώ (άω) kloužu, smekám se
 δακτυλογράφος, ο, η písací(ka) na stroji
 δείπνο, το večeře
 δικαίωμα, το právo
 δοκιμή, η zkouška, pokus
 δραστηριότητα, η aktivita
 δυναμικός, -ή, -ό dynamický
 δυνατός, -ή, -ό silný, mocný; možný
 ειδοποιώ (-είς), -ούμαι sděluji, zpravuji, informuji
 έκτακτος, -η, -ο výjimečný, mimořádný
 ελάχιστος, -η, -ο minimální
 έμπειρος, -η, -ο zkušený, znalý
 έμπορος, ο, η obchodník, kupec
 ένσημο, το známka, kolek
 εξοχή, η venkov, příroda
 εξυπηρετώ (-είς), -ούμαι obsluhuji, sloužím, pomáhám
 επάγγελμα, το profese
 επαγγελματικός, -ή, -ό profesionální, týkající se určitého povolání
 επιθυμώ (-είς) toužím, přeji si, dychtím
 εργάτης, ο dělník
 εργοδότης, ο zaměstnavatel
 εστίατορας, ο majitel restaurace
 ευγενής, -ής, -ές zdvořilý, urozený
 θεωρώ (-είς), -ούμαι pozoruji, domnívám se, myslím, pokládám za
 θητεία, η služba
 ιδιωτικός, -ή, -ό soukromý, osobní; nevšední, neoficiální
 ικανοποιώ (-είς), -ούμαι uspokojuji, splňuji nároky; ospravedlňuji
 ισότιμος, -η, -ο rovnocenný
 καλλιεργώ (-είς), -ούμαι obdělávám, pěstuji
 Κάλυμνος, η Kalymnos
 καλώ (-είς), -ούμαι volám, jmenuji, zvu
 καρaboκόρης, ο kapitán, majitel lodi
 κατάσταση, το obchod
 καφετζής, ο kavárník
 κινώ (-είς), -ούμαι hýbám, pohybuji
 κοινωνία, η společnost
 κολυμπώ (άω) plavu

κομπιούτερ, *το* počítač
 κοτζαμπάσης, *ο* starosta, statkář
 κράτος, *το* stát; moc, síla
 κρατώ (*άω*), -ούμαι (-ιέμαι) ovládám,
 držím
 κρεμώ (*άω*), -ιέμαι věřím
 κυβερνώ (*άω*), -ιέμαι vládnou, řídím,
 vedu, velím

λογίστρια, *η* účetní

μανάβης, *ο* zelinář
 μειονεκτικός, -ή, -ό nedostatečný, ne-
 úplný, vadný
 μειωμένος, -η, -ο zmenšený, snížený
 μελετώ (*άω*), -ώμαι studuji
 μεροκάματο, *το* denní mzda
 μετακίνηση, *η* (είς) přesun
 μηχανοποιώ (-είς), -ούμαι vyrábím
 (strojně)

μικρή αγγελία, *η* inzerát
 μισθός, *ο* mzda, plat
 μισό, *το* polovina
 μόνιμος, -η, -ο stálý
 μπακάλης, *ο* prodavač smíšeného zbo-
 ží

μπάρμπας, *ο* strýc
 μπέης, *ο* bej; *πřen.* povaleč
 μπορώ (-είς) mohu

νικώ (*άω*), -ιέμαι vítězím

οικογενειάρχης, *ο* hlava rodiny
 οικοδομή, *η* stavba
 οικοδομικός, -ή, -ό stavební, stavařský
 οικονομικός, -ή, -ό ekonomický, hos-
 podářský; úsporný
 όποιος, -α, -ο jakýkoli

παπάς, *ο* pop
 παρακολουθώ (-είς), -ούμαι sleduji, po-
 ζορuji
 παραπάνω navíc, výše
 πασάς, *ο* paša
 πεινώ (*άω*) mám hlad

πέρασμα, *το* průjezd, průchod, zasko-
 čení na návštěvu
 περιβάλλον, *το* okolí, prostředí
 περιβολάρης, *ο* zahradník
 περπατώ (*άω*), -ιέμαι chodím
 πετώ (*άω*), -ιέμαι létám, házím, vyha-
 zuji

πηδώ (*άω*), -ιέμαι skáču
 πιάτο, *το* talíř
 πληθαίνω množím
 πληροφορώ (-είς), -ούμαι informuji,
 oznamuji
 πνίγω, -ομαι dusím, topím; *πřen.* tlu-
 mím; škrtím
 ποδάρι, *το* noha
 πολιτισμένος, -η, -ο zdvořilý
 πολυκατάστημα, *το* obchodní dům
 πονώ (*άω*) trpím; mám bolesti, bolí mě
 πραγματιστής, *ο* realista
 προγραμματιστής, *ο* programátor
 προετοιμάζω, -ομαι připravuji předem
 προσπαθώ (-είς) pokouším se, snažím se
 προσφορά, *η* nabídka, dárek, dar, oběť
 προτιμώ (*άω*), -ούμαι dávám přednost
 πωλήτρια, *η* prodavačka

ραγιάς, *ο* otrok
 ράσο, *το* klerika, sutana; roucho (pra-
 voslavných mnichů)
 ρολογάς, *ο* hodinář

σκληρός, -ή, -ό tvrdý
 σπεύδω spěchám
 σταδιοδρομώ (-είς) dělám kariéru, pro-
 spívám
 σταματώ (*άω*) zastavuji se
 στρατιωτικός, -ή, -ό vojenský
 συγκεκριμένα konkrétně
 συγκινώ (-είς), -ούμαι dojmám, vzru-
 šuji
 συζητώ (*άω*), -ούμαι (-ιέμαι) diskutuji,
 vedu rozpravu
 σύμβαση, *η* (είς) smlouva, kontrakt

συναντώ (άω), -ιέμαι potkávám
 συντηρητής, ο konzervátor, správce
 σύσταση, η (-εις) doporučení, rada, adresa
 συχνός, -ή, -ό častý, hojný
 σφουγγαράς, ο lovec mořských hub
 σφουγγάρι, το mořská houba, houba (na utírání tabule)
 σχεδιαστής, ο projektant
 ταβερνιάρης, ο majitel restaurace (ta-vernny)
 ταξιτζής, ο taxikář
 τεχνίτης, ο řemeslník
 τεχνολογία, η technologie
 τηλεγραφώ (-είς) telegrafuji
 τιμώ (άω), -ώμαι cením, vážím si
 τιμωρώ (-είς), -ούμαι trestám
 τραβώ (άω), -ιέμαι táhnu, přen. přitahuji
 τραγουδώ (άω), -ιέμαι zpívám
 τρόφιμα, τα potraviny

υπενθυμίζω připomínám, upozorňuji
 υπερωρία, η přesčas
 υποκατάστημα, το robočka
 υπολογιστής, ο ročítač
 υποχρέωση, η (-εις) povinnost

φούρναρης, ο pekař
 φωτογράφος, ο fotograf

χαιρετώ (άω), -ιέμαι zdravím
 χαλ(ν)ώ (άω) ničím, kazím (se)
 χειρουργώ (-είς) operuji
 χρησιμοποιώ (-είς), -ούμαι používám, užívám, uplatňuji
 χτυπώ (άω), -ιέμαι biju, klepu
 χωράφι, το pole

ψαράς, ο rybář
 ψωμάς, ο pekař

ωράριο, το rozvrh, pracovní doba
 ωφελώ (-είς), -ούμαι prospívám, jsem užitečný

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

κάνω δουλειές του ποδαριού

(= κάνω οποιαδήποτε δουλειά)

από βαρκάρης έγινε караβοκύρης

(= από φτωχός έγινε πλούσιος)

πνίγομαι στη δουλειά

topím se v práci

έχει μπάρμπα στην Κορώνη

má protekci

μιλάει ελληνικά τσάτρα πάτρα

mluví lánanou řečtinou

πετώ στα σύννεφα

jsem velmi šťastný, jsem v sedmém nebi, vznáším se v oblacích – sním

Πρῖςλοῖ – Παροιμῖες

Από τη δουλειά του γνωρίζεται ο καλός τεχνίτης.

Dobry řemeslník se pozná podle své práce. Krásné dílo mistra chválí.

Δέκατο πέμπτο μάθημα

Καταστήματα – Ψώνια

Μένω σε μια πολυκατοικία με πολλούς ορόφους στο κέντρο της πόλης. Στο ισόγειο υπάρχουν, εκτός από ένα μανάβικο, ένα μπακάλικο και ένα κρεοπωλείο, πολλά άλλα καταστήματα: ένα ψιλικατζίδικο, ένα ωρολογοποιείο, ένα βιβλιοπωλείο και ένα ζαχαροπλαστείο. Αυτά τα καταστήματα εξυπηρετούν πολλούς περαστικούς και ιδιαίτερα εμάς που μένουμε στην πολυκατοικία.

Γιατί να μεταφέρουμε ψώνια από μακριά; Παρόλα αυτά, μια φορά το μήνα, παίρνουμε το αυτοκίνητό μας και πηγαίνουμε για ψώνια στην υπεραγορά (μεγάλο κατάστημα) που είναι στην άκρη της πόλης. Εκεί υπάρχει ένας τεράστιος χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων.

Στο κατάστημα αυτό βρίσκουμε ό,τι βάζει το μυαλό σας. Σε ολόκληρο το ισόγειο είναι το κατάστημα τροφίμων με φρέσκα και κατεψυγμένα τρόφιμα. Τα καροτσάκια γεμίζουν πολύ γρήγορα με λάδι, ψωμί, αλεύρι, τυρί, ρύζι αλλά και κρέατα και λαχανικά.

Στους υπόλοιπους ορόφους είναι ειδικά τμήματα με παπούτσια, υφάσματα, παιχνίδια, φωτογραφικές μηχανές, έπιπλα, ανδρικά, γυναικεία ακόμη και παιδικά ενδύματα. Είναι σίγουρο ότι περνάει εκεί κανένας μισή μέρα και ξοδεύει πολλά λεφτά.

Όμως είτε το θέλουμε είτε όχι, η υπεραγορά αποτελεί και αυτή μέρος της σημερινής καταναλωτικής μας κοινωνίας.

Διάλογος

A – Καλημέρα σας, κυρία μου, τι θέλετε;

B – Θέλω ένα ζευγάρι παπούτσια.

A – Για σας την ίδια;

B – Μάλιστα. Ξέρετε, έχω ένα καινούριο παλτό και αναγκαστικά χρειάζομαι και παπούτσια.

A – Φυσικά. Πώς τα θέλετε;

B – Θέλω να έχουν χαμηλό τακούνι και να είναι μαλακά.

A – Ποιο είναι το νούμερό σας;

B – Έχω 38 νούμερο. Θέλω να είναι μαύρα.

A – Νομίζω ότι αυτό το ζευγάρι είναι ό,τι χρειάζεται. Άνετο και φτηνό αυτή την περίοδο με τις εκπτώσεις.

B – Λοιπόν δώστε μου να το δοκιμάσω. Έχετε δίκιο. Είναι άνετο και θα το πάρω. Θέλω επίσης και μια τσάντα που να πηγαίνει με τα παπούτσια. Έχετε μία όμορφη στη βιτρίνα σας.

- A – Βέβαια. Το κατάστημά μας έχει μακριά παράδοση στις τσάντες, παπούτσια και γενικά σε όλα τα δερμάτινα προϊόντα. Ορίστε η τσάντα της βιτρίνας.
 B – Από κοντά είναι ακόμη πιο όμορφη. Τελικά αγοράζω και την τσάντα και τα παπούτσια.
 A – Εδώ είναι η απόδειξή σας. Πληρώνετε στο ταμείο τοις μετρητοίς ή με πιστωτική κάρτα και η παραλαβή είναι δίπλα στο ταμείο.
 B – Ευχαριστώ, κύριε.
 A – Κι εγώ σας ευχαριστώ και με γεια σας.

Στης ακρίβειας τον καιρό

Στης ακρίβειας τον καιρό
 επαντρεύτηκα κι εγώ
 και μου δώσαν μια γυναίκα
 που 'τρωγε για πέντε δέκα.
 Όταν την επρωτοπήρα
 έφαγε μια προβατίνα,
 και τη δεύτερη βραδιά
 προβατίνα κι έξι αρνιά,
 και το τρίτο τρίτο βράδυ
 μου 'φαγε όλο το κοπάδι.

(Συλλογή. Φεγγαράκι μου λαμπρό. Λαϊκά παιχνίδια και τραγούδια), σ. 29.

Γραμματική

Adjektiva

6. skupina: adjektiva rŭznoslabičn (επίθετα ανισοσύλλαβα) zakončena na -ης, -α, -ικο

singulár			
N.	ζηλιρης	ζηλιρα	ζηλιρικο
G.	ζηλιρη	ζηλιρας	ζηλιρικου
A.	ζηλιρη	ζηλιρα	ζηλιρικο
V.	ζηλιρη	ζηλιρα	ζηλιρικο
plurál			
N.	ζηλιρηδες	ζηλιρες	ζηλιρικά
G.	ζηλιρηδων	–	ζηλιρικων
A.	ζηλιρηδες	ζηλιρες	ζηλιρικά
V.	ζηλιρηδες	ζηλιρες	ζηλιρικά

Adjektiva této skupiny nepocházejí ze staré slovní zásoby, proto u nich nedochází k posunu přízvuku v genitivu singuláru a v genitivu plurálu. Patří sem:

- adjektiva obvykle charakterizující nějakou povahovou vlastnost, zakončená na -άρης, -iάρης, např.: αρρωστιάρης, γκρινιάρης, πεισματάρης, πενηντάρης, τεμπέλης, φοβητσιάρης
- odvozeniny charakterizující nějakou tělesnou vlastnost, např.: ανοιχτομάτης, μαυρομάτης, ξανθομάλλης, σγουρομάλλης, στραβοπόδης
- zdrobněliny na -ούλης, která často tvoří neutrum na -ούλι: μικρούλης – μικρούλι, φτωχούλης – φτωχούλι. Některá feminina této skupiny adjektiv mají někdy koncovku -ούσα nebo -ού: ξανθομάλλα i ξανθομαλλούσα nebo ξανθομαλλού, μαυρομάτα i μαυροματούσα nebo μαυροματού.

7. skupina: adjektiva zakončená na -ης, -ης, -ες

singulár			
N.	ευγενής	ευγενής	ευγενές
G.	ευγενούς	ευγενούς	ευγενούς
A.	ευγενή	ευγενή	ευγενές
V.	ευγενή	ευγενή	ευγενές
plurál			
N.	ευγενείς	ευγενείς	ευγενή
G.	ευγενών	ευγενών	ευγενών
A.	ευγενείς	ευγενείς	ευγενή
V.	ευγενείς	ευγενείς	ευγενή

Do této skupiny adjektiv patří adjektiva ze staré slovní zásoby, často se jedná o odborné nebo abstraktní výrazy. U paroxyton se v genitivu plurálu posouvá přízvuk na poslední slabiku: αυθάδης – αυθαδών, ελώδης – ελωδών (koncovka ών vznikla stažením é + ω po odpadnutí původního kmenového σ: -έσων > ών, původně ὦν). Zpodstatnělá adjektiva ο συγγενής, ο ευγενής mají genitiv singuláru του συγγενή, του ευγενή.

☉ Zdrobněliny podstatných jmen (υποκοριστικά)

Řečtina má k dispozici značné množství koncovek, jimiž může tvořit zdrobněliny:

-άκι	ψάρι – ψαράκι, ψωμί – ψωμάκι, παιδί – παιδάκι
-άκης	Δημήτρης – Δημητράκης, Γιώργος – Γιωργάκης
-άκος	γέροντας – γεροντάκος, μαθητής – μαθητάκος
-ίτσα	Ελένη – Ελενίτσα, κοπέλα – κοπελίτσα
-ούλα	βρύση – βρυσούλα, μητέρα – μητερούλα
-ούλης	πατέρας – πατερούλης
-ούλι	γάτα – γατούλι
-όπουλο, -οπούλα	κότα – κοτόπουλο, βλαχοπούλα

Zdrobněliny se mohou odvozovat i od zdrodnělých substantiv: πέτρα – πετράδι – πετραδάκι, γάτα – γατάκι – γατίτσα – γατούλα – γατούλι.

Řečtina může emotivně naznačit koncovkou i zvětšení základního významu slova (μεγεθυντικά). Nejčastěji používaná koncovka je v tomto případě koncovka -αρος (maskulina), -άρα (feminina): σκυλί – σκύλαρος, Γιάννης – Γιάνναρος, γυναίκα – γυναικάρα.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των επιθέτων στην παρένθεση:

Κάθε Σεπτέμβριο γίνεται έκθεση Θεσσαλονίκης. (διεθνής)

Ο καθηγητής μας μας εξηγεί πάντα τα σημεία των μαθημάτων. (ουσιώδης)

Ο θεός Νίκος έχει ένα αυτοκίνητο που τρέχει με ταχύτητα. (πολυτελής, ιλιγγιώδης)

Μου αρέσουν οι άνθρωποι. (συνεπής)

Τραγουδάει τόσο όμορφα. Είναι ο πιο τραγουδιστής μας. (δημοφιλής)

Η Ελλάδα έχει πολλές ακτές. (βραχώδης)

Το πρόγραμμα των εβδομάδων τους είναι φορτωμένο. (προσεχής)

Σήμερα πνέουν βόρειοι άνεμοι. (ασθενής)

Με ενοχλεί με τα τηλεφωνήματά της. (συνεχής)

Οι μισθοί του είναι για να πληρώνει τόσο μεγάλο ενοίκιο. (ανεπαρκής)

Ο πατέρας μου είναι καπνιστής. (μανιώδης)

Μου έκανε περιγραφή του σπιτιού της. (λεπτομερής)

Πολλά μανιτάρια είναι (δηλητηριώδης)

Τα σημερινά μεταφορικά μέσα είναι αρκετά (ασφαλής)
Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ένας ηγέτης. (λαοφιλής)
Η ζωή είναι ένας αγώνας. (διαρκής)

2. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τα κατάλληλα επίθετα: προσεχής, αμμόδης, συνεχής, επιμελής, ενθουσιώδης, ακριβής, επεικής, αγενής, υγιής, διεθνής:*

Είναι πάντα στα ραντεβού του.
Ο καθηγητής ήταν πολύ μαζί του.
Οι άνθρωποι μιλούν με άσχημο τρόπο.
Είναι ένα αγόρι με κατακόκκινα μάγουλα.
Τα προβλήματα απασχολούν πολλούς από εμάς.
Οι ακρογιαλιές της Χαλκιδικής είναι
Δεν αντέχω τον θόρυβο της Αθήνας.
Τα βιβλία των μαθητών είναι καθαρά.
Τον υποδέχονται με φωνές.
Τις ημέρες η υγεία του θα είναι καλύτερα.

3. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των επιθέτων στην παρένθεση:*

Αυτό το παιδί είναι τόσο γιατί δεν τρώει τίποτε. (κοκαλιάρης)
Η γυναίκα του είναι αντιπαθής και (ζηλιάρης)
Δεν αγαπάνε το σκοτάδι. Είναι φοβερά (φοβητσιάρης)
Αλλάζει δύσκολα γνώμη και είναι (πεισματάρης)
Τα μαλλιά του είναι γκριζα. (σαραντάρης)
Έχει ένα χρώμα. (αρρωστιάρης)
Οι Έλληνες σπάνια είναι (ξανθομάλλης)
Οι ποδοσφαιριστές είναι συχνά (στραβοπόδη)
Τα μαλλιά των παιδιών είναι σγουρά. (σγουρομάλλης)

4. *Να γράψετε τα υποκοριστικά των ουσιαστικών:*

το νερό, ο μαθητής, η γιαγιά, η αυγή, η κόρη, ο φοιτητής, το χαρτί, το καράβι, η Ελένη, ο Γιώργος

5. *Να μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

– Είμαστε μεσ' στο τραμ. Εγώ εδώ, αυτή εκεί. Κάθομαι απέναντί της. Έρχεται ο εισπράκτορας, της ζητά το εισιτήριο. Ανοίγει τη μεγάλη τσάντα, βγάζει το μικρό τσαντάκι, βγάζει τα λεφτά, κλείνει το μικρό τσαντάκι, ανοίγει τη μεγάλη τσάντα, βάζει μέσα το μικρό τσαντάκι, κλείνει τη μεγάλη τσάντα, δίνει τα λεφτά στον εισπράκτορα.

– Λοιπόν;

– Της δίνει ο εισπράκτορας το εισιτήριο. Ανοίγει τη μεγάλη τσάντα...

Από τη συλλογή ευθυμογραφημάτων Δημήτρη Ψαθά «*Η Θέμις έχει κέφια*».

6. *Καταλαβαίνετε το παρακάτω κείμενο:*

Η συμπαθής τάξη των κουτσομπόληδων

Φοβάμαι ότι οι κουτσομπόληδες είναι μια πολύ παρεξηγημένη ιστορία για δύο λόγους και φαρμακερούς. 1. Σε πολύ σοβαρό αγγλικό περιοδικό διάβασα την πολύ σοβαρή επιστημονική δήλωση, ότι το κουτσομπολιό κάνει καλό στα νεύρα και εκτονώνει με το πιο ιδανικό τρόπο τον ανθρώπινο οργανισμό. 2. Δεν είναι όποιος και όποιος κουτσομπόλης. Ο σωστός κουτσομπόλης που σέβεται τον εαυτό του, διαθέτει πολλά προσόντα, όπως ευαισθησία, παρατηρητικότητα, χιούμορ, ευφράδεια, γερή μνήμη. Είναι δηλαδή ένα έμφυτο δώρο ή το έχεις ή δεν το έχεις.

Απόσπασμα από το βιβλίο της Ελενας Ακρίτα *«Από την Έλενα με χαμόγελο»*, με αλλαγές.

7. *Přeložte a skloňujte:*

žárlivé dítě, tvrdohlavá žena, kudrnatý chlapec, zdvořilý student, mezinárodní politika, přesný zákon, ustavičný hluk, zdravá žena, populární program

8. *Tvořte věty s různými pády těchto výrazů v singuláru i v plurálu:*

η βαριά βιομηχανία, το βαρύ επάγγελμα, ο πλατύς ποταμός, η άσπρη γατούλα, το βυσσινί τριαντάφυλλο, η δίκαια οργή, η μάταια προσμονή, το ασύνηθες θέαμα, το αύταρκες πρόγραμμα, το ποδήρες ένδυμα.

9. *Přeložte:*

Chlapecek si hraje s míčem. Tady prodávají dobré rybičky. Zním pramínek dobré vody. Helenka chodí ráda na hřiště, hrají si tam i jiné holčičky. Na břehu moře nacházíme mnoho kamínek. Na ulici byla velká žena s obrovským psem.

Vedle našeho domu je velký obchod s obleky. Ve výkladech vidíme krásné pánské obleky i dámské šaty. Jsou velmi hezké a moderní. Každý den tam přichází mnoho zákazníků. Především jsem tam byl i já, protože jsem si musel koupit nový oblek. Prodavačka mi jej ukázala, zkusil jsem si jej a koupil jsem si jej. Prodavačka mi dala stvrzenku, zaplatil jsem u pokladny a vzal jsem si šaty u výdeje.

Je tu někde blízko obchodní dům? V kolik hodin otvírají obchody? A kdy zavírají? Prodávají tam také konfekci? Je tam i oddělení látek? Přejete si, pane (pani)? Líbí se mi tyto boty. Kolik stojí? Jsou drahé, ale pěkné. Kde je tu knihkupectví? Je za rohem. Je tam také papírnictví? Potřebuji plán Atén, balící papír a dopisní papír.

V naší ulici je mnoho obchodů s potravinami. Nemusíme chodit daleko. Je tu pekařství, řeznictví, mlékárna i cukrárna a obchod s ovocem a zeleninou. Dnes lidé nakupují spíše v samoobsluhách, kde prodávají potraviny i průmyslové zboží.

Λεξιλόγιο

αγενής *-ής, -ές* neslušný, nezdvořilý
 αλεύρι, *το* mouka
 αμμόδης *-ής, -ες* písčitý
 αναγκαστικά nutně, povinně
 ανδρικός, *-ή, -ό* pánský, mužský
 ανεπαρκής, *-ής, -ές* nedostatečný, ne-
 uspokojivý
 ανθρώπινος, *-η, -ο* lidský
 αντιπαθής, *-ής, -ές* nesympatický, pro-
 tivný
 απασχολώ *(-είς)* zaměstnávám,
-σχολεύμαι zabývám se něčím
 αρρωστιάρης, *-α, -ικο* náchylný k ne-
 mocím, ne-duživý
 ασυνήθης, *-ης, -ες* nevhodný, neobvyklý
 αυγή, *η* jitřenka, svítání
 αυθάδης, *-ης, -ες* drzý, bezohledný
 αυτάρκης, *-ης, -ες* soběstačný; střídmý,
 skrovný
 βιβλιοπωλείο, *το* knihkupectví
 βραχώδης, *-ης, -ες* skalnatý
 βυσσινής, *-ιά, -ί* višňový (ο barvě)
 γέροντας, *ο* stařec
 γκρινιάρης, *-α, -ικο* reptavý, naříkavý
 γυναικείος, *-α, -ο* dámský, ženský
 δερμάτινος, *-η, -ο* kožený
 δηλητηριώδης, *-ης, -ες* jedovatý
 δήλωση, *η (είς)* oznámení, prohlášení
 δοκιμάζω, *-ομαι* zkouším; ochutnávám
 ειδικός, *-ή, -ό* zvláštní, speciální
 εισπράκτορας, *ο* průvodčí; výběrčí
 (peněz)
 έκπτωση, *η (είς)* sleva
 εκτονώνω oslabuji, ochabuji
 ελώδης, *-ης, -ες* bažinatý, bahenní
 έμφυτος, *-η, -ο* vrozený, dědičný
 ένδυμα, *το* oblek, oděv, oblečení
 ενοχλώ *(-είς)* obtěžuji, vyrušuji

επεικής, *-ής, -ές* mírný, shovivavý,
 vlídný
 επιμελής, *-ής, -ές* pilný, pečlivý
 ευαισθησία, *η* citlivost
 ευγενής, *ο* šlechtic
 ευθυμογράφημα, *το* humoristická po-
 vídka, fejeton
 ευφράδεια, *η* krasořečnění
 ζαχαροπλαστείο, *το* cukrárna, cukrář-
 ství
 ζηλιάρης, *-α, -ικο* žárlivý, závistivý
 θέαμα, *το* podívaná, atrakce, předsta-
 vení
 ιδανικός, *-ή, -ό* ideální, dokonalý
 ιλιγγιώδης, *-ης, -ες* závratný; *πřen.* ne-
 představitelný, nesmírný
 καροτσάκι, *το* vozík
 κατακόκκινος, *-η, -ο* sytě červený
 καταναλωτικός, *-ή, -ό* spotřební, kon-
 zumní, komerční
 κατεψυγμένος, *-η, -ο* mražený
 κέφι, *το* dobrá nálada, radost
 κοκαλιάρης, *-α, -ικο* hubený, kostnatý
 κοπάδι, *το* stádo, houf
 κουτσομπόλης, *-α, -ικο* pomlounačný;
ο pomlouvač
 κουτσομπολιό, *το* pomluva, klep
 κρεοπωλείο, *το* řeznictví, maso – uze-
 niny
 λαοφιλής, *-ής, -ές* populární, lidový
 λεπτομερής, *-ής, -ές* podrobný, obsér-
 ný, detailní
 μαλακός, *-ή (-ιά), -ό* měkký
 μανάβικο, *το* zelinářství
 μανιτάρι, *το* houba, hřib
 μανιώδης, *-ης, -ες* vášnivý, zanícený
 μάταιος, *-α, -ο* marný, zbytečný, planý

μαυρομάτης, -α, -ικο černoooký
 μνήμη, η paměť
 μπακάλικο, το obchod se smíšeným
 zbožím
 μυαλό, το mozek, rozum, mysl
 νεύρο, το nerv
 νούμερο, το číslo
 ξανθομάλλης, -α, -ικο plavonlasý
 οργή, η hněv, zloba
 ουσιώδης, -ης, -ες podstatný, základní
 παιδικός, -ή, -ό dětský
 παραλαβή, η výdej zboží
 παρατηρητικότητα, η vnímavost
 παρεξηγώ mylně vykládám
 πεισματάρης, -α, -ικο tvrdohlavý, umí-
 něný
 πενήνταρης, -α, -ικο padesátiletý, pade-
 sátník
 περιγραφή, η popis, vyličení
 πιστωτική κάρτα, η kreditní karta
 πνέω vanu, foukám
 ποδήρης, -ης, -ες sahající až k zemi
 (ο šatech)
 πολυτελής, -ής, -ές přepychový, luxus-
 ní
 προϊόν, το výrobek, produkt
 προσμονή, η naděje, očekávání
 ραντεβού, το schůzka
 ρύζι, το rýže
 σγουρός, -ή, -ό kučeravý, kudrnatý

σγουρομάλλης, -α, -ικο kučeravý, ku-
 drnatý
 σημείο, το bod, místo; znak
 σκοτάδι, το tma
 σπάνια (σπανίως) vzácně, řídko
 στραβοπόδης, -ης, -ικο křivonohý
 συμπαθής, -ής, -ές sympatický
 τακούνι, το podpatek
 ταμείο, το pokladna
 τελικά konečně, na konec
 τεμπέλης, -α, -ικο líný; o lenoch, pova-
 leč
 τεράστιος, -α, -ο prostorný, obrovský
 τμήμα, το oddělení
 τοις μετρητοίς v hotovosti, hotově
 τριαντάφυλλο, το růže (květina)
 υγιής, -ής, -ές zdravý
 υπεραγορά, η obchodní dům
 υποδέχομαι vítám, přijímám
 φαρμακερός, -ή, -ό jedovatý
 φοβητσιάρης, -α, -ικο bázlivý, nesmělý
 φωτογραφική μηχανή, η fotoaparát
 Χαλκιδική, η Chalkidiki
 χαμηλός, -ή, -ό nízký, nevysoký; tichý
 (ο hlasu)
 χαρτί, το papír
 χιούμορ, το humor
 ψιλικατζίδικο, το obchod s drobným
 zbožím, galanterie
 ωρολογοποιείο, το hodinářství

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Τον πουλώ και τον αγοράζω.

Strčit někoho do kapsy.

Τρώω το κεφάλι μου.

Přijít o hlavu. Riskovat život, existenci.

Τρώγονται σαν το σκύλο με τη γάτα.

Hádají se jako pes a kočka.

Τρώω τα λεφτά μου.

Vyhazovat peníze.

Σφίγγω το ζωνάρι.

Utáhnout si opasek.

Přísloví – Παροιμίες

Φασούλι το φασούλι γεμίζει το σακούλι.

Fazolka k fazolce a pytel je plný. Z kapek moře, z haléřů milióny.

Δέκατο έκτο μάθημα

Τα θεάματα

Πάντα στην Ελλάδα μου άρεσαν οι θερινοί κινηματογράφοι. Εκεί πήγαινα τακτικά με την παρέα μου και βλέπαμε ελληνικές ή ξένες ταινίες. Πολλές φορές τα έργα δεν ήταν πολύ καλά αλλά μας άρεσε η ατμόσφαιρα αυτών των κινηματογράφων. Είχαν δροσιά γιατί ήταν γεμάτοι από πρασινάδες και λουλούδια που τα πότιζαν πριν από την πρώτη παράσταση των 8 το βράδυ.

Παίρναμε πάντα μια πορτοκαλάδα ή λεμονάδα και το γνωστό πασατέμπο. Όταν έσβηναν τα φώτα και άρχιζε η προβολή της ταινίας τότε ξαφνικά, γέμιζαν και τα γύρω μπαλκόνια των γειτονικών σπιτιών και πολυκατοικιών με τους θεατές που δεν πλήρωναν. Συχνά το φεγγάρι μας φώτιζε από ψηλά.

Τώρα τα θερινά σινεμά λιγότεψαν αλλά οι άνθρωποι των γραμμάτων και τέχνης κάνουν πολλές προσπάθειες να σώσουν αυτά που απέμειναν.

Διάλογος

- A – Γιώργο, δούλευες και διάβαζες όλη την ημέρα. Τι κάνεις απόψε το βράδυ;
B – Έχεις δίκιο. Έλυνα συνέχεια τα προβλήματα των μαθηματικών και δεν έβρισκα πάντα τη σωστή λύση.
A – Εγώ προτείνω να πάμε στο Ηρώδειο. Το Εθνικό Θέατρο της Αθήνας παρουσιάζει τη Λυσιστράτη, κωμωδία του Αριστοφάνη. Λένε ότι είναι πολύ καλή παράσταση.
B – Στις χθεσινές εφημερίδες, μετά την πρεμιέρα, οι κριτικοί έγραφαν ότι είναι από τα πιο ωραία έργα του αρχαίου θεάτρου. Επίσης αναφέρουν κολακευτικά το όνομα του πρωταγωνιστή και του σκηνοθέτη.
A – Ξέρω ότι σου αρέσει το αρχαίο θέατρο, κωμωδία ή τραγωδία. Φυσικά αγόρασα και τα εισιτήρια.
B – Θαυμάσια! Εξ άλλου κάνει τόση ζέστη που δεν έχω διάθεση για δουλειά. Λοιπόν ραντεβού στην είσοδο του θεάτρου, στις 8 το βράδυ. Αλλά την άλλη φορά σε καλώ εγώ στον κινηματογράφο.

Γραμματική

Slovesa 1. konjugace (ρήματα Α' συζυγίας)

Minulý čas trvací (παρατατικός)

Aktivum (ενεργητική φωνή)

έδενα	δεν έδενα	πλήρωνα	δεν πλήρωνα
έδενες	δεν έδενες	πλήρωνες	δεν πλήρωνες
έδενε	δεν έδενε	πλήρωνε	δεν πλήρωνε
δέναμε	δε δέναμε	πληρώναμε	δεν πληρώναμε
δένατε	δε δένατε	πληρώνατε	δεν πληρώνατε
έδεναν	δεν έδεναν	πλήρωναν	δεν πλήρωναν

Pasivum (παθητική φωνή)

(δε) δενόμουν	(δεν) πληρωνόμουν
(δε) δενόσουν	(δεν) πληρωνόσουν
(δε) δενόταν(ε)	(δεν) πληρωνόταν(ε)
(δε) δενόμασταν/μαστε	(δεν) πληρωνόμασταν/μαστε
(δε) δενόσασταν/σαστε	(δεν) πληρωνόσασταν/σαστε
(δε) δένονταν	(δεν) πληρώνονταν

Slabičný augment -ε- (αύξηση) jako znak minulého času se ze staré řečtiny zachoval jen u dvojslabičných sloves ve tvarech, v nichž augment tvořil třetí slabiku od konce a byl tudíž přízvučný (slovesa mají přízvuk co nejdále od konce v souladu s pravidly o přízvučce, nejdále však na třetí slabice od konce).

Časový augment se vyskytuje jen výjimečně:

θέλω – ήθελα

ξέρω – ήξερα

V dimotiki se rovněž jen výjimečně objevuje vnitřní augment:

συμβαίνει – συνέβαινε 'stávalo se'

υπάρχω – υπήρχα

ale: καταλάβαινα, πρότεινα, πρόβαλλα.

Význam paratativu ve větě syntaxi**1) Paratativos označuje děj, který v minulosti trval nebo se v minulosti opakoval.****a) Na trvání děje ukazují ve větě výrazy:**

ενώ 'zatím co'

την ώρα που 'zatím co'

από καιρό 'už dávno'

όλη μέρα κτλ. 'celý den' ap.

την άνοιξη, το καλοκαίρι, το φθινόπωρο, το χειμώνα

'na jaře, v létě, na podzim, v zimě' (tj. po celou dobu daného období)

τον περασμένο χρόνο κτλ. 'minulý rok' ap.

Χθες διάβαζα όλη μέρα. Včera jsem studoval celý den.

Τον περασμένο χρόνο πήγαινα στα βουνά, μα φέτος δεν έχω καιρό. Loni jsem jezdil na hory, ale letos nemám čas.

b) Na opakování děje ukazují ve větě výrazy:

κάθε πότε 'jak často'

κάθε φορά που 'pokaždé, když'

πάντα 'vždy'

συχνά 'často'

κάθε μέρα, μήνα, χρόνο 'každý den, měsíc, rok'

τακτικά 'pravidelně'

όταν ήμουν 'když jsem byl(a)'

Πέρσι ερχόμουν συχνά στο θέατρο.

Loni jsem chodil často do divadla.

Όταν ήμουν φοιτητής, πήγαινα στην Εθνική Βιβλιοθήκη.

Když jsem studoval, chodíval jsem do Národní knihovny.

Οι γονείς μου πήγαιναν κάθε Κυριακή εκδρομή.

Rodiče jezdili (chodili) každou neděli na výlet.

2) Použití paratativu a aoristu v souvětí.

Paratativos a aorist stojí vedle sebe v hlavní a vedlejší větě příslovečného souvětí, jedná-li se o jednorázovou minulou událost, k níž došlo v rámci minulého děje trvacího:

Ενώ πήγαινα σπίτι, συνάντησα το Γιώργο.

Když jsem šel domů, potkal jsem Jiřího.

Ήρθε, όταν κοίταζα την τηλεόραση.

Přišel jsi, když jsem se díval na televizi.

Όταν χτύπησες την πόρτα, ντυνόμουν.

Když jsi zaklepal na dveře, (právě) jsem se oblékal.

Εξημέρωνε πια, όταν φτάσαμε στη Θήρα.

Už se rozednívalo, když jsme dorazili na Théro.

V hlavní i vedlejší větě je paratitikos, pokud trvaly nebo se opakovaly oba děje:

Όταν ήμουν στην Ελλάδα, πήγαινα συχνά στο θέατρο.
 Když jsem byl v Řecku, chodil jsem často do divadla.
 Ενώ πήγαινα σπίτι, όλο τον καιρό έβρεχε.
 Když jsem šel domů, celou dobu pršelo.

3) Ρονδήμνήτε si rozdíl ve významu:

Όταν έγραφα το γράμμα, χτύπησε το κουδούνι.
 Když jsem psal dopis, zazvonil zvonek.
 Όταν έγραφα το γράμμα, χτύπησε το κουδούνι.
 Když jsem dopsal dopis, zazvonil zvonek.

Τον γνώριζα. Znal jsem ho.
 Τον γνώρισα. Seznámil jsem se s ním.

Συνήθιζα να διαβάζω τη νύχτα. Obyčejně jsem studoval v noci.
 Συνήθισα να διαβάζω τη νύχτα. Zvykl jsem si studovat v noci.

- 4) Je třeba mít na paměti, že aorist (αόριστος χρόνος – neomezený čas) označuje v nové řečtině (podobně jako ve staré řečtině) také souborně chápaný děj, který v minulosti trval nebo se opakoval. Na rozdíl od případů, kdy pro trvací nebo opakovaný minulý děj používáme paratitikos a kdy takový děj charakterizují neurčité výrazy ενώ, συχνά, τακτικά ap., je souborně chápaný minulý děj označován určitým časovým výrazem: δύο, τρία, πέντε ... χρόνια; δύο, τρεις, πέντε ... πολλές φορές.

Πέρασα πέντε χρόνια στην Ελλάδα. Strávil jsem pět let v Řecku.
 Αυτό το βιβλίο διάβασα τρεις φορές. Tuto knihu jsem četl třikrát.

5) Tzv. aorist gnómický se zachoval v příslovích:

Ο περήφανος έφυγε καβάλα και γύρισε πεζός.
 Pyšný člověk odjíždí na koni a vrací se pěšky. Pýcha předchází pád.

V češtině tento aorist překládáme prezentem.

6) Idiomatické použití aoristu:

Κατάλαβα. Rozumím.
 Φύγαμε. Jdeme, odcházíme.
 Έφτασα. Už jsem tu.
 Πεινάσαμε. Máme hlad.

Tvoření příslovčí odvozených od adjektiv

- 1) Πρήςλοφφε οδφοζενά οδ αδκτιβ na -ος, -η, -ο; -ος, -α, -ο; -ος, -ια, -ο; -ύς, -ιά, -ύ; -ης, -α, -ικο se tvarem rovnají nominativu plurálu neutra příslušného tvaru:

καλός	dobrý	καλά	dobře
ωραίος	krásný	ωραία	krásně
ακριβός	drahý	ακριβά	draze
μακρός	dlouhý	μακριά	daleko
πεισματάρης	tvrdohlavý	πεισματάρικα	tvrdohlavě

V některých případech existují i u těchto adjektiv tvary na -ως (které byly pravidlem ve staré řečtině):

σπάνιος	vzácný	σπάνια i σπανίως	vzácně
βέβαιος	jistý	βέβαια i βεβαίως	jistě

nebo jen tvar na -ως:

κακός	špatný	κακώς	špatně
-------	--------	-------	--------

případně každý z těchto tvarů má jiný význam:

ευχαρίστωσ	rád	ευχάριστα	příjemně
αμέσως	hned, okamžitě	άμεσα	přímo

Tvar na -ως od adjektiva καλός se zachoval jen ve výrazu:

Καλώς ήρθατε, καλώς ορίσατε. Buďte vítáni!

- 2) Πρήςλοφφε οδφοζενά οδ αδκτιβ na -ης, -ης, -ες tvoří πρήςλοφφε pouze na -ως:

ακριβής	přesný	ακριβώς	přesně
---------	--------	---------	--------

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με το σωστό τύπο του ρήματος στον παρατατικό που είναι στην παρένθεση:

Το ρολόι μου τρεις η ώρα. (δείχνω)

Όταν μικρά παιδιά μαζί. (είμαι, παίζω)

Ο θεός μας στη γιορτή μας ωραία βιβλία. (χαρίζω)

Με το Θανάση και τη Μαρία στην ίδια τάξη στο δημοτικό σχολείο. (πηγαίνω)

Κάθε φορά που στο Λονδίνο (ταξιδεύω, βρέχω)

Όταν φοιτητές συχνά έξω και χωρίς πολλά χρήματα. (είμαι, βγαίνω, διασκεδάζω)

Χθες οι Γιάννηδες και οι Γιάννες. (γιορτάζω)

Σπάνια οι φίλοι ψέματα σε μένα. (λέω)

..... πάντα με το πρωινό τρένο των 9. (φεύγω)

Το ξενοδοχείο μας τόσο κοντά στη θάλασσα που τα βράδια τα κύματά της μέχρι τη βεράντα. (είμαι, φτάνω)

Πάντα άσχημα αλλά τώρα γράφει ακόμα πιο άσχημα. (γράφω)

Τα φρούτα του ζωγραφικού πίνακα με αληθινά. (μοιάζω)

Από το μπαλκόνι του δωματίου της την κίνηση στο δρόμο. (κοιτάζω)

Όταν νέοι δε σημασία σ' αυτά που μας οι γονείς μας. (είμαι, δίνω, συμβουλεύω)

2. Να συμπληρώσετε τα επιρρήματα των επιθέτων:

καλός, κακός, ψηλός, κοντός, συνεπής, αληθινός, μακρύς, φαρδύς, βέβαιος, γκρινιάρης, διαρκής, ήσυχος, πλατύς, ειλικρινής, γλυκός, τεμπέλης, φυσικός.

3. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα επιρρήματα:

Ο καθηγητής μας μιλάει πάντα (σοβαρός)

Έρχεται πάντα στην ώρα του. (ακριβής)

Τα ωραία πράγματα κοστίζουν πάντα (ακριβός)

Οι εργατές κάθονται στο καφενείο γιατί κάνει ζεστή. (τεμπέλης)

Μετακομίζουμε στην Πάτρα (οικογενειακός)

Με κοιτάνε όταν περνά μπροστά τους. (περίεργος)

Μιλάς αλλά κανένας δε σε πιστεύει. (σωστός)

..... δεν καταλαβαίνω τι μου λες. (αληθινός)

Τα παιδιά παίζουν στον κήπο με τους φίλους τους. (χαρούμενος)

Ελάτε στο σπίτι, κάνει κρύο έξω. (γρήγορος)

Ταξιδεύουμε όλοι μαζί και ποτέ δεν περνάμε (άσχημος)

Δουλεύει και (προσεκτικός, σωστός)

..... ή δεν μπορούμε να κάνουμε (καλός, κακός, διαφορετικός)

Το Πανεπιστήμιο είναι στο σπίτι μου. (κοντός)

Παίζουμε ποδόσφαιρο στο γήπεδο. (καθημερινός)

- 4.** *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην παρένθεση:*

Καθώς δεν τον που στη γωνία. (τρέχω, προσέχω, στρίβω)

Συχνά τα καλοκαίρια το μπάνιο μας στη θάλασσα το πρωί και το απόγευμα. (παίρνω)

Όταν φοιτητής οι γονείς μου μου μια επιταγή κάθε μήνα. (είμαι, στέλνω)

Από καιρό να πάω στην έκθεση βιβλίων αλλά δεν ποτέ την κατάλληλη στιγμή. (θέλω, βρίσκω)

Τη στιγμή που στην πόρτα έτοιμοι να φύγουν κάποιος επισκέπτης, ξαφνικά, στο σπίτι. (είμαι, φτάνω)

Κάθε φορά που μια θεατρική παράσταση πόσο κουραστικό είναι το επάγγελμα του ηθοποιού. (βλέπω, καταλαβαίνω)

Όση ώρα στην παρέα μας χαρά και γέλιο γύρω της. (μένω, σκορπίζω)

Την ώρα που η αυλαία όλα τα φώτα (ανοίγω, σβήνω)

Ενώ μια χαριτωμένη κωμωδία ο κόσμος δε (είμαι, διασκεδάζω)

Μόλις το μάθημα τα βιβλία μας και (τελειώνω, κλείνω, φεύγω)

Επειδή δεν εύκολα σε ποιο έργο θα πάμε κορόνα – γράμματα. (αποφασίζω, ρίχνω)

Καθώς το κέντρο της Αθήνας εισιτήρια για το Φεστιβάλ. (διασχίζω, αγοράζω)

Τους μόνους τους γιατί διαφορετικά δεν (αφήνω, δουλεύω)

Με τον Πέτρο πάντα σπουδαία πράγματα να πούμε το πρωί και το βράδυ. (έχω, αρχίζω, τελειώνω)

Όταν στις δέκα το βράδυ στην ταβέρνα δεν ούτε μία καρέκλα αδειανή. (έρχομαι, υπάρχω)

- 5.** *Κλίνετε στον παρατατικό τα ρήματα:*

καίγομαι, λέγομαι, φέρνομαι, χαίρομαι, προετοιμάζομαι

6. *Na metafrásete από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

Ο θεατρικός χώρος

Τα πρώτα θέατρα ήταν υπαίθρια, δηλαδή άστεγα. Οι αρχαίοι Έλληνες τα έχτιζαν στις πλαγιές χαμηλών λόφων και ειδικά σε χώρους με καλή ακουστική, αρχικά ξύλινα και έπειτα από πέτρα ή μάρμαρο. Οι θεατές είχαν θέσεις σ' έναν ημικυκλικό χώρο (το κοίλον) και έβλεπαν τους ηθοποιούς και το χορό που έπαιζαν σ' έναν επίπεδο χώρο, την ορχήστρα. Πίσω από την ορχήστρα υπήρχε η σκηνή. Τα πιο μεγάλα αρχαία θέατρα ήταν της Μεγαλόπολης (40 χιλιάδες θεατές), της Επιδαύρου (14 χιλ. θεατές), της Δωδώνης και της Αθήνας.

Απόσπασμα από την *Εγκυκλοπαίδεια ΑΥΛΟΣ*, τόμος Ε', σελ. 1640.

7. *Ξέρετε το τραγούδι «Τα θερινά σινεμά»:*

Φεύγουν τα καλύτερά μας χρόνια
ώρα με την ώρα βιαστικά,
χρόνια που περνούν και δεν ξαναγυρνούν
και κείνο που μοιάζει και μένει τελικά
είναι κάτι νύχτες με φεγγάρι
μεσ' στα θερινά τα σινεμά,
νύχτες που περνούν και δεν ξαναγυρνούν
μ' αγιόκλημα και γιασεμιά.

8. *Časujte v paratativu aktivní slovesa:*

βάζω, βλέπω, δίνω, διαβάζω, κοιτάζω, περιμένω

9. *Časujte v paratativu pasivní slovesa:*

βγάζω, βρέχω, κλίνω, παίρνω, επιστρέφω

10. *Časujte výraz:*

έβλεπα και είδα

11. *Přeložte:*

Zavíral jsem ty dveře, ale nezavřel jsem je dobře. Díval jsem se z okna celé odpoledne, ale neviděl jsem ho. Když jsem studoval, cestoval jsem každé prázdniny do zahraničí. Psal jsi pravidelně rodičům, když jsi byl v Řecku? Vždy, když přišlo, jsme zůstali doma. Zatím co četl, někdo telefonoval. Celý den přišlo. Včera v noci přišlo. Znáš ten film, už jsem ho viděl pětkrát. Moji rodiče bydleli pět let v Praze. Přišel právě, když jsme chtěli odejít. Často jsem chodil do parku blízko našeho domu. Tento spisovatel napsal tři knihy.

12. *Tvořte příslovce od adjektiv:*

γλυκός, βαθύς, βαρύς, δίκαιος, μάταιος, συνήθης, κοινός, κρυφός, μέτριος, τσεχικός

13. *Přeložte:*

Obyčejně chodím do kina v sobotu. Neučíme se zbytečně cizí jazyky. Letos studuje velmi pilně. Vidím ho často. Dobře, že jsi přišel, vítáme tě! Našel jsem ho snadno. Včera přišel přesně. Odešel hned.

14. *Přeložte:*

Divadlo

V zimě chodíme do divadla dost často. V Národním divadle hrají opery i dramata. Program hledáme na plakátech nebo ho nacházíme v novinách. Na začátku měsíce nacházíme na plakátech program na celý měsíc. Lístky kupujeme v předprodeji nebo telefonujeme do pokladny, kde nám lístky rezervují. Nekupujeme si drahé lístky do lóží nebo do první řady v přízemí, dobrá místa jsou i v prvních řadách na balkóně. Dívám se, kteří herci hrají hlavní role a kdo je režisér. O přestávce chodíme do baru, pijeme kávu nebo džus. U nás není mnoho letních divadel nebo kin, protože to nedovoluje podnebí. O prázdninách v Řecku navštěvujeme představení antických tragédií nebo komedií ve starých řeckých divadlech v Epidauru a v Aténách. Existují i na jiných místech v Řecku i na Kypru.

Řecký film

Situace kinematografie v Řecku není dobrá. V Aténách je sice mnoho biografů, zvláště v centru města, a hrají tu i řecké filmy, většinou však americké, francouzské nebo italské s titulky. Produkce řecké kinematografie je dost velká, ale ne příliš kvalitní (přel. dobré kvality) ve srovnání se zahraniční produkcí. Dobří řečtí režiséři odcházejí do zahraničí a působí v cizině, ve Francii nebo v Americe (např. M. Kakojannis, Th. Angelopoulos). Jejich filmy se účastní i mezinárodních festivalů a získávají tu ceny.

15. *Rozhovor:*

A: Viděl jsi už nějaký řecký film?

B: Ano, v České Republice dávali filmy Kakojannisovy, např. Elektru, Stellu a jiné filmy s Melinou Merkuri a v poslední době filmy Thea Angelopula Krajina v mlze a Odyseův pohled.

A: Jak se líbily vašemu publiku?

B: Hráli je ve filmových klubech. Nejsou to filmy pro široké publikum. Zabývají se nesnadnými problémy.

A: Je u vás hodně filmových klubů?

B: Dost. A řecké filmy promítají také v Klubu přátel Řecka.

Λεξιλόγιο

αγιόκλημα, το *bot.* zimolez
 αδειανός, -ή, -ό prázdny, volný
 ακουστική, η akustika
 αναφέρω, -ομαι zmiňuji se, uvádím,
 udávám; hlásím, sděluji, oznamuji
 αληθινός -ή, -ό skutečný, opravdový,
 pravdivý
 απομένω zbývám, zůstávám
 απόσπασμα, το útržek, úlomek; část,
 kus; úryvek, fragment, citát
 απόψε dnes večer
 άστεγος, -η, -ο nemající střechu, nema-
 jící přístřeší
 ατμόσφαιρα, η ovzduší, atmosféra; pro-
 středí
 αυλαία, η opona
 αύξηση, η (εις) augment (přímnožek)
 γέλιο, το smích, úsměv
 γήπεδο, το hřiště
 γιασεμί, το jasmín
 διάθεση, η (εις) rozmístění; dispozice;
 sklon, náchylnost, nálada
 δροσιά, η rosa, vláha, chládek, svěžest
 εξάλλου kromě toho, mimo jiné, navíc,
 ostatně
 επίπεδος, -η, -ο plochý, plošný, ro-
 vinný; horizontální
 έργο, το práce (úsilí i výsledek), dílo
 ημικυκλικός, -ή, -ό půlkruhový
 Ηρώδειο, το Herodeion, divadlo He-
 roda Attika
 θεατής, ο divák, pozorovatel
 κοινός, -ή, -ό obecný, společný, veřejný
 κολακευτικά lichotivě
 κριτικός, ο kritik
 κύμα, το vlna
 λεμονάδα, η citronáda, limonáda

λιγοστεύω ubývám
 Λονδίνο, το Londýn
 λύση, η (εις) řešení
 μαθηματικά, τα matematika
 μάρμαρο, το mramor
 ξαφνικά neočekávaně, náhle
 ξύλινος, -η, -ο dřevěný
 ορχήστρα, η orchestr; orchestra
 παράσταση, η (εις) předvedení, podání;
 představení
 πασατέμπο, το pražená tyknová zrnka
 περήφανος, -η, -ο pyšný, hrdý
 περίεργος, -η, -ο zvědavý, podivný
 πέτρα, η kámen
 πρασινάδα, η zeleň
 πρεμιέρα, η premiéra
 προβολή, η promítání, předvedení
 προσπάθεια, η snaha, úsilí
 προτείνω navrhují, předkládám, nabízím
 πρωταγωνιστής, ο hlavní hrdina
 σινεμά, το kino
 σκηνή, η stan; jeviště, scéna
 σκηνοθέτης, ο scénárista, režisér
 σπάνιος, -α, -ο vzácný, nevšední
 στιγμή, η chvíle, okamžik
 συμβαίνει děje se, stává se
 τακτικός, -ή, -ό řádný, pravidelný
 τόμος, ο díl, část, svazek
 υπαίθριο σινεμά letní kino
 υπαίθριος, -α, -ο venkovní, venkovský,
 provinciální
 φεγγάρι, το měsíc, luna
 χαριτωμένος, -η, -ο půvabný, líbezný,
 roztomilý
 χορός, ο tanec, ples; chór, sbor

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Πέφτω φαρδιά πλατιά.

Natáhnout se jak široký, tak dlouhý.

Ρίχνω κορόνα γράμματα.

Házet „panna – orel“.

Το παίζω κορόνα γράμματα.

Riskuji to.

άνθρωπος γραμμάτων

spisovatel, literát

άνθρωπος τέχνης

umělec

Δέκατο έβδομο μάθημα

Μουσική, ζωγραφική, λαϊκή τέχνη, αρχιτεκτονική

Κείμενο Α

Με χαρά πληροφορούμαστε ότι οι δύο νεαροί Έλληνες πιανίστες, Χ. Παπαγεωργίου και Γ. Πέτρου, μετά την επιτυχία που σημείωσε το κονσέρτο πιάνου που έδωσαν στο Ωδείο του Μπρνο πέρυσι την άνοιξη, επισκέπτονται για δεύτερη φορά την Τσεχική Δημοκρατία.

Ασχολούνται με το πιάνο από την παιδική τους ηλικία και σήμερα φοιτούν στη Βασιλική Ακαδημία του Λονδίνου. Αναμφίβολα, θεωρούνται από τους πιο ταλαντούχους νέους πιανίστες. Εάν δε γελιέμαι, έχουν πάρει και το βραβείο Σούμπερτ στο διαγωνισμό πιάνου στο Γέσενικ.

Εφέτος φιλοξενούνται στο Ρουντόλφινουμ της Πράγας και το πρόγραμμά τους περιλαμβάνει έργα ξένων αλλά και Τσέχων συνθετών.

Τα τελευταία εισιτήρια πουλιούνται στα ταμεία της αίθουσας συναυλιών.

Κείμενο Β

Η αρχιτεκτονική είναι η επιστήμη και η τεχνική της οικοδόμησης. Μαζί με τη μουσική, τη ζωγραφική και τη γλυπτική αποτελεί την τετράδα των καλών τεχνών.

Ο πιο συνηθισμένος τύπος της αρχιτεκτονικής είναι η οικιακή. Πρόκειται για τις κατοικίες των ανθρώπων που το σχέδιο, το μέγεθος και η πολυτέλειά τους καθορίζονται από τις οικονομικές δυνατότητες όσων τις κατοικούν, πλούσιοι ή φτωχοί. Υπάρχει ακόμα η θρησκευτική αρχιτεκτονική (αρχαίοι ναοί, εκκλησίες), η αρχιτεκτονική δημοτικών κτηρίων (υπουργεία, Πανεπιστήμια, υπηρεσίες), η αρχιτεκτονική χώρων ψυχαγωγίας (θέατρα, αθλητικά στάδια).

Όλοι θαυμάζουμε σήμερα τα επιτεύγματα των αρχαίων λαών στην αρχιτεκτονική (Αιγυπτίων, Περσών, Ελλήνων, Ρωμαίων), χωρίς να υποβαθμίζουμε τα κτήρια των βυζαντινών χρόνων και της Αναγέννησης.

Η σύγχρονη αρχιτεκτονική αποβλέπει στην απλούστευση των εξωτερικών χαρακτηριστικών των κτηρίων και στην εκμετάλλευση του χώρου. Αντιπροσωπευτικά κτήρια της σύγχρονης αρχιτεκτονικής θεωρούνται οι πολυκατοικίες του Ελβετού αρχιτέκτονα Λε Κορμπιζιέ και οι αμερικανικοί ουρανοξύστες.

Γραμματική

Podstatná jména (ουσιαστικά)

Neutra (ουδέτερα) zakončená na -ος

singulár					
N.	-ος	το	δάσος	το	έδαφος
G.	-ους	του	δάσους	του	εδάφους
A.	-ος	το	δάσος	το	έδαφος
V.	-ος		δάσος		έδαφος
plurál					
N.	-η	τα	δάση	τα	εδάφη
G.	-ών	των	δασών	των	εδαφών
A.	-η	τα	δάση	τα	εδάφη
V.	-η		δάση		εδάφη

V genitivu plurálu je přízvuk vždy na poslední slabice, protože vznikla stažením z -έ[σ]ων > ών (původně -ών) po odpadnutí původního intervokálního σ.

Slovesa 2. konjugace (ρήματα Β' συζυγίας)

Indikativ pasiva prítomtu (οριστική του παθητικού ενεστώτα)

1. třída – α' τάξη	2. třída – β' τάξη
αγαπιέμαι	ωφελούμαι
αγαπιέσαι	ωφελείσαι
αγαπιέται	ωφελείται
αγαπιόμαστε	ωφελούμαστε
αγαπιέστε	ωφελείστε
αγαπιούνται	ωφελούνται

Indikativ pasiva budoucího času trvání (οριστική του παθητικού εξακολουθητικού μέλλοντα)

1. třída – α' τάξη	2. třída – β' τάξη
θα αγαπιέμαι	θα ωφελούμαι
θα αγαπιέσαι	θα ωφελείσαι
θα αγαπιέται	θα ωφελείται
θα αγαπιόμαστε	θα ωφελούμαστε
θα αγαπιέστε	θα ωφελείστε
θα αγαπιούνται	θα ωφελούνται

Některá slovesa 1. třídy 2. konjugace:

αναρωτιέμαι, βαριέμαι, γελιέμαι, γεννιέμαι, κρατιέμαι, κρεμιέμαι, κυβερνιέμαι, κυλιέμαι, μιλιέμαι, μετριέμαι, νικιέμαι, ξεχνιέμαι, παραπονιέμαι, παρηγοριέμαι, πετιέμαι, πουλιέμαι, χτυπιέμαι.

Některá slovesa 2. třídy 2. konjugace:

απειλούμαι, αποτελούμαι, αρνούμαι, ασχολούμαι, αφαιρούμαι, διηγούμαι, ειδοποιούμαι, θεωρούμαι, ικανοποιούμαι, κινούμαι, μιμούμαι, περιποιούμαι, πληροφορούμαι, χρησιμοποιούμαι.

Některá slovesa kolísají mezi 1. a 2. konjugací. Sloveso παρηγορώ se v aktivu časuje podle 2. třídy, v pasivu podle 1. třídy: παρηγορώ, παρηγορείς; παρηγοριέμαι. Jiná přírouštějí v singuláru oba způsoby časování:

τηλεφωνώ – τηλεφωνάς i τηλεφωνείς,
φορώ – φοράς i φορείς.

Rovněž některá slovesa 2. třídy přírouštějí v pasivu oba způsoby časování: αδικούμαι i αδικιέμαι, αρνούμαι i αρνιέμαι, παραπονούμαι i παραπονιέμαι.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο του ρήματος στην παρένθεση:

Οι καλοί μαθητές στα δάχτυλα. (μετριέμαι).

Αυτό το εξοχικό σπίτι πολύ φτηνά. (πουλιέμαι).

Κάθε μέρα και πεθαίνουν χιλιάδες άνθρωποι στον κόσμο. (γεννιέμαι).

Τον Αύγουστο όλοι από τις εκπτώσεις των καταστημάτων. (επωφελούμαι).

Δε για τις απουσίες σου. (δικαιολογούμαι).

Αυτοί οι δύο νέοι και παντρεύονται τον ερχόμενο μήνα. (αγαπιέμαι).

Μόλις τώρα ότι έχουμε αύριο εξέταση. (πληροφορούμαι).

Ο Θ. Αγγελόπουλος ένας από τους πιο καλούς Έλληνες σκηνοθέτες. (θεωρούμαι).

Είμαστε φίλοι και καθημερινά. (τηλεφωνιέμαι).

..... να ακούμε τα ίδια και τα ίδια από τους γονείς μας. (βαριέμαι).

Η μικρή μου αδελφή όταν ράβει..... συνήθως με τη βελόνα. (τριπιέμαι)

Η περιοχή του Αιγαίου πελάγους από σεισμούς. (απειλούμαι)

Δουλεύουν σκληρά αλλά με την ιδέα ότι γρήγορα θα είναι οι διακοπές. (παρηγοριέμαι)

Τον τελευταίο καιρό μόνο με τα οικιακά. (ασχολούμαι)

Του αρέσει να πάντα. (παραπονιέμαι)

Εφέτος πολύ το μαύρο χρώμα. (φοριέμαι)

Στην πεδιάδα της Θεσσαλονίκης κυρίως τα σιτηρά. (καλλιεργούμαι).

..... κάθε φορά που γυρίζει στην πατρίδα της. (συγκινούμαι).

2. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ουσιαστικών: το δάσος, το έδαφος, το λάθος, το θράσος, το μέρος, το στήθος, το κράτος, το έθνος, το πλήθος.

Στο σημείο αυτό το παρουσιάζει πολλές ανωμαλίες.

Έκανε πολλά στη ζωή της.

Τα σύνορα των Ελλάδας και Βουλγαρίας είναι κοινά.

Πυκνά σκεπάζουν την ήπειρο της Νότιας Αμερικής.

Οι φωνές του στους δρόμους τον ξυπνούν κάθε πρωί.

Στον Οργανισμό Ηνωμένων συζητούνται τα προβλήματα πολλών

Έχει και πολλές φορές πετυχαίνει στη ζωή της.

Στον αγώνα δρόμου βγήκε πρώτος με διαφορά από τον αντίπαλό του.

Πάμε βόλτα σε όποιο θέλεις εσύ.

- 3.** *Να συμπληρώσετε τα κενά με τα παρακάτω ρήματα στο σωστό τύπο:*
κρατιέμαι, βαριέμαι, χασμουριέμαι, κουνιέμαι, ειδοποιούμαι, τιμωρούμαι, στερούμαι, περιποιούμαι, θεωρούμαι, μιμούμαι.

Όταν στο σπίτι, κάνουμε μια βόλτα στο πάρκο.

Στο λεωφορείο από τις χειρολαβές για να μην πέσουμε.

Κάνει οικονομίες και των πάντων.

Τα μέλη του Συμβουλίου έγκαιρα για τη συνέλευση.

Με το σεισμό τα έπιπλα από τη θέση τους.

..... ως υποψήφιος για το βραβείο Νόμπελ της ειρήνης.

Ο μικρός μας αδελφόςσε όλα το μεγάλο μας αδελφό.

..... τους φίλους της και γι' αυτό την αγαπούν.

..... από τον καθηγητή του για κάτι που δεν έκανε.

..... γιατί είμαστε κουρασμένοι.

- 4.** *Να σχηματίσετε τη μέση φωνή και τα ουσιαστικά των ρημάτων που ακολουθούν.*

Π. χ. ταλαιπωρώ – ταλαιπωρούμαι – η ταλαιπωρία

πουλώ, δικαιολογώ, αγαπώ, τηλεφωνώ, πληροφορώ, χτυπώ, απειλώ, παρηγορώ, συγκινώ, στερώ, ειδοποιώ, τιμωρώ, κρατώ, αδικώ

- 5.** *Να μεταφράσετε το κείμενο:*

Ο Ελ Γκρέκο γεννιέται στο Ηράκλειο της Κρήτης το 1541. Το όνομά του ήταν Δομίνικος Θεοτοκόπουλος. Οι γονείς του έρχονται στην Κρήτη από την Κωνσταντινούπολη. Ο ίδιος βρίσκεται στην Ιταλία και Ισπανία όπου εργάζεται σε διάφορες εκκλησίες.

Το έργο του ανακαλύπτεται και αναγνωρίζεται στις αρχές του αιώνα μας από όλους τους μεγάλους καλλιτέχνες και εγκωμιάζεται παγκοσμίως. Οι πίνακές του βρίσκονται σε μεγάλα μουσεία κι έχουν ανεκτίμητη αξία. Πεθαίνει στο Τολέδο το 1614.

Από το βιβλίο *Τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα*, σελ. 134 (με αλλαγές).

- 6.** *Καταλαβαίνετε το κείμενο:*

Στα διάφορα Λαϊκά Μουσεία και ιδιωτικές συλλογές που βρίσκονται στην Ελλάδα σώζονται υφαντά και κεντήματα. Τα θέματά τους είναι απέραντα σε ποικιλία. Μια κεντήστρα από την Κάλυμνο μου εξομολογείται: Ο κύρης μου ήταν σφουγγαράς. Έφευγε με το σφουγγαράδικο και δεν ήξερα αν θα τον ξανάβλεπα. Ήθελα να του στείλω γραφή, μα γράμματα δεν ήξερα. Έκανα κεντήματα λοιπόν. Ένα καίκι με το κατάρτι λουλουδιασμένο. Πάνω στο κατάρτι ένας ναυτικός – ο κύρης της. Με το κέντημά της τον συντρόφευε και τη συντρόφευε. Με το δικό της τρόπο τού έστειλε γραφή. Μια άλλη λαϊκή υφάντρα τραγουδάει:

«Όλα τ' αστέρια μάζεψα
και τη χρυσή σελήνη
στον αργαλειό μου τ' άπλωσα
και στο (υ)φαντό μου πάνω.»

Από το βιβλίο *Ελληνικά για ξενόγλωσσους*, βιβλίο τέταρτο, σελ. 202,
κείμενο «Νέστορος Μάτσα» (με αλλαγές).

7. *Skloňujte:*

το μέρος, το άλσος, το κράτος, το στέλεχος, το μέγεθος, το πέλαγος, το ύφος.

8. *Skloňujte:*

το ελληνικό έθνος, το Ιόνιο πέλαγος, το ωραίο δάσος, το μεγάλο έδαφος.

9. *Časujte:*

βαριέμαι, νικιέμαι, απειλούμαι, αρνούμαι, θα ξεχνιέμαι, θα πουλιέμαι, θα χρησιμοποιούμαι.

10. *Obměňujte slovesný rod:*

Ο καπετάνιος κυβερνά το πλοίο. Τον θεωρούν μεγάλο επιστήμονα. Τα θαλασσινά μπάνια με ωφελούν πολύ. Τα μικρόβια απειλούν την υγεία του ανθρώπου.

11. *Přeložte:*

V Čechách jsou na horách krásné lesy. Evropské národy mají starou historii. Turisté navštěvují ostrovy Egejského moře. Žáci mají v diktátu chyby. V knihovně mají knihu Národy světa. V této továrně je výše zisků velká. Stromy starých lesů jsou vysoké.

12. *Přeložte:*

Děti milují rodiče a jsou jimi milovány. Často se setkáváme s přáteli. Lituji, ale neumím ještě dobře řecky. Letadlo se pohybuje velmi rychle. Praha je považována za krásné město. Jak se používá tento přístroj? Jazyk, který jsme se naučili v dětských letech, se nezapomíná. Historické památky jsou ohrožovány znečištěním. Na trhu se prodává ovoce a zelenina. Máte prospěch z dobré četby? Je dojatý, když slyší lidové písně. Toto fotbalové mužstvo je vždy poráženo. Nevím, proč si stále stěžuješ? V Řecku se pěstuje tabák. Toto slovo se zřídka používá.

13. *Přeložte:*

Υίτvarné umění ve starém Řecku

Ve starém Řecku byla vyspělá a rozvinutá architektura. Dodnes obdivujeme trosky starých chrámů. Byly používány tři styly: dóρský, jónský a korintský. Rozlišujeme je hlavně podle tvaru sloupů. Na metopách a na štítech chrámů byly reli-

έφυ se scénami z řecké mytologie. V chrámové cele (το άδυτο) byla socha boha nebo bohyně. Slavný řecký chrám je Parthenón na aténské Akropoli, v něm byla socha bohyně Athény, kterou vytvořil známý sochař Feidiás.

Víme, že ve starém Řecku existovalo i malířství. Známe jména malíře Apella z doby Alexandra Velikého. Namaloval obraz Afrodity vynořující se z moře (Afrodité anadyomené). Staré řecké malířství známe jen z keramiky, z váz, helénistické malířství i z fresek v Pompejích v Itálii.

14. *Rozhovor:*

A: Půjdeme v neděli do Národní obrazárny? Ve škole jsme se učili o starém řeckém umění, ale vůbec neznám moderní řecké umění.

B: Ano, půjdeme. Obrazárna je blízko hotelu Hilton.

A: Kteří novodobí (νεώτερος) řečtí malíři se ti líbí?

B: První novodobí malíři studovali v Mnichově. Byl to Theodoros Vryzakis, Nikiforos Lytras a Nikolaos Gyzis. K moderním malířům patří Konstantinos Maleas a Konstantinos Parthenis. Za významného malíře je považován Georgios Buzianis. Nikos Engonopulos je básník i malíř. Po mnichovské Akademii působila na řecké malíře Paříž, impresionismus, surrealismus a abstraktní umění. Známy je Jorgos Gunaropulos. Národní obrazárna má významná díla těchto malířů. A víš, kdo je Domenikos Theotokopulos?

A: Ano, El Greco, tedy „Řek“. Ale ten je považován za španělského malíře. Jeho díla mají všechny velké evropské obrazárny.

B: Výborně. Příští neděli půjdeme do Byzantského muzea a pak do Muzea lidového umění. Tam mají lidové kroje, výšivky, vyřezávaný nábytek a keramiku. Ale také památky lidového malířství. Z lidových malířů je známý Theofilos a malíř Makryjannisových pamětí Panajotis Zografos.

Λεξιλόγιο

άδυτο, το svatyně, nepřístupná část chrámu

αθλητικός, -ή, -ό atletický, sportovní, závodnický

αίθουσα συναυλιών, η koncertní síň, sál

Ακαδημία, η Akademie

άλσος, το lesík, háj

αναγέννηση, η (εις) obroda, obrození, regenerace; renesance

αναγνωρίζω, -ομαι poznávám, rozpoznávám; uznávám, přiznávám se

αναμφίβολος, -η, -ο nesporný, nepochybný, bezpečný

αναρωτιέμαι vyptávám se, dotazuji se
ανεκτίμητος, -η, -ο neocenitelný, nesmírně cenný

αντίπαλος, ο protivník, nepřítel

αντιπροσωπευτικός, -ή, -ό zastupitelský; reprezentační, charakteristický

ανωμαλία, η nepravidelnost, odchylka

αξία, η hodnota, cena, význam

απέραντος, -η, -ο rozsáhlý, neomezený, nekonečný

απλούστευση, η (εις) zjednodušení, zlehčování

απλώνω rozprostírat, roztrušovat

αποβλέπω ohlížím se, přihlížím; mám v úmyslu; doufám, očekávám

απουσία, η nepřítomnost, absence

αργαλειός, ο tkalcovský stav

αρνούμαι, -ιέμαι zapírám, popírám, zříkám se, odmítám

αρχιτέκτονας, ο architekt

αρχιτεκτονική, η architektura

βαριέμαι nemám zájem, nechci, nudím se

βελόνα, η jehla

βραβείο, το cena, medaile; odměna

γλυπτική, η rytectví, sochařství

δάσος, το les

δημοτικός, -ή, -ό obecný, lidový

δικαιολογώ (-είς), -ούμαι odůvodňuji, ospravedlňuji, opravňuji

δυνατότητα, η možnost

εγκωμιάζω velebím, oslavuji, chvalořečím, zbožňuji

έδαφος, το půda, zem, terén; území, oblast

έθνος, το národ

εκμετάλλευση, η (εις) těžba nerostů, čerpání, využívání

εξομολογώ (-είς), -ούμαι vyznávám se, vyslýchám; zpovídam

επιστήμη, η věda, nauka

επιστήμονας, ο odborník, vědec

έπίτευγμα, το dosažení, docílení, zdar, úspěch

επιτυχία, η úspěch, zdar, docílení

επωφελοúμαι mám užitek, využívám

ζωγραφική, η malířství

ήπειρος, η pevnina, souše, kontinent

θράσος, το drzost, opovázlivost, zprudnost

θρησκευτικός, -ή, -ό náboženský, církevní; nábožný, pobožný

Ισπανία, η Španělsko

καθορίζω vymezuji, ustanovuji, určuji

κατάρτι, το stěžej

κάτι něco

κατοικία, η byt, bydlení

κέντημα, το výšivka

κεντήστρα, η vyšívačka

κονσέρτο, το koncert

κονσέρτο πιάνου, το klavírní koncert

κυλώ (άω), -ιέμαι mijím, plynu

κύρης, ο pán; manžel

λάθος, το chyba, omyl, poklesek

λουλουδιασμένος, -η, -ο ozdobený květinami

μέγεθος, το velikost, rozměr

μέρος, το díl, část, kus

μήκος, το délka

μικρόβιο, το mikrob, mikroorganismus

οικιακά, τα domácnost; domácí zařízení, rodinné záležitosti

οικοδόμηση, η (εις) výstavba, budování domů

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, ο (O.H.E.) Organizace spojených národů (OSN)

παραπονιέμαι (παραπονούμαι) stěžuji si, vyčítám

παρηγορώ, -ιέμαι (-ούμαι) konejším, utěšuji

πεδιάδα, η rovina, pláň, pole

πέλαγος, το moře

περιλαμβάνω, -ομαι obsahuji, pojímám, zahrnuji

περιποιούμαι pečuji, bedlivě se starám, jsem úslužný

πιάνο, το klavír
 πιανίστας, ο klavirista
 πλάτος, το šířka; rozsah
 πλήθος, το množství, hojnost
 ποικιλία, η rozmanitost, pestrost; odrů-
 da; variace, obměna
 πυκνός, -ή, -ό hustý, častý, hojný
 σελήνη, η měsíc, luna
 σημειώνω, -ομαι zaznamenávám, po-
 znamenávám, všímám si
 σιτηρά, τα obilí, obilniny
 στέλεχος, το stopka, stonek, topůrko,
 násada
 στερώ (-είς), -ούμαι odnímám, ochuzu-
 ji, zprošťuji; -ούμαι schází mi
 στήθος, το hrud', ňadra
 συμβούλιο, το rada, porota; výbor
 συνέλευση, η (εις) shromáždění, člen-
 ská schůze
 συνθέτης, ο skladatel, komponista,
 tvůrce
 συντροφεύω družím se, doprovázím;
 sdružuji se, spolčuji se
 σφουγγαράδικο, το loď pro sběr moř-
 ských hub

ταλαιπωρώ trářím, mučím
 ταλαιπωρία, η trápení, mučení
 ταλαντούχος, -α, -ο talentovaný, nada-
 ný
 τείχος, το hradba, opevnění
 τετράδα, η čtyřka, čtveřice
 Τολέδο, το Toledo
 τρυνώ, -ιέμαι propichuji, píchám (se);
 děruji
 υπηρεσία, η služba, úřad, instituce; zá-
 sluha
 υποβαθμίζω podceňuji, zneuznávám,
 degraduji
 υπουργείο, το ministerstvo
 υφαντά, τα tkaniny
 υφάντρα, η tkadlena
 ύφος, το sloh, styl, povaha; vzhled, vy-
 stupování, způsob
 φιλοξενώ (-είς), -ούμαι hostím
 χασμουριέμαι zívám, jsem ospalý
 χειρολαβή, η rukojeť, držadlo
 ψυχαγωγία, η zábava, rozptýlení

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Αστειεύεσαι;

Βασιτέται καλά. Κρατιέται καλά.

κατά λάθος

Πέφτω σε λάθος.

Στέκομαι στο ύψος μου.

Κουνήσου από τη θέση σου!

Μη γένοιτο.

Κρέμεται από τα χείλη του.

Myslíš to vážně?

Drží se dobře.

omylem

Mýlím se, jsem na špatné stopě.

Trvám na svém názoru, zachovávám si své přesvědčení.

Hni sebou!

Jen ať se to nestane.

Visí mu na rtech. Pozorně poslouchá.

Přísloví – Παροιμίες

Μάτια που δεν βλέπονται, γρήγορα
λησμονιούνται.

Κάθε κακό θυμίζεται, κάθε καλό
ξεχνιέται.

Όποιος κοιτάζει πολύ ψηλά, πέφτει
χαμηλά.

Sejde z očí, sejde z mysli.

Špatnou věc si lidé pamatují, na dobrou
zapomínají.

Pýcha předchází pád.

Δέκατο όγδοο μάθημα

Ελληνικές γιορτές

Όπως κάθε λαός, έτσι και οι Έλληνες, έχουν τις παραδόσεις τους, τα ήθη και έθιμά τους, τις γιορτές τους. Στην Ελλάδα οι γιορτές είναι δεμένες με την καθημερινή ζωή (ονομαστικές γιορτές και έθιμα), με τη θρησκεία (θρησκευτικές γιορτές) ή με την πατρίδα (εθνικές γιορτές). Στις γιορτές αυτές γιορτάζει όχι μόνο η οικογένεια αλλά ολόκληρο το έθνος. Τα καταστήματα είναι κλειστά και υπάρχει μια ατμόσφαιρα ξενοιασιάς που σε κάνει να ξεφεύγεις από τη ρουτίνα της καθημερινής ζωής.

28η Οκτωβρίου. Την 28η Οκτωβρίου 1940 οι Έλληνες, με το ιστορικό τους «ΟΧΙ» στη φασιστική Ιταλία, εμπόδισαν το στρατό της να εισδύσει στα χώματά τους. Τη μέρα αυτή γίνεται παρέλαση στρατού και σχολείων σε όλη την Ελλάδα. Η μεγαλύτερη εκδήλωση γίνεται στη Θεσσαλονίκη.

25η Μαρτίου. Είναι διπλή γιορτή. Εθνική και θρησκευτική. Την ημέρα αυτή γιορτάζουμε τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Συγχρόνως είναι η επέτειος της εθνικής ανεξαρτησίας του ελληνικού έθνους. Στις 25 Μαρτίου 1821 άρχισε η ελληνική επανάσταση κατά των Τούρκων. Μπροστά στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη στην Αθήνα παρελαύνουν στρατός και νεολαία.

Οι θρησκευτικές γιορτές αρχίζουν με την **Πρωτοχρονιά** (1η Ιανουαρίου). Είναι η γιορτή του πιο αγαπημένου Αγίου των παιδιών, του Αγίου Βασιλείου. Αυτός ο γέροντας τους φέρνει δώρα. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς όλες οι νοικοκυρές φτιάχνουν στο σπίτι τους τη βασιλόπιτα που έχει μέσα ένα νόμισμα. Το βράδυ στις 12 τα μεσάνυχτα ο αρχηγός της οικογένειας κόβει την πίτα και μοιράζει τα κομμάτια. Αυτός που βρίσκει το νόμισμα είναι ο τυχερός της χρονιάς. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς πολλοί παίζουν χαρτιά ή διάφορα τυχερά παιχνίδια. Άλλοι αγοράζουν λαχεία, γιατί όλοι θέλουν να δοκιμάσουν την τύχη τους.

Το **Πάσχα** είναι μια κινητή ανοιξιάτικη γιορτή που δεν έχει μια σταθερή ημερομηνία. Συνήθως πέφτει τον Απρίλιο. Η εβδομάδα πριν την Κυριακή του Πάσχα λέγεται Μεγάλη Εβδομάδα. Τη Μεγάλη Πέμπτη οι νοικοκυρές βάφουν κόκκινα αυγά και ψήνουν τσουρέκια. Τη Μεγάλη Παρασκευή, ημέρα πένθους, όλοι παρακολουθούν στις εκκλησίες την περιφορά του Επιταφίου. Το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου είναι η Ανάσταση. Αντρες, γυναίκες και παιδιά πηγαίνουν στην εκκλησία για την Ανάσταση. Στις 12 τα μεσάνυχτα που γίνεται η Ανάσταση χτυπάνε οι καμπάνες, καίγονται βεγγαλικά, οι πιστοί ανάβουν τις λαμπάδες και τσουγκρίζουν κόκκινα αυγά. Όλοι μαζί ψέλνουν το «Χριστός Ανέστη». Ανήμερα το Πάσχα τρώμε το ψητό αρνί της σούβλας.

Τελευταία μεγάλη θρησκευτική γιορτή του χρόνου είναι τα **Χριστούγεννα** (25 Δεκεμβρίου). Όλος ο κόσμος γιορτάζει τη γέννηση του Χριστού. Τα παιδιά την παραμονή γυρίζουν από σπίτι σε σπίτι με τα τρίγωνα και λένε τα κάλαντα. Οι δρόμοι,

οι πλατείες, τα μαγαζιά στολίζονται με πολύχρωμα φάτα. Τα σχολεία κλείνουν. Οι νοικοκυρές ψήνουν τα πατροπαράδοτα γλυκά, τους κουραμπιέδες και τα μελομακάρονα. Για μεσημεριανό χριστουγεννιάτικο φαγητό έχουν την πατροπαράδοτη γαλοπούλα.

Άλλες σημαντικές γιορτές για τους Έλληνες είναι οι ονομαστικές γιορτές, ο γάμος και τα βαφτίσια.

Γραμματική

Slovesa 1. konjugace (ρήματα Α΄ συζυγίας)

Budoucí čas dokonavý činný

Απλός (στιγμιαίος) μέλλοντας, ενεργητική φωνή

θα δέσω	θα τρέξω	θα γράψω	θα συνεχίσω
θα δέσεις	θα τρέξεις	θα γράψεις	θα συνεχίσεις
θα δέσει	θα τρέξει	θα γράψει	θα συνεχίσει
θα δέσουμε	θα τρέξουμε	θα γράψουμε	θα συνεχίσουμε
θα δέσετε	θα τρέξετε	θα γράψετε	θα συνεχίσετε
θα δέσουν	θα τρέξουν	θα γράψουν	θα συνεχίσουν

Dokonavý čas budoucí (απλός nebo στιγμιαίος μέλλοντας) označuje děj, který proběhne a skončí v budoucnosti. Rod činný se tvoří částicí *θα* a připojením koncovek přítomnosti k aoristovému kmeni slovesa v činném rodu, od něhož se tvoří všechny dokonavé časy a způsoby.

δέν-ω	έδε-σ-α	θα δέσ-ω	δείχν-ω	έδει-ξ-α	θα δείξ-ω
χάν-ω	έχα-σ-α	θα χάσ-ω	ανοίγ-ω	άνοι-ξ-α	θα ανοίξ-ω
πληρών-ω	πλήρω-σ-α	θα πληρώσ-ω	παίζ-ω	έπαι-ξ-α	θα παίξ-ω
ράβ-ω	έρα-ψ-α	θα ράψ-ω	ελπίζ-ω	έλπι-σ-α	θα ελπίσ-ω
κρύβ-ω	έκρυ-ψ-α	θα κρύψ-ω	λούζ-ω	έλου-σ-α	θα λούσ-ω
λείπ-ω	έλει-ψ-α	θα λείψ-ω	πειθ-ω	έπει-σ-α	θα πείσ-ω

nepravidelně:

λέγ-ω εί-π-α θα π-ω βλέπ-ω εί-δ-α θα δ-ω

Budoucí čas trvací označuje děj, který bude v budoucnosti trvat nebo se opakovat (viz cvičení 5). Ve větě na trvání, příp. opakování poukazují výrazy:

όλη τη μέρα, εβδομάδα, όλο το χρόνο 'celý den, týden, rok'
κάθε μέρα, εβδομάδα, χρόνο 'každý den, týden, rok'
από αύριο, από την άλλη εβδομάδα 'od zítřka, od příštího týdne'
συχνά 'často'
πολλές φορές 'mnohokrát'
πάντα 'vždy'
πόσο συχνά; κάθε πότε; 'jak často?'

Na dokonavost děje poukazuje přesné časové určení, kdy nebo kolikrát děj proběhne.

Αύριο θα σπουδάζω όλη τη μέρα.	Zítřa budu studovat celý den.
Το χειμώνα θα πηγαίνουμε συχνά στο θέατρο.	V zimě budeme často chodit do divadla.
Θα πληρώνω το λογαριασμό κάθε μήνα.	Budu platit účet každý měsíc.

ale:

Θα μείνω στην Ελλάδα δύο χρόνια.	Zůstanu v Řecku dva roky.
Θα πληρώσω τον λογαριασμό αύριο.	Zaplatím účet zítřa.
Θα διαβάσω αυτό το βιβλίο δύο φορές.	Přečtu tu knihu dvakrát.
Θα γυρίσεις την Κυριακή;	Vrátíš se v neděli?

Slovosled:

Θα αγοράσω το βιβλίο.	Koupím knihu.
Θα το αγοράσω.	Koupím ji.
Θα σου το αγοράσω.	Koupím ti ji.

Předmět v akuzativu označujeme jako předmět přímý (άμεσο αντικείμενο), předmět v dativu jako nepřímý předmět (έμμεσο αντικείμενο). Pořadí slov ve větě při použití futura s přímým i nepřímým předmětem v zájmenném tvaru je:

částice θα + nepřímý předmět + přímý předmět + sloveso
--

Substantivní předměty stojí za slovesem v libovolném pořadí:

- Θα αγοράζω το βιβλίο στον αδελφό μου.
- Θα αγοράζω στον αδελφό μου το βιβλίο.
- Θα γράφω στους γονείς μου πολλά γράμματα όλο το καλοκαίρι.
- Θα τους γράφω πολλά γράμματα όλο το καλοκαίρι.
- Θα τους τα γράφω όλο το καλοκαίρι.
- Θα πω τα νέα στους γονείς μου το βράδυ.
- Θα τα πω στους γονείς μου το βράδυ.
- Θα τους τα πω το βράδυ.

Záporka δεν předchází částici θα.

- Δε θα γράφω στους γονείς μου συχνά. Δε θα τους γράφω συχνά.
- Δε θα γράφω στο φίλο μου ούτε ένα γράμμα.
- Δε θα του γράφω ούτε ένα γράμμα.

Slovesa 1. konjugace (ρήματα Α' συζυγίας)

Κονιυκτιβ trvačí činný (υποτακτική συνεχής, ενεργητική φωνή)

να δένω	να μη δένω
να δένεις	να μη δένεις
να δένει	να μη δένει
να δένουμε	να μη δένουμε
να δένετε	να μη δένετε
να δένουν	να μη δένουν

Κονιυκτιβ dokonavý činný (υποτακτική απλή, ενεργητική φωνή)

να δέσω	να μη δέσω	Nepravidelně:	να πω	να δω
να δέσεις	να μη δέσεις		να πεις	να δεις
να δέσει	να μη δέσει		να πει	να δει
να δέσουμε	να μη δέσουμε		να πούμε	να δούμε
να δέσετε	να μη δέσετε		να πείτε	να δείτε
να δέσουν	να μη δέσουν		να πουν	να δουν

Κονιυκτιβ trvačí se tvoří pomocí částice να (ze starořeckého ἵνα = aby) + indikativu přezenta. Κονιυκτιβ dokonavý se tvoří pomocí částice να + aoristový kmen slovesa + koncovka indikativu přezenta.

Konjunktiv je slovesný způsob, **nevyjadřuje čas, ale slovesný vid** (dokonavý – nedokonavý), časově se může vztahovat k minulosti, přítomnosti i budoucnosti. Jako slovesný způsob vyjadřuje přání, příkaz, očekávání, nejistotu, zákaz, podmínku.

Slovosled: Při spojení se substantivním předmětem, resp. se zájmenným přímým a nepřímým předmětem platí obdoba pravidla jako u futura, tedy:

částice **να** + nepřímý zájmenný předmět + přímý zájmenný předmět + sloveso

Να αγοράσω αυτό το βιβλίο στον αδελφό μου;

Να το αγοράσω στον αδελφό μου;

Να του το αγοράσω;

Να μην αγοράσω αυτό το βιβλίο στον αδελφό μου;

Να μην το αγοράσω στον αδελφό μου;

Να μην του το αγοράσω;

Použití konjunktivu

Trvácí konjunktiv následuje po výrazech: αρχίζω, συνεχίζω, βλέπω, μου αρέσει, παύω, συνηθίζω, εξακολουθώ, είναι ωφέλιμο, είναι πιθανό, πάντα, ποτέ. Srovnej též vazby θέλω να, μου αρέσει να, μου πάει να v 11. lekci (str. 134 – 135).

Αρχίζω να μαθαίνω αγγλικά.

Začínám se učit anglicky.

Συνεχίζω να ταξιδεύω στο εξωτερικό.

Stále jezdím do ciziny.

Παύω να πηγαίνω για διακοπές στο εξωτερικό.

Už nejedním na dovolenou do ciziny.

Συνηθίζω να πηγαίνω περίπατο την Κυριακή.

Jsem zvyklý (zpravidla chodím) chodit v neděli na procházku.

Δεν πρέπει ποτέ να πηγαίνεις το βράδυ μόνη σου στο σινεμά.

Nikdy nesmíš chodit večer sama do kina.

Dokonavý konjunktiv následuje po výrazech: είναι ώρα, είναι αργά, παρά λίγο, παρά τρίχα, λίγο έλειψε, αργώ, είμαι έτοιμος, πριν (να), μέχρι (να).

Είναι ώρα να τελειώσω τη μετάφραση.

Je čas, abych dokončil překlad.

Δεν είναι αργά να γράψεις το μάθημα.

Není pozdě, abys napsal úkol.

Παρά λίγο (παρά τρίχα) να μη φτάσω το τρένο.

Málem (o vlásek) jsem nestihl vlak.

Θα ξυπνήσω, πριν (να) ξημερώσει.

Probudím se, než se rozední.

Αργησε να έρθει.

Přišel pozdě.

Πři překladu z řečtiny do češtiny překládáme vazby s va vždy podle smyslu. V řadě případů nahrazují tyto vazby zaniklý řecký infinitiv:

Αρχίζω να μαθαίνω.	Začínám se učit.
Παύω να σπουδάζω.	Přestávám studovat.
Τον βλέπω να έρχεται.	Vidím ho přicházet.
Είναι ώρα να πάμε.	Je čas odejít.

Jindy používáme při překladu sloveso s příslovcem:

συνηθίζω να διαβάζω	zpravidla čtu, studuji
μου αρέσει να διαβάζω	rád čtu

Πρίκλαδy použití konjunktivu:

πράνι:	Ας (Να) έρθει ο πατέρας μου! Κέζ by přišel otec!
ποchyby:	Να έρθω ή να μην έρθω; Τι να κάνω; Μάμ přijít, nemám přijít? Co
zákaz:	Μην το πεις! Το neřkej!
svolení:	Να πλύνω τα πιάτα; Να τα πλύνεις. Μάμ umýt talíře? Umyj je.
očekávání:	Ίσως έρθει σε λίγο. Snad za chvíli přijde.
	Μόλις έρθει, θα φύγουμε. Jakmile přijde, odejdeme.
podmínka:	Αν έρθει, (θα) πάμε στο θέατρο. Jestli přijde, půjdeme do divadla.

Konjunktiv může vyjadřovat:

minulost:	Άκουσα χθες στα νέα να λένε ότι θα έχουμε καλό καιρό την Κυριακή. Slyšel jsem včera ve zprávách, že řikali, že v neděli bude pěkné počasí.
přítomnost:	Κάθε μέρα τον βλέπω να περνά από το σπίτι μας. Každý den ho vidím jít kolem našeho domu.
budoucnost:	Πρέπει να έρθεις αύριο σε μένα. Zítra musíš přijít ke mně.

Konjunktiv se členem (έναρθρη υποτακτική) odpovídá někdy našemu podstatnému jménu slovesnému, jindy jej překládáme infinitivem nebo vedlejší větou.

Το να μάθεις μια ξένη γλώσσα είναι δύσκολο.	Naučit se cizímu jazyku je nesnadné.
Με το να διαβάζεις κάθε μέρα θα δώσεις εύκολα τις εξετάσεις.	Budeš-li denně studovat, složíš zkoušky snadno.
Με το να καπνίζεις συνέχεια βλάπτεις την υγεία σου.	Ustavičným kouřením škodíš svému zdraví.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με το μέλλοντα (συνεχή ή απλό) των ρημάτων στην παρένθεση:

Νομίζω ότι η τιμή της βενζίνης ακόμη ψηλά. (φτάνω)

Γρήγορα ότι εδώ όλα είναι ακριβά. (διαπιστώνω)

Μετά το μάθημα πάλι ελεύθεροι για διασκέδαση. (είμαι)

Έλα στην Αθήνα και σου τον ξεναγό εγώ. (κάνω)

Αύριο στις 8 σας μπροστά στο θέατρο. (περιμένω)

..... τὰ μαλλιά μου και έπειτα (χτενίζω, φεύγω)

Σε λίγο το φως γιατί είναι πια νύχτα. (ανάβω)

Για το σημερινό πάρτι πολλά αναψυκτικά γιατί κάνει ζέστη. (αγοράζω)

Ποιους στο αυτοκίνητό σας; (βάζω)

Βήγω και γι' αυτό το κάπνισμα. (κόβω)

Οι μαθητές..... όταν έχουν καιρό. (γράφω)

Τι μουσική στη συναυλία; (παίζω)

Συχνά ο Δήμος Αθηνών ανακοινώνει ότι το θέμα των σκουπιδιών. (εξετάζω)

Σε λίγο το χιόνι ολόκληρο το δρόμο. (σκεπάζω)

Τα σχολεία την πρώτη Σεπτεμβρίου. (ανοίγω)

..... τένις με τον Αλέκο το απόγευμα; (παίζω)

Όλο τον Αύγουστο στην εξοχή. (λείπω)

Σου το λέω από τώρα ότι με καθυστέρηση στο γραφείο. (φτάνω)

..... να τον βλέπουμε γιατί δε μένει στη γειτονιά μας. (παύω)

Την ώρα που εσύ εμείς τα πράγματά μας. (διαβάζω, ετοιμάζω)

Κάθε μήνα λίγα χρήματα στην Τράπεζα. (βάζω)

Είσαι σίγουρος ότι σε στο στομάχι σου η μακαρονάδα; (πειράζω)

Όλες τις γιορτές τα καταστήματα κλειστά. (μένω)

Την άνοιξη μόνο το σαλόνι και την κουζίνα του σπιτιού. (βάφω)

Τι θα γίνει, πάλι σπίτι; (αλλάζω)

Είναι τόσο ακριβή η ζωή που τα λεπτά δε μου σε λίγο. (φτάνω)

Αύριο, μας το μισθό μας. (πληρώνω)

Μητέρα, τι μας την Κυριακή; (μαγειρεύω)

Ο καθηγητής όλη τη μέρα. (εξετάζω)

2. *Να συμπληρώσετε τα κενά με την υποτακτική (συνεχή ή απλή) των ρημάτων στην παρένθεση:*

Είναι ευχάριστο κανείς τον καφέ του στη βεράντα του σπιτιού του. (απολαμβάνω)

Περιμένω ανυπόμονα μας τα βιβλία μας. (δίνω)

Όσο θα λείπω μη ξεχνάτε τα λουλούδια. (ποτίζω)

Ακόμα το δωμάτιο; (καθαρίζω)

Τελικά αποφασίσαμεεδώ τη νύχτα και νωρίς το πρωί. (μένω, φεύγω)

Μου αρέσει όταν τα μαγαζιά είναι άδεια. (ψωνίζω)

Συνηθίζουμε βόλτα στο γειτονικό πάρκο. (πηγαίνω)

Τους αρέσει μόνοι τους το δέντρο των Χριστουγέννων. (στολίζω)

Άννα, σου τον αδελφό μου. (παρουσιάζω)

Δεν πρέπει νύχτα και μέρα. (διαβάζω)

Εύχομαι γρήγορα και καλά στη Θεσσαλονίκη. (φθάνω)

Όταν βαριέμαι, δε θέλω τίποτε. (κάνω)

Της είπα μου ένα ενδιαφέρον βιβλίο. (διαλέγω)

Στην τηλεόραση τα τοπία είναι τόσο ζωντανά που δε χρειάζεται (ταξιδεύω)

..... το παιδί όση ώρα λείπω. (προσέχω)

Δε θέλω από τη γιορτή μου. (λείπω)

Οι γονείς πρέπει στα παιδιά τηλεόραση αργά το βράδυ. (απαγορεύω, βλέπω)

Είναι αδύνατον κανείς με τέτοια φασαρία. (δουλεύω)

Δε σταματά τις ίδιες πάντα ιστορίες. (επαναλαμβάνω)

Μπορείτε όποιο βιβλίο θέλετε. (αγοράζω)

Περιμένουμε τα πράγματά σου και μαζί. (μαζεύω, φεύγω)

Δεν πρέπει το χέρι σου στο στόμα σου. (βάζω)

Οκτώβρης μήνας κι ακόμη (χειμωνιάζω)

Στις καλοκαιρινές διακοπές θέλουμε τα νησιά. (γνωρίζω)

Είναι δύσκολο αυτό το πρόβλημα. (λύνω)

Δεν πιστεύω αύριο. (βρέχω)

3. *Να συμπληρώσετε τα κενά με την έναρθρη υποτακτική των ρημάτων στην παρένθεση:*

Με δεν έχεις κανένα αποτέλεσμα. (φωνάζω)

Με κανείς, μαθαίνει. (ρωτώ)

Δεν είναι πάντα εύκολο και να δουλεύεις συγχρόνως. (σπουδάζω)

Με γρήγορα με το αυτοκίνητο έπεσε στο δέντρο. (τρέχω)

..... σε ήταν μεγάλο σφάλμα. (περιμένω)

Είναι απαραίτητο κανείς γλώσσες. (μαθαίνω)
Με έγινε πάμπλουτος. (δουλεύω)

- 4.** *Να μεταφράσετε τα ελληνικά Κάλαντα των Χριστουγέννων στα τσεχικά:*

Καλήν ημέραν άρχοντες
κι αν είναι ορισμός σας,
Χριστού τη θεία γέννηση
να πω στ' αρχοντικό σας.
Χριστός γεννιέται σήμερα
στη Βηθλεέμ την πόλη,
οι ουρανοί αγάλλονται,
χαίρει' η φύση όλη.
Σ' αυτό το σπίτι που 'ρθαμε,
πέτρα να μη ραγίσει
κι ο νοικοκύρης του σπιτιού
χρόνια πολλά να ζήσει.
Και του χρόνου
χρόνια πολλά.

- 5.** *Καταλαβαίνετε το κείμενο αυτό της Μαρίας Ιορδανίδου από το βιβλίο της «Λωξάνδρα»; (με αλλαγές)*

Πολλές Πρωτοχρονιές πέρασαν από τότε που ο Δημητρός πήρε τη Λωξάνδρα, όμως αυτή την Πρωτοχρονιά ο Δημητρός πήγε νωρίς να ρίξει το ρόδι στην αυλή και να σκορπίσει την αφθονία μέσα στο σπίτι. Είχε το μεγάλο του τον άσπρο σκούφο που του έπλεξε η Λωξάνδρα. Έμεινε στητός σαν το παλληκαράκι στο πλατύσκαλο και τίναξε με δύναμη το ρόδι.

«Ευτυχισμένο το 1874!»

«Ευτυχισμένος ο καινούριος χρόνος,» είπε με μεγάλη επισημότητα η Λωξάνδρα.

«Να μου ζήσεις βασιλίσσά μου!» της είπε ο Δημητρός και την αγκάλιασε.

Την Πρωτοχρονιά η Λωξάνδρα παραγέμιζε τη γαλοπούλα που της έστελνε κάθε χρόνο δώρο ο χασάπης της. Μια τεράστια γαλοπούλα στολισμένη με παρδαλά χαρτιά, με ασημένιες τρέσες από πάνω μέχρι κάτω.

«Είδες τι μου έστειλε εμένα ο χασάπης μου;»

- 6.** *Časujte:*

θα πληρώνω και θα πληρώσω, θα ράβω και θα ράψω, δε θα πείθω και δε θα πείσω

- 7.** *Přeložte:*

budu je dobře vidět, uvidím je brzy, budu se učit a naučím se, budu číst a přečtu to brzy, budu psát a napíši to, budu nakupovat a koupím to

8. *Πřeložte:*

V létě budu často plavat. Budu spát celé dopoledne. Matka bude celé dopoledne uklízet. V Aténách budu každou neděli navštěvovat muzea. Budu vám pravidelně psát alespoň jednou týdně. Sestra bude zalévat květiny v zahradě. Od zítřka už budou děti chodit do školy. Jak často budete mít hodiny angličtiny? Od příštího týdne budeme mít pěkné počasí. Od zítřka děti nebudou mít vyučování dopoledne. Tyto květiny už nebudou nikdy kvést.

9. Sváži balík dobře. Zítřa večer ho neuvídím. Už mu to nikdy nefeknu. Ztratíš hodně času. Ušiješ mi novou sukni? Ukážeš mi cestu? Zaplatíš ten účet hned? Ne, nezaplatím ho hned, zaplatím ho příští týden. Zvoní, otevřu dveře. Zítřa umyji okna.**10.** Rád čtu řecké knihy. Rád si přečtu každý týden jednu knihu. Zakazuje mi dívat se celý večer na televizi. Zpravidla se večer dívám na televizi. Musím se dnes naučit tuto báseň. Tento rok se musím hodně učit. Náhodou (τυχαίνει) bylo tento rok v létě zima i v jižní Evropě. Přěji si, aby zítřa přšelo, kež prší celý den! Čekám, že (να) mi napíšeš. Je nepravděpodobné, že přijde.**11.** *Πřeložte konjunktivem se členem:*

Pití skleničky vína při jídle neškodí. Jít každý den na procházku je prospěšné. Každodenním úklidem svého pokoje pomáháš matce. Ustavičným ptaním děti rozčilují rodiče. Není prospěšné, že moc jíš.

12. *Πřeložte:*

Zakazuji ti, aby ses vrátil. Prosím, abys mi řekl svůj názor. Žádám, abys mi podal vysvětlení. Pospíchám, abych se včas vrátil. Doufám, že to dokáži. Je snadné nacházet chyby na jiných. Začínám dávat své věci do pořádku. Od letoška budou žáci skládat zkoušky jen jedenkrát ročně. Můžeš mi prokázat laskavost?

13. Mohu jít sám? Proč bys nešel? Odkud to mám vědět? Nemohu vám uvěřit. Mám koupit ty noviny? Mám je koupit? Mám ti je koupit? Nebo ti je nemám koupit? Mám poslat ten telegram? Mám ho opravdu poslat? Nebo ho nemám poslat?**14.** *Πřeložte:*

Hlavní řecké státní svátky jsou 25. březen a 28. říjen. 25. března 1821 začalo řecké povstání proti Turkům. Je to také církevní svátek Zvěstování P. Marie. Povstání vyhlásil biskup Germanos v klášteře Sv. Lavra v Patrasu na Peloponnésu. V ten den zdobí všechny veřejné stavby – ministerstva, radnice a školy – v celém Řecku modrobílé státní vlajky.

Druhý státní svátek je Den „Ne“. 28. října 1940 řeklo Řecko „Ne“ italskému vojsku, které na albánských hranicích vtrhlo do země.

V Řecku jsou hlavním církevním svátkem Velikonoce, vzkříšení Krista i jarní

přírody. Ve velikonočních lidových zvycích se spojují křesťanské tradice se starými pohanskými zvyky, které oslavovaly probuzení přírody.

15. *Rozhovor:*

A: Které státní svátky se slaví v České republice?

B: U nás jsou státním svátkem 8. květen, den, kdy skončila Druhá světová válka, 5. červenec, Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje, kteří přišli roku 863 na Moravu, kde šířili křesťanství, 6. červenec (smrt Jana Husa roku 1415) a jako v Řecku 28. říjen (1918, Den vzniku Československa).

A: A které církevní svátky slavíte?

B: Stejně jako ve všech křesťanských zemích slavíme Velikonoce a Vánoce, které jsou u nás větším svátkem než Velikonoce, protože je slaví všichni. Kupuje se mnoho i drahých dáreků, peče se cukroví a v bytech září vánoční stromky. Máme raději pravé stromky než umělé. A na konci roku se velmi vesele slaví 31. prosinec – Silvestr – a pak Nový rok a konečně i 1. květen, svátek práce jako všude ve světě. U nás lidé o svátcích odjíždějí z města, v zimě na hory, na jaře a v létě na své venkovské chalupy.

Λεξιλόγιο

αγκαλιάζω беру do náručí, objímám
 άγνωστος, -η, -ο neznámý, cizí; nezněst-
 ný; nepoznaný, nepoznatelný
 ανακοινώνω, -ομαι zveřejňuji, sděluji,
 oznamuji
 Ανάσταση, η Vzkříšení, Zmrtvýchvstá-
 ní; Velikonoce
 αναψυκτικά, τα osvěžující nápoje, ob-
 čerstvení
 ανεξαρτησία, η nezávislost, svrchova-
 nost, samostatnost
 ανήμερα tentýž den
 ανυπόμονος, -η, -ο netrpělivý, nedo-
 čkávký, chvátavý
 απολαμβάνω mám požitek, vychutná-
 vám (si); mám radost, těším se (z)
 αρνί, το jehně; ovečka
 αρχηγός, ο vůdce, velitel
 άρχοντας, ο král, vládce
 αρχοντικό, το královský palác

ασημένιος, -α, -ο stříbrný
 αυγό, το vejce
 αφθονία, η hojnost, bohatství, blahobyt
 βασίλισσα, η královna
 βασιλόπιτα, η novoroční koláč
 βαφτίσια, τα křtiny
 βεγγαλικά, τα ohňostrojn
 βενζίνη, η benzín
 Βηθλεέμ, η Betlém
 γαλοπούλα, η krůta
 γέννηση, η (εις) narození
 δεμένος, -η, -ο vázaný, svázaný, spou-
 taný; spjatý
 διαδίδω šířím, roznáším; rozdávám
 διαπιστώνω prověřuji, zjišťuji, shle-
 dávám; konstatuji
 έθιμο, το zvyk, obyčej, tradice, mrav
 εισδύω vnikám, pronikám

εκδήλωση, η (εις) manifestace; výraz, projev
 εμποδίζω, -ομαι překážím, bráním, zne-
 možňuji
 επανάσταση, η (εις) povstání, revoluce,
 převrat
 επέτειος, η výročí, jubileum
 επισημότητα, η oficiálnost; slavnostní
 ráz, obřadnost
 Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, ο Zvě-
 stování P. Marie
 ήθος, το έτος, mravní základ, charakter
 θρησκεία, η náboženství, konfese, vy-
 znání
 ιεραπόστολος, ο misionář, věrozvěst
 κάλαντα, τα koledy
 καμπάνα, η zvon
 κάπνισμα, το kouření
 κινητός, -ή, -ό pohyblivý; proměnlivý,
 nestálý; přenosný
 κομμάτι, το kus, díl; trocha
 κουραμπιές, ο druh sladkého pečiva
 λαχείο, το los, loterie
 μακαρονάδα, η zapečené makaróny
 μελομακάρονο, το druh moučnicku
 z těsta, oleje a medu
 νοικοκυρά, η hospodyně
 νοικοκύρης, ο hospodář
 ξεναγός, ο průvodce
 ξενοιασιά, η bezstarostnost
 ξεφεύγω unikám; vymykám se, vyboču-
 жи
 ονομαστική γιορτή, η jmeniny
 ορισμός, ο ohraničení, vymezení, defi-
 nice, příkaz
 πάμπλουτος, -η, -ο zámožný, přebo-
 hatý

παραγεμίζω, -ομαι přeplňuji, přecpá-
 vám; *πřen.* přeháním
 παράδοση, η (εις) tradice; předání, ode-
 vzdání
 παραμονή, η zdržování se, pobyt
 παρδαλός, -ή, -ό strakatý, puntíčko-
 vaný; *πřen.* různorodý
 παρελαύνω pochoduji, jdu v průvodu
 παρέλαση, η (εις) průvod, přehlídka
 πατροπαράδοτος, -η, -ο tradovaný, tra-
 diční; od předků zděděný
 πένθος, το smutek
 περιφορά του Επιτάφιου, η procesí
 s epitafem
 πιθανός, -ή, -ό pravděpodobný, možný
 πί(τ)α, η koláč, placka
 πλατύσκαλο, το odpočívadlo
 πλύνω myji, peru
 πολύχρωμος, -η, -ο pestrobarevný, bar-
 vity
 ραγίζω praskám, bortím se, přetrhávám
 se
 ρόδι, το granátové jablko
 ρουτίνα, η rutina; všednost
 σημαντικός, -ή, -ό významný, důležitý
 σκορπίζω, -ομαι rozhazuji, roztrušuji
 (se), rozsypávám (se)
 σκούφος, ο čepice
 σούβλα, η rožeň
 σταθερός, -ή, -ό ustálený, kompaktní,
 stabilní,
 στητός, ή, -ό postavený, sestavený;
 vztyčený, vzpříměný
 στρατός, ο vojsko, armáda
 τένις, το tenis
 τινάζω, -ομαι setřepávám, skleπávám;
 házím, vymršťuji, vrhám
 τρέσα, η pletená šňůra, stuha
 τρίγωνο, το trojúhelník
 τρίχα, η vlas; παρά τρίχα o vlas
 τσονγκρίζω ťukám, mírně klepu

τσουρέκι, *to* druh vánočky
τυχερός, -ή, -ό šťastný, mající štěstí
φασαρία, *η* hluk, rámus; hádka
φασιστικός, -ή, -ό fašistický
φέγγω zářít
χασάπης, *ο* řezník
χειμωνιάζει nastává zima
Χριστός ανέστη Kristus vstal z mrt-
vých

χριστουγεννιάτικος, -η, -ο vánoční
χρονιά, *η* (celý) rok, doba 1 roku
χώμα, *το* zem, půda
ψέλνω zpívám žalmy; *přen.* kárám
ψηήνω vařím, peku
ψηητός, -ή, -ό pečený, opékaný
ωφέλιμος, -η, -ο užitečný, prospěšný

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

παραμονή εορτής	předvečer svátku
γιορτάζω τ' όνομά μου	slavit jmeniny
κινητή εορτή	pohyblivý svátek
οι Απόκριες	masopust
Κυριακή των Βαΐων	Květná neděle
Μεγάλη Εβδομάδα	velikonoční týden

Δέκατο ένατο μάθημα

Η εκπαίδευση

Η παιδεία στην Ελλάδα είναι η βασική αποστολή του κράτους, και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων. Τα υποχρεωτικά χρόνια φοίτησης είναι εννέα: έξι χρόνια στο Δημοτικό σχολείο και τρία στο Γυμνάσιο. Το Λύκειο, τρία χρόνια, και το Πανεπιστήμιο, τέσσερα χρόνια, είναι προαιρετικά. Η εκπαίδευση των Ελληνοπούλων αρχίζει στην ηλικία των έξι χρονών και τελειώνει στην ηλικία των δεκαπέντε χρονών. Στα δημόσια σχολεία παρέχεται δωρεάν.

Η εγγραφή αποφοίτων του Δημοτικού σχολείου στα Γυμνάσια γίνεται χωρίς εξετάσεις. Εξετάσεις όμως χρειάζονται για την εισαγωγή αποφοίτων του Γυμνασίου στα Λύκεια και στις ανώτερες σχολές. Για την προετοιμασία των φοιτητών στα Πανεπιστήμια υπάρχουν τα φροντιστήρια που είναι ιδιωτικά. Η ανωτάτη εκπαίδευση είναι δωρεάν. Πανεπιστήμια υπάρχουν σ' όλη την Ελλάδα. Τα γνωστότερα είναι το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο στην Αθήνα και το Αριστοτέλειο στη Θεσσαλονίκη. Ο υποψήφιος φοιτητής δίνει εισαγωγικές εξετάσεις. Υπεύθυνο Υπουργείο για την εκπαίδευση είναι το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Διάλογος

A

Μαθητής – Σε μερικούς μήνες τελειώνω το Λύκειο και σκέπτομαι να σπουδάσω.

Καθηγητής – Βλέπω πως έχεις όρεξη για γράμματα.

Μ. – Νομίζετε να τα καταφέρω στην Ιατρική Σχολή;

Κ. – Απ' ότι ξέρω είσαι άριστος μαθητής στη Φυσική, Χημεία και Βιολογία. Πρέπει να προσέξεις μόνο λίγο στην Έκθεση.

Μ. – Κάνω ήδη φροντιστήριο. Δε σας κρύβω όμως την ανησυχία μου. Κάτι άλλο που με τρομάζει είναι τα έξι χρόνια σπουδών.

Κ. – Νομίζω ότι θα αρέσει πολύ στον πατέρα σου η ιδέα να έχεις το ίδιο επάγγελμα μ' αυτόν.

Μ. – Έχετε δίκιο και σας ευχαριστώ πολύ για τις συμβουλές σας.

Κ. – Σου εύχομαι καλή επιτυχία.

B

A – Μαρία, πώς έγραψες στο διαγώνισμα;

B – Όχι και τόσο καλά. Πάντα είμαι χειρότερη στα γραπτά από τα προφορικά.

- A – Ελπίζεις να έχεις καλό βαθμό στο ενδεικτικό σου;
 B – Πρέπει να διορθώσω το βαθμό μου μέχρι τον Ιούνιο.
 A – Φέτος τα μαθήματα είναι δυσκολότερα από πέρυσι.
 B – Αλήθεια. Πρέπει και εμείς οι μαθητές να καταλάβουμε ότι είμαστε πια στο Λύκειο κι όχι στο Γυμνάσιο.

Γραμματική

Slovesa 1. konjugace (ρήματα Α' συζυγίας)

Rozkazovací způsob, činný rod (nedokonavý)

Προστακτική ενεστώτα, ενεργητική φωνή

λύν-ε	λύν-ετε	zápor:	(να) μη λύν-εις	(να) μη λύν-ετε
γράφ-ε	γράφ-ετε		(να) μη γράφ-εις	(να) μη γράφ-ετε
άλλαξ-ε	αλλάξ-ετε		(να) μην αλλάξ-εις	(να) μην αλλάξ-ετε

Rozkazovací způsob, činný rod (dokonavý)

Προστακτική αορίστου (απλή), ενεργητική φωνή

λύσ-ε	λύσ-τε	zápor:	(να) μη λύσ-εις	(να) μη λύσ-ετε
γράψ-ε	γράψ-τε		(να) μη γράψ-εις	(να) μη γράψ-ετε
άλλαξ-ε	αλλάξ-τε		(να) μην αλλάξ-εις	(να) μην αλλάξ-ετε

Rozkazovací způsob nedokonavý se tvoří připojením koncovek -ε, -ετε k přítomnému kmeni slovesa. Rozkazovací způsob dokonavý se tvoří připojením koncovek -ε, -τε k aoristovému kmeni slovesa. V plurálu zde došlo k synkopě vypuštěním samohlásky ε.

Plná koncovka -ετε zůstává u sloves:

καταλάβ-ετε, μάθ-ετε, μείν-ετε, περιμέν-ετε, φύγ-ετε, στείλ-ετε.

Záporný rozkazovací způsob se nahrazuje záporným konjunktivem. Konjunktivem se rovněž nahrazuje příkaz adresovaný třetí osobě: να γράφει, ας γράφει, να γράφουν, ας γράφουν.

Slovosled při spojení rozkazovacího způsobu se zájmenným předmětem

1) sloveso + přímý předmět v akuzativu

φώναξε το μαθητή – φώναξέ τον

φωνάξτε τους μαθητές – φωνάξτε τους

αγόρασε τη φούστα – αγόρασέ την
αγοράστε τις φούστες – αγοράστε τες

γράψε το μάθημα – γράψε το
γράψτε τα μαθήματα – γράψτε τα

- 2) **sloveso + nepřímý předmět** (στον, στην, στο; v případě osobního zájmena genitiv) + **přímý předmět v akuzativu** (nebo v případě substantivního předmětu sloveso + předmět přímý + předmět nepřímý)

γράψε στο φίλο σου ένα γράμμα – γράψε του το
(γράψε ένα γράμμα στο φίλο σου)
γράψτε στους φίλους σας γράμματα – γράψτε τους τα
(γράψτε γράμματα στους φίλους σας)

γράψε στη φίλη σου ένα γράμμα – γράψε της το
γράψτε στις φίλες σας γράμματα – γράψτε τους τα

γράψε στο παιδί σου ένα γράμμα – γράψε του το
γράψτε στα παιδιά σας γράμματα – γράψτε τους τα

Ζάπορ (άρνηση)

- 1) να μη(v) + sloveso + přímý předmět v akuzativu (podstatné jméno)
να μη(v) + přímý předmět v akuzativu (zájmeno) + sloveso

να μη φωνάξεις το μαθητή – να μην τον φωνάξεις
να μη φωνάξετε τους μαθητές – να μην τους φωνάξετε

να μην αγοράσεις τη φούστα – να μην την αγοράσεις
να μην αγοράσετε τις φούστες – να μην τις αγοράσετε

να μη γράψεις το μάθημα – να μην το γράψεις
να μη γράψετε τα μαθήματα – να μην τα γράψετε

- 2) να μη(v) + sloveso + přímý předmět v akuzativu (substantivum) + στον, στην, στο + nepřímý předmět v akuzativu (nebo στον, στην, στο + předmět)
να μη(v) + nepřímý předmět (zájmeno v genitivu) + přímý předmět zájmenný v akuzativu + sloveso

να μη γράψεις ένα γράμμα στο φίλο σου – να μην του το γράψεις
(να μη γράψεις στο φίλο σου ένα γράμμα)

να μη γράψετε γράμματα στους φίλους σας – να μην τους τα γράψετε
(να μη γράψετε στους φίλους σας γράμματα)

να μη γράψεις ένα γράμμα στη φίλη σου – να μην της το γράψεις
να μη γράψετε γράμματα στις φίλες σας – να μην τους τα γράψετε

να μη γράψεις ένα γράμμα στο παιδί σου – να μην του το γράψεις
να μη γράψετε γράμματα στα παιδιά σας – να μην τους τα γράψετε

Použití zápornky μη nebo μην záleží na následné počáteční hlásce následujícího slova (viz str. 17).

Πρίζυκ

U dvouslabičných sloves zůstává přízvuk na kmenové slabice: γράφε, γράφετε, γράψε, γράψτε. U tříslabičných sloves se v množném čísle posouvá vždy na třetí slabiku od konce: διάβαζε, διαβάζετε. K tomuto posunu dochází i u synkopovaných tvarů v 2. osobě plurálu imperativu aoristu: διάβασε – διαβάστε, φώναξε – φωνάξτε, πρόσεξε – προσέξτε.

Ηλάσκονέ změny

Následuje-li po 2. osobě imperativu singuláru aoristu osobní zájmeno τον, την, το, někdy i člen s náslovným τ, odráží se často koncové ε (synkopa): φέρ' το, πάρ' τα βιβλία σου, στείλ' το.

Pro přízvuk platí:

φέρε τού το φέρε μού το,

(o přízvučných tvarech μου, σου, του atd. viz str. 19)

ale φέρ' του το φέρ' το μου (k synkopě dochází jen před τ);

στείλε τής το στείλε μού το (μάς το),

ale στείλ' της το στείλ' το μου (το μας)

(slovní spojení se synkopovaným slovesem tvoří z hlediska přízvuku jednotku).

Výjimku tvoří sloveso δίνω, u kterého dochází k synkopě i v případě, že následuje zájmeno μου nebo μας: δώσ' μου το.

Sloveso αφήνω má vedle imperativu aoristu άφησε i zkrácený tvar άσε με, άσ' τους. Zkrácené a synkopované tvary se uplatňují zvláště v mluveném jazyce s ohledem na jeho rychlost.

Poznámka:

1) U akuzativu plurálu feminina se v imperativu v postavení za slovesem používá osobního zájmena τες: τις σταματώ ale σταμάτησέ τες, τις χαιρετώ – χαιρέτα τες.

2) Při zdvořilém projevu nahrazujeme i kladný imperativ konjunktivem vybi- zecím: να μου δώσεις το μολύβι σου;

Stupňování přídavných jmen (παραθετικά επιθέτων σε -ος, -η, -ο; -ος, -α, -ο; -ης, -ης, -ες; -ης, -α, -ικο; -υς, -ια, -υ).

Βαθμοί του επιθέτου:

θετικός

συγκριτικός

υπερθετικός

Stupně přídavných jmen:

pozitiv

komparativ

superlativ

Novořečtina má syntetické (jednoslovné) i analytické (perifrastické, opisné) stupňování, jehož tvary se tvoří pomocí příslovce *πιο* 'více'.

Analytické stupňování

U všech typů přídavných jmen je stejné. Komparativ tvoříme pomocí příslovce *πιο* + pozitiv, superlativ připojením určitého členu k tomuto komparativu:

μικρός (-ή, -ό) – *πιο* μικρός (-ή, -ό) – ο (η, το) *πιο* μικρός (-ή, -ό)

Syntetické stupňování adjektiv zakončených -ος, -η, -ο; -ος, -α, -ο

Komparativ těchto adjektiv se tvoří koncovkami -ότερος, -ότερη, -ότερο:

μικρός (-ή, ό) – μικρότερος (μικρότερη, μικρότερο) 'menší'
ψηλός (-ή, -ό) – ψηλότερος (ψηλότερη, ψηλότερο) 'vyšší'

Superlativ těchto adjektiv se tvoří připojením členu určitého ke komparativu:

μικρός (-ή, -ό) – ο μικρότερος (η μικρότερη, το μικρότερο) 'nejmenší'
ψηλός (-ή, -ό) – ο ψηλότερος (η ψηλότερη, το ψηλότερο) 'nejvyšší'

Při srovnávání používáme předložky από s akuzativem:

Ο Πέτρος είναι μικρότερος από τον Παύλο. Petr je menší než Pavel.

Ο Πέτρος είναι *πιο* μικρός από τον Παύλο.

Αυτό το βουνό είναι ψηλότερο από εκείνο. Tato hora je vyšší než tamta.

Αυτό το βουνό είναι *πιο* ψηλό από εκείνο.

Absolutně nejvyšší stupeň nějaké vlastnosti vyjadřuje absolutní superlativ (elativ) – απόλυτος υπερθετικός, který se tvoří od kmene adjektiva koncovkou -τατος, -τατη, -τατο:

ψηλός (-ή, -ό) – ψηλότατος (ψηλότατη, ψηλότατο)
έξυπνος (-η, -ο) – εξυπνότατος (εξυπνότατη, εξυπνότατο)

K vyjádření absolutně nejvyššího stupně lze použít i různá příslovce:

πολύ μικρός, πάρα πολύ μικρός, velmi malý, nadměrně malý
υπερβολικά μικρός

nebo opakování pozitivu adjektiva:

ψηλός, ψηλός velmi vysoký, vysokánský

Srovnej:

Ο Ολυμπος είναι το *πιο* ψηλό (το ψηλότερο) βουνό της Ελλάδας.
(nejvyšší ve srovnání s ostatními horami v Řecku)

Ο Όλυμπος είναι ψηλότετο βουνό.

(je obecně velmi vysoký)

Ο Όλυμπος είναι ένα πάρα πολύ ψηλό βουνό.

Ο Όλυμπος είναι βουνό ψηλό, ψηλό.

Jako absolutní superlativ lze chápat i různé adjektivní složeniny, jejichž první část tvoří kmeny typu θεο-, κατα-, ολο-, παν-, πεντα- ap. zesilující nebo násobící význam původního adjektiva:

ολομόναχος	zcela opuštěný, samotinký
κατάμαυρος	absolutně černý, černočerný
θεοσκότεινος	velmi tmavý
πεντάμορφος	překrásný
πανάρχαιος	prastarý

Syntetické stupňování adjektiv zakončených na -υς, -ια, -υ

Komparativ těchto adjektiv se tvoří koncovkami -ύτερος, -ύτερη, -ύτερο:

γλυκύς (-ιά, -ύ) – γλυκύτερος (γλυκύτερη, γλυκύτερο)

ελαφρύς (-ιά, -ύ) – ελαφρύτερος (ελαφρύτερη, ελαφρύτερο)

Superlativ se tvoří připojením určitého členu ke komparativu:

γλυκύς (-ιά, -ύ) – ο γλυκύτερος (η γλυκύτερη, το γλυκύτερο)

ελαφρύς (-ιά, -ύ) – ο ελαφρύτερος (η ελαφρύτερη, το ελαφρύτερο)

Absolutní superlativ tvoříme koncovkami -τατος, -τατη, -τατο:

γλυκύς – γλυκύτατος, γλυκύτατη, γλυκύτατο

ελαφρύς – ελαφρύτατος, ελαφρύτατη, ελαφρύτατο

Syntetické stupňování adjektiv zakončených na -ής, -ής, -ές

Komparativ těchto adjektiv se tvoří koncovkami -έστερος, -έστερη, -έστερο:

επιμελής (-ής, -ές) – επιμελέστερος (επιμελέστερη, επιμελέστερο)

Adjektiva zakončená na -ης, -α, -ικο mají pouze opisné stupňování:

ζηλιάρης (-α, -ικο) – (ο) πιο ζηλιάρης, (η) πιο ζηλιάρα, (το) πιο ζηλιάρικο

Pouze opisné stupňování mají rovněž adjektiva, která nebyla převzata ze staré slovní zásoby (týká se to všech adjektiv zakončených na -ης, -α, -ικο), adjektiva, která mají více než tři slabiky, složená adjektiva (περίεργος), adjektiva označující barvu (άσπρος), participia (λυπημένος), cizí převzatá slova (μοντέρνος) a adjektivum κρύος.

Vůbec nelze stupňovat adjektiva označující **látku** (ξύλινος), **původ** (κρητικός), **čas** (σημερινός) nebo **přesnou velikost** (μισός).

περίεργος, πιο περίεργος, ο πιο περίεργος, (πάρα) πολύ περίεργος
 λυπημένος, πιο λυπημένος, ο πιο λυπημένος, (πάρα) πολύ λυπημένος
 μοντέρνος, πιο μοντέρνος, ο πιο μοντέρνος, (πάρα) πολύ μοντέρνος

Poznámka:

1) Některá adjektiva kolísají mezi -o kmeny a -u kmeny:

ελαφρός i ελαφρύς, ελαφρότερος i ελαφρύτερος
 κοντός i κοντός, κοντότερος i κοντότερος

2) Na rozdíl od staré řečtiny zůstává v nové řečtině přízvuk vždy na původní slabice adjektiva v mužském rodě a neřídí se délkou koncové slabiky:

μικρότερη, μικρότατη; γλυκύτερη, γλυκύτερη

Ασκήσεις

1. *Na συμπληρώσετε τα κενά με τα ρήματα στην παρένθεση στην προστακτική (συνεχή ή απλή):*

Παιδιά, την πόρτα. Κάνει κρύο. (κλείνω)

..... το σπίτι όσο καιρό θα λείπω. (προσέχω)

Μην..... ποτέ άσχημα νέα στη μητέρα σου. (κρύβω)

Μαρία, την τηλεόραση και το φως. (σβήνω, ανάβω)

..... τις αποσκευές σας στο δωμάτιό σας. (αφήνω)

..... αν στο γραμματοκιβώτιο υπάρχουν γράμματα. (κοιτάζω)

Πέτρο, σε παρακαλώ το βιβλίο σου. (δίνω)

..... τα χέρια σου τουλάχιστον πέντε φορές την ημέρα. (πλένω)

..... αμέσως το γιατρό. Το παιδί έχει μεγάλο πυρετό. (φωνάζω)

Όταν πας στο ταχυδρομείο την επιταγή. (πληρώνω)

Μην έξω από το παράθυρο όταν διδάσκει ο καθηγητής σας. (κοιτάζω)

Παρακαλώ, μια φέτα ψωμί. (κόβω)

..... τα πράγματά σας. (σκεπάζω)

..... την τσάντα και τους δίσκους που αγόρασες. (ανοίγω, δείχνω)

Αλέξανδρε, πού και πού νέα σου. (στέλνω)

..... μου την εφημερίδα όταν πηγαίνεις στο περίπτερο. (αγοράζω)

..... καλά τα κορδόνια των παπουτσιών σας. (δένω)

2. *Να κάνετε αρνητικές τις παρακάτω προτάσεις:*

Κλείδωσε το σπίτι.
Σκούπισε το δωμάτιο.
Ανοιξε την τηλεόραση.
Σβήσε τον πίνακα.
Γράψε τις ασκήσεις.
Στείλε το γράμμα.
Τύλιξε το δέμα.
Φωνάξτε το γιατρό.
Αφήστε τα πράγματά σας εδώ.
Δώσε του την τσάντα για τα ψώνια.

3. *Να συμπληρώσετε τα κενά με την προστακτική των ρημάτων και τη σωστή αντωνυμία:*

Εδώ είναι τα τετράδια που θέλεις. ως την Τετάρτη. (δανειζώ)
Είδα το σήριαλ στην τηλεόραση. Τώρα, εάν θέλεις, (σβήνω)
Το δέμα που είναι στο τραπέζι είναι της κόρης σου. (κρύβω)
Τελείωσα το γράμμα. στο ταχυδρομικό κιβώτιο, σε παρακαλώ. (ρίχνω)
Τα παπούτσια σου είναι τρύπια. στον παπουτσή. (επισκευάζω)
Ήρθε ο λογαριασμός του τηλεφώνου. στον Ο.Τ.Ε. (πληρώνω)
Δεν έχουμε ψωμί. όταν επιστρέφεις στο σπίτι. (αγοράζω)
Τα παιχνίδια του παιδιού είναι στο ντουλάπι. (αδειάζω)
Το γράμμα του Κώστα είναι πάνω στο τραπέζι. κι εσύ. (διαβάζω)
Η αλήθεια είναι πικρή, όμως (γράφω)

4. *Να αλλάξετε τις παρακάτω προτάσεις βάζοντας το ρήμα γραμμένο σε έντονα γράμματα στην προστακτική και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές:*

Χθες είπα στη φίλη μου να **αλλάξει** το χρώμα των μαλλιών της.
Παρακαλώ να μου **γράψετε** όλες τις λεπτομέρειες.
Πρέπει να **διαβάσεις** ξανά το μάθημα.
Τους πρότεινα να **πληρώσουν** αυτοί το θέατρο και εμείς το ταξί.
Μου είπε να του **ρίξω** το γράμμα στο ταχυδρομικό κουτί.
Με παρακάλεσε να τον **αφήσω** μόνο του.
Πρέπει να **περιορίσεις** τις διασκεδάσεις και να **διαβάσεις**.
Της είπα να **φέρει** το βιβλίο της.
Με συμβουλεύει να **προσέχω** γιατί ο δρόμος δεν είναι ασφαλοστρωμένος.
Είναι υγιεινό να **κάνετε** ένα μικρό περίπατο την ημέρα.

5. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των επιθέτων στην παρένθεση:*

Η αδελφή μου είναι από μένα. (ψηλή)
Σ' αυτό το εστιατόριο έχουν φαγητά. (ωραίος)

Στις εκπτώσεις τα καταστήματα έχουν πράγματα. (φτηνός)
 Θέλω τον καφέ μου πάντα από σένα. (γλυκός)
 Η σούπα πρέπει να είναι πάντα (ζεστός)
 Είναι από όλους τους γνωστούς μας. (έξυπνος)
 Το μάθημα της Φυσικής είναι από τα μαθήματα. (δύσκολος)
 Ο τρόπος να πας στο κέντρο της πόλης είναι το λεωφορείο. (γρήγορος)
 Ο πολιτισμός των Μυκηνών είναι ένας από τους πολιτισμούς. (αρχαίος)
 Οι πίνακες της Εθνικής Πινακοθήκης της Πράγας είναι στον κόσμο. (σημαντικός)

6. Να συμπληρώσετε τα κενά διαλέγοντας το σωστό τύπο των λέξεων στην παρένθεση:

Ο φετινός χειμώνας στην Κεντρική Ευρώπη ήταν των τελευταίων δεκαετιών. (βαρύς)
 Ο Γιώργος είναι μαθητής της τάξης. (επιμελής)
 Μου αρέσουν φορέματα. (φαρδύς)
 Το καλοκαίρι τα ρούχα μας είναι από τα ρούχα του χειμώνα. (ελαφρός)
 Το λιμάνι του Πειραιά είναι απ' όλα τα ελληνικά λιμάνια. (γνωστός)
 Ο κύριος Παπαδόπουλος έχει τρόπους συμπεριφοράς. (ευγενής)
 Ο Όλυμπος είναι βουνό της Ελλάδας. (ψηλός)
 Η ζωή μας είναι ένας αγώνας. (διαρκής)
 Χρειάζομαι ένα και τραπέζι. (μεγάλος, φαρδύς)
 Τον παρακάλεσα να είναι στη συζήτηση του. (σύντομος)

7. Καταλαβαίνετε το κείμενο:

Δημοτικό Σχολείο

Πηγαίναμε, πηγαίναμε, περάσαμε στα στενά σοκάκια, φτάσαμε στην εκκλησία του Άη-Μηνά, στρίψαμε, μπήκαμε σ' ένα παλιό κτήριο με μια φαρδιά αυλή, με τέσσερις μεγάλες καμάρες στις γωνιές κι ένα κατασκονισμένο πλατάμι στη μέση.

Ο πατέρας μου έσκυψε, άγγιξε τα μαλλιά μου, με χάιδεψε.

– Εδώ θα μάθεις γράμματα, είπε: κάμε το σταυρό σου.

Ο δάσκαλος πρόβαλε στο κατώφλι: είχε στο χέρι του μια μακριά βίτσα.

– Ετούτος είναι ο γιος μου, του είπε ο πατέρας μου. Το κρέας δικό σου, τα κόκαλα δικά μου: μη δειλιάσεις, δέρνε τον, κάμε τον άνθρωπο.

– Έγνοια σου, καπετάν Μιχάλη. Έχω εδώ το εργαλείο που κάνει τους ανθρώπους, είτε ο δάσκαλος κι έδειξε τη βίτσα.

Από το μυθιστόρημα Νίκου Καζαντζάκη «Αναφορά στον Γκρέκο», σελ. 390.

8. Φεγγαράκι μου λαμπρό

Το τραγούδι αυτό, πολύ γνωστό στην Ελλάδα. Το μάθαιναν τα μικρά παιδιά στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, όταν ο παπάς τους δίδασκε γράμματα κρυφά τη νύχτα στην εκκλησία.

Φεγγαράκι μου λαμπρό,
φέγγε μου να περπατώ,
να πηγαίνω στο σχολειό,
να μαθαίνω γράμματα,
γράμματα, σπουδάσματα,
του Θεού τα πράγματα.

Από το βιβλίο «Φεγγαράκι μου λαμπρό», σελ. 11.

9. *Utvořte rozkazovací způsob nedokonavý těchto sloves:*

ανεβαίνω, απέχω, βάζω, βρίσκω, επιμένω

10. *Utvořte záporný rozkazovací způsob nedokonavý těchto sloves:*

δίνω, επιστρέφω, θέλω, κλείνω, μαθαίνω

11. *Utvořte rozkazovací způsob dokonavý těchto sloves:*

περιμένω, λέ(γ)ω, φεύγω, κλείνω, ανοίγω

12. *Utvořte záporný rozkazovací způsob dokonavý těchto sloves:*

δίνω, επιστρέφω, μαθαίνω, μένω, πέφτω

13. *Přeložte:*

Plat' své účty vždy včas. Nekupuj tolik knih. Je vítr, zavři okno. Otevři dveře, někdo zvoní. Když je venku hezky a svítí slunce, otvírejte vždy okna. Neříkejte stále tolik nesmyslů. Vrať mi zítra mou knihu! Dávej mu ten lék vždy po jídle. Dej mu už pokoj! Nečekej na mne.

14. Máš tu knihu? Dej mi ji. Dal ti svůj sešit? Vrať mu ho. Půjčil jsem ti minulý týden peníze, vrať mi je zítra. Psal jsi už své matce? Napiš jí dopis nebo jí pošli pohled. Kup ho odpoledne a dones ho na poštu. Otevři okno a podívej se na ulici, jsou tam tvé přítelkyně. Zavolej je!

15. Petře, nečekej už na Pavla a odejdi. Říkám ti, už na něj nečekej. Nedávejte teď dětem sladkosti. Dejte jim je až zítra. Přines bratrovi zítra nákup, je nemocný. Přines mu ho určitě. Podej, prosím, matce chléb. Podej jí ho hned. Uklid' rodičům pokoj. Uklid' ho hned.

- 16.** *Stupňujte adjektiva syntetickým i analytickým způsobem, pokud lze použít obou způsobů:*

ωραίος, φαρδύς, ευγενής, τεμπέλης, παλιός, σπουδαίος, εύκολος, ευχαριστημένος, σιδερένιος, κόκκινος, φοιτητικός, βαρύς, νέος, ευτυχισμένος, ακριβής, ακριβής

- 17.** *Přeložte:*

Můj bratr je velmi pilný student, je nejpilnější ve své třídě. Dnes jsou knihy velmi drahé, jsou mnohem dražší než byly dříve. To jsou krásné květiny, nejkrásnější jaké znám. Kupuje si vždy velmi drahé boty, myslím, že nejdražší, jaké najde. Byl vždy tak líný nebo je teď línější než dříve? Tvůj kufr je těžší než můj. Dnes jsem velmi šťastný, dokončil jsem studium. Doufám, že zde budete velmi spokojeni, je to nejpřepychovější hotel ve městě. Tato lekce je snadnější než včerejší.

- 18.** *Karlova univerzita*

Karlova univerzita je jednou z nejstarších univerzit v Evropě. Založil ji císař Karel IV. roku 1348. V roce 1998 univerzita slavila své 650. výročí. Karlova univerzita má starou filozofickou, právnickou, lékařskou a teologickou fakultu. Novější jsou fakulta přírodovědecká, fakulta sociálních věd, fakulta tělesné výchovy a sportu a matematicko-fyzikální fakulta. Dnes studují na Karlově univerzitě i řečtí studenti, zvláště na lékařských fakultách. Pro ně vyučují profesori v angličtině. Studium je pětileté. Existuje i tříleté postgraduální studium. Univerzitní knihovna je ve staré jezuitské koleji Klementinum, jsou v ní i velmi staré knihy a středověké rukopisy. Na Karlovu univerzitu koná každý rok přijímací zkoušky velký počet studentů, ne všichni se však stávají jejími studenty.

- 19.** *Rozhovor:*

A: Kolik let chodí děti v České republice do školy?

B: Naše děti chodí devět let na základní školu.

A: Jak potom pokračují?

B: Na čtyřletých gymnáziích. Některé děti pokračují už po páté třídě na osmi-letém gymnáziu.

A: Jaké odborné školy existují?

B: U nás jsou průmyslové školy a obchodní akademie. Oba typy škol končí maturitou. Jejich absolventi mohou pokračovat na Vysokém učení technickém nebo na Vysoké škole ekonomické. Jejich absolventi jsou inženýři.

A: Jak se vzdělávají děti, které nestudují?

B: Učí se na školách, které připravují pro povolání.

Λεξιλόγιο

αγγίζω dotýkám se
 αγράμματος, -η, -ο nevzdělaný
 αγωγή, η návod, poučení, výchova
 αδειάζω vyprazdňuji, vyklízím
 αναφορά, η hlášení, zpráva, oznámeni
 ανησυχία, η znepokojení, obava
 απελέκτος, -η, -ο neotesaný; neohra-
 baný
 απέχω nezúčastňovat se, mít odstup
 αποσκευή, η zavazadlo; výzbroj, vý-
 stroj
 αποστολή, η odeslání, zásilka; poslání,
 úkol; delegace, mise
 απόφοιτος, ο absolvent; abiturient
 άρνηση, η (εις) zápor, negace
 αρνητικός, -ή, -ό záporný, negativní
 βασικός, -ή, -ό základní, hlavní, prvo-
 řadý
 βιολογία, η biologie
 βίτσα, η rákoska, bič; karabáč
 δειλιάζω jsem nesmělý, zbabělý, stra-
 chuji se
 δημόσιος, α, ο obecný, lidový, veřejný;
 zemský, státní
 διαγώνισμα, το písemná zkouška
 διαρκής, -ής, -ές stálý, trvalý, perma-
 nentní
 δωρεάν zadarmo, bez odměny, bez ná-
 hrady
 εγγραφή, η zápis, zapsání, registrace,
 záznam, evidence
 έγνοια, η starost, péče, zájem
 εισαγωγικός, -ή, -ό úvodní, vstupní; do-
 vozní
 εκπαίδευση, η (εις) vzdělání, výchova;
 výcvik, praxe
 ενδεικτικό, το vysvědčení

επάγγελμα, το povolání, profese, ře-
 meslo
 επιμένω trvám, tvrdím; doléhám
 επισκευάζω opravuji, restauruji
 ηθικός, -ή, -ό mravní, morální, etický;
 počestný, poctivý
 θρήσκευμα, το náboženské vyznání, víra
 Ιατρική Σχολή, η lékařská fakulta
 καμάρα, η klenba, oblouk
 κατασκοπισμένος, -η, -ο zaprášený
 καταφέρνω dovedu, dokážu, vím si rady
 κατώφλι, το práh
 κιβώτιο, το schránka, bedna
 κορδόνι, το kord; šňůra, tkanička
 κρητικός, -ή, -ό krétský
 λεπτομέρεια, η podrobnost, detail
 μυθιστόρημα, το román
 ξανά opět, zase, znova
 παιδεία, η výchova, poučení; školství;
 vzdělání
 πάρα velmi (zpravidla pouze ve spojení
 πάρα πολύ(ς))
 παρέχω skýtám, dávám, umožňuji
 πινακοθήκη, η obrazárna, galerie
 πλατάνι, το platan
 πλάτανος, ο platan
 πνευματικός, -ή, -ό duchovní, duševní
 Πολυτεχνείο, το Vysoké učení tech-
 nické
 προαιρετικός, -ή, -ό dobrovolný, nevy-
 nucený, úmyslný
 προβάλλω, -ομαι předvádím, představuji,
 promítám; předkládám, objevuji se
 προετοιμασία, η příprava, přichystání
 προφορικός, -ή, -ό ústní, slovní

σήριαλ, το seriál
 σοκάκι, το křivoláká ulička, slepá ulice
 σταυρός, ο kříž; κάνω το σταυρό μου
 modlím se, křížuji se
 συζήτηση, η (εις) diskuse, rozhovor,
 rozmluva
 συμβουλή, η rada, poučení, konzultace
 συμπεριφορά, η chování, počinání, po-
 stoj
 τυλίγω, -ομαι navíjím, omotávám; oba-
 luji
 τρύπιος, -α, -ο proděravělý, propíchnutý
 υγιεινός, -ή, -ό zdravý

υπεύθυνος, -η, -ο odpovědný, odpově-
 dající
 υποχρεωτικός, -ή, -ό povinný, obli-
 gátní, závazný; nucený
 υποψήφιος, ο, η uchazeč, kandidát
 φανερώνω, -ομαι dávám najevo, vyje-
 vuji, činím patrným
 φετινός, -ή, -ό letošní
 φοίτηση, η (εις) školní docházka, stu-
 dium
 φροντιστήριο, ο přípravný kurs
 φυσική, η fyzika
 χαϊδεύω, -ομαι hladím, mazlím, laskám
 χημεία, η chemie

☐ Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

ακαδημαϊκό απολυτήριο, το
 βιομηχανική σχολή, η
 διδακτορία, η
 διδακτορική διατριβή, η
 διδάκτωρ νομικών, φιλοσοφίας,
 φυσικών επιστημών
 ειδική εκπαίδευση, η
 μηχανικός, ο
 οικονομική σχολή, η
 πολιτικός μηχανικός, ο
 υποτροφία, η

maturita
 průmyslová škola
 doktorát
 disertace
 doktor práv, filozofie, přírodních
 věd
 odborné vzdělání
 inženýr
 obchodní škola
 stavební inženýr
 stipendium

Έχω όρεξη για γράμματα – θέλω να μάθω γράμματα – θέλω να σπουδάσω.

Přísloví – Παροιμίες

Μαθήματα παθήματα.
 Πάθημα μάθημα.
 Σπίτι χωρίς βιβλία, δωμάτιο χωρίς
 παράθυρα.
 Άνθρωπος αγράμματος ξύλο απελέκητο.

Učení mučení.
 Chybami se člověk učí.
 Dům bez knih je jako pokoj bez oken.
 Na suchém dřevu listí neroste.

Εικοστό μάθημα

Οι Ολυμπιακοί αγώνες

Ανάμεσα σε καταπράσινους λόφους, στη Δυτική Πελοπόννησο, βρίσκεται η Ολυμπία, ένας τόπος από τους πιο ιερούς της αρχαίας Ελλάδας. Σ' αυτόν τον ήρεμο τόπο, οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν το Δία, τον πατέρα των θεών και των ανθρώπων.

Εδώ άρχισαν και οι Ολυμπιακοί αγώνες το 776 π.Χ. και τελείωσαν το 393 μ.Χ. Κάθε τέσσερα χρόνια Έλληνες απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας έφθαναν στην Ολυμπία και γιόρταζαν τη μεγάλη πανελλήνια γιορτή, τα Ολύμπια. Στους αγώνες λάβαιναν μέρος μόνο ελεύθεροι Έλληνες, αλλά όχι δούλοι και γυναίκες. Κύρια αγωνίσματα ήταν ο δρόμος, το πήδημα, η πάλη, η δισκοβολία και ο ακοντισμός. Μοναδικό βραβείο του νικητή ήταν ένα στεφάνι από κλαδί ελιάς.

Οι Ολυμπιακοί αγώνες ξαναζωντάνεψαν στην Αθήνα το 1896 και η έναρξή τους έγινε με το άναμμα της Ολυμπιακής φλόγας στην Ολυμπία. Τότε κέρδισε στο Μαραθώνιο δρόμο ο Έλληνας Σπύρος Λούης, αγρότης από την περιοχή της Αττικής.

Να τι γράφει ο γνωστός Έλληνας συγγραφέας, Γιάννης Καιροφύλλας, στο βιβλίο του «Η Αθήνα της Μπελ Επόκ» για τους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς αγώνες στην Αθήνα:

«Η Αθήνα αλλάζει όψη το 1896. Κυβέρνηση και δήμος, επειδή οργανώνονται στην Ελληνική πρωτεύουσα οι Ολυμπιακοί αγώνες, αποφασίζουν να νοικοκυρέψουν την πόλη. ... Όλοι οι κάτοικοι φροντίζουν τα σπίτια τους. Οι εξώστες και τα παράθυρα είναι ανθοστόλιστα. Πολύτιμα χαλιά κρέμονται από πολλά μπαλκόνια και δίνουν μια φανταστική όψη σε πολλά σπίτια. Οι δρόμοι είναι πεντακάθαροι. Δεν υπάρχει σχεδόν σκόνη. Οι ξένοι πλημμυρίζουν την Αθήνα. Άγγλοι, Αμερικανοί, Γάλλοι, Γερμανοί, Ρώσοι και Ιταλοί. Μεταξύ των ξένων είναι και όλα τα μέλη της Διεθνούς επιτροπής αγώνων. Ο βαρόνος Κουμπερτέν, ο Ρώσος στρατηγός Βουτόβσκυ, ο Βοημός καθηγητής Γίρι Γκουθ Γιαρκόβσκυ, ο Νορβηγός καθηγητής Βάλη κ.λ.π.»

Με την ευκαιρία των σύγχρονων Ολυμπιακών αγώνων, ο ποιητής Κωστής Παλαμάς γράφει το γνωστό ποίημα:

Ύμνος Ολυμπιακών αγώνων

Αρχαίο πνεύμ' αθάνατο, αγνέ πατέρα
του ωραίου, του μεγάλου και του αληθινού,
κατέβα, φανερώσου κι άστραψε εδώ πέρα,
στη δόξα της δικής σου γης και τ' ουρανού.

Στο δρόμο και στο πάλεμα και στο λιθάρι,
στων ευγενών αγώνων λάμψε την ορμή:
και με τ' αμάραντο στεφάνωσε κλωνάρι,
και σιδερένιο πλάσε κι άξιο το κορμί.

Κωστής Παλαμάς (1859 Πάτρα – 1943 Αθήνα). Είναι ένας από τους μεγαλύτερους ποιητές της Ελλάδας. Έγραψε τον «*Δωδεκάλογο του γύφτου*», τη «*Φλογέρα του βασιλιά*», το δράμα «*Τρισεύγενη*», τη νουβέλα «*Θάνατος του παλληκαριού*».

Γραμματική

Maskulina zakončená v nom. sg. na -ής

N.	-ής	ο	συγγενής	-είς	οι	συγγενείς
G.	-ή	του	συγγενή	-ών	των	συγγενών
A.	-ή	τον	συγγενή	-είς	τους	συγγενείς
V.	-ή		συγγενή	-είς		συγγενείς

Do této skupiny patří zpodstatnělá adjektiva zakončená na -ής, -ής, -ές, např. ευγενής 'šlechtic'. Na rozdíl od uvedených adjektiv, která mají v genitivu singuláru koncovku -ούς (viz str. 176), mají tato substantiva v genitivu singuláru koncovku -ή.

Skloňování adjektiva πολύς, πολλή, πολύ

singulár			
N.	πολύς	πολλή	πολύ
G.	—	πολλής	—
A.	πολύ	πολλή	πολύ
V.	πολύ	πολλή	πολύ
plurál			
N.	πολλοί	πολλές	πολλά
G.	πολλών	πολλών	πολλών
A.	πολλούς	πολλές	πολλά
V.	πολλοί	πολλές	πολλά

Adjektivum πολύς, πολλή, πολύ tvoří nominativ a akuzativ singuláru maskulina i neutra od kmene πολυ-, ostatní pády od kmene πολλο-. Tyto pády se skloňují jako adjektiva na -ος, -η, -ο. Adjektivum πολλοί, -ές, -ά je v pádu, čísle a rodu shodné se svým substantivem:

πολλοί άνθρωποι, πολλές γυναίκες, πολλά παιδιά	mnoho lidí, mnoho žen, mnoho dětí.
--	------------------------------------

V pravopise je třeba dbát pravopisu adjektiva όλος, -η, -ο 'celý', όλοι, -ες, -α 'všichni'. Toto adjektivum se píše s jedním -λ-. Naproti tomu zájmeno άλλος, -η, -ο 'jiný' se píše se dvěma -λλ- (vzniklo z αλjos > άλλος).

🌟 Ζájmena (αντωνομίες)

1. Ζájmena ukazovací (δεικτικές αντωνομίες)

ο αυτός, η αυτή, το αυτό	ten, ta, to (viz lekce 5)
--------------------------	---------------------------

τούτος, -η, -ο	tento, tato, toto
----------------	-------------------

Ζájmeno τούτος, -η, -ο ukazuje na blízkou osobu nebo předmět důrazněji než zájmeno αυτός.

Τούτο το βιβλίο είναι δικό μου, όχι

Tato kniha je moje, ne tamta.

εκείνος, -η, -ο

onen, ona, ono; tamten, tamta, tamto (viz

τέτοιος, -α, -ο

takový (poukazuje na vlastnost)

Τέτοιος άνθρωπος δεν είναι φίλος μου.

Takový člověk není mým přítelem.

Θέλω τέτοια φούστα.

Chci takovou sukni.

Θα σου φέρω άλλο τέτοιο βιβλίο.

Přinesu ti jinou takovou knihu.

τόσος, -η, -ο

tak veliký (poukazuje na velikost nebo

Τόσα χρόνια δεν τον είδα.

Tolik let jsem ho neviděl.

Αυτό αξίζει τόσο κόπο.

Stojí to za tolik námahy.

Rozlišujte příslovce τόσο 'tolik' a adjektivum τόσος 'tak veliký':

τόσο γνωστοί καλλιτέχνες

tak známí umělci

τόσοι γνωστοί καλλιτέχνες

tolik známých umělců

τόσο σοβαρά λάθη

tak vážné chyby

τόσα σοβαρά λάθη

tolik vážných chyb

Zájmena αυτός, τούτος, εκείνος, τόσοσ se chovají jako trojnýchodná adjektiva a jako shodné přívlastky. Skloňují se podle vzoru κακός. Zájmeno τέτοιος se skloňuje podle vzoru πλούσιος.

2. Ζájmena tázací (ερωτηματικές αντωνυμίες)

τι;	co? jaký? (je nesklonné)
Τι κάνεις;	Co děláš? Jak se ti daří?
Τι ώρα γύρισε;	V kolik hodin se vrátil?
Τι βιβλία είναι αυτά;	Co je to za knihy?
Τι αγόρασες χθες;	Co jsi včera koupil?
Τι επιτυχία!	Jaké štěstí!
Τι κόσμος!	Kolik lidí!
Τι πολύ φαγητό!	Kolik jídla!
ποιος, -α, -ο	kdo? který? jaký? (viz lekce 5)
πόσος, -η, -ο	jak veliký? kolik?
Πόσος καιρός πέρασε;	Kolik času uběhlo?
Πόση ζάχαρη θέλεις;	Kolik cukru chceš?
Πόσοι μαθητές ήρθαν χτες;	Kolik žáků přišlo včera?
Πόσες βδομάδες ήσουν στην Ελλάδα;	Kolik týdnů jsi byl v Řecku?
Πόσα μου δάνεισες;	Kolik jsi mi půjčil?

3. Ζájmena vztažná (αναφορικές αντωνυμίες)

που	který
je nesklonné , vztahuje se ke všem rodům a číslům, je nejčastěji používané.	
Ο άνθρωπος που τον γνωρίζω.	Člověk, kterého znám.
Η μέρα που πέρασε.	Den, který uplynul.
Το βιβλίο που διάβασα.	Knih, kterou jsem četl.
Οι άνθρωποι που γνωρίζω.	Lidé, které znám.
Οι μέρες που πέρασαν.	Dny, které uplynuly.
Τα βιβλία που διάβασα.	Knihy, které jsem četl.

ο οποίος, η οποία, το οποίο	který
toto zájmeno je méně používané a používá se jako knižní, skloňuje se spolu se členem podle vzoru ωραίος.	
Ο άνθρωπος ο οποίος ήρθε χθες.	Člověk, který přišel včera.
Ο άνθρωπος τον οποίο γνωρίζω.	Člověk, kterého znám.
Η μέρα η οποία πέρασε.	Den, který uplynul.
Το βιβλίο το οποίο διάβασα.	Kniha, kterou jsem přečetl.
όποιος, -α, -ο; ό,τι	kdokoli, kterýkoli, cokoli; co, jakýkoli, jaký
Αγόρασε όποια φούστα θέλεις.	Kup si, jakou sukni chceš.
Όποιος θέλει ας συνεχίσει.	Ať pokračuje, kdo chce.
Πες μου όλα ό,τι ξέρεις.	Řekni mi všechno, co víš.
Πάρτε ό,τι θέλετε.	Vezměte si, co chcete.

Pravopisně odlišuje čárka u ό,τι vztažné zájmeno od spojky ότι	
όσος, -η, -ο	tak veliký, kolik; všichni, kteří
Κάνω όση δουλειά μπορώ.	Pracuji, kolik můžu.
Αγόρασε όσα βιβλία θέλεις.	Kup, kolik knih chceš.
Δεν πιστεύω όσα ακούω.	Nevěřím všemu, co slyším.
Όσοι ήθελαν πήγαν εκδρομή.	Všichni, kteří chtěli, jeli na výlet.
οποιοσδήποτε, οσοσδήποτε, οτιδήποτε	– tyto složeniny mají neurčitější význam než vztažná zájmena όποιος a όσος jakýkoli důvod
οποιοσδήποτε λόγος	
Οτιδήποτε κάνεις δεν είναι σωστό.	Ať děláš cokoli, není to správné.

Ροζνámka k interpunkci:

Čárkou se v řečtině neoddělují věty, které jsou podmětem, předmětem, doplňkem nebo příslovečným určením slovesa hlavní věty.

Ό,τι είπες ήταν σοφό. = Τα λόγια του ήταν σοφά. (podmět)	Vše, co řekl, bylo moudré.
Μην πιστεύεις όσα σου λένε. = Μην πιστεύεις τα λόγια τους. (πředmět)	Nevěř všemu, co ti říkají.
Ο πατέρας μου ήταν που τους προσκάλεσε. (doplňěk)	Můj otec byl tím, kdo je pozval.
Πήγαινε όπου προτιμάς. (πříslovečné určení)	Jdi tam, kam raději chceš.

Čárkou se odděluje vztažná věta, která není nutným doplňkem některého výrazu hlavní věty.

Περνάει τις διακοπές του στην Ελλάδα, για την οποία έχει ιδιαίτερη αγάπη.

Tráví prázdniny v Řecku, které má obzvlášť rád.

4. Neurčitá zájmena (σόριστες αντωνυμίες)

ένας, μία, ένα

kdosi,

tvarem se rovná číslovce jeden a neurčitému členu, stejně se i skloňuje.

Ήρθε ένας και μου είπε.

Kdosi přišel a řekl mi.

κανένας, καμία, κανένα (v maskulinu i starší tvar *κανείς*), skloňuje se jako *ένας, μία, ένα*. Bez zápornky znamená 'někdo, nějaký', se zápornkou 'nikdo, žádný.'

Κανένας ήρθε.

Někdo přišel.

Κανένας δεν ήρθε.

Nikdo nepřišel.

Σε ζήτησε κανείς.

Někdo tě hledal.

Δεν ξέρει κανένα δημοτικό τραγούδι.

Nezná žádnou lidovou píseň.

Κανένας να μη φύγει!

Ať nikdo neodejde!

κάποιος, κάποια, κάποιο

někdo, kdosi, nějaký, některý, skloňuje se

Πέρασε από μας κάποια μέρα.

Zastav se některý den u nás.

Περίμενε, τώρα έχω κάποια δουλειά.

Počkej, teď mám nějakou práci.

Θέλεις κάποιο βιβλίο;

Chceš nějakou knihu?

μερικοί, -ές, -ά

někteří, několik,

toto zájmeno má pouze plurál. Používá se, pokud se jedná o menší počet osob nebo věcí.

Μερικοί άνθρωποι είναι συχνά άρρωστοι.

Někteří lidé jsou často nemocní.

Για τα Χριστούγεννα θα αγοράσω στον αδελφό μου μερικά βιβλία.

Na Vánoce koupím bratrovi několik knih.

κάτι, κατιτί

několik, nějaký, něco (je neskloňné)

Ήρθαν κάτι φοιτητές.

Přišli nějakí studenti.

Είδα κάτι ταινίες.

Viděl jsem nějaké filmy.

Θέλω να σου πω κάτι.

Chci ti něco říct.

τίποτε, τίποτα	něco (v kladné větě), nic (v záporné větě)
Έχεις τίποτε νέα;	Máš nějaké zprávy?
Δε θέλω τίποτε.	Nechci nic.
Πες μας τίποτε.	Řekni nám něco.
κάμποσος, -η, -ο	dostatečný, nemalý

toto zájmeno označuje neomezený, neurčitý počet nebo množství.

Ήρθαν κάμποσοι φοιτητές.	Přišlo dost studentů.
Έχω ακόμη κάμποσα λεπτά.	Mám ještě dost peněz.
Σε περίμενα κάμποσο καιρό.	Čekal jsem na tebe dost dlouho.
κάθε, καθέννας, καθεμία, καθένα	každý

tvar κάθε je neskloňný, používá se jako adjektivum se členem nebo bez členu, v jakémkoli pádu, rodu a čísle.

Μαθαίνω ελληνικά κάθε βδομάδα.	Učím se řečtinu každý týden.
Η ζωή του κάθε ανθρώπου είναι δύσκολη.	Život každého člověka je těžký.
Κάθε αρχή δύσκολη.	Každý začátek je těžký.
Αυτό το λέμε σε κάθε παιδί.	Toto říkáme každému dítěti.

Ζájmeno καθέννας se skloňuje jako číslovka ένας.

Καθέννας μπορεί να έρθει.	Každý může přijít.
Καθεμία το ξέρει.	Každá to ví.
Ο καθέννας με τη σειρά του.	Každý podle řady.

Rozlišujte:

Ο καθέννας το ξέρει.	Každý to ví. (zájmeno tu nahrazuje substantivum)
Ο κάθε άνθρωπος το ξέρει.	Každý člověk to ví. (zájmeno je tu přívlástkem)
καθετί	cokoli,

je neskloňné, používá se bez členu i se členem v 1. a 4. pádě.

Πάντα άκουσε (το) καθετί που του είπα.	Vždy poslouchal, cokoli jsem mu řekl.
Καθετί που μας έδειξε ήταν ωραίο.	Cokoli nám ukázal, bylo pěkné.

ο, η, το δείνα; ο, η, το τάδε	ten a ten, pan/paní XY
Στο μαγαζί ήταν η κυρία τάδε (η δείνα).	V obchodě byla paní XY.
Ο κ. δείνα έκανε μεγάλη φασαρία.	Pan XY vyvolal velkou hádku.
άλλος, άλλη, άλλο	jeden – druhý
Άλλος διαβάζει, άλλος γράφει το μάθημα.	Jeden, čte druhý píše úkol.
άλλος ένας	ještě jeden
Άλλος ένας να φύγει.	Ať odejde ještě jeden.
Άλλος ένας ήρθε αργά.	Ještě jeden přišel pozdě.

❖ Příklad (επιρρήματα)

1. Místní (τοπικά)

πού; 'kde? kam?', εδώ 'zde', εκεί 'tam', κάπου 'někde, někam', οπουδήποτε

Το δωμάτιό μου είναι εδώ, το δικό σου είναι εκεί.

Μήπως ξέρεις πού είναι το πορτοφόλι μου, το έβαλα κάπου εδώ.

Οπουδήποτε ταξίδευα, έβρισκα καλούς ανθρώπους.

Βάλε το παλτό σου όπου θέλεις.

Můj pokoj je zde, tvůj je tam.

Nevíš kde je moje peněženka, někde jsem ji tady položil.

Kamkoli jsem cestoval, našel jsem dobré lidi.

Odlož si plášť, kam chceš.

2. Časová (χρονικά)

πότε; 'kdy?', κάποτε-κάποτε 'někdy', ποτέ 'nikdy', πότε-πότε 'občas', οποτεδήποτε 'kdykoli', καμιά φορά 'někdy, jednou', όποτε 'když, pokaždé', κάθε φορά 'pokaždé', άλλοτε 'jindy, příště', τότε 'tehdy, když', τώρα 'ted'

Δεν ήμουν ποτέ στην Ελλάδα.

Καμιά φορά θα πάμε μαζί στο θέατρο.

Όποτε έχω καιρό διαβάζω.

Να περάσεις από μένα οποτεδήποτε θέλεις.

Κάθε φορά που πάμε περίπατο βρέχει.

Τότε που ήμουν φοιτητής είχα πολύ καιρό, τώρα δουλεύω όλη τη μέρα ως το βράδυ.

Θα το τελειώσουμε άλλοτε.

Nikdy jsem nebyl v Řecku.

Někdy spolu půjdeme do divadla.

Když mám čas, čtu.

Zastav se u mne, kdykoli chceš.

Pokaždé, když jdeme na procházku, prší.

Když jsem byl student, měl jsem hodně času, teď pracuji celý den až do večera.

Dokončíme to jindy, příště.

3. Ζρήσοβονά (τροπικά)

πώς; 'jak?', έτσι 'tak', έτσι κι έτσι 'tak, tak', κάπως 'nějak', αλλιώς 'jinak',
όπως 'jako, jak', έτσι κι αλλιώς 'tak či jinak'

Πώς τα πας; Έτσι κι έτσι. Jak se ti vede? Tak, tak.

Κάπως θα το καταφέρουμε. Nějak to zvládneme.

Θα το κάνω όπως θέλεις εσύ. Udělám to, jak chceš ty.

Εγώ το βλέπω αλλιώς. Já to vidím jinak.

4. Číselná (ποσοτικά)

πόσο; 'kolik?', τόσο 'tolik', καθόλου 'vůbec', όσο 'kolik', κάμποσο 'trochu',
αρκετά 'dost', πολύ 'hodně'

Ξέρει αρκετά καλά ελληνικά. Umí řecky dost dobře.

Δεν ξέρω καθόλου ελληνικά. Neumím řecky vůbec.

Θα σου δώσω τόσο όσο θέλεις. Dám ti tolik, kolik chceš.

Δουλεύει τόσο όσο μπορεί. Pracuje, kolik může.

Ασκήσεις

1. Na κλίνετε:

ο πολύς θόρυβος, η πολλή ζέστη, το πολύ νερό
οι πολλοί άντρες, οι πολλές γυναίκες, τα πολλά παιδιά

2. Na συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο του επιθέτου πολύς:

..... άνθρωποι, μαθήματα, φίλες,
καιρός, κρασί, μουσική, γιατροί,
τραγούδια, φασαρία, σχολές.

3. Na σχηματίσετε παρόμοιες προτάσεις με το παράδειγμα:

όλος – οι μαθητές – πηγαίνω – στο σχολείο
Όλοι οι μαθητές πηγαίνουν στο σχολείο.
Όλος – το τετράδιο – είναι – επάνω στο θρανίο
Πρέπει – να – φάω – όλος – το φαγητό
Λέγε – μου – όλος – η αλήθεια
Αγαπάω – όλος – οι φίλοι μου
Όλος – τα μουσεία – είναι – κλειστός

Κάνω – ταξίδια – σε – όλος – οι χώρες της Ευρώπης
 Μιλάει – όλος – ο καιρός – για τη δουλειά του
 Όλος – οι εφημερίδες – γράφω – τι έγινε
 Μου – αρέσουν – όλος – ο χορός
 Περνάει – όλος – η ώρα του – στο καφενείο

4. *Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη πτώση του επιθέτου άλλος:*

Δεν έχω λεπτά.
 Πες μας κανένα νέο.
 Στο ταξίδι του γνώρισε ανθρώπους και χώρες.
 Μια φορά θα πάμε μαζί περίπατο.
 Δε θέλω φαγητό.
 Θα αγοράσω και λεμονάδες και πορτοκαλάδες.
 Τον χρόνο θα πάω στην Αμερική.
 Το σπίτι τους είναι μικρό και αγοράζουν σπίτι σε γει-
 τονιά.
 πράγματα του λένε και πράγματα καταλαβαίνει.
 Σήμερα θα πάμε σε ταβέρνα.
 Δεν έχω πια συγγενή από την οικογένεια του πατέρα μου.

5. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των αντωνυμιών που ακολουθούν:*

όποιος, τι, πόσος, τίνος, κάποιος, κανένας, κατιτί, μερικοί, ποιος, αυτός, εκείνος,
 τόσος, κάμποσος, οποιοσδήποτε, ό,τι, που, όσος
 Έλα μέρα θέλεις.
 λεπτά του δάνεισες;
 γιος είναι αυτός ο μικρός;
 Θα έρθει στιγμή που δε θα τον περιμένει
 Σήμερα πρέπει να κάνω ψώνια γιατί το ψυγείο μου είναι άδειο.
 Για κύριο ρωτάς;
 Έχω ένα κουτί που έχει μέσα το πολύτιμο.
 Πες μας τώρα σου έκανε εντύπωση στο ταξίδι σου.
 Δυστυχώς γυναίκες ξέρω είναι φλύαρες.
 εδώ ο δρόμος είναι φαρδύς όχι όμως εκεί.
 Σήμερα έχει αέρα που είναι δύσκολο να μείνεις έξω.
 Στην τάξη βρίσκονται μαθητές.
 ώρα έρθεις, θα σε περιμένω.
 που λέει είναι ανόητο.
 Το λεωφορείο πηγαίνει σπίτι μου είναι το νούμερο 3.
 Έχουν περάσει μήνες χωρίς να πάρουμε..... νέο του.
 Ράψε ρούχα θέλεις εσύ.
 ώρα έρχεται ο Γιώργος από τη δουλειά του;

..... είναι αυτό το πορτοφόλι;
Θα σου δώσω λεπτά έχεις ανάγκη.
Το κρασί παράγει η Σάμος είναι γλυκό.
..... συγγενείς μου μένουν ακόμα στο χωριό.

6. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το επίθετο **πολύς** ή το επίρρημα **πολύ**:*

Ο γιατρός του απαγορεύει κάπνισμα.
..... άνθρωποι δε λένε την αλήθεια.
Το να βάζει κανένας ζάχαρη στον καφέ του κάνει κακό στην υγεία του.
..... καταστάματα ανοίγουν και την Κυριακή.
Η ζωή ανθρώπων είναι δύσκολη.
Θέλω να κουβεντιάσω μαζί σου.
Μη τρως παχιά φαγητά.
Για τη γιορτή σου σου στέλνω ευχές.
Τα παπούτσια μου είναι στενά.
Με τρομάζει ευτυχία.

7. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τα επιρρήματα:*

εδώ, εκεί, κάπου, όπως, τότε-πότε, ποτέ, κάθε φορά, καμιά φορά, κάμποσο, λίγο, καθόλου, έτσι, έτσι και έτσι, αλλιώς, κάπως, όποτε, οπωσδήποτε, όπου, αλλού
Σήμερα αισθάνομαι καλύτερα από χθες.
..... που τον βλέπω με χαιρετάει ευγενικά.
Το ποδόσφαιρο δε μ' ενδιαφέρει
Ο καθένας μας λύνει τα προβλήματά του.
..... πάντα αγόρασα και σήμερα τσιγάρα από το περίπτερο της γειτονιάς μου.
Σε φτάνει το τρένο από το Μπρνο.
Γιατί με κοιτάξεις παράξενα;
..... τις Κυριακές πηγαίνω με τη φίλη μου στο θέατρο.
Πήγες στο Παρίσι;
Όλα έγιναν έπρεπε.
Από τον ξέρω, αλλά δεν ξέρω από πού.
..... κάνουνε μια βόλτα με τα πόδια.
Το Σάββατο θα πάμε θέλεις εσύ.
Εδώ έχει πολλή φασαρία. Πάμε κάπου
Πώς είσαι σήμερα; κι
..... συναντιόμαστε, μαλώνουμε.
Δε την γνώρισα. Χτενίζει τα μαλλιά της
Θα είμαι στο Πανεπιστήμιο στις 9 η ώρα.
Οι γονείς τους δεν τους είδαν καιρό.

8. *Přeložte:*

V Praze je mnoho šlechtických paláců. Toto je obraz českého šlechtice z 15. století. Dům mých příbuzných je v centru Prahy. Naše rodina má mnoho příbuzných. Po bitvě na Bílé hoře odešli čeští šlechtici do zahraničí. Proč nepřišli tví příbuzní na tvou svatbu? Marie je žena jednoho z mých příbuzných.

9. V knihovně studuje mnoho chlapců i dívek. Jedni čtou, druzí píší do svých sešitů. Všichni pozorně pracují. Celý svět dnes mluví anglicky, i my se všichni učíme anglicky. Dnes mám mnoho práce. I v neděli musím mnoho pracovat. Mnozí lidé kouří, jiní vědí, že to není zdravé, proto nekouří. Dnes nemám mnoho času, mám mnoho úkolů. V létě je v Řecku velmi teplo. Před Vánocemi běhá po ulicích mnoho lidí od obchodu k obchodu.

10. Proč nastal takový hluk? Co se stalo? V severním Řecku je mnoho takových hor. Jsou ve vaší zemi také tak vysoké hory? Nikdy jsem nejedl takové jídlo. Takové boty dovážíme z Itálie. Líbí se ti taková halenka? Proč jsi udělal v diktátě tolik chyb? Takové knihy nesmíš číst. Mám tolik přátel, ale takové přátele nemám. Nestojí to za tolik námahy. Už na tebe čekám takovou dobu.

11. Kdo jsou tví přátelé? Kolik přátel máš v Řecku? Kolika žáků jsou tyto knihy? Kolik máš času? V kolik hodin půjdeme večer do kina? Co je to za hádky? Kolik studentů a kolik studentek pojede na letní kurs do Atén? Kolik práce máš tento týden? Za kolik hodin se vrátíš?

12. Kniha, kterou jsem četl tento měsíc, se mi velmi líbila. Chlapci, kteří tu před chvílí byli, byli mí spolužáci. To je jídlo, které mám rád. Prosím, berte si, co chcete. Napiš, co chceš. Nemůže studovat kdokoli chce, každý musí složit zkoušku. Cokoli děláš, dělej to dobře. Kup si, kolik ovoce chceš. Nevybírám si přátele, přátelé se s kýmkoli. Řekl jsem mu všechno, co jsem včera slyšel.

13. Někdo klepal na dveře. Je tu někdo? Nikdo tu není. Včera přišlo jen několik studentů, ostatní byli nemocní. Nevidím tu nikoho. Každý člověk má své vlastní starosti. Máš pro mne nějakou knihu? Nebojím se ničeho. Včera přišel nějaký pan XY a chtěl, abych mu půjčil peníze. Každý nemůže být bohatý. Zajímá ho všechno, co souvisí s jeho prací.

14. Někde jsem zapomněl slovník, proto teď vůbec nemohu psát úkol. Jdi, kam chceš. Řecký básník Seferis napsal verš: Kamkoli cestuji, Řecko mne zraňuje. Jsme ve správné ulici, tady někde musí bydlet. Přijdeš někdy ke mně nebo nepřijdeš vůbec nikdy? Jednou budeme mít štěstí i my. Pokaždé, když ho vidím, vzpomínáme na dětská léta. Uděláme to příště. Udělal zkoušky jen tak tak. Tak či onak, každý musí pracovat tolik, kolik může.

15. Tělocvik v Čechách

Roku 1862 založil Miroslav Tyrš v Čechách tělocvičný spolek. Dal mu jméno Sokol. Vzorem mu byli staří Řekové. Tyrš byl profesorem estetiky a dějin umění. Obdivoval řeckou lásku ke svobodě a k vlasti. Velmi se mu líbily krásné řecké sochy, zvláště díla sochaře Feidia z 5. století před Kristem. Chtěl, aby čeští mladí muži vypadali jako řečtí olympionici a jako řečtí svobodní občané, kteří porazili silný perský stát. Jeho cílem byla řecká kalokagathia. Roku 1882 uspořádal tělocvičné slavnosti, vzorem mu byly starověké Olympijské hry. Proto se Češi zúčastnili hned prvních Olympijských her r. 1896 v Aténách i všech dalších Olympijských her.

16. Rozhovor:

A: Pěstuješ nějaký sport?

B: Děláám lehkou atletiku a pěstuji turistiku, protože se mi líbí příroda.

A: Chodíš někdy také na fotbal?

B: Ne často, ale dívám se někdy na fotbal v televizi.

A: Já rád v zimě lyžuji a v létě plavu. Ale jsem amatér.

B: Existuje mnoho sportů – atletika, box, bruslení, cyklistika, gymnastika, horolezectví a mnoho jiných. Nemůžeš být ve všech sportech profesionál.

A: Je dobře, že mnoho lidí sportuje pro své zdraví.

Λεξιλόγιο

αγάπη, η láska, náklonnost, sympatie
αγνός -ή, -ό nevinný, mravně čistý, ryzí
αγώνισμα, το zápas, soutěž, konkurs;
 disciplína

αθάνατος, -η, -ο nesmrtelný
αισθητική, η estetiká
ακοντισμός, ο vrh oštěpem
αλλού jinde, na jiném místě
αμάραντος, -η, -ο stále zelený, nevadnoucí, *přen.* stále živý
άναμμα, το zapálení, roznícení, hoření
αναφορικός, -ή, -ό vztažný
ανθοστόλιστος, -η, -ο květy zdobený
ανόητος, -η, -ο nerozumný, hloupý
αξιζω mít hodnotu, cenu

βαρόνος, ο baron

Βοημός, ο Čech

Γερμανός, ο Němec
γύφτος, ο cikán

δεικτικός, -ή, -ό ukazovací
δισκοβολία, η hod diskem
δούλος, ο otrok
δράμα, το drama, činohra

ελιά, η oliva, olivovník
έναρξη, η (εις) úvod, zahájení; začátek,
 vznik, zrod

εξώστης, ο balkón, veranda, terasa
επίρρημα, το příslovce, adverbium
επιτροπή, η komise, rada, výbor

ζάχαρη, η cukr

ήρεμος, -η, -ο klidný, mírný, pokojný;
nehybný

Ιταλός, ο Ital

κάμποσος, -η, -ο některý; dostatečný,
nemalý

κλαδί, το větev, ratolest

κλωνάρι, το větev, výhonek, ratolest

κορμί, το tělo, postava, trup

κυβέρνηση, η (εις) vláda; řízení; vede-
ní, velení

λιθάρι, το zde: hod kamenem

μαλώνω hádám se, nadávám

μέλος, το část, díl; končetina, člen; hu-
debnost

μοναδικός, -ή, -ό jediný, jedinečný,
výlučný

νικητής, ο vítěz, přemožitel

νοικοκυρεύω, -ομαι dobře hospodařím,
vnáším pořádek, vedu si šetrně

Νορβηγός, ο Nor

νουβέλα, η novela

ξεναζωντανεύω opět ožívám, vzmá-
hám se

Ολυμπία, η Olympie

οποιοσδήποτε, οποιαδήποτε, οποιοδή-
ποτε kterýkoli, jakýkoli

όποτε když, pokaždé

οποτεδήποτε kdykoli, vždy

οπουδήποτε kdekoli

οπωσδήποτε každopádně, určitě

ορμή, η prudkost, bouřlivost; pud, in-
stinkt

οτιδήποτε cokoli

πάλεμα, το zápas; boj

πάλη, η zápas

πανελλήνιος, -α, -ο všecký

παράγω vyrábím, produkuji

Παρίσι, το Paříž

παρόμοιος, -α, -ο podobný, přibližně
stejný

πεντακάθαρος, -η, -ο skvoucí se čisto-
tou, úplně čistý

πήδημα, το skok, skákání; přemet

πνεύμα, το duch

πολύτιμος, -η, -ο velmi vzácný, dra-
hocenný

ποσοτικός, -ή, -ό číselný

Ρώσος, ο Rus

Σάμος, η Samos (ostrov)

στεφάνι, το věnec; přen. sňatek, man-
želství

στρατηγός, ο generál, vojevůdce

σχεδόν téměř, takřka

τροπικός, -ή, -ό způsobový

φανταστικός, -ή, -ό fantastický, po-
hádkový

φλόγα, η plamen

φλύαρος, -η, -ο povídavý, upovídaný

φροντίζω pečuji, starám se, dbám

χρονικός, -ή, -ό časový

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

αθλητισμός, ο

κάνω σπορ

ερασιτέχνης, ο

lehká atletika

sportuji

amatér

επαγγελματίας, ο
κάνω πατινάζ
παγοδρομία, η
κάνω ποδήλατο
ποδήλατο, το
ποδηλάτης, ο
χιονοδρομία, η
τουρισμός, ο
τουρίστας, ο
ορειβασία, η
ορειβάτης, ο
πυγμαχία, η
ποδόσφαιρο, το
ποδοσφαιριστής, ο

profesionál
bruslím
bruslení
jezdím na kole
kolo
cyklista
lyžování
turistika
turista
horolezectví
horolezec
boxování
fotbal
fotbalista

Δεν έχει αλλά.

Neexistuje žádné ale. Námitky nepřicházejí v úvahu.

Είμαι όλος αυτιά.

Jsem jedno velké ucho. Pozorně poslouchám, napínám uši.

Είναι σε όλα μέσα.

Strká do všeho nos.

Πρῖςλονί – Παροιμίες

Όπου λαλούν πολλά κοκόρια αργεί να ξημερώσει.

Mnoho řečí, málo skutků.

Τα πολλά τα λόγια είναι φτώχια.

Mluviti stříbro, mlčeti zlato.

Όπου ακούς πολλά κεράσια, κράτα και μικρό καλάθι.

Mnoho řečí, málo věcí.

Όποιος ζητάει τα πολλά χάνει και τα λίγα.

Kdo chce příliš mnoho, nemívá nic.

Ό,τι είναι να κάνεις σήμερα, μη το αναβάλλεις γι' αύριο.

Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek.

Πολύς θόρυβος για το τίποτα.

Mnoho povyku pro nic.

Εικοστό πρώτο μάθημα

Η φύση – Οικολογία

Τα τελευταία χρόνια ακούμε πολύ συχνά τη λέξη Οικολογία. Σύμφωνα με την Εγκυκλοπαίδεια, η Οικολογία είναι ένα τμήμα της Βιολογίας που μελετά την επίδραση διάφορων παραγόντων του περιβάλλοντος, όπως το έδαφος, το κλίμα, το νερό, το φως, στα φυτά, στα ζώα και στους ανθρώπους.

Όλοι ξέρουμε μερικούς από τους κανόνες της Οικολογίας, που πρέπει να σεβόμαστε. π. χ.

- να μην πετάμε τα χαρτιά, τα μπουκάλια και τα μεταλλικά κουτιά στα σκουπίδια, αλλά στους κάδους ανακύκλωσης
- να μη χρησιμοποιούμε σπρέι
- να μεταχειριζόμαστε χάρτινες σακούλες αντί για πλαστικές
- να μη φοράμε γούνες γιατί σε λίγο δε θα υπάρχουν ζώα
- για μια καθαρή ατμόσφαιρα στην πόλη, ας ξεχάσουμε το αυτοκίνητό μας κι ας περπατήσουμε με τα πόδια μας, ας καλλιεργήσουμε στο μπαλκόνι και στη βεράντα μας πολύχρωμα λουλούδια και καταπράσινα φυτά.

«Πρόθυμοι να βοηθήσουν στην προστασία του περιβάλλοντος», δηλώνουν σε έρευνα που έγινε πρόσφατα, οι κάτοικοι της πρωτεύουσας. Μόνο που συμπληρώνουν ότι, ενώ θέλουν δεν μπορούν επειδή δεν είναι ενημερωμένοι. Και αυτό, κατά τη γνώμη τους, είναι λάθος του κράτους.

Εφ' όσον λοιπόν όλοι θέλουν να βοηθήσουν, ας αρχίσουν από κάτι απλό. Να έχουν τέσσερις σακούλες σκουπιδιών. Μια για χαρτί, μια για αλουμίνιο, μια για γυαλί και μια για τα υπόλοιπα σκουπίδια. Φυσικά, δεν πετάνε και τις τέσσερις σακούλες στον ίδιο κάδο απορριμμάτων.

(Από τον τύπο)

Γραμματική

Slovesa 2. konjugace (ρήματα Β' συζυγίας)

Οριστική του παρατατικού		Οριστική του αόριστου	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
ρωτούσα	κινούσα	ρώτησα	κίνησα
ρωτούσες	κινούσες	ρώτησες	κίνησες
ρωτούσε	κινούσε	ρώτησε	κίνησε
ρωτούσαμε	κινούσαμε	ρωτήσαμε	κινήσαμε
ρωτούσατε	κινούσατε	ρωτήσατε	κινήσατε
ρωτούσαν	κινούσαν	ρώτησαν	κίνησαν

Εικοστό πρώτο μάθημα

Συνεχής μέλλοντας		Απλός μέλλοντας	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
θα ρωτώ (-άω)	θα κινώ	θα ρωτήσω	θα κινήσω
θα ρωτάς	θα κινείς	θα ρωτήσεις	θα κινήσεις
θα ρωτά (-άει)	θα κινεί	θα ρωτήσει	θα κινήσει
θα ρωτούμε (-άμε)	θα κινούμε	θα ρωτήσουμε	θα κινήσουμε
θα ρωτάτε	θα κινείτε	θα ρωτήσετε	θα κινήσετε
θα ρωτούν (-άνε)	θα κινούν	θα ρωτήσουν	θα κινήσουν

Συνεχής υποτακτική		Απλή υποτακτική	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
να ρωτώ (-άω)	να κινώ	να ρωτήσω	να κινήσω
να ρωτάς	να κινείς	να ρωτήσεις	να κινήσεις
να ρωτά (-άει)	να κινεί	να ρωτήσει	να κινήσει
να ρωτούμε (-άμε)	να κινούμε	να ρωτήσουμε	να κινήσουμε
να ρωτάτε	να κινείτε	να ρωτήσετε	να κινήσετε
να ρωτούν (-άνε)	να κινούν	να ρωτήσουν	να κινήσουν

Συνεχής προστακτική			
α' τάξη		β' τάξη	
ρώτα	να ρωτάς	κινείτε	να κινείς
ρωτάτε	να ρωτάτε		να κινείτε

Απλή προστακτική			
α' τάξη		β' τάξη	
ρώτησε	να ρωτήσεις	κίνησε	να κινήσεις
ρωτήστε	να ρωτήσετε	κινήστε	να κινήσετε

Nepravidelně tvořené aoristy sloves 2. konjugace

Většina sloves 2. konjugace tvoří aorist pomocí koncovky -ησα. Několik stažených sloves však tvoří aorist koncovkou -ασα, -ηξα, -εσα, -αξα, -υσα.

Jsou to zejména tato slovesa:

- ασα: γελώ – γέλασα, διψώ – δίψασα, κρεμώ – κρέμασα, πεινώ – πείνασα, χαλώ – χάλασα
- ηξα: βουτώ – βούτηξα, πηδώ – πήδηξα, ρουφώ – ρούφηξα, τραβώ – τράβηξα, φυσώ – φύσηξα
- εσα: αποτελώ – αποτέλεσα, αφαιρώ – αφαίρεσα, διαιρώ – διαίρεσα, εκτελώ – εκτέλεσα, εξαιρώ – εξαίρεσα, επαίνω – επαίνεσα, καλώ – κάλεσα, μπορώ – μπόρεσα, παρακαλώ – παρακάλεσα, πονώ – πόνεσα, στενοχωρώ
- αξα: βαστώ – βάσταξα, κοιτώ – κοίταξα, πετώ – πέταξα
- υσα: μεθώ – μέθυσα

Poznámky:

- 1) Sloveso ζω má paratatikos ζούσα (bez augmentu), aorist έζησα.
- 2) Sloveso χρωστώ nemá aorist, nahrazuje jej paratatikem:
Χθες μου γύρισε όλα τα χρήματα που μου χρωστούσε.
- 3) Aorist zakončený koncovkou -ασα mají rovněž některá slovesa 1. třídy s koncovkou -νώ: γερνώ – γέρασα; ξεχνώ – ξέχασα; περνώ – πέρασα; κερνώ – κέρασα.
- 4) U sloves 1. třídy 2. konjugace (vzor ρωτώ) se často používá nedokonavý imperativ místo dokonavého:
Πέρνα αύριο από μας. = Πέρασε αύριο από μας.
Ρώτα το δάσκαλο πού θα πάτε αύριο εκδρομή = Ρώτησε το δάσκαλο πού θα πάτε αύριο εκδρομή.

Ασκήσεις

1. Να βάλετε τα ρήματα στην προστακτική:

Ο Οδυσσέας και οι Σειρήνες

Λίγο έξω από το νησί των Σειρήνων ο Οδυσσέας λείει στους συντρόφους του:

(Προσέχω) με καλά. (Δένω) με στο κατάρτι. (Κλείνω) τα αυτιά σας με κερί, (μένω) στις θέσεις σας και (τραβώ) γρήγορα κουπί. Μη με (λύνω) όταν σας φωνάζω: εσείς (συνεχίζω) τη δουλειά σας. Σε λίγο μπροστά στο νησί, ο Οδυσσέας ακούει το τραγούδι των Σειρήνων. (Ερχομαι) ξένε κοντά μας. (Ακούω) το τραγούδι μας. (Τραγουδώ) μαζί μας. Μη (φεύγω). (Σταματώ) το καράβι σου. (Ζω) κοντά μας μια όμορφη ζωή.

Απόσπασμα από το βιβλίο «Τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα», σελ. 51.

2. Να σχηματίσετε τα ουσιαστικά των ρημάτων:

π. χ. πονώ – ο πόνος

νικά, τραγουδώ, διψώ, αργώ, μελετώ, περπατώ, τηλεφωνώ, κληρονομώ,
προσπαθώ, τηλεγραφώ

3. Να σχηματίσετε τα ρήματα των ουσιαστικών:

π. χ. το πήδημα – πηδώ

η βοήθεια, η πείνα, το γέλιο, το ρόφημα, η ζωή, το χτύπημα, η στενοχώρια, η
συγνώμη, το κοίταγμα

4. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων:

Στην εκδήλωση για το περιβάλλον να λάβουν μέρος οικολογικές
οργανώσεις και επιστημονικοί φορείς. (μπορώ)

Τα απορριμματοφόρα δεν πρέπει να απομακρύνουν τους κάδους
απορριμμάτων. (αργώ)

Βιολογικό καθαρισμό από το Υπουργείο όλοι οι κάτοικοι της Πάρου.
(ζητώ)

Συχνά η Ελένη το βράδυ και οι γονείς της (καθυστερώ,
ανησυχώ)

..... με μεγάλη ταχύτητα την ώρα που έγινε το ατύχημα. (οδηγώ)

Γιάννη, πιο γρήγορα! (περπατώ, αργώ)

Πρέπει οπωσδήποτε το μάθημα της Φυσικής. (περνώ)

Χθες δεν να δουλέψω. (μπορώ)

Η θάλασσα είναι καθαρή και όλος ο κόσμος εδώ. (κολυμπώ)

Μια ελληνική παροιμία λέει: «..... καλύτερα όποιος θα
τελευταίος.» (γελώ, γελώ)

..... όλη την ημέρα και τώρα τα πόδια μου. (περπατώ, πονώ)

Οι τοπικές αρχές δεν πρέπει να για την όξινη βροχή των δασών.
(αδιαφορώ)

Ο Γιάννης και η Γιάννα στη γιορτή τους όλη την παρέα τους. (καλώ)

Μην γρήγορα και όταν δεν καταλαβαίνεις κάτι. (απαντώ,
ρωτώ)

Δεν σε τίποτε που του έκανε παρατηρήσεις. (ωφελώ)

Στην πεδιάδα της Θεσσαλίας κυρίως δημητριακά. (καλλιεργώ)

Δεν καταλαβαίνω πώς μερικοί φοιτητές τόσο αργά τη νύχτα. (μελετώ)

Φέτος το καλοκαίρι στις Κυκλάδες δυνατοί άνεμοι. (φυσώ)

Σήμερα, και τα προβλήματά σας. (τραγουδώ,
γελώ, ξεχνώ)

..... τον πατέρα μου να μου το λάθος μου. (παρακαλώ,
συγχωρώ)

Μην το πρωί. Δεν είμαστε ποτέ στο σπίτι. (τηλεφωνώ)
 Χθες τον κόσμο με τα τραγούδια και τις φωνές τους. (χαλώ)
 από το θείο της μία τεράστια περιουσία. (κληρονομώ)
 Ο αδελφός μου το επάγγελμα του γιατρού από του δικηγόρου.
 (προτιμώ)
 Τα παπούτσια που δεν πρέπει να μας (φορώ, χτυπώ)
 τον καφέ μας με μεγάλη ευχαρίστηση. (ρουφώ)
 Είναι δύσκολο, ακόμα και με το ξυπνητήρι. (ξυπνώ)
 τα παιδικά μου χρόνια στην Θεσσαλονίκη. (ζω)
 Το φθινόπωρο πολλά πουλιά σε ζεστές χώρες. (πετώ)
 Το Υπουργείο σοβαρά την κατασκευή εργοστασίου. (μελετώ)
 Μεγάλη πετρελαιοκηλίδα το εμπορικό πλοίο «Ελλάδα» κοντά στην
 Κρήτη. (δημιουργώ)

5. *Να μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

Κάθε μέρα ξεκινώ για τη δουλειά μου στις 7 το πρωί. Συνήθως συναντώ το φίλο μου Γιώργο στη στάση του μετρό. Επιθυμούμε να έχουμε το δικό μας αυτοκίνητο, αλλά εγώ οδηγώ άσχημα και ο φίλος μου πούλησε το παλιό του αυτοκίνητο και χάλασε όλα του τα λεπτά. Ο Γιώργος έζησε πολλά χρόνια στη Γερμανία. Όταν τον ρωτάνε πού είναι καλύτερα, απαντάει ότι προτιμά τον ήλιο, τη ζέστη και το φως της Ελλάδας. Είναι δύσκολος ο τρόπος ζωής στο εξωτερικό.

6. *Καταλαβαίνετε το κείμενο που ακολουθεί:*

Ένα απόβραδο, που η ρύπανση της ατμόσφαιρας έφτασε στο απροχώρητο, έβγαλα την πολυθρόνα μου έξω. Άξαφνα ακούω ένα θόρυβο. Είναι η Σούζη που μένει στο απέναντι διαμέρισμα. Φτάνει κατακόκκινη με τσάντες, σακούλες ψώνια. Τα αφήνει πάνω στο τραπέζι του μπαλκονιού, πέφτει σε μια πολυθρόνα και φωνάζει:

- Θρασύβουλε, νερό!
- Τι τρέχει; Κλαις;
- Τα μάτια μου, του λέω. Πνίγεται η Αθήνα στο καυσαέριο.
- Ε, ήταν ανάγκη να πας για ψώνια στο κέντρο σήμερα;
- Τι θες να κάνω; Τελείωσαν τα καλλυντικά μου και άλλα πράγματα που δεν τα βρίσκω στη γειτονιά. Αγόρασα και Μέριτο.
- Αυτό που κολλαρίζει τα ρούχα;
- Ναι. Γιατί κουνάς το κεφάλι σου;
- Γιατί σκέφτομαι πώς για το Μέριτο και για όλα σου τα ψώνια δουλεύουν εργοστάσια με τιμινιέρες και βγάζουν καυσαέρια και τα καυσαέρια αυτά ανεβαίνουν στον ουρανό και πάνε στο νέφος που είναι πάνω από τα κεφάλια μας.

Από το βιβλίο της Μαρίας Ιορδανίδου «*Η αυλή μας*», (με αλλαγές).

7. *Πřeložte:*

Všichni milujeme léto, chodíme k řece a plaveme. Řekové v 5. století př. Kr. porazili Peršany v bitvě u Marathónu. Jdi otevřít dveře, někdo zvoní. V kolik hodin se vydáváš do školy? Když jdeš na procházku, zastavuješ se často u výkladů? Zastav toho pána, zeptáme se ho, jak se dostaneme na Akropoli. Loni často přicházel pozdě do úřadu. Jsi si jistý, že se neopozdíš? Pozdravuj ho ode mne! Od r. 146 př. Kr. vládli v Řecku Římané. Odpovězte, když se vás ptám. Považovali ho za významného sochaře (doplňek v akuzativu). Ten film ji velmi dojal. Není správné, že se nestaráš o zkoušky. Neukřivdi mu! Jeho rodina žila dlouho v Aténách, proto mluví dobře řecky. Máš děti? Ať žijí! Budu se snažit projít u zkoušky. Jak ti to prospěje?

8. Pověsil jsem kabát na věšák. Za 2. světové války obyvatelé Atén velmi hladověli. Utratil mnoho peněz. Jeho otec tento rok velmi zestárl. Pohostil nás sklenkou reciny. Uběhlo mnoho let od doby, kdy jsem byl naposledy v Řecku. Učitel pochválil všechny žáky. Pozvali nás do malé taverny na břehu moře a pohostili nás sklenkou uza. Včera jsem k vám nemohl přijít. Když vyslechli ten příběh, srdečně se zasmáli. V létě jsme často žíznil. Dnes v poledne jsme měli velkou žízeň. Zapomněl jsem doma peněženku. Plavec skočil do moře a ponořil se do vody. Odečti nájemné od svého příjmu. Matka odpustila dětem a dovolila jim jet na výlet. Do toho autobusu se vejdeš i ty. Zadul silný vítr. Skoč rychle do bazénu!

9. *Οχρηνα πρřιροδυ ν Ϙεσκή ρεπυβλικε*

Česká republika je malá země s velkou hustotou obyvatelstva. Mnoho obyvatel žije ve velkých městech, kde je rozvinutý průmysl. Zvláště v severních Čechách poškozují zplodiny továren prostředí. Proto musíme přírodu chránit. Ochránci přírody se snaží ochránit lesy, flóru i faunu. Někdy musí vést složité jednání s ekonomy a protestují. I naši vnuci mají právo na krásnou přírodu, na hory pokryté lesy a na čistou vodu řek a jezer.

Στο περιγιάλι το κρυφό

Γεώργιος Σεφέρης

Στο περιγιάλι το κρυφό
κι άσπρο σαν περιστέρι
διψάσαμε το μεσημέρι
μα το νερό γλυφό.
Πάνω στην άμμο την ξανθή
γράψαμε τ'όνομά της
ωραία που φύσηξε ο μπάτης
και σβήστηκε η γραφή.
Με τι καρδιά τι πνοή

τι πόθους και τι πάθος
πήραμε τη ζωή μας: λάθος
κι' αλλάξαμε ζωή.

σβήστηκε – aorist pasívní od slovesa σβήνω.

Jiorgos Seferis (*13. 3. 1900 Smyrna, †19. 9. 1971 Atény), nositel Nobelovy ceny za literaturu v r. 1963. Autor sbírek Μυθιστόρημα (Román) a Ημερολόγιο καταστρώματος (Palubní deník).

Λεξιλόγιο

- αδιαφορώ** (-είς) nedbám, nemám zájem, ignoruji
ακολουθώ (-είς) následovat
αλουμίνιο, το hliník
ανακύκλωση, η (εις) recyklace
αντί předl. místo
άξαφνα náhle, nečekaně
απόβραδο, το pozdní večer
απομακρύνω vzdaluji, odstraňuji
απόρριμμα, το odpad, zmetek, smetí
απορριματοφόρο, το vůz na odvoz odpadků
απροχώρητος, -η, -ο dále nepostupující, nepokročivší; zůstávající
ατύχημα, το nehoda, neštěstí
βαστώ (άω) držím, udržuji; trvám; mám s sebou
βιολογικός, -ή, -ό biologický
βουτώ (-άω), -ιέμαι ponořit se
γλυφός, -ή, -ό mírně slaný, přisolžený
γούνα, η kožešina, kožích
δηλώνω oznamuji, hlásám
δημητριακά, τα obilniny
διαιρώ dělím, rozděluji
διαπραγματεύομαι vedu jednání, pro-jednávám
διαπραγμάτευση, η (εις) jednání, vy-jednávání; prošetření
ενημερωμένος, -η, -ο obeznámený, in-formovaný
εξαίρω zdvím; vyzdvihuji
εξελιγμένος, -η, -ο rozvinutý
επίδραση, η (εις) vliv, účinek, působení
έρευνα, η výzkum, zkoumání; pátrání, hledání
ζώο, το zvíře, živočich
Θεσσαλία, η Thesálie
κάδος, ο kád', škopek, sud, bečka; (popelnice)
καθαρισμός, ο čištění, úklid
καλλυντικά, τα kosmetika, kosmetické prostředky
καυσαέρια, τα plyny; výfukové plyny, smog
κερί, το vosk
κερνώ (-άς) hostím
κοίταγμα, το pohled, pozorování, hledání
κολ(λ)αρίζω škrobím
κουπί, το veslo
λίμνη, η jezero
μεταχειρίζομαι používám, zacházím s
μπάτης, ο teplý mořský vánek, bríza
μουκάλι, το láhev

νέφος, *το* oblak, mrak

οικολογία, *η* ekologie

όξινος, *-η, -ο* kyselý

οργάνωση, *η (εις)* organizace; organi-
zování, pořádní

πάθος, *το* útrapa, strast, vášeň

πανίδα, *η* fauna, zvířena

παράγοντας, *ο* činitel, faktor, kompo-
nent

παρατηρώ *(-είς), -ούμαι* pozoruji, vši-
mám si; připomínám

Πάρος, *η* Paros (ostrov)

περιγιάλι, *το* přímofí, pobřeží; pláž

περιστέρι, *το* holubice

πετρελαιοκηλίδα, *η* ropná skvrna

πλαστικός, *-ή, -ό* umělohmotný, plas-
tický

πνοή, *η* vánek; dech

πόθος, *ο* touha, žádost; chtivost

Προέλληνες, *οι* Praěekové

πρόθυμος, *-η, -ο* ochotný, úslužný

προστασία, *η* ochrana, záštita, zastání

πρόσφατος, *-η, -ο* nedávný, čerstvý

ρουφώ *(-άς)* hltám, srkám, polykám

ρόφημα, *το* nápoj

ρύπανση, *η (εις)* špinění, znečištění

σακούλα, *η* sáček, pytlík

σέβομαι *βάζω* si, mám v úctě; respektu-
ji

σκουπίδια, *τα* odpadky

σπρέι, *το* sprej

συγχωρώ *ομλούω* mám, promíjím, od-
pouštím

σύντροφος, *ο* druh, společník

φυτό, *το* rostlina

χάρτινος, *-η, -ο* papírový

χλωρίδα, *η* flóra, rostlinstvo

χτύπημα, *το* úder, náraz, rána

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Πέταξε την προσωπίδα.

Přestal se přetvařovat. (doslova: Odhodil masku.)

Χάλασε τον κόσμο.

Obrátil všechno naruby.

Εικοστό δεύτερο μάθημα

Οι Έλληνες και η θάλασσα. Ελληνικά νησιά

Εάν παρατηρήσει κανείς προσεκτικά το γεωφυσικό χάρτη της Ελλάδας θα διακρίνει ότι κυριαρχούν δύο χρώματα: το καφέ και το γαλάζιο. Δηλαδή τα βουνά και η θάλασσα.

Περήφανα ψηλά βουνά ξεκινούν από το βοριά (την Ήπειρο, τη Μακεδονία και τη Θράκη) και φτάνουν ως το νότιο άκρο, στο ακρωτήριο Ταίναρο. Δεν υπάρχουν μεγάλες πεδιάδες, ούτε πλωτά ποτάμια, αλλά η θάλασσα κυριαρχεί παντού. Βρέχει ολόγυρα την Ελληνική χερσόνησο και σχηματίζει μικρούς και μεγάλους κόλπους. Η Ελλάδα έχει πολλά νησιά και πολλά λιμάνια. Έχουν μετρήσει ότι στις ελληνικές θάλασσες υπάρχουν περίπου 3.000 νησιά. Κάθε καλοκαίρι χιλιάδες τουρίστες απ' όλο τον κόσμο τα επισκέπτονται. Χαίρονται τον ήλιο, τη θάλασσα, το φρέσκο ψάρι. Στη θάλασσα οι Έλληνες γύρευαν από τα πολύ παλιά χρόνια ό,τι δεν τους έδινε το φτωχό, ορεινό έδαφος της πατρίδας τους. Έγιναν ψαράδες, έμποροι, ναυτικοί. Ταξίδεψαν σε καινούργιους τόπους και ίδρυσαν αποικίες στη Μεσόγειο και τη Μαύρη θάλασσα. Στις καινούργιες πατρίδες τους διατήρησαν τη γλώσσα τους, τη θρησκεία τους, τις συνήθειές τους. Στη Νότια Ιταλία, οι αποικίες ήταν τόσες πολλές που νόμιζες ότι ήσουν στην Ελλάδα. Γι' αυτό και την περιοχή, εκείνα τα χρόνια, την καλούσαν «Μεγάλη Ελλάδα».

Διάλογος

Ο Σπύρος και ο Γιώργος εργάζονται σ' ένα ελληνικό εστιατόριο στο Αμβούργο της Γερμανίας, όπου είναι μετανάστες.

Σ. – Από πού είσαι;

Γ. – Από την Κάσο.

Σ. – Και πώς δουλεύεις εδώ; Γιατί άφησες το ολογάλανο, ήσυχο νησί σου με τον καθαρό αέρα, τη θάλασσα και τα άσπρα σπίτια;

Γ. – Δούλευα στα μεγάλα εμπορικά καράβια όπως πολλοί από εμάς τους κατοίκους της Κάσου. Ταξίδευα από μικρό παιδί αλλά η δουλειά στη θάλασσα είναι σκληρή. Έτσι μια μέρα πήρα την απόφαση να μείνω στη στεριά. Έπρεπε να συμπληρώσω τα χρόνια για τη σύνταξή μου. Κι εσύ;

Σ. – Εγώ δεν είμαι νησιώτης. Είμαι από ένα ορεινό χωριό της Κεντρικής Ελλάδας. Αγαπούσα πολύ τον τόπο μου αλλά το χειμώνα, όταν έπεφτε χιόνι, δεν υπήρχε εκεί ούτε σχολείο για τα παιδιά ούτε γιατρός για τους αρρώστους. Έτσι αποφάσισα να μετακομίσω με όλη την οικογένειά μου στην Αθήνα και μετά στη Γερμανία για να κερδίσω λεπτά.

Γ. – Και δε νοσταλγείς την Ελλάδα;

Σ. – Ποιος αγαπάει την ξενιτειά; Ευτυχώς όμως τα καλοκαίρια, όταν έχω άδεια, πηγαίνω ένα μήνα στην πατρίδα.

Γραμματική

Perfektum (činný rod, 1. a 2. konjugace)

Παρακείμενος (ενεργητική φωνή, Α΄ και Β΄ συζυγία)

Α΄ συζυγία			
έχω δέσει	έχω διαβάσει	έχω αλλάξει	έχω γράψει
έχεις δέσει	έχεις διαβάσει	έχεις αλλάξει	έχεις γράψει
έχει δέσει	έχει διαβάσει	έχει αλλάξει	έχει γράψει
έχουμε δέσει	έχουμε διαβάσει	έχουμε αλλάξει	έχουμε γράψει
έχετε δέσει	έχετε διαβάσει	έχετε αλλάξει	έχετε γράψει
έχουν δέσει	έχουν διαβάσει	έχουν αλλάξει	έχουν γράψει

Α΄ συζυγία
έχω δουλέψει
έχεις δουλέψει
έχει δουλέψει
έχουμε δουλέψει
έχετε δουλέψει
έχουν δουλέψει

Β΄ συζυγία	
έχω ρωτήσει	έχω κινήσει
έχεις ρωτήσει	έχεις κινήσει
έχει ρωτήσει	έχει κινήσει
έχουμε ρωτήσει	έχουμε κινήσει
έχετε ρωτήσει	έχετε κινήσει
έχουν ρωτήσει	έχουν κινήσει

Παρακείμενος je perifrastický (opisný) čas, tvoří se opisně pomocí přítomného slovesa έχω a aparemfata (infinitivu). Aparentfáto je strnulý tvar, vzniklý ze starořeckého infinitivu aoristu (srv. stř. παιδεῦσαι). Tvoří se připojením koncovky -ει k aoristovému kmeni slovesa. Přízvuk zůstává na kmenové slabice slovesa:

γράφω – έ-γραφ-α – γράψει
 αγαπώ – αγάπη-σ-α – αγαπήσει
 κρατώ – κράτησ-α – κρατήσει

Ζάρωμα je δεν. Aparentfáto se nikdy nepoužívá samostatně. Kromě perfekta se pomocí aparentfata tvoří plusquamperfektum (υπερσυντέλικος) a futurum exactum (τετελεσμένος μέλλοντας).

Παρακείμενος označuje děj, který v minulosti skončil, ale jeho výsledek v přítomnosti trvá. Spíše než průběh minulého děje se zdůrazňuje jeho výsledek.

Το τρένο έχει πια φύγει, δεν μπορείτε να φύγετε σήμερα.

Vlak už odjel (je pryč), dnes nemůžete odjet.

Ευχαριστώ, έχω φάει, δεν πεινώ πια.

Děkuji, jedl jsem (jsem sytý), už nemám hlad.

Παρακείμενος je často zaměnitelný s aoristem, avšak ne v případech, kdy věta obsahuje konkrétní časový údaj, vztahující se zřetelně k minulosti, který ukazuje, že děj v minulosti skončil. V tom případě lze použít pouze aorist.

Srovnajte:

Χθες δούλεψα πολύ.

Včera jsem hodně pracoval.

Έχω δουλέψει πολύ, είμαι κουρασμένος.

Hodně jsem pracoval a (ještě teď) jsem unavený.

Πέρσι πήγαμε για διακοπές στην Ελλάδα.

Loni jsme jeli na prázdniny do Řecka.

Δεν έχω ποτέ μου πάει στην Ελλάδα.

Ještě nikdy jsem (až do nynějška) nebyl v Řecku.

Roznámka:

Vzácněji se objevuje perfektní tvar tvořený pomocným slovesem έχω + participium perfekta pasívního (αποτελεσματικός παρακείμενος):

Έχω το γράμμα πια γραμμένο.

Už jsem dopis napsal (mám ho napsaný).

Tento způsob tvoření perfekta zdůrazňuje výsledek činnosti. Proto se může někdy použít i místo budoucího času:

Περίμενε, σε μια στιγμή έχω το γράμμα γραμμένο.

Počkej, za chvíli budu mít dopis napsaný.

Ne všechna řecká slovesa však mohou tvořit participium perfekta pasívního.

Plusquamperfektum (činný rod, 1. a 2. konjugace)
Υπερσυντέλικος (ενεργητική φωνή, Α' και Β' συζυγία)

Α' συζυγία
είχα δέσει
είχες δέσει
είχε δέσει
είχαμε δέσει
είχατε δέσει
είχαν δέσει

Β' συζυγία	
είχα ρωτήσει	είχα κινήσει
είχες ρωτήσει	είχες κινήσει
είχε ρωτήσει	είχε κινήσει
είχαμε ρωτήσει	είχαμε κινήσει
είχατε ρωτήσει	είχατε κινήσει
είχαν ρωτήσει	είχαν κινήσει

Υπερσυντέλικος je perifrástický čas, tvoří se pomocí paratativu slovesa έχω + aparemfato. Záporka je δεν.

Υπερσυντέλικος označuje děj, který proběhl před jiným minulým dějem, tedy děj, který proběhl dříve, než začal další minulý děj.

Όταν φτάσαμε στο σταθμό, το τρένο είχε κιόλας φύγει.

Když jsme přišli na nádraží, vlak už odjel.

Είχαμε ξοδέψει όλα τα λεφτά μας πριν πήραμε το μισθό.

Utratili jsme všechny peníze dříve, než jsme dostali výplatu.

Είχα ακούσει γι' αυτό το βιβλίο και γι' αυτό το αγόρασα.

Slyšel jsem (už dříve) o té knize, proto jsem si ji (potom) koupil.

Η νύχτα ήταν γλυκιά, ο βοριάς είχε πάψει.

Severák ustal a noc byla klidná.

Ο ήλιος είχε ανατείλει, όταν φτάσαμε στο βουνό.

Slunce (už) vyšlo, když jsme vystoupili na horu.

Futurum exactum (činný rod, 1. a 2. konjugace)

Τελεσεμένος μέλλοντας (ενεργητική φωνή, Α' και Β' συζυγία)

Α' συζυγία
θα έχω δέσει
θα έχεις δέσει
θα έχει δέσει
θα έχουμε δέσει
θα έχετε δέσει
θα έχουν δέσει

Β' συζυγία	
θα έχω ρωτήσει	θα έχω κινήσει
θα έχεις ρωτήσει	θα έχεις κινήσει
θα έχει ρωτήσει	θα έχει κινήσει
θα έχουμε ρωτήσει	θα έχουμε κινήσει
θα έχετε ρωτήσει	θα έχετε κινήσει
θα έχουν ρωτήσει	θα έχουν κινήσει

Τελεσεμένος μέλλοντας je perifrastický čas, tvoří se pomocí futura slovesa έχω + aparenfato. Záporka je *den*.

Τελεσεμένος μέλλοντας označuje děj, který proběhne v budoucnosti a skončí před určitým konkrétně vyjádřeným termínem.

Θα έχω γράψει το μάθημά μου ως το βράδυ.

Budu mít úkol napsaný do večera.

Τον άλλο μήνα θα έχουμε πια αλλάξει το σπίτι.

Příští měsíc už budeme přestěhováni.

Θα έχω τελειώσει τη δουλειά μου πριν έρθεις.

Budu mít práci hotovou dříve, než přijdeš.

Στις πέντε θα έχουμε φτάσει στην κορυφή του βουνού.

V pět hodin budeme na vrcholu kopce.

☼ **Κονιunktiv perfekta (činný rod, 1. a 2. konjugace)**

Υποτακτική παρακειμένου (ενεργητική φ., Α΄ και Β΄ συζυγία)

Α΄ συζυγία
να έχω δέσει
να έχεις δέσει
να έχει δέσει
να έχουμε δέσει
να έχετε δέσει
να έχουν δέσει

Β΄ συζυγία	
να έχω ρωτήσει	να έχω κινήσει
να έχεις ρωτήσει	να έχεις κινήσει
να έχει ρωτήσει	να έχει κινήσει
να έχουμε ρωτήσει	να έχουμε κινήσει
να έχετε ρωτήσει	να έχετε κινήσει
να έχουν ρωτήσει	να έχουν κινήσει

Υποτακτική παρακειμένου se tvoří pomocí konjunktivu pomocného slovesa έχω + aparemfato. Záporka je μην, jak je u konjunktivu pravidlem.

Υποτακτική παρακειμένου vyjadřuje přání nebo očekávání v těch případech, kdy bychom v indikativu použili perfekta.

Δεν μπορώ να βρω τα γυαλιά μου. Τα έχω αφήσει εδώ.

Δεν μπορώ να βρω τα γυαλιά μου, πρέπει να τα έχω αφήσει εδώ.

Γράψε το γράμμα ως τις δώδεκα, θα το πάρω στο ταχυδρομείο.

Θα πάω στο ταχυδρομείο στη μιάμιση, να έχεις γράψει το γράμμα σου ως τις δώδεκα.

Slovosled v případě spojení perfekta, plusquamperfekta a futura exacta se zájmeným předmětem:

Ζάπορκα + zájmený předmět + έχω + aparemfato

Δεν έχω ακόμα γράψει το μάθημα.

Δεν το έχω γράψει ακόμα.

Πρέπει να έχεις γράψει το μάθημα ως το βράδυ.

Πρέπει να το έχεις γράψει ως το βράδυ.

Πιστεύω ότι θα έχεις πια γράψει το μάθημα ως το βράδυ.

Πιστεύω ότι θα το έχεις πια γράψει ως το βράδυ.

Ασκήσεις

- 1.** Καταλαβαίνετε αυτό το απόσπασμα από τον «Αργοναύτη» του Στρατή Μυριβήλη;
- Εγώ σα θα μεγαλώσω θα κυβερνώ ένα μεγάλο βαπόρι. Θα είναι άσπρο, κάτασπρο σα γλάρος. Θα έχει ένα ζωνάρι χρυσό, γύρω στην κουपाστή και θα ταξιδεύει στην Ιαπωνία, στα νησιά του ωκεανού. Θα παίρνει μέσα χίλιους επιβάτες και θα έχει τριακόσια πάλληκάρια διαλεκτά για τσούρμο. Εσένα θα σ'έχω για δεύτερο καπετάνιο. Θα έχει στην πλώρη, από τη μια και από την άλλη τ' όνομά του Αργώ, με μπρούντζινα γράμματα.
- 2.** Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων:
- Το προηγούμενο καλοκαίρι (αποφασίζω) (περνώ) μερικές μέρες στα Κύθηρα. Το λιμεναρχείο μας (πληροφορώ) ότι υπήρχε κάθε μέρα ένα ιπτάμενο πλοίο που (εκτελώ) το δρομολόγιο αυτό. Παρόλο που το εισιτήριο ήταν λίγο αλμυρό, το (αποφασίζω). Αγοράσαμε εισιτήριο από το πρακτορείο που είναι στην αποβάθρα και το πλοίο (ξεκινώ). Αλλά δεν (ξεμακραίνω) πολύ από το λιμάνι της Ζέας και (αρχίζω, πετώ).
- 3.** Να συμπληρώσετε τα κενά με τον παρακείμενο των ρημάτων στην παρένθεση:
- Τα μαθήματα από τις 22 Δεκεμβρίου. (τελειώνω)
 Δεν..... ποτέ με αεροπλάνο. (ταξιδεύω)
 Γύρισα χθες, αλλά δεν ακόμα τους φίλους μου. (συναντώ)
 Πού το αυτοκίνητό σας; Στο γκαράζ. (φυλάω)
 Εμείς τους πριν 15 ημέρες, αυτοί όμως δεν ακόμα το γράμμα μας. (γράφω, παίρνω)
 Η μητέρα μου ελληνικό φαγητό για τη φίλη μου από την Τσεχία. (μαγειρεύω)
 Μας είπε ότι το γύρο του κόσμου με το πλοίο. (κάνω)
 Σε τι ψόνια τόσα λεπτά; (ξοδεύω)
 Η θεατρική παράσταση εδώ και ένα τέταρτο της ώρας. (αρχίζω)
 από το σπίτι και δεν (φεύγω, κλειδώνω)
- 4.** Γράψτε τις προτάσεις στον υπερσυντέλικο:
- Ζητώ τη βοήθεια του γιατρού.
 Οδηγούμε προσεκτικά.
 Κολυμπώ πριν το φαγητό.
 Εξηγούν το μάθημα στο φίλο τους.
 Το πλοίο αναχωρεί για την Κρήτη.
 Σπαταλάει πολλά χρήματα.

Απαντάνε στα γράμματά σας.
Χρησιμοποιεί το λεξικό.
Δε γλεντάνε πολύ χωρίς παρέα.
Τηλεφωνώ από το γραφείο μου.
Ξυπνάω με μεγάλο πυρετό.
Γελούμε με το αστείο.

5. *Να συμπληρώσετε τα κενά διαλέγοντας το σωστό τύπο των ρημάτων στην πα-
ρένθεση:*

Μέχρι αύριο όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για το ταξίδι μας στην
Αμερική. (είχα πάρει, θα έχω πάρει, έχω πάρει)
Παρόλο που πολύ, έγγραφες πολύ άσχημα στο διαγωνισμό. (έχεις
δουλέψει, είχες δουλέψει, θα έχεις δουλέψει)
..... ότι η ομάδα του Παναθηναϊκού θα κερδίσει στον αγώνα της Κυ-
ριακής. (είχαν στοιχηματίσει, θα έχουν στοιχηματίσει, έχουν στοιχηματίσει)
Το αυτοκίνητο είναι χαλασμένο. το μέχρι την επόμενη
εβδομάδα; (έχετε διορθώσει, θα έχετε διορθώσει, είχατε διορθώσει)
Θέλω να ελπίζω ότι το σπίτι μας μέχρι το καλοκαίρι. (έχει τελειώσει,
είχε τελειώσει, θα έχει τελειώσει)
..... στο ξενοδοχείο τους αργά το βράδυ κουρασμένοι όταν χτύπησε το
τηλέφωνο. (έχουν γυρίσει, είχαν γυρίσει, θα έχουν γυρίσει)
Μην την περιμένεις. μόλις πριν από μισή ώρα. (θα έχει φύγει, είχε
φύγει, έχει φύγει)
..... καλά το σπίτι γιατί φεύγουμε για πολύ καιρό. (έχουμε κλείσει, είχαμε
κλείσει, θα έχουμε κλείσει)
..... το πρόσωπό του για το Καρναβάλι και δεν τον αναγνωρίσαμε. (έχει
βάψει, είχε βάψει, θα είχε βάψει)

6. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων:*

Η φίλη μου θέσεις στο θέατρο για την πρεμιέρα του έργου. (κρατώ)
Είχαμε μάθει κάτι γι' αυτό σας (πληροφορώ)
Δεν ήταν δυνατόν μας ; (ειδοποιώ)
Ελπίζω ότι δε το (ξεχνώ)
Ο προπονητής αυτός πολλούς από τους σημερινούς πρωταθλητές μας.
(προπονώ)
Για την πράξη του, η μητέρα του τον (τιμωρώ)
Οι Έλληνες τους Πέρσες στη ναυμαχία της Σαλαμίνας. (νικώ)

7. *Υποörte perfektum, plusquamperfektum a futurum exactum od tēchto sloves:*
αποτελώ, βρέχει, γελώ, δίνω, διψώ, κάνω, μαθαίνω, μπορώ, πέφτω, στέλνω

8. *Přeložte:*

Už před třemi hodinami jsem připravil zavazadla. Od rána jí už desetkrát telefonovali. Už jsi hotov s prací (už jsi skončil práci)? Byli jste někdy v Anglii? Viděli jste ten nový film? Viděli jsme ho včera. Když jsi mi telefonoval, už jsem byl pryč. Už poobědvali, když jsi přišel? Do zítřka na to určitě zapomene. Vrátiš se do jedné? Budeš to mít zařízeno do zítřka?

9. Dříve než se vrátíš, budu mít knihu přečtenou. Poslal jsi včera dopisy do ciziny? Zavřel jsi dveře dobře? Když matka přišla domů, měli už nádobí umyté. Přečetl jsi už knihu, kterou jsem ti půjčil? Kdy jsi ji dočetl? Představení už začalo, když přišli do divadla. Čekám, protože mi ještě netelefonovali. Až mi zatelefonují, hned odejdu. Měl jsem velký hlad (velmi jsem hladověl), protože jsem celý den nejedl.**10.** Řecko a moře

Řekové byli výbornými námořníky už ve starověku. Plavili se podél břehů a od ostrova k ostrovu. Ostrovy jsou blízko vedle sebe, tak můžeš vždy na obzoru vidět nějaký menší nebo větší ostrov. Lodě používali k obchodu i k válce. Slavnou námořní bitvu svedli u Salaminy s Peršany a později v řeckém národním povstání s Turky. Tam bojovali kapitáni z ostrovů Hydra a Spetses. Při plavbě kolem Peloponésu byl nebezpečný mys Tainaron. Tam ztroskotávalo mnoho lodí, proto tam byl chrám boha moře Poseidóna. Archeologové vyzdvihli z moře sochu tohoto boha vysokou 2 m u mysu Artemision na Euboi spolu s jinými sochami. Řekové z ostrovů byli rybáři nebo lovci hub. Známí byli lovci hub z ostrova Kalymnos. Život námořníků, rybářů a lovců hub se stal tématem mnoha řeckých povídek. Nejznámější jsou povídky A. Karkavitsase „Vyprávění (slova) lodní přídě“. Dnes jezdí v létě na ostrovy mnoho turistů ze zahraničí, protože tu vždy vane příjemný větrík a není zde tak horko jako v Aténách.

11. *Dialog:*

A: Podívej se na mapu Řecka a řekni mi něco o jeho zeměpisné poloze.

B: Řecko se nachází na jižní části Balkánského poloostrova. Na severu hraničí s Albánií, s bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, s Bulharskem a s Tureckem. Na západní straně je omýváno Jónským mořem, na východě Egejským mořem, mezi Krétou a africkými břehy je na jihu Libyjské moře. To ukazuje význam moře pro Řecko.

A: Které významné řecké ostrovy znáš?

B: Největší řecký ostrov je Kréta s hlavním přístavem Iraklion. Zde je významné archeologické muzeum s minojskými památkami. Blízko Iraklia je minojský palác Knóssos. Blízko Atén jsou ostrovy Euboia, Salamis, Poros a Hydra. Ze souostroví jsou významné Kyklady s Mykónem a Délem, Sporady a Dodeka-

nésos s ostrovy Rhodos a Kós. Velmi zajímavý je výlet na ostrov Thérou s podmořskou sopkou. Turisté se tu mohou koupat v teplé mořské vodě.

A: Jak se turisté dopravují na ostrovy?

B: Dnes často letadly, ale romantičtější je cesta lodí od ostrova k ostrovu a nejromantičtější je plavba vlastní jachtou, na níž můžeme strávit celé týdny nebo i celé léto. Na krátký výlet můžeme jet z Pirea rychlými vznášedly, zvanými „delfini“. Jimi se za čtyři a půl hodiny dostaneme až na ostrov Kythéro u jižního Peloponésu.

Εμβατήριο του Ωκεανού (απόσπασμα)

Γιάννης Ρίτσος

Οι γέροι ναυτικοί
που δεν έχουν καΐκι, που δεν έχουν πια δίχτυ
κάθονται στο βράχο
και καπνίζουν την πίπα τους
ταξίδια, σκιά και μετάνοια.
Όμως εμείς
δεν ξέρουμε τίποτα
απ' τη στάχτη στη γεύση του ταξιδιού.
Ξέρουμε το ταξίδι
και το γλαυκό ημικύκλιο του ορίζοντα
που 'ναι σαν τ' άγριο φρύδι
θαλασσινού θεού.
Πηδάμε στις βάρκες
λύνουμε τα σκοινιά και τραγουδάμε τη θάλασσα
κοιτώντας το ασημένιο σύννεφο
πλάι στ' ανοιξιάτικο φεγγάρι.
Ποια διαμαντένια πολιτεία κοιμάται πίσω απ' τα βουνά;
Ποια φώτα τρέμουν πέρα στη νύχτα
και μας φωνάζουν;
Ακούσαμε το τραγούδι της θάλασσας
και δε μπορούσαμε πια να κοιμηθούμε.
Μητέρα,
μη μου κρατάς το χέρι.

κοιτώντας – nesklonné participium presenta slovesa κοιτώ; να κοιμηθούμε – konjunktiv aoristu pasivního slovesa κοιμάμαι

Jannis Ritsos (*14. 5. 1909 Monemvasia, †11. 11. 1990 Atény), významný novověcký básník a dramatik, hojně překládaný do světových jazyků. Do češtiny byla přeložena jeho Sonáta měsíčního svitu (1976) a jiné básně.

Λεξιλόγιο

άδεια, η svolení, souhlas; oprávnění, licence; volno, dovolená
άκρο, το okraj; *πřen.* krajnost, výstřednost; vrchol, optimum
ακρωτήριο, το mys
αλμυρός, -ή, -ό přesolený, hodně slaná; *πřen.* drahý, nákladný
Αμβούργο, το Hamburg
αναχωρώ, (-είς) odcházím, odjíždím, vzdaluji se
αποικία, η osada, kolonie
βαπόρι, το parník
βράχος, ο skály
γεύση, η (εις) chuť, příchut'; ochutnání
γεωφυσικός, -ή, -ό geofyzikální
γλάρος, ο racek; chamtivec, nenasyta
γλαυκός, -ή, -ό blýskavý, zářící; světle modrý, blankytný; modrooký
γυρεύω hledám, sháním
γύρος του κόσμου, ο cesta kolem světa
διαλεκτός, -ή, -ό elitní, vybraný; vyvolený
διαμαντένιος, -α, -ο diamantový
διατηρώ (-είς), -ούμαι zachovávám, uchovávám, udržuji
δίχτυ, το síť; *πřen.* past
δρομολόγιο, το cesta, jízdní řád
εκτελώ (-είς), -ούμαι vykonávám, provádím, uskutečňuji
εμβατήριο, το skladba do pochodu, pochod
ζωνάρι, το pás, popruh, opasek

Θράκη, η Thrákie
Ιαπωνία, η Japonsko
ίπταμαι létám, vznáším se
ιπτάμενος, -η, -ο létající, vznášející se; letecký
καρναβάλι, το masopust
καρνάβαλος, ο karneval
κιόλας už, již
κοιμάμαι (κοιμούμαι) spím
κόλπος, ο záliv, zátoka
κουπαστή, η opěrka na veslo; nejvyšší část lodních boků
Κύθηρα, τα Kythéra
κυριαρχώ (-είς), -ούμαι panuji, ovládám, dominuji
λεξικό, το slovník
λιμεναρχείο, το přístavní úřad
μεγαλώνω zvětšuji (se); vyrůstám; *πřen.* zveličuji; *πřen.* odchovávám, vychovávám
Μεσόγειος, η Středozemní moře
μετακομίζω převážím, přepravuji; stěhuji se
μετανάστης, ο vystěhovalec, přesídlenec, imigrant
μετάνοια, η pokání, kajícnost, lítost, satisfakce
μπρούντζινος, -η, -ο bronzový
ναυμαχία, η námořní bitva
ναυτικός, ο námořník
νησιώτης, ο ostrovan

ξεκινώ (άω) nastupuji (cestu); začínám,
rouštím se do něčeho
ξενιτιά, η cizina

ολογάλανος, -η, -ο sytě modrý
ολόγυρα kolem dokola, okolo, všude
kolem

ολόγυρος, -η, -ο kruhový, obklopující
ορεινός, -ή, -ό horský, hornatý
ορίζοντας, ο obzor, horizont; *πřen.*
rozhled

παίρνω την απόφαση rozhoduji se
παλληκάρη, το mladý (statečný) muž
περίφημος, -η, -ο proslulý, věhlasný;
skvělý

πίπα, η pípa; dýmka; velký sud

πλώρη, η příď (lodi)

πλωτός, -ή, -ό splavný, plovoucí

πολιτεία, η město, země, stát; státní
zřízení

ποτάμι, το řeka

πρακτορείο, το agentura

πράξη, η (εις) čin; praxe, zkušenost

προπονητής, ο cvičitel, trenér, instruktor

προπονώ (-είς), -ούμαι cvičím, trénuji
πρωταθλητής, ο přeborník, šampión

Σαλαμίνα, η Salamina

σκιά, η stinné místo; besídka

σκοινί, το (σχοινί) provaz

σπάταλος, -η, -ο plýtvající, marnotratný

σπαταλώ (άω), -ιέμαι plýtvám, hodně
utrácím

στάχτη, η popel

στεριά, η pevnina, souš, kontinent

στοιχηματίζω uzavírám sázku, sázím
se; zavazuji se

συνήθεια, η zvyk, zvyklost, obyčej

σχηματίζω, -ομαι schematizuji, utvá-
řím, formuji

τσούρμο, το zástup (zpravidla děti);
osádka lodi

υπερσυντέλικος, ο jaz. plusquamper-
fektum, předminulý čas

φτάνω přicházím, přijíždím, dostávám
se; doháním; stačím (o množství)

χερσόνησος, η poloostrov

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Τα κάνω θάλασσα.

Έφαγε τη θάλασσα με το κουτάλι.

Να δούμε τι ψάρια θα πιάσεις.

Ψαρεύω σε θολά νερά.

Βούλιαξαν τα πλοία μου.

Dělám nepořádek, zmatek.

Je zkušený námořník.

Uvidíme, co dokážeš.

Lovit v kalných vodách.

Mám špatnou náladu.

Εικοστό τρίτο μάθημα

Κοινωνικές επαφές

Οι Έλληνες είναι πολύ κοινωνικοί άνθρωποι. Αν και οι εργαζόμενοι, βρίσκουν πάντα καιρό για ξεκούραση ή να κάνουν πράγματα που τους ευχαριστούν.

Οι πιο νέοι νιώθουν χαρά με τα πάρτι, το χορό, το τραγούδι. Στην επαρχία συνηθίζουν να κάνουν βόλτα με την παρέα τους στην κεντρική πλατεία ή στην παραλία. Οι μεγαλύτεροι περνούν ευχάριστα τα απογεύματα στο καφενείο της γειτονιάς. Εκεί παίζουν τάβλι και συζητούν για διάφορα θέματα, κυρίως για την πολιτική και τον αθλητισμό. Τα βράδια πηγαίνουν οικογενειακά σε κάποια ταβέρνα. Οι Έλληνες εκτός από τις μεγάλες γιορτές, θρησκευτικές και εθνικές, βρίσκουν πάντα την ευκαιρία για να συναντήσουν τις οικογένειές τους ή «να το ρίξουν έξω» με τους φίλους και γνωστούς τους. Γιορτάζουν περισσότερο την ονομαστική γιορτή παρά τα γενέθλιά τους. Μερικά ονόματα όπως το Μαρία, Ελένη, Γιώργος, Νίκος, είναι τόσο κοινά που τις μέρες αυτές τα ζαχαροπλαστεία και τα ανθοπωλεία έχουν μεγάλο τζίρο. Όλοι οι προσκεκλημένοι προσφέρουν κάτι σ' αυτόν που έχει τη γιορτή του και δε φτάνουν με άδεια χέρια, όπως λένε. Αλλά και πολλοί εύχονται από το τηλέφωνο που χτυπάει αδιάκοπα. Μεγάλη σημασία δίνουν επίσης οι Έλληνες στο γάμο και στα βαφτίσια. Παρ' όλο που έχει αναγνωριστεί ο πολιτικός γάμος, οι Έλληνες προτιμούν το θρησκευτικό γάμο στην εκκλησία.

Και στις δύο αυτές γιορτές καλούνται όλοι οι συγγενείς, γνωστοί και φίλοι. Η εκκλησία γεμίζει από λουλούδια, ψαλμωδίες και ευχές των καλεσμένων που φτάνουν και τα 300 άτομα. Στο τέλος του μυστηρίου, προσφέρεται σε όλους η γνωστή μπομπονιέρα, δηλαδή γλυκά αμύγδαλα τυλιγμένα σε ωραίο ύφασμα ή σε πορσελάνη. Έπειτα ακολουθεί δεξίωση με άφθονο φαγητό, ποτό, μουσική και τραγούδι που κρατάει μέχρι τις πρωινές ώρες.

Διάλογος

- A – Θεέ μου! Τι θόρυβος είναι αυτός;
B – Θα πάω στο μπαλκόνι να δω τι συμβαίνει. Ποπό! Έλα να δεις. Κόσμος, φασαρία, τραγούδια, σφυρίχτρες. Γίνεται του Κουτρούλη ο γάμος, σου λέω.
A – Μα γιατί;
B – Γιατί τελείωσε ο ποδοσφαιρικός αγώνας μεταξύ Ολυμπιακού και Παναθηναϊκού για το πρωτάθλημα Ελλάδας και οι οπαδοί του Ολυμπιακού, που νίκησε η ομάδα τους, τώρα πανηγυρίζουν.

Γραμματική

Nepravidelné stupňování adjektiv (παραθετικά ανώμαλων επιθέτων)

θετικός	συγκριτικός	υπερθετικός	απόλυτος υπερθετικός
καλός	καλύτερος	ο καλύτερος	άριστος
μεγάλος	μεγαλύτερος	ο μεγαλύτερος	μέγιστος
πολύς	περισσότερος	ο περισσότερος	πλείστος
κακός	χειρότερος	ο χειρότερος	χείριστος
άσημος	χειρότερος	ο χειρότερος	χείριστος
γέρος	γεροντότερος	ο γεροντότερος	—
απλός	απλούστερος	ο απλούστερος	απλούστατος
μικρός	μικρότερος	ο μικρότερος	ελάχιστος
λίγος	λιγότερος	ο λιγότερος	ελάχιστος

Stupňování příslovcí (παραθετικά επιρρημάτων)

	θετικός	συγκριτικός	υπερθετικός
ωραίος	ωραία	ωραιότερα πιο ωραία	ωραιότατα πολύ ωραία
βαρύς	βαριά	βαρύτερα πιο βαριά	βαρύτατα πολύ βαριά
καλός	καλά	καλύτερα πιο καλά	άριστα πολύ καλά
ευγενής	ευγενώς	ευγενέστερα πιο ευγενώς	ευγενέστατα πολύ ευγενώς
πεισματάρης	πεισματάρικα	πιο πεισματάρικα	πολύ πεισματάρικα
περίεργος	περίεργα	πιο περίεργα	πολύ περίεργα
λυπημένος	λυπημένα	πιο λυπημένα	πολύ λυπημένα

Πρὶςλοῦντσε **οδῶζενά** **οδ** **αδ** **κτῶν** **να** **-ος, -α, -ο; -ιος, -ια, -ιο; -ύς, -ιά, -ύ** **se tvoří pomocí koncovky -α, tvarem se tedy rovná nominativu plurálu neutra těchto adjektiv.** Podobně se tvoří i komparativ a superlativ příslovci od komparativu a superlativu příslušného adjektiva. **Πρὶςλοῦντσε** **αδ** **κτῶν** **se syntetickým i analytickým stupňováním lze rovněž stupňovat synteticky i analyticky pomocí příslovce πιο 'více' v komparativu a πολύ 'velmi' v superlativu. Ostatní příslovce mají pouze analytické stupňování.**

Některé zvláštnosti:

πολύ	περισσότερο, πιο πολύ	πάρα πολύ, το πολύ
λίγο	λιγότερο, πιο λίγο	ελάχιστα, πολύ λίγο, το λιγότερο
νωρίς	νωρίτερα	το νωρίτερο
ύστερα	υστερότερα	
μπρος	μπροστούτερα	
γρήγορα	γρηγορότερα	το γρηγορότερο
αργά	αργότερα	το αργότερο

Stupňovací příslovce πάρα nelze používat samostatně. Zesiluje superlativ. Stojí před příslovcem: **πάρα πολύ, ευχαριστώ πάρα πολύ, πάρα πολύ ωραίος, πάρα πολύ ακριβός** a někdy i před jinými slovy: **το ξέρει και το πάρα ξέρει** 'ví to velmi, velmi dobře'.

Nesmíme zaměňovat příslovce πάρα se srovnávací spojkou παρά 'než':

Καλύτερα αργά παρά ποτέ.

Lépe pozdě než nikdy.

Μου αρέσει να μιλώ ελληνικά παρά να τα γράφω.

Raději řecky mluvím, než píšu.

Προτιμώ να διαβάζω παρά να βλέπω τηλεόραση.

Raději čtu, než bych se díval na televizi.

Από το να βλέπω τηλεόραση προτιμώ να διαβάζω.

Před díváním na televizi dávám přednost četbě.

Další významy předložky παρά:

1) 'přes'

παρά τη θέλησή μου

proti mé vůli

παρ' όλο που ...

přesto, že ...

παρ' όλο που δεν ήρθε

přesto, že nepřišel

2) 'při, vedle, u'

παρά τη θάλασσα

u moře

μέρα παρά μέρα

den po dni, obden

3) παρά λίγο 'málem'

❖ Vícekmenná slovesa βλέπω, βρίσκω, λέγω, πηγαίνω

Některá řecká slovesa mají jiný kmen v přítomnosti a jiný v aoristu. Od přítomného kmene se tvoří všechny trvalé časy, od aoristového kmene všechny dokonavé časy.

βλέπω

trvalé časy	přítomný kmen:	βλεπ-
přezens	βλέπω	
paratatikos	έβλεπα	
futurum trvalé	θα βλέπω	
konjunktiv	να βλέπω	
dokonavé časy	aoristový kmen:	δ-
aorist	είδα	
futurum dokonavé	θα δω	θα δούμε
	θα δεις	θα δείτε
	θα δει	θα δουν
konjunktiv dokonavý	να δω	να δούμε
	να δεις	να δείτε
	να δει	να δουν
aparemfato	δει	
perfektum	έχω δει	έχουμε δει
	έχεις δει	έχετε δει
	έχει δει	έχουν δει
plusquamperfektum	είχα δει	είχαμε δει
futurum exactum	θα έχω δει	θα έχουμε δει
imperativ aoristu	δες	δείτε (δέστε)

Aorist είδα vznikl z *έφιδα, po zániku *f* (digamma) augment ε+ι > ει.

βρίσκω

trvací čas	prézentní kmen:	βρίσκ-
présens	βρίσκω	
paratatikos	έβρισκα	
futurum trvací	θα βρίσκω	
konjunktiv	να βρίσκω	

dokonavé čas	aoristový kmen:	βρ-
aorist	βρήκα	
futurum dokonavé	θα βρω	θα βρούμε
	θα βρεις	θα βρείτε
	θα βρει	θα βρουν
konjunktiv dokonavý	να βρω	να βρούμε
	να βρεις	να βρείτε
	να βρει	να βρουν
aparemfato	βρει	
perfektum	έχω βρει	έχουμε βρει
	έχεις βρει	έχετε βρει
	έχει βρει	έχουν βρει
plusquamperfektum	είχα βρει	είχαμε βρει
futurum exactum	θα έχω βρει	θα έχουμε βρει
imperativ aoristu	βρες	βρείτε (βρέστε)

Aorist βρήκα vznikl z tvaru *εὔρηκα, po odpadnutí augmentu: βρήκα.

λέγω

trvací časý	prézentní kmen:	λέγ-
présens	λέ(γ)ω	
paratatikos	έλεγα	
fúturum trvací	θα λέ(γ)ω	
konjunktiv	να λέ(γ)ω	

dokonavé časý	aoristový kmen:	π-
aorist	είπα	
fúturum dokonavé	θα πω	θα πούμε
	θα πεις	θα πείτε
	θα πει	θα πουν
konjunktiv dokonavý	να πω	να πούμε
	να πεις	να πείτε
	να πει	να πουν
aparemfato	πει	
perfektum	έχω πει	έχουμε πει
	έχεις πει	έχετε πει
	έχει πει	έχουν πει
plusquamperfektum	είχα πει	είχαμε πει
fúturum exactum	θα έχω πει	θα έχουμε πει
imperativ aoristu	πες	πείτε (πέστε)

Aorist είπα vznikl z *έφεπα, po zániku *f* augment ε+ε > ει.

πηγαίνω (πάω)

trvací časý	prézentní kmen:	πηγαίν-
présens	πηγαίνω	
paratatikos	πήγαινα	
futurum trvací	θα πηγαίνω	
konjunktiv	να πηγαίνω	

dokonavé časý	aoristový kmen:	πα-
aorist	πήγα	
futurum dokonavé	θα πάω	θα πάμε
	θα πας	θα πάτε
	θα πάει	θα πάνε
konjunktiv dokonavý	να πάω	να πάμε
	να πας	να πάτε
	να πάει	να πάνε
aparemfato	πάει	
perfektum	έχω πάει	έχουμε πάει
	έχεις πάει	έχετε πάει
	έχει πάει	έχουν πάει
plusquamperfektum	είχα πάει	είχαμε πάει
futurum exactum	θα έχω πάει	θα έχουμε πάει
imperativ aoristu	—	πάτε, πηγαίνετε

2. os. sg. imperativu aoristu nahrazuje imperativ prézentu πήγαινε.

Ασκήσεις

1. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των επιθέτων:*

Το βιβλίο είναι φίλος του. (καλός)

..... τρόπος για να τη δεις είναι να της τηλεφωνήσεις. (απλός)

Διαθέτουν χρόνο για τις κοινωνικές τους επαφές. (λίγος)

Η θερμοκρασία σήμερα θα φτάσει στους 40 °K και η στους 32° βαθμούς. (μεγάλος, μικρός)

..... πληροφορίες για το ταξίδι σας θα σας πουν στα τουριστικά γραφεία. (πολύς)

Άκουσα γι'αυτές λόγια. (κακός)

Αν και που είναι διάσημος έχει τρόπους. (απλός)

Ο Βασίλης είναι παιδί τους. (μικρός)

Προτιμώ τα εστιατόρια με κόσμο. (λίγος)

Είναι του χωριού. Είναι 102 χρονών. (γέρος)

Δε συμπαθώ τον άντρα φίλης μου. (καλός)

Στην Ολλανδία θα δείτε συλλογή έργων του Βαν Γκογκ. (μεγάλος)

Στη Θεσσαλονίκη και στην Καστοριά μπορεί να βρει κανείς βυζαντινές εκκλησίες. (πολύς)

Σήμερα οι θάνατοι μικρών παιδιών είναι από άλλοτε. (λίγος)

Στα μέσα συγκοινωνίας πρέπει οι νέοι να παραχωρούν τη θέση τους σε (γέρος)

2. *Να βάλετε τα επιρρήματα στο σωστό βαθμό:*

Ο παππούς περπατάει από τον πατέρα μου. (βαριά)

Έλα στο σπίτι μετά τις οκτώ το βράδυ. (καλά)

Αγαπώ τις κωμωδίες από τις τραγωδίες. (πολύ)

Όσοι φοιτητές πήγαν στην Ελλάδα μιλάνε ελληνικά. (ωραία)

Έφυγε για τη δουλειά του. (γρήγορα)

Φώναξε Δεν σε ακούω καθόλου. (δυνατά)

Η φίλη μου μου είπε ότι σήμερα θα ξυπνήσει από τις 8. (νωρίς)

Ποια γλώσσα μιλάνε τώρα στον κόσμο; (πολύ)

Κοιμάται και δε θέλω να τον ξυπνήσω. (βαθιά)

Οι γυναίκες σήμερα μαγειρεύουν τα φαγητά και από άλλοτε. (γρήγορα, εύκολα)

..... θα μετανιώσεις γι' αυτό που κάνεις. (αργά)

Μου μιλάει πάντα (ευγενής)

Πέρασαν στη γιορτή του Γιάννη. (ωραία)
 δε θα βρουν θέσεις στην ταβέρνα. (ύστερα)
 Θα ήταν εάν μου το είχες πει (καλά, μπρος)
 Μια ελληνική παροιμία λέει: «..... να σου βγει το μάτι, παρά το όνομα.» (καλά)

3. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων:*

Έχω σου πολύ συνταρακτικά νέα. (λέω – απλή υποτακτική)
 Εμείς (σου) να μας περιμένεις μέχρι τις οκτώ. (λέω – υπερσυντέλικος)
 Τα παιδιά την παραμονή των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς συνηθίζουν τα κάλαντα. (λέω – συνεχής υποτακτική)
 Είμαι περίεργος τι μου γι' αυτό που έκαναν. (λέω – απλός μέλλοντας)
 Του και του να προσέξει. (λέω, ξαναλέω – αόριστος)
 Σου ότι θα είμαστε ειλικρινείς μεταξύ μας. (λέω – παρακείμενος)
 Από τότε που έφυγε την ησυχία μου. (βρίσκω – παρακείμενος)
 και μια σωστή δικαιολογία. (βρίσκω, λέω – προστακτική)
 Πού τώρα λεπτά; Η Τράπεζα είναι κλειστή. (βρίσκω – απλή υποτακτική)
 Στην Αίγυπτο οι αρχαιολόγοι πολύ ενδιαφέροντα ευρήματα. (βρίσκω – παρακείμενος)
 αυτό το σπάνιο βιβλίο που έψαχνα εδώ και πολύ καιρό. (βρίσκω – αόριστος)
 Φέτος το καλοκαίρι λέμε διακοπές στην Κω. (πηγαίνω – απλή υποτακτική)
 Αύριο οι μαθητές στο Ιστορικό Μουσείο με το δάσκαλό τους. (πηγαίνω – απλός μέλλοντας)
 τώρα γιατί μετά θα είναι αργά. (πηγαίνω – προστακτική)
 Κάθε Κυριακή με τα πόδια ως το Λυκαβηττό. (πηγαίνω – ενεστώτας)
 Χθες στη βιβλιοθήκη αλλά ήταν κλειστή. (πηγαίνω – υπερσυντέλικος)

4. Καταλαβαίνετε τη σήλη των Κοινωνικών από τις ελληνικές εφημερίδες;

Μέλλοντες γάμοι

Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ, του Πέτρου και της Μαρίας το γένος Κιούση, που γεννήθηκε στη Θάσο και κατοικεί στη Θεσσαλονίκη και η ΣΥΛΒΙΑ ΧΟΣΚΟΒΑ, του Γιαν και της Μόνικας το γένος Νοβάκοβα, που γεννήθηκε στην Τσεχοσλοβακία και κατοικεί στη Θεσσαλονίκη, πρόκειται να παντρευτούν και ο γάμος τους θα γίνει στη Θεσσαλονίκη.

Δωρεές

Η Εθνική Τράπεζα Ελλάδας κατέθεσε απευθείας μεγάλη χρηματική δωρεά για τις ανάγκες των παιδιών των παιδικών χωριών SOS Ελλάδας, τα οποία και την ευχαριστούν.

Κηδείες

Τον αγαπημένο μας σύζυγο, πατέρα και παππού ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΤΣΟΚΑ, δικηγόρο, ετών 65 κηδεύουμε αύριο, Δευτέρα και ώρα 3 μ. μ. από τον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου Κυψέλης.

Η σύζυγος: Ιωάννα.

Τα τέκνα: Γεωργία και Βασίλης.

Τα εγγόνια: Δημήτρης και Άννα.

Ευχαριστήρια

Ευχαριστούμε θερμά όλους για τη συμπαράσταση στο βαρύ πένθος για την απώλεια της πολυαγαπημένης μας μητέρας και αδελφής ΕΛΕΝΗΣ ΚΟΡΝΑΡΟΥ. Η οικογένεια Θεμιστοκλή Κορνάρου.

5. *Νησιώτικο δημοτικό τραγούδι (Ελληνικά τώρα 2+2 σελ. 165)*

Το γιαλό-γιαλό πηγαίνω, (πέστε το ματάκια μου),
την αγάπη μου να βρω, (πέστε πως το λέω κι εγώ).

Μα επήγα και τη βρήκα, (πέστε το ματάκια μου)
σ' ασημένιον αργαλειό, (πέστε πως το λέω κι εγώ).

Της μιλώ, δε μου μιλάει, (πέστε το ματάκια μου),
της μιλώ, δε μου μιλεί, (Βάσω μου η βασιλική).

Πού 'σουν, ξένε, κι ήρθες τώρα; (πέστε το ματάκια μου),
πού ήσουνα τόσον καιρό; (πέστε πως το λέω κι εγώ).

6. *Přeložte:*

Napsal diktát hůře než ty. Přijdu nejpozději v 10 hodin večer. Vezmi s sebou nejméně 1000 korun. Je těžce zraněný. Jeho syn dostával ve škole vždy známku velmi dobře. Příště mluv slušněji. Zítřa přijdu později. Přijdu nejdříve v 5 hodin. Nemůžeme jet rychleji než 40 km za hodinu. Přesto, že Jiří nepřišel, bavili jsme se dobře.

7. Raději zůstaneme (abychom zůstali) v neděli doma, než bychom jeli na výlet. O víkendech raději jezdíme na venkov, než bychom zůstávali ve městě zamoře-

ném smogem. Dáváš přednost tomu, abys o prázdninách cestoval nebo raději zůstáváš doma? Utíkal tak rychle, že málem upadl. Raději pojďme domů, než abychom tu déle ztráceli čas. Nechod' už hlouběji do vody. Slunce krásně svítilo.

8. Co jsi tam viděl, dřive než jsi odešel? V Řecku jsem viděl mnoho krásných památek. Co ti řekl, že jsi tak smutný? Uvidíme, zda budu moci přijít. Našel jsem v Praze dobrou práci, teď abych ještě našel byt. Řekl jsi mu to už?
9. Našel jsi už tu knihu, kterou jsi hledal? Nemohu najít své brýle, hledám je už celý den. Chci ti říci něco důležitého. Pojďme, je pozdě. Řeknu ti to zítra, dnes spěchám a nemám čas. Říkal jsem ti to často. Vidám ho každé ráno, když jdu do práce. Kam šel? Najdi mi dnes ten nový slovník, který jsme koupili včera. Řekni mu, ať na mne čeká dnes odpoledne. Jděte domů brzy. Už jsi viděl ten nový film? Řekni mu to, dřive než se vrátíš. Podívej se, přichází! Kde vás najdeme v neděli večer?
10. Společenský styk

Při různých setkáních je důležité znát pravidla společenského styku, oslovení a pozdravy. Zpravidla oslovujeme lidi, které blíže neznáme, slovy „pane“ nebo „paní“ spolu s jejich příjmením. V práci můžeme použít i oslovení „pane kolego, paní kolegyně“. Za prokázání laskavosti děkujeme prostým „děkuji“ nebo „děkuji mnohokrát“ či „jsem vám velmi vděčen“. My na takové poděkování odpovíme slovy „to nestojí za řeč“, „je to maličkost“. V cizině se často musíme ptát na radu. V tomto případě je zdvořilé začít „byl byste tak laskav...“ nebo „mohu vás o něco požádat, rád bych se vás zeptal...“. Omlouváme se slovem „promiňte“. Představujeme se větou „dovolte, abych se představil“, představuje-li někdo nás, odpovídáme „těší mne“. V Řecku mnohokrát za den uslyšíte oslovení „Co děláte?“, neptají se vás však, co opravdu děláte, ale jak se vám daří. Odpovídáte samozřejmě „Děkuji, dobře, a vám?“ Řekněme si ještě dva výrazy: „blahopřeji“ a „upřímnou soustrast“. Je dobře znát zvyklosti společenského styku v cizí zemi, protože někdy mohou být odlišné od našich zvyklostí.

Χριστούγεννα

Χριστούγεννα, Πρωτόγεννα, πρώτη εορτή του χρόνου.
 Για βγάλτε, δείτε, μάθετε, όπου Χριστός γεννάται.
 Γεννάται κι ανατρέφεται με μέλι και με γάλα.
 Το μέλι τράγουν άρχοντες, το γάλα οι αφεντάδες.
 Ανοίξτε τα κουτάκια σας τα κατακλειδωμένα
 και δώστ' εμάς τον κόπον μας απ' το χρυσό πουγγί σας.
 Καλά Χριστούγεννα!

Λεξιλόγιο

αδιάκοπος, -η, -ο nepřetržitý, ustavičný

αμύγδαλο, το mandle

ανατρέφω, -ομαι vychovávám; žívím

ανθοπωλείο, το květinářství

απευθείας přímo, nezprostředkovaně

απώλεια, η ztráta; úbytek, únik, škoda

αφέντης, ο pán, panovník, vladař

άφθονος, -η, -ο hojný, vydatný, mnohý

βάφτιση, η (εις) křest

γάλα, το mléko

γένος, το rod, původ

γιαλό-γιαλό podél pobřeží

δεξίωση, η (εις) stisknutí pravice; přivítání; recepce, hostina

διάσημος, -η, -ο zřetelný, jasný; průzračný; přen. skvělý, věhlasný

δικαιολογία, η důvod, důkaz; omluva; výmluva, záminka

δωρεά, η darování, věnování, dar; donace, nadace

επαφή, η hmat, dotyk; přen. kontakt, styk, vztah

ευχαριστήριος, -α, -ο děkonný, děkonnací

ησυχία, η klid, ticho, pokoj

θερμός, -ή, -ό teplý, horký; přen. srdečný, vroucný

καθημερινότητα, η všednost, každodennost,

καλεσμένος, -η, -ο pozvaný

κατακλειδωμένος, -η, -ο dobře, bezpečně uzavřený

καταπίπτω (καταπέφτω) padám, řítím se, hroutím se

κηδεία, η pohřeb, pohřební ceremonie; smuteční průvod

κηδεύω konám pohřeb, pohřbívám

Λυκαβηττός, ο Lykabéttos

μέλι, το med

μέσα συγκοινωνίας, τα dopravní prostředky

μετανοώ zříkám se, lituji; kaji se

μπομπονιέρα, η bonboniera

μυστήριο, το mystérium, obřad; záhada, tajemství

ξαναλέω opakuji, znovu říkám

ξεκούραση, η (εις) odpočinek; klid

Ολλανδία, η Holandsko

οπαδός, ο přívrženec, sympatizant, stoupenec; fanoušek

πανηγυρίζω oslavuji, raduji se; jásám

παραχωρώ (-είς) přenechávám; propůjčuji

πορσελάνη, η porcelán

ποτό, το pítí, nápoj

πουγκί, το měšec, tobolka; peněžní úspora

προσκεκλημένος, ο pozvaný, host

πρωτάθλημα, το mistrovství, šampionát

πρωτόγεννα, τα první zrození, první potomek

συγχαρητήρια, τα gratulace

συλλογή, η sbírka, soubor; úvaha

συλλοπητήρια, τα soustrast; vyjadřuji upřímnou soustrast

συμπαθώ (-είς) sympatizuji; mám rád, mám v oblibě

συμπαράσταση, η (εις) podpora; projevení podpory

συνταρακτικός, -ή, -ό otřásající, rozrušující, strhující

σφυρίζω pískám, hvízdám, svištím
σφυρίχτρα, η píšťalka

τάβλι, το stolní společenská hra, lurč,
triktrak

τέκνο, το dítě

τζίρος, ο tržba, obrat

τυλιγμένος, -η, -ο zabalený; obalený,
omotaný

ύστερα později, potom, příště

χρηματικός -ή, -ό peněžní, finanční

ψαλμωδία, η psalmodie, zpěv žalmů,
přen. bezduché opakování, reptání

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Γίνεται του Κουτρούλη ο γάμος – χαλάει
ο κόσμος.

Τρελός παπάς τον βάφτισε.

Το ρίχνω έξω – θέλω να διασκεδάσω, να
ξεχάσω την καθημερινότητα.

Ο μεγάλος τζίρος – το μεγάλο κέρδος.

Σας είμαι πολύ ευγνώμων.

Δεν είναι τίποτα.

Δεν αξίζει συζήτηση.

Δεν αξίζει τίποτα.

Επιτρέψτε μου να συστηθώ.

Χαίρομαι πολύ.

Κύριε συνάδελφε ...

To je konec světa.

Je blázen. Nemá rozum.

Hodím to za hlavu.

Velký zisk.

Jsem vám velmi vděčen.

To je maličkost.

To nestojí za řeč.

To nestojí za řeč.

Dovolte, abych se představil.

Těší mne.

Pane kolego ...

Στη γιορτή λέμε: «Χρόνια πολλά», «Και του χρόνου».

Στα γενέθλια λέμε: «Να τα εκατοστήσεις», «Να ζήσεις», «Να φτάσεις στην ηλικία
των εκατό χρονών».

Στη βάφτιση λέμε: «Να σας ζήσει».

Στο γάμο λέμε: «Να ζήσετε», «Ευτυχισμένοι», «Συγχαρητήρια».

Στην κηδεία λέμε: «Συλλυπητήρια».

Εικοστό τέταρτο μάθημα

Ο χάρτης της Ελλάδας

Η Ελλάδα καταλαμβάνει το νότιο άκρο της Βαλκανικής χερσονήσου που βρέχεται από τις θάλασσες της Μεσογείου (Αιγαίο και Ιόνιο πέλαγος) και μόνο προς βορρά συνορεύει με την Αλβανία, τη Δημοκρατία των Σκοπίων και τη Βουλγαρία. Είναι χώρα κυρίως ορεινή με ψηλότερο βουνό, τον Όλυμπο (2917 μ.). Οι πεδιάδες της είναι μικρές και η σπουδαιότερη από αυτές είναι η πεδιάδα της Θεσσαλίας. Οι ελληνικές ακτές έχουν μεγάλο μήκος και σχηματίζουν πολλούς κόλπους που αποτελούν καλά φυσικά και εμπορικά λιμάνια, όπως της Θεσσαλονίκης, του Πειραιά και της Πάτρας.

Στην Ελλάδα υπάρχουν περίπου 3000 νησιά που σχηματίζουν 8 συγκροτήματα. Τα μεγαλύτερα είναι η Κρήτη και η Εύβοια.

Οι ποταμοί στην Ελλάδα είναι μικρού μήκους και οι περισσότεροι έχουν τις πηγές τους έξω από τα σύνορα της χώρας, π. χ. Έβρος, Νέστος, Στρυμόνας.

Το κλίμα είναι μεσογειακό. Το καλοκαίρι είναι ξηρό και θερμό ενώ ο χειμώνας είναι σύντομος, βροχερός και ήπιος. Το χιόνι στη Ν. Ελλάδα είναι μάλλον σπάνιο.

Ο πληθυσμός της Ελλάδας, μετά την τελευταία απογραφή, φθάνει τα 11 εκατομμύρια κατοίκους. Στην Αθήνα που είναι ενωμένη με τον Πειραιά ζουν 4 000 000 περίπου κάτοικοι.

Η Ελλάδα που επίσημα φέρει την ονομασία Ελληνική Δημοκρατία έγινε ανεξάρτητο κράτος το 1829.

Η ώρα της Θεσσαλονίκης

Οι πρώτες μουσικές ήχησαν την Πρωτοχρονιά μέσα στην ομίχλη: η Θεσσαλονίκη γιόρτασε την ανακήρυξή της ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης και θα συνεχίσει να γιορτάζει σε όλη τη διάρκεια του 1997 με πλήθος εκδηλώσεων – μουσικών, θεατρικών, εικαστικών, κινηματογραφικών. Πρόκειται για ένα μεγάλο πανηγύρι κατά τη διάρκεια του οποίου θα γίνει η κρίση του έργου όλων αυτών που το οργάνωσαν.

Απόσπασμα από το *Βήμα της Κυριακής*, 12 Ιανουαρίου 1997.

Μεταφορικά μέσα

Το λεωφορείο είναι το γνωστότερο μεταφορικό μέσο στην Ελλάδα. Με το Κ.Τ.Ε.Λ. φθάνει κανείς παντού όπου υπάρχει ασφαλτοστρωμένος δρόμος ακόμα και στις πιο μακρινές περιοχές. Έτσι από τα Γιάννενα υπάρχουν συχνά δρομολόγια για τα άλλοτε απάτητα Ζαγοροχώρια, από το Βόλο για τα χωριά του Πηλίου, και από το ορεινό Καρπενήσι για τα χωριά της Ευρυτανίας. Με το τρένο εξ άλλου φθάνετε στη

Θεσσαλονίκη, Σέρρες, Αλεξανδρούπολη και κάνετε τον γύρο της Πελοποννήσου περνώντας από την Κόρινθο, Τρίπολη, Καλαμάτα ... Όσο για τα εκατοντάδες πλοία μπορούν άνετα να σας μεταφέρουν σε όλα τα νησιά, μικρά και μεγάλα.

Άνεμοι

Οδυσσεάς Ελύτης

Άκου κι εμάς που μόλις εγυρίσαμε
νησιά και πολιτείες που γνωρίσαμε.

Κρήτη και Μυτιλήνη, Σάμο κι Ικαριά,
Νάξο και Σαντορίνη, Ρόδο, Κέρκυρα.

Σπίτια μεγάλα κι άσπρα, σπίτια βουερά
πάνω στη μαύρη πέτρα, πάνω στα νερά.

Ξάνθη, Θεσσαλονίκη, Βέρροια, Καστοριά,
Γιάννενα, Μεσολόγγι, Σπάρτη και Μυστρά.

Καμπαναριά και στέγες μεσ' στη συννεφιά
κι όλα μαζί μια λύπη και μια ομορφιά.

Γραμματική

Časoványí vícekmenných sloves (κλίση ρημάτων με διάφορα θέματα) πίνω, τρώω, παίρνω, υπάρχω, θέλω, ξέρω

Tvary trvací se tvoří pomocí přezentního kmene, tvary dokonavé od aoristového kmene.

Πίνω

trvací časý	přezentní kmen:	πιν-
přezens	πίνω	
paratatikos	έπινα	
futurum trvací	θα πίνω	
konjunktiv	να πίνω	

Εικοστό τέταρτο μάθημα

dokonavé časý	aoristový kmen:	πι-
aorist	ήπια	
futurum dokonavé	θα πιω	
konjunktiv dokonavý	να πιω	
aparemfato	πιει	
perfektum	έχω πιει	
plusquamperfektum	είχα πιει	
futurum exactum	θα έχω πιει	
imperativ aoristu	πιες	πιείτε (πιέστε)

τρώ(γ)ω

trvací časý	prézentní kmen:	τρω(γ)-
prézens	τρώ(γ)ω	
paratatikos	έτρωγα	
futurum trvací	θα τρώω	
konjunktiv	να τρώω	

dokonavé časý	aoristový kmen:	φα(γ)-
aorist	έφαγα	
futurum dokonavé	θα φάω	
konjunktiv dokonavý	να φάω	
aparemfato	φάει	
perfektum	έχω φάει	
plusquamperfektum	είχα φάει	
futurum exactum	θα έχω φάει	
imperativ aoristu	φάε	φάτε

παίρνω

trvací časy	prézentní kmen:	παίρν-
prézens	παίρνω	
paratatikos	έπαιρνα	
futurum trvací	θα παίρνω	
konjunktiv	να παίρνω	

dokonavé časy	aoristový kmen:	παρ-
aorist	πήρα	
futurum dokonavé	θα πάρω	
konjunktiv dokonavý	να πάρω	
aparemfato	πάρει	
perfektum	έχω πάρει	
plusquamperfektum	είχα πάρει	
futurum exactum	θα έχω πάρει	
imperativ aoristu	πάρε	πάρτε

Prézentní kmen παίρ- je rozšířen sufixem -v na παίρν-. Aoristový kmen je v indikativu aoristu zdloužen na πηρ-.

υπάρχω

trvací časy	prézentní kmen:	υπάρχ-
prézens	υπάρχω	
paratatikos	υπήρχα	
futurum trvací	θα υπάρχω	
konjunktiv	να υπάρχω	

dokonavé časý	aoristový kmen:	υπαρξ-
aorist	υπήρξα	
futurum dokonavé	θα υπάρξω	
konjunktiv dokonavý	να υπάρξω	
aparemfato	υπάρξει	
perfektum	έχω υπάρξει	
plusquamperfektum	είχα υπάρξει	
futurum exactum	θα έχω υπάρξει	
imperativ aoristu	—	υπάρξ(ε)τε

Présentní kmen je v paratatiku zdlouzen vnitřním augmentem na υπηρχ-. Aoristový kmen je v aoristu zdlouzen vnitřním augmentem na υπήρξα-.

θέλω, ξέρω

Sloveso θέλω má parataticos ήθελα, aorist θέλησα. V paratatiku je ze staré řečtiny zachován časový augment původního slovesa έθέλω. Sloveso ξέρω má pouze parataticos ήξερα.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων στην παρένθεση:
- Διψάς; νερό από τη βρύση. (πίνω)
 Μόνο αυτοί οι φοιτητές που καλά τη γλώσσα υποτροφία.
 (ξέρω, παίρνω)
 (Αυτοί) πολύ να μας δουν. (θέλω)
 Οι αρχαίοι κρέας μόνο στις θρησκευτικές γιορτές. (τρώω)
 (Αυτός) πολύ κρασί και μέθυσε. (πίνω)
 Πέστε μου τι για τον Αριστοτέλη. (ξέρω)
 Στην πλατεία το εστιατόριο του κυρ-Θανάση. Είναι πάντα ανοιχτό και
 μπορείς και ό,τι (υπάρχω, τρώω, πίνω, θέλω)
 Για να πάω στο σπίτι μία ώρα. (θέλω)
 Η μαμά λέει στο παιδί της: «Μην κρύο νερό όταν είσαι ιδρωμέ-
 νος.» (πίνω)
 Αυτά τα έπιπλα σε όλα τα καταστήματα. (υπάρχω)
 Όλοι πόσο τίμιος είναι. (ξέρω)

Ο αδελφός μου συνηθίζει τα δικά μου πράγματα. (παίρνω)
 Πριν το Πάσχα δεν (εμείς) κρέας, γάλα, αυγά, βούτυρο. (τρώω)
 Πήγαινε στο φούρνο και ψωμί. (παίρνω)
 Δε (αυτός) άλλο να δουλεύει στην εταιρεία αυτή. (θέλω)
 Κανένας δεν πού μένουν. (ξέρω)
 Τελείωσε τη δουλειά σου κι έλα (τρώω)
 Λέω (εμείς) ένα αναψυκτικό. (πίνω)
 (Αυτοί) δεν από χθες το μεσημέρι. (τρώω)
 Από εσάς όλη την αλήθεια. (θέλω)
 Οι αρχαίοι Έλληνες πριν έριχναν μια σταγόνα κρασί στο πάτωμα.
 (πίνω)
 Είμαι τόσο κουρασμένος ένα ταξί. (παίρνω)
 (Εσύ) ότι είχα τη γιορτή μου και μου δώρο; (ξέρω,
 παίρνω)
 Μου είχε πει από καιρό ότι να της αγοράσω κρύσταλλα Βοημίας.
 (θέλω)
 Αφού , πήγαν να κοιμηθούν. (τρώω)
 Είσαι κουρασμένος. Πρέπει άδεια από τη δουλειά σου. (παίρνω)
 Πρέπει κανείς πολύ γάλα. (πίνω)
 (Εγώ) το γράμμα σου και σ' ευχαριστώ. (παίρνω)
 Μετά τη λειτουργία στην εκκλησία γυρίσαμε και στο σπίτι. (τρώω)
 Δεν ελπίδα να τους ξαναδώ. (υπάρχω)
 Περιμένε λίγο ένα τηλέφωνο. (παίρνω)
 τι τους περιμένει. (ξέρω)

2. Καταλαβαίνετε το κείμενο από το βιβλίο της Μαρίας Ιορδανίδου «Διακοπές στον Καύκασο»;

Τον Ιούλη του 1914, όταν η Άννα έφυγε απ' την Πόλη να πάει στη Ρωσία, είχε αφήσει πίσω της την αξιοπρεπή Πόλη του περασμένου αιώνα. Την Πόλη της γαιγιάς της και της μάνας της. Την αργοκίνητη Πόλη του αραμπατζή και του χαμάλη και του ρωμαίικου μαχαλά όπου ο ίσκιος των γαϊγαδιών της πλανιόταν ακόμα πάνω από τις κουζίνες με τις φουφούδες με τους μπαλτάδες του κιμά.
 Τον Αύγουστο του 1920, όταν η Άννα γύρισε απ' τη Ρωσία, με ένα πήδημα πέρασε από το μεσαίωνα στον 20ό αιώνα.

3. Να μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:

Οι τουρίστες θέλουν να πάνε στο Αρχαιολογικό Μουσείο. Ποιος πήρε το πορτοφόλι μου που ήταν στο τραπέζι; Δεν ήξεραν να μαγειρεύουν τόσο ωραία. Περιμένε λίγο να φάμε όλοι μαζί. Θες δε θες θα κάνεις αυτό που σου ζήτησε. Θα σου πω κάτι όχι ευχάριστο. Έπιναν και έτρωγαν μαζί όλο το βράδυ. Δες τι ωραίο

αυτοκίνητο που αγόρασε ο φίλος μου. Πάρτε με νωρίς στο τηλέφωνο αύριο το πρωί. Στη Μεσόγειο υπήρξαν άλλοτε πολλοί αρχαίοι πολιτισμοί. Θα πάρουν σύνταξη σε πέντε περίπου χρόνια. Πιείτε (πιέστε) αυτό το κρασί στην υγεία μου. Θέλησα να του μιλήσω αλλά αυτός δεν είχε καθόλου καιρό. Πάντα θα υπάρξουν άνθρωποι περιεργοί. Έχω πάρει το γράμμα σου εδώ και πολύ καιρό αλλά δε βρήκα καιρό να σου γράψω. Ο γιατρός είπε στους γονείς μου να μην τρώνε τα παιδιά λιπαρά φαγητά.

4. *Přeložte:*

Ο πράzdνιnáχ v Řecku jsme chodili každý den do taverny a pili jsme dobré červené víno. Myslím, že u zkoušek dostanu dobré známky, až dodnes jsem je vždy dostal. Existovala ve starověku lidská práva? Nechtěl jsem tam jít, ale musel jsem. Tak dobré jídlo jsme nikdy nejedli. Vypij ten lék, budeš se cítit lépe. Už se najedli, když jsi přišel? V létě musíme hodně pít a málo jíst. Vzal jsi si už dnešní noviny? Vezmu si je, až půjdu na procházku.

5. Večer mu zatelefonoji (παίρνω τηλέφωνο), volal jsem mu několikrát ráno, ale nebyl doma. Mohu si vzít ještě jedno jablko? Vezmi si je. Když jsem byl poprvé v Aténách, bral jsem si vždy s sebou plán města. Když jedeme do ciziny, musíme si s sebou brát mapu země, kterou navštívujeme. Před jídlem jsme vypili sklenku uza. Pil jsi už někdy recinu? A jak ti chutnala? V létě pijí v Řecku kromě vína, oranžády a limonády i kávu frapé. Je v Řecku hodně bohatých lidí? Nevěděl jsem, co mu mám říci.

6. *Řecko*

Hranice dnešního Řecka existují od roku 1947. Hlavní části Řecka jsou: Peloponésos, Pevninské Řecko, Thesálie, Egejské ostrovy, Jónské ostrovy neboli Sedmiostrovní, Kréta, Epirus, Makedonie a Západní Thrákie. Řecko je malá země, jeho plocha zaujímá 131 957 km², z toho jedna pětina jsou ostrovy. Řecko má více než 3000 ostrovů, některé z nich jsou ovšem jen neobydlená skaliska. Největším ostrovem je Kréta, s Řeckem byl sjednocen r. 1912. Západní pobřeží Řecka omývá Jónské moře, východní pobřeží Egejské moře a jižní Peloponés Středozemní moře. Na nejvýchodnějším výběžku poloostrova Chalkidiki leží autonomní oblast Svátá hora s četnými kláštery.

Hlavním městem Řecka jsou Atény, které spolu s přístavem Pireem mají čtyři milióny obyvatel. Řecká republika má 11 miliónů obyvatel, ale skoro 7 miliónů Řeků žije v zahraničí. Druhým velkým městem po Aténách je Thessaloniki. Další řecká města jsou Patras, Volos, Janina, Tripolis a na Krétě Iraklio. Nejdelsí řecká řeka je Haliakmón v severním Řecku. Většina řeckých řek má v létě málo vody. Nejvyšší hora je Olympos vysoký 2917 metrů. Ve starověku věřili, že je sídlem bohů a jejich vládce Dia.

7. Dialog:

A: Byl jsi už někdy v Řecku?

B: Ano. Měl jsem možnost jet jachtou a poznat řecké ostrovy.

A: Jak dlouho trvala cesta?

B: Skoro šest týdnů. Vypluli jsme z Pirea nejdříve na Aiginu, Poros a Hydru, odtud na mys Sunion, Mykónos a Délos, kde jsme viděli významné archeologické památky.

A: Chodili jste do restaurací?

B: Ne, měli jsme jídlo s sebou a jedli jsme na lodí.

A: Byla někdy i bouřka?

B: Ano, mezi Délem a Chiem. Pršelo a byly velké vlny, ale přežili jsme ji dobře.

A: Kam jste jeli potom?

B: Z Chiu jsme jeli do tureckého přístavu Čeśme. Ve starověku se jmenoval Kréné, to je pramen. V Turecku jsme si prohlédli Istanbul, kdysi Konstantinopol, hlavní město byzantské říše s chrámem Svaté Moudrosti. Strávili jsme tam celý týden.

A: Kde vaše plavba skončila?

B: Až v Bulharsku, v přístavu Burgas. Tak jsme měli možnost poznat Dardanely, Marmarské i Černé moře.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αργοκίνητος, -η, -ο pomalu se pohybující, poklidný; těžkopádný

ακτή, η pobřeží, břeh; pláž

ανακήρυξη, η (εις) vyhlášení, proklamace; ustanovení

ανεξάρτητος, -η, -ο nezávislý, samostatný

αξιοπρεπής, -ής, -ές důstojný, hrdý

απάτητος, -η, -ο nepřístupný, nedostupný, nedobytný

απογραφή, η soupis, sepisování, registrace

αραμπατζής, ο povozník, vozka, kočí

ασφαλτοστρωμένος, -η, -ο asfaltový, pokrytý asfaltem

βουερός, -ής, -ό bzučivý, hučící, dunivý

βούτυρο, το máslo

βρέχω, -ομαι máčím, vlhčím, stříkám

βροχερός, -ής, -ό deštivý

Δημοκρατία των Σκοπίων, η F.Y. R.O.M. (Former Yugoslavian Republic of Macedonia)

εικαστικός, -ής, -ό usuzující; zobrazovací; obrazný, výtvarný

ενώ když, zatímco, během; přesto, přece, i když

ενωμένος, -η, -ο spojený, sjednocený, sdružený

Εύβοια, η Euboia

ήπιος, -α, -ο měkký, přívětivý, laskavý; (ο podnebí) mírný, klidný

ηχώ, (-εις) zvučím, zním, ozývám se, hučím, duním

ιδρωμένος, -η, -ο zrocený

καταλαμβάνω, -ομαι obsazují, okupují; zabírám, rozkládám se

κιμάς, *o mleté maso, sekaná*
 κρύσταλλα, *τα κřišťál*
 κρίση, *η (εις) posudek, recenze; úsudek;*
krize, nesnáž

λιμάνι (*φυσικό/εμπορικό*), *το přístav,*
πřístaviště (přírodní/obchodní)

λιπαρός, *-ή, -ό mastný, tučný*
 λύπη, *η smutek, zármutek*

μακρινός, *-ή, -ό vzdálený, daleký*
 μάλλον *spíše*

μάνα, *η matka, maminka*
 μαχαλάς, *ο ulice, sídliště, čtvrť*

μεθώ (*άω*) *opřímjím se*
 μεσαιώνας, *ο středověk*

μεσογειακός, *-ή, -ό středozemní; vnit-*
rozemní

Μεσολόγγι, *το Mesolongi*
 μεταφορικό μέσο, *το dopravní prostředek*

μπαλτάς, *ο sekýra*

Μυστράς, *ο Mystra*

Μυτιλήνη, *η Mytiléné*

Νάξος, *η Naxos*

Νέστος, *ο Nestos, balkánská řeka (bulh.*
Mesta)

Ξάνθη, *η Xanthi*

ξηρός, *-ή, -ό suchý, vyschlý, vyprahlý*

ομίχλη, *η mlha*

ονομασία, *η jméno, název, označení*

πανηγύρι, *το slavnost, jarmark, veletrh;*
círka, pouť

πηγή, *η pramen*

πλανώ (*άω*), *-έμαι tápu, tčkám, blou-*
dím

Σέρρες, *οι Serres*

στέγη, *η střecha, přístřeší*

Στρυμόνας, *ο Strymón*

συγκρότημα, *το soubor, komplex, sou-*
stava; ~ νησιών souostroví

συννεφιά, *η mračno, oblačnost*

συνορεύω *hraničím, sousedím*

Τρίπολη, *η Tripoli(s)*

υποτροφία, *η stipendium; podvýživa,*
atrofie

φούρνος, *ο pekárna, pec, trouba*

φουφού, *η uhlák; kamínka; opékač*

χαμάλης, *ο nosič*

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Θα φας καλά!

Παίρνω κάτι πάνω μου.

Παίρνω κάτι κατάκαρδα.

Παίρνει μπρος με την τρίτη.

Έχω πάρε δώσε με κάποιον.

Το ξέρω απ' έξω.

Δε θέλω να σε δω ούτε ζωγραφιστό!

Δεν ξέρω που πάνε τα τέσσερα – δεν καταλαβαίνω πολλά πράγματα.

Έχει φάει τα ψωμιά του – σύντομα θα πεθάνει.

Στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα.

Budeš nepřijemně překvapen!

Přebírat zodpovědnost.

Brát si něco k srdci.

Má dlouhé vedení.

Mít s někým styky, jednání. (i obchodní)

Umím to z paměti.

Už s tebou nechci nic mít.

Vůbec tomu nerozumím.

Už má na mále. Už má na kahánku. Má duši na jazyku.

Hluchému marně kážeš.

Εικοστό πέμπτο μάθημα

Η Ελληνική βιομηχανία

A

Η Ελλάδα είναι κυρίως χώρα αγροτική, αλλά τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει εντυπωσιακή ανάπτυξη και η ελληνική βιομηχανία. Αυτό οφείλεται στη συνεχή άνοδο του βιοτικού επιπέδου, στη σύνδεση της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, στον εξηλεκτισμό της χώρας, στην εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου. Αποφασιστικός παράγοντας υπήρξε και η ίδρυση βιομηχανιών με τη βοήθεια ξένων κεφαλαίων. Στην Ελλάδα πρώτη θέση κατέχει η ελαφρά (-ιά) βιομηχανία, δηλαδή η παραγωγή καταναλωτικών αγαθών, όπως τα είδη διατροφής και τα ποτά, η κλωστοϋφαντουργία, η καπνοβιομηχανία, η βιομηχανία υποδημάτων και ενδυμάτων, η βιομηχανία ξύλου, χαρτιού, δέρματος κ.λ.π. Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσονται και οι βιομηχανίες ηλεκτρικών ειδών, μεταφορικών μέσων και τσιμέντου καθώς και αυτές των πλαστικών ειδών και μεταλλουργίας.

Το μεγαλύτερο μέρος της Ελληνικής βιομηχανίας βρίσκεται κοντά στα μεγάλα αστικά κέντρα. Οι λόγοι της συγκέντρωσης αυτής οφείλονται αφ' ενός μεν, στην ύπαρξη μεγάλου καταναλωτικού κοινού αφ' ετέρου δε, στην εξασφάλιση πρώτων υλών που εισάγονται από το εξωτερικό. Σε περιοχές όμως με αγροτικά προϊόντα και μεταλλεύματα άρχισαν να ιδρύονται σημαντικές βιομηχανικές μονάδες που βασίζονται στις εγχώριες πρώτες ύλες.

B

Το ούζο αποτελεί παραδοσιακό ελληνικό προϊόν, αναγνωρισμένο με την ιδιότητα αυτή και στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Προ ημερών, η Γαλλική Ποτοποιία Περνό Ρικάρ, απέκτησε τον έλεγχο της Ένωσης Ποτοποιών Μυτιλήνης, γνωστή σε εκατομμύρια Έλληνες και τουρίστες για την κατασκευή ούζου μάρκας «Μίνυ», «Φήμη», και «Λέσβος». Πριν από 30 περίπου χρόνια, μια ομάδα 17 παραγωγών ούζου στη Μυτιλήνη, συνένωσε τις γνώσεις τους και την πείρα των παππούδων τους στην παρασκευή του παραδοσιακού αυτού ελληνικού ποτού.

Όπως είναι γνωστό, οι Έλληνες αλλά και οι ξένοι, ιδιαίτερα τα καλοκαίρια, πίνουν στα ουζερί, στις ταβέρνες και στα υπαίθρια καταστήματα αρκετό ούζο συνοδευόμενο με ελληνικούς μεζέδες και μουσική.

(από τον τύπο)

Στου Μπελαμή το ουζερί

(τραγούδι)

Στου Μπελαμή το ουζερί
τα ούζα έπινε σερί
το παλληκάρι το χλωμό, το πικραμένο

όπως κι εγώ κάποια φορά
όταν με πρόδωσαν σκληρά
και από τότε με πιστό αργοπεθαίνω.

Στου Μπελαμή το ουζερί
λόγια πικρά, κορμιά νεκρά, βλέμμα σβησμένο,
ζωή μου ψεύτρα και σκληρή
μού 'δειξες δρόμο σκοτεινό και λαθεμένο.

Γραμματική

Kondicionál (δυνητική)

Kondicionál (podmiňovací způsob) patří v řečtině mezi tzv. syntaktické způsoby (συντακτικές εγκλίσεις), které nemají vlastní tvary, ale tvoří se analyticky pomocí částice θα + indikativní slovesný tvar. Vyjadřuje podmínku nebo možnost. Zápor je δεν.

1) Kondicionál I. (přítomný): θα + παρατατικός

θα διάβαζα četl, studoval bych

θα διάβαζες četl, studoval bys

θα διάβαζε četl, studoval by

θα διαβάσαμε četli, studovali bychom

θα διαβάζατε četli, studovali byste

θα διάβαζαν četli, studovali by

Kondicionál I. může vyjadřovat přítomnost, minulost i budoucnost. Časový vztah vyplývá jen z větné souvislosti, kondicionál I. může vyjadřovat jednorázový, trvající i opakovaný děj.

2) **Kondicionál II. (minulý):** θα + υπερσυντέλικος

θα είχα διαβάσει	byl bych (býval) četl, studoval
θα είχες διαβάσει	byl bys (býval) četl, studoval
θα είχε διαβάσει	byl by (býval) četl, studoval
θα είχαμε διαβάσει	byli bychom (bývali) četli, studovali
θα είχατε διαβάσει	byli byste (bývali) četli, studovali
θα είχαν διαβάσει	byli by (bývali) četli, studovali

Kondicionál II. vyjadřuje pouze minulost

Θα πήγαινα εκεί και χωρίς εσένα.	Šel bych tam i bez tebe.
Θα είχα πάει εκεί και χωρίς εσένα.	Byl bych tam šel i bez tebe.

Kondicionál se používá v konverzaci při zdvořilém vyjadřování:

Θα ήθελα, αν είναι δυνατό, να μ' ακούσετε για λίγο.	Mohl byste mě laskavě chvíli vyslechnout?
Θα θέλατε να αναλάβετε την υπεράσπισή μου;	Mohl byste se ujmout mé obhajoby?

Konjunktiv přací (ευχαιτική)

Konjunktiv přací se tvoří pomocí částic nebo výrazů *ας, είτε να, μακάρι να, τι καλό να, θα ήθελα να* + konjunktiv, pokud vyjadřujeme přání splnitelné v přítomnosti nebo v budoucnosti. Zápor se tvoří pomocí *μη*:

ας (μη) διαβάζω	kěž (ne)čtu, (ne)studuji
ας (μη) διαβάζεις	kěž (ne)čteš, (ne)studuješ
ας (μη) διαβάζει	kěž (ne)čte, (ne)studuje
ας (μη) διαβάζουμε	kěž (ne)čteme, (ne)studujeme
ας (μη) διαβάζετε	kěž (ne)čtete, (ne)studujete
ας (μη) διαβάζουν	kěž (ne)čtou, (ne)studují

Ας φύγω κι εγώ.	Kěž (nechť) odejdu i já.
Ας γίνει πρώτα καλά, και βλέπουμε ύστερα.	Ať se nejprve uzdraví a pak uvidíme.
Μακάρι να έχω περισσότερα λεπτά.	Kěž bych měl více peněz.
Ας ζήσει!	Ať žije!

Spojení uvedených částic nebo výrazů:

1) s **paratativem** vyjadřuje **přání nespílitelné (ireálné) v přítomnosti nebo v budoucnosti**.

Μακάρι να μην τον γνώριζα!

Kéž bych ho nepoznal!

Μακάρι να είχα την τύχη σου!

Kéž bych měl tvé štěstí!

Ας είχα την υγεία σου!

Kéž bych měl tvé zdraví!

2) s **aoristem** nebo **perfektem** vyjadřuje **přání možné, splnitelné v minulosti**.

Μακάρι να ήρθαν εγκαίρως στο σταθμό!

Kéž přišli včas na nádraží!

Τι καλό να έχει περάσει στις εισαγωγικές εξετάσεις!

Kéž složil přijímací zkoušky!

3) s **paratativem** nebo **plusquamperfektem** vyjadřuje **přání nespílitelné v minulosti**.

Μακάρι να σε άκουγα τότε που με συμβούλεψες!

Kéž bych tě byl poslechl tehdy, když jsi mi radil!

Μακάρι να μην είχα αγοράσει αυτό το σπίτι!

Kéž bych byl nekoupil ten dům!

Potenciál – Vyjádření pravděpodobnosti (πιθανολογική)

vyjadřuje **děj, který se pravděpodobně děje nebo udál**. Tvoří se pomocí částice **θα + indikativ všech časů kromě budoucího**. Zápor je **δεν**.

Θα πηγαίνει εκεί μόνος του.

Asi tam půjde sám.

Θα πήγαινε εκεί κάθε μέρα.

Asi tam chodil každý den.

Θα πήγε χτες εκεί.

Asi tam šel včera.

Δε θα έχει πάει εκεί ποτέ του.

Asi tam vůbec nikdy nešel.

Τέτοια ώρα δεν θα είναι στο σπίτι.

V tuto dobu asi nebude doma.

Podmínkové souvětí (υποθετικές προτάσεις)

Αν βρέξει,

θα μείνουμε σπίτι.

Bude-li pršet,
předvětí (υπόθεση)

zůstaneme doma.
zánětí (απόδοση)

1) Souvětí podmínkové reálné (πραγματική υπόθεση)

předvětí: αν + indikativ jakéhokoli času kromě paratativu a plusquamperfekta
 zánvětí: jakýkoli čas kromě paratativu a plusquamperfekta

Vyjadřuje podmínku splnitelnou v přítomnosti. Spojky εάν, αν, σαν. Zápor je δεν.

Αν θέλεις, μπορείς να καταφέρεις πολλά. Jestliže chceš, můžeš mnoho dokázat.

Αν αποφάσισης, πρέπει να το κάνεις. Jestliže jsi se rozhodl, musíš to udělat.

2) Souvětí podmínkové ireálné (απραγματοποίητη υπόθεση)

předvětí: αν + paratativos
 zánvětí: θα + paratativos (δυνητική I)

Vyjadřuje podmínku nesplnitelnou v minulosti, přítomnosti nebo budoucnosti. Zápor je δεν.

Αν τον γνώριζα καλά, θα τον πίστευα. Kdybych ho dobře znal, věřil bych mu.

Αν δεν τον γνώριζα καλά, δε θα τον πίστευα. Kdybych ho dobře neznal, nevěřil bych mu.

3) Souvětí podmínkové ireálné v minulosti

předvětí: αν + plusquamperfektum nebo paratativos
 zánvětí: θα + plusquamperfektum (δυνητική II) nebo paratativos (δυνητική I)

Αν μου είχες τηλεφωνήσει νωρίτερα, θα Kdybys mi byl (býval) zavolal dříve, byl
 είχα πάει μαζί σου. bych (býval) šel s tebou.

Αν το ήξερε, θα μου έλεγε. Kdyby to byl věděl, byl by mi to řekl.

4) Souvětí podmínkové potencionální (προσδοκώμενη υπόθεση)

předvětí: αν + konjunktiv aoristu
 zánvětí: imperativ nebo futurum

Ζάπορ je δεν.

Αν δεις τον Πέτρο, πες του πως τον περιμένω.

Αν πας εσύ, θα πάω κι εγώ.

Αν δε πας εσύ, δε θα πάω ούτε εγώ.

Uvidíš-li Petra, řekni mu, že na něho čekám.

Půjdeš-li ty, půjdu i já.

Nepůjdeš-li ty, nepůjdu ani já.

Shrnutí (modelové věty):

Αν βρέχει, μένουμε σπίτι.	Jestliže prší, zůstáváme doma.
Αν βρέχει, θα μείνουμε σπίτι.	Bude-li pršet, zůstaneme doma.
Αν έβρεξε, μείναμε σπίτι.	Jestliže pršelo, zůstali jsme doma.
Αν έβρεχε, θα μέναμε σπίτι.	Kdyby pršelo, zůstali bychom doma.
Αν είχε βρέξει, θα είχαμε μείνει σπίτι.	Kdyby bylo (bývalo) pršelo, byli bychom (bývali) zůstali doma.
Αν βρέξει, μείνε σπίτι.	Bude-li pršet, zůstaň doma.

Poznámka:

V honoroném jazyce se často místo αν používá i spojka άμα:

Άμα θέλεις, πάμε σπίτι.	Chceš-li, jdeme (půjdeme) domů.
Άμα το ξέρεις, πες μου το.	Jestliže to víš, řekni mi to.

Méně časté je použití spojky σαν:

Σαν χάσεις τα λεπτά, θα έχεις δυσκολίες.	Ztratíš-li peníze, budeš mít potíže.
--	--------------------------------------

Ασκήσεις

I. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων στην παρένθεση:

- Αν έβρισκα το πορτοφόλι μου, δε θα σου χρήματα. (ζητώ)
Αν είχε κόψει το κάπνισμα, δε θα πρόβλημα καρδιάς. (έχω)
Αν πηγαίνατε περίπατο στο Βασιλικό Κήπο, θα πολύ ωραία δέντρα και ζώα. (βλέπω)
Αν με είχες πάρει στο τηλέφωνο, θα σε (περιμένω)
Αν τους συναντούσε στο δρόμο, θα τους ώρες και ώρες. (μιλώ)
Αν πρόσεχαν περισσότερο, θα στις εισαγωγικές εξετάσεις. (πετυχαίνω)
Αν βρέχει, θα καλύτερα στο σπίτι. (μένω)
Αν κάνατε λάθη στην έκθεση, ο δάσκαλος σας τα (διορθώνω)
Αν ξέραμε ότι είχες τόσο ωραίο φαγητό, δε σπίτι μας. (τρώω)
Αν συνεχίσεις να γκρινιάζεις, κανένas δε την παρέα σου. (θέλω)
Αν ήσουνα στη θέση τους, τι ; (κάνω)

- Αν τον κληρονομήσουν τα ανίψιά του, μεγάλους φόρους. (πληρώνω)
 Αν δεν υπήρχαν τόσα εργοστάσια, η ατμόσφαιρα δε τόσο βρώμικη.
 (είμαι)
 Αν σου δανείσω σήμερα το περιοδικό, μου το σε μία
 εβδομάδα. (επιστρέφω)
 Αν έβρισκα καλύτερη δουλειά στην Τράπεζα, από την εταιρεία.
 (φεύγω)
 Αν είχα φορέσει το παλτό μου, δε (κρυώνω)
 Αν πετούσες ποτέ με αεροπλάνο πάνω από την πόλη, πόσα
 εργοστάσια υπάρχουν. (βλέπω)
 Αν είχα καιρό, σου ένα μεγάλο γράμμα. (γράφω)
 Αν ήταν καινούργιο το διαμέρισμα, το (αγοράζω)
 Αν η βιομηχανική παραγωγή πέσει, πολλές ελλείψεις στην αγορά.
 (υπάρχω)
 Αν είχα δουλέψει το καλοκαίρι, λεφτά. (βγάζω)
 Αν πρόσεχες, δε το πουκάμισό σου. (λερώνω)
 Αν γύριζαν νωρίς, τους μαζί μας στην εξοχή. (παίρνω)
 Αν κερδίσεις τον πρώτο λαχνό, τι ; (αγοράζω)
 Αν δε λάβαινα το γράμμα σου, δε ότι άλλαξες διεύθυνση. (ξέρω)
 Αν δεν έκλεινε τη συμφωνία για τα εμπορεύματα, δε (φεύγω)

2. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος στην παρένθεση:

- Μακάρι να (εγώ) καλά. (είμαι)
 Μακάρι να (αυτές) όλα τα εμπόδια που βρίσκουν. (ξεπερνάω)
 Τι καλά να μας (αυτός) αύξηση του μισθού. (κάνω)
 Ας (αυτοί) επιτέλους το κάπνισμα σε κλειστούς χώρους. (απαγο-
 ρεύω)
 Μακάρι να άλλη η πραγματικότητα. (είμαι)
 Αχ! και να τα θερινά σινεμά. (ξαναλειτουργώ)
 Καλύτερα η βιομηχανία προϊόντων ξύλου να σε μη αστική περιοχή.
 (είμαι)
 Τι καλά να τις εξετάσεις της. (τελειώνω)
 Ο υπουργός Βιομηχανίας πιθανόν τη δημιουργία εκθεσιακού χώρου
 στην Καβάλα εφ' όσον υπήρχε κατάλληλος χώρος. (επιδιώκω)
 Ο σύνδεσμος βιομηχάνων ας τους εργάτες να μην απεργήσουν αυτό
 το διάστημα. (συμβουλευώ)
 Θα (εμείς) να σε πάρουμε με το αυτοκίνητο. Αλλά δεν είχες πει
 τίποτε. (σταματώ)
 Θα (εμείς) στις 12 το μεσημέρι για να πάμε το απόγευμα για μπάνιο.
 Όμως ο καιρός ήταν κακός. (επιστρέφω)

Το καλοκαίρι (αυτοί) θα στην Ελλάδα για διακοπές. (πηγαίνω)
Θα τα μουσεία και τα μνημεία. (βλέπω)
Φυσικά θα μπάνια στη θάλασσα. (κάνω)
Θα με τους Έλληνες φίλους τους και θα μαζί τους στις ταβέρνες. (διασκεδάζω, τρώω)
Όταν θα στην πατρίδα τους θα λίγο λυπημένοι γιατί το καλοκαίρι πέρασε. (επιστρέφω, είμαι)

3. *Καταλαβαίνετε το απόσπασμα της εφημερίδας ΒΗΜΑ της 19ης Ιανουαρίου 1997;*

Νέα επένδυση στην ακριτική Θράκη
Διπλασιασμό των πωλήσεών της αναμένει η βιομηχανία παραγωγής εσωρούχων και πιζαμών ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΗΡΟΣ ύστερα από την ολοκλήρωση του επενδυτικού της προγράμματος που αφορά τη δημιουργία εργοστασίου στη βιομηχανική περιοχή Ξάνθης. Το νέο εργοστάσιο λειτουργεί ήδη με πλήρη δυναμικότητα και η διοίκηση αναμένει ότι ο συνολικός τζίρος της εταιρείας θα ξεπεράσει τα 2 δισεκατομμύρια δραχμές το τρέχον έτος.

4. *Μεταφράστε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

Αν είχαμε καιρό, θα πηγαίναμε να δούμε την τελευταία ταινία του Κακογιάννη. Αν ήξεραν καλά ελληνικά, θα διάβαζαν άνετα εφημερίδα. Αν είχες φάει, δε θα πεινούσες. Μόνο αν περπατήσει κανείς με τα πόδια, θα γνωρίσει την πόλη. Αν είχαν ξυπνήσει νωρίς, δε θα έχαναν το τρένο. Αν πήγαινα στη Σαντορίνη, θα έβλεπα το ηφαίστειό της. Μακάρι να χιονίσει. Καλύτερα να τους χαρίσεις βιβλία στη γιορτή τους. Αχ! και να ήταν πια καλοκαίρι. Θα θέλατε να χορεύατε μέχρι το πρωί; Μια ελληνική παροιμία λέει: «Καλύτερα να σου βγει το μάτι παρά το όνομα.»

5. *Přeložte:*

Kéž by přišli brzy! Měl jsem jít raději s nimi! Jak rád bych s nimi býval šel! Kéž mu řekne celou pravdu! Kéž mu řekl celou pravdu! Kéž by mu byl řekl celou pravdu! Pojedou do Atén? Kéž bych jel s nimi! Co říkáš, jeli do Atén? Kéž bych byl mohl jet s nimi. Jak rád bych teď byl na horách! Měli jsme raději zůstat doma. Kéž bych si mohl koupit ten dům! Kéž by se všichni dívali na ten problém jako ty!

6. *V takovém počasí bych nemohl jít ven. Nikdy bych nemohl říci něco takového. Nikdy bych něco takového neřekl. Nemohl bych bydlet v této čtvrti. V tomto pokoji bych nikdy nebydlel. Byl bych s nimi šel do kina, ale měl jsem práci. Šli by na procházku, ale je špatné počasí. Koupila by si nové šaty, ale nemá peníze. Chtěl bych mít chalupu na horách.*

7. *Prosím, chtěl bych sklenici vody. Mohl bych dostat sklenici vody, prosím? Mohl byste, prosím, otevřít okno? Nemohl byste mi, prosím, pomoci? Co bys dělal na*

mém místě? Pomohl byste mi se zavazadly? Chtěl bych pět pohlednic a pět známek. Mohla byste mi ukázat nějaké letní šaty? Řekl byste mi, kde je pošta?

8. Asi s ním chodil do školy. Asi to četl včera v novinách. Asi mu to neměli říkat. Asi se mu něco stalo, že nepřišel do kanceláře. Asi nikdy nebyl v Řecku. Tato kniha asi nebude v knihovně.

9. Kdyby byl poslouchal otce, byl by ukončil studium. Pojedu-li do Atén, koupím si tam velký slovník. Bude-li pršet, zůstaneme doma. Budou-li mít čas, půjdou do divadla. Jestli ho neuvidím, zatelefonuji mu. Kdyby měli čas, šli by do divadla. Kdybych ho neviděl, zatelefonoval bych mu. Kdyby ji byli viděli, byli by jí to řekli. Kdybych byl věděl, že má narozeniny, byl bych jí zavolaal. Kdyby byl znal tvou adresu, byl by ti napsal.

10. *Πřeložte a tvořte všechny typy podmínkových vět:*

Ptají-li se, odpovídám. Přichází-li pozdě, odcházím sám. Neplatíme-li, nerezervují nám pokoj.

11. *Πřeložte:*

Česká republika je průmyslová země. Vedle těžkého průmyslu a těžby nerostů, zvláště uhlí, je v České republice rozvinutý lehký průmysl, výroba textilu, oděvů, bot, tradiční bižuterie a skla a některých potravin. Z potravin vyvážíme hlavně pivo. Nejvýznamnější a ve světě nejznámější pivovary jsou v Plzni. V České republice se vyrábějí též dopravní prostředky – elektrické lokomotivy, železniční vagóny, tramvaje a auta známé značky Škoda. Do Řecka vyvážíme zemědělské stroje, traktory a auta. Pro naše hospodářství je důležité zvýšit výrobu těch produktů, pro něž není zapotřebí mnoho dovezených surovin a elektrického proudu.

Λεξιλόγιο

αγροτικός -ή, -ό zemědělský, agrární
 ακριτικός, -ή, -ό zbojnický; příhraniční
 αναγνωρισμένος, -η, -ο uznávaný, přijatý

ανάπτυξη, η (εις) rozvoj, rozmach
 αποκτώ (άω), -ιέμαι nabývám, dosahuji, získávám

αποφασιστικός, -ή, -ό rozhodující
 αργοπεθαίνω pomalu umírám
 αστικός, -ή, -ό městský

αστράφτει blýská se
 αφ' ενός μεν ... αφ' ετέρου δε na jedné straně ... na druhé straně
 αφορώ (άω) vztahuji se, týkám se

βασίζομαι zakládám se, jsem podepřen, opírám se; důvěřuji
 βιάζομαι spěchám, pospíchám
 βιομηχανία υποδημάτων / ενδυμάτων, η obuvní / oděvní průmysl

βιοτικός, -ή, -ό životní
 βρώμικος, -η, -ο znečištěný, špinavý
 διοίκηση, η (εις) správa, administrativa
 διπλασιασμός, ο zdvojnásobení
 δισεκατομμύριο, το miliarda
 δυναμικότητα, η dynamika, dynamič-
 nost
 εγχώριος, -α, -ο místní, domácí, tuzem-
 ský
 είδη διατροφής, τα potraviny
 εκθεσιακός, -ή, -ό výstavní
 έλεγχος, ο kontrola, zkouška, kritika
 έλλειψη, η (εις) nedostatek, deficit
 εμπόδιο, το překážka, zábrana; potíže
 εμπόρευμα, το zboží
 εντυπωσιακός, -ή, -ό působivý, výrazný
 εξασφάλιση, η (εις) zajištění, zabezpe-
 čení
 εξηλεκτρισμός, ο elektrifikace
 επένδυση, η (εις) ošacení; investice
 επενδυτικός, -ή, -ό investiční
 επιδιώκω snažím se, usiluji
 επίπεδο, το úroveň
 εσώρουχο, το spodní prádlo
 Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, η
 (Ε.Ο.Κ.) Evropské hospodářské spo-
 lečenství (EHS)
 ηφαίστειο, το sopka, vulkán
 ιδιότητα, η vlastnost, rys, znak
 καπνοβιομηχανία, η tabákový průmysl
 καταναλωτικό αγαθό, το spotřební zboží
 κατασκευή, η zařízení, konstrukce
 κατέχω zaujímám; ovládám, vlastním
 κεφάλαιο, το kapitál, fond; kapitola
 κληρονομώ (-είς) dědím
 κλωστοϋφαντουργία, η textilní prů-
 mysl (tkalcovství)
 λαθεμένος, -η, -ο mylný, chybný, ne-
 správný

λαχνός, ο los
 λερώνω špinit, znečišťovat
 μάρκα, η značka, typ; známka
 μεζές, ο zákusek, jednohubka
 μετάλλευμα, το nerost, ruda, minerál
 μεταλλουργία, η hutnictví, metalurgie
 μονάδα, η jednotka
 ξαναλειτουργώ (-είς) opět funguji, jsem
 zase v provozu
 ξύλο, το dřevo
 ολοκλήρωση, η (εις) dovršení, doko-
 nání; totalita; integrace
 ορυκτός πλούτος, ο nerostné bohatství
 ουζερί, το taverna prodávající uzo
 (rakije)
 παραγωγή, η výroba, produkce, tvorba
 παραγωγός, ο výrobce
 παραδοσιακός, -ή, -ό tradiční
 πικραμένος, -η, -ο roztrpčený, mrzutý,
 zarmoucený
 πιτό, το nápoj
 πι(τ)ζάμα, η pyžama
 πλήρης, -ης, -ες úplný, celý, kompletní
 ποτοποιία, η výroba nápojů
 πραγματικότητα, η skutečnost, realita
 πώληση, η (εις) prodej
 σερί po řadě, neustále
 συμφωνία, η smlouva, dohoda
 συνενώνω, -ομαι sjednocuji, slučuji,
 unifikuji
 συνοδευμένος, -η, -ο doprovázený
 συνολικός, -ή, -ό celkový, souhrnný,
 souborný
 τρέχον έτος, το tohoto roku
 τσιμέντο, το cement
 ύλη, η hmota, surovina; látka
 υπουργός, ο ministr
 ψεύτρα, η lhářka

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

τα βγάζω πέρα

τα βλέπω όλα μαύρα

τα βλέπει όλα ρόδινα

τα βλέπω σκούρα τα πράγματα

όλα είναι μέλι γάλα

jakž takž se mi daří, vystačím s penězi

vidím to černě

nasazuje si růžové brýle

zdá se mi, že věci se nevyvíjejí dobře

všechno je v nejlepším pořádku

Ρήσινονί – Παροιμίες

Έχεις γρόσια, έχεις γλώσσα.

Αν βιάζεσαι, μην τρέχεις.

Αν στοχάζεσαι πρώτα τι να κάνεις, δε θα λυπάσαι ύστερα.

Αν δε βρεις το χειρότερο, δεν εκτιμάς το καλύτερο.

Αν δεν αστράψει δε βροντά, κι αν δε βροντά δε βρέχει.

Máš-li peníze, máš moc.

Spěchej pomalu.

Dvakrát měř, jednou řež.

Pálí tě dobré bydlo.

Velké krupobití, malý déšť.

Εικοστό έκτο μάθημα

Β' επαναληπτικό μάθημα

Πράγα

Η Πράγα είναι η πρωτεύουσα της Τσεχικής Δημοκρατίας και βρίσκεται στο κέντρο της Ευρώπης. Πολύς κόσμος την επισκέπτεται για να θαυμάσει τα μνημεία της και την ομορφιά της. Χτισμένη στην αριστερή και στη δεξιά όχθη του ποταμού Μολδάβα (Βλάβα) μεγάλωσε τόσο, ώστε σήμερα ο πληθυσμός της ξεπερνάει το ένα εκατομμύριο κατοίκους.

Πόλος έλξης όλων των επισκεπτών αποτελεί η περιοχή του Κάστρου, πολιτιστικό σύμβολο της τσεχικής ιστορίας όπου βρίσκεται και η έδρα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Εδώ δεσπόζει ο καθεδρικός ναός του Αγίου Βίτου, ο σημαντικότερος της χώρας. Δίπλα το βασιλικό παλάτι, κατοικία διάφορων μοναρχών, η βασιλική του Αγίου Γεωργίου, ρομανικού ρυθμού με τους χαρακτηριστικούς λευκούς της πύργους, το Χρυσό Δρομάκι με τα μικρά σπιτάκια που ζούσανε οι χρυσοχόοι του Κάστρου.

Το Χρατσάνυ είναι μια ρομαντική συνοικία δίπλα στο Κάστρο με το μεγαλοπρεπές κτήριο της Αρχιεπισκοπής, το μοναστήρι του Στράχοβ, την πλατεία του Λορέτο, τη γραφική περιοχή του Νέου Κόσμου (Νοβύ Σβιετ), τα μεγαλοπρεπή παλάτια των Σβάρτσενμπερκ, Στερνμπέρκ και το παλάτι του Δούκα της Τοσκάνης.

Στους πρόποδες του Χρατσάνυ εκτείνεται η Μικρή Πόλη (Μαλά Στράνα). Καθένας επισκέπτης θέλει να τριγυρίσει μέσα στο δαίδαλο των μικρών της γραφικών δρομίσκων, να θαυμάσει την αρχιτεκτονική των παλατιών και κτισμάτων που αποτελούν, παρ' όλη τη διαφορά των ρυθμών, ένα τέλειο αρμονικό σύνολο, να διασχίσει τους ήρεμους και περιποιημένους κήπους και πάρκα και να καταλήξει στην πέτρινη γέφυρα του Καρόλου που συνδέει τη Μικρή Πόλη με την Παλιά Πόλη.

Μα πώς μπορεί να φύγει κανείς από την Πράγα χωρίς να επισκεφτεί το Δημαρχείο με το αστρονομικό ρολόι, το Εθνικό Θέατρο που χάρισε «το έθνος στον εαυτό του», το Σπίτι των Δημοτών, το Εβραϊκό Νεκροταφείο ... ;

Ίσως πουθενά αλλού παρά μόνο στην Πράγα δε συναντά κανένας αυτή την τέλεια συνύπαρξη όλων των ρυθμών, ρομανικό, γοτθικό, μπαρόκ, ροκοκό, Αρτ Νουβό ως τον κυβισμό. Είναι η πόλη των εκατό πύργων, μια πόλη που σου θυμίζει περισσότερο σκηνικό θεάτρου και όχι την πραγματικότητα.

Ασκήσεις

Επανάληψη μαθημάτων 13-25

- 1.** *Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων στην παρένθεση:*
- Κύριε καθηγητά ακόμη τις κόλλες διαγωνισμού. (άρνηση – παίρνω)
 ευτυχισμένος. (ζω)
- Όταν την είδε να έρχεται στην αγκαλιά της και τη
 (πέφτω, φιλώ)
- Τι λες να κάνω; στο γάμο τους ή τους μόνο
 δώρο; (πηγαίνω, στέλνω)
- Μακάρι αύριο για ταξίδι. (φεύγω)
 ό,τι θέλουν. Έπαψαν να με ενδιαφέρουν. (λέω)
- Παιδιά να ποτίσετε τα λουλούδια. (άρνηση – ξεχνώ)
- Τι το κορίτσι με τα όμορφα μάτια; (κάνω)
- Πιστεύω το σημειώμά μου. (βλέπω)
- Το φιλμ αυτό είναι τολμηρό για το τα παιδιά. (πα-
 ρακολουθώ)
- Τα πράγματα έγιναν όπως τα (θέλω)
- Το μεγαλύτερο δώρο ήταν αυτό που μου σήμερα. (χαρίζω)
- Όταν ήμασταν πέρυσι στη Θεσσαλονίκη ένα μικρό διαμέρισμα κοντά
 στο Πανεπιστήμιο. (νοικιάζω)
- Εκείνο που στη ζωή της περισσότερο ήταν τα ζώα. (αγαπά)
- μια στιγμή να δεις τι κάνει. (πηγαίνω)
- Παρακαλώ τα παπούτσια σας στο χαλάκι της πόρτας. (καθαρίζω)
 και έπεσε μέσα στο ποτάμι. (γλιστρώ)
- Αν βρω καιρό σήμερα το βράδυ. (φεύγω)
 γρήγορα να πάμε στο θέατρο. (τρώω)
 πίσω μετά το θάνατό του ένα τεράστιο έργο. (αφήνω)
- Η δόξα τους τα στενά όρια της πατρίδας τους. (ξεπερνά)
- ακόμα ένα ποτηράκι κρασί. (πίνω)
- Όταν οι μαθητές είδαν τον καθηγητή τους να μπαίνει στην τάξη
 (σιωπώ)
- αυτό το βιβλίο; Είναι από τα καλύτερα της χρονιάς. (διαβάζω)
- Αν άργήσουμε μας (περιμένω)
- Είναι αλήθεια ότι τον άντρα της; (σκοτώνω)
- Χθες ο Αντώνης το λεξικό μου. (χρησιμοποιώ)
- Τη Δευτέρα ο Πρωθυπουργός για το Παρίσι. (αναχωρώ)
 ήδη τα λάθη τους και θα τα διορθώσουν. (καταλαβαίνω)

..... να γράφει για να απολαύσει τη μουσική του ραδιοφώνου. (σταματώ)
 Τον τελευταίο καιρό οι διαφημίσεις όσο πάει και περισσότερο κόσμο.
 (κατακτώ)
 Συνήθως ό,τι μας (αποσιωπώ, ενοχλώ)
 Ο αδελφός μου εύκολα τις εξετάσεις του στο Πανεπιστήμιο. (περνώ)
 Χθες όταν τον δεν μου (ξαναρωτώ, απαντώ)
 Τα δόντια τους από τα πολλά γλυκά. (χαλώ)
 Πρέπει τα ρέστα σας όταν σας πληρώνουν. (μετρώ)
 Πάντα απορούσα πώς μπορούσε με τόσο ψηλά τακούνια. (περπατώ)
 Η μητέρα του πάντα τον όταν κάνει γκάφες. (δικαιολογώ)
 πού βρήκαν το κουράγιο να ξαναρχίσουν τη ζωή τους από το μηδέν.
 (απορώ)
 Όταν και το κουδούνι και δεν τους άνοιξε κανένας,
 κατάλαβαν ότι οι φίλοι τους είχαν φύγει. (χτυπώ, ξαναχτυπώ)
 Με προτού να έρθουν. (ειδοποιώ)
 Μέχρι τώρα δεν τους γονείς μου με τα αποτελέσματά μου στο
 σχολείο. (ικανοποιώ)
 τα υπέρ και τα κατά της πρότασής σου. (μελετώ)
 Δεν είστε αγαπητοί γιατί συνεχώς τους συναδέλφους σας με τα λόγια
 σας. (προκαλώ)

- 2.** Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των επιθέτων στην παρένθεση:
- Δεν έχω δει βουνά στη ζωή μου από τις Άλπεις. (ωραίος)
 Τρώει φαγητό γιατί δε θέλει να παχύνει. (λίγος)
 Η επιθυμία κάθε ανθρώπου είναι να είναι πλούσιος. (μεγάλος)
 Δεν μπορώ να μεταφέρω μόνος μου το ντουλάπι. Είναι πολύ (βαρύς)
 Του αρέσουν και παπούτσια. (φαρδύς, άνετος)
 Το να είναι κανείς είναι ελάττωμα αλλά και προτέρημα. (πει-
 σματάρης)
 Ακούω ένα βόμβο. (συνεχής)
 Προτιμώ το χρώμα από το (θαλασσίης, σταχτής)
 Η θερμοκρασία σήμερα θα φτάσει τους 38 °Κ. (μεγάλος)
 Ο τρόπος για να τους πείσετε είναι να τους τηλεφωνήσετε. (απλός)
 Έχουμε συνηθίσει να έχουμε μουσαφίρηδες σπίτι μας. (πολύς)
 Σιγά-σιγά χάνονται παλιατζήδες που τριγύριζαν στις γειτονιές.
 (παλιός)
 Δεν ξέρω παιδιά από το Γιάννη. (έξυπνος)

- 3.** *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ουσιαστικών στην παρένθεση:*
- Πολλά καταστρέφονται το καλοκαίρι από τις πυρκαγιές. (δάσος)
 Οι δύτες χρησιμοποιούν ειδικές συσκευές για να ερευνούν των βυθών.
 (βάθος)
 Αυτό το παλτό σου πάει γιατί έχει ψηλό (γιακάς)
 Είμαστε μια μεγάλη οικογένεια με πολλούς (συγγενής)
 Η Τσεχική Δημοκρατία είναι ένα από της Κεντρικής Ευρώπης.
 (κράτος)
 Τα φρούτα μου είναι τα καλύτερα της γειτονιάς. (μανάβης)
 Με την οικονομική κρίση άρχισαν να ανοίγουν πάλι τα μαγαζιά τους
 (τσαγκάρης)
 οργανώνουν έρανο για τους φτωχούς. (παπάς)
 Να αποφεύγετε (καβγάς)
 Στη Νέα Υόρκη υπάρχουν πολλοί Έλληνες (καστανάς)
- 4.** *Να συμπληρώσετε τα κενά με το κατάλληλο επίρρημα:*
- Θα πάμε στην Κρήτη φέτος (οικογενειακός)
 Σήμερα θα έρθει στο σπίτι η φίλη μου Μαρία. Αυτό συμβαίνει
 (σπάνιος)
 ή συνηθίζει να λέει πάντα την αλήθεια. (καλός, κακός)
 Οι γονείς τους μένουν από το σπίτι τους. (μακριός)
 Φωνάξτε Δεν σας ακούω. (δυνατός)
 Παιξαμε και τραγουδήσαμε ως το βράδυ. (αργός)
 άνοιξε η πόρτα από τον αέρα. (ξαφνικός)
 Με τη συντροφιά των φίλων μου περνώ (ωραίος)
 συνηθίζει να λέει ψέματα. (δυστυχής, συχνός)
 Η μητέρα νανουρίζει το παιδί με το να του τραγουδάει (γλυκός)
- 5.** *Να συμπληρώσετε τα κενά με το ό,τι ή ότι:*
- Μου είπε βρήκε μία ενδιαφέρουσα δουλειά.
 και να κάνει το κάνει τέλεια.
 Τους πληροφόρησα το τρένο φεύγει στις 12.
 και να πεις έχεις δίκιο.
 Υπολογίζουμε τα Χριστούγεννα θα πέφτει χιόνι.
 Ξέρουμε κακό έζησες. Περασμένα, ξεχασμένα.
 Πρέπει να μου δώσεις το λόγο σου θα τηλεφωνήσεις.
 έχτιζαν οι αρχαίοι Έλληνες ήταν τέλειο.

6. *Utvořte 1. os. všech slovesných časů, které jsme probrali: prézens, futurum trvaci, parataticos, konjunktiv trvaci, aorist, futurum dokonavé, konjunktiv dokonavý, perfektum, plusquamperfektum, futurum exactum v aktivu a pasívu od sloves:*
αναφέρω, αποδίδω, αποτελώ, αυξάνω, βλέπω, βρίσκω, γελάω, επιστρέφω, καταστρέφω, κλείνω
7. *Napište čtyři věty jako příklad na použití těchto časů:*
parataticos, aorist, perfektum, plusquamperfektum
8. *Stupňujte adjektiva:*
τίμιος, αγενής, βαρύς, ελαφρός, μεγάλος, καλός, πολύς, λίγος, κακός, σιδερένιος, χαρούμενος
9. *Skloňujte:*
ο νέος μογοιατζής, η δωρική διάλεκτος, το ακριβό έδαφος
10. *Přeložte:*
Rodiče zakazují dětem, aby se v noci učily. Obyčejně chodíme poslední sobotu v měsíci do divadla. Můžete mi ukázat cestu na Akropoli? Musíš přijít domů, dřív než se setmí. Snažím se vzpomenout si, o čem jsme včera mluvili. Očekáváme, že nám budete pravidelně telefonovat, až budete na prázdninách.
11. *Můžeme zdokonalovat svou řečtinu čtením novin. Netelefonuj tak často, telefonní hovory jsou drahé. Pane doktore, mohu jít zítra už do školy? Jdi, jsi zdravý. Znáš tamty dívky? Zavolej je. Nechod' na ten film, není dobrý. Nečtěte tak rychle, nepochopíte, co čtete.*
12. *Napište věty, v nichž použijete zájmena:*
μερικοί, κάμποσοι, αυτός – εκείνος, κανένας, οποιοδήποτε, ο τάδε, ο δείνα
13. *Přeložte:*
Myslíš, že budeš mít úkol napsaný do večera? Když přišli na nádraží, vlak už odjel. Telefonují, že už vyšli z domu a že tu budou za půl hodiny. Vrátil jsem mu knihu, kterou jsem si od něho půjčil, dřív než mne o ni požádal. Už jsi zaplatil účet? Myslím, že ten dopis už odeslali. Noviny píší, že do soboty se počasí změní. Doufám, že do zítřka nezapomeneš, co jsem ti teď řekl.
14. *Čím dřív se naučíš témata pro zkoušky, tím lépe pro tebe. Místo, aby šli v neděli na výlet, raději se dívají na televizi. Je to velmi zajímavá kniha, kdy jsi ji koupil? Letos je teplejší léto než loni. Je hezké mít hodně přátel.*

15. Kdybych dnes nebyl zaměstnaný až do večera, šel bych s tebou do kina. Bude-li tento týden sněžit, pojedeme v pátek odpoledne na hory. Raději jsem měl zůstat doma. Nikdy bych nic takového nebyl napsal! Asi zůstaneme zítra doma. Kéž bych nebyl otevřel ten dopis! Kéž by naše prázdniny u moře nikdy neskončily!

16. *Vytvořte všechny formy podmínkové věty:*

Jestliže to vím, odpovídám.

17. *Přeložte:*

Atény jsou hlavním městem Řecka. Jsou správním a kulturním centrem celé země. Je to moderní současné město. Přístavem Atén je Pireus. Atény spolu s Pireem mají asi 4 miliony obyvatel, je to více než třetina počtu obyvatel celé republiky. Dějiny Atén se ztrácejí v hlubinách času. Město má jméno starověké bohyně Athény, bohyně moudrosti. Poználo období slávy, ale když je Řekové osvobodili od Turků, bylo jen malou vesnicí. Hlavním městem Řecka se staly r. 1834. Ve městě jsou zachovány (= zachráněny) mnohé historické památky. Nejvýznamnější památkou je Akropolis s Parthenónem. Pod Akropolí je Stará agora. Tam přichází mnoho řeckých návštěvníků i cizích turistů. Atény jsou nejslavnějším historickým hlavním městem Evropy.

18. *Přeložte:*

Jmenuji se a budu vaším průvodcem (vaší průvodkyní) během vašeho pobytu u nás. Dobrý den, vítám vás v Praze, hlavním městě České republiky. Doufám, že jste měli příjemný let. Teď vás odvezu do hotelu Diplomat. Prosim, následujte mne k autobusu. Pojedeme moderní pražskou čtvrtí, kde je mnoho vil a zahrad. V recepci hotelu dostanete klíče od pokojů, večeře je v osm hodin. Hotel je u konečné stanice metra A, které vás doveze během několika minut do historického centra města na Staroměstské náměstí nebo do obchodního centra na Václavské náměstí, jestliže budete chtít jet do města sami. Ale zítra v devět hodin ráno přijdu, abych vás provázel(a) na okružní jízdě po historických a architektonických památkách Prahy. Přeji vám příjemný pobyt v našem městě.

Λεξιλόγιο

αγκαλιά, η náruč, objetí

αλπεις, οι Alpy

αποδίδω dávám zpět, nahrazuji; vážím si

απολαύω užívám si, těším se (z)

απορώ (-εις) jsem na rozpacích, nejsem si jist, váhám; jsem bezradný

αποσιωπώ (άω), -ώμαι mlčím, zatajuji
αρμονικός, -ή, -ό vyrovnaný, souladný,
harmonický

Αρτ Νουβό, το secese

αστρονομικό ρολόι, το orloj

βασιλική, η basilika
βόμβος, ο bzukot; hučení; dunění

γάφυρα, η most
γιακάς, ο klopa, límec
γκάφα, η hrubá chyba, rozpaky, trap-
nost
γοτθικός, -ή, -ό gotický
γραφικός, -ή, -ό psací, výtvarný; ma-
lebný, obrazný

δαίδαλος, ο bludiště, labyrint, spleť
δεσπόζω neomezeně vládnū; převládám, dominuji

διαφήμιση, η (εις) reklama, propagace
δούκας, ο vénoda
δρομίσκος, ο ulička
δύτης, ο rotárpěč

ελάττωμα, το nedostatek, vada, defekt
έλξη, η (εις) tahání, gravitace; *přen.*
lákavost, přitažlivost

επιθυμία, η přání, touha
έρανος, ο vybírání příspěvků, sbírka
(peněžitá)

θυμίζω připomínám

καβγάς, ο nesvár, hádka, rvačka
καθεδρικός ναός, ο katedrála
καστανάς, ο prodavač kaštanů
κάστρο, το hrad, pevnost
κόλλα, η lepidlo, klíž; arch papíru
κουράγιο, το odvaha
κτίσμα, το stavba, budova
κυβισμός, ο kubismus

λευκός, -ή, -ό bílý

μεγαλοπρεπής, -ής, -ές velkolepý, im-
pozantní, majestátný

Μολδάβας, ο Vltava
μονάρχης, ο vládce, panovník
μουσαφίρης, ο host
μπαρόκ, το baroko

μπογιατζής, ο malíř (pokoju)

νανουρίζω, -ομαι konejším, kolébám,
hýčkám

νεκροταφείο, το hřbitov

ξαναρχίζω začínám znovu

όχθη, η břeh, pobřeží

παλάτι, το palác

παλιατζής, το vetešník

πέτρινος, -η, -ο kamenný

πόλος, ο točna, fyz. pól

προκαλώ (-είς), -ούμαι provokuji;
vyvolávám, způsobuji

πρόποδες, οι úpatí

προτέρημα, το klad, přednost; nadání

προτοό dříve, než, předtím

πρωθυπουργός, ο ministerský předseda, premiér

πυρκαγιά, η požár

ρομανικός, -ή, -ό románský

ρομαντικός, -ή, -ό romantický

σημείωμα, το poznámka, zápis; pí-
semné sdělení

σιωπώ (-άς) mlčím, jsem zticha

σκηνικό, το scéna, jeviště

Σπίτι των Δημοτών, το Obecní dům

σύμβολο, το symbol, znak

συνάδελφος, ο kolega

συνεχώς souvisle; stále, trvale

σύνολο, το celek, úhrn

συνόπαρξη, η (εις) současný výskyt,
spolubytí, koexistence

συσκευή, η souprava, kolekce, apa-
ratura, zařízení

τα υπέρ και τα κατά pro a proti

τέλειος, -α, -ο dokonalý, perfektní

τολμηρός, -ή, -ό odvážný, opovážlivý

Τοσκάνη, η Toscana

τριγυρίζω kroužím; potloukám se, tou-
lám se, procházím se

τσαγκάρης, *o švec*

χαλάκι, *to kobereček*

χαλάκι πόρτας, *to rohožka*

χρυσοχόος, *o zlatotepec, zlatník*

Χρυσό Δρομάκι, *to Zlatá ulička*

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

το πρακτορείο ταξιδιών

ο οδηγός των αξιοθέατων

ο χάρτης των περιχώρων της Πράγας

πατείς με πατώ σε

cestovní kancelář

průvodce po pamětihodnostech

mapa okolí Prahy

tlačénice

Přísloví – Παροιμίες

Κάθε τόπος έχει και τα έθιμά του.

Jiný kraj, jiný mrav.

Εικοστό έβδομο μάθημα

Διοικητικό σύστημα

A

Η Ελλάδα διαιρείται σε 51 νομούς με επικεφαλής το νομάρχη. Κάθε νομός υποδιαιρείται σε δήμους και κοινότητες που διοικούνται, στις μεγάλες πόλεις από το δήμαρχο, στα χωριά από τον πρόεδρο της κοινότητας.

Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι η προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία με ηγέτη της τον Πρόεδρο της δημοκρατίας που εκλέγεται από τη βουλή. Κάθε τέσσερα χρόνια όλοι οι Έλληνες πολίτες, άνδρες και γυναίκες από 18 χρονών και πάνω, καλούνται να εκλέξουν τους βουλευτές της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης που αποτελούν τη βουλή των Ελλήνων. Η προσέλευση στις κάλπες είναι υποχρεωτική. Ο πρωθυπουργός είναι ο αρχηγός της κυβέρνησης των Ελλήνων και πλαισιώνεται από τους διάφορους υπουργούς και υφυπουργούς του.

Τα σημαντικότερα ελληνικά υπουργεία είναι:

- Εξωτερικών (σχέσεις Ελλάδας με τα ξένα κράτη)
- Εσωτερικών (κηρύσσει εκλογές, ασχολείται με την τοπική αυτοδιοίκηση)
- Εθνικής Άμυνας (εποπτεύει τις Ένοπλες Δυνάμεις)
- Εργασίας (ελέγχει τις συνθήκες εργασίας των εργαζομένων)
- Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (είναι υπεύθυνο για θέματα υγείας και ασφάλισης)

– Εθνικής Οικονομίας, Δικαιοσύνης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εμπορικής Ναυτιλίας κ.λ.π.

Τελευταία δημιουργήθηκαν το Υπουργείο Περιβάλλοντος – Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.), Μακεδονίας και Θράκης με έδρα τη Θεσσαλονίκη, Αιγαίου με έδρα τη Μυτιλήνη και Τουρισμού. Αναβαθμίστηκαν δε σε υπουργεία οι υπηρεσίες που ασχολούνται με τα προβλήματα του Αθλητισμού και Νέας Γενιάς, καθώς και του Απόδημου Ελληνισμού.

Η Ελλάδα από το 1952 είναι μέλος του Οργανισμού Βορειοατλαντικού Συμφώνου (Ν.Α.Τ.Ο.) και από το 1981 της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.).

Στην Ελλάδα δρουν διάφορα πολιτικά κόμματα που αντιπροσωπεύουν τις πολιτικές ιδεολογίες των Ελλήνων. Σήμερα κυβερνών κόμμα είναι η συντηρητική Νέα Δημοκρατία (Ν.Δ.) ενώ το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα (ΠΑ.ΣΟ.Κ.) είναι το αντιπολιτευόμενο κόμμα. Αριστερά κόμματα με έντονες διαφορές μεταξύ τους, ο Συνασπισμός (της Αριστεράς και της Προόδου) καθώς και το Κομ-μουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Κ.Κ.Ε.), αποσκοπούν στην αλλαγή του αστικού κοινωνικού συστήματος.

B

Τον Ιανουάριο του 1867 γίνεται συζήτηση στη βουλή για τα οικονομικά. Πάλι δεν πάνε καλά. Ο βουλευτής Πετιμεζάς προτείνει:

– Να καταργηθούν οι πρεσβείες!

Οι πρεσβείες είναι πάντα οι ασπιρίνες του προϋπολογισμού. Κάθε φορά που το Υπουργείο Οικονομικών έχει πονοκέφαλο, το κράτος τις καταπίνει πέντε-πέντε.

– Όχι, λέει ξερά ο Τρικούπης. Η μεταλλική φωνή του μαστιγώνει την αίθουσα. Κράτος χωρίς πρεσβείες είναι σαν φυλή χωρίς πρόσωπο. Αργότερα ωστόσο, στο υπουργικό συμβούλιο, θα προτείνει μερικές πλαστικές εγχειρίσεις στο πρόσωπο αυτό. Κάποιες πρεσβείες δεν τα πάνε καλά, παραδέχεται. Στο Παρίσι, να πούμε, ο πρέσβης δεν έχει δει ποτέ τον Ναπολέοντα τον τρίτο, ούτε και τον πρωθυπουργό. Πρέπει να αλλάξει!

Απόσπασμα από το βιβλίο του Φρέντυ Γερμανού «Γυναίκα από βελούδο», σελ. 97.

Γραμματική

Stážená slovesa (συνηρημένα ρήματα) φταίω, καίω, κλαίω, ακούω

Přítomný čas (ενεστώτας)

φταίω	καίω	κλαίω	ακούω
φταις	καις	κλαις	ακούς
φταίει	καίει	κλαίει	ακούει
φταίμε	καίμε	κλαίμε	ακούμε
φταίτε	καίτε	κλαίτε	ακούτε
φταίνε	καίνε	κλαίνε	ακούνε

Minulý čas trnací (παρατατικός)

έφταιγα	έκαιγα	έκλαιγα	άκουγα
έφταιγες	έκαιγες	έκλαιγες	άκουγες
έφταιγε	έκαιγε	έκλαιγε	άκουγε
φταίγαμε	καίγαμε	κλαίγαμε	ακούγαμε
φταίγατε	καίγατε	κλαίγατε	ακούγατε
έφταιγαν	έκαιγαν	έκλαιγαν	άκουγαν

Aorist (αόριστος)

έφταιξα	έκαπα	έκλαπα	άκουσα
---------	-------	--------	--------

Rozkazovací způsob trváci slovesa ακούω: άκου – ακούτε viz stažená slovesa λέω, πάω, τρώω na str. 53.

Věty účelové (τελικές προτάσεις)

Vyjadřují účel nebo záměr. Jsou uvedeny spojkami **να, για να, zápor je μη.**

Έπρεπε να ήσουν εκεί και συ, για να έβλεπες τι έκανε.	Měl jsi tam být i ty, abys viděl, co dělá.
Μακάρι να είχα εγώ λεφτά, να σου τα έδινα.	Kéž jsem měl peníze, abych ti je dal.

Věty přací (βουλευτικές προτάσεις)

Přací věty jsou uvedeny částicí **να**. Následují po slovesech, která vyjadřují

- 1) přání: βούλομαι, θέλω, επιθυμώ, εύχομαι, παρακαλώ
Θέλω να σου πω κάτι.
- 2) povinnost: οφείλω, χρεωστώ, αναγκάζομαι
Οφείλεις να δώσεις λίγο καιρό.
- 3) možnost: μπορώ, δύναμαι, ξέρω, συνηθίζω
Δεν μπορεί να πληρώσει τώρα αμέσως.
- 4) radost nebo zármutek: χαίρομαι, λυπάμαι
Χαίρομαι να σε δω.
- 5) začátek nebo konec: αρχίζω, εξακολουθώ, παύω, αφήνω. Po těchto slovesech následuje vždy konjunktiv přítomný.
Άρχισε να ντύνεται.
Přací věta je v těchto případech předmětem a nahrazuje zaniklý infinitiv. Do češtiny ji překládáme infinitivem.
- 6) po neosobních slovesech μέλει, ενδιαφέρει, χρειάζεται, πρέπει, αξίζει, μπορεί, αποκλείεται, πρόκειται ap.
Πάντα αξίζει να πολεμά κανείς για τη λεφτεριά.
Μπορεί να είναι κι έτσι.
Πρόκειται να γράψουν οι φοιτητές τις εξετάσεις την άλλη βδομάδα.
- 7) po neosobních výrazech se slovesem είναι: είναι ώρα, είναι ανάγκη, είναι κρίμα, είναι θαύμα, είναι καλό, είναι κακό, είναι εύκολο, είναι δύσκολο, είναι πιθανό, είναι περιττό ap.

Είναι περιττό να το πω.
Δεν είναι εύκολο να βρεις καλό φίλο.
Είναι ώρα να ετοιμαστείς.

- 8) *přací věta se může vázat jako přístavek k výrazům, opisujícím význam výše uvedených sloves pomocí vazeb slovesa s podstatným jménem: έχω όρεξη, έχω ανάγκη, βρίσκω τρόπο, δίνω δικαίωμα, είμαι πρόθυμος, είμαι άξιος, είμαι κατάλληλος ap.*
Έχω άδεια να μείνω στην Ελλάδα τρεις μήνες.
Πήρα απόφαση να γυρίσω αμέσως.
- 9) *přací věta se může vázat i k prostému podstatnému jménu s významem vyjadřujícím vůli, přání, cíl ap.*
Οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν τους βουλευτές.

Roznámka:

Ρο mnohých slovesech nebo neosobních výrazech může následovat věta obsahová nebo *přací* vždy s poněkud odlišným významem:

Λέει πως είναι άρρωστος.	Říká, že je nemocný. (skutečnost)
Λέει να μείνει εδώ μερικές μέρες.	Říká, že tu (asi) zůstane (chce zůstat) několik dní. (úmysl)
Καλύτερα που (ότι) ήρθες μόνος σου.	Je lepší, že jsi přišel sám.
Καλύτερα να πας μόνος σου.	Raději tam jdi sám. (Bude lepší, abys tam šel sám.)

Ασκήσεις

1. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τα ρήματα κλαίω, κλαίω, φταίω, ακούω:*

Οι σύγχρονες λάμπες είναι ακριβότερες αλλά λιγότερο ηλεκτρικό ρεύμα. Επιτέλους, παραδέξου μια φορά κι εσύ. Οι γυναίκες συνηθίζουν περισσότερο από τους άνδρες. προσεκτικά τι σου λένε και έπειτα μίλησε. Η πυρκαγιά που ξέσπασε πέρυσι στη Ρόδο πολλά στρέμματα γης. Πρέπει να είναι ακόμα εδώ, γιατί τον που μίλούσε πριν πέντε λεπτά στο τηλέφωνο. Για τα άσχημα αποτελέσματα των εξετάσεων μόνο εγώ ο ίδιος. όσο θέλεις. Δε σε λυπάμαι.

2. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων που είναι στην πα-
ρένθεση:*

- Πηγαίνουμε στο θέατρο (διασκεδάζω)
 Ανοίξε το παράθυρο το δωμάτιο. (αερίζω)
 Εργάζεται από το πρωί μέχρι το βράδυ πολλά λεφτά. (κερδίζω)
 Άλλαξα πεζοδρόμιο την (αποφεύγω)
 Οι γονείς μου έφυγαν νωρίς το τελευταίο λεωφορείο. (προφταίνω)
 Μακάρι στην εκδρομή. (πηγαίνω – εγώ)
 Άνοιξε το ραδιόφωνο λίγη μουσική. (ακούω)
 Μακάρι στο σπίτι. (έρχομαι – εσύ)
 Κάνετε χώρο ο ηλικιωμένος κύριος. (περνάω)
 Εύχομαι γρήγορα γράμμα. (παίρνω – εσύ)
 Θέλησαν με το αεροπλάνο, αλλά δε βρήκαν εισιτήρια. (φεύγω)
 Παρακαλώ, ... μου ένα ποτήρι νερό; (δίνω)
 Οι μαθητές οφείλουν τακτικά στο σχολείο. (πηγαίνω)
 Με ανάγκασαν ... τους άσχημα. (μιλάω)
 Οι Έλληνες συνηθίζουν μετά το μεσημεριανό φαγητό. (ξεκουρά-
 ζομαι)
 Οι γονείς χαίρονται τα παιδιά τους. (μεγαλώνω)
 Οφείλεις ... μου τη αλήθεια. (λέω)
 Όταν είναι κανείς κουρασμένος παύει (σκέπτομαι)
 Μετά τον πρωινό καφέ άρχισε εφημερίδα. (διαβάζω)
 Αποκλείεται τόσο αργά. (φτάνω)
 Αξίζει το κονσέρτο στο Μέγαρο Μουσικής. (ακούω – εσύ)
 Είναι δύσκολο κανείς λεπτά για δάνειο. (βρίσκω)
 Είναι πάντα πρόθυμος ... μας (βοηθάω)
 Έχουν βρει τον τρόπο άνετα τη ζωή τους. (ζω)
 Είναι κατάλληλη δήμαρχος. (γίνομαι)
 Μπορεί αλήθεια ό,τι σου λέει, μπορεί και ψέματα. (είναι,
 είναι)
 Πρόκειται διαγωνισμός για τη θέση του διευθυντή της εταιρείας.
 (προκηρύσσω)
 Δεν είναι εύκολο κανείς σε όσα λένε οι άλλοι. (συμφωνώ)
 Άρχισε το διαβατήριό του για την Αμερική. (ετοιμάζω)
 Η κόρη του άρχισε πολύ κομπά. (ντύνομαι)
 Ήταν άξιος το κράτος του. (κυβερνάω)
 Είναι περιττό ... σου πόσο μου αρέσει η παρέα σου.
 (επαναλαμβάνω)

3. *Μεταφράστε το κείμενο στα τσεχικά:*

Κάλπες σε 15 νομούς και σε δεκάδες δήμους της χώρας στήνονται σήμερα από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. για την ανάδειξη των υποψηφίων νομαρχών και δημάρχων που θα στηρίξει το κυβερνών κόμμα στις επερχόμενες εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι κάλπες στήνονται με κύριο στόχο να περιοριστούν οι περιπτώσεις ανταρσίας, αφού στους νομούς και στους δήμους αυτούς έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον να είναι υποψήφιοι περισσότεροι του ενός στελέχη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Με τις εσωκομματικές αυτές εκλογές ολοκληρώνονται και οι διαδικασίες για την επιλογή των υποψηφίων, εκτός από ορισμένους δήμους. Τους υποψηφίους πρόκειται να εγκρίνει η Κεντρική Επιτροπή που θα συνέλθει σε πανηγυρική συνεδρίαση στις 11 Απριλίου.

(ΒΗΜΑ της Κυριακής, 29 Μαρτίου 1998)

4. *Přeložte:*

Děti často pláčí. Dnes slunce nesnesitelně pálí. Poslouchej, co ti říkám. Poslyšte děti, máme jít zítra do kina? Já nejsem vinen, že se ti nevede dobře. Slyšel jsem, že někdo zvoní. Slyšel jsi, co říká? Sám jsi vinen, že jsme přišli pozdě. Zapomněl jsem zhasnout a světlo svítlo v koupelně celou noc. Četl jsem do půlnoci a teď mě pálí oči.

Odejdi rychle, aby tě nikdo neviděl. Odcházím, abych přišel včas na vyučování. Poslal jí dopis, aby ji informoval, že přijede v neděli. Poslal jsem ti své nové poznámky, aby ses připravil na zkoušku. Přišli, aby mi pomohli uklidit byt. Zatelefonoj mu, aby zítra zůstal doma. Zapni televizi, abychom slyšeli zprávy. Jděte už, abyste nepřišli pozdě. Zavři dveře, ať nás nikdo neslyší.

Mám mnoho práce, nemohu zítra přijít. Mám ve zvyku pracovat dlouho do noci. Můj bratr se začal učit německy. Je tu nebezpečí, že ztratí celý svůj majetek. Možná, že je to tak, jak říkáš. Už je čas odejít. Škoda, že nemůžeme u vás zůstat, ale nestihli bychom autobus. Je zbytečné ti to říkat. Jsem ochoten ti pomoci. Mám chuť jet v neděli na výlet. Je nesnadné mu porozumět. Není pravděpodobné, že zítra přijede.

Přesvědčil mě, že má pravdu. Přesvědčil mě, abych šel s ním.

Řekl mi, že zítra určitě přijde k nám. Řekl mi, že asi zítra přijde k nám.

Je lepší, že jsi odešel včas. Bylo by lepší, abys odešel včas.

Nepamatuji se, že jsem to řekl. Nepamatuji se, že bych to byl řekl.

5. *Přeložte:*

Σπράννι σύστημα Ηελένσκη ρεπουβλικυ

Řecko je parlamentní demokracie, v jejímž čele stojí prezident volený parlamentem na dobu pěti let. V parlamentu zasedá tři sta poslanců, volby do parla-

mentu se konají každé čtyři roky. Poslanci v něm zastupují vládní a opoziční strany. Ve vládě se zpravidla střídají dvě hlavní strany: Všeřecké socialistické hnutí (PASOK) a konzervativní Nea Dimokratia. V čele vlády stojí ministerský předseda. Řecko má dvacet tři ministerstev, většinou odpovídají ministerstvům České republiky, navíc má samozřejmě ministerstvo obchodního loďstva, které patří k největším na světě, dále ministerstvo turistiky, protože turismus je největším zdrojem příjmů, a ministerstvo mládeže a sportu. Vzhledem ke geografické poloze a historickému vývoji je v Řecku zvláštní Ministerstvo pro Makedonii a Thrákii se sídlem v Thessalonice (Soluni) a Ministerstvo pro egejskou oblast se sídlem na ostrově Lesbu. Poněvadž asi jedna třetina řeckého národa žije v zahraničí, bylo zřízeno ministerstvo, zabývající se problémy řeckých komunit, žijících trvale v zahraničí (Spojené státy, Austrálie, Kanada aj.). Správně je Řecko rozděleno na 51 okresů.

Λεξιλόγιο

αερίζω větrám

αναβαθμίζω vylepšuji, zdokonaluji,
ponyšuji

ανάδειξη, η (εις) prosazení, vyniknutí

ανταρσία, η vzpoura, revolta, povstání

αντιπολιτευόμενος, -η, -ο opoziční

αντιπολίτευση, η (εις) opozice

άξιος, -ια, -ο hodnotný, cenný; schopný, způsobilý

αποσκοπώ (-είς) mám v úmyslu, usiluji

αυτοδιοίκηση, η samospráva, autonomie

αφού když; pak, potom; protože, jelikož

βελούδο, το samet

βορειοατλαντικός, -ή, -ό severoatlantický

βουλευτής, ο poslanec

βουλή, η parlament

βούλομαι přeji si, chci

δάνειο, το úvěr, půjčka

δήμαρχος, ο starosta

δήμος, ο obec, lid

δικαιοσύνη, η spravedlnost

διοικώ, -ούμαι spravuji, řídím, vedu

εγκρίνω schvaluji, souhlasím, přijímám

εκλέγω, -ομαι volím, vybírám

ένοπλος, -η, -ο ozbrojený

έντονος, -η, -ο napnutý, vypjatý, intenzivní

επέρχομαι přicházím, následuji

επικεφαλής (adv.) v čele

επικεφαλής, ο (neskl.) velitel, vůdce

επιλογή, η výběr, vybírání

εποπτεύω kontroluji, dohlížím; mám přehled

εσωκομματικός, -ή, -ό vnitrostranický

εσωτερικός, -ή, -ό vnitřní

ηγέτης, ο vůdce, předák; vedoucí činitel

ιδεολογία, η ideologie

κάληπη, η osudí, urna (pro hlasování)

καταπίνω polykám
καταργώ (-είς) ruším, odvolávám
κοινοβουλευτικός, -ή, -ό parlamen-
 tární, parlamentní
κοινότητα, η společnost, obec; komu-
 nita
κόμμα, το strana (politická); část; jaz.
 čárka

μαστιγώνω bičovat, mrskat
μεταλλικός, -ή, -ό kovový, metalický;
 nerostný, minerální

νομάρχης, ο, η prefekt

ξερός, -ή, -ό (ξηρός) suchý; *πřen.* nudný

ολοκληρώνω dovršuji, dokončuji

πανηγυρικός, -ή, -ό slavnostní, oslavný

περίπτωση, η (εις) případ, eventualita

περιττός, -ή, -ό zbytečný, marný

πλασιώνω rámovat, lemovat; *πřen.*
 vybavovat

πολεμώ (-άς) bojuji, zápasím, válčím;
 přemáhám

πολίτευμα, το vládní systém, spole-
 čenský řád

πονοκέφαλος, ο bolení hlavy; *πřen.*
 starost, obtíž

προεδρευόμενος, -η, -ο v čele s prezi-
 dentem

πρόκειται je třeba, má se
προκηρύχγω prohlašuji, vyhlašuji
πρόνοια, η péče, starostlivost; opatrnost
πρόδος, ο pokrok, úspěch
προσέλευση, η (εις) příchod, přijetí
προφταίνω stíhám, dobíhám, doháním

ραδιόφωνο, το rádio

σοσιαλιστικός, -ή, -ό socialistický

στήνω, -ομαι stavím

στόχος, ο cíl, účel, záměr

συνασπισμός, ο koalice, seskupení

συνεδρίαση, η (εις) zasedání, schůze

συνθήκη, η smlouva, dohoda; *pl.* pod-
 mínky

συντηρητικός, -ή, -ό uchovávací, kon-
 zervační; konzervativní

σύστημα, το soustava, systém, režim

σχέση, η (εις) vztah, souvislost

υποδιαιρώ (-είς) dále dělím, rozdělují

υπουργικός, -ή, -ό ministerský

υφυπουργός, ο náměstek ministra

φυλή, η kmen, plemeno, rasa

χρεωστώ (-άς) dlužím

χωροταξία, η územní plánování

ωστόσο přesto, přece

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

ο νομός

okres

ο δήμαρχος

starosta

η τοπική αυτοδιοίκηση

místní samospráva

Εικοστό έβδομο μάθημα

προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία	parlamentní republika v čele s prezidentem
ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας	prezident Helénské republiky
οι βουλευτικές εκλογές	parlamentní volby
η αντιπολίτευση	opozice
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	Ministerstvo národního hospodářství
Υπουργείο Οικονομικών	Ministerstvo financí
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	Ministerstvo školství
Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Ministerstvo zdravotnictví
Υπουργείο Εξωτερικών	Ministerstvo zahraničí
Υπουργείο Πολιτισμού	Ministerstvo kultury
Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού	Generální sekretariát Řeků žijících v zahraničí

Εικοστό όγδοο μάθημα

Η Κύπρος

Η Κύπρος είναι ένα νησί με άπειρες φυσικές ομορφιές. Εξαιτίας της γεωγραφικής της θέσης έχει ένα από τα υγιέστερα κλίματα στον κόσμο. Η ηλιοφάνειά της διαρκεί περισσότερο από 300 ημέρες το χρόνο και οι κάτοικοί της φημίζονται για τη φιλοξενία τους και τον ευχάριστο χαρακτήρα τους. Τα μνημεία που είναι διασκορπισμένα σε ολόκληρο το νησί είναι οι αδιάψευστοι μάρτυρες της μακραίωνης ιστορίας της.

Για πρώτη φορά κατοικήθηκε από τους αρχαίους Έλληνες, τους Μυκηναίους, το 1500 π.Χ. και από τότε διαδόθηκαν στην Κύπρο η ελληνική γλώσσα και ο ελληνικός πολιτισμός. Στο τέλος του 4ου π.Χ. αιώνα αποτέλεσε τμήμα της αυτοκρατορίας του Μεγάλου Αλεξάνδρου και στη συνέχεια πέρασε στην εξουσία των Πτολεμαίων της Αιγύπτου. Το 58 π.Χ. έγινε επαρχία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και αργότερα των Βυζαντινών, των Σταυροφόρων και το 1489 της Βενετικής Δημοκρατίας. Όλους αυτούς τους αιώνες, η Κύπρος διατήρησε τον ελληνικό χαρακτήρα της και παρέμεινε ως κέντρο του ελληνικού πολιτισμού. Από το 1571 και επί τρεις αιώνες κατακτήθηκε από τους Οθωμανούς Τούρκους, οι οποίοι την παραχώρησαν προσωρινά στη Μεγάλη Βρετανία το 1878. Μέχρι το 1955, όταν άρχισε ο αντιαποικιακός απελευθερωτικός αγώνας των Ελληνοκυπρίων κατά της βρετανικής κυριαρχίας, οι δύο πληθυσμοί, ο ελληνικός (82 %) και ο τούρκικος (18 %) συζούσαν ειρηνικά στις ίδιες πόλεις και χωριά. Η Κύπρος ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος στις 16 Αυγούστου 1960. Όμως τον Ιούλιο του 1974 η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο και κατέλαβε παράνομα το 37 % του βορείου μέρους της ενώ ο ελληνικός πληθυσμός περιορίστηκε στο νότιο τμήμα του νησιού. Η πρωτεύουσά της, η Λευκωσία, παραμένει έκτοτε διχοτομημένη.

Ύμνος και θρήνος για την Κύπρο

Γιάννης Ρίτσος

Νησί πικρό, νησί γλυκό, νησί τυραννισμένο,
κάνω τον πόνο σου να πα
και προσκυνώ και μένω.
Εσύ της θάλασσας ρυθμός, ολάνθιστο κλωνάρι,
πώς σου μάδησαν τ' άνθια σου
διπλοί, τριπλοί βάρβαροι.
Τα θλιβερά που σεργιανούν τριγύρω σου τα ψάρια
κι οι αντίχριστοι να παίζουνε

την τύχη σου στα ζάρια.
 Κουράγιο, μικροκόρη μας, που μας εγίνεις μάνα,
 ύμνος και θρήνος της ζωής
 κι ανάστασης καμπάνα.

Γραμματική

➤ **Přechodník činný přítomný (μετοχή ενεργητική ενεστώτα)**

Tvoří se od přítomného kmene slovesa koncovkou **-οντας**, u sloves stažených **-ώντας**. Je nesklonný. V záporném významu je částice **μη(ν)**.

διαβάζ-οντας	ρωτ-ώντας
δέν-οντας	τραγουδ-ώντας
γράφ-οντας	τιμ-ώντας

Podobně jako v češtině musí mít přechodník stejný podmět jako přísudek a vyjadřuje ve větě stejný čas jako přísudek. Může tedy vyjadřovat děj, který se udál v minulosti, děje v přítomnosti nebo bude dít v budoucnosti. Zkracuje větu způsobovou, časovou, důvodovou a podmínkovou.

Πέρασε το απόγευμα διαβάζοντας.	Strávil dopoledne četbou.
Περνάει το απόγευμα διαβάζοντας.	Tráví dopoledne četbou.
Θα περάσει το απόγευμα διαβάζοντας.	Stráví dopoledne četbou.
Μην έχοντας τι να πω έφυγα.	Nemaje co říci odešel jsem.
Μην έχοντας τι να πω φεύγω.	Nemaje co říci odcházím.
Μην έχοντας τι να πω θα φύγω.	Nemaje co říci odejdu.
Θέλοντας μη θέλοντας πρέπει να πας σπίτι.	At' chceš nebo nechceš, musíš jít domů.

Nahrazujeme-li substantivní předmět v ženském rodě množného čísla zájmenem, má toto zájmeno tvar **της**:

Ακούγοντας τις φωνές των παιδιών του, χάρηκε πολύ.
 Ακούγοντάς της χάρηκε πολύ.

V ostatních případech je tomu jako ve všech vazbách se zájmenem:

Λέγοντας στον φίλο του ότι θα 'ρθει το βράδυ, έφυγε.

Λέγοντάς του ότι θα 'ρθει το βράδυ, έφυγε.

Ακούγοντας το ραδιόφωνο δεν άκουσε πως κάποιος χτυπάει το κουδούνι.

Ακούγοντάς το δεν άκουσε πως κάποιος χτυπάει το κουδούνι.

Zbytkem starořeckého participia prézentu jsou podstatná jména:

το ενδιαφέρον	'zájem'
το παρόν	'přítomnost'
το παρελθόν	'minulost'
το μέλλον	'budoucnost'
το συμφέρον	'prospěch'
το προϊόν	'produkt, výrobek'
το καθήκον	'povinnost'
το περιβάλλον	'prostředí'

Jako adjektiva funguje několik participií, převzatých ze staré slovní zásoby:

απών, -όντος; απούσα, -ας; απόν, -όντος 'nepřítomný'

παρών, -όντος; παρούσα, -ας; παρόν, -όντος 'přítomný'

ενδιαφέρων, -έροντος; ενδιαφέρουσα, -ας; ενδιαφέρον, -οντος 'zajímavý'

Skloňování:

singulár				
N.	το	συμφέρον	ο	παρών
G.	του	συμφέροντος	του	παρόντος
A.	το	συμφέρον	τον	παρόντα
V.		συμφέρον		παρών
plurál				
N.	τα	συμφέροντα	οι	παρόντες
G.	των	συμφερόντων	των	παρόντων
A.	τα	συμφέροντα	τους	παρόντες
V.		συμφέροντα		παρόντες

Poznámka:

Zachovaly se zbytky mediopasivního přechodníku přítomného, který se chová jako adjektivum:

ερχόμενος, -η, -ο	‘přítští’
λεγόμενος, -η, -ο	‘takzvaný’
ο μαθητευόμενος	‘učeň’
ο φορολογούμενος	‘daňový poplatník’
ο εργαζόμενος	‘pracující’
το περιεχόμενο	‘obsah’

Účinkové věty (αποτελεσματικές προτάσεις)

Následují po řídicích větách, v nichž bývá zpravidla ukazovací zájmeno **τέτοιος**, **τόσος** nebo příslovce **τόσο**, **έτσι**, **ούτως**. Jsou uvedeny spojkami **ώστε** nebo **που**. V tomto případě mají sloveso

1) v **indikativu** jakéhokolí času, je-li **účinek** mluvčím chápán jako **skutečný**;

Μου μίλησε τόσο χαμηλά, ώστε μόλις
μπορούσα να τον ακούω.

Mluvil ke mně tak tiše, že jsem ho sotva
mohl slyšet.

2) v **kondicionálu** nebo v **potenciálu** (πιθανολογική), pokud mluvčí pojímá výsledek jako **možný** nebo **pravděpodobný**.

Είναι τόσο σκληρός, ώστε τίποτε δε θα
τον συγκινούσε.

Je tak přísný, že by ho nic nedojalo.

3) Pokud mluvčí chápe účinek jako něco předpokládaného, očekávaného, je účinná věta uvedena spojkami **να**, **που να**, **ώστε να** a sloveso je v **konjunktivu**. V tomto případě je **záporka μην**.

Σε γέλασα τόσες φορές, ώστε να μη με
πιστεύεις.

Oklamal jsem tě tolikrát, že mi asi neuvě-
říš.

Ασκήσεις

- 1.** Να συμπληρώσετε τα κενά με τις μετοχές των ρημάτων στην παρένθεση:

..... μπροστά από το σπίτι σου θέλησα να σε ιδώ. (περνώ) Μια ελληνική παροιμία λέει « φτάνει κανένας στην Πόλη.» (ρωτάω) Οι μαθητές του δημοτικού σχολείου μαθαίνουν το μάθημα τους (παίζω). Μπήκε στην τάξη ένα μοντέρνο σκοπό. (σφυρίζω) δέκα τσιγάρα τη μέρα κάνεις κακό στην υγεία σου. (καπνίζω). Είναι φοβερά τσιγκούνης. Περνάει ώρες ολόκληρες τα λεπτά του. (μετράω) κλείστε πίσω σας την πόρτα. (φεύγω). Έπρεπε να πάω στη δουλειά μου μη (θέλω). Τρέχει με υπερβολική ταχύτητα κάθε όριο του οδικού κώδικα. (ξεπερνάω). Την Κυριακή περνάει την ώρα της τηλεόραση μουσική και εφημερίδα. (βλέπω, ακούω, διαβάζω)

- 2.** Να συμπληρώσετε τα κενά με τις λέξεις: το καθήκον, το συμφέρον, το μέλλον, το ενδιαφέρον, το παρόν, το περιβάλλον, ο απών, ο παρών, ο ενδιαφέρων:

Οι γονείς ξοδεύουν ολόκληρες περιουσίες για ένα καλύτερο των παιδιών τους. Είναι τόσο εγωιστής και κοιτάζει μόνο τα δικά του Το όνομα του νέου υπουργείου είναι: Υπουργείο, χωροταξίας και δημοσίων έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.). Την Τετάρτη ανοίγει μια πολύ έκθεση στο Μουσείο Τέχνης. περιορίζονται μόνο στο ποδόσφαιρο. Κάθε μέρα ο καθηγητής μετράει και μαθητές. Αυτός ο υπάλληλος κάνει πολύ σωστή δουλειά. Είναι άνθρωπος Ξεχάστε τα προβλήματά σας και προσπαθήστε να δείτε αισιόδοξα το και σας.

- 3.** Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων: ο μαθητευόμενος, ο φορολογούμενος, ο εργαζόμενος, ο ερχόμενος, το περιεχόμενο, ο λεγόμενος:

Ένας μεγάλος αριθμός του εργοστασίου θα υποχρεωθεί να εγκαταλείψει τις θέσεις του. Δε γνωρίζω αυτού του δέματος, Τις διακοπές θα τις περάσω οικογενειακά στο εξοχικό μου σπίτι. Με τα νέα φορολογικά μέτρα της κυβέρνησης θα πληρώνουν μεγαλύτερους φόρους από τα προηγούμενα χρόνια. Κατά του δε θα έρθει την Κυριακή στην εκδρομή. Έχει μικρή πείρα της δουλειάς του γιατί ακόμα είναι

- 4.** Να συμπληρώσετε τα κενά με τις μετοχές των ρημάτων: ψάχνω, τινάζω, θυμώνω, τρώω, δουλεύω, γυμνάζω, χαμηλώνω, τραβώ, γυρνάω:

..... το σώμα τους κάθε μέρα δεν έχουν πρόβλημα υγείας. Έφτασαν στην παραλία δυνατά τα κουπιά της βάρκας. Η σκόνη φεύγει τα ρούχα.

Με πλησίασε και τη φωνή της μου είπε τα άσχημα νέα.
 Πέρασαμε όλο το απόγευμα να βρούμε τη λύση του προβλήματος.
 χάνεις την ψυχραιμία σου και δεν κερδίζεις τίποτα.
 Χθες από τη δουλειά τους συνάντησαν ένα παιδικό τους φίλο.
 Κέρδισε πολλά χρήματα σκληρά από 18 χρονών.
 Οι Έλληνες λένε ότι η όρεξη έρχεται.....

5. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τη λέξη που ή ώστε:*

Ο σεισμός ήταν τόσο δυνατός πολλά σπίτια έπεσαν.
 Μας είπε τόσες φορές ψέματα δεν τον πιστεύουμε πια.
 Η παρέα σας είναι τόσο όμορφη κανένας δε θέλει να φύγει.
 Δούλεψα τόσο πολύ με πονάει το κεφάλι.
 Το διαμέρισμα είναι έτσι επιπλωμένο να χωρούν πολλά άτομα.
 Έχει τόσο αδύνατη φωνή..... δεν την ακούω καθόλου.
 Είχα τόσον καιρό να τη δω δεν την γνώρισα.
 Έκανε τόσο κρύο τα σχολεία έμειναν κλειστά μία εβδομάδα.

6. *Να μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

Ο Στέλιος δεν είχε πολύ καιρό για ψώνια. Όμως αγοράζοντας πουκάμισο βρήκε και άλλα ρούχα ευκαιρίας στο κατάστημα. Μαθαίνω αγγλικά ακούγοντας τα νέα από το ραδιόφωνο. Ξεχάστηκαν μελετώντας το αυριανό μάθημα. Την λυπήθηκα βλέποντας σε τι σπίτι ζει. Φθάνουμε στο Πανεπιστήμιο περπατώντας και μιλώντας. Ανοίγοντας το παράθυρο ένιωσα τον καιτό άερα της ατμόσφαιρας. Αποχαιρετώντας με μου έσφιξε το χέρι. Κλείνοντας την πόρτα του αυτοκινήτου πρόσεξα ότι ξέχασα τα κλειδιά μέσα.

7. *Přeložte pomoci přechodníku, kde je to možné:*

Když přišel domů, našel dveře otevřené. Strávil celé odpoledne tím, že poslouchal hudbu. S úsměvem se ho zeptal, proč přišel. Zůstali celé odpoledne v knihovně, protože studovali. Strávil celý život prací v továrně. Poněvadž nemohli odejít, zůstali doma. Když nemáme dost bohatou slovní zásobu, používáme slovník. Poněvadž chtěl zlepšit svůj hovorový jazyk, zúčastnil se letního kurzu řečtiny v Aténách. Jestliže nenajdu tvou knihu, koupím ti ji. Jestliže napíše slohové cvičení dnes, půjčím ti je. Když jsem viděla své přítelkyně, zavolala jsem je. Když jsem je uviděla, hned jsem je zavolala. Čtením knih obohacujeme svůj život. Protože neměl dost peněz, nemohl jet na dovolenou k moři.

Jaké máš zájmy? Naše nové výrobky se dobře prodávají. Musíš znát svoje povinnosti. Všichni přítomní byli spokojeni. Nevědí, co je jejich prospěch. Vojáci se hlásí slovem „zde“ (přítomný). Jeho žena je v jiném stavu. Ceny cizích výrobků stouply. Ekologové bojují za ochranu prostředí a proti jeho znečišťování.

Mluvil tak pěkně, že ho všichni přítomní pozorně poslouchali. Pošlete vánoční pohledy včas, aby nedošly až po svátcích. Byl tak unavený, že okamžitě usnul. Byla to tak hrozná podívaná, že jsem se na to nemohl dívat ani minutu. Jede autem tak pomalu, že asi ještě nedorazil domů. Není takový člověk, aby se líbil všem. Je to taková práce, že není možné, abychom ji dokončili do zítřka.

8. Přeložte:

Kypr

Kypr je co do velikosti třetím největším ostrovem ve Středoze­mním moři. Jeho plocha se rovná 9.251 čtverečních kilometrů. Nachází se ve východním Středo­moří a je vzdálen pouze 75 kilometrů jižně od tureckých břehů, ale 800 kilome­trů východně od Řecka. Přesto je to stát s převážně řeckou kulturou. Historii Kypru mohou archeologové sledovat od osmého tisíciletí před Kristem. Od 3. tisíciletí př. Kr. přinášel Kypru bohatství a obchod nález mědi. Řekové, nejdříve mykénští, později Achájové, se usadili na Kypru v polovině 2. tisíciletí př. Kr. Strategická poloha Kypru lákala na ostrov řecké dobyvatele. Přesto si zdejší kultura udržela řecký ráz a kyperský dialekt si zachoval velmi starobylé prvky. Po rozpadu říše Alexandra Velikého obsadili Kypr Egypťané a později r. 58 př. Kr. Římané. Od r. 330 po Kr. byl Kypr částí byzantské říše. Ze všech těchto období zůstalo na Kypru mnoho archeologických uměleckých památek. Už v 1. století po Kr. zde šířili křesťanství apoštolové Pavel a Barnabáš. V období kři­žáckých tažení ovládali Kypr francouzští Lusignanové (1192–1489) a pak Be­nátčané (1489–1571). Z této doby tu jsou zajímavé stavitelské památky v gotic­kém a renesančním stylu. R. 1571 dobyli Kypr osmanští Turci, kteří zde vládli po tři století až do r. 1878, kdy „pronajali“ ostrov Velké Británii, která jej plně okupovala r. 1914 na počátku 1. světové války. Od r. 1955 vedla E.O.K.A. (Národní organizace kyperských bojovníků) boj za úplné osvobození Kypru. I když se Kypr stal r. 1960 nezávislou republikou a je od r. 1961 členem Rady Evropy a od r. 2004 Evropské unie, není po násilném rozdělení Kypru r. 1974 na řeckou a tureckou část kyperský problém dosud rozřešen. Přesto patří Kypr k ekonomicky rozvinutým zemím, zdrojem zisků je zejména turismus, na němž se po řadu let podílejí i občané České republiky.

Λεξιλόγιο

αδιάψευστος, -η, -ο zcela pravdivý;
 nevyvrácený, nevyvratitelný
 αισιόδοξος, -η, -ο optimistický

ανακηρύσσω, -ομαι vyhlašuji, prohlá­
 šuji, (veřejně) ustanovuji
 αναμένω očekávám, doufám
 άνθι, το (άνθια, τα) květ, okvěti

αντιαποικιακός, -ή, -ό protikolonizační
Αντίχριστος, ο Antikrist
άπειρος, -η, -ο neohraničený, neomezený, nekonečný; bezpočetný
απελευθερωτικός, -ή, -ό osvobozenecký
αποχαιρετώ (άω), -ιέμαι loučím se, zdravím
απών, -ούσα, -όν nepřítomný, chybějící
αριθμός, ο číslo; počet
αυριανός, -ή, -ό zítřejší; *přen.* budoucí
αυτοκρατορία, η císařství, říše, impérium
βάρβαρος, ο barbar, divoch
βάρκα, η bárka, loďka
βενετικός, -ή, -ό benátský
βρετανικός, -ή, -ό britský
γεωγραφικός, -ή, -ό zeměpisný
γυρνάω (άω) otáčím (se), vracím (se); procházím se
διασκορπίζω, -ομαι rozhazuji, rozsy-pávám; *přen.* plýtvám
διχοτομώ (-είς), -ούμαι protínám, pů-lím, dělím
εγκαταλείπω, -ομαι opouštím, neza-jímám se
εγωιστής, ο egoista
ειρηνικός, -ή, -ό mírový, mírumilovný; mírný, pokojný
εισβάλλω vtrhávám, vnikám; (ο řece) vlévám se
εισδοχή, η zavedení, přijetí
έκτοτε od té (doby)
Ελληνοκύπριος, ο kyperský Řek
ενδιαφέρον, το zájem, pozornost, péče
εξαιτίας z důvodu, kvůli
εξουσία, η oprávněnost, moc, síla
εξοχικός, -ή, -ό venkovský, výletní
επί po; na, v, do; u, při; za, v době ...
επιπλωμένος, -η, -ο vybavený nábyt-kem; zařízený

εργαζόμενος, ο pracující
ευκαιρία, η příležitost
Ευρωπαϊκή Ένωση, η (Ε.Ε.) Evropská unie (EU)
Ευρώπη, η Evropa
ζάρι, το hrací kostka
ηλιοφάνεια, η plně zářící slunce; sluneční svit
θλιβρός, -ή, -ό žalostný, bídný
θρήνος, ο nářek, bědování
θυμώνω zlobím (se), hněvám (se)
καθήκον, το povinnost
καλύτερος, -η, -ο lepší
καπνίζω kouřím; udím
κατακτώ (άω), -ιέμαι podmaňuji; okupu-ji, zmocňuji se, dobývám
καυτός, -ή, -ό žhavý, rozpalený
κεντροανατολικός, -ή, -ό středovýchodní
κουμπί, το knoflík, tlačítko
κυριαρχία, η ovládání, panování; pan-ství; svrchovanost
κώδικας, ο kód, kodex, pravidla
λεγόμενος, ο takzvaný
Λευκωσία, η Nikosia
λυπούμαι (-άμαι) lituji
μαδώνω (άω) otrhávám, odpadávám
μαθητευόμενος, ο učeň
μακραίωτος (ων), -ωνη, -ωνο dlouhově-ký, staletý, starodávny
μάρτυρας, ο (η) *πράν.* svědek, *circ.* mu-čedník
Μεγάλη Βρετανία, η Velká Británie
μεγαλύτερος, -η, -ο větší, starší
μέλλον, το budoucnost
μετοχή, η přechodník, participium
μικροκόρη, η malá dcerka
Μυκηναίος, ο Mykéňan
νότιος, -α, -ο jižní

ξεπερνώ (-άω), -ιέμαι předbítám; překonávám, překračuji

οδικός, -ή, -ό silniční, dopravní

Οθωμανός, ο (Οθωμανή, η) Osman, Turek; muslim

οικογενειακός, -ή, -ό rodinný

ολάνθιστος, -η, -ο plný květů

ομορφιά, η krása, půvab

όριο, το mezník, limit

παραμένω setrhnávám; zdržuji se, prodlévám

παράνομος, -η, -ο nezákonný, nelegitimní, nelegální

παρελθόν, το minulost

παρόν, το přítomnost

παρών, -ούσα, -όν přítomný

πείρα, η zkušenost

περιεχόμενο, το obsah

περιορίζω, -ομαι vymezuji, ohraničuji, termínuji; zamezuji, zabraňuji

περιουσία, η majetek, jmění

περισσότερο více, většinou

πικρός, -ή, -ό trpký, hořký

πληθυσμός, ο obyvatelstvo, populace

προσκυνώ (άω), -ούμαι vzdávám počtu, ukláním se

προσωρινά dočasně, prozatím; provizorně

Πτολεμαίοι, οι Ptolemaioi

σεισμός, ο zemětřesení

σεργιανώ (άω) procházím se

σκόνη, η prach

σκοπός, ο záměr, cíl, účel; melodie

Σταυροφόρος, ο křížák

συζώ (-είς) žiji (s)

συμφέρον, το užitek
σύντομα stručně, brzy

τόσος, -η, -ο tolikery, tolik

Τουρκία, η Turecko

τούρκικος, -η, -ο turecký

Τούρκος, ο Turek

τριγύρω okolo, kolem dokola

τριπλός, -ή, -ό trojitý, trojnásobný

τσιγκούνης, ο lakomec

τυρανισμένος, -η, -ο ztýraný, zmučený

υγεία, η zdraví

υπερβολικός, -ή, -ό nadměrný, přehnaný

υποχρεώνω, -ούμαι nutím, žádám, činím dlužným

φημίζομαι jsem pověstný, mám jméno

φιλοξενία, η vlídné přijetí, pohostinnost, pohostinství

φοβερός, -ή, -ό hrozný, děsný

φορολογικός, -ή, -ό zdaňovací, daňový

φορολογούμενος, -η, -ο daňový poplatník

φόρος, ο daň

φυσικός, -ή, -ό přírodní; přirozený, životní

χαμηλώνω snižuji

χαρακτήρας, ο charakter, povaha, ráz

χωρώ (άω) mám prostor, vejdu se

ψάχνω, -ομαι hledám, sháním

ψυχραιμία, η chladnokrevnost

ως jako, podobně; až do, po; asi

ώστε tedy, totiž, to jest

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

προς το παρόν	prozatím
βρίσκεται σε ενδιαφέρουσα κατάσταση	je v jiném stavu
Παρών!	Zde!
έχω συμφέρον	mám prospěch
η προστασία του περιβάλλοντος	ochrana prostředí

Přísloví – Παροιμίες

Ρωτώντας κανείς πάει στην Πόλη.	Kdo se ptá, ten se doví.
---------------------------------	--------------------------

Εικοστό ένατο μάθημα

Ο τύπος στην Ελλάδα

Μετά από μια εποχή κρίσης του τύπου στην Ελλάδα εξαιτίας του ρόλου της τηλεόρασης, το κοινό και ιδιαίτερα η νεολαία, αρχίζει πάλι να ενδιαφέρεται για την ανάγνωση των εφημερίδων.

Η εφημερίδα είναι έντυπο που κυκλοφορεί κάθε μέρα (ημερήσιος τύπος), ή κάθε εβδομάδα (εβδομαδιαίος τύπος), ή σε αραιότερα διαστήματα (μηνιαίος τύπος κ.λ.π.). Περιέχει ειδήσεις, σχόλια, αγγελίες, διαφημίσεις και άλλα θέματα που σχετίζονται με την οικονομία, τη λογοτεχνία, τις καλές τέχνες, τον αθλητισμό.

Για την έκδοση μιας εφημερίδας εργάζεται η συντακτική επιτροπή, το τυπογραφείο, η υπηρεσία διανομής, το λογιστήριο και το ταμείο. Η συντακτική επιτροπή που αποτελείται από το διευθυντή, τον αρχισυντάκτη, τους συντάκτες και τους ανταποκριτές, συγκεντρώνει και επεξεργάζεται τις ειδήσεις και γενικά αποφασίζει για το τι θα γράψει και εάν θα το γράψει.

Στην Ελλάδα υπάρχουν οι πρωινές, μεσημβρινές εφημερίδες και αυτές που κυκλοφορούν μόνο την Κυριακή με πλούσια ύλη. Κάθε εφημερίδα αντιπροσωπεύει και ένα πολιτικό χώρο. Οι γνωστότερες και με την μεγαλύτερη κυκλοφορία είναι: το Βήμα, η Καθημερινή, τα Νέα, η Ελευθεροτυπία. Η τιμή τους είναι αρκετά προσιτή και για το λόγο αυτό πολλοί αγοράζουν και δύο έως τρεις εφημερίδες για να συγκρίνουν τα γεγονότα ή για να διαβάσουν τα άρθρα αγαπημένων τους δημοσιογράφων. Πάντως πολλοί αναγνώστες περιορίζονται μόνο στο διάβασμα των τίτλων των εφημερίδων.

Ζητείται ελπίς

Όταν μπήκε στο καφενείο, κείνο το απόγευμα, ήταν νωρίς ακόμα. Κάθισε σ' ένα τραπέζι, πίσω από το μεγάλο τζάμι που έβλεπε τη λεωφόρο. Παράγγειλε καφέ. Σε άλλα τραπέζια παίζανε χαρτιά ή συζητούσαν. Ήρθε ο καφές. Άναψε τσιγάρο, ήπιε δυο γουλιάς κι άνοιξε την απογευματινή εφημερίδα.

Καινούργιες μάχες είχαν αρχίσει στην Ινδοκίνα. Ένα ακόμα ιαπωνικό αλιευτικό που γύρισε με ραδιενέργεια. Ύστερα διάβασε άλλα πράγματα: το έλλειμμα του προϋπολογισμού, προαγωγές εκπαιδευτικών. Έριξε μια ματιά στις μικρές αγγελίες.

(«Κείμενα σε εύκολα ελληνικά». Αντώνη Σαμαράκη «Διηγήματα», σελ. 83.)

Γραμματική

Slovesa 1. konjugace (ρήματα Α' συζυγίας)

Trpný rod (παθητική φωνή)

Οριστική		
Ενεστώτας	Συνεχής μέλλοντας	Παρατατικός
δένομαι	θα δένομαι	δενόμουν
δένεσαι	θα δένεσαι	δενόσουν
δένεται	θα δένεται	δενόταν
δενόμαστε	θα δενόμαστε	δενόμασταν (-όμαστε)
δένεστε	θα δένεστε	δενόσασταν (-όσαστε)
δένονται	θα δένονται	δένονταν

Αόριστος	Απλός μέλλοντας
δέθηκα	θα δεθώ
δέθηκες	θα δεθείς
δέθηκε	θα δεθεί
δεθήκαμε	θα δεθούμε
δεθήκατε	θα δεθείτε
δέθηκαν	θα δεθούν

Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Τετελεσμένος μέλλοντας
έχω δεθεί	είχα δεθεί	θα έχω δεθεί
έχεις δεθεί	είχες δεθεί	θα έχεις δεθεί
έχει δεθεί	είχε δεθεί	θα έχει δεθεί
έχουμε δεθεί	είχαμε δεθεί	θα έχουμε δεθεί
έχετε δεθεί	είχατε δεθεί	θα έχετε δεθεί
έχουν δεθεί	είχαν δεθεί	θα έχουν δεθεί

Συνεχής υποτακτική	Απλή υποτακτική
να δένομαι	να δεθώ
να δένεσαι	να δεθείς
να δένεται	να δεθεί
να δενόμαστε	να δεθούμε
να δένεστε	να δεθείτε
να δένονται	να δεθούν

Συνεχής προστακτική	Απλή προστακτική
να δένεσαι	δέσου* (να δεθείς)
να δένεστε	δεθείτε (να δεθείτε)

* 2. os. sg. imperativu dokonavého se tvoří koncovkou -ου od kmene aoristu aktivního

Δυνητική	Ευχητική	Μετοχή παθητική
θα δενόμουν	να δενόμουν	
θα δενόσουν	να δενόσουν	δεμένος
θα δενόταν	να δενόταν	δεμένη
θα δενόμασταν (-όμαστε)	να δενόμασταν (-όμαστε)	δεμένο
θα δενόσασταν (-όσαστε)	να δενόσασταν (-όσαστε)	
θα δένονταν	να δένονταν	

Řecké slovesné tvary, způsoby a vidy se odvozují buď od kmene **πρζζντνζήου** (vid trvací) nebo **αοριστνζήου** (vid dokonavý). Aoristový kmen se vzhledem k hláskoslovným změnám liší jak od kmene **πρζζντνζήου** tak v aoristu pasivním od aoristového kmene **αοριστνζήου**, proto je třeba se u každého slovesa naučit 1. osobu aoristu aktivního a pasivního. K hláskoslovným změnám dochází i v participiu perfekta pasivního při styku koncovky -μένος s kmenovou souhláskou slovesa. Proto se u řady sloves učíme tzv. stupnice, které tvoří 1. os. **πρζζντνζήου** aktiva, 1. os. aoristu aktivního, 1. os. aoristu pasivního a participium perfekta pasiva, např.:

δένω, έδεσα, δέθηκα, δεμένος.

Od kmene aoristu pasivního δεθ- se odvozuje aparemfato (v. str. 254) δεθεί, pomocí něhož se pak tvoří i perfektum, plusquamperfektum a futurum exactum, konjunktiv να δεθῶ a futurum dokonavé θα δεθῶ.

Při tvoření aoristu pasivního lze stanovit tato pravidla slovesného kmene:

- 1) slovesa se sufixem -νω tvoří zpravidla aorist pasivní koncovkou -θηκα, participium perfekta koncovkou -μένος:

λύνω – λύθηκα – λυμένος

kromě:

σβήνω – σβήστηκα – σβησμένος

πιάνω – πιάστηκα – πιασμένος

κλείνω – κλείστηκα – κλεισμένος

- 2) slovesa, která končí koncovkou -ζω, mají v aoristu koncovku -στηκα, participium koncovku -σμένος (jedná se většinou o kmeny zubné):

ετοιμάζω – ετοιμάστηκα – ετοιμασμένος

λούζω – λούστηκα – λουσμένος

πείθω – πείστηκα – πεισμένος

χτενίζω – χτενίστηκα – χτενισμένος

Slovesa 1. a 2. skupiny mají aorist aktivní zakončený koncovkou -σα.

- 3) slovesa, jejichž kmen před hláskovými změnami nebo před působením analogie končíl zadopatrou souhláskou (κ, γ, χ) a jejichž aktivní aorist končí na -ξα, mají v pasivu koncovku -χτηκα, v participiu -γμένος:

αλλάζω – αλλάχτηκα – αλλαγμένος (srn. αλλαγή)

ανοίγω – ανοίχτηκα – ανοιγμένος

διώχνω – διώχτηκα – διωγμένος

μπλέκω – μπλέχτηκα – μπλεγμένος

πλέκω – πλέχτηκα – πλεγμένος

στηρίζω – στηρίχτηκα – στηριγμένος

σφίγγω – σφίχτηκα – σφιγμένος

- 4) slovesa, jejichž kmen končí retnou souhláskou (π, β, φ) a jejichž aktivní aorist končí na -ψα, tvoří aorist pasivní pomocí koncovky -φτηκα, participium -μμένος:

ανάβω – ανάφτηκα – αναμμένος

γράφω – γράφτηκα – γραμμένος

κρύβω – κρύφτηκα – κρυμμένος

ράβω – ράφτηκα – ραμμένος

- 5) slovesa zakončená koncovkou -εύω, jejichž aktivní aorist končí koncovkou -εψα, tvoří pasivní aorist koncovkou -εύτηκα, participium -εμένος:

γιατρεύω – γιατρεύτηκα – γιατρεμένος
 μαγειρεύω – μαγειρεύτηκα – μαγειρεμένος
 μαζεύω – μαζεύτηκα – μαζεμένος
 παντρεύω – παντρεύτηκα – παντρεμένος

aor. akt.	aor. pas.	part. perf. pas.
-σα	-θηκα -στηκα	-μένος -σμένος
-ξα	-χτηκα	-γμένος
-ψα	-φτηκα	-μμένος
-εψα	-εύτηκα	-εμένος

Příklady tvoření tvarů odvozených od kmene aoristu pasivního:

- konjunktiv: να ντυθ-ώ, να ετοιμαστ-ώ, να πιαστ-ώ
 να αλλαχτ-ώ, να ανοιχτ-ώ, να γραφτ-ώ
 να κρυφτ-ώ, να μαζευτ-ώ, να παντρευτ-ώ
- fut. dokonavé: θα ντυθ-ώ, θα ετοιμαστ-ώ, θα πιαστ-ώ
 θα αλλαχτ-ώ, θα ανοιχτ-ώ, θα γραφτ-ώ
 θα κρυφτ-ώ, θα μαζευτ-ώ, θα παντρευτ-ώ
- aparemfato: ντυθ-εί, ετοιμαστ-εί, πιαστ-εί
 αλλαχτ-εί, ανοιχτ-εί, γραφτ-εί
 κρυφτ-εί, μαζευτ-εί, παντρευτ-εί

Rozkazovací způsob trpný dokonavý:

ντύσου	ντυθείτε
ετοιμάσου	ετοιμαστείτε
πιάσου	πιαστείτε
αλλάξου	αλλαχτείτε
ανοίξου	ανοιχτείτε

γράψου	γραφτείτε
κρόψου	κρυφτείτε
μαζέψου	μαζευτείτε
παντρέψου	παντρευτείτε
σήκω	σηκωθείτε

Činitel (agens) pasívního děje se vyjadřuje pomocí předložky *apó* + akuzativ, méně často *me* + akuzativ:

Ο φοιτητής διαβάζει το βιβλίο.	Το βιβλίο διαβάζεται από τον φοιτητή.
Ο φοιτητής διάβασε το βιβλίο.	Το βιβλίο διαβάστηκε από τον φοιτητή.
Ο φοιτητής θα διαβάσει το βιβλίο.	Το βιβλίο θα διαβαστεί από τον φοιτητή.
Τα λόγια του με έπεισαν.	Πείστηκα με τα λόγια του.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων στην παρένθεση:

Οι υπάλληλοι του εργοστασίου δεν τακτικά και κήρυξαν απεργία. (πληρώνομαι)

Χτες, γιατί τα μαλλιά μου ήταν βρώμικα. (λούζομαι)

Η αεροσυνοδός συμβουλεύει τους επιβάτες του αεροπλάνου και να μείνουν στη θέση τους. (δένομαι)

Πριν απαντήσετε καλά. (σκέπτομαι)

Ή μικρός, μικρός ή μικρός καλογερέψου. (παντρεύομαι)

Ο αδελφός μου στη σχολή ξένων γλωσσών. (γράφομαι)

Είναι σε μια υπόθεση ναρκωτικών. (μπλέκομαι)

Στα λεωφορεία πρέπει γερά από τις χειρολαβές. (πιάνομαι)

Μπορείς σε μένα. (στηρίζομαι)

Το φαγητό είναι από χτες. (μαγειρεύομαι)

Μάθε καλά τον ηλεκτρικό υπολογιστή. (μεταχειρίζομαι)

Έμειναν μισή ώρα στο ασανσέρ γιατί έγινε διακοπή ρεύματος. (κλείνομαι)

Τελικά το διαμέρισμα της Ελένης σε πολύ καλή τιμή. (αγοράζομαι)

Στα καζίνα ολόκληρες περιουσίες. (χάνομαι – παρακείμενος)

Επέστρεψε από τις καλοκαιρινές της διακοπές εντελώς (αλλάζομαι)

Ο γιος μας είναι πια μεγάλος. , , και μόνος του. (πλένομαι, ντύνομαι, ετοιμάζομαι)

Η κυρία Παπαδοπούλου είναι πάντα κομψή. σε πολύ καλή μοδίστρα. (ράβομαι)

Τα δέντρα πρέπει για να κάνουν καρπούς. (ποτίζομαι)

..... κάπου για να μη σε δουν όταν έρθουν. (κρύβομαι)

Οι χθεσινές εφημερίδες στα πολιτικά γεγονότα σε ολόκληρο τον κόσμο. (αναφέρομαι)

Οι αποφάσεις του υπουργού Παιδείας τόσο από τους δασκάλους όσο και τους φοιτητές. (αποδοκιμάζομαι)

..... όλοι γύρω από την τηλεόραση για να ακούσουμε τα αποτελέσματα των εκλογών. (συγκεντρώνομαι – υπερσυντέλικος)

Το περιεχόμενο του ρεπορτάζ σε όσα είδε και άκουσε ο ίδιος ο δημοσιογράφος. (βασίζομαι – παρακείμενος)

Πολλοί διπλωμάτες και για το πλούσιο συγγραφικό τους έργο. (διακρίνομαι)

Η αλήθεια πάντα στη μέση. (βρίσκομαι)

Παρ' όλες τις αντιδράσεις των κατοίκων η κυβέρνηση αποφάσισε το πυρηνικό εργοστάσιο. (κατασκευάζομαι)

- 2.** *Na συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων με τα παρακάτω ρήματα στο σωστό τύπο:*

ονομάζομαι, δανείζομαι, αισθάνομαι, φέρομαι, ζεσταίνομαι, χάνομαι, χρειάζομαι, φαίνομαι, σηκώνομαι, ντρέπομαι.

Κάθε πρωί όταν ανοίγουμε το παράθυρο για να μπει καθαρός αέρας.

Πώς δεσποινίς; Έχετε πολύ όμορφο όνομα. Μετά τη στροφή η θάλασσα. Για να αγοράσουν το διαμέρισμά

τους 3 εκατομμύρια. Στα νησιά των Κυκλάδων οι δρόμοι είναι τόσο στενοί που οι τουρίστες

. Οι γονείς σου με φιλοξένησαν και μου με τον καλύτερο τρόπο. Έπρεπε λεπτά για να

πληρώσει τη ζημιά. Τα ζώα τόσο από τη ζέστη του μεσημεριού ώστε έμειναν ώρες κάτω από τη σκιά των δέντρων. Ίσως να πει ψέματα στο

δάσκαλό του. Μετά τη γρίπη ακόμη αδύνατος.

- 3.** *Přeložte:*

Prosím tě, obleč se rychleji. Kdybych měl tuto knihu, nepotřeboval bych už žádnou jinou. Vzali se před dvěma měsíci. Zítřka ráno nevstane brzy, protože je svátek. Slíbil jsem otci, že budu pilný student. Cestující se připoutají, jakmile letuška dá znamení. Připrav se, vlak přijede brzy do stanice. Opři se o mne, pomohu ti. Budu připraven do dvou hodin.

Našel dveře dobře zavřené. Okna zůstala otevřená. Tento sloh je velmi pěkně napsaný. Kde jsou peníze schované? Jsi už připravená? Včera byla velmi pěkně učená. Nejsi přesvědčený, že jsem jednal dobře, když jsem zůstal doma? Vrátil se z ciziny velmi změněný.

Už byl tvůj problém vyřešen? Co děláš, aby se tvé problémy vyřešily? Vyřeš si svůj problém sám. Problémy tu jsou proto, aby se řešily a vyřešily. Chci se pěkně obléci, až půjdeme do divadla. Oblékala bych se lépe, kdybych měla více peněz. Když jsme chodívali do divadla, oblékala jsem se vždy pěkně. Necht' se okna otvírají každé ráno a ať se zavřou, když odcházíte. Cíťte se tu dobře!

4. *Πřeložte:*

Tisk

Noviny, denní tisk patří přes rozvoj rozhlasu a televize k nejdůležitějším prostředkům masové komunikace moderní doby. Už v časných ranních hodinách vidíme v tramvajích, autobusech i v metru, jak lidé jedoucí do práce čtou své oblíbené noviny. Muži často začínají posledními stránkami, kde jsou zprávy o sportu. Každé noviny mají ustálenou úpravu a jejich čtenáři vědí, kde najdou úvodník, nejnovější zprávy o ekonomice, finančních a kulturních událostech. Zajímavé bývají komentáře k těmto tématům, které se v jednotlivých novinách liší podle politického zaměření redakce. Dobré noviny mají své stálé dopisovatele v zahraničí, domácí zpravodaje, kteří přinášejí rozhovory s domácími politiky a zprávy z tiskových konferencí. Novináři bývají často i spisovatelé, jejich oblastí je fejeton. Z českých spisovatelů byli novináři K. H. Borovský, Jan Neruda a Karel Čapek. Jejich fejetony jsou vydávány knižně a stávají se součástí národní literatury.

Λεξιλόγιο

αγγελία, η oznámení

άγραφος -η, -ο nenapsaný, nepsaný

αλιευτικός, -ή, -ό rybolovný

αλιευτικό, το rybářská loď

ανάγνωση, η (εις) četba

αναγνώστης, ο čtenář

ανταποκριτής, ο dopisovatel, zpravodaj

αντίδραση, η (εις) reakce, reagování

απογευματινός, -ή, -ό odpolední

αποδοκιμάζω nesouhlasit, zavrhopat

αρχισυντάκτης, ο šéfredaktor

γενικός, -ή, -ό všeobecný, celkový, generální

γιατρεύω léčím, uzdravuji

γουλιά, η hlt

δημοσιογράφος, ο novinář

διακοπή, η přerušení, porucha

διάστημα, το vzdálenost; meziprostor;

meziobdobí; rozloha; vesmír

διανομή, η rozdělení, distribuce

διευθυντής, ο ředitel

διήγημα, το povídka

εβδομαδιαίος, -α, -ο týdenní

είδηση, η (εις) zpráva

εκπαιδευτικός, -ή, -ό vzdělávací, výchovný, školský

έλλειμμα, το nedostatek, deficit

έντυπο, το výtisk, tiskopis

επεξεργάζομαι zpracovávám; upravuji, zdokonaluji

ημερήσιος, -α, -ο denní, každodenní

ιαπωνικός, -ή, -ό japonský

ιδιαιτερός, -η, -ο zvláštní, osobitý; osobní

Ινδοκίνα, η Indočína

καζίνο, το kasino

καθημερινός, -ή, -ό každodenní

καρπός, ο plod, ovoce

κατασκευάζω, -ομαι vytvářím, pořizuji, zhotovuji

κυκλοφορώ (-είς) dávnám do oběhu,
obíhám

λογιστήριο, το účtárna

μάχη, η boj, bitva

μεσημβρινός, -ή, -ό polední, polední-
kový, jižní

μηνιαίος, -α, -ο měsíční

μοδίστρα, η švadlena

μπλέκω pletu, matu

ναρκωτικό, το narkotikum, droga

νεολαία, η mládež

οικονομία, η ekonomie, hospodářství

παραγγέλλω objednávnám

περιέχω, -ομαι obsahuji, zahrnuji

προαγωγή, η postup, povznesení, po-
krok

προσιτός, -ή, -ό dostupný, přístupný

προϋπολογισμός, o rozpočet

πρωινός, -ή, -ό ranní

πυρηνικός, -ή, -ό jaderný, nukleární

ραδιενέργεια, η radioaktivita

ρεπορτάζ, το reportáž

ρόλος, o role, úloha, funkce

στροφή, η zatáčka

συγκεντρώνω, -ομαι soustřed'uji, cen-
tralizuji

συγκρίνω, -ομαι srovnávám, přirovná-
vám

συντάκτης, o pisatel, signatář, redaktor

συντακτικός, -ή, -ό redakční

σχετίζω (-ομαι) vztahuji, srovnávám

σχόλιο, το poznámka, komentář

τίτλος, o nadpis, titul

τυπογραφείο, το tiskárna

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

η εβδομαδιαία εφημερίδα

týdeník

η μηνιαία εφημερίδα

měsíčník

η επιθεώρηση

revue

ο ημερήσιος τύπος

denní tisk

η επιφυλλίδα

podčárnik

ο συνδρομητής

příspěvatel, předplatitel

η συνέντευξη τύπου

tisková konference

η δημοσιογραφική συνέντευξη

interview

ο ανταποκριτής

zpravodaj, korespondent

ο πολεμικός ανταποκριτής

válečný dopisovatel

ο έκτακτος ανταποκριτής

zvláštní dopisovatel

ο μόνιμος ανταποκριτής

stálý dopisovatel

Απαγορεύεται.

Je zakázáno.

Přísloví – Παροιμίες

Το γραμμένο άγραφο δε γίνεται.

Co je psáno, to je dáno.

Ο χορτασμένος του νηστικού δεν πιστεύει.

Sytý hladonému nevěří.

Ο ψεύτης δεν πιστεύεται κι' όταν λέει την αλήθεια.

Kdo včera lhal, tomu i zítra se nevěří.

Ο καλός ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται.

V nouzi poznáš přítele.

Τριακοστό μάθημα

Ελληνική ραδιοφωνία και τηλεόραση

Η τηλεόραση, συγκριτικά με πολλά ευρωπαϊκά κράτη, συμπεριλαμβανομένης και της άλλοτε Τσεχοσλοβακίας, άργησε πολύ να έρθει στην Ελλάδα. Μόλις το 1970 οι Έλληνες είχαν την ευκαιρία να βάλουν μέσα στα σπίτια τους το μαγικό κουτί, ασπρόμαυρο στην αρχή, που τους πρόσφερε τόσες ευκολίες και τους επέτρεπε να έχουν επαφή με όλο τον κόσμο, καθισμένοι άνετα στις πολυθρόνες τους. Το μοναδικό κρατικό κανάλι ΕΤ 1 γρήγορα απέκτησε ανταγωνιστές. Σήμερα οι Έλληνες τηλεθεατές, εκτός από το πλήθος των ξένων καναλιών, μπορούν να διαλέξουν το πρόγραμμα της αρεσκείας τους ανάμεσα στα κρατικά κανάλια, ΕΤ 1, ΝΕΤ, ΕΤ 3 και στο πλήθος των ιδιωτικών, Mega, Antenna, Sky και άλλα.

Η τηλεόραση έχει εκτοπίσει δυστυχώς το ραδιόφωνο που τώρα ακούγεται συνήθως από τους οδηγούς αυτοκινήτων την ώρα που ταξιδεύουν, τις Ελληνίδες νοικοκυρές όταν μαγειρεύουν και τα άτομα με προβλήματα όρασης. Και εδώ όμως υπάρχει ο απαραίτητος συναγωνισμός ανάμεσα στους κρατικούς και ιδιωτικούς ραδιοσταθμούς. Ιδιαίτερα αγαπητοί είναι οι τοπικοί ραδιοσταθμοί που αναμεταδίδουν τα τοπικά νέα.

Τελευταία υπάρχουν ενθαρρυντικές ενδείξεις ότι η ξεχασμένη ελληνική ραδιοφωνία, όπως εξάλλου και ο ελληνικός τύπος αποκτούν, μέρα με τη μέρα, περισσότερους οπαδούς.

Η ΕΡΑ ανοίγει τα αρχεία της

Έξι CD κυκλοφορούν από αύριο από την Ελληνική Ραδιοφωνία (ΕΡΑ) ύστερα από μεγάλη έρευνα ανάμεσα στις 120 000 ταινίες-ηχογραφήματα που διαθέτει στο αρχείο της. Οι πρώτοι θησαυροί που εγκαινιάζουν την οργανωμένη εκδοτική δραστηριότητα την οποία αποφάσισε να έχει η ΕΡΑ περιέχουν: ελληνική μουσική, θεατρικές μαρτυρίες και επιθεωρησιακά δρώμενα που ηχογραφήθηκαν στους ραδιοθαλάμους της ΕΡΑ κατά τη δεκαετία του 50. Το πρώτο CD με δημοτικά τραγούδια έχει ερμηνείες πρωτότυπες και ανέκδοτες από την Κρήτη έως την Κέρκυρα, ενώ στη σειρά: Έλληνες συνθέτες συνυπάρχουν ο Δημήτρης Μητρόπουλος και ο Νίκος Σκαλκώτας, των οποίων τα έργα έχουν ηχογραφηθεί ερμηνευμένα από την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΑ.

(από τον τύπο)

Γραμματική

Slovesa 2. konjugace (ρήματα Β' συζυγίας) Trpný rod (παθητική φωνή)

Οριστική του ενεστώτα		Οριστική του παρατατικού	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
ρωτιέμαι	κινούμαι	ρωτιόμουν	κινούμουν
ρωτιέσαι	κινείσαι	ρωτιόσουν	κινούσουν
ρωτιέται	κινείται	ρωτιόταν	κινούνταν
ρωτιόμαστε	κινούμαστε	ρωτιόμασταν	κινούμασταν
ρωτιέστε	κινείστε	ρωτιόσασταν	κινούσασταν
ρωτιούνται	κινούνται	ρωτιόνταν/-ιούνταν	κινούνταν

Αόριστος		Συνεχής μέλλοντας	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
ρωτήθηκα	κινήθηκα	θα ρωτιέμαι	θα κινούμαι
ρωτήθηκες	κινήθηκες	θα ρωτιέσαι	θα κινείσαι
ρωτήθηκε	κινήθηκε	θα ρωτιέται	θα κινείται
ρωτηθήκαμε	κινηθήκαμε	θα ρωτιόμαστε	θα κινούμαστε
ρωτηθήκατε	κινηθήκατε	θα ρωτιέστε	θα κινείστε
ρωτήθηκαν	κινήθηκαν	θα ρωτιούνται	θα κινούνται

Απλός μέλλοντας		Παρακείμενος	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
θα ρωτηθώ	θα κινηθώ	έχω ρωτηθεί	έχω κινηθεί
θα ρωτηθείς	θα κινηθείς	έχεις ρωτηθεί	έχεις κινηθεί
θα ρωτηθεί	θα κινηθεί	έχει ρωτηθεί	έχει κινηθεί
θα ρωτηθούμε	θα κινηθούμε	έχουμε ρωτηθεί	έχουμε κινηθεί
θα ρωτηθείτε	θα κινηθείτε	έχετε ρωτηθεί	έχετε κινηθεί
θα ρωτηθούν	θα κινηθούν	έχουν ρωτηθεί	έχουν κινηθεί

Υπερσυντέλικος		Τετελεσμένος μέλλοντας	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
είχα ρωτηθεί	είχα κινηθεί	θα έχω ρωτηθεί	θα έχω κινηθεί
είχες ρωτηθεί	είχες κινηθεί	θα έχεις ρωτηθεί	θα έχεις κινηθεί
είχε ρωτηθεί	είχε κινηθεί	θα έχει ρωτηθεί	θα έχει κινηθεί
είχαμε ρωτηθεί	είχαμε κινηθεί	θα έχουμε ρωτηθεί	θα έχουμε κινηθεί
είχατε ρωτηθεί	είχατε κινηθεί	θα έχετε ρωτηθεί	θα έχετε κινηθεί
είχαν ρωτηθεί	είχαν κινηθεί	θα έχουν ρωτηθεί	θα έχουν κινηθεί

Συνεχής υποτακτική		Απλή υποτακτική	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
να ρωτιέμαι	να κινούμαι	να ρωτηθώ	να κινηθώ
να ρωτιέσαι	να κινείσαι	να ρωτηθείς	να κινηθείς
να ρωτιέται	να κινείται	να ρωτηθεί	να κινηθεί
να ρωτιόμαστε	να κινούμαστε	να ρωτηθούμε	να κινηθούμε
να ρωτιέστε	να κινείστε	να ρωτηθείτε	να κινηθείτε
να ρωτιούνται	να κινούνται	να ρωτηθούν	να κινηθούν

Συνεχής προστακτική		Απλή προστακτική	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
να ρωτιέσαι	να κινείσαι	ρωτήσου	κινήσου
να ρωτιέστε	να κινείστε	ρωτηθείτε	κινήθειτε

Δυνητική		Ευχετική	
α' τάξη	β' τάξη	α' τάξη	β' τάξη
θα ρωτιόμουν	θα κινούμουν	να ρωτιόμουν	να κινούμουν

Μετοχή παθητική	
α' τάξη	β' τάξη
ρωτημένος	κινημένος
ρωτημένη	κινημένη
ρωτημένο	κινημένο

Poznámka: Některá slovesa 2. konjugace kolísají mezi 1. a 2. třídou:

αρνούμαι i αρνιέμαι – αρνούμουν i αρνιόμουν
 εξυπηρετούμαι – εξυπηρετούμουν i εξυπηρετιόμουν
 αδικούμαι i αδικιέμαι – αδικιόμουν
 παραπονούμαι i παραπονιέμαι – παραπονιόμουν

V případě, že kmenová hláska je *ι* nebo *γ*, odpadá *ι* v koncovce -ιόμουν:

ικανοποιέμαι i ικανοποιούμαι – ικανοποιόμουν
 δικαιολογιέμαι i δικαιολογούμαι – δικαιολογόμουν
 διηγιέμαι i διηγούμαι – διηγόμουν

- 1) Končí-li aorist aktivní na **-ησα**, je aorist pasívni zpravidla zakončen koncovkou **-ήθηκα** a participium perf. pas. koncovkou **-ημένος**:

νικώ – νίκησα – νικήθηκα – νικημένος
 αγαπώ – αγάπησα – αγαπήθηκα – αγαπημένος
 ωφελώ – ωφέλησα – ωφελήθηκα – ωφελημένος

ale

κυλώ – κύλησα – κυλίστηκα – κυλισμένος

- 2) Končí-li aorist aktivní na **-ασα**, je aorist pasívni zpravidla zakončen koncovkou **-άστηκα** a participium perf. pas. koncovkou **-ασμένος**:

γελώ – γέλασα – γελάστηκα – γελασμένος

- 3) Končí-li aorist aktivní na **-εσα**, je aorist pasívni zakončen koncovkou **-έθηκα** a participium perf. pas. koncovkou **-εμένος**:

αφαιρώ – αφαίρεσα – αφαιρέθηκα – αφαιρεμένος
 στενοχωρώ – στενοχώρεσα – στενοχωρέθηκα – στενοχωρεμένος
 συγχωρώ – συγχώρεσα – συγχωρέθηκα – συγχωρεμένος

nebo koncovkou **-έστηκα** a part. perf. pas. koncovkou **-εσμένος**:

αποτελώ – αποτέλεσα – αποτελέστηκα – αποτελεσμένος
καλώ – κάλεσα – καλέστηκα – καλεσμένος

Rozlišujte:

προκαλώ – προκάλεσα – προκλήθηκα
προσκαλώ – προσκάλεσα – προσκαλέστηκα – προσκαλεσμένος

- 4) Končí-li aorist aktivní na **-ηξα**, je aorist pasívní zpravidla zakončen koncovkou **-ήχτηκα** a participium perf. pas. koncovkou **-ηγμένος**:

τραβώ – τράβηξα – τραβήχτηκα – τραβηγμένος

- 5) Končí-li aorist aktivní na **-αξα**, je aorist pasívní zpravidla zakončen koncovkou **-άχτηκα** a participium perf. pas. koncovkou **-αγμένος**:

πετώ – πέταξα – πετάχτηκα – πεταγμένος

aor. akt.	aor. pas.	part. perf. pas.
-ησα	-ήθηκα	-ημένος
-ασα	-άστηκα	-ασμένος
-εσα	-έθηκα	-εμένος
	-έστηκα	-εσμένος
-ηξα	-ήχτηκα	-ηγμένος
-αξα	-άχτηκα	-αγμένος

Slovesa θυμίζω ‘připomínám’, κοιμίζω ‘uspávám’, λυπώ ‘zarmučuji’ a φοβίζω ‘děším’ tvoří mediopasívum koncovkami -ούμαι nebo -άμαι:

θυμούμαι / θυμάμαι ‘vzpomínám si’
κοιμούμαι / κοιμάμαι ‘spím’
λυπούμαι / λυπάμαι ‘lituji’
φοβούμαι / φοβάμαι ‘bojím se’

Τριακοστό μάθημα

Ενεστώτας		Παρατατικός	
φοβάμαι	(φοβούμαι)	φοβόμουν	(φοβούμουν)
φοβάσαι		φοβόσουν	(φοβούσουν)
φοβάται		φοβόταν	(φοβούνταν)
φοβόμαστε	(φοβόμαστε)	φοβόμασταν (-αστε)	(φοβόμασταν)
φοβάστε	(φοβόσαστε)	φοβόσασταν (-αστε)	(φοβόσασταν)
φοβούνται		φοβόνταν	(φοβούνταν)

Нěkteré příklady mediopasiva sloves 1. třídy:

αναρωτιέμαι, βαριέμαι, κρατιέμαι, κρεμιέμαι, κυβερνιέμαι, μετριέμαι, μιλιέμαι, ξεχνιέμαι, παραπονιέμαι, πουλιέμαι, χασμουριέμαι, χτυπιέμαι.

Нěkteré příklady mediopasiva sloves 2. třídy:

απειλούμαι, αποτελούμαι, αρνούμαι, ασχολούμαι, αφαιρούμαι, δημιουργούμαι, διηγούμαι, ειδοποιούμαι, εξαιρούμαι, θεωρούμαι, ικανοποιούμαι, καλλιεργούμαι, κατοικούμαι, μιμούμαι, περιποιούμαι, πληροφορούμαι, συγκινούμαι, συμφωνούμαι, χρησιμοποιούμαι, ωφελούμαι.

Poznámka: Нěkterá slovesa, která v indikativu přítomném kolísají mezi 1. a 2. třídou, tvoří mediopasivum podle 1. třídy:

στενοχωρώ, -είς ή -άς, στενοχωριέμαι
τηλεφωνώ, -είς ή -άς, τηλεφωνιέμαι
φορώ, -είς ή -άς, φοριέμαι

Sloveso παρηγορώ, -είς má mediopasivum podle 1. třídy παρηγοριέμαι.

🔍 **Вěty obavné (ενδοιαστικές προτάσεις)**

Вěty obavné jsou uvedeny spojkami **μη(ν)** nebo **μήπως**. Vyjadřují obavu, že se stane něco nežádaného nebo naopak nestane něco, co by si mluvčí přál. V druhém případě uvádějí tyto věty spojky **μη δε(ν)** nebo **μήπως δε(ν)**.

Obavné věty následují po slovesech φοβάμαι, ανησυχώ, προσέχω, τρέμω, φυλάγω nebo po podstatných jménech podobného významu.

Φοβάμαι μην πέσω.

Bojím se, že upadnu.

Φοβάμαι μήπως δεν έρθει.

Bojím se, že nepřijde.

Sloveso je v těchto větách často v konjunktivu, protože obava se zpravidla týká něčeho očekávaného v budoucnosti:

Πρόσεχε να μην πέσεις.

Dej pozor, abys neupadl.

Může však být i v indikativu, pokud se obava týká něčeho, co probíhá nebo už proběhlo:

Ανησυχούσε μήπως έκανε λάθος.

Obával se, že udělal chybu.

Ασκήσεις

1. *Να σχηματίσετε τη μετοχή της παθητικής φωνής των ρημάτων: γελώ, συγχωρώ, αγαπώ, προσκαλώ, πετώ, καλώ, δημιουργώ, χρησιμοποιώ, τραβώ, αφαιρώ.*
2. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τον ενεστώτα της παθητικής φωνής των ρημάτων στην παρένθεση:*
 Στις αριστοκρατικές συνοικίες τα διαμερίσματα πολύ ακριβά. (πουλώ)
 Κάθε άχρηστο χαρτί στο καλάθι των αχρήστων. (πετώ)
 Όλοι οι άντρες να κάνουν τη στρατιωτική τους θητεία στα 18 τους χρόνια. (καλώ)
 Παρόλα τα ογδόντα της χρόνια πολύ καλά. (κρατώ)
 Η τσεχική εμπορική αντιπροσωπεία από δέκα μέλη. (αποτελώ)
 (εγώ) διαβάζοντας εφημερίδα. (ξεχνώ)
 (εσύ) ενώ αυτός διασκεδάζει. (στενοχωρώ)
 Τα παιδιά παίζουν και μέσα στη σκόνη του γηπέδου. (κυλώ)
 Είναι τέσσερα αδέρφια και η περιουσία σε τέσσερα μερίδια. (διαιρώ)
 αδιακρίσια όταν ρωτάς μια γυναίκα πόσω χρονών είναι. (θεωρώ)
3. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τον παρατατικό των ρημάτων στην παρένθεση:*
 Από μικρή την αδελφή της. (μιμούμαι)
 Τα αυτοκίνητα με μεγαλύτερη ταχύτητα από την κανονική. (κινούμαι)
 Αυτή η περιοχή άλλοτε από γεωργούς. (κατοικούμαι)
 Τα ρούχα από τα παιδιά μέχρι που ήταν εντελώς παλιά. (φοριέμαι)
 Κάθε φορά που τον έβλεπα ότι δεν είχε χρήματα. (παραπονιέμαι)
 Παρόλο που με την καλλιέργεια του κήπου του είχε καιρό να κάνει και άλλα σπορ. (ασχολούμαι)
 Η γαλλική γλώσσα και μιλιέται στην Αλγερία μέχρι και σήμερα. (μιλιέμαι)

Όταν ήμασταν συμφοιτητές στο Πανεπιστήμιο σχεδόν καθημερινά.
(τηλεφωνιέμαι)

Η γιαγιά μας, όταν ήμασταν παιδιά μας όμορφα παραμύθια. (διηγούμαι)

Άλλοτε στα δάχτυλα του ενός χεριού αυτοί που είχαν πλυντήριο.
(μετριέμαι)

4. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τον αόριστο των ρημάτων στην παρένθεση:*

Τα παιδιά μας στην Ευρώπη αν και εμείς ζήσαμε πολλά χρόνια στην Αμερική. (γεννιέμαι)

Τα γράμματα και οι τέχνες επί αιώνες στην Ιταλία. (καλλιεργούμαι)

Πολλές φορές τι είδους άνθρωπος είναι. (αναρωτιέμαι)

..... και πάλι σκληρά οικονομικά μέτρα από την κυβέρνηση. (χρησιμοποιούμαι)

Η ποδοσφαιρική ομάδα της Σλάβια την τελευταία στιγμή από την αντίπαλη ομάδα. (νικιέμαι)

Περισσότεροι από δέκα εργάτες για τη διόρθωση του δρόμου. (απασχολούμαι)

(εγώ) βλέποντας τηλεόραση και δεν σου τηλεφώνησα. (ξεχνιέμαι)

Οι γονείς των μαθητών στη συζήτηση από τον καθηγητή της τάξης.
(προσκαλούμαι)

Τους το δικαίωμα ψήφου. (αρνούμαι)

(εμείς) να τον ακούμε. (βαριέμαι)

5. *Να συμπληρώσετε τα κενά με την υποτακτική (συνεχή και απλή) των ρημάτων στην παρένθεση:*

Είναι σωστό η άδεια οδήγησης από τους μεθυσμένους οδηγούς.
(αφαιρούμαι)

Έχω συνηθίσει μη από τις όμορφα στολισμένες βιτρίνες. (ξεγελιέμαι)

Μάθετε από τις χειρολαβές, όταν το όχημα βρίσκεται σε κίνηση.
(κρατιέμαι)

Είναι άνθρωποι που ξέρουν των γνωριμιών τους. (επωφελοúμαι)

Έπαψε με τα μικροπροβλήματα της καθημερινής ζωής. (στενοχωριέμαι)

Είμαι στη δυσάρεστη θέση ... σου τη βοήθειά μου. (αρνούμαι)

Η υπόθεση πρέπει τελειωμένη. (θεωρούμαι)

Στη σημερινή εποχή δεν μπορούμε την τηλεόραση. (στερούμαι)

Πάψε και μάθε να δουλεύεις περισσότερα. (παραπονιέμαι)

Τα παλιά και οι ζακέτες, παρακαλώ, στην κρεμάστρα. (κρεμιέμαι)

6. *Na metafrásete sta tsechiká:*

Φυλάνε ένα μέρος του μισθού μήπως αγοράσουν καινούργια έπιπλα. Πρόσεχε μη σε κλέψουν στο μετρό. Πολλοί άνθρωποι φοβούνται μήπως πεθάνουν νέοι. Τρέμει μην πέσει το σπίτι του από τους σεισμούς. Προσέχει πολύ να μην παχύνει. Ανησυχήσαμε μήπως αρρωστήσατε από γρίπη. Φοβάμαι μη χάσω το πλοίο.

7. *Časujte v prezentu:*

χρησιμοποιούμαι, ξεχνιέμαι, θεωρούμαι, διηγούμαι, νικιέμαι, γελιέμαι, κινούμαι, ασχολούμαι, κατοικούμαι, βαριέμαι, πουλιέμαι

8. *Časujte v paratatiku pasívním:*

πληροφορώ, αγαπώ, πετώ, τρυπώ, παρηγορώ, στενοχωρώ, θεωρώ

9. *Utvořte aoristy sloves:*

βαριέμαι, συγχωρώ, αποτελώ, καλώ, αρκώ, προκαλώ, προσκαλώ, πετώ

10. *Přeložte:*

Vždy byl dojat, když navštívil město, kde se narodil. Žáci ve škole nesmějí být roztržiti. Tato kniha může být považována za nejlepší knihu roku. V minulém století byl svět často ohrožen válkou. Toto umělecké dílo bylo vytvořeno v minulém století. Na tuto konferenci byli pozváni mnozí profesori z Anglie. Stále se ptám, proč to děláš. Peršané byli poraženi Řeky v bitvě u Marathónu. Nebuď roztržitý, když řídíš. Život na zemi je ohrožován znečištěním prostředí. Byl jsem informován, že nepřijdeš na schůzku. Doufám, že budu o té věci informován, než přijedeš.

11. Dej pozor, abys nenastydl. Bojí se, aby se jejímu dítěti nic nestalo. Je tu nebezpečí, aby nedošlo k válce. Bojím se, že nesložím přijímací zkoušky na univerzitu. Hleď, ať nepřijdeš pozdě. Báł se, že mu nepošlou včas peníze. Dej pozor, abys nic nerozbil. Bojím se, že dcera je nemocná, protože nevolá. Neboj se, že ti nepomohu.

12. *Televize*

Československá, nyní Česká televize začala vysílat v roce 1955. Tehdy byla ještě velmi skromná, měla pouze jeden program, přesto dokázala upoutat pozornost diváků, kteří se na každý pohybuující se obrázek dívali jako na zázrak. A to byla televize řadu let jenom černobílá! Později přibyl druhý kanál a druhý program s většinou poučnými nebo vážnými programy. Podíváme-li se na televizní program dnes, najdeme tam pět českých programů, dva veřejnoprávní, dva programy soukromých televizí a jeden program kabelové televize, při čemž první program vysílá 24 hodin denně. Co všechno mohou naši diváci vidět? Podobné programy

jako všude ve světě: zprávy, politické diskuse, sport, pořady pro děti, soutěže, filmy a diváky velmi sledované seriály a také četné reklamy. Česká televize samozřejmě vysílá mnoho cizích filmů a dokumentů. Mnoho lidí odsuzuje televizi za to, že na obrazovce ukazuje mnoho násilí, ale jsme-li upřímní, musíme přiznat, že už si život bez ní neumíme představit.

Λεξιλόγιο

- αδιακρισία**, η netaktnost, indiskrétnost
αναμεταδίδω, -ομαι přenáším, předávám
ἀνέκδοτος, -η, -ο nevydaný, nevytištěný
ανταγωνιστής, ο odpůrce, konkurent
αντιπροσωπεία, η delegace; **εμπορική αντιπροσωπεία** obchodní zastupitelství
ἀρέσκεια, η záliba, vkus
αριστοκρατικός, -ή, -ό aristokratický
αρκώ (-είς) stačím
ἀχρηστος, -η, -ο nepoužívaný, zbytečný
γεωργός, ο zemědělec, rolník
γνωριμία, η známost
διόρθωση, η (εις) oprava
δρώμενα, τα představení
δυσάρεστος, -η, -ο nepřjemný, nemilý
Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα, η Národní symfonický orchestr
εγκαινιάζω, -ομαι slavnostně zahajuji, obřadně uvádím, inauguruji
εκδοτικός, -ή, -ό vydavatelský, ediční
εκτοπίζω, -ομαι odstraňuji, zatlačuji; vyhošťuji
ένδειξη, η (εις) příznak; průkaznost; důkaz
ενθαρρυντικός, -ή, -ό dodávající odvahy, povzbudivý, slibný
επιθεωρησιακός, -ή, -ό inspekční; revuální
επιτρέπω, -ομαι povoluji, dovoluji; připouštím
ερμηνεία, η překlad, výklad, interpretace
ευκολία, η snadnost, pohodlnost; pohodlí, usnadnění
ζακέτα, η vesta, pletená blůza
ηχογράφημα, το zvukový záznam
ηχογραφώ (-είς), -ούμαι zvukově zaznamenávám
θησαυρός, ο bohatství, poklad
καλάθι, το koš
καλλιέργεια, η obdělávání, kultivace
κανάλι, το kanál
κρατικός, -ή, -ό státní
μαγικός, -ή, -ό kouzelný, čarovný; tajemný
μαρτυρία, η práv. svědecká výpověď; svědectví
μερίδιο, το díl, podíl
ξεγελώ, -ιέμαι obelhávám, klamu, podvádím
όραση, η (εις) zrak
οργανωμένος, -η, -ο organizovaný
όχημα, το vůz
πλυντήριο, το pračka, prádelna

πρωτότυπος, -η, -ο nezvyklý, atraktivní; originální

ραδιοθάλαμος, ο rozhlasové studio
ραδιοσταθμός, ο rozhlasová stanice
ραδιοφωνία, η radiofonie; rozhlas

συγκριτικός, -ή, -ό srovnávací, komparační

συμπεριλαμβανομένου, -ης, -ου včetně

συμφοιτητής, ο spoluzák (na vysoké škole)

συναγωνισμός, ο soutěžení, konkurence

συνυπάρχω existovat spolu, vedle sebe

τηλεθεατής, ο televizní divák
Τσεχοσλοβακία, η Československo

ψήφος, ο hlas, hlasovací lístek *nebo* právo; **δικαίωμα ψήφου** hlasovací právo

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

ο ραδιοσταθμός, ο ραδιοφωνικός σταθμός

η ραδιοφωνική εκπομπή

το μετεωρολογικό δελτίο

ελαττώνω / δυναμώνω τη φωνή

πατώ το κουμπί

τα παράσιτα

πιάνω καλά το σταθμό

η σειρά συνεχείας, το σήριαλ

το δελτίο ειδήσεων, οι τηλεειδήσεις

ο εκφωνητής

η ζωντανή μετάδοση

η μικρή οθόνη

η έγχρωμη τηλεόραση; ψηφιακή ~

το κανάλι

τα μακρά / μεσαία / βραχεία κύματα

η καλωδιακή τηλεόραση

E.P.T. – Ελληνική Ραδιοφωνία (και)
 Τηλεόραση

rozhlasové studio, rozhlasová stanice

rozhlasové vysílání

zprávy o počasí

snížit/zvýšit hlasitost

stisknout knoflík

poruchy

vyladit stanici

seriál

televizní noviny

hlasatel

živý přenos

obrazovka

barevná televize; digitální ~

kanál

dlouhé / střední / krátké vlny

kabelová televize

Řecký rozhlas a televize

Τριακοστό πρώτο μάθημα

Σύντομη ανασκόπηση της ελληνικής ιστορίας

Οι πρώτοι κάτοικοι του ελληνικού χώρου παρουσιάστηκαν την παλαιολιθική εποχή και οι ιστορικοί τους ονομάζουν Προέλληνες. Στο τέλος της νεολιθικής εποχής, νέοι λαοί εισέβαλαν από τη Μικρά Ασία στα νησιά του Αιγαίου και ανέπτυξαν έναν αξιόλογο πολιτισμό τον «αιγαίο πολιτισμό» με κέντρο τις Κυκλάδες, ενώ ταυτόχρονα στην Κρήτη εμφανίζονταν ο μινωικός πολιτισμός. Στην ηπειρωτική Ελλάδα νέοι πληθυσμοί που μιλούσαν ελληνικά δημιούργησαν γύρω το λεγόμενο «μυκηναϊκό πολιτισμό». Μπορούμε όμως να πούμε ότι οι ιστορικοί χρόνοι στην Ελλάδα άρχισαν το 1100 π.Χ. μετά την εισβολή των Δωριέων, λαού ποιμενικού και φιλοπόλεμου που αναστάτωσε τον ελληνικό χώρο.

Η ιστορία της αρχαίας Ελλάδας δεν είναι ιστορία ενός κράτους αλλά πολλών ανεξάρτητων κρατών ή πόλεων που ο αριθμός τους ήταν μεγάλος και πολύ συχνά βρισκόνταν μακριά από τη μητρόπολη. Οι πόλεις που διακρίθηκαν ήταν αναμφισβήτητα, η Αθήνα και η Σπάρτη. Η πρώτη γνώρισε τη μεγαλύτερή της δόξα όταν, μετά τις νίκες των Ελλήνων κατά των Περσών στον Μαραθώνα, Σαλαμίνα και Πλαταιές, δημιουργήθηκε η Αθηναϊκή συμμαχία και εμφανίστηκε στην πολιτική σκηνή ο Περικλής. Πολύ σύντομα όμως ξέσπασε ο Πελοποννησιακός πόλεμος, ο σκληρότερος εμφύλιος πόλεμος της ελληνικής ιστορίας, μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης που κατέληξε με τη νίκη των Σπαρτιατών.

Ο πατέρας του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ο Φίλιππος Β', βασιλιάς της Μακεδονίας και ο γιος του, επέκτειναν τα όρια του κράτους τους μέχρι τα βόρεια της Ανατολής. Έτσι ο ελληνικός πολιτισμός διαδόθηκε μέχρι τις Ινδίες και την Αίγυπτο και η ελληνική γλώσσα μιλιόταν παντού. Όμως οι Ρωμαίοι, στηριζόμενοι στις έριδες των διαδόχων του Αλεξάνδρου, κατέκτησαν την Ελλάδα το 146 π.Χ. που έκτοτε αποτελούσε επαρχία της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Οι Έλληνες πολλές φορές επιχειρήσαν να απελευθερωθούν χωρίς όμως επιτυχία.

Με το χωρισμό της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας σε δυτικό και ανατολικό κράτος, δημιουργήθηκε η βυζαντινή αυτοκρατορία με πρωτεύουσα το Βυζάντιο (Κωνσταντινούπολη). Ο εξελληνισμός του ανατολικού κράτους οδήγησε σε μια νέα λαμπρή περίοδο την ιστορία του Ελληνισμού και τερματίστηκε με την υποδούλωση του ελληνικού έθνους στους Οθωμανούς Τούρκους (395 μ.Χ. – 1453 μ.Χ.).

Η περίοδος της Τουρκοκρατίας (1453 – 1821) διήρκεσε τέσσερις αιώνες και ήταν από τις θλιβρότερες του ελληνικού έθνους. Στο μεταξύ οι Έλληνες, επηρεασμένοι από τις φιλελεύθερες ιδέες της Γαλλικής επανάστασης και προετοιμασμένοι από τις ιδέες της Φιλικής Εταιρείας, κήρυξαν στις 25 Μαρτίου 1821 στο

μοναστήρι της Αγίας Λαύρας, την επανάσταση κατά των Τούρκων. Μετά από πολλούς αγώνες και θυσίες χιλιάδων Ελλήνων και με τη μεσολάβηση των μεγάλων δυνάμεων, η Ελλάδα ανακηρύσσεται ανεξάρτητη στις 6 Ιουλίου 1827.

Γραμματική

Participium perfekta pasívního (μετοχή παρακειμένου παθητικής φωνής)

Participium perfekta pasívního má funkci adjektiva a chová se jako adjektivum:

- 1) Může se stupňovat, ale pouze analytickým (opisným) způsobem
 κουρασμένος, πιο κουρασμένος, ο πιο κουρασμένος, πάρα πολύ κουρασμένος
 πετυχημένος, πιο πετυχημένος, ο πιο πετυχημένος, πάρα πολύ πετυχημένος
- 2) Mohou se od něho odvozovat příslovce stejným způsobem jako od adjektiv
 λυπημένα zarmouceně
 χαρούμενα radostně

Tato příslovce se rovněž mohou stupňovat pouze opisným způsobem.

Με κοίταξε πολύ στενοχωρημένα.
 Του απάντησε θυμωμένα.
 Φώναξε τρομαγμένα: Βοήθεια!

Participium perfekta pasívního mohou tvořit i slovesa, vyjadřující stav, která nemají pasívní tvary:

θυμώνω – θυμωμένος	rozhněvaný
νυστάζω – νυσταγμένος	ospalý
πετυχαίνω – πετυχημένος	zdařilý
γερνώ – γερασμένος	zestárlý
δυστυχώ – δυστυχισμένος	nešťastný
ευτυχώ – ευτυχισμένος	šťastný
μεθώ – μεθυσμένος	opilý
πεινώ – πεινασμένος	hladový
χαλώ – χαλασμένος	zkažený

a jiná.

✱ Příkladkové věty (παραχωρητικές προτάσεις)

Příkladkové věty jsou uvedeny spojkami **αν και, ενώ, μολονότι, zápor** po těchto spojkách je **δε(ν)**. Sloveso je v indikativu, pokud mluví o něčem, co je skutečné.

Αν και θα τον προσκαλέσουν, δε θα πάει στο σπίτι τους. I když ho pozvou, nepřijde k nim.

Příkladkové věty se spojkami **και να, κι ας, να, ας, που να** mají **zápor μη(ν)**. V případě, že mluví o něčem, co není skutečné, nepravděpodobné nebo nemožné, je sloveso v indikativu minulého času, týká-li se výroněd' minulosti:

Και να έλαβε το γράμμα σου, δε θα σου απαντήσει. I kdyby byl dostal tvůj dopis, neodpoví ti.

Sloveso je v konjunktivu, pokud se výroněd' týká přítomnosti nebo budoucnosti:

Και αν θέλει, δεν μπορεί να το κάνει. I kdyby chtěl, nemůže to udělat.

Και να έρθει τώρα, τίποτε δεν ωφελεί. I kdyby přišel teď, není to k ničemu.

Ο κόσμος να χαλάσει, αυτός θα κάνει αυτό που θέλει. I kdyby se zbořil svět, on bude dělat, co bude chtít.

Και να με καλέσουν, δε θα πάω. I kdyby mne pozvali, nepřijdu tam.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με την παθητική μετοχή παρακειμένου των ρημάτων στην παρένθεση:

Σήμερα είμαι από χτες. (κουράζομαι)

Η Θεσσαλονίκη είναι στους πρόποδες του Χορτιάτη. (κτίζομαι)

Οι γονείς σου είναι άνθρωποι που είδα ποτέ. (χαίρομαι)

Αν και οι αεροσυνοδοί είναι δε θα ήθελα να κάνω το επάγγελμά τους. (καλοπληρώνομαι)

Τα δέντρα, μετά τη βροχή έλαμψαν με το φως του ήλιου. (πλένομαι)

Πες μου αν έχεις συναντήσει πιο άνθρωπο από τον Κώστα. (οργανώνομαι)

Ο χώρος αυτός είναι στους καπνιστές. (απαγορεύομαι)

Οι γιατροί είναι να κάνουν εφημερίες. (υποχρεώνομαι)

Μην πίνετε αυτό το νερό. Είναι από τα πιο της περιοχής. (μολύνομαι)

..... και αποσύρθηκε από την πολιτική ζωή του τόπου. (νικιέμαι, κουράζομαι)

Ορισμένα ακριτικά νησιά είναι από της Ελλάδας. (αραιοκατοικούμαι)

Ο γιατρός μου βρήκε πίεση. (αυξάνομαι)

Από τη χθεσινή σύγκρουση των δύο τρένων βρίσκονται στο νοσοκομείο. (τραυματίζομαι)

Οι προποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό είναι (δίνονται)

- 2.** *Να συμπληρώσετε τα κενά με τα κατάλληλα επιρρήματα των μετοχών:* βαριεστημένος, τρομαγμένος, κουρασμένος, καθυστερημένος, ενθουσιασμένος, λυπημένος, χαρούμενος.

Γύρισε το κεφάλι της και με κοίταξε

Μετά την μακροχρόνια παραμονή του στο κρεβάτι περπατάει

Με δέχτηκε τόσο που δεν το περίμενα.

Τα παιδιά παίζουν στην αυλή

Έφτασε στο μάθημα όπως πάντα

Μου μίλησε τόσο για το έργο που θα πάω να το δω και εγώ.

Όταν άκουσαν τα άσχημα νέα κούνησαν το κεφάλι τους

- 3.** *Να συμπληρώσετε τις προτάσεις:*

Κι αν μου το έλεγαν, δεν το (πιστεύω).

Και να έρθεις τώρα, δεν μαζί σου (πηγαίνω).

Και να μ' έδωχναν, εγώ (μένω).

Δε θα (αυτοί) πρόγραμμα, κι αν ο καιρός είναι καλός (αλλάζω).

Και να με πλήρωνε, δεν τα (αγοράζω).

Και αν οι γονείς του ήθελαν, αυτός δε (σπουδάζω).

Αν και είναι πλούσιοι, πολύ απλούς τρόπους (έχω).

Μολονότι η Ελλάδα είναι μικρή, πολλοί τουρίστες την (επισκέπτομαι).

Κι αν φωνάζεις, δεν (εγώ) σε (ακούω).

- 4.** *Přeložte:*

Když se vrátil z ciziny, byli jeho rodiče již velmi zestárlí. Vrátili se z výletu hladoví. Jsem velmi šťastná, že tě zase vidím. Celou neděli přselo, byl to zkažený den. Včerejší večírek u mého přítele byl velmi zdařilý. Viděl jsem tvé přátele opilé. Vrátil se domů zmoklý. Prostředí v naší zemi je velmi znečištěné.

- 5.** Austrálie je pro nás vzdálenější než Spojené státy. Byl to nejšťastnější den jeho života. Jeho přítel je velmi uzavřený člověk, ale je velmi vzdělaný. Letos jsem byl celý prosinec nemocný, proto jsem měl velmi zkažené Vánoce. Myslel, že jeho život je nešťastnější než můj.

Podíval se na něho rozzlobeně. Když uslyšel ty novinky, šťastně se usmál. Děti se celé prázdniny radostně koupaly v moři. Nedívej se na mne tak udiveně. Zoufale křičel.

6. I kdybych to byl viděl na vlastní oči, nebyl bych tomu věřil. Ačkoli nepršelo, vzal si taxi. Daří se mu dost dobře, ačkoli není bohatý. Přišel do práce, ačkoli je nemocný. Ačkoli neměli naději na vítězství, vyhráli zápas. Ačkoli se mu omluvil, neodpustil mu. Pojedeme na výlet, i kdyby pršelo. Myslí si, že i kdyby byl více studoval, nebyl by udělal zkoušku, protože byla velmi nesnadná. Přestože se měli velmi rádi, nemohli se vzít.

7. Řecké dějiny

Historické období řeckého národa, které známe z písemných pramenů, nejdříve z nápisů, později z děl historiků, začíná kolem r. 1000 př. Kr. Nejstarší úplně zachované historické dílo jsou Hérodotovy Dějiny (5. st. př. Kr.). V nich čteme o válkách s Peršany, o slavných bitvách u Marathónu (490 př. Kr.), u Platají (479 př. Kr.) a o námořní bitvě u Salamíny (480 př. Kr.). Aténská demokracie dosáhla vrcholu za Perikla (†429 př. Kr.), později byla ohrožena antagonismem Sparty a Atén za Peloponéské války (431 – 406 př. Kr.), kterou vylichčil Thúkýdídés. Společného nepřítele Řeků porazil syn Filipa Makedonského Alexandr Veliký, který rozšířil svou říši daleko na východ. Poté si ji za období helénismu rozdělili jeho nástupci. Ačkoli oslabený řecký svět podlehl r. 146 př. Kr. Římanům, řecká kultura dále vzkvétala. Římský císař Konstantin Veliký přenesl r. 330 hlavní město říše na východ do Konstantinopole. Z východní části římské říše se vyvinula byzantská říše, která trvala tisíc let. R. 1453 byla Konstantinopol dobyta Turky. Ačkoli turecká nadvláda trvala čtyři sta let (1453 – 1821), zachovali si Řekové národní sebeuvědomění, ortodoxní víru i jazyk. V 19. století bylo osvícenskými myšlenkami připraveno řecké povstání, které vypuklo pod heslem „Svoboda nebo smrt!“ 25. března 1821. Nezávislý řecký stát byl oficiálně uznán r. 1827.

Λεξιλόγιο

άγκυρα, η kotva

αθηναϊκός, -ή, -ό aténský

Αιγαίο (πέλαγος), το Egejské moře

αιγαίος, -α, -ο egejský

αναπτύσσω, -ομαι rozvíjím, vyvíjím

ανασκόπηση, η (εις) shrnutí, náhled

αναστατώνω, -ομαι bouřím, rozrušuji,

vyvolávám zmatek

ανατολικός, -ή, -ό východní

αξιόλογος, -η, -ο významný, pozor-

hodný, znamenitý

απελευθερώνω, -ομαι osvobozuji

αποσύρω, odtahuji, odcházím, -ομαι
stahuji se

αραιοκατοικώ (-είς), -ούμαι řídce za-
bydluji, obydluji

αρκτικός, -ή, -ό arktický, severní

ας αť, nechť, budiž

Ασία, η Asie

αυλή, η dvůr; nádvoří

αυξάνω, -ομαι zvětšuji (se), zvyšuji (se)

βαριεστώ -ιέμαι nudím se

βοήθεια, η pomoc

Βυζάντιο, το Byzantion, Byzanc

γερασμένος, -η, -ο zestárlý; *přen.* pře-
konaný, zchátralý

γερνάω (άω) stárnu; *přen.* zastarávám

δημιουργώ, (-είς), -ούμαι tvořím, vy-
tvářím

διάδοχος, ο, η nástupce, následovník

δόξα, η sláva

δύναμη, η (εις) síla, moc

δυστυχημένος, -η, -ο nešťastný

δυστυχώ (-είς) jsem nešťastný, strá-
dám

δυτικός, -ή, -ό západní

Δωριείς, οι Dórové

εισβολή, η vpád, invaze

ελληνικός, -ή, -ό řecký

ελληνισμός, ο helénství; helénismus

εμφανίζω, -ομαι činím zřejmým, dá-
vám najevo; objevuji se

εμφύλιος, -α, -ο občanský

ενθουσιάζω, -ομαι vyvolávám nadšení

επεκτείνω, -ομαι rozpínám, rozšiřuji

επιηρεάζω -ομαι ovlivňuji, působím

επιχειρώ (-είς), -ούμαι podnikám; ope-
ruji; zkouším

έριδα, η rozepře, svár

ευτυχώ (-είς) jsem šťastný, mám štěstí

εφημερία, η celodenní služba

ηπειρωτικός, -ή, -ό pevninský; konti-
nentální

ηττώμαι jsem poražen, prohrávám

θυμωμένος, -η, -ο rozzlobený, rozhoř-
čený

θυσία, η oběť, obětování

Ινδίες, οι Indie

ιστορικός, ο historik

καθυστερημένος, -η, -ο opožděný,
zpožděný; zaostalý

καλλιτέχνης, ο umělec

καλοπληρώνω, -ομαι dobře platím

καπνιστής, ο kuřák

καταλήγω chýlím se ke konci, končím;
přen. spěji

κατεβάζω dávat dolů, sundávat, sni-
žovat

κινηματογραφικός, -ή, -ό kinemato-
grafický

κουδούνι, το zvonek

Κυκλάδες, οι Kyklady

Κωνσταντινούπολη, η Istanbul (Caři-
hrad)

λαβαίνω (λαμβάνω) беру, dostávám,
přijímám

λαμπρός, -ή, -ό zářivý; *přen.* skvělý,
nádherný

λαός, ο lid, národ

λυπημένα smutně, zarmouceně

Μακεδονία, η Makedonie (v severním
Řecku)

μακροχρόνιος, -α, -ο dlouholetý, dlouho-
dobý

Μαραθώνας, ο Marathón

μεθυσμένος, -η, -ο opilý

μεσολάβηση, η (εις) zprostředkování,
intervence

μετά Χριστόν (μ.Χ.) po Kristu (po Kr.)

μητρόπολη, η (εις) mateřská země
(město); hlavní město; *církv.* metro-
pole, katedrála

Μικρά Ασία, η Malá Asie

μινωικός, -ή, -ό minojský

μολονότι ačkoli

μολώνω, -ομαι zamořuji, znečišťuji

μοναστήρι, το klášter

μπερδεύω, -ομαι pletu, matu; zamě-
ňuji

μυκηναϊκός, -ή, -ό mykénský

νέο, το novina

νεολιθικός, -ή, -ό neolitický

νυστάζω jsem ospalý

ξεσπῶ (άω) prudce se pouštím do ně-
čeho, nechám vypuknout

ορισμένος, -η, -ο některý, určitý
ότι že

παθητικός, -ή, -ό pasivní (i jaz.), od-
porující; patetický

παλαιολιθικός, -ή, -ό paleolitický

παρακείμενος, ο perfektum

παραχωρητικός, -ή, -ό jaz. přípustko-
vý; přenechávací

πελοποννησιακός, -ή, -ό peloponéský

Πέρσης, ο Peršan

πετυχαίνω dosahuji cíle, dařím se

Πλαταιές, οι Plataje

ποιμενικός, -ή, -ό pastýřský, pastevecký

πολιτικός, -ή, -ό politický; občanský,
civilní

ποτίζω zavlažuji, zalévám

προσκαλώ (-είς), -ούμαι zvu, vyzývám

προϋπόθεση, η (εις) předpoklad, pod-
mínka

πρώτα nejprve, dříve

Ρωμαίος, ο Říman

Ρωσία, η Rusko

σκάλα, η schod, stupeň

Σπάρτη, η Sparta

Σπαρτιάτης, ο Sparťan

στενοχωρημένα sklíčeně, zarmouceně

στενοχωρώ (-είς), -ούμαι teskním, trá-
pím se, rmoutím se

σύγκρουση, η (εις) střetnutí, konflikt;
náraz

συμμαχία, η spojení, aliance

συμμετοχή, η (spolu)účast, participace

σύντομος, -η, -ο stručný, krátký

ταυτόχρονα současně

τερματίζω končím, skoncuji; dosahuji
cíle

τραυματίζω, -ομαι zraňuji, způsobuji
trauma

τρομαγμένα vylekaně, vystrašeně

υποδούλωση, η (εις) poroba, podmanění

φιλελεύθερος, -η, -ο svobodomyslný

Φιλική Εταιρ(ε)ία, η hist. Společnost
přátel (řecká vlastenecká organizace)

φιλοπόλεμος, -η, -ο bojechtivý, militaris-
tický

φως, το světlo

χαλασμένος, -η, -ο pokažený, porušený

χαρούμενα radostně, vesele

χθεσινός, -ή, -ό včerejší

χιλιάδα, η tisícové množství, tisícovka

χωρισμός, ο odluka, rozdělení, rozd

☐ Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Περασμένα – ξεχασμένα.

Co bylo, bylo.

Είναι κομμένο και ραμμένο στα μέτρα
του.

Je mu to šité na míru.

Κοιτάζω με σταυρωμένα χέρια

Nečinně přihlížím.

Αυτό είναι άλλη ιστορία.

To je jiný příběh. To je něco jiného.

Τριακοστό δεύτερο μάθημα

Ιστορία της νέας ελληνικής γλώσσας

Η νέα ελληνική γλώσσα είναι συνέχεια και εξέλιξη της γλώσσας που μιλούσαν οι πρώτοι Έλληνες. Ανήκει, όπως και η αρχαία ελληνική, στην ινδοευρωπαϊκή οικογένεια γλωσσών.

Η ζωτικότητα της ελληνικής γλώσσας φαίνεται, τόσο από τη διάρκειά της, όσο και από την ύπαρξη μεγάλου αριθμού ελληνικών λέξεων στις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες. Η παρουσία των λέξεων αυτών είναι ιδιαίτερα αισθητή στον επιστημονικό χώρο (καρδιολογία, μαγνητισμός, συμπόσιο). Και η Ευρώπη έχει όνομα ελληνικό.

Οι αρχαίοι Έλληνες, όπως και οι σημερινοί, μιλούσαν διάφορες διαλέκτους. Στη Σπάρτη τη δωρική διάλεκτο, στη Μικρά Ασία την ιωνική, στην Αθήνα την αττική, χωρίς αυτό όμως να τους εμποδίζει να συνεννοούνται μεταξύ τους. Από τον πέμπτο π.Χ. αιώνα, η αττική διάλεκτος παραγκώνισε τις άλλες διαλέκτους και μεταμορφώθηκε σε μια γλώσσα που, στην εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου, εξαπλώθηκε και πέρα από την Αίγυπτο μέχρι την πεδιάδα του Ινδού ποταμού.

Τον τρίτο αιώνα π.Χ. μεταφράστηκε στα ελληνικά η Παλαιά Διαθήκη, ενώ η Καινή Διαθήκη γράφτηκε κατά το μεγαλύτερό της μέρος από την αρχή στα ελληνικά. Αργότερα η ελληνική γλώσσα καθιερώθηκε σαν επίσημη γλώσσα της βυζαντινής αυτοκρατορίας και της ορθοδοξίας και επέζησε και μετά την πτώση του Βυζαντίου σε ολόκληρη τη Βαλκανική χερσόνησο. Είναι γεγονός ότι σ' αυτή τη γλώσσα γίνονταν οι εκκλησιαστικές ακολουθίες στις περιοχές που ελέγχονταν από το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης και ότι ο σουλτάνος, τον δέκατο όγδοο αιώνα, εμπιστευόταν σημαντικές διοικητικές θέσεις σε μορφωμένους Έλληνες που διόριζε ως ηγεμόνες και διερμηνείς στις παραδουνάβιες ηγεμονίες (Α. Υψηλάντης).

Τα προβλήματα και οι διαμάχες που ξέσπασαν το δέκατο ένατο και εικοστό αιώνα μεταξύ δύο ομάδων φιλολόγων και λογοτεχνών, άλλων μεν υποστηρικτών της καθαρεύουσας, άλλων δε της δημοτικής γλώσσας, έληξαν μόλις πρόσφατα, το 1976, όταν με νόμο καθιερώθηκε η δημοτική γλώσσα ως επίσημη γλώσσα του κράτους.

Ἄξιον ἐστί

Οδυσσεύας Ελύτης

Τη γλώσσα μου ἔδωσαν ελληνική,
το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου.
Μονάχη ἔγνοια ἡ γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου.
Εκεῖ σπάρτοι καὶ πέρκες
ανεμόδαρτα ρήματα
ρεύματα πράσινα μες στα γαλάζια
ὅσα εἶδα στα σπλάχνα μου ν' ἀνάβουνε
σφουγγάρια, μέδουσες
με τα πρώτα λόγια των Σειρήνων
ὄστρακα ρόδινα με τα πρώτα μαύρα ρίγη.
Μονάχη ἔγνοια ἡ γλώσσα μου
με τα πρώτα μαύρα ρίγη.

Γραμματική

Zvratná slovesa (μέσα ρήματα)

Pasívní tvar některých sloves odpovídá v některých případech v češtině zvratnému slovesu (výsledek děje se vrací k činiteli děje):

πλένω – πλένομαι	‘myji’ – ‘jsem umýván’, ‘myji se’
Η μητέρα πλένει το παιδί.	Matka koupe dítě.
Το παιδί πλένεται από τη μητέρα.	Dítě je koupáno matkou.
Το παιδί πλένεται.	Dítě se myje.

Έχετε δουλέψει πολύ. Πρέπει να ξεκουραστείτε.
Κάθε πρωί σηκώνομαστε στις εφτά.

Διάθεση × φωνή

Z hlediska **διάθεση**, stavu, který děj vyjadřuje, dělíme slovesa na činná, trpná, zvratná a neutrální (ενεργητική, παθητική, μέση, ουδέτερη διάθεση).

Neutrální slovesa nevyjadřují děj, ale stav, v němž se podmět nachází, některá z nich mají tvar aktivní, jiná pasívní:

πεινώ, διψώ, κοιμάμαι, κάθομαι

Φωνή označuje slovesný rod z hlediska tvaru, který je činný (ενεργητική) nebo trpný (παθητική).

Slovesa, která mají **jen pasivní tvar**, ale jen činný nebo neutrální význam, se nazývají **deponentia** (αποθετικά ρήματα):

αισθάνομαι, δέχομαι, εργάζομαι, εύχομαι, μεταχειρίζομαι

Tato slovesa nelze použít v pasivním významu:

μεταχειρίζομαι το εργαλείο ‘roužívám nástroj’, ale
το εργαλείο χρησιμοποιείται ‘nástroj je užíván’.

Slovesa βάζω, βγάζω, μπαίνω, βγαίνω a jejich složeniny

Ενεστώτας	Αόριστος	Απλός μέλλοντας	Απλή υποτακτική
βάζω ‘dávám, kladu’	έβαλα	θα βάλω	να βάλω
βγάζω ‘vyndávám’	έβγαλα	θα βγάλω	να βγάλω
ανεβάζω ‘zvedám, zvyšuji’	ανέβασα	θα ανεβάσω	να ανεβάσω
κατεβάζω ‘sundávám, snižuji’	κατέβασα	θα κατεβάσω	να κατεβάσω
μπαίνω ‘vcházím, jdu’	μπήκα	θα μπω	να μπω
βγαίνω ‘vycházím’	βγήκα	θα βγω	να βγω
ανεβαίνω ‘vystupuji’	ανέβηκα	θα ανεβώ	να ανεβώ
κατεβαίνω ‘sestupuji’	κατέβηκα	θα κατεβώ	να κατεβώ

Παρα-κείμενος	Υπερ-συντέλικος	Τετελεσμένος μέλλοντας	Απλή προστακτική
έχω βάλει	είχα βάλει	θα έχω βάλει	βάλε – βάλτε
έχω βγάλει	είχα βγάλει	θα έχω βγάλει	βγάλε – βγάλτε
έχω μπει	είχα μπει	θα έχω μπει	μπες / έμπα – μπείτε / μπέστε
έχω βγει	είχα βγει	θα έχω βγει	βγες / έβγα – βγείτε / βγέστε
έχω ανεβεί	είχα ανεβεί	θα έχω ανεβεί	ανέβα – ανεβείτε
έχω κατεβεί	είχα κατεβεί	θα έχω κατεβεί	κατέβα – κατεβείτε

Slovesa βάζω, βγάζω a jejich složeniny jsou slovesa přechodná, mají předmět v akuzativu:

Βάζω το βιβλίο στο τραπέζι.

Έβγαλε το βιβλίο από τη βιβλιοθήκη.

Βγάλτε τα πράγματα από τις βαλίτσες σας!

Slovesa μπαίνω, βγαίνω jsou nepřechodná a pojí se s předložkovou vazbou:

Μπήκε στο καφενείο πριν από δύο ώρες και ακόμη δε βγήκε έξω.

Μην κατεβείς μόνος σου!

V některých případech mohou být nepřechodná slovesa ανεβαίνω a κατεβαίνω použita jako přechodná:

ανεβαίνω, κατεβαίνω τις σκάλες 'vystupovat, sestupovat po schodech'

Ὡτι ὕποτακτικῶν (ειδικές προτάσεις)

Ὡτι ὑποτακτικῶν jsou uvedeny spojkami **ὅτι, πως, που** 'že'. Následují po slovesech projevenání (λέω, νομίζω), smyslového vnímání (αισθάνομαι, νιώθω, βλέπω, ακούω, καταλαβαίνω ap.), po slovesech znamenajících 'vědět, dozvědět se, domnívat se' (ξέρω, μαθαίνω, πιστεύω, θυμάμαι, σκέπτομαι).

Po těchto slovesech následují

1) ὕποτακτικῶν

Εἶπε ὅτι (πως) θα φύγουν.

Řekl, že odejdou.

Βλέπω πως είναι αργά.

Vidím, že je pozdě.

Νομίζω ὅτι δεν έχει δίκαιο.

Myslím, že nemá pravdu.

2) podmětné, zejména po výrazech φαίνεται, λέγεται, ακού(γ)εται, είναι + substantivum nebo adjektivum. Pokud jsou podobné výrazy použity jako příslovce, uvádí závislou větu zpravidla spojka **που**:

Κρίμα που δεν έχεις καιρό.

Škoda, že nemáš čas.

Καλά που ήρθες.

Dobře, že jsi přišel.

Ὡτι ὑποτακτικῶν vyjadřují zpravidla pouhý úsudek a mají sloveso v **indikativu**:

Ξέρω πως θα έρθεις.

Vím, že přijdeš.

Νομίζω ὅτι έχουμε ακόμη καιρό.

Myslím, že máme ještě čas.

Vyslovnují-li subjektivní názor, mohou mít sloveso v **kondicionálu** nebo **potenciálu** (πιθανολογική):

Νομίζω πως δε θα ήταν καλό να φύγετε τώρα.

Myslím, že by nebylo dobré, abyste teď odešli.

Je-li v řídicí větě minulý čas a výpověď vedlejší věty spadá rovněž do minulosti, může (ale nemusí) být přítomný čas ve vedlejší větě zaměněn jakýmkoli časem minulým bez změny smyslu:

Ειδοποιήθηκε πως ο αδελφός του δεν τον περιμένει (περίμενε).	Byl zpraven, že jeho bratr na něj nečeká.
Μου φαινόταν πως ονειρευόμουν (ονειρεύομαι).	Zdálo se mi, že sním.

Po minulém čase věty řídicí může být budoucí čas trvácí nahrazen kondicionálem (θα + παρατατικός) a futurum exactum plusquamperfektem:

Υποσχέθηκε πως θα πάει να του κάνει επίσκεψη (... θα πήγαινε ...).	Slíbil, že ho přijde navštívit.
Πίστευα πως σε λίγες μέρες θα έχει τελειώσει αυτή η υπόθεση (... θα είχε τελειώσει ...).	Věřil jsem, že ta záležitost bude do několika dnů vyřízena.

Po slovesech, která mají význam **domnívat se, věřit** apod. může vypovídací větu uvádět i spojka **να, να μη(ν)**. Věta naznačuje určitou **pochybnost, nejistotu**, i když sloveso zůstává v indikativu:

Δε θυμάμαι να το είπα αυτό.	Nepamatuji se, že jsem to řekl.
Δε φαίνεται να είχε μεγάλη επιτυχία.	Nezdá se, že měl velký úspěch.

Vedlejší věty tohoto typu často následují po příslovci **ίσως** nebo po adjektivech **πιθανόν, απίθανον ap.:**

Ίσως να μην έφτασε ακόμη στο Παρίσι.	Asi ještě nedojel do Paříže.
Είναι απίθανον να το έμαθε από άλλον.	Je nepravděpodobné, že se to dozvěděl od někoho jiného.

V mluveném projevu může po slovesech projevonání nebo smyslového vnímání být spojka vynechána:

Άκουσα έρχεσαι την Κυριακή.	Slyšel jsem, že přijdeš v neděli.
Νομίζω το βιβλίο είναι κάπου εδώ.	Myslím, že kniha je někde tady.
Είπα δεν μ' ενδιαφέρει.	Řekl jsem, že mě to nezajímá.

Na rozdíl od češtiny se v řečtině vedlejší věty vypovídací neoddělují čárkou, pokud takové věty nemají funkci přístavku (επεξήγηση). Tento typ vět se čárkou odděluje:

Φεύγω με την ελπίδα, ότι θα ξαναγυρίσω σε λίγο.

Odjíždím s nadějí, že se brzy vrátím.

Ένα μόνο με πονάει, που δεν ξέρω καλά ξένες γλώσσες.

Trápí mě pouze to, že neumím dobře cizí řeči.

Ασκήσεις

1. *Na συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των αποθετικών ρημάτων:*
- Ξέρει πολύ όμορφες ιστορίες και όλοι τον παρακολουθούν με ενδιαφέρον. (διηγούμαι)
Οι πολίτες πρέπει τους νόμους. (σέβομαι)
Τα παιδιά τους μεγάλους. (μιμούμαι)
Την ευχαρίστησα για την πρόσκλησή της αλλά δεν την (δέχομαι)
Κρύωσε και τώρα έχει συνάχι και (φτερνίζομαι)
..... ότι θα χτίζαμε το σπίτι μας δίπλα στη θάλασσα. (ονειρεύομαι)
Θα (εσύ) αύριο κάποια βοήθεια από εμένα; (χρειάζομαι)
Είναι δύο τύποι εντελώς διαφορετικοί και είναι αδύνατον μεταξύ τους. (συνεννοούμαι)
Ελάτε και μαζί μας. (κάθομαι)
Αύριο γιορτάζει η Ελένη. Θα την πάρω στο τηλέφωνο της χρόνια πολλά. (εύχομαι)
2. *Na σχηματίσετε όλους τους χρόνους των ρημάτων: μπαίνω, βγαίνω, ανεβαίνω, κατεβαίνω, βγάζω.*
3. *Na συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων στην παρένθεση:*
- την άγκυρα γιατί το πλοίο σε λίγο αναχωρεί (ανεβάζω). Ο ανιψιός μου στο Πανεπιστήμιο πριν από δύο χρόνια (μπαίνω). Είμαι κουρασμένη και έξω για να αλλάξω ιδέες (βγαίνω). Μόλις χτυπήσετε το κουδούνι του σπιτιού (εγώ) τις σκάλες και θα σας ανοίξω την πόρτα (κατεβαίνω). Αυτό το μήνα η κυβέρνηση αποφάσισε τους μισθούς (κατεβάζω). Μη στο σπίτι αν δε πρώτα τα παπούτσια σου (μπαίνω, βγάζω). Όλοι οι ξένοι στην Ακρόπολη για να θαυμάσουν τον Παρθενώνα (ανεβαίνω).
4. *Na συμπληρώσετε τα κενά με τους τύπους των ρημάτων στην παρένθεση:*
- Τα τζάμια του δωματίου μια φορά το μήνα (καθαρίζομαι).
Συνηθίζουμε κάθε Σαββατοκύριακο (βλέπομαι).

Οι μαθητές στην αυλή του σχολείου (γυμνάζομαι).
 Τα δέντρα περισσότερο το καλοκαίρι (ποτίζομαι).
 Αυτή την εβδομάδα δεν ενδιαφέροντα κινηματογραφικά έργα (παίζομαι).
 Τώρα που εργάζομαι κάθε πρωί στις 7 (σηκώνομαι).
 Χθες η έκθεση ζωγραφικής νέων καλλιτεχνών (εγκαινιάζομαι).
 Μη στις υποθέσεις των άλλων (μπερδεύομαι).
 Πόση ώρα θέλεις (ετοιμάζομαι).
 Η πόλη όλη τη νύχτα (φωτίζομαι).
 στο μετρό της Πράγας αν δεν ήμουνα μαζί της (χάνομαι).
 Αυτός μια φορά την εβδομάδα (ξυρίζομαι).
 Αυτές ξαφνικά χωρίς να τις περιμένουμε (παρουσιάζομαι).
 Το διαμέρισμά μας και καλά (φωτίζομαι, ζεσταίνομαι).

5. *Να μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

Ο δικαστής νομίζει ότι ο κατηγορούμενος είναι αθώος. Οι γιατροί είπαν ότι δεν υπάρχει καμιά ελπίδα να ζήσει. Φαίνεται πως ο καιρός γρήγορα θα βελτιωθεί. Είναι κρίμα που δεν έχεις αυτό το βιβλίο. Ομολόγησε ότι λες ψέματα. Έχουν τη γνώμη πως τελικά θα δεχτεί την πρόσκλησή μας. Νόμιζαν πως θα τους περίμενε κάποιος στο σταθμό. Δε θυμάμαι να σου είπα κάτι προσβλητικό. Πίστευα πως στη Γερμανία θα ζούσε καλύτερα. Διαδόθηκε η φήμη ότι παίρνουν διαζύγιο. Είναι απίθανο να αργήσω.

6. *Να μετατραπούν οι παρακάτω προτάσεις από τον ενεργητικό στον παθητικό τύπο:*

Ο εργοδότης πληρώνει τους εργατές. Κάθε άνοιξη βάζουμε τα σπίτια μας. Οι φίλες μου έχουν κρατήσει μια θέση στο θέατρο. Ο καθηγητής θα συζητήσει το θέμα με τους μαθητές. Υπέγραψαν το συμφωνητικό του σπιτιού για τρία χρόνια. Θεωρούν το πρόβλημα λυμένο. Τους έχουμε ειδοποιήσει πριν ένα μήνα. Ο κανονισμός απαγορεύει το κάπνισμα στη βιβλιοθήκη. Η βροχή δρόσισε τα χωράφια. Η Τράπεζα δάνεισε λεφτά στους αγρότες.

7. *Να μετατραπούν οι παρακάτω προτάσεις από τον παθητικό στον ενεργητικό τύπο:*

Το τραπέζι ετοιμάστηκε από την αδελφή μου. Οι ποδοσφαιριστές γυμνάζονται καθημερινά από τον προπονητή τους. Το νέο διαδόθηκε γρήγορα από την τηλεόραση. Οι αγρότες κουράζονται από τη δουλειά στα χωράφια. Η απόφαση έχει ήδη παρθεί από τους γιατρούς. Τα σπίτια καταστράφηκαν από τις πλημμύρες. Το γράμμα είχε γραφτεί από τη μητέρα. Τα φρούτα τρώγονται φρέσκα από τα παιδιά. Οι δρόμοι φωτίζονται από τα φανάρια της Δ.Ε.Η. Τα δάση καίονται από τις πυρκαγιές.

8. *Přeložte:*

Letos jsme odpočívali o prázdninách u moře. Vstávali jsem brzy ráno a hned po snídani jsme šli na pláž. Ráno nebylo tak horko, ale později jsme se museli ukrýt do stínu. Odpoledne se objevili naši přátelé, kteří dopoledne pracovali, rychle se svlékli a šli si také zaplavat. Večer se slunce skrylo za hory, brzy se ochladilo, proto jsme se oblékli a vrátili jsme se do hotelu. Večer jsme se shromáždili v jídelně.

9. Vzpomínám si, že jsme se už kdysi viděli. Kateřina ošetřovala mnoho let svou nemocnou matku. Dohodli jsme se, že budeme spolupracovat. Přijali jeho návrh. Přejeme vám šťastné Vánoce a šťastný Nový rok. Snili o tom, že vykonají cestu kolem světa. Předstíral, že je nemocný a nešel do školy. Budu o tom uvažovat. Diváci se při tom představení nudili a stále zívali. Ať si pořád nestěžuje. Zvaž to!

10. Vyprávěli mi, že se jim prázdniny u moře velmi líbily. Myslím, že mi řekl celou pravdu. Myslím, že mi (asi) řekl celou pravdu. Slyšel jsem, že (prý) jsi se přestěhoval. Dobře žes to udělal! Škoda, že nebudete moci jít s námi na výlet. Zdálo se mi, že jsem dítě a že mi matka vypráví pohádku. Nevzpomínám si, že bych byl četl tuto knihu. Slíbil, že půjde navštívit otce do nemocnice. Není pravděpodobné, že se počasí do víkendu zlepší. Slyšel jsem, že se letos zúčastní Pražského jara i řectí umělci.

11. *Přeložte:*

Vývoj řeckého jazyka

Řečtina je nejstarší živý evropský jazyk. Jako samostatný indoevropský jazyk se vyvíjí od konce 3. tisíciletí př. Kr. Nejstarší nápis v řečtině pochází z 8. st. př. Kr. Po dlouhou dobu své existence se řečtina vyvíjela jako všechny živé jazyky, ale i dnešní Řek nachází v nejstarší památce řecké literatury, v homérských eposech, slova, která dodnes existují a jimž rozumí. Ve starověku existovala tři hlavní nářečí: dórské, jónské a atické. Když Řecko kulturně ovládlo celé východní Středomoří, nářečí zanikla a vyvinul se obecný jazyk. Jím je napsán Nový zákon. Za římské nadvlády se od 1. st. aticisté vraceli k jazyku klasických autorů 5. a 4. st. př. Kr. Z pravopisných chyb na papýrech vidíme, že výslovnost řečtiny se tehdy už změnila a začala se blížit dnešní výslovnosti. Novořečtina existuje asi od 10. st. Nejstarší literární památkou v novořečtině je epos Digenis Akritas. Řečtina přijímala v souladu s historickým vývojem mnohá cizí slova – latinská, italská, francouzská a za turecké nadvlády turecká. Řečtina vzdělanců, jazyk literatury však stále sledoval klasické vzory. Proto trvaly dvě podoby řeckého jazyka – archaizující a lidový jazyk. V 19. st. chtěl Adamantios Korais (1748-1833) očistit řecký jazyk od cizích, zvláště tureckých slov a vytvořil „očistěný jazyk“, bližší klasické řečtině než lidový jazyk. Později jiný filolog, Jannis Psycharis (1854-1929), se snažil při-

jmout lidový jazyk i jako jazyk literatury a vzdělání. Dlouhotrvající jazykový spor známe jako jazykovou otázku. Rozřešil jej teprve zákon z r. 1976, který uznal jako oficiální státní jazyk lidový jazyk, vycházející ale nejen z ústní, ale i z literární tradice. Zatím co se dříve řečtina vyhýbala cizím slovům a překládala je do řečtiny, dnes přijímá řečtina mnoho termínů z angličtiny, např. v informatice, ale i v jiných oblastech, zvláště v jazyce mládeže.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- αδύνατον** nemožné
αθώος, -α, -ο nevinný; důvěřivý, prostoduchý
αισθητός, -ή, -ό citelný, zjevný
ακολουθία, η posloupnost; doprovod; *církl.* slavnostní průvod, bohoslužba
αμμουδιά, η písčina, pláž
ανεμόδαρτος, -η, -ο zmítaný větrem
ανήκω patřím, náležím
απίθανο(ν) málo pravděpodobné, neuvěřitelné
απόφαση, η (εις) rozhodnutí, usnesení
αττικός, -ή, -ό atický
βαλίτσα, η kufr
βαλκανικός, -ή, -ό balkánský
γεγονός, το skutečnost, fakt, realita
Δ.Ε.Η. (Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού) Státní elektrický podnik
διαζύγιο, το rozvod
διαμάχη, η spor, nepřátelství, konkurence
διαφορετικός, -ή, -ό rozdílný, odlišný, jiný
διερμηνέας, ο tlumočník, překladatel
διηγούμαι vyprávím, popisuji
δικαστής, ο soudce
διοικητικός, -ή, -ό správní, administrativní
διορίζω, -ομαι vymezuji; nařizuji, určuji; nominuji
εκκλησιαστικός, -ή, -ό církevní; kostelní, chrámový
εμπιστεύομαι důvěřuji, svěřuji, spoléhám
εξαπλώνω, -ομαι rozkládám (se), rozpínám
εξέλιξη, η (εις) vývoj, rozvoj
επεξήγηση, η (εις) dodatečné (řádné) vysvětlení
επιζώ (-εις) přežívám; dožívám
επίσημος, -η, -ο oficiální, úřední; slavnostní
επιστημονικός, -ή, -ό vědecký
ευρωπαϊκός, -ή, -ό evropský
ζωτικότητα, η životnost, vitalita, životaschopnost
ηγεμόνας, ο panovník, vladař
ηγεμονία, η vláda
ινδοευρωπαϊκός, -ή, -ό indoevropský
Ινδός, ο Indus
ίσως snad, pravděpodobně
καθαρεύουσα, η katharevusa
καθιερώνω zasvěcuji; *přen.* zavádím, ustanovuji
Καινή Διαθήκη, η Nový Zákon
κανονισμός, ο řád, ustanovení; předpis, směrnice
κάπου někde, kdesi
καρδιολογία, η kardiologie
καταστρέφω, -ομαι ničím, bořím, hubím

κατηγορούμενος, -η, -ο obviněný, obžalovaný

λογοτέχνης, ο literát, spisovatel

μαγνητισμός, ο magnetismus

μέδουσα, η medúza

μέσος, -η, -ο střední, prostřední, průměrný

μεταμορφώνω, -ομαι přetvářím, transformuji

μετατρέπω obměňuji, upravuji, přizpůsobuji

μιμούμαι napodobuji

μονάχος, -η, -ο sám

μορφωμένος, -η, -ο utvářený; vzdělaný

νομίζω domnívám se, míním

νόμος, ο zákon; ustanovení

ξαναγυρίζω vracím se znovu

Όμηρος, ο Homér

ομολογώ (-είς), -ούμαι přiznávám se, připouštím

ονειρεύομαι sním

ορθοδοξία, η ortodoxie, pravoslavi

όσος, -η, -ο tolik kolik

όστρακο, το ulita, ústřice, lastura; hliněná stěpina

Παλαιά Διαθήκη, η Starý Zákon

παραδείγματος χάρη (π.χ.) například (např.)

πλημύρα, η záplava

παραγκωνίζω, -ομαι odstrkuji

παραδουνάβιος, -α, -ο podunajský
παρουσία, η přítomnost, účast; církev
zjevení

Πατριαρχείο, το patriarchát

πέρκα, η okoun

πιθανολογική, η potenciál

ποδοσφαιριστής, ο fotbalista

πολίτης, ο občan

προσβλητικός, -ή, -ό urážlivý; útočný

πρόσκληση, η (εις) pozvání, pozvánka

ρεύμα, το proud, tok, průvan

ρίγος, το chladno; zimnice, mrazení;
trnutí hrůzou, děs

ρόδινος, -η, -ο růžový

Σειρήνα, η Siréna

σημερινός, -ή, -ό dnešní

σουλτάνος, ο sultán

σπάρος, ο druh drobné mořské ryby

σπλάχνα, τα vnitřnosti; nitro

συμπόσιο, το hostina; sympóziium

συμφωνητικό, το smlouva, dohoda

συνεννοούμαι dorozumívám se, ujednávám

ύπαρξη, η (εις) existence, bytí

υπογράφω podepisuji

υπόθεση, η (εις) záležitost; předpoklad

υποστηρικτής, ο zastávce, příznivec

φήμη, η pověst, mýtus, fáma

φιλόλογος, ο filolog

φτερνίζομαι kýchám

φτωχικός, -ή, -ό chudobný, bídný

☐ Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

γλωσσολογία, η

lingvistika, jazykověda

γλωσσολόγος, ο

lingvista, jazykovědec

γλωσσομαθής, -ής, -ές

znalý jazyků

μονόγλωσσος, -η, -ο

znalý pouze jednoho jazyka

πολύγλωσσος, -η, -ο

znalý mnoha jazyků

μητρική γλώσσα

mateřština, mateřský jazyk

Αυτή έχει μια γλώσσα!

Ta má ale ostrý jazyk!

Αν πέσεις στη γλώσσα της, χάθηκες.

Vezme-li si tě na paškál, jsi ztracen.

Βγάζω γλώσσα.

Beru si slovo.

Přísloví – Παροιμίες

Ο λόγος είναι άργυρος και η σιωπή χρυσός.

Mluvíti stříbro, mlčeti zlato.

Τριακοστό τρίτο μάθημα

Ανασκόπηση της νεοελληνικής λογοτεχνίας

Το πρώτο γραπτό μνημείο της νεοελληνικής λογοτεχνίας είναι το Έπος του Διγενή Ακρίτα όπου αναφέρονται γεγονότα από τη ζωή και τα κατορθώματα των ακριτών, δηλαδή των στρατιωτών που φύλαγαν τα σύνορα, τα άκρα της απέραντης βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας η ανάμειξη του βυζαντινού με το δυτικό πολιτισμό είχε σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση υποτικών ή ερωτικών μυθιστορημάτων.

Μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης και την πτώση του Βυζαντίου, οι Έλληνες λόγιοι συσπειρώνονται γύρω από το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης στην περιοχή του Φαναριού, τα φραγκοκρατούμενα μέρη (νησιά του Αιγαίου, Κρήτη, Κύπρος, Επτάνησα) ή καταφεύγουν στην Ιταλία όπου μεταφέρουν στη Δύση την ελληνική παράδοση και γλώσσα.

Τον 16ο και 17ο αιώνα στη φραγκοκρατούμενη Κρήτη ευδοκίμει το θέατρο που εμφανίζεται και πάλι μετά την αρχαιότητα. Η «Ερωφίλη» του Γεώργιου Χορτάτση και ο «Ερωτόκριτος» μαζί με τη «Θυσία του Αβραάμ» του Βιτσέντζου Κορνάρου διακρίνονται για την τελειότητα της γλώσσας. Ολόκληρα κομμάτια απαγγέλλονται απ' έξω από το λαό της Κρήτης.

Ιδιαίτερη σημασία για την ελληνική λογοτεχνία έχει και το δημοτικό τραγούδι. Τα δημοτικά τραγούδια εξιστορούν συνήθως τα κατορθώματα των αρματολών και κλεφτών, ενώ άλλα αναφέρονται στην αγάπη, στο θάνατο, στον έρωτα ή στην ξενιτιά.

Πριν από την Επανάσταση του 1821 ο Ελληνισμός ετοιμάζεται για την απελευθέρωσή του. Ο Ρήγας Φεραίος ή Βελεστινλής γράφει πατριωτικά ποιήματα και αναπτύσσει σημαντική συγγραφική δραστηριότητα, ενώ στα Επτάνησα ο Διονύσιος Σολωμός γράφει εκτός των άλλων πεζών και ποιημάτων, τον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν» που είναι και ο εθνικός ύμνος των Ελλήνων.

Άλλοι σημαντικοί ποιητές της γενιάς του 1880 είναι ο Κωστής Παλαμάς και ο Αλεξανδρινός Κωνσταντίνος Καβάφης, του οποίου η λυτή γλώσσα με τραγικό βάθος βρίσκει μεγάλη ανταπόκριση και στη νεότερη γενιά. Από τους τελευταίους ποιητές και συγγραφείς ο Καζαντζάκης, Ελύτης, Σεφέρης και Ρίτσος ξεπερνούν τα όρια της Ελλάδας και κατακτούν το διεθνή λογοτεχνικό κοινό (βραβείο Νόμπελ στο Σεφέρη και Ελύτη, βραβείο Ειρήνης στο Ρίτσο).

Γραμματική

Podstatná jména s nepravidelným skloňováním (ανώμαλα ουσιαστικά)

Podstatná jména mužského rodu (αρσενικά)

		ανισοσύλλαβα				αρχαιοκλίτα	
N.	ο	-ές	καφές	-ούς	παππούς	-έας	συγγραφέας
G.	του	-έ	καφέ	-ού	παππού	-έα	συγγραφέα
A.	το(ν)	-έ	καφέ	-ού	παππού	-έα	συγγραφέα
V.		-έ	καφέ	-ού	παππού	-έα	συγγραφέα
N.	οι	-έδες	καφέδες	-ούδες	παππούδες	-είς	συγγραφείς
G.	των	-έδων	καφέδων	-ούδων	παππούδων	-έων	συγγραφέων
A.	τους	-έδες	καφέδες	-ούδες	παππούδες	-είς	συγγραφείς
V.		-έδες	καφέδες	-ούδες	παππούδες	-είς	συγγραφείς

Podstatná jména typu συγγραφέας zachovala v plurálu zbytky starověkého sklonění, jsou to tzv. **αρχαιοκλίτα** (v klasické řečtině mají v nom. sg. koncovku -εύς, v gen. pl. -έων). Podle vzoru συγγραφέας se skloňují slova ze staré slovní zásoby. Některá podstatná jména, označení osob, mohou být i ženského rodu – η συγγραφέας.

Podstatná jména, která se skloňují podle vzoru καφές, jsou zpravidla **tureckého původu**: ο μιναρές 'minaret', ο τενεκές 'plech, plechovka', ο καναπές 'pohovka'.

K vzoru παππούς se nyní řadí i podstatné jméno vous (má pouze jednotné číslo), původně stažený o-kmen vo-ος.

Podstatná jména typu καφές, παππούς se nazývají **nestejnoslabičná (ανισοσύλλαβα)**, protože mají nestejný počet slabik v jednotném a množném čísle.

Podstatná jména ženského rodu (θηλυκά)

		ανισοσύλλαβα				αρχαιοκλίτα	
N.	η	-ού	αλεπού	-ά	γιαγιά	-η	σκέψη
G.	της	-ούς	αλεπούς	-άς	γιαγιάς	-ης	σκέψης
A.	τη(ν)	-ού	αλεπού	-ά	γιαγιά	-η	σκέψη
V.		-ού	αλεπού	-ά	γιαγιά	-η	σκέψη
N.	οι	-ούδες	αλεπούδες	-άδες	γιαγιάδες	-εις	σκέψεις
G.	των	-ούδων	αλεπούδων	-άδων	γιαγιάδων	-εων	σκέψεων
A.	τις	-ούδες	αλεπούδες	-άδες	γιαγιάδες	-εις	σκέψεις
V.		-ούδες	αλεπούδες	-άδες	γιαγιάδες	-εις	σκέψεις

Podstatná jména typu σκέψη patří rovněž mezi tzv. αρχαιοκλιτα. V některých případech, např. v oficiálním jazyku, se zachovala starověká koncovka gen. sg. -εως: οι αποφάσεις της Ελληνικής κυβέρνησης. Προπαροxytona posouvají v nominativu plurálu přízvuč na druhou slabiku od konce: η δύναμη – οι δυνάμεις, των δυνάμεων, protože zachovávají starověký přízvuč. Podle vzoru σκέψη se skloňují slova ze staré slovní zásoby, většinou jde o abstrakta.

Podstatná jména na -ού jsou lidového původu.

Podstatná jména středního rodu (ουδέτερα)

		αρχαιοκλιτα				
N.	το	κρέας	φως	γεγονός	καθήκον	φωνήεν
G.	του	κρέατος	φωτός	γεγονότος	καθήκοντος	φωνήεντος
A.	το	κρέας	φως	γεγονός	καθήκον	φωνήεν
V.		κρέας	φως	γεγονός	καθήκον	φωνήεν
N.	τα	κρέατα	φώτα	γεγονότα	καθήκοντα	φωνήεντα
G.	των	κρεάτων	φώτων	γεγονότων	καθηκόντων	φωνηέντων
A.	τα	κρέατα	φώτα	γεγονότα	καθήκοντα	φωνήεντα
V.		κρέατα	φώτα	γεγονότα	καθήκοντα	φωνήεντα

		αρχαιοκλιτα			ανισοσύλλαβα	
N.	το	παν	οξύ	δάκρυ	-σιμο	δέσιμο
G.	του	παντός	οξέος	—	-σίματος	δεσίματος
A.	το	παν	οξύ	δάκρυ	-σιμο	δέσιμο
V.		παν	οξύ	δάκρυ	-σιμο	δέσιμο
N.	τα	πάντα	οξέα	δάκρυα	-σίματα	δεσίματα
G.	των	πάντων	οξέων	δακρύων	-σιμάτων	δεσιμάτων
A.	τα	πάντα	οξέα	δάκρυα	-σίματα	δεσίματα
V.		πάντα	οξέα	δάκρυα	-σίματα	δεσίματα

Podstatná jména na -ιμο jsou deverbativa (odvozená od sloves), odvozená zpravidla od aoristového kmene slovesa: τρέχω, έτρεξ-α, τρέξιμο 'běh', γράφω, έγραψ-α, γράψιμο 'psaní'.

☀ Věty časové (χρονικές προτάσεις)

Věty časové jsou nejčastěji uváděny spojkami **όταν** 'když', ενώ 'zatím co', αφού 'od té doby co', έως 'až'. **Současnost** děje věty vedlejší s dějem věty hlavní vyjadřují spojky ενώ, όποτε, όταν, όσο, κάθε που, σαν, καθώς.

Όταν έχει καιρό, διαβάζει.

Když má čas, studuje.

Όποτε ήταν άρρωστος, πήγαινε στο γιατρό.

Když byl nemocen, chodil k lékaři.

Předčasnost děje věty vedlejší před dějem věty hlavní vyjadřují spojky αφού, ευθύς ως, μια και, μόλις, άμα:

Άμα τα έμαθε, έφυγε.

Jakmile se to dozvěděl, odešel.

Následnost děje věty vedlejší po ději věty hlavní vyjadřují spojky έως, όσο, πριν (να), προτού (να):

Πριν φύγω, θα περάσω από σας.

Než odejdu, zastavím se u vás.

Sloveso v časových větách je v **indikativu**, vyjadřuje-li věta **skutečný děj**:

Όταν βρέχει, δεν πάμε περίπατο.

Když prší, nechodíme na procházky.

Sloveso v časových větách je v **kondicionálu**, vyjadřuje-li věta **děj možný nebo děj předpokládaný v minulosti**:

Μόλις θα άρχιζε να βρέχει, θα μέναμε σπίτι.

Jakmile by začalo pršet, zůstali bychom doma.

Sloveso v časových větách je v **konjunktivu** (zpravidla) **aoristu**, vyjadřuje-li věta **děj očekávaný**. V hlavní větě bývá budoucí čas nebo imperativ:

Πριν φύγω, θα περάσω από το γραφείο σου.

Než odejdu, stavím se u tebe v kanceláři.

Περιμενε, ώσπου να ντυθώ.

Počkej, až se obléknu.

Pokud jde o děj budoucí opakovaný, používáme **konjunktiv přítomný**:

Όταν θέλω, πάντα βρίσκω ελεύθερο καιρό.

Kdykoli chci, vždy si najdu volný čas.

Ασκήσεις

1. *Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ουσιαστικών στην παρένθεση:*

Η Αθήνα χωρίζεται σε πολλούς ταχυδρομικούς (τομέας).

Στη Ρόδο υπάρχουν μερικά τζαμιά με (μιναρές).

Θα βλάψεις την υγεία σου πίνοντας τόσους (καφές).

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης ήταν του σουλτάνου στις περιοχές της Βλαχίας και Μολδαβίας (διερμηνέας).

..... και χαιδεύουν τα εγγόνια τους. (παππούς, γιαγιά – πληθ.).

Ο Καζαντζάκης είναι ένας από τους πιο γνωστούς Έλληνες στην Τσεχία. (συγγραφέας).

Η οικογένειά μου καταναλώνει δύο ελαιόλαδο το χρόνο (τενεκές).

Θα ήθελα να μου κάνετε του προβλήματος (ανάλυση).

Οι γιατροί έκαναν για να τον σώσουν (το παν).

Πριν φύγω από το γραφείο βάζω τα πράγματά μου σε (τάξη).

Το Γυμνάσιο έχει πολλές (τάξη).

Τις τελευταίες μέρες έπεσε η τιμή (κρέας).

Ένα από τα πιο γνωστά έργα του Λέος Γιάνατσεκ είναι: «Η πονηρή » (αλεπού).

Βγαίνοντας στη σκηνή ο ηθοποιός δέχτηκε των (φως, προβολέας).

Στην Ελλάδα η εορτή είναι μεγάλη γιορτή (τα Φώτα).

Ξέχασαν να γράψουν το όνομα (αποστολέας).

Στο βραδινό δελτίο ακούμε όλα της ημέρας (είδηση, το γεγονός).

Το παλτό μου είναι γεμάτο (λεκές).

Η θέση του Γενικού Απόδημου Ελληνισμού ισοδυναμεί με θέση Υπουργού (Γραμματέας).

Έκανε εγχείρηση (πάγκρεας).

Η μπίρα είναι ένα από τα τυπικά τσεχικά (το προϊόν).

Έχει όλα τα απαραίτητα για τη θέση του (το προσόν, γραμματέας).

Είναι εξυπνάδας (τέρας).

2. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τους συνδέσμους: ενώ, όταν, αφότου, ώσπου, άμα, πριν, ωστόσο, σαν, όσο, κάθε (φορά) που.*

Με θυμούνται έχουν δυσκολίες. Τον διακόπτουν να ανοίξει το στόμα του να μιλήσει. Είναι πολύ ειλικρινής θέλει να πει κάτι, το λέει. να βγουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων έφυγαν για διακοπές. Θα σε περιμένω να έρθεις. χιονίζει δεν πηγαίνει στο χωριό. Είναι

ευχάριστος άνθρωπος τον συναντώ μου λέει και κάποιο αστείο. διάβαζε άκουγε και το ραδιόφωνο. τελειώσαμε τις σπουδές μας δεν τους ξαναείδα. Πηγαίνουν στο θέατρο βρούνε καλές θέσεις. Αργήσαμε να καταλάβουμε τι έγινε.

3. *Na metafrásete to απόσπασμα από το βιβλίο του Θανάση Πετσάλη Διομήδη: «Οι Μανρόλκοι», σελ. 35.*

Κάτω από το μιναρέ, στην καρδιά του χωριού, ήταν ο τουρκομαχαλάς. Εκεί και τα καλύτερα σπίτια, ακόμα κι έναδυο δίπατα... Συνέχεια στον τουρκομαχαλά ήταν τα εβραϊκά. Στενοσόκακα σκοτεινά, χίλιομπερδεμένα, πνιγμένα ακόμα και με τις πραμάτειες που βγάζανε οι Εβραίοι για μόστρα στις πόρτες τους και στα παράθυρα. Στ' ακρόχειλα του χωριού μένανε οι ντόπιοι, οι ραγιάδες. Αυτοί που ζούσανε πάππου-προπάππου σε τούτα τα μέρη, αυτοί που εξουσιάζανε μια φορά κι έναν καιρό όλο το γύρω τόπο.

4. *Skloňujte:*

ο καλός γραμματέας, η καλή γραμματέας, ο αρχαίος συγγραφέας, ο παλιός καναπές, ο ψηλός μιναρές, ο άρρωστος παππούς
η φιλολογική σκέψη, η πολιτική κίνηση, η μικρή μαϊμού, η μεγάλη φωνακλού, η ηλικιωμένη γιαγιά
το ελληνικό πλέξιμο, το άσχημο φέρεσιμο

5. *Přeložte:*

Prosím, přineste mi slazenou kávu. V této kavárně prodávají různé druhy káv – řeckou kávu slazenou i neslazenou, vídeňskou kávu se šlehačkou, frapé, irskou kávu s whisky a mnoho jiných druhů. Dávám přednost kávě před čajem. Dědečkové mají rádi své vnuky. U mého dědečka nacházím mnoho zajímavých knih. Odpoledne chci jít k holiči. V tomto knihkupectví prodávají díla starověkých spisovatelů. Toto je kancelář mé sekretářky. Četl jsem několik děl řeckých spisovatelů. Této konference se zúčastní dva řečtí spisovatelé a také několik řeckých spisovatelek.

6. Jak se skloňují tato slova? Znáš význam těchto slov? Ulice moderních měst bývají velmi široké, protože je tu velký dopravní ruch. Sejdeme se na stanici autobusu. Dnešní rozhodnutí vlády bylo nečekané. Výše důchodů se příští rok sníží. Rád navštěvuji svou babičku v jejím venkovském domě. Pohádky našich babiček nás uspávaly v dětství. Vyprávěčky pohádek uchovávají staré tradice. V lese jsme viděli stopy lišek.

7. Ceny masa stouply. Toto maso mi nechutná, není dobře upečené. 6. leden se nazývá svátkem světél. Rozsvit! Slyšeli jsme o událostech ve vaší zemi. Následky těchto událostí budeme cítit dlouho. Všichni musíme plnit své povinnosti. Známe smysl svých povinností. Všechna řecká slova musí mít samohlásky, v češtině existují i slova bez samohlásek. Tvé slzy mě dojmají. Znáš jména těchto kyselin?

8. Dokud byl zdravý, pracoval velmi tvrdě. Vrátil se dřívě, než skončila jeho dovo-
lená. Když běžel ke mně, zakopl a upadl. Jakmile skončím studium a dostanu di-
plom, půjdu na vojnu. Strom uvadl, dřívě než mu vyrašilo listí. Kdykoli dávaš
dary, dávej je radostně (s radostí). Přišel bych, jakmile dokončím svou práci. Ne-
odcházej, dokud se nevrátím. Sotva dostudoval, našel velmi dobrou práci. Když
někoho dobře neznáme, nepůjčujeme mu peníze.

9. Novořecká literatura

Nejstarší literární památkou psanou v novořečtině je epos Digenis Akritas z 10.
století. Vzniklo asi na základě starších lidových písní. Po dobytí Konstantinopole
Turky vzkvétala novořecká literatura na Krétě, kde tehdy vládli Benátčané, takže
tu působily vlivy italské renesance. Když r. 1669 dobyli Turci i Krétu, odešli mno-
zí vzdělanci na Jónské ostrovy neboli Sedmiostroví. Zde nacházíme i kořeny řecké
literatury 19. století. Nejvýznamnějším autorem sedmiostrovní školy je básník
Dionysios Solomos, autor řecké národní hymny. Na vznik řecké prózy působil
evropský historický román, zvláště W. Scott. Na rozdíl od poezie psali prozaici
dlouho katharevusou. Svá témata hledali v mravoličných povídkách. Náměty
z městského života se objevují v řecké próze až koncem první třetiny 20. století.
O úrovni řecké poezie svědčí Nobelova cena, jíž byli vyznamenáni G. Seferis
a O. Elytis.

Λεξιλόγιο

ακρίτας, ο strážce hranice
ακρόχειλο, το okraj vesnice

αλεπού, η liška

άλωση, η (εις) dobytí, podmanění

ανάμειξη, η (εις) smíšení, přimíšení;
πρην. vměšování

ανταπόκριση, η (εις) ohlas, odezva;
souhlas

ανώμαλος, -η, -ο nepravidelný, odchyl-
ný

απαγγέλλω přednáším, recituji; hlásám

απέξω nazpaměť

απόδημος, -η, -ο žijící mimo vlast, vy-
stěhovalecký, exulantský

αρματολός, ο ozbrojenec, četník

αρχαιότητα, η starověk, stará doba

αστείο, το vtíp, žert

αφότου od té (doby), poté, když už

Βλαχία, η Valašsko (podunajské kní-
žectví)

γενιά, η generace, pokolení; rod; původ;
potomstvo

γη, η Země, zeměkoule; půda

γραπτός, -ή, -ό písemný; spisovný

δάκρυ, το slza

δέσιμο, το vázání, svazování; spoutání

διακόπτω přerušuji, vypínám

διεθνής, -ής, -ές mezinárodní

δίπατος, -η, -ο dvoupatrový

δύση, η (εις) západ

δυσκολία, η nesnáz, obtížnost, překážka

Εβραίος, ο Žid

εβρα(ι)τικός, -η, -ο židovský

ειλικρινής, -ής, -ές upřímný, pravdo-
mluvný

ελαιόλαδο, *το* olivový olej
 εμφάνιση, *η* (εις) uvedení, objevení,
 vznik; vzhled; *φοτ.* vyvolání
 εξιστορώ (-εις), -ούμαι podrobně vy-
 právním; historizují
 εξουσιάζω ovládám, panuji; dominuji
 εξυπνάδα, *η* chytrost, bystrost; chyt-
 ráctví
 επηρεασμένος, -η, -ο ovlivněný, *πρην.*
 zaujatý
 έπος, *το* epos; epopěj
 Επτάνησα, *τα* Sedmiostroví (Jónské
 ostrovy)
 έρωτας, *ο* láska; milování
 ερωτικός, -ή, -ό milostný, erotický
 ευδοκιμώ (-εις) dařím se, prospívám,
 prosperuji
 ευθύς ihned, okamžitě, vzápětí
 θάνατος, *ο* smrt, úmrtí
 ιερός, -ή, -ό svatý, posvátný
 ιπποτικός, -ή, -ό rytířský
 ισοδυναμώ (-εις) jsem stejné síly, vy-
 rovnávám se
 καταναλώνω spotřebuji, vynakládám,
 utrácím
 καταφεύγω utíkám, uchyluji se
 κατόρθωμα, *το* hrdinský čin, úspěch
 κλέφτης, *ο* zloděj, *hist.* zbojník
 λεκές, *ο* skvrna, kaňka
 λόγιος, *ο* vzdělanec, intelektuál
 λυτός, -ή, -ό volný, nevázaný
 μαϊμού, *η* opice
 μιναρές, *ο* minaret
 μούστρα, *η* ukázka; vitrina; zevnějšek
 μεπερδεμένος, -η, -ο zamotaný, pople-
 tený
 νεοελληνικός, -ή, -ό novořecký
 νομικά, *τα* práva
 ντόπιος, -α, -ο místní, domácí

ξαναβλέπω znovu vidím
 οξύ, *το* kyselina
 πάγκρεας, *το anat.* slinivka břišní, pan-
 kreas
 παν, *το* vše, veškerenstvo
 πάππου-προπάππου od děda i praděda
 πατριωτικός, -ή, -ό vlastenecký
 πεζός λόγος, *ο* próza
 πεθαίνω umírám, zanikám
 πλέξιμο, *το* pletení; úplet
 ποίημα, *το* báseň
 ποιητής, *ο* básník
 πονηρός, -ή, -ό lstivý, vychytralý
 πραμάτεια, *η* zboží kramářů
 προβολέας, *ο* reflektor
 προσόν, *το* předpoklad, vlohá
 ραγιάς, *ο* nemuslim; *hist.* rája
 σκέψη, *η* (εις) myšlenka, úvaha
 σκοτεινός, -ή, -ό temný, tmavý
 σπουδές, *οι* studium, učení
 στενός, -ή, -ό úzký
 στενοσόκακο, *το* úzká ulička
 συγγραφέας, *ο* spisovatel, autor
 συγγραφικός, -ή, -ό spisovatelský, autor-
 ský
 σύνδεσμος, *ο* spojka
 σύνορα, *τα* hranice
 συσπειρώνω, -ομαι *πρην.* soustřed'uji
 σώζω, -ομαι zachraňuji
 ταχυδρομικός, -ή, -ό poštovní
 τελειότητα, *η* dokonalost, bezvadnost
 τενεκές, *ο* plech, plechovka
 τέρας, *το* obluda, nestvůra; obr
 τζαμί, *το* mešita
 τομέας, *ο* úsek; okruh, oblast
 τουρκομαχαλάς, *ο* turecká čtvrť
 τραγικός, -ή, -ό tragický
 τυπικός, -ή, -ό typický, příznačný
 φέρσιμο, *το* chování, způsob jednání

φιλολογικός, -ή, -ό filologický
 φραγκοκρατία, η *hist.* nadvláda Franků
 v Řecku
 φραγκοκρατούμενος, -η, -ο ovládaný,
 správaný západními Evropany
 φωνακλάς, ο (φωνακλού, η) křikloun;
 žvanil, mluvka
 Φώτα, τα *círk.* svátek Tří králů

χαίρε bud' zdráv
 χλιομπερδεμένος, -η, -ο velmi zma-
 tený, popletený
 χωρίζω, -ομαι oddělovat (se), separo-
 vat (se)
 ωδή, η óda, zpěv
 ωστόσο až, pokud
 ώσπου než, dokud

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

τα δημοτικά τραγούδια	lidové písně
τα λαϊκά τραγούδια	populární písně
η Βενετοκρατία	vláda Benátčanů
οι βενετοκρατούμενες περιοχές	Benátčany ovládané oblasti
η Αναγέννηση	renesance
ο Διαφωτισμός	osvícenství
ο πεζός λόγος	próza
ο πεζογράφος	prozaik
το ηθογραφικό διήγημα	mravoličná povídka
το ιστορικό μυθιστόρημα	historický román
η Επτανησιακή σχολή	sedmiostrovní škola
είναι φως φανάρι	je to úplně jasné
δίνω πράσινο φως	povolit něco, dát něčemu zelenou
φέρνω κάτι στο φως	odhalit něco
με καμιά κυβέρνηση	v žádném případě, nepřichází v úvahu
αυτός είναι (ν)τενεκές	je to budižkničemu

Τριακοστό τέταρτο μάθημα

Ελληνικά τραγούδια και μουσική

Οι Έλληνες είναι λαός που αγαπάει να χορεύει και να τραγουδάει. Περνώντας μπροστά από τα σπίτια ακούγονται συχνά τραγούδια που μιλάνε για τα προβλήματα και τις χαρές της ζωής.

Το σημερινό ελληνικό μοντέρνο τραγούδι που έχει επηρεαστεί κυρίως από το ξένο τραγούδι, το λεγόμενο ευρωπαϊκό, είναι αγαπητό στη νεολαία αλλά και δημοφιλές σε πολύ κόσμο. Όμως στην ύπαιθρο, Ήπειρο, Θράκη, Μακεδονία και στα νησιά, υπάρχει ολοζώντανο το γνήσιο δημοτικό τραγούδι. Σε κάθε πανηγύρι, γάμο ή βαφτίσια, απλοί οργανοπαίχτες με βιολιά, φλογέρες, λύρες και κλαρίνα μεταδίδουν από γενιά σε γενιά την αγάπη για την εθνική μουσική. Το δημοτικό τραγούδι που έχει τις ρίζες του στο ακριτικό και στο βυζαντινό εκκλησιαστικό, διατηρήθηκε και σ' όλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Με αυτό, οι αρματολοί και οι κλέφτες διαιώνισαν τα κατορθώματά τους σαν στρατιώτες του άτακτου ελληνικού στρατού κατά των Τούρκων.

Μετά το 1922, με τη συρροή των Ελλήνων προσφύγων από τη Μικρά Ασία, άνθησε το ρεμπέτικο τραγούδι στις μεγάλες πόλεις, όπως η Αθήνα, ο Πειραιάς και η Θεσσαλονίκη. Το ρεμπέτικο τραγούδι αναφερόταν στους καημούς της ξενιτιάς και στα προβλήματα της εγκατάστασης των προσφύγων στη νέα τους πατρίδα.

Στην περίοδο του Β' παγκοσμίου πολέμου και της δικτατορίας διακρίθηκαν πολλοί μουσικοσυνθέτες. Όμως μόνο η φήμη του Μάνου Χατζιδάκη και Μίκη Θεοδωράκη ξεπέρασε τα όρια της Ελλάδας. Δεινοί χειριστές του ελληνικού λόγου, ζώντας κατά διαστήματα στο εξωτερικό, συνέθεσαν μουσική για πολλές κινηματογραφικές παραγωγές και έγιναν τα είδωλα του ελληνικού κοινού από την δεκαετία του 60 μέχρι και σήμερα.

Όσο για τους δημοτικούς χορούς εξακολουθούν να χορεύονται όπως πριν από χιλιάδες χρόνια. Ο συρτός, ο καλαματιανός, ο τσάμικος, ο πεντοζάλης είναι οι πιο αγαπημένοι χοροί που διδάσκονται τα παιδιά από μικρά στα σχολεία, στις πόλεις και στα χωριά, και που χορεύουν όλοι οι Έλληνες στα γλέντια τους, στην πατρίδα και στην ξενιτιά.

Κλαίνε τα δέντρα (Δημοτικό)

Κλαίνε τα δέντρα κλαίνε, κλαίνε, κλαίνε και τα κλαριά
κλαίνε και τα λημέρια που λημέριαζα.
Κλαίνε τα μονοπάτια που περπάταγα,
κλαίνε οι βρυσούλες με το κρύο νερό.
Κλαίνε και τα μετόχια που 'παιρνα ψωμί,
κλαίνε τα μοναστήρια που 'παιρνα κρασί.

Συννεφιασμένη Κυριακή

Ρεμπέτικο του Τσιτσάνη

Συννεφιασμένη Κυριακή,
μοιάζεις με την καρδιά μου
που έχει πάντα συννεφιά
Χριστέ (δεις) και Παναγιά μου.

Είσαι μια μέρα σαν κι αυτή
που 'χασα τη χαρά μου.
Συννεφιασμένη Κυριακή
ματώνεις την (δεις) καρδιά μου.

το λημέρι 'ύkrypt, skryš'
το μετόχι 'kláštěrní statek'

Γραμματική

Zvratná zájmena (αυτοπαθείς αντωνυμίες)

Zájmeno o εαυτός μου má pouze genitiv a akuzativ.

	Singulár	Plurál
1. osoba	του εαυτού μου τον εαυτό μου	του εαυτού (των εαυτών) μας τον εαυτό (τους εαυτούς) μας
2. osoba	του εαυτού σου τον εαυτό σου	του εαυτού (των εαυτών) σας τον εαυτό (τους εαυτούς) σας
3. osoba	του εαυτού του (της) τον εαυτό του (της)	του εαυτού (των εαυτών) τους τον εαυτό (τους εαυτούς) τους

Γνωρίζω καλά τον εαυτό μου.

Znám sebe sama (se) dobře.

Κοιτάζει μόνο τον εαυτό του.

Vidí jen sebe sama.

Κάνεις κακό στον εαυτό σου.

Škodíš sám sobě.

Zájmena vymezující, určující (οριστικές αντωνυμίες)

Zájmeno o ίδιος, η ίδια, το ίδιο

1) může zesilovat zvrtné zájmeno o εαυτός μου

Δε γνωρίζει ο ίδιος τον εαυτό του.

Sám se nepoznává (nepoznává sebe sama).

2) znamená 'týž, stejný'

Έχει το ίδιο παλτό όπως εγώ.

Má stejný plášť jako já.

Διηγείσαι πάντα τα ίδια.

Vyprávíš stále totéž.

Είναι ίδιος ο πατέρας του.

Je celý tatínek.

3) vymezuje určitou osobu nebo předmět

Εγώ ο ίδιος το είδα.

Já sám jsem to viděl.

Θα ήθελα να μιλήσω με ίδιο τον κ. διευθυντή.

Chtěl bych mluvit přímo s ředitelem.

Ζάμενο μόνος μου, μόνη μου, μόνο μου (τέζ μονάχος, -η, -ο μου)
'sám, sám od sebe'

Θέλει να το κάνει μόνος του.

Chce to udělat sám.

Οι φοιτητές ήρθαν μόνοι τους.

Studenti přišli sami (od sebe).

Το παιδί έμεινε βράδυ μόνο του στο σπίτι.

Dítě zůstalo večer samo doma.

Pozn.: ο μόνος, η μόνη, το μόνο 'jediný'

Η αδελφή μου είναι η μόνη που με καταλαβαίνει.

Má sestra je jediná, která mi rozumí.

Vztažná zájmena (αναφορικές αντωνυμίες)

Vedle nejčastěji používaného zájmena **που**, které se používá pro všechny rody a čísla, se používá z katharevusy převzaté zájmeno **ο οποίος, η οποία, το οποίο**, zvláště v případech, kdy by docházelo k hromadění zájmen **που** nebo kdy by mohly vzniknout nejasnosti.

Použití **που** v nepřímém pádě:

a) Ο Κώστας, **που** η μητέρα του ήρθε χτες, είναι φίλος μου.

Kostas, jehož matka včera přijela, je můj přítel.

b) Το παιδί, **που** του έδωσες το βιβλίο, είναι μαθητής μου.

Dítě, kterému jsi dal knihu, je můj žák.

c) Ο Κώστας, **που** τον είδα χτες, μου έστειλε ένα γράμμα.

Kostas, kterého jsem viděl včera, mi poslal dopis.

Je-li **που** použito ve významu nepřímého pádu, musíme použít ve vztažné větě (aby nevzniklo nedorozumění):

a) jde-li o genitiv, přivlastňovací zájmeno **του, της, του** u podmětu vztažné věty;

- b) jde-li o dativ, použít genitiv osobního zájmena του, της, του před slovesem vztažné věty;
c) jde-li o akuzativ, použít akuzativ osobního zájmena τον, την, το za vztažným zájmenem που.

Ο οποίος, η οποία, το οποίο se skloňuje jako πλούσιος.

- a) Ο Κώστας του οποίου η μητέρα ήρθε χτες, είναι φίλος μου.
b) Το παιδί, στο οποίο έδωσες το βιβλίο, είναι μαθητής μου.
c) Ο Κώστας, τον οποίο είδα χτες, μου έστειλε ένα γράμμα.

Vztažné věty (αναφορικές προτάσεις)

Vztažné věty jsou uvedeny vztažným zájmenem που, όποιος, ο οποίος, ό,τι (psáno s čárkou, aby se odlišilo od ότι 'že'), nebo vztažnými příslovci όπου, που, όπως, πως.

Όποιος δουλεύει καλά κερδίζει πολλά λεπτά.	Kdo dobře pracuje, vydělá hodně peněz.
Θα κάνω ό,τι μου πεις.	Udělám, co řekneš.
Είδα τον Πέτρο, που είναι γείτονάς μου.	Viděl jsem Petra, který je můj soused.

Sloveso ve vztažné větě je v **indikativu**, vyjadřujeme-li **skutečnost**. Může být v **kondicionálu**, vyjadřujeme-li **pravděpodobnost** nebo **možnost**,

Σου έγραψα όλα, όπως θα σου το έλεγα, αν ήσουν εδώ.	Napsal jsem ti vše, jak bych ti to byl řekl, kdybys byl zde.
---	--

případně v **konjunktivu**, vyjadřujeme-li **očekávání**. V tomto případě je **zápor μη**.

Θέλω μια γραμματέα, που να ξέρει αγγλικά.	Chci sekretářku, která by uměla anglicky.
Δε θα περάσει μέρα, που να μη με θυμηθείς.	Neuplyne ani den, aby sis na mě nevzpomněl.

Interpunkce

Vztažná věta se v řečtině odděluje čárkou jen v případech, kdy ji lze vypustit, aniž se naruší smysl věty, k níž se vztahuje, to jest v případech, kdy vztažná věta pouze doplňuje větu hlavní:

Συνόδευε μια ηλικιωμένη κυρία, που ήταν η αδελφή της μητέρας του.	Provázela starou paní, která byla sestrou jeho matky.
---	---

Ροčetní úkony (πράξεις της αριθμητικής)
sčítání (πρόσθεση)

$5 + 5 = 10$ πέντε και πέντε κάνουν δέκα,
πέντε και πέντε ίσον δέκα

odečítání (αφαίρεση)

$10 - 5 = 5$ δέκα πλην πέντε κάνουν (ίσον) πέντε,
δέκα μείον πέντε κάνουν (ίσον) πέντε
πέντε από δέκα κάνουν πέντε,
πέντε από δέκα ίσον πέντε,

násobení (πολλαπλασιασμός)

$5 \cdot 5 = 25$ πέντε επί πέντε κάνουν (ίσον) είκοσι πέντε
πέντε φορές το πέντε ίσον είκοσι πέντε

dělení (διαίρεση)

$25 : 5 = 5$ είκοσι πέντε δια πέντε κάνουν (ίσον) πέντε

Míry a váhy (μέτρα και σταθμά)

το μέτρο	metr
το εκατοστόμετρο	centimetr
το χιλιοστόμετρο	milimetr
το χιλιόμετρο	kilometr

το κιλό (το χιλιόγραμμα)	kilogram
το γραμμάριο	gram
ο (μετρικός) στατήρας	cent
ο τόνος	tuna

το λίτρο	litr
το εκατόλιτρο	hektolitr

Ασκήσεις

- 1.** *Na συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη αντωνυμία:* εαυτός, μένος, ίδιος.
 Βαριέμαι να τον ακούω. Επαναλαμβάνει και Είναι αρκετά γέρος και άρρωστος, δεν μπορεί πια να εξυπηρετείται Μην παραμελείτε σας. Αποφάσισαν να φύγουν χωρίς τους φίλους τους. Είναι πολύ εγωιστής. Κοιτάζει μόνο του. Η κόρη είναι ο πατέρας και ο γιος η μητέρα τους. Μετά από όσα σου είπα ντρέπομαι για μου. Τα παιδιά μεγάλωσαν και κάνουν τους όλες τις δουλειές. Το νεαρό ζευγάρι προτιμάει να μένει του. Φοράει πάντα ρούχα. Κάνετε κακό σας. Δεν προσέχει της. Μένουν πάντα στο σπίτι.
- 2.** *Na συμπληρώσετε τα κενά με τις λέξεις:* όπου, που, όπως, πως, ο οποίος, όποιος, ό,τι.
 και να τους πεις, δε θα σε ακούσουν. και να πάει κανείς νοσταλγεί τον τόπο του. Πετάμε στα σκουπίδια δε χρειαζόμαστε. στρώσεις θα κοιμηθείς. Ταξιδεύω με χαρά σε μέρη μου είναι γνωστά από την ιστορία. Μας σταμάτησαν στο δρόμο άνθρωποι μας ήταν εντελώς άγνωστοι. θέλει να κερδίσει λεφτά, δουλεύει. Του είπε κάτι είναι μυστικό.
- 3.** *Na απαντήσετε στις ερωτήσεις:*
 Πόσα μέτρα έχει ένα στάδιο; (192)
 Πόσα χιλιόμετρα είναι ο μααραθώνιος δρόμος; (42)
 Πόσα τετραγωνικά μέτρα έχει ένα στρέμμα; (1.000)
 Πόσα εκατοστά του μέτρου είναι η πήχη; (64)
 Πόσα γραμμάρια έχει μία οκά; (1280)
 Τι είναι ο στατήρας; (μονάδα βάρους ίση με 44 οκάδες)
 Τι είναι το ναυτικό μίλι; (1852 μ)
- 4.** *Přeložte:*
 Svým jednáním ničfš sebe sama. Neviděl jsem tam jen jejího bratra, ale i ji samu. Ani on sám to neví. Petr je celý dědeček. Nestarej se stále jen o sebe sama. Přijďte k nám sami? Já sám jsem ho navštívil. My sami jsme ho navštívili a viděli jsme, že je nemocný. Četl jsem tutěž knihu jako ty. Tento spisovatel píše vždy totěž. Myslím, že nemá ráda sebe sama. Můj přítel je jediný, kdo ví, co se mi líbí. Kdo ctí druhého, ctí i sebe sama. V Delfách byl naps: „Poznej sebe sama.“
- 5.** *Přítel, jehož dopis jsem dostal dnes ráno, přijede zítra. Matka, jejíž dům je blízko našeho domu, se stará o mé dítě. Přítel, jemuž jsem půjčil peníze, mi je nevrátil včas. Přátelé, kterým jsme půjčili peníze, nám je nevrátili včas. Naši řeční přátelé,*

s nimiž jsme se loni o dovolené seznámili, nás letos navštíví. Ten pán, který se na nás dívá, je můj profesor. Jdi, kam tě posílají! Koupila jsem si nové šaty, které byly velmi drahé. Koupila bych si nové šaty, které by nebyly moc drahé. Žáci, jejichž jména začínají písmeny A a B, půjdou do třídy v prvním patře. Platón, který byl významným filosofem, psal i básně. Chtěl bych mít letos prázdniny, které by trvaly celý rok.

6. Πόσο κάνουν;

23 + 5; 32 + 8; 55 + 7; 120 + 100; 945 + 25;
 35 - 5; 49 - 7; 84 - 5; 113 - 14; 230 - 15;
 4 . 3; 7 . 4; 6 . 3; 7 . 7; 8 . 7; 8 . 13;
 30 : 5; 44 : 1; 50 : 2; 84 : 2; 50 : 10;

7. Kolik metrů má kilometr? Kolik centimetrů a milimetrů má metr? Šli jsme pěšky dvacet pět kilometrů. Tuna má tisíc kilogramů, cent má sto kilogramů. Hektolitr má sto litrů.

8. Řecké písně

Známe dva druhy řeckých písní – lidové písně a zlidovělé písně. U zlidovělých písní známe na rozdíl od lidových písní autora textu i hudby. Některé řecké písně se zachovaly už od starověku, např. koleda „vlastovčí píseň“ (χελιδόνισμα). Už tehdy lid zpíval ukolébavky, svatební písně, písně doprovázející práce na polích a nářky nad mrtvými. Některé písně byly spojeny s tancem. Takové tance vidíme zobrazeny i na řeckých vázách.

Ze středověku se zachovaly písně, které vznikly na východních hranicích byzantské říše a jejichž hrdinou je Digenis Akritas. Akrité střežili hranice říše proti útokům Arabů. Tyto písně se nazývají akritské. Z doby turecké nadvlády se zachovaly zbojnické písně. Z nich poznáváme život a činy zbojníků, kteří se utkávali s Turky. Takové písně mají někdy i historické jádro.

Později už písně tak hojně nevznikaly, ale zachovaly se díky práci folkloristů, kteří sbírali a zapisovali jejich texty a melodie. Existují dokonce i písně, které vznikly za 2. světové války.

K městskému folklóru patří tzv. rebetika, která do Atén přinesli uprchlíci z Malé Asie po r. 1922. Jsou to sentimentální písně, jejichž melodie jsou ovlivněny tureckými prvky. Tyto melodie inspirovaly i známého řeckého hudebního skladatele Mikise Theodorakise.

Λεξιλόγιο

ανθίζω kvetu, rozkvetám
 αρκετά dostatečně; značně
 άτακτος, -η, -ο nepravidelný, neuspořá-
 daný

βάρος, το váha, tíha; hmotnost
 βιολί, το housle
 βρύση, η (είς) pramen; studánka

γάμος, ο svatba, svatební obřad
 γλέντι, το hostina, zábava
 γνήσιος, -α, -ο pravý, ryzí; původní,
 autentický

γραμμάριο, το gram
 γραμματέας, ο, η tajemník, sekretář
 (sekretářka)

δεινός, -ή, -ό strašný; schopný, nadaný
 δεκαετία, η desetiletí
 δημοφιλής, -ής, -ές populární, oblíbený
 διαιωνίζω zněčňuji; odkládám
 δικτατορία, η diktatura
 δις dvakrát

εγκατάσταση, η (είς) umístění, usaze-
 ní; techn. instalace
 είδωλο, το idol, modla
 εντελώς úplně, dokonale
 εξακολουθώ (-είς) pokračuji, trvám
 επαναλαμβάνω, -ομαι opakují, opětuji

ίσος, -η, -ο stejný, shodný, rovný

καλαματιανός, ο řecký lidový tanec
 καημός, ο žal, zármutek, stesk
 κλαρί, το větev, ratolest
 κλαρίνο, το klarinet
 κυρίως hlavně, předně

λημέρι, το úkryt, skryš (zpravidla klef-
 tů)

λημεριάζω skrývám (se)
 λύρα, η lyra

ματώνω, -ομαι krvácím
 μεταδίδω, -ομαι předávám; přenáším;
 sděluji

μετόχι, το klášterní statek
 μίλι, το míle
 μονοπάτι, το stezka, pěšina
 μουσικοσυνθέτης, ο hudební skladatel

ναυτικός, -ή, -ό námořní
 νεαρός, -ή, -ό mladý, mladistvý
 νοσταλγώ (-είς) teskním, toužím

ολοζώντανος, -η, -ο plný života, živý
 οργανοπαίχτης, ο lidový hudebník, ka-
 pelník

Παναγία (Παναγιά), η Panna Marie
 παραμελώ (-είς), -ούμαι opomíjím, za-
 nedbávám

πεντοζάλης, ο krétský lidový tanec
 πήχη, η loket
 πρόσφυγας, ο uprchlík, emigrant

ρεμπέτης, ο tur. povaleč
 ρεμπέτικο, το městská lidová píseň
 ρίζα, η kořen

σκουπίδι, το smetí
 στάδιο, το stadion; závodiště, stadión
 στατήρας, ο míra hmotnosti, cent

στρέμμα, το plošná polní míra
 στρώνω, -ομαι stelu, prostírám; rov-
 nám

συνθέτω, -ομαι skládám; komponuji
 συννεφιασμένος, -η, -ο zamračený, za-
 tažený

συρροή, η příliv, soutok; přen. shlú-
 kování lidí

συρτός, ο řecký lidový tanec

τετραγωνικός, -ή, -ό čtvereční, čtver-
 cový

τσάμικος, o řecký lidový tanec

φλογέρα, η pastýřská píšťala, flétna

ύπαιθρος, η venkov, příroda, otevřený
prostor

χειριστής, o manipulant, operátor

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

μπαίνω στο χορό

plést se do něčeho

πάντα το ίδιο το τροπάρι

to je pořád stejná písnička

στο παρά πέντε

za pět minut dvanáct, v poslední chvíli

Πříslovní – Παροιμίες

Όπως στρώσεις, έτσι θα πλαγιάσεις.

Jak si usteleš, tak si lehneš.

Τριακοστό πέμπτο μάθημα

Βιογραφία

Γεννήθηκα στην Κόρινθο στις 8 Δεκεμβρίου 1969 όπου τελείωσα το Δημοτικό σχολείο, το Γυμνάσιο και το Λύκειο. Συγχρόνως παρακολουθούσα μαθήματα κιθάρας στο Ωδείο και μάθαινα αγγλικά στο Ινστιτούτο Ξένων Γλωσσών. Μετά την αποφοίτησή μου από το Λύκειο με βαθμολογία «πολύ καλά» το 1987, έδωσα Πανελλήνιες εξετάσεις στην Ιατρική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά δυστυχώς δεν πέτυχα. Έτσι ένα ολόκληρο χρόνο έκανα προπαρασκευαστικά μαθήματα και το 1988 έγινα δεκτός στην ίδια Σχολή. Στην Ιατρική Σχολή φοίτησα από το 1988 – 1994. Παίρνοντας το πτυχίο μου έπρεπε να κάνω διητή στρατιωτική θητεία στο στρατό ξηράς. Τους 6 πρώτους μήνες υπηρέτησα υποχρεωτικά στα σύνορα. Μετά την απόλυσή μου από το στρατό το 1996 έκανα το «αγροτικό» μου στη Θάσο. Τώρα πέντε χρόνια πρέπει να εργαστώ σε κάποιο κρατικό νοσοκομείο και, μετά από εξετάσεις, να αποκτήσω την ειδικότητα του καρδιολόγου. Ευτυχώς οι γονείς μου είναι γιατροί και έτσι έχω εξασφαλίσει ιατρείο και πελατεία. Θα ήθελα όμως να δουλέψω σε κάποιο αμερικανικό νοσοκομείο για περισσότερες εμπειρίες και γνώσεις. Βλέπετε το επάγγελμα του γιατρού, περισσότερο από κάθε άλλο, απαιτεί συνεχή ενημέρωση.

Διάλογος

- A – Μαρία, τι σκέπτεσαι να κάνεις τώρα που τελειώσαμε το Λύκειο;
B – Νίκη μου, πρώτα απ' όλα θα πετάξω τσάντες, βιβλία, τετράδια και φυσικά το ξυπνητήρι. Θα πάω στην εξαδέλφη μου στη Θεσσαλονίκη για να αλλάξω πρόσωπα και περιβάλλον. Θα κοιμάμαι όσο θέλω, θα ξυπνάω όποτε θέλω, θα βλέπω τηλεόραση με τις ώρες. Κι εσύ;
A – Εμένα ξέρεις τι με περιμένει. Ο γάμος μου με τον Αντρέα. Δε γίνεται άλλο. Θέλει να παντρευτούμε. Έρχεται κάθε μέρα στο σπίτι μου και κάθεται μέχρι το βράδυ γιατί δεν αντέχει τη μοναξιά.
B – Και πού λέτε να γίνει ο γάμος;
A – Προτιμάμε στην πατρίδα του, την Καλαμάτα και σε κλειστό οικογενειακό κύκλο, χωρίς νυφικά, δεξιώσεις και πολυτέλειες. Εάν γινόταν ο γάμος εδώ, θα ερχόταν τουλάχιστον 300 προσκεκλημένοι.
B – Έχεις δίκιο. Για όλα αυτά χρειάζονται πολλά λεφτά.
A – Κι εμείς πρέπει να διορθώσουμε το διαμερισμάτάκι μας και να αγοράσουμε τα απαραίτητα έπιπλα. Ούτε καρέκλες δεν έχουμε για να καθίσουμε.
B – Αλήθεια πώς θα ζήσετε;

A – Στην αρχή με το μισθό του Αντρέα από την Τράπεζα. Στο μεταξύ πιστεύω κι εμένα να με πάρουν σε καμιά δημόσια υπηρεσία μια που ξέρω αγγλικά και κομπιούτερ.

B – Σου εύχομαι καλή τύχη και κάθε ευτυχία.

A – Σ' ευχαριστώ και «στα δικά σου».

B – Συμφωνώ μαζί σου αλλά εγώ θέλω για λίγα χρόνια να μην έχω υποχρεώσεις.

Γραμματική

Slovesa γίνομαι, έρχομαι, κάθομαι

trvací čas			
prézens	γίνομαι	έρχομαι	κάθομαι
paratatikos	γινόμεουν	ερχόμεουν	καθόμεουν
futurum trvací	θα γίνομαι	θα έρχομαι	θα κάθομαι
konjunktiv	να γίνομαι	να έρχομαι	να κάθομαι
kondicionál	θα γινόμεουν	θα ερχόμεουν	θα καθόμεουν
konjunktiv přací	να γινόμεουν	να ερχόμεουν	να καθόμεουν
imperativ	να γίνεσαι να γίνεστε	να έρχεσαι να έρχεστε	να κάθεις να κάθεστε
participium*	γινωμένος	ερχόμενος	καθισμένος

* u γίνομαι a κάθομαι jde o part. perf. pas., u έρχομαι o part. pres. pas.

dokonavé čas			
aorist	έγινα	ήρθα	κάθισα, έκατσα
fut. dokonavé	θα γίνω	θα έρθω / 'ρθω	θα καθίσω, κάτσω
konj. dokonavý	να γίνω	να έρθω / 'ρθω	να καθίσω, κάτσω
perfektum	έχω γίνει	έχω έρθει / 'ρθει	έχω καθίσει, κάτσει
plusquamperf.	είχα γίνει	είχα έρθει / 'ρθει	είχα καθίσει, κάτσει
fut. exactum	θα έχω γίνει	θα έχω έρθει	θα έχω καθίσει, κάτσει
imperativ aoristu	γίνε γίνετε	έλα ελάτε	κάθισε, κάτσε καθίστε, κάτσετε

☞ Věty příčinné (αιτιολογικές προτάσεις)

Věty příčinné jsou uvedeny spojkami **γιατί, αφού, μια που, επειδή, που, καθώς**.
Poněvadž zpravidla vyjadřují **prostý soud**, mají sloveso v **indikativu**:

Αφού θέλετε, θα μείνουμε.

Protože to chcete, zůstaneme tu.

Vyjadřuje-li příčinná věta **subjektivní názor**, má sloveso v **kondicionálu**:

Σ' ευχαριστώ, γιατί χωρίς εσένα δε θα έβρισκα το φίλο μου.

Isem ti vděčen, protože bez tebe bych nebyl našel svého přítele.

Je-li sloveso hlavní věty v minulém čase a vedlejší věta vypovídá o budoucím ději, který souvisí s minulostí, může být ve vedlejší větě **θα + παρατατικός**:

Λυπόμουν, που θα έφευγες.

Mrzelo mne, že odjedeš.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων: έρχομαι, γίνομαι, κάθομαι

Μείνετε στις θέσεις σας μέχρι την προσγείωση του αεροπλάνου. Είναι πολύ επίμονος και θέλει πάντα το δικό του. Θα μιλήσουμε για το πρόβλημα αυτό όταν ο καθηγητής στην τάξη. Όταν όλοι δουλεύουν αυτή με το ένα πόδι πάνω στο άλλο και λείει αστεία. Σας έχουμε επιθυμήσει, να μας δείτε μια μέρα. Τα φρούτα είναι συνήθως τον Αύγουστο μήνα. Οι Ολυμπιακοί αγώνες στην Ολυμπία κάθε τέσσερα χρόνια. Δε χρησιμεύει σε τίποτα με σταυρωμένα χέρια περιμένοντας βοήθεια από τους άλλους. Το όνομα της Ελληνίδας υψίφωνου Μαρίας Κάλλας γνωστό σε ολόκληρο τον κόσμο. Έτσι μου να της πω όλη την αλήθεια για τη φίλη της. στο τραπέζι για φαγητό όταν ο Κώστας με καθυστέρηση μιας ώρας. Τον προηγούμενο αιώνα πολλές επαναστάσεις. Η γραμματέας με φώναξε να περάσω και περιμένοντας τον προϊστάμενό της. Πολλοί άνθρωποι φοβούνται ότι πόλεμος. πρώτα δικηγόρος και έπειτα θα βρεις δουλειά. Στην ομιλία του καθηγητή Παπαδόπουλου πολύς κόσμος και δεν υπήρχαν θέσεις Στα λεωφορεία, τραμ και τρόλεϊ υπάρχουν ειδικές θέσεις οι ανάπηροι και οι ηλικιωμένοι. Να ένα θαύμα, αλλά θαύματα δε Συνήθως στην ώρα του, είναι πολύ συνεπής.

2. *Na συμπληρώσετε τα κενά με λέξεις: αφού, μια που, επειδή, καθώς, που, γιατί*
 δεν ήρθατε, πήγαμε μόνες στο θέατρο. Τους συνάντησα στο δρόμο και τους είδα τους είπα για την εκδρομή του σαββατοκύριακου. Σου είμαι υποχρεωμένος μου αγόρασες το βιβλίο. Χαίρομαι βλέπω ότι είσαστε καλά. μας καλείτε στη γιορτή σας θα έρθουμε. Λυπόταν δεν μπόρεσε να σε βοηθήσει. Μετάνιωσα ανταλλάξαμε τόσο άσχημα λόγια μεταξύ μας. Ξεκουράσου αύριο θα έχεις πολλή δουλειά.

3. *Na μεταφράσετε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

To 1998 γιορτάστηκαν παντού στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό τα 200 χρόνια από τη γέννηση του ποιητή Διονυσίου Σολωμού. Ο Διονύσιος Σολωμός γεννήθηκε στη Ζάκυνθο το 1798 και πέθανε σε ηλικία 59 ετών στην Κέρκυρα όπου είχε εγκατασταθεί από το 1826. Σπούδασε στην Ιταλία και στις παραμονές της ελληνικής επανάστασης του 1821 γύρισε στη Ζάκυνθο για να πολεμήσει, όχι με το τουφέκι αλλά με το ποιητικό του έργο. Έγραψε τον Ύμνο εις την Ελευθερίαν, τον Κρητικό, τον Λάμπρο και άλλα ποιήματα και πεζά έργα. Ο Ύμνος εις την Ελευθερίαν μελοποιήθηκε το 1864 από τον Ν. Μάντζαρο και από τότε ο Δ. Σολωμός καθιερώθηκε ως ο εθνικός ποιητής των Ελλήνων.

4. *Přeložte:*

Co se stalo, stalo se. V kolik hodin večer přijdeš? Do šesti hodin přišli už všichni. Příští neděli pojedeme na dovolenou. Kdo z vás sedí v první řadě? Kde bydlí tví rodiče? Prosím tě, sed' už klidně. Přijď brzy, všichni už sedí kolem stolu. Nejez to ovoce, není ještě zralé. Ukažte mi, prosím, mé místo, nevím, kam se mohu posadit. Když uslyšel tu zprávu, byl bez sebe. To se opravdu nemůže stát. S tímto problémem jsme až dosud nepřišli do styku. Pojd'te všichni se mnou, aby se nikdo neztratil. Pojd' sem, chci ti ukázat něco zajímavého. Nenapadá mě, co to mám říct.

5. *Přišel domů brzy, protože byl velmi unavený. Poněvadž si to přeješ, vrátím ti tvé peníze okamžitě. Petr dnes nepřijde do školy, protože je nemocný. Měl jsem radost, že jsme se zase viděli. Byli jsme vám vděční za to, že jste ochotni přijít. Potřebuji tuto knihu, protože bez ní bych nesložil zkoušku. Když jsme včera byli spolu na návštěvě u Pavla, mrzelo mne, že odjedeš ještě týž den. Protože nebudu moci tentokrát přijít, vyříd' jim můj pozdrav. Nemohu letos jet do Řecka, protože letenka je drahá a já jsem nenašetřil dost peněz. Dnes musíme skončit dřívě, protože nesvítí světlo. Byl velmi rozčilený, protože už několik dní neměl zprávu od syna.*

6. *Životopis*

Narodil(a) jsem se 20.5.19... v Praze (Česká republika). Po skončení devítileté základní školy jsem studoval(a) čtyři roky na střední škole se zaměřením na cizí

jazyky (matematiku, přírodní vědy, ekonomii). V roce 19... jsem složil(a) s výborným prospěchem maturitu. Během studia na střední škole jsem tři roky navštěvoval(a) kurz anglického (německého, francouzského) jazyka na Státní jazykové škole v Praze, který jsem ukončil(a) státní zkouškou. Složil(a) jsem úspěšně přijímací zkoušku na Filozofickou (Právnickou, ...) fakultu Karlovy univerzity (Vysokou školu ekonomickou, ...), kde studuji obor angličtina – novořečtina (zahraniční obchod, ...). V současné době pracuji na diplomové práci z oboru novodobých řeckých dějin. Vysokoškolská studia zakončím státní zkouškou letos v září. Chtěl(a) bych najít takové zaměstnání, kde bych mohl(a) uplatnit znalosti získané při univerzitním studiu.

Λεξιλόγιο

αγροτικό, το služba na venkově
αμερικάνικος, -η, -ο (αμερικανικός, -ή, -ό) americký
ανάπηρος, ο invalida
ανταλλάσσω (-άζω), -ομαι vyměňuji, nahrazuji
αντέχω snáším, odolávám
απαιτώ (-είς) (důrazně) žádat, vyžadovat
απόλυση, η (εις) propuštění, uvolnění
αποφοίτηση, η (εις) absolvování školy, ukončení studia
βαθμολογία, η hodnocení, klasifikace
βιογραφία, η životopis
γνώση, η (εις) znalost, vědění
διετής, -ής, -ές dvouletý
ειδικότητα, η specializace; zvláštnost
εμπειρία, η zkušenost, praxe
ενημέρωση, η (εις) informování, seznamování
εξασφαλίζω, -ομαι zajišťuji, zabezpečuji
επάγγελμα, το povolání, profese
επίμονος, -η, -ο umíněný; vytrvalý
ευτυχία, η štěstí, spokojenost
Ζάκυνθος, η Zakynthos

θαύμα, το zázrak, div

Ινστιτούτο ξένων γλωσσών, το Jazyková škola

Κέρκυρα, η Kerkyra

κιθάρα, η kytara

κλειστός, -ή, -ό zavřený, uzavřený

Κρητικός, ο Kréťan

κύκλος, ο kruh; okruh; cyklus

λύκειο, το vyšší střední škola

μελοποιώ, (-είς), -ομαι zhudebňuji, komponuji

μετανιώνω lituji

μοναξιά, η samota, osamělost

νυφικό, το svatební šaty

ξηρά, η souše, pevnina

ομιλία, η mluvení, hovor, projev

πελατεία, η zákazníci, klientela

περισσότερος, -η, -ο hojnější, početnější, větší

ποιητικός, -ή, -ό básnický; tvůrčí

προϊστάμενος, ο představený, nadřízený

προπαρασκευαστικός, -ή, -ό přípravný, předběžný

πτυχίο, το vysvědčení o ukončení vysokoškolského studia, diplom

σταυρώνω, -ομαι křídžuji; křídžím se
συγχρόνως současně

συνεπής, -ής, -ές důsledný, spolehlivý

συνεχής, -ής, -ές souvislý, plynulý;
trvalý

τουλάχιστον alespoň

τουφέκι, το puška

υπηρετώ, (-είς), -οόμαι sloužím

υψίφωνος, ο, η sopránista (sopránistka), tenorista (tenoristka)

φοιτώ (άω) studuji, jsem posluchačem

χρησιμεύω jsem užitečný, sloužím

ωδείο, το konzervatoř, hudební škola

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

Τα γινόμενα δεν απογίνονται.

Το αίμα νερό δε γίνεται.

Αυτό δεν είναι κάτσε καλά!

Μη γένοιτο!

Δε γίνεται!

Γίνομαι έξω φρενών.

Όλα μου έρχονται δεξιά / στραβά.

Co se stalo, nemůže se odestát.

Krev není voda.

To není maličkost!

Kéž se to nestane!

To nejde, to se nesmí stát!

Jsem bez sebe, krajně rozčilen.

Všechno pro mě dopadá dobře / špatně.

Τριακοστό έκτο μάθημα

Υποτροφία, υποστήριξη

Η ύπαρξη και η λειτουργία Εδρών Ελληνικών Σπουδών και Γλώσσας σε πολυάριθμα Πανεπιστήμια και άλλα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ασφαλώς συνέβαλε τα τελευταία χρόνια στην ανάπτυξη πολιτιστικών και μορφωτικών δεσμών μεταξύ Ελλάδας και εκπαιδευτικών ηγεσιών πολλών χωρών της υφηλίου. Σε περισσότερα από 200 Πανεπιστήμια λειτουργούν έδρες, τμήματα ή λεκτοράτα νεοελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας από την Τιφλίδα της Γεωργίας μέχρι τη Μινεσότα των Η.Π.Α. και το Σίδνεϋ της Αυστραλίας.

Για τη στήριξη των εδρών ή τμημάτων αυτών τα Υπουργεία Εξωτερικών, Πολιτισμού και Παιδείας της Ελλάδας, σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πάτρας, Κρήτης, Ιωαννίνων, Αιγαίου και Θράκης χορηγούν, σε μεγάλο σχετικά αριθμό, υποτροφίες σε φοιτητές που σπουδάζουν τα νεοελληνικά στο εξωτερικό. Οι υποτροφίες είναι μικρής διάρκειας κατά την περίοδο των θερινών διακοπών ή μεγαλύτερης διάρκειας, 5-8 μήνες για μεταπτυχιακούς κυρίως φοιτητές.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η μελέτη της νεοελληνικής γλώσσας, ιστορίας και λογοτεχνίας, συστατικές επιστολές από τους υπεύθυνους καθηγητές, βιογραφικό σημείωμα, ιατρική βεβαίωση και δύο φωτογραφίες.

Αλλά και άλλα κοινωφελή ή λογοτεχνικά ιδρύματα στην Ελλάδα, π. χ. το Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού, το Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, το Ίδρυμα Αλέξανδρου Ωνάση, το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), παρέχουν υποτροφίες σε φοιτητές και οικονομική υποστήριξη στις έδρες των νεοελληνικών σπουδών στο εξωτερικό.

Εξάλλου φορείς όπως το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (Ε.Λ.Ι.Α.), το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, οι Εκδόσεις Εμπορικής Τραπέζης κ. λ. π. εμπλουτίζουν τις βιβλιοθήκες των εδρών με δωρεές βιβλίων, αφού γίνουν προηγουμένως τα απαραίτητα διαβήματα.

Οι φοιτητές – υπότροφοι, μετά τη διαμονή τους στην Ελλάδα, όχι μόνο χειρίζονται άνετα την ελληνική γλώσσα αλλά έχουν γνωρίσει τα μνημεία της, την ιστορία της και κυρίως τον ελληνικό λαό.

Συστατική επιστολή

Ινστιτούτο Κλασικών Σπουδών
Πανεπιστημίου Μάσαρυκ
Α. Νοβάκα 1
660 88 Μπρνο
Τσεχική Δημοκρατία

Προς
Υπουργείο Πολιτισμού
Διεύθυνση Μορφωτικών Σχέσεων
οδός Ρεθύμνου 1
Αθήνα

Μπρνο, 2 Μαρτίου 20..

Συνιστώ τη δεσποινίδα Lenka Nováková, τεταρτοετή φοιτήτρια της Έδρας Κλασικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Μάσαρυκ στο Μπρνο, Τσεχική Δημοκρατία, ως υπότροφο των θερινών μαθημάτων του Ι.Μ.Χ.Α. που θα γίνουν στη Θεσσαλονίκη από 2 Ιουλίου μέχρι 22 Αυγούστου 1998.

Η φοιτήτρια Lenka Nováková ενδιαφέρεται για τη νεότερη Ελληνική Ιστορία και τα αποτελέσματα των μέχρι σήμερα εξετάσεών της είναι πολύ ικανοποιητικά. Η συμμετοχή της στα θερινά σας μαθήματα γλώσσας και πολιτισμού θα συνέτειναν σημαντικά στη μελλοντική της εξέλιξη.

καθηγητής Ε. Νοβοτný

Ο υπεύθυνος
του Ινστιτούτου Κλασικών Σπουδών

Αίτηση

Όνομα, Επώνυμο
Διεύθυνση

Θέμα: Χορήγηση υποτροφίας

Μπρνο, 15 Απριλίου 20..

Προς την
Πρυτανεία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Αξιότιμε κύριε,
όπως μας πληροφόρησε ο υπεύθυνος της έδρας μας, καθηγητής Νοβοτný, το Πανεπιστήμιό σας θα χορηγήσει αυτό το χρόνο υποτροφίες για την παρακολούθηση θερινών μαθημάτων ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού.

Δεδομένου ότι είμαι στο τελευταίο έτος φοίτησής μου στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Μάσαρυκ, Μπρνο, Τσεχική Δημοκρατία, θα επιθυμούσα να τελειοποιήσω την ελληνική γλώσσα αλλά και να εργαστώ στις βιβλιοθήκες της Αθήνας για τη διπλωματική μου εργασία.

Σας εσωκλείω απόσπασμα του βιβλιαρίου μου με τη βαθμολογία, δύο συστατικές επιστολές και δύο φωτογραφίες.

Με τιμή

Lucie Dlouhá

Γραμματική

Deponentia (αποθετικά ρήματα)

Deponentia jsou slovesa, která mají **pasivní tvar**, ale **aktivní nebo neutrální význam**. Nikdy se nemožou použít v pasivním významu: δέχομαι 'přijímám', εργάζομαι 'pracuji', έρχομαι 'přicházím', εύχομαι 'přeji', κοιμάμαι 'spím', μεταχειρίζομαι κάτι 'užívám něco, zacházím s něčím', σέβομαι 'ctím', φοβούμαι 'bojím se'.

Pasivní konstrukce jsou možné jenom opisně:

δέχομαι – γίνομαι δεκτός 'jsem přijímán'

μεταχειρίζομαι το εργαλείο – το εργαλείο χρησιμοποιείται 'nástroj je používán'

σέβομαι το νόμο – οι νόμοι είναι σεβαστοί 'zákony jsou ctěny'

Zvratná slovesa (μέσα ρήματα)

a) αυτοπαθή (výsledek děje se vrací k činiteli)

Το παιδί ντύνεται γρήγορα κάθε πρωί.

Dítě se každé ráno rychle obléká.

b) πλάγια ή διάμεσα (výsledek děje je zprostředkován)

Ξυρίζεται στο κουρείο.

Dává se holit u holiče.

Εγγράφομαι στο Πανεπιστήμιο.

Dávám se zapsat na univerzitu.

Mohou být i činného rodu:

κόβω τα μαλλιά μου

nechávám si stříhat vlasy

χτίζω το σπίτι

dávám si stavět dům

c) ωφελείας (činitel jedná ke svému prospěchu)

Δανείζομαι βιβλία στην Εθνική Βιβλιοθήκη.

Půjčuji si knihy v Národní knihovně.

Προμηθεύομαι τρόφιμα για την Κυριακή.

Opatřuji si potraviny na neděli.

d) αλληλοπαθή (vyjadřují děj, jehož se účastní oba činitelé navzájem)

Οι αδελφοί αγκαλιαστήκανε.	Bratři se objali.
Τσακώνονται κάθε μέρα.	Hádají se každý den.
Γνωρίζονται πολλά χρόνια.	Znají se mnoho let.
Μοιραζόμαστε τα κέρδη.	Dělíme se o zisk.
Αλληλοϋποστηρίζομαστε.	Navzájem se podporujeme.

Tato slovesa mohou mít i činný rod:

Χώρισαν.	Rozešli se.
Δώσαμε χέρια.	Podali jsme si ruce.
Άλλαξαν δαχτυλίδια.	Vyměnili si prsteny.

Neutrální slovesa (ουδέτερα ρήματα)

Neutrální slovesa vyjadřují stav. Mohou mít tvar aktivní i pasivní: κάθομαι 'sedím', ζω 'žiji', κρυώνω 'je mi zima', πεινώ 'mám hlad', στέκομαι 'stojím'.

Slovesa v pasivním rodu (παθητικά ρήματα)

Slovesa v pasivním rodu se zpravidla tvoří z činného rodu přechodných sloves, pojících se s akuzativem (μεταβατικά ρήματα).

Ο άνεμος ξεριζώνει τα δέντρα.	Vítr trhá stromy z kořenů.
Τα δέντρα ξεριζώθηκαν από τον άνεμο.	Stromy byly větrem vytrženy z kořenů.
Τον πρόδωσαν οι φίλοι του.	Zradili ho přátelé.
Προδόθηκε από τους φίλους του.	Byl zrazen přáteli.

Vzácněji tvoří pasívum slovesa řídicí dva pády:

Σου δίνω καιρό.	Dávám ti čas.
Δε μου δόθηκε καιρός.	Nebyl mi dán čas.

Pasivní vazby jsou v řečtině častější než v češtině:

Τι γίνεται αυτός ο άνθρωπος; Δεν ακού-(γ)εται πια.	Co je s tím člověkem, už o něm není slyšet.
Αυτή η γλώσσα είναι νεκρή, δε μιλιέται πια.	Tento jazyk je mrtvý, už se jím nemluví.

Činitel děje (το ποιητικό αίτιο) nemusí být vyjádřen,

a) je-li jím něco neurčitého nebo obecného:

Αυτό το σπίτι πουλιέται ή νοικιάζεται. Tento dům je k prodeji nebo k pronájmu.

b) je-li etymologicky obsažen v kmeni slovesa:

Ξημερωθήκαμε στην Πράγα. Den nás zastihl v Praze.

Νυχτωθήκαμε στο δάσος. Noc nás zastihla v lese.

Pasívum může rovněž vyjadřovat, že

a) podmět snáší, připouští, aby se mu něco dělo:

Είναι άνθρωπος που κολακεύεται. Je to člověk, který má rád lichotky.

b) podmět může nebo naopak nemůže něco snášet:

Αυτό το νερό δεν πίνεται. Tato voda není pitná.

Το μικρό παιδί εύκολα γελιέται. Malé dítě snadno ošidíš.

Δεν περιγράφεται τι έγινε ύστερα. Nedá se popsát, co se stalo pak.

Neosobní slovesa (απρόσωπα ρήματα)

Nejčastěji používaná neosobní slovesa jsou: ενδιαφέρει, μέλει, πρόκειται, συμφέρει. Zpravidla u nich následuje přací věta uvedená spojkou *να*.

Πρόκειται να φύγω ταξίδι. Mám odcestovat.

Δε με νοιάζει για σένα. Nestarám se o tebe.

Δε σε μέλει για τίποτε. Na ničem ti nezáleží.

Sloveso ενδιαφέρει může mít vyjádřený podmět:

Αυτό το βιβλίο με ενδιαφέρει. Tato kniha mě zajímá.

Jako neosobní slovesa se používají i jiná slovesa: ακού(γ)εται πως 'proslýchá se, že', λέγεται πως 'říká se, že', μπορεί να 'možná, že', πρέπει να 'je třeba', συμβαίνει να 'stává se', τυχαίνει να 'stává se, přihází se', φαίνεται πως 'zdá se, že'.

Ακούστηκε πως τραυματίστηκαν πολλοί. Proslýchá se, že bylo (přý bylo) mnoho zraněných.

Ήταν εκεί πολύς κόσμος; Πρέπει να ήταν καμιά χιλιάδα. Bylo tam hodně lidí? Muselo tam být asi 1000 lidí.

Μπορεί να είναι άρρωστος.

Možná je nemocný.

Πότε θα 'ρθείτε; Μπορεί αύριο.

Kdy přijдете? Snad zítra.

Neosobní význam může mít i 3. osoba singuláru sloves είμαι, έχω, κάνω, περνάω:

Είναι να τα λες έτσι;

Hodí se, abys takhle mluvil?

Είναι να πάνε εκδρομή.

Mají jet na výlet.

Δεν έχει πια ψωμί.

Už nemáme chleba.

Δεν κάνει να πας μόνος σου.

Nepřichází v úvahu, abys šel sám.

Περνάει από δω;

Dá se tudy projít?

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με το σωστό τόπο των ρημάτων που είναι στην πα-
ρένθεση:

Ο Δημήτρης να κάνει της δουλειές του σπιτιού. (αρνούμαι)

Τον τελευταίο καιρό βαρετή με το να επαναλαμβάνει τα ίδια πράγματα. (γίνομαι)

Οι νέοι ένα μοντέρνο αυτοκίνητο ή μια δυνατή μοτοσικλέτα.
(ονειρεύομαι)

Ελπίζω να μη τη βοήθειά τους. (χρειάζομαι)

Η Μαίρη ότι δεν πήγε εκδρομή γιατί της πονούσε το κεφάλι. (προ-
φασίζομαι)

Σου από την καρδιά μου κάθε ευτυχία. (εύχομαι)

Με τι όταν τελειώσετε τις σπουδές σας; (ασχολούμαι)

Επιτέλους χθες να συνεργαστούμε. (δέχομαι)

..... τουλάχιστον τα άσπρα του μαλλιά. (σέβομαι)

Μικρή όταν ήμουνα μου άρεσε μου παραμύθια. (διη-
γούμαι)

Προτιμώ γύρω στις 8 το πρωί. (σηκώνομαι)

Με το τακτικά έχουν ωραίο σώμα. (γυμνάζομαι)

..... εδώ και πολύ καιρό από το καφενείο. (χάνομαι)

Έλα να πιεις τον καφέ αφού πρώτα (ετοιμάζομαι)

..... στα βραδινά μαθήματα των Νέων Ελληνικών. (εγγράφομαι)

Η Μαρία το Σάββατο..... στο κομμωτήριο. (λουζομαι)

Είναι συμπατριώτες και (αλληλουποστηρίζομαι)

Μετά το θάνατο των γονιών τους την τεράστια περιουσία τους. (μοιράζομαι)
Ο Γιάννης και ο Γιώργος από τα θρανία του Δημοτικού σχολείου. (γνωρίζομαι)
Προσπαθήστε μεταξύ σας διαφορετικά θα καταλήξετε σε δικηγόρο. (συμβιβάζομαι)
Οι παλιοί φίλοι και τα λένε. (συναντιέμαι)
Σήμερα δεν ούτε ένα σπίτι χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα. (υπάρχω)
..... πως από κάπου τον γνώριξε. (φαίνομαι)
Ξαφνικά ότι όλα τα πράγματα γύριζαν γύρω μου. (αισθάνομαι)
Δεν είναι ανάγκη για τέτοια μηδαμινά πράγματα. (στενοχωριέμαι)
Στο διάστημα του πολέμου στην επαρχία. (ζω)
Δεν μπορώ τον πονόδοντο. (υποφέρω)
Στις 12 τα μεσάνυχτα και πήγαν για ύπνο. (νυστάζω)
Τι και άδικα; μαζί μου στον κινηματογράφο. (κάθομαι, εκνευρίζομαι, έρχομαι)
Το χειμώνα αργά και νωρίς. (ξημερώνω, βραδιάζω)
Δεν που έφυγες γιατί είχα μια σοβαρή συζήτηση με τον πατέρα μου. (πειράζω)
..... πως θα χάσουν τη δουλειά τους. (ακούγομαι)
..... πως μετά το σεισμό υπάρχουν πολλοί νεκροί. (φαίνομαι)

2. *Να μετατραπούν οι παρακάτω προτάσεις από τον ενεργητικό στον παθητικό τύπο:*

Το κρύο έχει καταστρέψει τα δέντρα.
Ο δάσκαλος ανέβαλε το μάθημα.
Οι καλοκαιρινές πυρκαγιές έκαψαν τα δάση.
Ο κόσμος έμαθε τα νέα γρήγορα.
Το παιδί έφαγε το φαγητό του.
Το πετρέλαιο των πλοίων μολύνει τη θάλασσα.
Πρέπει να πλένουμε καθημερινά τα δόντια μας.
Ο ταμίας θα πληρώσει αύριο τους υπαλλήλους.
Τα σύννεφα έχουν σκεπάσει τον ουρανό.
Ο γιατρός του δίνει φάρμακα για την καρδιά του.

3. *Να μετατραπούν οι παρακάτω προτάσεις από τον παθητικό στον ενεργητικό τύπο.*

Η Αμερική ανακαλύφθηκε από τον Κολόμβο.
Το τραγούδι αυτό έχει τραγουδηθεί από τη νεολαία του 1930.
Στα σύνορα θα σας ζητηθεί το διαβατήριό από τους αστυνόμους.
Τα μικρά παιδιά προσβάλλονται συχνά από αρρώστιες.
Θα απογοητευτείτε από την παράσταση του θεατρικού έργου.
Το σπίτι τους έχει γκρεμιστεί από τους σεισμούς του 1953.

Ο ζωγράφος εμπνέεται τα έργα του από τη λαϊκή παράδοση.
 Ο «Καπετάν Μιχάλης» γράφτηκε από το Νίκο Καζαντζάκη.
 Τα χωράφια έχουν σκεπαστεί από το χιόνι.
 Ο λογαριασμός του τηλεφώνου δεν πληρώθηκε ακόμη από τους ενοικιαστές.

4. *Να μετατραπούν οι παρακάτω προτάσεις στην παθητική φωνή:*

Προμηθεύομαι πια όλα τα βιβλία που χρειάζομαι φέτος για τις σπουδές μου.
 (αγοράζω)

Οι γιαγιάδες κάποτε διηγούνταν παραμύθια στα εγγόνια τους. (εξιστορώ)

Ο πρόεδρος της δημοκρατίας δέχτηκε τον καινούριο πρέσβη της Ελλάδας.
 (γίνομαι δεκτός)

Πολλοί άνθρωποι δεν ανέχονται τον καύσωνα. (είμαι ανεκτός)

Σ' αυτό το εργοστάσιο οι εργάτες μεταχειρίζονται μοντέρνα εργαλεία. (χρησιμοποιώ)

5. *Πέστε με άλλο τρόπο, με το ίδιο νόημα. Χρησιμοποιείστε απρόσωπα ρήματα:*

Ίσως είναι άρρωστος.

Δεν υπάρχει πια ψωμί.

Αύριο θα έχουμε ωραίο καιρό.

Δεν μπορείτε να πάτε μόνοι σας εκδρομή.

Μπορούμε να περάσουμε από κει;

Ίσως να μην έχεις δίκιο.

6. *Přeložte:*

V kolik hodin přijíždí vlak z Brna? Posad'te se, najíme se. Musím jít dnes odpoledne do knihovny, protože si potřebuji vypůjčit knihy pro přípravu na zkoušku. Můj bratr bude pracovat v bance. Těší nás, že jsme se s vámi seznámili. Nemohu si vzpomenout, kdy jsme se s vámi viděli naposledy. Co se děje? Proč jste nepřišli? Dobrou noc a spěte dobře. Přejeme vám hodně úspěchů. Vaše námítky nepřijímáme. Včera jsem se necítila dobře.

Děti, před jídlem si vždy umyjte ruce! Dívky budou cvičit dnes odpoledne v tělocvičně a chlapci na hřišti. Vypůjčil jsem si v bance peníze, abych si postavil malý dům na venkově. Moje dcera si dává mýt a stříhat vlasy u kadeřníka. Rychle se oblečte, za chvíli musíme odejít. Kde jste si opatřili ten nový nábytek?

Kdy jste se seznámili? Muž a žena si musí navzájem pomáhat. Moji rodiče si vyměnili byt s mou tetou, která byla sama a měla větší byt. Podejte si ruce a přestaňte se hádat. O svátku Vzkříšení se lidé o půlnoci navzájem políbí a řeknou: Kristus vstal z mrtvých, opravdu vstal z mrtvých. Proč spolu už nemluvíte?

Kdy otvírá tento obchod? V kolik hodin zavírá knihovna? Nedá se vůbec vyslovit, kolik za to zaplatil. Tato houba není jedlá. To není vůbec tvá starost. Říká se, že vláda příští týden odstoupí. Stává se, že i dobří žáci dostanou někdy špatnou

známku. Proslýchá se, že Marie a Petr se příští týden vezmou. To nejde, abys takhle mluvil se svým otcem.

7. *Πřeložte:*

Veřejně prospěšná Nadace Aristotelis Onasis
Leoforos Amalias 56
105 58 Atény
Oddělení stipendií

V Praze 10. května 20...

Vážení pánové,

obdržel jsem Vaše oznámení o udělování stipendií zahraničním badatelům a studentům, kteří se zabývají řeckým jazykem, historií nebo kulturou.

Od akademického roku 20... / 20... jsem postgraduálním studentem Filozofické fakulty Karlovy univerzity v Praze (Masarykovy univerzity v Brně), mou specializací je novořecká literatura. Ve své doktorské disertaci se chci zabývat řeckou surrealistickou poezií. Poněvadž v evropských knihovnách nejsou přístupná řecká literárně kritická periodika, zajímám se o možnost získání semestrálního stipendia, které by mi umožnilo studium tohoto materiálu v řeckých, zejména aténských knihovnách.

V příloze připojuji vyplněný dotazník se dvěma fotografiemi, stručný životopis, informace o dosavadním průběhu studia a doporučující dopisy dvou mých profesorů.

Děkuji Vám za pozornost, kterou věnujete mé žádosti.

S pozdravem

Λεξιλόγιο

άδικα nespravedlivě; marně, zbytečně

αίτηση, η (εις) žádost

αλληλοπαθής, -ής, -ές vzájemně se
ovlivňující; jaz. zvratný

αλληλοϋποστηρίζω, -ομαι vzájemně se
podporovat

αναβάλλω, -ομαι odkládám, odročuji,
odsunuji

ανεκτός, -ή, -ό snesitelný, přijatelný

ανέχομαι snáším, toleruji

απογοητεύω, -ομαι způsobuji zklamání,
rozčarování

απρόσωπος, -η, -ο neosobní, anonymní

αρχείο, το archív

αστυνομικός, ο policista

ασφαλώς jistě; bezpečně

αυτοπαθής, -ής, -ές sebetrýznivý, jaz.
zvratný

βαρετός, -ή, -ό nudný, únavný

βεβαίωση, η (εις) potvrzení, doklad;
ujjištění

βιβλιάριο, το průkaz, index

βιογραφικός, -ή, -ό životopisný

βραδινός, -ή, -ό večerní

Γεωργία, η Gruzie

γκρεμίζω, -ομαι bourám, demoluji, ničím
 δαχτυλίδι, το prsten, prstýnek
 δεδομένο, το co je dáno, skutečnost;
 předpoklad
 δεσμός, ο pojtko, svazek
 δεσμά, τα pouta
 διάβημα, το přecházení; zásah, zákrok
 διάμεσος, -η, -ο prostřední, zprostřed-
 kující
 διπλωματικός, -ή, -ό diplomatický,
 diplomový
 εγγράφω, -ομαι zapisuji; eviduji
 εκνευρίζω, -ομαι znepokojuji, rozčiluji,
 znervózňuji
 εμπλουτίζω obohacuji
 εμπνέω, -ομαι inspiruji, podněcuji
 ενοικιαστής, ο nájemce, nájemník
 επιστολή, η zpráva, dopis, přepis
 επιτέλους konečně
 επιχορήγηση, η (εις) subvence, podpora
 επιχορηγώ (-είς), -ούμαι subvencuji,
 podporuji
 επώνυμο, το příjmení
 εσωκλεί(ν)ω, -ομαι příkládám, dávám
 dovnitř
 ζωγράφος, ο, η malíř
 ηγεσία, η vedení; vedoucí instituce
 Η.Π.Α. (Ηνωμένες Πολιτείες Αμερι-
 κής) USA
 ιατρικός, -ή, -ό lékařský
 ικανοποιητικός, -ή, -ό uspokojivý, vy-
 honující
 καύσωνας, ο velké vedro
 κέρδος, το zisk, užitek, prospěch
 κόβω, -ομαι sekám, řežu, stříhám; krá-
 jím
 κοινωφελής, -ής, -ές obecně prospěšný
 κολακεύω, -ομαι lichotím, pochlebuji
 κομμωτήριο, το kadeřnictví

κουρείο, το holičství
 λειτουργία, η činnost, provoz; působ-
 nost, funkce; církv. bohoslužba
 λειτουργώ, (-είς) působím; jsem
 v provozu
 λεκτοράτο, το lektorát
 μελέτη, η studium, učení se; studie
 μελλοντικός, -ή, -ό budoucí
 μεταπτυχιακός, -ή, -ό postgraduální
 μηδαμινός, ή, -ό nicotný, nepatrný
 μοιράζω, -ομαι dělím, rozděluji
 μορφωτικός, -ή, -ό vzdělávací
 νεκρός, -ή, -ό mrtvý
 νόημα, το smysl, význam
 (με) νοιάζει zajímá mě, starám se o něco
 νοικιάζω, -ομαι najímám, pronajímám
 νυχτώνω, -ομαι dočkám se noci, za-
 stihuje mě noc
 ξεριζώνω, -ομαι vykořeňuji; přen. ni-
 čím
 παρακολούθηση, η (εις) sledování, po-
 zorování
 πειράζω, -ομαι vadím; obtěžuji
 περιγράφω, -ομαι popisuji; obkresluji
 πετρέλαιο, το petrolej, ropa, nafta
 πλάγιος, -α, -ο skloněný; boční; přen.
 nepřímý
 ποιητικό αίτιο, το činitel děje, agens
 πολυάριθμος, -η, -ο početný, mnohý
 πονόδοντος, ο bolest zubu
 προσβάλλω, -ομαι napadat, zasahovat
 προφασίζομαι vymlouvám se, předstí-
 rám
 πρόσβης, ο velvyslanec
 προδίδω, -ομαι zrazuji, prozrazuji
 πρυτανεία, η rektorát
 σεβαστός, -ή, -ό vážený, uctivý
 σημαντικά významně, důležitě
 σοβαρός, -ή, -ό vážný; důležitý

στήριξη, *η (εις)* opírání, opora
 συμβάλλω, *-ομαι* pomáham, podporuji
 συμβιβάζω, *-ομαι* shoduji se; zpro-
 středkuji smír
 συμφέρει prospíná, vyhovuje
 συνεργάζομαι spolupracuji
 συνεργασία, *η* spolupráce
 συνιστώ (*άω*), *-όμαι* doporučuji; sesta-
 vuji
 συντείνω přispívám, podílím se
 σχετικά poměrně, relativně
 τελειοποιώ (*-είς*), *-ούμαι* zdokonaluji,
 zlepšuji
 τεταρτοετής, *-ής*, *-ές* student čtvrtého
 ročníku
 Τιφλίδα, *η* Tbilisi (město v Gruzii)

τσακώνω, *-ομαι* chytám do pasti; *pas.*
 hádám se
 υποστήριξη, *η (εις)* podepření; podpora
 υπότροφος, *ο, η* stipendista
 υποφέρω, *-ομαι* snáším; trpím
 υφήλιος, *η* zeměkoule, svět
 φάρμακο, *το* lék
 χειρίζομαι zacházím, manipuluji
 χορήγηση, *η (εις)* poskytnutí; zásobení
 χορηγώ, (*-είς*), *-ούμαι* poskytuji; dodá-
 vám
 χτίζω, *-ομαι* stavím, buduji
 ωφέλεια, *η* užitek, prospěch

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

η χορηγία έρευνας	badatelský grant
το κοινωφελές ίδρυμα	veřejně prospěšná nadace
ο επόπτης καθηγητής διδακτορικής δια- τριβής	vedoucí disertační práce
ο επιχορηγούμενος φοιτητής, επιστήμονας	stipendista – student, vědecký pracovník
ο υποψήφιος	kandidát
το πιστοποιητικό σπουδών	potvrzení o studiu

Τριακοστό έβδομο μάθημα

Το κράτος και η διαφήμιση του ελληνικού βιβλίου

Το βιβλίο, ακόμη και στη σημερινή μοντέρνα κοινωνία της πληροφορικής, συνεχίζει να παραμένει το πολυτιμότερο αγαθό. Είναι αυτό που μέσα από τις σελίδες του κρατάει σε μια σιωπηρή επαφή το συγγραφέα με τον αναγνώστη και τους αναγνώστες μεταξύ τους. Εδώ και λίγα χρόνια η Ελλάδα καθιέρωσε με νόμο λογοτεχνικά βραβεία, την ίδρυση του Λογοτεχνικού Αρχείου Θεσσαλονίκης αλλά και τη συμμετοχή του ελληνικού βιβλίου στις μεγάλες διεθνείς εκθέσεις του βιβλίου όπως αυτή της Φραγκφούρτης το έτος 2001, όπου η Ελλάδα μετείχε ως τιμώμενη χώρα. Το Υπουργείο Πολιτισμού, το Υπουργείο Παιδείας και άλλοι φορείς στην Ελλάδα συχνά ενισχύουν τις έδρες και τα τμήματα των Ελληνικών Σπουδών στο εξωτερικό με την αποστολή ή αγορά βιβλίων προς εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών τους αλλά και με διαλέξεις βραβευμένων Ελλήνων λογοτεχνών.

Σημαντικό γεγονός εξάλλου είναι και η ίδρυση του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου (Ε.ΚΕ.ΒΙ.) που με τις έρευνές του για τις βιβλιοθήκες, τη συγκέντρωση αρχείου Ελλήνων συγγραφέων και ξένων μεταφραστών, την οργάνωση σεμιναρίων και τη δημιουργία του ελληνικού βιβλιοχώρου στο Internet, προωθεί και προβάλλει το βιβλίο σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η δημιουργία του κόμβου βιβλίου στο Internet συμβάλλει στη σύνδεση του βιβλίου με τις νέες τεχνολογίες. Επίσης σε συνεργασία με τους εκδοτικούς οίκους ανακοινώνει τις νέες κυκλοφορίες και εκδηλώσεις για το βιβλίο, ενημερώνει για τις εξελίξεις στο χώρο της πολιτικής του βιβλίου και ανακαλύπτει σημαντικά στοιχεία για το βιβλίο στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Μικρές βιβλιοκρισίες

Ρέα Γαλανάκη, «*Ελένη, ή ο κανένας*»,

Εκδόσεις Άγρα, 1998, σελ. 252, τιμή 4.500 δρχ.

Μυθιστόρημα που βασίζεται στην περιπετειώδη ζωή της ζωγράφου Ελένης Αλταμούρα (1821 – 1900), της πρώτης Ελληνίδας που είχε την τόλμη να σπουδάσει ζωγραφική στην Ιταλία ενάντια σε όλους τους καταναγκασμούς της εποχής. Μεταμφιέστηκε άντρας και ασπάστηκε τον καθολικισμό, νομιμοποίησε με ένα συμβατικό γάμο τα εξώγαμα παιδιά της και στα τελευταία χρόνια της ζωής της αποσύρθηκε στις γενέθλιες Σπέτσες, όπου πέθανε αποσιωπημένη από την Ιστορία. Ένα μυθιστόρημα για μια γυναίκα που αποτόλμησε να λάβει ταυτότητα.

Αντώνιο Ταμπούκι, «*Η χαμένη κεφαλή του Νταμασένου Μοντέιρου*»,
Μετάφραση Ανταίος Χρυσοστομίδης, Εκδόσεις Ψυχογιός, σελ. 242, τιμή 3.000 δρχ.

Ένα βιβλίο με στοιχεία θρίλερ, αστυνομικού και κοινωνικού μυθιστορήματος. Το ακέφαλο πτώμα ενός νεαρού βρίσκεται στα περίχωρα της πόλης Οπόρτο της Πορτογαλίας. Η αστυνομία αρχίζει να ερευνά την υπόθεση ενώ ρεπόρτερ αναλαμβάνει την κάλυψη της έρευνας. Ο Αντώνιο Ταμπούκι έγραψε την ιστορία εμπνευσμένος από πραγματικά γεγονότα. Στο διάστημα που καθοδηγούσε τους ήρωές του στην ανακάλυψη του δράστη η Αστυνομία εντόπιζε τον πραγματικό δολοφόνο που καταδικάστηκε λίγο μετά την έκδοση του βιβλίου.

Ηλεκτρονικό λεξικό

Σε μορφή CD-ROM κυκλοφόρησε το εξάτομο «*Νέο Υπερλεξικό της Νεοελληνικής γλώσσας*» των εκδόσεων «Αφοι Παγουλάτοι». Είναι ορθογραφικό, ερμηνευτικό, ετυμολογικό, παραγώγων, συνωνύμων, αντιθέτων, κυρίων ονομάτων, διαθέτοντας περισσότερα από 100.000 λήμματα. Είναι συμβατό με Windows 95 και Windows NT.

(Από το *Βήμα της Κυριακής*, 28 Ιουνίου 1998)

Μικρή αγγελία

Το Ε.Λ.Ι.Α. (Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο) όπως αναφέρει στο περιοδικό του «*Τα Νέα του Ε.Λ.Ι.Α.*», αρ. τεύχους 47, Απρίλιος – Ιούνιος 1997, σελ. 31, απέκτησε και ηλεκτρονική διεύθυνση, ενώ σύντομα θα έχει και σελίδα στο Internet. Για όσους θέλουν να επικοινωνήσουν με το Ε.Λ.Ι.Α. η διεύθυνση E-mail είναι: elia@forthnet.gr.

Γραμματική

Závislé věty tázací (πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις)

Závislé věty tázací následují po slovesech **ρωτώ, απορώ, εξετάζω, λέω, γράφω, δείχνω, σκέπτομαι, βλέπω, ακούω, καταλαβαίνω** a po výrazech složených s pomocným slovesem, které významem odpovídají výše uvedeným slovesům: **δεν είναι βέβαιο, είναι παράξενο, είναι ζήτημα apod.**

Závislé věty tázací jsou uvedeny tázacími zájmeny **ποιος, πόσος, τι, tázacími příslowci πού, πότε, πώς**, spojkami **αν, γιατί, μήπως**. Pokud je v závislé větě tázací indikativ, je záporka **δε(v)**, konjunktiv má záporku **μη(v)**.

Sloveso v závislé větě tázací může být:

- a) v indikativu: Δεν ξέρω γιατί δεν ήρθε.
Σε ρώτησα πού ήσουν τόσες ώρες.
Καταλαβαίνω καλά τι εννοείς.
Δε θυμάμαι που έβαλα το γράμμα.

- b) v kondicionálu: Δεν ήξερα αν ερχόταν.
Φαντάσου τι θα γινόταν, αν ήταν εδώ ο δάσκαλος.
- c) v konjunktivu: Πες μου πότε να ξανάρθω.
Δεν ξέρω τι να πρωτοκάνω.
Δεν είχαν τι να κάνουν.

✚ Nepřímá řeč (πλάγιος λόγος)

Nepřímá řeč následuje zpravidla po slovesech λέω, αποκρίνομαι, ρωτώ apod. Při převodu přímé řeči na řeč nepřímou dochází k těmto změnám:

- 1) Hlavní věta oznamovací se mění na závislou větu obsahovou uvedenou spojkou *ότι, πως*:
Θα ερχόμουν κι εγώ. Είπε ότι θα ερχόταν κι αυτός.
- 2) Věta žádací se mění v závislou větu přací:
Μην πεις τίποτε σε κανέναν. Σε παρακαλώ να μην πεις τίποτε σε κανέναν.
- 3) Přímá otázka se mění v závislou větu tázací:
Μου πάει το φόρεμα; Η Ελένη ρώτησε αν της πάει το φόρεμα.

✚ Souslednost časů (ακολουθία των χρόνων)

Je-li sloveso řídící věty v minulém čase, může docházet k těmto změnám:

- 1) Je-li sloveso v původní přímé řeči v přítomnu nebo perfektu, zůstává buď nezměněno nebo se, v případě, že děj vedlejší věty spadá do minulosti, může původní přezens změnit v paratitikos a perfektum v plusquamperfektum:
Είναι αδύνατο να σε ξεχάσω.
Της έλεγε ότι είναι αδύνατο να την ξεχάσει.
Της έλεγε ότι ήταν αδύνατο να την ξεχάσει.
Έχω στείλει το τηλεγράφημα.
Έλεγε πως αυτός έχει στείλει το τηλεγράφημα.
Έλεγε πως αυτός είχε στείλει το τηλεγράφημα.
- 2) Je-li sloveso v původní přímé řeči v čase budoucím, zůstává v nepřímé řeči nezměněno nebo se mění v kondicionál (*θα + παρατατικός*):
Δε θα σε δω αύριο.
Του είπε ότι δε θα τον δει αύριο.
Του είπε ότι δε θα τον έβλεπε αύριο.

V obecném jazyce převládá tendence neměnit v nepřímé řeči čas a způsob původní řeči přímé.

Ασκήσεις

1. Συμπληρώστε τα κενά με τις λέξεις: *τι, πότε, πού, μήπως, πώς, αν, πόσος*

Θέλω να ξέρω έγιναν όλα αυτά.
Με ρώτησε βρέχει έξω.
Απορώ βρήκαν το θάβρος να κυνηγήσουν τον κλέφτη.
Ζήτησαν να μάθουν τους τηλεφώνησε ο φίλος τους.
Είναι παράξενο ταξιδεύει μόνη της.
Δεν είναι βέβαιο διασκέδασε στην εκδρομή.
Απόρησα πράγματα ήξερε.
Δεν ξέρω έβαλα τα κλειδιά του αυτοκινήτου μου.
Απορώ έγιναν όλες αυτές οι αλλαγές.
Δεν ξέρουν να τους πουν.
Τους ρώτησαν ώρες ταξίδευαν.

2. Συμπληρώστε τις φράσεις σύμφωνα με το παράδειγμα:

Πόσω χρονών είσαι; Με ρώτησε πόσω χρονών είμαι.
Τι μαγειρεύεις σήμερα; Με ρώτησε ...
Θα πάτε στη συναυλία; Τους ρώτησα ...
Σε ποια σχολή φοιτά η κόρη σου; Ήθελε να ξέρει ...
Έχεις μαζί σου λεφτά; Με ρώτησε ...
Είσαι άρρωστος ή άκεφος; Ήθελε να ξέρει ...
Ποιο φόρεμα να φορέσω; Αναρωτιέμαι ...
Ασχολείσαι με τον αθλητισμό; Ήθελαν να μάθουν
Πόσα φάρμακα παίρνεις τη μέρα; Με ρώτησε
Ποιον ζητάτε; Τον ρώτησαν
Πόσο νερό πίνεις; Με ρώτησε
Ποια είναι αυτά τα παιδιά; Ρώτησαν

3. Συμπληρώστε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις.

Είσαι από πόλη ή χωριό; Με ρώτησε είμαι από πόλη ή χωριό.
Τι θέλεις να πεις; Ήθελε να μάθει θα πιω.
Πότε θα φύγεις για την Αμερική; Με ρώτησε θα φύγω για την Αμερική.
Πόσα χιλιόμετρα είναι μέχρι τη θάλασσα; Ζήτησε να μάθει χιλιόμετρα είναι μέχρι τη θάλασσα.
Βλέπεις με γυαλιά ή χωρίς γυαλιά; Ο γιατρός με ρώτησε βλέπω με γυαλιά ή χωρίς γυαλιά.
Πού μένει ο φίλος σου; Ο αδερφός μου με ρώτησε μένει ο φίλος μου.

Τι κερδίζεις το μήνα από τη δουλειά σου; Ήθελε να ξέρει κερδίζω το μήνα από τη δουλειά μου.

Έγραψες κάρτες για τα Χριστούγεννα; Ζήτησε να μάθει έγραψα κάρτες για τα Χριστούγεννα.

Πού κάνει στάση το λεωφορείο; Με ρώτησαν κάνει στάση το λεωφορείο.

Πότε θα σε δω; Ο Μιχάλης με ρώτησε θα με δει.

4. *Μετατρέψτε σε πλάγιο λόγο τις προτάσεις:*

Είπες: «Θα πάω να ζήσω σ' άλλη χώρα».

Η Άννα απάντησε βαριεστημένα στη μητέρα της: «Θα πάω αργότερα για ψώνια».

Ο Γιώργος παινεύτηκε στους φίλους του: «Αγόρασα καινούριο αυτοκίνητο».

Μου είπε: «Αύριο θα σε περιμένω στις 8 το βράδυ».

Ο δήμαρχος υποσχέθηκε στους χωριανούς: «Σ' ένα μήνα το χωριό θα έχει ηλεκτρικό ρεύμα».

Ο κλέφτης φοβέρισε: «Θα σας σκοτώσω όλους εάν ειδοποιήσετε την αστυνομία».

5. Přeložte:

Nevím, kolik stojí kilo pomerančů. Víš, kdy odjíždí vlak do Thessaloniki? Nevím, co si mám dřív vybrat. Uvidíme, kdo se bude smát poslední. Nevzpomínám si, kam jsem dal tu knihu. Kdo ví, kam asi odešel. Nevěděli, co mají dělat. Napsal mi, abych nikomu neřekl, kde je na dovolené. Nevěděli, kam se odstěhovali jejich přátelé. Nejsem si jist, zda s námi nepojede i Pavel. Promiňte, nevím, zda jsem Vám dobře rozuměl. Nemám ponětí, co ti asi o mně řekl. Nevím, co bych dělal na tvém místě. Opravdu nevím, proč se smějí.

6. Napsal mi, že nemůže pokračovat ve studiu, protože má finanční problémy. Nevím, proč se stále zavíráš sám doma a nejdeš někam s přáteli. Slibuji, že příště budu důsledný v plnění svých povinností. Říkal, že má mnoho práce. Napsal mi, že se mu o prázdninách výborně daří. Sestra mi telefonovala, že asi přijede o svátcích do Prahy. Odešel jen na chvíli a řekl mi, abych mu objednal kávu. Nevěděl, co mu má odpovědět. Pochyboval, že to vše v tak krátké době dokážeme.

7. Stát a propagace řecké knihy

Κινηματικό έμποριο βιβλίων καθεμιάς μικράς χώρας είναι πολύ περιορισμένο, ιδιαίτερα, αν μιλάμε για γλώσσα, στην οποία μιλάς. Επειδή όμως η Ελλάδα είναι μια χώρα με πολλή κουλτούρα, η κυβέρνηση έχει αποφασίσει να δώσει μεγάλη προσοχή στην προώθηση της ελληνικής βιβλιογραφίας. Το 1994 ο κοινοβούλιο έθεσε στην τάξη την ίδρυση του κέντρου εθνικής βιβλιοθήκης, μεταξύ των άλλων εργασιών του κέντρου θα είναι η προώθηση της ελληνικής βιβλιογραφίας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, η παροχή πληροφοριών στους συγγραφείς, στους μεταφραστές, στους εκδοτικούς οίκους, στους βιβλιοπωλείους και στους αναγνώστες.

V Aténách existuje rovněž elektronické knihkupectví, umožňující nákupy knih na Internetu. Stačí, uvedete-li jméno autora, název knihy nebo jen část názvu, údaje o úvěrové kartě a adresu, počítač vám sdělí cenu a kniha vám bude zaslána.

Dalším kulturně politickým opatřením je poskytování subvencí zahraničním nakladatelstvím na vydání překladu novověckého autora 20. století nebo na pozvání současného autora, vyznamenaného některou řeckou literární cenou, k přednášce na zahraniční univerzitě.

Úkolem Národního knižního centra je rovněž zpracování a průběžné doplňování bibliografických databank údajů o řeckých spisovatelích, nakladatelstvích, tiskárnách a knihkupectvích, založení archívu fotografií a rukopisů řeckých spisovatelů, archívu překladatelů, ilustrátorů knih apod. Založení Národního knižního centra je významným krokem k modernizaci řecké knižní politiky.

Λεξιλόγιο

αγαθά, τα majetek, statky, bohatství
αγορά, η koupě, nákup; trh, tržiště
ακέφαλος, -η, -ο bezhlavý
άκεφος, -η, -ο mrzutý, rozmrzelý
ανακάλυψη, η (εις) objev, vynález; odhalení

αναλαμβάνω ujímám se něčeho, přejímám

αποτολμώ (άω) riskuji; troufám si
ασπάζομαι líbám; přátelsky přijímám, objímám

αστυνομία, η policie

αστυνομικός, -ή, -ό policejní

βαριεστημένα unuděně

βιβλιοκρισία, η knižní recenze, posuzování knih

βραβεύω uděluji vítěznou cenu, odměňuji

γενέθλιος, -α, -ο týkající se narození, rodný

δημιουργία, η tvorba, tvoření

διάλεξη, η (εις) přednáška; rozprava
δολοφόνος, ο vrah

δράστης, ο pachatel, strůjce

εμπλουτισμός, ο obohacení

ενάντια proti; vstříc, vůči

ενημερώνω, -ομαι informuji, obeznamuji

ενισχύω, -ομαι posiluji, podporuji, pomáhám

εντοπίζω, -ομαι lokalizuji, vymezuji

εξάτομος, -η, -ο šestidílný

εξώγαμος, -η, -ο nemanželský

επικοινωνώ, (-είς) komunikuji, stýkám se

ερευνώ (άω), -ώμαι zkoumám; pátrám, hledám

ερμηνευτικός, -ή, -ό překladatelský; tlumočnický; interpretační; výkladový

ετυμολογικός, -ή, -ό etymologický

ζήτημα, το otázka, problém

ήρωας, ο hrdina

θάραρος, το odvaha, smělost

θρίλερ, το horor

ίδρυση, η (εις) založení, zřízení

καθοδηγώ, (-είς), -ούμαι vedu; poučuji
 καθολικισμός, o katolicismus
 κάλυψη, η (εις) přikrytí; přen. utajení
 καταδικάζω, -ομαι odsuzuji; zavrhuji
 καταναγκασμός, o donucení, donucování
 κεφαλή, η hlava; přen. vedoucí osoba,
 vrchol

κόμβος, o uzel
 κυκλοφορία, η oběh, koloběh; provoz
 κυνηγώ (άω), -ιέμαι honím, pronásleduji
 κύριο όνομα, to vlastní jméno

λήμμα, to přífjem; jaz. heslo
 λογοτεχνικός, -ή, -ό literární; prozaický,
 básnický

μεταμφιέζω, -ομαι převlékám, maskuji
 μετάφραση, η (εις) překlad, tlumočení
 μεταφραστής, o překladatel, tlumočník
 μετέχω účastním se

νεαρός, o mladý muž
 νομιμοποιώ, (-είς), -ούμαι uzákoňuji,
 legalizuji

ξανάρχομαι vracím se, znovu přicházím

οίκος, o dům, obydlí; organizace
 ορθογραφικός, -ή, -ό pravopisný, orto-
 grafický

παιεύω chválím, -ομαι chlubím se
 παράγωγα, τα jaz. odvozeniny
 παράξενος, -η, -ο podivný, nezvyklý,
 překvapivý
 περιπετειώδης, -ης, -ες dobrodružný
 πληροφορική, η informatika
 Πορτογαλία, η Portugalsko
 πραγματικός, -ή, -ό skutečný, objek-
 tivní; věčný
 προωθώ, (-είς), -ούμαι tlačím kupředu;
 přen. prosazuji
 πρωτοκάνω dělám nejdřív
 πτώμα, to mrtvola

ρεπόρτερ, ο, η reportér

σιωπηρός, -ή, -ό mlčenlivý, mlčící
 συγκέντρωση, η (εις) shromáždění,
 soustředění
 συμβατικός, -ή, -ό smluvený, sjednaný,
 konvenční
 συμβατός, -ή, -ό kompatibilní

τεύχος, το svazek
 τόλμη, η odvaha, smělost

φαντάζομαι představuji si, domnívám se
 Φραγκφούρτη, η Frankfurt
 χωριανός, ο krajan, rodák; vesničan

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

το δίκτυο πληροφοριών

ο ηλεκτρονικός κόμβος

ο ηλεκτρονικός υπολογιστής

η πληροφορική

η τράπεζα πληροφοριών

informační síť

elektronický uzel

počítač, computer

informatika

dat banka

Τριακοστό όγδοο μάθημα

Οι «μικρές» ή «λίγο διαδεδομένες» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Είναι γνωστό ότι σήμερα η αγγλική γλώσσα παίζει ένα κυρίαρχο γλωσσικό ρόλο και αναμφίβολα έχει αντικαταστήσει τις άλλες γλώσσες στο χώρο της επιστήμης, της πολιτικής και της οικονομίας. Συγχρόνως σε πολλές χώρες έχει γίνει εισροή αγγλικών λέξεων που γίνεται αποδεκτή και στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Πώς αμύνονται οι «μικρές» ή «ασθενείς» γλώσσες απέναντι αυτού του κινδύνου;

Η νέα ελληνική που ανήκει επίσης στην ομάδα των «μικρών» γλωσσών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κάνοντας επίκληση και στο ιστορικό της παρελθόν, προσπαθεί να διεκδικήσει και να ενισχύσει τη θέση της στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο χώρο της Ευρωπαϊκής εκπαίδευσης.

Αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες γίνονται προσπάθειες γλωσσικής προστασίας των εθνικών γλωσσών.

Έτσι στην πόλη Πίσεκ της Νοτιοδυτικής Βοημίας οργανώθηκε, για πρώτη φορά στην Τσεχία τον Οκτώβριο του 1998, διεθνής επιστημονική συζήτηση διερμηνέων, μεταφραστών και παιδαγωγών με θέμα: «Ευρώπη – κοινωνία ισότιμων γλωσσών». Μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν:

- η αντιπαλότητα των «ισχυρών» και των «ασθενών» γλωσσών
- η μετάφραση επαγγελματικών και λογοτεχνικών βιβλίων στις «μικρές» γλώσσες
- η δυνατότητα ειδικευμένης μόρφωσης διερμηνέων και μεταφραστών των «ασθενών» γλωσσών (σχολεία, βιβλιοθήκες, βοηθητικά βιβλία).

Γραμματική

Použití spojky και

Původně slučovací spojka και může v češtině vyjadřovat jiný syntaktický vztah (např. odporovací), ale i různé hypotaktické vztahy a uvádět věty, které by z hlediska syntaxe a logiky měly být větami vedlejšími:

- 1) větu odporovací: Ήθελα να φωνάξω και δεν είχα φωνή. (αλλά)
- 2) větu obsahovou: Βλέπω και χαμογελάς. (πως, ότι)
- 3) přací: Βλέπω και έρχεται από μακριά. (να έρχεται)
- 4) příčinnou: Τι έχει το παιδί και φωνάζει; Φάε και είναι ωραίο το φαί. (γιατί)

- 5) ύκειουου: Αν έρθει κανείς και σε ρωτήσει, μην του το πεις. (να σε ρωτήσει)
- 6) ύκειουου: Πώς συνέβηκε και άφησες τη δουλειά σου;
- 7) vztaznou: Μια φορά ήταν ένας βασιλιάς και είχε ένα παιδί. (που)

Sem patřf i idiomatické výrazy ve spojení se slovesem λες:

Λες και είναι άνοιξη.

Řekl bys, že je jaro.

Λες και το έκαναν επίτηδες.

Řekl bys, že to udělali úmyslně.

Idiomaticky se používá někdy abundantně, např. ve spojení s όλο a ίσως:

Ο άνεμος όλο και δυναμώνει.

nebo ve spojení **σαν, ωσαν** s akuzativem zájmena:

Ήταν ψηλή σαν και σένα.

Idiomatické použití některých spojek, příslovcí a částic

Částice **δα**

- 1) má někdy význam ukazovací έτσι **δα**, τόσοσ **δα** (zesiluje význam slova, které používá):

Ένα τόσο **δα** σκυλί. Έλα **δα**!

- 2) někdy má význam příslovce jistě:

Θα χαρώ πολύ να σε δω. Ξέρεις **δα** πως σε αγαπώ.

- 3) může mít význam vybízečí:

Άκουε **δα**! Όχι **δα**!

Εδώ και, από δω και πέρα (εμπρός), από κει και πέρα (εμπρός)

Spojení **εδώ και** má časový význam již, před:

Ζω στην Αθήνα **εδώ και** δύο χρόνια.

Ήρθα στην Αθήνα **εδώ και** δύο χρόνια.

Spojení **από δω και πέρα (εμπρός)** má význam od nynějška:

Από δω και πέρα θα διαβάζω κάθε μέρα τουλάχιστον τέσσερις ώρες.

Částice **καν (και αν)** se používá jako příslovce ve významu aspoň, vůbec:

Δεν ήρθε **καν** να με δει μια στιγμή.

Δε θέλει να σπουδάζει **καν** μια ώρα.

Fráze που λες (růvodně vložená věta typu αυτός που λες) nabyla idiomatického významu slyš, věz, ostatně, konečně:

Είμαι πια, που λες, κι εγώ κουρασμένος.
Που λες, Μαρία, να πάμε πια σπίτι;

Spojka **ότι** (sotva) může uvádět i časové věty:

Ότι άρχισα να δουλεύω, έσβησε το φως.
Ότι έβγαινα από το σχολείο, είδα τον πατέρα μου. (τη στιγμή που)

Tázací příslovce **πώς** může mít význam zvolacího citoslovce:

Το κατάλαβες; Πώς!	Pochopil jsi to? A jak!
Πώς το κατάφερε!	Jak to dokázal!

Spojení **πως και πως** může znamenat všemožně, vši silou, jak jen to je (bylo) možné:

Προσπαθώ πως και πως να τον βρω.
Πως και πως περιμέναμε να γυρίσει.

Užití srovnávacích částic σαν, ως (jako)

Σαν se používá ve spojení s nominativem substantiva bez členu nebo se členem neurčitým:

Δουλεύει σαν ρομπότ.
Τρέχει σαν ένας λαγός.

s akuzativem substantiva se členem určitým nebo akuzativem zájmena:

Πεινώ σαν το λύκο.
Είναι επιμελής σαν εσένα.

Spojení se **σαν** zpravidla vyjadřuje **metaforické přirovnání**:

Έχω τον φίλο μου σαν αδελφό.

s **ως** vyjadřuje **skutečnost**:

Είναι γνωστός ως σκηνοθέτης.
Μιλάει σαν πρέσβυς. – Μιλάει ως πρέσβυς.

Σαν i ως je nadbytečné ve vazbách dvojího akuzativu po vazbách se slovesem έχω (έχω αφορμή, έχω στόχο, έχω αποτέλεσμα ...) a po slovese θεωρώ apod.

Έχει πρότυπο το μεγάλο αδελφό του.
Το θεωρώ γεγονός χωρίς σημασία.

V některých případech σαν i ως nevyjadřují přirovnání, ale přičinu:

Σαν (Ως) διευθυντής έχει πολλά καθήκοντα.

ale:

Υπηρετεί καθηγητής.
Διορίστηκε πρόξενος.

Interpunkce

V řečtině se čárkou **neoddělují** vedlejší věty obsahové (uvedené spojkou ότι, πως), přací, obavné a závislé otázky, pokud zastupují podmět nebo předmět slovesa hlavní věty:

Ομολόγησε ότι είναι ένοχος. (την ενοχή του)
Είναι βέβαιο ότι θα επιτύχει. (η επιτυχία του)

Čárkou se rovněž neoddělují vztahné věty, které jsou podmětem, předmětem, doplňkem nebo příslovečným určením slovesa hlavní věty:

Ό,τι είπε ήταν σοφό.
Να μην πιστεύεις όσα σου λένε.
Ο θεός τους ήταν που τους προστάτεψε.

Čárkou se rovněž neoddělují vztahné věty, které jsou přístavkem a jsou nutným přívlastkem pojmu, k němuž se vztahují:

Οι ευκαιρίες που χάσαμε ήταν πολλές.

Čárkou se oddělují:

- 1) odporovací věty uvedené spojkou αλλά, μα, μόνο που
- 2) vložené věty: Μα και εσύ, όπως ακούω, έπαθες τα ίδια.
- 3) přístavek: Το ψηλότερο βουνό της γης, το Έβερεστ, κατάκτησαν πολλοί ορειβάτες.
- 4) vedlejší věty (obsahové, přací, obavné, nepřímé otázky), pokud mají povahu přístavku: Έτσι σε θέλω, να είσαι πάντα ειλικρινής.

- 5) věty příčinné, časové, podmínkové, účelové, účinkové, přípustkové věty uvedené výrazem χωρίς να. Následují-li tyto věty hned po hlavní větě, jsou-li krátké a lze-li je nahradit podstatným nebo přídavným jménem nebo příslovečným výrazem, není čárka nezbytná: Δεν ήρθα επειδή έβρεχε. Έφυγε μόλις ξημέρωσε.

Čárkou se vždy oddělují vztažné věty, které nutně nedoplňují výraz hlavní věty, k němuž se vztahují, ale blíže jej charakterizují (επεξήγηση): Περνάει συνήθως τις διακοπές στην Αυστρία, την οποία αγαπάει ιδιαίτερα.

Ασκήσεις

- 1.** Να αντικαταστήσετε το και με άλλη λέξη:

Πώς μπορεί και πίνει τόση μπίρα.

Ήθελα να μιλήσω και δεν μπορούσα!

Δεν είχε ακόμη τελειώσει το φαγητό του και έφυγε.

Όταν ήρθαν μας βρήκαν και κοιμόμασταν ακόμη.

Φύγε και είναι καιρός να πας σχολείο.

Κοιμηθείτε και είναι αργά.

Βλέπω και πηγαίνεις πια στη δουλειά σου.

Λες και τον ήξερε από χρόνια.

Λες και ήταν χθες και τελείωσε το γυμνάσιο.

- 2.** Να συμπληρώσετε τα κενά με τις λέξεις: *δα, τόσος δα, από δω και πέρα, εδώ και, που λέτε, καν, ότι, πως και πως.*

Δεν περίμενα να μιλάει έτσι ένα παιδί.

Μη λες υπερβολές. Ξέρεις πως σε αγαπάνε οι γονείς σου.

..... να είστε πιο προσεκτικοί και να κλειδώνετε την πόρτα του σπιτιού όταν φεύγετε.

Έχω να πάρω γράμμα της ένα χρόνο.

Ούτε με χαιρετάει όταν με βλέπει.

Δεν ήταν δώδεκα χρονών και έλεγε ότι θα γίνει γιατρός.

Λοιπόν ο Νίκος αποφάσισε να σπουδάσει στο εξωτερικό.

Άρχισε να μου εξηγεί τη χρήση του κομπιούτερ. Εγώ δεν καταλάβαινα ούτε λέξη.

..... άρχισα να λούζομαι σταμάτησε το νερό.

Έφτασαν στο σταθμό όταν το τρένο ξεκινούσε.

Εμείς κάνουμε να σε ιδούμε κι εσύ φεύγεις με τους φίλους σου εκδρομή.

Τα παιδιά περιμένουν τα Χριστούγεννα για να πάρουν τα δώρα τους.

3. *Να συμπληρώσετε τα κενά με τις λέξεις: σαν, ως*

Του είναι πιστός σκύλος.
 διευθύντρια του γυμνασίου έχει πολλές ευθύνες.
 Έκανε τη στρατιωτική του θητεία απλός στρατιώτης.
 Όλοι δεν είναι ακριβείς εσένα.
 Ο Διονύσιος Σολωμός έχει αναγνωριστεί ο εθνικός ποιητής των Ελλήνων.
 Παραβρέθηκε στο συνέδριο αντιπρόσωπος της χώρας του.
 Τον προσέχει τα μάτια της.
 Διακρίνεται για την ομορφιά της αλλά όχι άνθρωπος.

4. *Να μεταφράσετε το κείμενο:*

Γλώσσα
 Όταν άρχισα να πρωτολέω τα λόγια που λένε σήμερα και οι κούκλες, όταν τους ζουλούνε το στομάχι τους, δεν ήξερα πως το πράγμα αυτό λέγεται γλώσσα. Έμαθα να μιλώ όπως έμαθα να τρώω, να περπατώ και να τραβώ τα γένια του πατέρα μου. Όλοι μιλούσαν γύρω μου και μου φαινόταν πολύ φυσικό. Το μόνο που μου φαινόταν αφύσικο ήταν γιατί δε μιλούσε σαν εμένα η γάτα μας. Της έκανα πολλές τυραννίες, την τσίμπησα, της έσφιξα το λαιμό, τη μάδησα για να μιλήσει, μα επειδή δεν ήθελε με κανένα τρόπο να βγάλει λέξη, το πήρα απόφαση. Τότε η μητέρα μου μου είπε πως η γάτα είχε τη δική της γλώσσα. Ήταν η πρώτη φορά που έλαβα κάποια ιδέα πως υπάρχει μια γλώσσα που μιλούσα εγώ κι άλλη μια που μιλούσε η γάτα μας και πως με το στανιό δεν μπορούσα να την κάνω να μιλάει σαν κι εμένα. Ύστερα άκουσα κι άλλους ανθρώπους που μιλούσαν και δεν τους καταλάβαινα. Ήταν ένας Ιταλός ψαράς, μια ξανθή δασκάλα και ο γιατρός του σπιτιού μας. Όταν τους άκουγα με έπιαναν γέλια. Είχαν κι αυτοί τη δική τους γλώσσα, κι επειδή όλες οι ξένες γλώσσες μου φαίνονταν ένα πράγμα, είχα την ιδέα πως η γάτα μας καταλάβαινε τι έλεγαν. Ύστερα η μητέρα μου μου είπε πως ο ψαράς μιλούσε ιταλικά, η δασκάλα γερμανικά κι ο γιατρός ελληνικά (καθαρεύουσα).

Π. Νιρβάνας, *Τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα*, σελ. 78.

5. *Přeložte:*

Je známý jako výborný herec tragických rolí. Chováš se jako blázen. Jako malíř nevydělává mnoho peněz. Můj devítiletý syn maluje jako malíř. Jako učitelka má velkou zkušenost. Má jako vzor svého otce. Tato budova byla zapsána jako historická památka.

6. *Nemáš opravdu čas aspoň chvíličku, abys mne vyslechl? Chtěl bych jet do Vídně aspoň na jeden den. Letos v létě bych chtěl jet k moři aspoň na týden. Snaž se číst každý den nějaký řecký text aspoň hodinu.*

7. Znáš ho? A jak! Dokázal jsi to? A jak! Za každou cenu tam musíme být včas. Za každou cenu musíš zítra přijít do práce. Za každou cenu složím tu zkoušku.
8. Od nynějška budu chodit do práce včas. Už dva roky jsem neměl dovolenou. Studuji na této škole už tři roky. Přestěhoval jsem se do Prahy před pěti lety. Od nynějška mi telefonuj každý pátek večer.
9. Problémy málo rozšířených jazyků

V dnešním světě, v němž jsou ekonomicky propojeny téměř všechny státy na světě, v němž letadla umožňují rychlý pohyb a spojení mezi často velmi vzdálenými zeměmi, v němž se obrovským způsobem rozvinula turistika, je znalost jazyků nezbytná. V různých historických dobách převládaly vždy různé jazyky. Už za doby Římské říše a později ve středověku to byla latina, později francouzština zvláště v diplomatických stycích, po 2. světové válce se téměř v celém světě prosadila jako dorozumivací prostředek angličtina. Zároveň probíhal sjednocovací proces v Evropě, vznikla Evropská unie, která dnes má 25 členských zemí s 20 různými jazyky, do nichž se překládají všechny dokumenty v Evropském parlamentu. Každý poslanec Evropského parlamentu má právo mluvit svým mateřským jazykem. Nabízí se otázka, zda bude možno tuto politiku udržet i po přijetí dalších členů a zda nebude existence tzv. malých jazyků ohrožena. Historický vývoj Evropy je ovšem zcela jiný, než tomu bylo ve Spojených státech. Každý stát, každá země má svou vlastní historii, literaturu a kulturu, která se odráží i ve vývoji jejich jazyků. Znalost určitého jazyka proto neumožňuje jen komunikaci v současných hospodářských a politických stycích, ale umožňuje i důkladné poznání historických a kulturních kořenů dané národní mentality a lepší vzájemné porozumění. Proto se i nadále budeme vedle angličtiny učit i některému malému jazyku, aby sjednocená Evropa neztratila svůj multikulturní pestrý ráz.

Λεξιλόγιο

αγγλικός, -ή, -ό anglický
 αμύνομαι bráním se, chráním se
 αντιπαλότητα, η nepřátelství, konfrontace
 αντιπρόσωπος, ο, η reprezentant, delegát, zmocněnec
 αποδεκτός, -ή, -ό přijatý; přijatelný
 ασθενής, -ής, -ές nemocný; bezmocný, chabý
 αφορμή, η záminka, podnět

αφύσικος, -η, -ο nepřirozený
 βοηθητικός, -ή, -ό pomocný, podpůrný
 γένι, το vous
 γλωσσικός, -ή, -ό jazykový, mluvnický
 διεκδικώ (-είς), -ούμαι činím si nárok, dožaduji se; bráním
 διευθύντρια, η ředitelka
 δυναμώνω sílím, stávám se mocnějším

ειδικεύω, -ομαι specializují, specifikuji
 εισροή, η νλένάνι; *přen.* příliv
 ενοχή, η vina, provinění
 ένοχος, -η, -ο provinilý, podezřelý
 επίκληση, η (εις) volání; prosba
 ευθύνη, η odpovědnost, povinnost
 ζουλώ, (άω), ζουλίζω mačkám, ždímám
 ισχυρός, -ή, -ό mocný, silný; intenzivní
 ιταλικός, -ή, -ό italský
 κυρίαρχος, -η, -ο onládající, dominující
 λαγός, ο zajíc
 λούζω, -ομαι koupu, umývám
 λύκος, ο vlk
 μόρφωση, η (εις) vzdělání, školení, výchova
 νοτιοδυτικός, -ή, -ό jihozápadní
 παιδαγωγός, ο, η pedagog, vychovatel

παραβρίσκομαι jsem přítomen, účastním se
 πρόξενος, ο konzul, vyslanec
 προσεκτικός, -ή, -ό pozorný, opatrný
 προστατεύω zastávat (se), bránit
 πρότυπο, το vzor, předloha
 πρωτολέω říkám poprvé
 ρομπότ, το robot, stroj
 σοφός, -ή, -ό moudrý
 στανιό, το donucení, násilí
 συνέδριο, το sjezd, kongres
 τσιμπώ, (άω), -ιέμαι štípu, píchám
 τυραννία, η tyranie, mučení
 υπερβολή, η nadsázka
 χαμογελώ usmínám se
 χρήση, η (εις) užívání, použití
 (ω)σάν jako, jakoby

Ιδιωτισμοί – Εκφράσεις

η γλώσσα μου δένεται κόμπος

láme se mi jazyk (při vyslovování)

η γλώσσα μου πάει ψαλίδι, κόβει και
 ράβει, δε σταματάει

mluvím rychle, překotně

η γλώσσα μου λύθηκε

rozmluvil jsem se

στο στόμα μου το έχω

mám to na jazyku

γίνομαι Τούρκος

jsem rozčilený, bez sebe

Τριακοστό ένατο μάθημα

Γ' επαναληπτικό μάθημα

Οι Έλληνες στην Τσεχική Δημοκρατία

Οι αρχαίοι Έλληνες, αν και έκτισαν καινούργιες πόλεις και αποικίες μακριά από τη μητροπολιτική Ελλάδα, περιορίστηκαν κυρίως στα παράλια της Μεσογείου και της Μαύρης θάλασσας. Έτσι οι πρώτες άμεσες επαφές μεταξύ Ελλάδας και Τσεχίας, χώρας που στερείται θάλασσας, άρχισαν πολύ αργότερα με την άφιξη της αποστολής των αδελφών Κυρίλλου και Μεθοδίου στη Μεγάλη Μοραβία τον 9ο αιώνα μ.Χ. Οι δύο ιεραπόστολοι από τη Θεσσαλονίκη ήταν οι δημιουργοί του σλαβικού αλφάβητου, της λειτουργίας στη σλαβική γλώσσα και οι μεταφραστές της Αγίας Γραφής. Στο διάστημα της Βυζαντινής αυτοκρατορίας έχουμε αρκετές ενδείξεις φιλίας μεταξύ των βυζαντινών αυτοκρατόρων και των βασιλέων της Τσεχίας που κατέληξαν τις περισσότερες φορές στην ανταλλαγή πλούσιων δώρων ή σε γάμους μελών της οικογενείας τους.

Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, ηγεμόνας της Μολδαβίας και Βλαχίας, συλλαμβάνεται από τους Αυστριακούς και φυλακίζεται για τρία χρόνια στο Μπρνο, όπου σήμερα υπάρχει δρόμος με το όνομά του. Μερικές δεκαετίες αργότερα, ο συνώνυμος εγγονός του, μετά την αποτυχία της μάχης στο Δραγατσάνι φυλακίζεται από τους Αυστριακούς (1823 – 1827) στο φρούριο του Τερεζίν (Θηρεσιούπολη) και αφήνεται ελεύθερος μόνο λίγες μέρες πριν το θάνατό του.

Τον 19ο αιώνα, Τσέχοι διανοούμενοι επηρεασμένοι από τη δόξα της αρχαίας Ελλάδας επισκέπτονται το νεοσυσταθέν Ελληνικό κράτος και δημοσιεύουν τις, όχι πάντα, κολακευτικές ταξιδιωτικές εντυπώσεις τους σε διάφορα περιοδικά. Τον ίδιο αιώνα πλούσιοι Έλληνες της Βιέννης, προβλέποντας τη βιομηχανική άνθηση του Μπρνο, αγοράζουν πύργους και κτήματα στην περιοχή της Μοραβίας (βαρόνος Σίνας).

Στην περίοδο του μεσοπολέμου ο γνωστός συγγραφέας Νίκος Καζαντζάκης ζει ένα διάστημα στο Βοζί Dar.

Μετά το τέλος του Β' παγκοσμίου πολέμου και τον εμφύλιο πόλεμο στην Ελλάδα (1948), 13 000 – 15 000 Έλληνες πρόσφυγες εγκαθίστανται στην τότε Τσεχοσλοβακία κυρίως στη Βόρεια Μοραβία. Τα ντοκουμέντα, αν και είναι επηρεασμένα από την πολιτική προπαγάνδα του τότε καθεστώτος, δείχνουν όμως την αλληλεγγύη του τσεχοσλοβακικού λαού προς τους Έλληνες πρόσφυγες, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν φτωχοί γαιοκτήμονες, βοσκοί ή αγρότες καταγόμενοι από ορεινές περιοχές της Βόρειας Ελλάδας.

Τότε για την εκπαίδευση των Ελλήνων διδασκάλων ιδρύθηκε το λεκτοράτο της Νεοελληνικής γλώσσας στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Καρόλου στην

Πράγα. Σήμερα λειτουργεί πλήρες Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών και στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Μάσαρυκ στο Μπρνο, ενώ συγχρόνως διδάσκεται η Νέα Ελληνική γλώσσα και στη Σχολή Ξένων Γλωσσών στην Πράγα και στις 10 Ελληνικές Κοινότητες της Τσεχίας.

Στη διάδοση των ελληνικών γραμμάτων, τέχνης και πολιτισμού συντείνουν η Εταιρεία των Φίλων του Νίκου Καζαντζάκη, η Λέσχη των Φίλων της Ελλάδας, το Ίδρυμα HELLENIKA, η Τσεχική Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών και οι 10 Ελληνικές Κοινότητες της Τσεχικής Δημοκρατίας, τα περιοδικά «Καλημέρα» και «Μαντατοφόρος του Μπρνο». Στην Πράγα υπάρχουν τα γραφεία του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) και του Εμπορικού Επιμελητηρίου.

Τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα το καλοκαίρι, χιλιάδες Τσέχοι επισκέπτες ταξιδεύουν στην Ελλάδα για να θαυμάσουν τα αρχαία και νεώτερα μνημεία της και να απολαύσουν την ελληνική φύση και τον ελληνικό ήλιο.

Ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά:

Από τον Ιανουάριο ανεβαίνουν οι τιμές όλων (το προϊόν).

Τα σχολεία θα μείνουν κλειστά από τις παραμονές των Χριστουγέννων μέχρι την ημέρα (τα Φώτα).

Στα θέατρα η σκηνή φωτίζεται από (ο προβολέας).

Κάθε καλοκαίρι οι πυρκαγιές καταστρέφουν ένα μεγάλο τμήμα (το δάσος).

..... πρέπει να βελτιώσει τις κοινωνικές παροχές (το κράτος).

Το ελληνικό αλφάβητο περιλαμβάνει σύμφωνα και (το φωνήεν).

Τα παιδιά έχουν να σέβονται τους γονείς τους (το καθήκον).

Παρακολουθούμε με αγωνία στον Περσικό κόλπο (η εξέλιξη, το γεγονός).

Η Πράγα είναι μια από τις ωραιότερες του κόσμου (η πόλη).

Υπολογίζεται ότι η Βουλγαρία μεταξύ 2007 – 2009 θα γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (το έτος).

Η Ελλάδα αν και είναι μικρή χώρα, είναι πατρίδα διεθνούς κύρους (ο συγγραφέας).

Κατά των θερινών διακοπών τα Πανεπιστήμια είναι κλειστά (η περίοδος).

Κάθε χρόνο καταναλώνουμε δύο ελαιολάδου (ο τενεκές).

Στον εορτασμό της 28ης Οκτωβρίου πήραν μέρος οι αντιπρόσωποι διάφορων της πόλης (ο φορέας).

Είναι κύριος (η κατάσταση).

Η «Πονηρή» είναι ένα από τα γνωστότερα έργα του Λέος Γιανάτσεκ (η αλεπού).

Τους αρέσει να κοιμούνται πολλές ώρες. Είναι (η υπναρού)

Ο γιατρός του έχει απαγορέψει να πίνει (ο καφές).

Το εθνικό θέατρο δίνει ενδιαφέρουσες (η παράσταση).

Οι σημερινές κοπέλες ζουν διαφορετικά από και τους (η γιαγιά, η μαμά).

2. *Μεταφράστε από τα ελληνικά στα τσεχικά:*

Πήγα στο καράβι να αποχαιρετήσω τους συγγενείς μου που έφευγαν.

Έτρεξε να ανοίξει την πόρτα.

Ήρθαν και μας βοήθησαν στη μετακόμιση.

Οι νέοι επιθυμούν να κερδίσουν γρήγορα πολλά λεφτά.

Είχε σκοπό να κάνει το γύρο του κόσμου με ποδήλατο.

Ο πελάτης του εστιατορίου ήταν πρόθυμος να πληρώσει τη ζημιά που έκανε.

Απαγορεύεται να καπνίζετε σ' αυτό το χώρο.

Φοβάμαι μην ξαναρρωστήσω.

Ανησυχούν μήπως αργήσει το τρένο και χάσουν το αεροπλάνο.

Προσέξτε μη βγάλετε τα παλτά σας.

Το κρύο είναι τσουχτερό.

Λέει τόσα ψέματα, ώστε κανείς να μη τον πιστεύει.

Είναι τόσο πρόθυμη, που όλοι την αγαπούν.

Είμαστε τόσο κουρασμένοι, ώστε σήμερα αποφασίσαμε να μείνουμε στο σπίτι.

Και να σου προσφέρουν δώρα, πάλι να μη τα δεχτείς.

Ακόμα και αν έχεις άδικο, μην υποχωρείς.

Νομίζω ότι τα αποτελέσματα των ιατρικών εξετάσεων θα είναι έτοιμα αύριο.

Ομολόγησε ότι είπε ψέματα.

Κανένας δεν ήξερε πως ήταν τόσο πλούσιος.

Κρίμα που χθες δεν ήρθες στο θέατρο.

Να περιμένεις ώσπου να τηλεφωνήσω.

Όταν δε γράφουν οι γονείς μας, γράφουμε εμείς.

Όποτε διψάσετε, ανοίξτε το ψυγείο και πάρτε αναψυκτικά.

Εκείνη η κοπέλα που κάθεται στο καφενείο είναι η αδερφή μου.

Κάνετε ό,τι εσείς νομίζετε πως είναι σωστό.

Χάρηκαν που συναντήθηκαν μετά τόσα χρόνια.

Έχασαν το πρωινό μάθημα, γιατί δεν άκουσαν το ξυπνητήρι.

Φεύγω τώρα, γιατί έχω πολλή δουλειά.

3. *Přeložte pomoci přičestí:*

Pokoj má tekoucí vodu.

Protože nemohli pochopit, co se stalo, byli vyděšení.

Chtě nechtě musí v neděli zůstat doma a studovat.

Můj otec byl velmi sečtělý člověk.

Své jazykové znalosti můžeme zdokonalovat čtením novin a poslechem rozhlasu.

4. *Přeložte:*

Spěchal, aby stihl vlak, který odjíždí ve dvanáct hodin.

Přijed' večer k nám, abychom si trochu popovídali.

Setmělo se, rozsviňte, abychom lépe viděli a nekazili si oči.

Přál bych si, aby mé děti studovali vysokou školu.

Chci, abys byla do 11 večer doma.

Musíme odejít, je už pozdě.

Má jediný cíl, být vždy první, vždy vyhrávat.

5. Byl tak unavený, že okamžitě usnul.

Mluví tak tiše, že je ho sotva slyšet.

Je tomu už tolik let, co jsem tě viděl naposled, že jsem tě skoro nepoznal.

Nikdo není tak mocný, aby mohl dělat všechno, co se mu líbí.

Včera se na výletě tak unavil, že dnes zůstane doma, aby si odpočinul.

6. Bojím se, že zítra bude pršet a že nikam nepojedeme.

Bojím se, že zítra nebude pěkné počasí a že budeme muset zůstat doma.

Bojím se, že tě budu obtěžovat, ale chci se tě na něco zeptat.

Bojím se, že ta záležitost dobře neskončí.

Bál se, že mu asi nepošlou včas peníze.

7. Ačkoli není bohatý, je šťastný.

Ačkoli ho pozvali včas, nepřišel.

Přestože ho znal už dlouho, příliš mu nevěřil.

Ačkoli se mnoho naučil, složil přijímací zkoušku dobře.

8. Vrátil se dříve, než mu skončila dovolená.

Hledá sekretářku, která by uměla pracovat s počítačem a uměla dobře anglicky.

Nevěděl jsem, zda opravdu přijde.

Když vlak přijel do stanice, nastala už noc.

Budu s prací hotov dříve, než přijdeš.

Kdyby znal jeho adresu, napsal by mu.

Kdybych byl znal jeho adresu, byl bych mu poslal lístek.

Jsem přesvědčen, že by mu byl napsal, kdyby byl znal jeho adresu.

Dáš-li mi jeho adresu, určitě mu pošlu lístek.

9. Ptal se, kde jsi byl tak dlouho.
Nemohu si vzpomenout, kam jsem dal peníze.
Představ si, co by se bylo stalo, kdybychom se nebyli včas vrátili domů.
Napsal mi, že jsem vždy byl jeho nejlepším přítelem a že na mne nikdy nezapomene.
Nevzpomínám si, že bych to byl řekl.
Je nepravděpodobné, že by se to byl dozvěděl od někoho jiného.

10. Řekové v České republice
V minulosti byly řecko-české styky, kromě pozvání soluňských bratří Cyrila a Metoděje velkomoravským knížetem Rastislavem r. 863, ojedinělé a náhodné. Proto u nás nebyla věnována znalosti řečtiny velká pozornost. Určitou znalost staré řečtiny přineslo až humanistické hnutí v 16. stol. a novohumanismus v 19. stol., kdy se stará řečtina stala důležitým předmětem na tzv. klasických gymnáziích.

Po občanské válce v Řecku přijala tehdejší Československá republika počínaje r. 1948 postupně 12 000 politických uprchlíků, z toho 5 000 dětí. Mnohým z těchto uprchlíků byl poskytnut nový domov ve vsích a městečkách severní Moravy, které byly opuštěné po 2. světové válce. Na základě mezinárodních dohod měly tyto děti právo na výuku mateřského jazyka, historie a zeměpisu. Učitelé těchto předmětů se připravovali na nově otevřeném oboru novořečtina na Filozofické fakultě Karlovy univerzity a od r. 1993 na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Později se novořečtina začala vyučovat i na Jazykové škole v Praze, což přispělo k jejímu šíření i mezi českou veřejností.

V letech 1958 – 1998 bylo vydáno více než 30 překladů z novořecké literatury. Zejména od r. 1990 vznikla možnost zakládat nadace podporující šíření řecké kultury (nadace HELLENIKA se sídlem v Brně), byl založen Klub přátel Řecka, Společnost přátel N. Kazantzakise a konečně r. 1998 i Česká společnost novořeckých studií. Asociace řeckých obcí v České republice sdružuje naše řecké spoluobčany. Všechny tyto organizace vyvíjejí čilou kulturní aktivitu (přednášky, filmy apod.). Informace o těchto činnostech poskytují zpravodaje řeckých obcí, v Praze Kalimera, v Brně Mandatoforos. Vznikla také řada cestovních kanceláří, které umožňují našim občanům poznat Řecko, jeho kulturu a přírodu z vlastního názoru.

Λεξιλόγιο

άγιος, -α, -ο svatý, posvátný
αγωνία, η neklid, nejistota, úzkost
άδικος, -η, -ο nespravedlivý; chybný,
nesprávný

αλληλεγγύη, η vzájemná podpora, solidarity
αλφάβητο, το abeceda, alfabeta
άμεσος, -η, -ο bezprostřední, přímý

άνθηση, η (εις) rozkvět, kvetení
 ανταλλαγή, η vzájemná výměna
 αποτυχία, η neúspěch, nezdar
 αρρωσταίνω jsem nemocný, stonám
 Αυστριακός, ο Rakušan
 αυτοκράτορας, ο císař

Βιέννη, η Vídeň
 βιομηχανικός, -ή, -ό průmyslový
 βόρειος, -α, -ο severní
 βοσκός, ο pastýř, pastevec

γαιοκτήμονας, ο vlastník půdy, statkář
 γραφή, η písmo; písemnost, spis

δημιουργός, ο tvůrce, původce, autor
 διάδοση, η (εις) rozšiřování, rozdání
 διανοούμενος, ο intelektuál, příslušník
 inteligence

διψώ (άω) žíznm

εγκαθιστώ (άω), εγκαθίσταμαι usazuji;
 umísťuji

εορτασμός, ο oslava, slavnost
 επιμελητήριο, το sdružení, společnost;

Εμπορικό Επιμελητήριο, το Ob-
 chodní komora

επισκέπτης, ο návštěvník, host

ζημιά, η škoda, ztráta

Θηρεσιούπολη, η Terezín

καθεστώς, το zřízení, režim
 κατάγομαι mám původ, pocházím
 κατάσταση, η (εις) stav, režim, situace;
 seznam

κολακευτικός, -ή, -ό lichotivý, po-
 chlebný

κτῆμα, το statek, usedlost; jmění
 κύρος, το vážnost, vliv, prestiž, autorita

λέσχη, η klub, klubovna

μαντατοφόρος, ο posel, prostředník

μεσοπόλεμος, ο období mezi světo-
 vými válkami

μετακόμιση, η (εις) přestěhování; pře-
 prava

μητροπολιτικός, -ή, -ό metropolitní; ka-
 tedrální

νεοϋσταθείς, -θείσα, -θέν nově zalo-
 žený

ντοκουμέντο, το dokument, listina

παράλια, τα pobřeží, přímořské pásmo

παροχή, η poskytování, dodávání

περσικός, -ή, -ό perský

ποδήλατο, το jízdní kolo

προβλέπω předvídám, jsem prozíravý

προπαγάνδα, η propaganda, propagace
 προς k, ku, do, v; na

σλαβικός, -ή, -ό slovanský

συλλαμβάνω, -ομαι chytám, zatýkám

σύμφωνο, το smlouva; jaz. souhláska

συνώνυμος, -η, -ο stejnojmenný, syno-
 nymní

τουρισμός, ο turismus, turistika

τσεχοσλοβακικός, -ή, -ό českosloven-
 ský

τσουχτερός, -ή, -ό štiplavý, ostrý

υπναρού, η spáčka

υπολογίζω, -ομαι počítám, předpoklá-
 dám

υποχωρώ (-είς) ustupuji

φιλία, η přátelství

φορέας, ο nositel, přenašeč; přen. prů-
 kopník, zvěstovatel

φρούριο, το pevnost, bašta

φυλακίζω, -ομαι vězním

φύση, η (εις) příroda; přirozenost

φωνήεν, το jaz. samohláska

Πίνακας ρημάτων που παρουσιάζουν δυσκολίες

Ενεργητική φωνή		Παθητική φωνή				
Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Μετοχή
-	-	-	αισθάνομαι	αισθανόμουν	αισθάνθηκα	-
αμφιβάλλω	αμφιέβαλλα	αμφέβαλα	-	-	-	-
αναγγέλλω	ανάγγελλα	ανάγγελα	αναγγέλλομαι	αναγγελλόμουν	αναγγέλθηκα	αναγγελεμένος
ανapνέω	ανάπνεα	ανάπνευσα	-	-	-	-
ανατέλλω	ανάτελλα	ανάτειλα	-	-	-	-
αναφέρω	ανάφερα	ανάφερα	αναφέρομαι	αναφερόμουν	αναφέρθηκα	-
ανεβαίνω	ανεβaina	ανεβηκα	-	-	-	ανεβασμένος
ανήκω	ανήκα	-	-	-	-	-
απέχω	απέχια	-	-	-	-	-
αποδίδω	απόδιδα	απόδωσα	αποδίδομαι	αποδιδόμουν	αποδόθηκα	αποδοσιμένος
απομακρύνω	απομάκρυνα	απομάκρυνα	απομακρύνομαι	απομακρυνόμουν	απομακρύνθηκα	απομακρυσμένος
αποτελώ	αποτελούσα	αποτελέσα	αποτελούμαι	αποτελούμουν	αποτελέστηκα	αποτελεσεμένος
αυξάνω	αύξανα	αύξησα	αυξάνομαι	αυξανόμουν	αυξήθηκα	αυξημένος
αφαιρώ	αφαιρούσα	αφαίρεσα	αφαιρούμαι	αφαιρούμουν	αφαιρέθηκα	αφαιρεμένος
βάλω	έβαζα	έβαλα	-	-	βάληκα	βαλμένος
-	-	-	βαριέμαι	βαριόμουν	βαρέθηκα	-
βγαζώ	έβγαζα	έβγαλα	-	-	-	βγαλμένος
βγαίνω	έβγαينا	βγήκα	-	-	-	-
βλέπω	έβλεπα	είδα	βλέπομαι	βλεπόμουν	ειδώθηκα	ιδωμένος
βρέχω	έβρεχα	έβρεξα	βρέχομαι	βρεχόμουν	βρέχθηκα	βρε(γ)μένος

Ενεργητική φωνή			Παθητική φωνή		
Ενεστότας	Παρατατικός	Αόριστος	Ενεστότας	Παρατατικός	Αόριστος
βρίσκω	έβρισκα	βρήκα	βρίσκομαι	βρισκόμουν	βρέθηκα
γελώ	γελούσα	γέλασα	γελιέμαι	γελιόμουν	γελάστηκα
—	—	—	γίνομαι	γινόμουν	έγινα
διαρκώ	διαρκούσα	διάρκεσα	—	—	—
διαφέρω	διέφερα	—	—	—	—
δίνω	έδυνα	έδωσα	δίνομαι	δινόμουν	δόθηκα
διψώ	διψούσα	δίψασα	—	—	—
—	—	—	είμαι	ήμουν	—
εισάγω	εισήγα	εισήγαγα	εισάγομαι	εισαγόμουν	εισήχθηκα
ενδιαφέρω	ενδιέφερα	—	ενδιαφέρομαι	ενδιαφερόμουν	ενδιαφέρθηκα
εξάγω	εξήγα	εξήγαγα	εξάγομαι	εξαγόμουν	—
εξαίρω	εξαιρούσα	εξείρεσα	εξαιρούμαι	εξαιρούμουν	εξαιρέθηκα
εξαρτώ	εξαρτούσα	εξάρτησα	εξαρτέμαι (-ώμαι)	εξαρτιόμουν	εξαρτήθηκα
επαναλαμβάνω	επαναλάμβανα	επανάλαβα	επαναλαμβάνομαι	επαναλαμβανόμουν	επαναλήφθηκα
επιμένω	επέμεινα	επέμεινα	—	—	—
επιστρέφω	επέστρεφα	επέστρεψα	επιστρέφομαι	επιστρεφόμουν	επιστράφηκα
—	—	—	έρχομαι	ερχόμουν	ήρθα
έχω	είχα	—	—	—	—
					επιστρεφόμενος
					ερχόμενος

Ενεργητική φωνή		Παθητική φωνή				
Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Μετοχή
θέλω	ήθελα	θέλησα	-	κάθομαι	-	-
-	-	-	κάθομαι	καθόμουν	κάθισα (έκατσα)	καθισμένος
καίω	έκαιγα	έκαψα	καίγομαι	καίγομαι	κάηκα	καμένος
κάνω	έκανα	έκανα	-	καλούμαι	-	καμωμένος
καλώ	καλούσα	κάλεσα	καλούμαι	καλούμαι	καλέστηκα	καλεσμένος
καταλαβαίνω	καταλάβαινα	κατάλαβα	-	καταριέμαι	-	-
-	-	-	καταριέμαι	καταριόμουν	καταράστηκα	καταραμένος
καταστρέφω	κατάστρεφα	κατάστρεψα	καταστρέφομαι	καταστρέφομαι	καταστρέφθηκα	καταστραμμένος
κατεβαίνω	κατέβαινα	κατέβηκα	-	καταστρέφομαι	-	κατεβασμένος
κλαίω	έκλαιγα	έκλαψα	κλαίγομαι	κλαίγομαι	κλάψηκα	κλαμένος
κλείνω	έκλεινα	έκλεισα	κλείνομαι	κλείνομαι	κλείστηκα	κλεισμένος
κλίνω	έκλινα	έκλινα	κλινόμαι	κλινόμουν	κλίθηκα	κλιμένος
κρεμώ	κρεμούσα	κρέμασα	κρεμύμαι	κρεμύμουν	κρεμάστηκα	κρεμασμένος
λέω	έλεγα	είπα	λέγομαι	λέγομαι	ειπώθηκα	ειπωμένος
μαθαίνω	μάθαινα	έμαθα	μαθαίνομαι	μαθαίνομαι	μαθεύτηκα	μαθημένος
μένω	έμενα	έμεινα	-	μαθαίνομαι	-	-
μετατρέπω	μετάτρεπα	μετάτρεψα	μετατρέπομαι	μετατρέπομαι	μετατράπηκα	-
μολύνω	μόλυνα	μόλυνα	μολύνομαι	μολύνομαι	μολύνθηκα	μολυσμένος
μπαίνω	έμπαινα	μπήκα	-	μολύνομαι	-	μπασιμένος
μπορώ	μπορούσα	μπόρεσα	-	-	-	-

Ενεργητική φωνή		Παθητική φωνή				
Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Μετοχή
-	-	-	ντρέπομαι	ντρεπόμουν	ντράπηκα	-
ξέρω	ήξερα	-	-	-	-	-
ξεχνώ	ξεχνούσα	ξέχασα	ξεχνιέμαι	ξεχνιόμουν	ξεχάστηκα	ξεχασμένος
παθαίνω	πάθαινα	έπαθα	-	-	-	-
παίρνω	έπαιρνα	πήρα	παίρνομαι	παίρνόμουν	πάρθηκα	παρμένος
παραμένω	παρέμεινα	παρέμεινα	-	-	-	-
πεθαίνω	πέθαινα	πέθαινα	-	-	-	πεθαμένος
πεινώ	πεινούσα	πείνασα	-	-	-	πεινασμένος
περιέχω	περιείχα	-	περιέχομαι	περιεχόμουν	-	-
περιμένω	περίμεινα	περίμεινα	-	-	-	-
περνώ	περνούσα	πέρασα	περνιέμαι	περνιόμουν	περάστηκα	περασμένος
πετώ	πετούσα	πέταξα	πετιέμαι	πετιόμουν	πετάχτηκα	πεταμένος
πέφτω	έπεφτα	έπεσα	-	-	-	πεσμένος
πηγαίνω (πάω)	πήγαινα	πήγα	-	-	-	-
πηδώ	πηδούσα	πήδησα (-ξα)	πηδιέμαι	πηδιόμουν	πηδήχτηκα	πηδηγμένος
πίνω	έπινα	ήπια	πίνομαι	πινόμουν	πίωθηκα	πιωμένος
πνίγω	έπνιγα	έπνιξα	πνίγομαι	πνιγόμουν	πνίγηκα	πνιγμένος
πονώ	πονούσα	πόνεσα	-	-	-	πονεμένος
προκαλώ	προκαλούσα	προκάλεσα	προκαλούμαι	προκαλούμουν	προκλήθηκα	-
προσφέρω	πρόσφερα	πρόσφερα	προσφέρομαι	προσφερόμουν	προσφέρθηκα	-
προτείνω	πρότεινα	πρότεινα	προτείνομαι	προτεινόμουν	προτάθηκα	-

		Παθητική φωνή					
		Ενεργητική φωνή		Παθητική φωνή			
Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Μετοχή	
σέρνω	έσερνα	έσυρα	σέρνομαι	σερνόμουν	σύρθηκα	συρμένος	
σημαίνω	σημαινα	σήμανα	σημαινομαι	σημαινόμουν	σημάνθηκα	σεσημασμένος	
στέλλω	έστελλα	έστειλα	στέλλομαι	στελνόμουν	στάληκα	σταλμένος	
στενοχωρώ	στενοχωρούσα	στενοχώρεσα	στενοχωριέμαι	στενοχωριόμουν	στενοχωρέθηκα	στενοχωρημένος	
συγχωρώ	συγχωρούσα	συγχώρεσα	συγχωριέμαι	συγχωριόμουν	συγχωρέθηκα	συγχωρεμένος	
συμπεραίνω	συμπέραινα	συμπέρανα	συμπεραίνομαι	συμπεραινόμουν	-	-	
τραβώ	τραβούσα	τράβηξα	τραβιέμαι	τραβιόμουν	τραβήχτηκα	τραβηγμένος	
τρέμω	έτρεμα	-	-	-	-	τρεμάμενος	
τρώω	έτρωγα	έφαγα	τρώγομαι	τρωνόμουν	φαγώθηκα	φαγωμένος	
τυχαίνω	τύχαινα	έτυχα	-	-	-	-	
-	-	-	φαίνομαι	φαινόμουν	φάνθηκα	-	
φέρνω	έφερνα	έφερα	φέρνομαι	φερνόμουν	φέρθηκα	φερμένος	
φεύγω	έφευγα	έφυγα	-	-	-	-	
φορώ	φορούσα	φόρεσα	φοριέμαι	φοριόμουν	φορέθηκα	φορεμένος	
φταίω	έφταιγα	έφταιξα	-	-	-	-	
χαίρω	έχαιρα	-	χαίρομαι	χαιρόμουν	χάρηκα	χαρούμενος	
χαλ(ν)ώ	χαλ(ν)ούσα	χάλασα	-	-	-	χαλασμένος	
χρωστώ	χρωστούσα	-	-	-	-	-	
υπάρχω	υπήρχα	υπήρξα	-	-	-	-	

Některá složená slovesa zachovávají v paratatiku a aoristu tvar katharevusy, tj. tzv. vnitřní augment, např.

αμφιβάλλω	αμφέβαλλα	αμφέβαλα
εγκαταλείπω	εγκατέλειπα	εγκατέλειψα
εγκρίνω	ενέκρινα	ενέκρινα
εκλέγω	εξέλεγα	εξέλεξα
εκφράζω	εξέφραζα	εξέφρασα
εμπνέω	ενέπνεα	ενέπνευσα
ενδιαφέρω	ενδιέφερα	ενδιέφερα
επιτρέπω	επέτρεπα	επέτρεψα
επιστρέφω	επέστρεφα	επέστρεψα
μεταφέρω	μετέφερα	μετέφερα
παραμένω	παρέμενα	παρέμεινα
περιγράφω	περιέγραφα	περιέγραψα
συμβαίνει	συνέβαινε	συνέβη
υπάρχω	υπήρχα	υπήρξα

Νεοελληνο-τσεχικό λεξικό

A

- άβυσσος, η propast [12]
αγαθά, τα majetek, statky, bohatství [37]
άγαλμα, το socha [2]
αγάπη, η láska, náklonnost, sympatie [20]
αγαπητός, -ή, -ό milý, milovaný; oblibený [6]
αγαπώ (άω), -ιέμαι mám rád, miluji [11]
αγγείο, το nádoba, váza [12]
αγγελία, η oznámení [29]
αγγίζω dotýkám se [19]
Αγγλία, η Anglie [7]
αγγλικά, τα angličtina [3]
αγγλικός, -ή, -ό anglický [38]
Άγγλος, ο Angličan [1]
αγγούρι, το okurka [11]
άγενής, -ής, -ές neslušný, nezduřilý [15]
αγιόκλημα, το bot. zimolez [16]
άγιος, -α, -ο svatý, posvátný [39]
αγκαλιά, η náruč, objetí [26]
αγκαλιάζω беру do náruči, objímám [18]
άγκυρα, η kotva [31]
άγνος, -ή, -ό nevinný, mravně čistý, ryzí [20]
άγνωστος, -η, -ο neznámý, cizí; nezvěstný; nepoznaný, nepoznatelný [18]
αγορά, η koupě, nákup; trh, tržiště [37]
αγοράζω, -ομαι kupuji, nakupuji [3]
αγόρι, το chlapec [4]
αγράμματος, -η, -ο nevzdělaný [19]
άγραφος, -η, -ο nenapsaný, nepsaný [29]
άγριος, -α, -ο divoký, prudký; volně rostoucí; přen. bujný [6]
αγρότης, ο zemědělec [14]
άγροτικός, -ή, -ό zemědělský, agrární [25]
αγροτικό, το služba na venkově [35]
άγχος, το úzkost, strach; stres [14]
αγωγή, η návod, poučení, výchova [19]
αγώνας, ο boj, zápas; závod [7]
αγωνία, η neklid, nejistota, úzkost [39]
αγώνισμα, το zápas, soutěž, konkurs; disciplína [20]
άδεια, η svolení, souhlas; oprávnění, licence; volno, dovolená [22]
αδειάζω vyprazdňuji, vyklízím [19]
αδειανός, -ή, -ό prázdný, volný [16]
άδειος, -α, -ο prázdný, volný; přen. bezobsažný, planý [9]
αδελφή, η sestra [2]
αδελφός, ο bratr [1]
αδιάθετος, -η, -ο nemocný; indisponovaný; neužívaný [10]
αδιάκοπος, -η, -ο nepřetržitý, ustavičný [23]
αδιακρίσια, η netaktnost, indiskrétnost [30]
αδιαφορώ (-είς) nedbat, nemít zájem, ignorovat [21]
αδιάψευστος, -η, -ο zcela pravdivý; nevyvrácený, nevyvratitelný [28]
αδιέξοδο, το slepá ulice [3]
άδικα nespravedlivě; marně, zbytečně [36]
άδικος, -η, -ο nespravedlivý; chybný, nesprávný [39]
άδικώ (-είς), -ούμαι křivdím [14]
αδύνατον nemožné [32]
αδύνατος, -η, -ο hubený, slabý; nemožný [6]
άδυτο, το svatyně, nepřístupná část chrámu [17]
αέρας, ο vzduch, vítr [7]
αερίζω větrám [27]
αεροδρόμιο, το letiště [9]
αεροπλάνο, το letadlo [3]
αεροπορικός letecky [9]
αεροσυνοδός, ο, η steward, stewardka (letuška) [9]
αθάνατος, -η, -ο nesmrtelný [20]
Αθήνα, η Atény [3]
αθηναϊκός, -ή, -ό aténský [31]
αθλητής, ο sportovec, atlet [8]
αθλητικός, -ή, -ό atletický, sportovní, závodnický [17]
αθλητισμός, ο sport [5]
αθλήτρια, η sportovkyně [12]
αθώνας, -α, -ο nevinný; důvěřivý, prostoduchý [32]
Αιγαίο (πέλαγος), το Egejské moře [31]
αιγαίος, -α, -ο egejský [31]
Αίγινα, η Aigina [9]
Αιγύπτιος ο Egyptan [14]
Αίγυπτος, η Egypt [12]
αίθουσα αναμονής čekárna [10]

αίθουσα συναυλιών, η koncertní síň, sál [17]
 αίθουσα, η sál, místnost, posluchárna [10]
 αίμα, το krev [3]
 αίνιγμα, το hádanka [8]
 αινιγματικός, -ή, -ό záhadný [6]
 αισθάνομαι cítím [10]
 αίσθημα, το pocit [13]
 αισθητική, η estetika [20]
 αισθητός, -ή, -ό citelný, zjevný [32]
 αισιόδοξος, -η, -ο optimistický [28]
 αίτηση, η (εις) žádost [36]
 αιτιατική, η akuzativ [1]
 αιώνας, ο století [8]
 αιωνιότητα, η věčnost [8]
 Ακαδημία, η Akademie [17]
 ακατάλληλος, -η, -ο nevhodný [8]
 ακέφαλος, -η, -ο bezhlavý [37]
 άκεφος, -η, -ο mrzutý, rozmrzelý [37]
 ακολουθία, η posloupnost; doprovod; *cirk.*
 slavnostní průvod, bohoslužba [32]
 ακόλουθος, -η, -ο následující [11]
 ακολουθώ (-είς) následovat [21]
 ακόμη ještě [1]
 ακοντισμός, ο vrh oštěpem [20]
 ακουστική, η akustika [16]
 ακουστικό, το sluchátko [9]
 ακούω, -(γ)ομαι slyším, poslouchám [1]
 άκρη, η okraj; předěl; výběžek [9]
 ακριβά draho [5]
 ακριβαίνω zdražuji (se) [5]
 ακριβός, -ή, -ό drahý (o ceně) [6]
 ακριβώς přesně [3]
 ακρίτας, ο strážce hranice [33]
 ακριτικός, -ή, -ό zbojnický, příhraniční [25]
 άκρο, το okraj; *πρην.* krajnost, výstřednost; vrchol, optimum [22]
 ακρογιάλι, το běh, pobřeží, pláž [9]
 ακρογιαλιά, η pobřeží [9]
 Ακρόπολη, η Akropolis [3]
 ακρόχειλο, το okraj vesnice [33]
 ακρωτήριο, το mys [22]
 ακτή, η pobřeží, běh; pláž [24]
 ακτίνα, η paprsek, *πρην.* rentgenový snímek [10]
 ακτινολόγος, ο, η rentgenolog [10]
 αλάτι, το sůl [11]
 αλεξανδρινός, -ή, -ό alexandrijský [6]
 αλεπού, η liška [33]
 αλεύρι, το mouka [15]

αλήθεια opravdu [7]
 αλήθεια, η pravda [7]
 αληθινός, -ή, -ό skutečný, opravdový, pravdivý [16]
 αλιευτικός, -ή, -ό rybolovný [29]
 αλιευτικό, το rybářská loď [29]
 αλλά ale [1]
 αλλαγή, η změna [9]
 αλλάζω měním [4]
 αλληλεγγύη, η vzájemná podpora, solidarity [39]
 αλληλοπαθής, -ής, -ές vzájemně se ovlivňující; *jaz.* zvratný [36]
 αλληλοϋποστηρίζω, -ομαι vzájemně se podporovat [36]
 άλλος, -η, -ο jiný [3]
 άλλοτε jindy, příště, někdy [3]
 αλλού jinde, na jiném místě [20]
 αλμυρός, -ή, -ό přesolený, hodně slaný; *πρην.* drahý, nákladný [22]
 άλογο, το kůň [2]
 αλουμίνιο, το hliník [21]
 Άλπεις, οι Alpy [26]
 άλσος, το lesík, háj [17]
 αλφάβητο, το abeceda, alfabet [39]
 άλωση, η (εις) dobytí, podmanění [33]
 αμαξοστοιχία, η vlaková souprava [13]
 αμάραντος, -η, -ο stále zelený, nevadnoucí, *πρην.* stále živý [20]
 Αμβούργο, το Hamburg [22]
 αμείβω odměňuji, -ομαι [14]
 Αμερικανός, ο Američan [1]
 αμερικάνικος, -η, -ο (αμερικανικός, -ή, -ό) americký [35]
 άμεσος, -η, -ο bezprostřední, přímý [39]
 άμέσως ihned, okamžitě [7]
 άμμος, η písek [12]
 αμμουδιά, η písčina, pláž [32]
 αμμόδης, -ης, -ες písčité [15]
 αμοιβή, η odměna [14]
 αμύγδαλο, το mandle [23]
 άμύνομαι bráním se, chráním se [38]
 αν (εάν) jestliže, zdali, kdyby [9]
 αναβαθμίζω vylepšuji, zdokonaluji, povyšuji [27]
 αναβάλλω, -ομαι odkládám, odročuji, odsunuji [36]
 ανάβω zapaluji, rozsvěcuji, zapínám [9]
 αναγέννηση, η (εις) obroda, obrození, regenerace; renaissance [17]
 αναγκαστικά nutně, povinně [15]

ανάγκη, η nutnost, potřeba [3]
αναγνωρίζω, -ομαι poznávám, rozeznávám; uznávám, přiznávám se [17]
αναγνωρισμένος, -η, -ο uznávaný, přijatý [25]
ανάγνωση, η (εις) četba [29]
αναγνώστης, ο čtenář [29]
ανάδειξη, η (εις) prosazení, vyniknutí [27]
ανάθεμα, το církev. klatba [9]
ανακαλύπτω, -ομαι objevuji, vynalézám; odhaluji [9]
ανακάλυψη, η (εις) objev, vynález; odhalení [37]
ανακήρυξη, η (εις) vyhlášení, proklamace; ustanovení [24]
ανακηρύσσω, -ομαι vyhlašuji, prohlašuji, (veřejně) ustanovuji [28]
ανακοινώνω, -ομαι zveřejňuji, sděluji, označuji [18]
ανακύκλωση, η (εις) recyklace [21]
αναλαμβάνω ujmám se něčeho, přejímám [37]
ανάλυση, η (εις) rozbor, analýza [10]
ανάμειξη, η (εις) smíšení, přimíšení; přem. vměšování [33]
αναμένω očekávám, doufám [28]
αναμεταδίδω, -ομαι přenáším, předávám [30]
άναμμα, το zapálení, roznicení, hoření [20]
αναμονή, η čekání [10]
αναμφίβολος, -η, -ο nesporný, nepochybný, bezpečný [17]
αναμφισβήτητα nepochybně [13]
άνπηρος, ο invalida [35]
ανάποδα obráceně [11]
ανάπτυξη, η (εις) rozvoj, rozmach [25]
αναπτύσσω, -ομαι rozvíjím, vyvíjím [31]
αναρρώνω zotavuji se, uzdravuji se [10]
αναρωτιέμαι vypyťávám se, dotazuji se [17]
ανασκαφή, η vykopávka [12]
ανασκόπηση, η (εις) shrnutí, náhled [31]
Ανάσταση, η Vzkříšení, Zmrtvýchvstání; Velikonoce [18]
αναστατώνω, -ομαι bouřím, rozrušuji, vyvolávám zmatek [31]
ανατολή, η východ (geograficky) [11]
ανατολικός, -ή, -ό východní [31]
ανατρέφω, -ομαι vychovávám; žívím [23]
αναφέρω, -ομαι zmiňuji se, uvádím, udávám; hlásím, sděluji, oznamuji [16]
αναφορά, η hlášení, zpráva, oznámení [19]

αναφορικός, -ή, -ό vztažný [20]
αναχώρηση, η (εις) odchod, odjezd [9]
αναχωρώ, (-εις) odcházím, odjíždím, vzdaluji se [22]
αναψυκτικά, τα osvěžující nápoje, občerstvení [18]
αναψυχή, η zotavení, oddech [13]
ανδρειομένος, -η, -ο statečný, zmužilý [13]
ανδρικός, -ή, -ό pánský, mužský [15]
ανεβάζω zvedám, zvyšuji [11]
ανεβαίνω jdu nahoru, stoupám [9]
ανέκδοτος, -η, -ο nevydaný, nevytištěný [30]
ανεκτίμητος, -η, -ο neocenitelný, nesmírně cenný [17]
ανεκτός, -ή, -ό snesitelný, přijatelný [36]
ανεμόδαρτος, -η, -ο zmlítaný větrem [32]
άνεμος, ο vítr [1]
ανεξαρτησία, η nezávislost, svrchovanost, samostatnost [18]
ανεξάρτητος, -η, -ο nezávislý, samostatný [24]
ανεπαρκής, -ής, -ές nedostatečný, neuspokojivý [15]
ανεργία, η nezaměstnanost [14]
άνεργος, -η, -ο, nezaměstnaný [14]
άνετος, -η, -ο pohodlný, příjemný [11]
ανεύρεση, η (-εις) objev, vynález [12]
ανέχομαι snáším, toleruji [36]
ανήκω patřím, náležím [32]
ανήμερα tentýž den [18]
ανησυχία, η znepokojení, obava [19]
ανήσυχος, -η, -ο neklidný [10]
ανησυχώ (-εις) jsem neklidný [12]
άνθηση, η (εις) rozkvět, kvetení [39]
άνθι, το (άνθια, τα) květ, okvětí [28]
ανθίζω kvetu, rozkvétám [34]
ανθόκηπος, ο květinová zahrada [3]
ανθοπωλείο, το květinářství [23]
ανθοστόλιστος, -η, -ο květy zdobený [20]
ανθρώπινος, -η, -ο lidský [15]
άνθρωπος, ο člověk [1]
ανισοσύλλαβος, -η, -ο nestejnoslabičný [14]
άνιψι, το synovec, neteř [4]
ανιψιά, η neteř [4]
ανιψιός, ο synovec [4]
άνοδος, η stoupaní, růst (cen), výstup; vzestup, rozmach, prosperita [12]
ανόητος, -η, -ο nerozumný, hloupý [20]
ανοίγω, -ομαι otevírám [2]
άνοιξη, η (εις) jaro [3]
ανοιξιάτικος, -η, -ο jarní [7]

ανοιχτός, -ή, -ό otevřený [5]
 ανταγωνιστής, ο odpůrce, konkurent [30]
 ανταλλαγή, η vzájemná výměna [39]
 ανταλλάσσω (-άζω), -ομαι vyměňuji, nahra-
 zuji [35]
 αντάμωση, η (εις) setkání [12]
 ανταποκριτής, ο dopisovatel, zpravodaj [29]
 ανταπόκριση, η (εις) ohlas, odezva; sou-
 hlas [33]
 ανταρσία, η vzpoura, revolta, povstání [27]
 αντέχω snáším, odolávám [35]
 αντί *predl.* místo [21]
 αντιαποικιακός, -ή, -ό protikolonizační [28]
 αντίγραφο, το kopie [12]
 αντίδραση, η (εις) reakce, reagonání [29]
 αντίθετα naopak [5]
 αντικατασταίνω, αντικαθίσταμαι nahrazuji,
 doplňuji [11]
 αντικείμενο, το věc, předmět [13]
 αντικρίζω jsem naproti; spatřuji, setkávám
 se [6]
 αντίσποhem [1]
 αντιπαθής, -ής, -ές nesympatický, protivný
 [15]
 αντιπάλος, ο protivník, nepřítel [17]
 αντιπαλότητα, η nepřátelství, konfrontace
 [38]
 αντιπολιτευόμενος, -η, -ο opoziční [27]
 αντιπολίτευση, η (εις) opozice [27]
 αντιπροσωπευτικός, -ή, -ό zastupitelský;
 reprezentační, charakteristický [17]
 αντιπροσωπεία, η delegace; εμπορική
 αντιπροσωπεία obchodní zastupitelství
 [30]
 αντιπρόσωπος, ο, η reprezentant, delegát,
 zmocněnec [38]
 Αντίχριστος, ο Antikrist [28]
 άντρας, ο muž [1]
 αντωνυμία, η zájmeno [1]
 ανυπόμονος, -η, -ο netrpělivý, nedočkavý,
 chvátavý [18]
 ανωμαλία, η nepravidelnost, odchylka [17]
 ανώμαλος, -η, -ο nepravidelný, odchýlný
 [33]
 άξαφνα náhle, nečekaně [21]
 αξία, η hodnota, cena, význam [17]
 αξίζω mít hodnotu, cenu [20]
 αξιόλογος, -η, -ο významný, pozoruhodný,
 znamenitý [31]
 αξιοπρεπής, -ής, -ές důstojný, hrdý [24]

άξιος, -ια, -ο hodnotný, cenný; schopný,
 způsobilý [27]
 αξιωματικός, ο důstojník [14]
 αξιωματούχος, ο hodnostář, prominent [14]
 αόριστος, -η, -ο neomezený, neurčitý; jaz.
 dokonavý minulý čas, aorist [1]
 απαγγέλλω přednáším, recituji; hlásám
 [33]
 απαγορεύω, -ομαι zakazuji, nedovoluji [12]
 απαιτώ (-είς) (důrazně) žádat, vyžadovat
 [35]
 απάντηση, η (εις) odpověď, vyjádření [12]
 απαντώ (άω), -όμαι odpovídám, setkávám
 (se) [14]
 απαραίτητος, -η, -ο nezbytný, neodbytný,
 nutný [10]
 απασχολώ (-είς) zaměstnávat, -σχολούμαι
 zabývat se něčím [15]
 απάτητος, -η, -ο nepřístupný, nedostupný,
 nedobytný [24]
 απειλώ (-είς), -ούμαι ohrožuji, vyhrožuji,
 naháním strach [11]
 άπειρος, -η, -ο neohraničený, neomezený,
 nekonečný; bezpočetný [28]
 απελέκητος, -η, -ο neotesaný; neohraný
 [19]
 απελευθέρωση, η (εις) osvobození [11]
 απελευθερωτικός, -ή, -ό osvobozenecský [28]
 απελευθερώνω, -ομαι osvobozuji [31]
 απέναντι naproti [5]
 απέξω nazpaměť [33]
 άπεραντος, -η, -ο rozsáhlý, neomezený,
 nekonečný [17]
 απεργία, η stávká [13]
 απεργώ (-είς) stávkovat, odmítat práci [14]
 απευθείας přímo, nezprostředkovaně [23]
 απέχω nezúčastňovat se, mít odstup [19]
 άπίθανο(ν) málo pravděpodobné, ne-
 uvěřitelné [32]
 απλός, -ή, -ό jednoduchý [8]
 απλούστευση, η (εις) zjednodušení, zlehčo-
 vání [17]
 απλώνω rozprostírám, roztrušuji [17]
 από od, z [1]
 από πού odkud [1]
 αποβάθρα, η nástupiště; výkladiště, přístavní
 hráz, molo [9]
 αποβλέπω ohlížím se, přihlížím; mám
 v úmyslu; doufám, očekávám [17]
 απόβραδο, το pozdní večer [21]

απογευματινός, -ή, -ό odpolední [29]
απόγευμα, το odpoledne [3]
απογοητεύω, -ομαι způsobuji zklamání, roz-
 čarování [36]
απογραφή, η soupis, sepisování, registrace
 [24]
απόδειξη, η (εις) důkaz; stvrzenka [11]
αποδεκτός, -ή, -ό přijatý; přijatelný [38]
απόδημος, -η, -ο žijící mimo vlast, vystěho-
 valecký, exulantský [33]
αποδίδω dávám zpět, nahrazuji; vážím si [26]
αποδοκιμάζω nesouhlasím, zavrhnuji [29]
αποικία, η osada, kolonie [22]
αποκαθιστώ (άω), αποκαθίσταμαι zajišťuji,
 obnovuji [14]
αποκατάσταση, η (εις) zajištění, zabezpe-
 čení; obnovení [14]
αποκλείεται je vyloučeno, je nemožné [12]
αποκτώ (άω), -ιέμαι nabývám, dosahuji,
 získávám [25]
απολαμβάνω mám požitek, vychutnávám
 (si); mám radost, těším se (z) [18]
απόλαυση, η (εις) užitek, požitek [13]
απολαύω užívám si, těším se (z) [26]
απόλυση, η (εις) propuštění, uvolnění [35]
απόλυτα αριθμητικά základní číselky [4]
απόλυτος, -η, -ο úplný, absolutní [4]
απομακρύνω vzdalovat, odstraňovat [21]
απομένω zbývám, zůstávám [16]
απόρριμμα, το odpad, zmetek, smetí [21]
απόρριμματοφόρο, το vůz na odvoz odpad-
 ků [21]
απορώ jsem na rozpacích, nejsem si jist,
 váhám; jsem bezradný [26]
αποσιωπώ (άω), -ώμαι mlčím, zatajuji [26]
αποσκευές, οι zavazadla [3]
αποσκευή, η zavazadlo; výzbroj, výstroj
 [19]
αποσκοπώ (-εις) mám v úmyslu, usiluji [27]
απόσπασμα, το útržek, úlomek; část, kus;
 úryvek, fragment, citát [16]
απόσταση, η (εις) vzdálenost [4]
αποστολέας, ο odesílatel [9]
αποστολή, η odeslání, zásilka; posláni, úkol;
 delegate, mise [19]
αποσύρω odtahuji, odcházím; -ομαι stahuji
 se [31]
αποτέλεσμα, το výsledek [6]
αποτελώ (-εις), tvořím, jsem součástí; -ούμαι
 skládám se [14]
αποτολμώ (άω) riskuji; troufám si [37]

αποτυχία, η neúspěch, nezdar [39]
απουσία, η nepřítomnost, absence [17]
απόφαση, η (εις) rozhodnutí, usnesení [32]
αποφασίζω, -ομαι rozhoduji (se), usnáším
 (se) [10]
αποφασιστικός, -ή, -ό rozhodující [25]
αποφοίτηση, η (εις) absolvování školy,
 ukončení studia [35]
απόφοιτος, ο absolvent; abiturient [19]
αποχαιρετώ (άω), -ιέμαι loučím se, zdra-
 vím [28]
απόψε dnes večer [16]
Απρίλιος, ο, Απρίλης, ο duben [7]
απρόσωπος, -η, -ο neosobní, anonymní [36]
απροχώρητος, -η, -ο dále nepostupující,
 neprokročivší; zůstávající [21]
απόλεια, η ztráta; úbytek, únik, škoda [23]
απών, -ούσα, -όν nepřítomný, chybějící [28]
αραδιάζω řadím, vyčísľuji, vyjmenovávám
 [11]
αριακοατοικό (-εις), -ούμαι řídce zabyd-
 luji, obydľuji [31]
αραιός, -ή, -ό řidký [6]
αριμαπατής, ο povozník, vozka, kočí [24]
αργά pozdě [1]
αργαλείο, ο tkalcovský stav [17]
αργοκίνητος, -η, -ο pomalu se pohybující,
 poklidný; těžkopádný [24]
αργοπεθαίνω pomalu umírám [25]
αργοπορώ (-εις) opožd'uji se [8]
αργότερα později [8]
αργώ (-εις) mám zpoždění, opožd'uji (se),
 zdržuji (se) [14]
αρέσκεια, η záľiba, vkus [30]
αρέσω mít rád, líbit se [11]
άρθρο, το člen [1]
αριθμητής, ο čítatel [8]
αριθμητικό, το číslo [1]
αριθμός, ο číslo; počet [28]
αριστερά vlevo [3]
αριστοκρατικός, -ή, -ό aristokratický [30]
αρκετά dostatečně; značně [34]
αρκτικός, -ή, -ό arktický, severní [31]
αρκώ (-εις) stačím [30]
αρματολός, ο ozbrojenec, četník [33]
αρμονικός, -ή, -ό vyrovnaný, souladný, har-
 monický [26]
άρνηση, η (εις) zápor, negace [19]
αρνητικός, -ή, -ό záporný, negativní [19]
αρνί, το jehně; ovečka [18]
αρνίσσιος, -α, -ο jehněčí [6]

αρνούμαι, *-ιέμαι* zapírám, popírám, zřikám se, odmítám [17]
 αρρωσταίνω jsem nemocný, stonám [39]
 αρρωσιάρης, *-α, -ικο* náchylný k nemocím, neduživý [15]
 αρρώστια, *η* nemoc [3]
 άρρωστος, *-η, -ο* nemocný [3]
 Αρτ Νουβό, *το* secese [26]
 αρχαιολογικός, *-ή, -ό* archeologický [9]
 αρχαίος, *-α, -ο* starý, dávný, starověký; antický [6]
 αρχαιότητα, *η* starověk, stará doba [33]
 αρχείο, *το* archiv [36]
 αρχή, *η* začátek, princip, úřad [13]
 αρχηγός, *ο* vůdce, velitel [18]
 αρχίζω začínám [1]
 αρχισυντάκτης, *ο* šéfredaktor [29]
 αρχιτέκτονας, *ο* architekt [17]
 αρχιτεκτονική, *η* architektura [17]
 άρχοντας, *ο* král, vládce [18]
 αρχοντικό, *το* královský palác [18]
 ας at', necht', budiž [31]
 ασανσέρ, *το* výtah [4]
 ασημένιος, *-α, -ο* stříbrný [18]
 ασθενής, *-ής, -ές* nemocný; bezmocný, chabý [38]
 Ασία, *η* Asie [31]
 άσκησι, *η (εις)* cvičení, cvik, uplatnění [1]
 ασπάζομαι líbám; přátelsky přijímám, objímám [37]
 ασπιρίνη, *η* aspirin [10]
 ασπρόμαυρος, *-η, -ο* černobílý [6]
 άσπρος, *-η, -ο* bílý [6]
 άστεγος, *-η, -ο* nemající střechu, nemající přístřeší [16]
 αστείο, *το* vtip, žert [33]
 αστείος, *-α, -ο* vtipný, směšný [11]
 αστικός, *-ή, -ό* městský [25]
 αστράφτει blýská se [25]
 αστρονομικό ρολόι, *το* orloj [26]
 αστυνομία, *η* policie [37]
 αστυνομικός, *ο* policista [36]
 αστυνομικός, *-ή, -ό* policejní [37]
 ασυνήθης, *-ης, -ες* nevhední, neobvyklý [15]
 ασφάλεια, *η* bezpečnost, pojištění, jistota [10]
 ασφάλισι, *η (εις)* zabezpečení; pojištění [10]
 ασφαλισμένος, *-η, -ο* pojištěný, pojištěnec [10]
 ασφαλτοστρωμένος, *-η, -ο* asfaltový, pokrytý asfaltem [24]

ασφαλώς jistě; bezpečně [36]
 άσχημα špatně, ošklivě, neslušně [1,2]
 άσχημος, *-η, -ο* ošklivý [12]
 ασχολούμαι trávím čas, zabývám se, věnuji se [14]
 αταίριαστος, *-η, -ο* nehodící se, vzájemně si odporující [6]
 άτακτος, *-η, -ο* nepravidelný, neuspořádaný [34]
 ατμοπλοϊκός lodí (cestování) [9]
 ατμόπλοιο, *το* loď [9]
 ατμόσφαιρα, *η* ovzduší, atmosféra; prostředí [16]
 άτομο, *το* osoba; atom [11]
 αττικός, *-ή, -ό* atický [32]
 ατύχημα, *το* nehoda, neštěstí [21]
 αυγή, *η* jitřenka, svítání [15]
 αυγό, *το* vejce [18]
 Αύγουστος, *ο* srpen [7]
 αυθάδης, *-ης, -ες* drzý, bezohledný [15]
 αυλαία, *η* opona [16]
 αυλή, *η* dvůr; nádvoří [31]
 αυξάνω, *-ομαι* zvětšuji (se), zvyšuji (se) [31]
 αύξησι, *η (εις)* augment (přímnožek) [16]
 αυριανός, *-ή, -ό* zítřejší; *πřen.* budoucí [28]
 αύριο zítra [5]
 Αυστρία, *η* Rakousko [7]
 Αυστριακός, *ο* Rakušan [39]
 αυτάρκης, *-ης, -ες* soběstačný; střídmý, skromný [15]
 αυτοδιοίκηση, *η* samospráva, autonomie [27]
 αυτοί, *-ές, -ά* oni, ony, ona [1]
 αυτοκινητόδρομος, *ο* dálnice [13]
 αυτοκίνητο, *το* auto [3]
 αυτοκρατορία, *η* císařství, říše, impérium [28]
 αυτοκράτορας, *ο* císař [39]
 αυτοπαθής, *-ής, -ές* sebetřýznivý, *jaz.* zvratný [36]
 αυτός, *-ή, -ό* on, ona, ono [1]
 αφ' ενός μεν ... αφ' ετέρου δε na jedné straně ... na druhé straně [25]
 αφαιρώ (*-είς*), *-ομαι* zbavuji, odnímám, zprošťuji; odečítám [14]
 αφέντης, *ο* pán, panovník, vladař [23]
 αφήνω, *-ομαι* pouštím, nechávám [1]
 αφθονία, *η* hojnost, bohatství, blahobyt [18]
 άφθονος, *-η, -ο* hojný, vydatný, mnohý [23]
 άφιξη, *η (εις)* příchod, příjezd [9]

αφορμή, η záminka, podnět [38]
 αφορώ (άω) vztahuji se, týkám se [25]
 αφότου od té (doby), poté, když už [33]
 αφού když; pak, potom; protože, jelikož [27]
 αφύσικος, -η, -ο nepřirozený [38]
 άχρηστος, -η, -ο nepoužívaný, zbytečný [30]

B

βαγόني, το vagón, vůz [9]
 βαδίζω chodím, kráčím [3]
 βάζω umísťuji, dávám [1]
 βαθμολογία, η hodnocení, klasifikace [35]
 βαθμός, ο stupeň, známka; hodnota, klasifikace [7]
 βάθος, το hloubka [6]
 βαθύς, -ιά, -ύ hluboký [6]
 βαλίτσα, η kufr [32]
 βαλκανικός, -ή, -ό balkánský [32]
 βαπόρι, το parník [22]
 βάρβαρος, ο barbar, divoch [28]
 βαρετός, -ή, -ό nudný, únavný [36]
 βαριέμαι nemám zájem, nechci, nudím se [17]
 βαριεστημένα unuděně
 βαριεστώ -ιέμαι nudím se [31]
 βάρκα, η bárka, loďka [28]
 βαρκάρης, ο majitel bárky [14]
 βαρόνος, ο baron [20]
 βάρος, το váha, tíha; hmotnost [34]
 βαρύς, -ιά, -ύ těžký [6]
 βασίζομαι zakládám se, jsem podepřen, opírám se; důvěřuji [25]
 βασικός, -ή, -ό základní, hlavní, prvořadý [19]
 βασιλιάς, ο král [8]
 βασιλική, η bazilika [26]
 βασίλισσα, η královna [18]
 βασιλόπιτα, η novoroční koláč [18]
 βαστώ (άω) držet, udržovat; trvat; mít s sebou [21]
 βάφτιση, η křest [23]
 βαφτίσια, τα křtiny [18]
 βάφω, -ομαι barvím, lakuji [9]
 βγάζω vytahuji [5]
 βγαίνω vycházím, vystupuji [4]
 βγαλμένος, -η, -ο vytažený, vyvolený [13]
 βέβαια jistě, ovšem [2]
 βέβαιος, -η, -ο jistý [6]
 βεβαίωση, η (εις) potvrzení, doklad; ujištění [36]
 βεγγαλικά, τα ohňostroj [18]

Βέλγιο, το Belgie [1]
 βελόνα, η jehla [17]
 βελούδο, το samet [27]
 βενετικός, -ή, -ό benátský [28]
 βενζίνη, η benzín [18]
 βεράντα, η veranda [4]
 Βερολίνο, το Berlín [1]
 Βηθλεέμ, η Betlém [18]
 βήμα, το krok, chůze; tribuna; oltář [7]
 βήχας, ο kašel [10]
 βήχω kašlu, mám kašel [10]
 βία, η násilí, spěch [13]
 βιάζομαι spěchám, pospíchám [25]
 βιαστικά spěšně, rychle [3]
 βιβλιάριο, το průkaz, index [36]
 βιβλίο, το kniha [1]
 βιβλιοθήκη, η knihovna [2]
 βιβλιοκρισία, η knižní recenze, posuzování knih [37]
 βιβλιοπωλείο, το knihkupectví [15]
 Βιέννη, η Vídeň [39]
 βιογραφία, η životopis [35]
 βιογραφικός, -ή, -ό životopisný [36]
 βιολλί, το housle [34]
 βιολογία, η biologie [19]
 βιολογικός, -ή, -ό biologický [21]
 βιομηχανία υποδημάτων / ενδυμάτων, η obuvní/oděvní průmysl [25]
 βιομηχανικός, -ή, -ό průmyslový [39]
 βιοτικός, -ή, -ό životní [25]
 βιταμίνη, η vitamín [10]
 βιτρίνα, η výklad, výloha [3]
 βίτσα, η rákoska, bič; karabáč [19]
 βλάκας, ο, η hlupák [6]
 βλάπτω škodím [8]
 Βλαχία, η Valaško (podunajské knížectví) [33]
 βλέμμα, το pohled [6]
 βλέπω, -ομαι vidím [1]
 βλεφαρίδα, η řasa [6]
 βοήθεια, η pomoc [31]
 βοηθητικός, -ή, -ό pomocný, podrůpý [38]
 βοηθώ (άω), -ομαι (-ιέμαι) pomáhám [11]
 Βοημία, η Čechy [3]
 Βοημός, ο Čech [20]
 βόλτα, η obrat; procházka [6]
 βόμβος, ο bzukot; hučení; dunění [26]
 βορειοατλαντικός, -ή, -ό severoatlantický [27]
 βόρειος, -α, -ο severní [39]
 βοσκός, ο pastýř, pastevec [39]
 βουερός, -ή, -ό buzičný, hučící, dunivý [24]

βουλευτής, *o poslanec* [27]
 βουλή, *η parlament* [27]
 βούλομαι *přeji si, chci* [27]
 βουνίσιος, *-α, -ο horský, hornatý* [11]
 βουνό, *το hora* [2]
 βούτυρο, *το máslo* [24]
 βουτώ (*άω*), *-ιέμαι ponořuji (se)* [21]
 βραβείο, *το cena, medaile; odměna* [17]
 βραβεύω *uděluji vítěznu cenu, odměňuji;*
-ομαι dostávám cenu [37]
 βραδάκι, *το večer* [12]
 βραδιάζει *stmívá se* [11]
 βραδινός, *-ή, -ό večerní* [36]
 βράδυ, *το večer* [3]
 βράχος, *ο skály* [22]
 βραχώδης, *-ης, -ες skalnatý* [15]
 βρετανικός, *-ή, -ό britský* [28]
 βρέχει *prší* [7]
 βρέχω, *-ομαι máčím, vlhčím, stříkám* [24]
 βρίσκω, *-ομαι nacházím, nalézám; opatřuju si*
 [5]
 βρογικά, *τα průdušky* [10]
 βροχερός, *-ή, -ό deštivý* [24]
 βροχή, *η déšť* [6]
 βρύση, *η (εις) pramen; studánka* [34]
 βρώμικος, *-η, -ο znečištěný, špinavý* [25]
 βυζαντινός, *-ή, -ό byzantský* [9]
 Βυζάντιο, *το Byzantion, Byzanc* [31]
 βυσινής, *-ιά, -ί višňový (o barvě)* [15]

Γ

γαϊδουράκι, *το oslík* [11]
 γαιοκτήμονας, *ο vlastník půdy, statkář* [39]
 γάλα, *το mléko* [23]
 γαλάζιος, *-ια, -ιο modrý* [6]
 γαλανός, *-ή, -ό modrý* [6]
 γαλατάς, *ο prodavač mléka, mlékař* [14]
 Γαλλία, *η Francie* [5]
 Γαλλίδα, *η Francouzka* [5]
 γαλλικός, *-ή, -ό francouzský* [11]
 Γάλλος, *ο Francouz* [5]
 γαλοπούλα, *η krůta* [18]
 γάμος, *ο svatba, svatební obřad* [34]
 γαμπρός, *ο ženich; zeť; švagr* [4]
 γάντι, *το rukavice* [6]
 γάτα, *η kočka* [6]
 γεγονός, *το skutečnost, fakt, realita* [32]
 γεγονότα, *τα události* [5]
 γεια σου *buď zdráv, nazdar, ahoj* [1]
 γείτονας, *ο soused* [3]

γειτονεύω *sousedím* [5]
 γειτονιά, *η sousedství* [5]
 γελαστός, *-ή, -ό usměvaný* [13]
 γέλιο, *το smích, úsměv* [16]
 γελώ (*άω*), *-ιέμαι směji se* [14]
 γεμάτος, *-η, -ο plný, úplný, naplněný; sytý* [6]
 γεμίζω, *-ομαι plním (se), naplňuji (se)* [9]
 Γενάρης, *ο leden* [7]
 γενέθλια, *τα narozeniny* [7]
 γενέθλιος, *-α, -ο týkající se narození, rodný*
 [37]
 γένι, *το vous* [38]
 γενιά, *η generace, pokolení; rod; původ;*
potomstvo [33]
 γενική, *η genitiv* [3]
 γενικός, *-ή, -ό všeobecný, celkový, generální*
 [29]
 γέννηση, *η (εις) narození* [18]
 γεννιέμαι *rodím se* [13]
 γένος, *το rod, původ* [23]
 γερασμένος, *-η, -ο zestárlý; přen. pře-*
konaný, zchátralý [31]
 Γερμανία, *η Německo* [7]
 γερμανικά, *τα němčina* [7]
 Γερμανός, *ο Němec* [20]
 γερνώ (*άω*) *stárnu; přen. zastarávám* [31]
 γέροντας, *ο stařec* [15]
 γερός, *-ή, -ό zdatný, zdravý* [6]
 γέρος, *ο stařec, děda* [9]
 γεύση, *η (εις) chuť, příchut'; ochutnání* [22]
 γέφυρα, *η most* [26]
 γεωγραφικός, *-ή, -ό zeměpisný* [28]
 Γεωργία, *η Gruzie* [36]
 γεωργικός, *-ή, -ό zemědělský; rolnický* [10]
 γεωργός, *ο zemědělec, rolník* [30]
 γεωφυσικός, *-ή, -ό geofyzikální* [22]
 γη, *η Země, zeměkoule; půda* [33]
 γήπεδο, *το hřiště* [16]
 για *pro, kvůli* [1]
 γιαγιά, *η babička* [4]
 γιακάς, *ο klopa, límec* [26]
 γιαλό-γιαλό *podél pobřeží* [23]
 γιαούρτι, *το jogurt* [11]
 γιασεμί, *το jasmín* [16]
 γιατί *proč, protože, proto* [1]
 γιατρεύω *léčím, uzdravuji* [29]
 γιατρός, *ο, η lékař* [1]
 γίνομαι *stávám se; ději se* [11]
 γιορτάζω (*εορτάζω*), *-ομαι slavím, osla-*
vuji [4]
 γιορτή (*εορτή*), *η svátek, oslava, slavnost* [3]

γιος, *o syn* [3]
 γκαράζ, *to garáž* [9]
 γκαρσόν(ι), *to číšník* [11]
 γκάφα, *η hrubá chyba, rozpaký, trapnost* [26]
 γκρεμίζω, *-ομαι bourám, demoluji, ničím* [36]
 γκριζος, *-α, -ο šedivý, šedý* [6]
 γ(κ)ρίνια, *η nespokojenost, reptání* [13]
 γκρινιάζω reptám, naříkám, stěžuji si [10]
 γκρινιάρης, *-α, -ικο reptavý, nařikavý* [15]
 γλάρος, *o racek; chamtivec, nenasyta* [22]
 γλαυκός, *-ή, -ό blýskavý, zářící; světle modrý, blankytný; modrooký* [22]
 γλέντι, *to hostina, zábava* [34]
 γλεντώ (*άω*) bavím se, veselím se [14]
 γλιστρώ (*άω*) kloužu, smekám se [14]
 γλυκό, *to sladkost, zákusek* [11]
 γλυκός, *-ιά, -ό sladký* [6]
 γλυπτική, *η gytectví, sochařství* [17]
 γλυφός, *-ή, -ό mírně slaný, přísolený* [21]
 γλώσσα, *η jazyk, řeč* [3]
 γλωσσικός, *-ή, -ό jazykový, mluvnický* [38]
 γνήσιος, *-α, -ο pravý, ryzí; původní, autentický* [34]
 γνώμη, *η názor, mínění* [12]
 γνωρίζω, *-ομαι znám, vím; seznamuji se, poznávám* [2]
 γνωριμία, *η známost* [30]
 γνώση, *η (εις) znalost, vědění* [35]
 γνωστός, *-ή, -ό známý* [11]
 γονείς, *οι rodiče* [3]
 γοτθικός, *-ή, -ό gotický* [26]
 γουλιά, *η hlt* [29]
 γούνα, *η kožešina, kožich* [21]
 γραβάτα, *η kravata* [6]
 γράμμα, *το dopis* [2]
 γραμμάριο, *το gram* [34]
 γραμματέας, *ο, η tajemník, sekretář (sekretářka)* [34]
 γραμματοκιβώτιο, *το poštovní schránka* [9]
 γραμματόσημο, *το známka* [9]
 γραπτός, *-ή, -ό písemný; spisovný* [33]
 γραφείο, *το kancelář* [2]
 γραφή, *η písmo; písemnost, spis* [39]
 γραφικός, *-ή, -ό psací, výtvarný; malebný, obrazný* [26]
 γράφω, *-ομαι píši* [1]
 γρήγορα rychle [3]
 γριά, *η stařenka* [12]
 γρίπη, *η chřipka* [10]
 γρίφος, *ο hádanka* [4]
 γυαλί, *το sklo* [10]

γυαλιά, *τα brýle* [10]
 γυμνάζω, *-ομαι cvičím* [12]
 γυμνάσιο, *to gymnázium* [3]
 γυναικα, *η žena* [1]
 γυναικείος, *-α, -ο dámský, ženský* [15]
 γυρεύω hledám, sháním [22]
 γυριζώ, *-ομαι vracím (se), otáčím (se)* [8]
 γυρνώ (*άω*) otáčím (se), vracím (se); procházím se [28]
 γύρος, *ο gyros – maso opékané na rožni; okruh, oběh* [11]
 γύρος του κόσμου, *ο cesta kolem světa* [22]
 γύρω kolem [4]
 γύφτος, *ο cikán* [20]
 γωνιά, *η roh (ulice, domu)* [3]

Δ

Δ.Ε.Η. (Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού) Státní elektrický podnik [32]
 δαίδαλος, *ο bludiště, labyrinth, spleť* [26]
 δάκρυ, *το slza* [33]
 δακτυλογράφος, *ο, η pisař(ka) na stroji* [14]
 δανείζω, *-ομαι půjčuji* [9]
 δάνειο, *το úvěr, půjčka* [27]
 Δανία, *η Dánsko* [13]
 δασκάλα, *η učitelka* [2]
 δάσκαλος, *ο učitel* [1]
 δάσος, *το les* [17]
 δαχτυλίδι, *το prsten, prstýnek* [36]
 δάχτυλο, *το prst* [6]
 δεδομένο, *το co je dáno, skutečnost; předpoklad* [36]
 δεικτικός, *-ή, -ό ukazovací* [20]
 δειλιάζω jsem nesmělý, zbabělý, strachuji se [19]
 δεινός, *-ή, -ό strašný; schopný, nadaný* [34]
 δείπνο, *το večeře* [14]
 δείχνω, *-ομαι ukazuji* [2]
 δείκτης, *ο (δείκτης) ukazatel; ukazováček* [8]
 δέκα deset [1]
 δεκαετία, *η desetiletí* [34]
 δεκαπενθήμερο, *το dva týdny, 14 dní* [7]
 δεκάρα, *η desetník, deset lepta* [9]
 δέκατος, *-η, -ο desátý* [7]
 Δεκέμβριος, *ο, Δεκέμβρης, ο prosinec* [7]
 δελφίνι, *το delfín* [12]
 δέμα, *το balík* [2]
 δεμένος, *-η, -ο vázaný, svázaný, spoutaný; spjatý* [18]
 δε(ν) ne, nikoliv [1]

- δέντρο**, *το* strom [4]
δένω, *-ομαι* vážu [9]
δεξιά vpravo [3]
δεξίωση, *η* (*εις*) stisknutí pravice; přivítání; recepce, hostina [23]
δέρμα, *το* kůže [6]
δερμάτινος, *-η, -ο* kožený [15]
δέσιμο, *το* vázání, svazování; spoutání [33]
δεσμά, *τα* pouta [36]
δεσμός, *ο* pojitko, svazek [36]
δεσπόζω neomezeně vládnū; převládám, dominuji [26]
δεσποινίς, *η* (**δεσποινίδα**) slečna [8]
Δευτέρα, *η* pondělí [7]
δευτερόλεπτο, *το* sekunda [8]
δεύτερος, *-η, -ο* druhý [7]
δέχομαι přijímám, přebírám; vyhovuji [12]
δηλαδή *τό* jest, tedy [8]
δηλητηριώδης, *-ης, -ες* jedovatý [15]
Δήλος, *η* Délos [12]
δηλώω oznamuji, hlásám [21]
δήλωση, *η* (*εις*) oznámení, prohlášení [15]
δημαρχείο, *το* radnice [8]
δήμαρχος, *ο* starosta [27]
δημητριακά, *τα* obilniny [21]
δημιουργία, *η* tvorba, tvoření [37]
δημιουργός, *ο* tvůrce, původce, autor [39]
δημιουργώ, (*-είς*), *-ούμαι* tvořím, vytvářím [31]
Δημοκρατία των Σκοπίων, *η* F.Y. R.O.M. (Former Yugoslavian Republic of Macedonia) [24]
δημοκρατία, *η* demokracie; republika [3]
δήμος, *ο* obec, lid [27]
δημοσιεύω zveřejňuji [5]
δημοσιογράφος, *ο* novinář [29]
δημόσιος, *α, ο* obecný, lidový, veřejný; zemský, státní [19]
δημοσιότητα, *η* veřejnost [5]
δημοτικός, *-ή, -ό* obecný, lidový [17]
δημοφιλής, *-ής, -ές* populární, oblíbený [34]
διαβάζω, *-ομαι* čtu, studuji [1]
διαβατήριο, *το* cestovní pas [9]
διάβημα, *το* zásah, zákrok; přecházení [36]
διαγώνισμα, *το* písemná zkouška [19]
διαγωνισμός, *ο* konkurs, soutěž [8]
διαδίδω šířím, roznáším; rozdávám [18]
διάδοση, *η* (*εις*) rozšiřování, rozdání [39]
διάδοχος, *ο, η* nástupce, následovník [31]
διαδρομή, *η* chůze, běh, jízda [3]
διάδρομος, *ο* chodba, průchod [8]
διαζύγιο, *το* rozvod [32]
διάθεση, *η* (*εις*) rozmistění; dispozice; sklon, náchylnost, nálada [9, 16]
διαθέτω, *διατίθεται* rozmisťuji, rozkládám; disponuji; přenechávám [4]
διαιρώ dělím, rozděluji [21]
δικαιονίζω zvěčňuji; odkládám [34]
διακοπές, *οι* prázdniny [3]
διακοπή, *η* přerušení, porucha [29]
διακόπτω přerušuji, vypínám [33]
διακρίνω, *-ομαι* rozeznávám, rozlišuji; *pas.* vyznačuji se, vynikám [6]
διαλέγω, *-ομαι* vybírám, volím [3]
διάλειμμα, *το* přestávka [2]
διάλεκτος, *η* dialekt, nářečí [12]
διαλεκτός, *-ή, -ό* elitní, vybraný; vyvolený [22]
διάλεξη, *η* (*εις*) přednáška; rozprava [37]
διάλογος, *ο* rozhovor, dialog [1]
διαμαντένιος, *-α, -ο* diamantový [22]
διαμαρτύρομαι protestuji [12]
διαμάχη, *η* spor, nepřátelství, konkurence [32]
διαμέρισμα, *το* byt; část [4]
διάμεσος, *-η, -ο* prostřední, zprostředkující [36]
διαμονή, *η* pobyt, bydlení [9]
διανομή, *η* rozdělení, distribuce [29]
διανοούμενος, *ο* intelektuál, příslušník inteligence [39]
διαπιστώνω prověřuji, zjišťuji, shledávám; konstatuji [18]
διαπραγματεύομαι vést jednání, projednávat [21]
διαπραγματεύση, *η* (*εις*) jednání, vyjednávání; prošetření [21]
διάρκεια, *η* trvání [8]
διαρκής, *-ής, -ές* stálý, trvalý, permanentní [19]
διαρκώ, (*-είς*) trvám (o času), jsem stálý, mám trvání [13]
διάσημος, *-η, -ο* zřetelný, jasný; průzračný; *πρην.* skvělý, věhlasný [23]
διασκεδάζω bavím se [4]
διασκεδάση, *η* (*εις*) zábava, pobavení [8]
διασκορπίζω, *-ομαι* rozhazuji, rozsypávám; *πρην.* plýtvám [28]
διασταύρωση, *η* (*εις*) křižovatka [3]
διάστημα, *το* vzdálenost; meziprostor; meziobdobí; rozloha; vesmír [29]

διασχίζω pronikám, prostupuji; přetřínám, přetrhávám [9]
 διατηρώ (-είς), -ούμαι zachovávám, ucho-
 vávám, udržuji [22]
 διαφήμιση, η (εις) reklama, propagace [26]
 διαφορετικός, -ή, -ό rozdílný, odlišný, jiný
 [32]
 διάφορος, -η, -ο různý, rozličný [3]
 διδασκαλία, η vyučování [3]
 διδάσκω, -ομαι učím [1]
 διεθνής, -ής, -ές mezinárodní [33]
 διεκδικώ (-είς), -ούμαι činím si nárok, doža-
 duji se; bráním [38]
 διερμηνέας, ο tlumočník, překladatel [32]
 διετής, -ής, -ές dvouletý [35]
 διεύθυνση, η (εις) adresa; správa, ředitelství
 [9]
 διευθυντής, ο ředitel [29]
 διευθύντρια, η ředitelka [38]
 διήγημα, το povídka [29]
 διηγούμαι vyprávím, popisuji [32]
 δικαιολογώ (-είς), -ούμαι odůvodňuji, ospra-
 vedlňuji, opravnňuji [17]
 δικαιολογία, η důvod, důkaz; omluva; vý-
 mluva, záminka [23]
 δίκαιος, -η, -ο spravedlivý [6]
 δικαιοσύνη, η spravedlnost [27]
 δικαίωμα, το právo [14]
 δικαστής, ο soudce [32]
 δικηγόρος, ο, η advokát; právní zástupce;
 obhájce [12]
 δίκιο, το právo, pravda [13]
 δίκλιнос, -η, -ο dvoukluzkový [9]
 δικός μου, -ή (-ιά), -ό můj (vlastní), můj
 (osobní) [10]
 δικτατορία, η diktatura [34]
 δίκτυο, το síť [13]
 δίνω, -ομαι dávám [3]
 διοίκηση, η (εις) správa, administrativa [25]
 διοικητικός, -ή, -ό správní, administrativní
 [32]
 διοικώ, -ούμαι spravuji, řídím, vedu [27]
 διορθώνω, -ομαι opravuji, napravuji, korigu-
 ji [1]
 διόρθωση, η (εις) oprava [30]
 διορίζω, -ομαι vymezuji; nařizuji, určuji;
 nominuji [32]
 δίπατος, -η, -ο dvoupatrový [33]
 δίπλα vedle [5]
 διπλασιασμός, ο zdvojnásobení [25]
 διπλός, -ή, -ό dvojí, dvojitý [3]

διπλωματικός, -ή, -ό diplomatický, diplo-
 moný [36]
 δις dvakrát [34]
 δισεκατομμύριο, το miliarda [25]
 δισκοβολία, η hod diskem [20]
 δισκοθήκη, η diskotéka [9]
 δίσκος, ο deska, disk, kruh [11]
 διχοτομή (-είς), -ούμαι protínám, půlím,
 dělím [28]
 δίχτυ, το síť; přen. past [22]
 διψώ (άω) žízním [39]
 διώχνω, -ομαι vyháním, vyhazuji [9]
 δοκιμάζω, -ομαι posuzuji něco, zkouším
 něco; snažím se o něco [10, 15]
 δοκιμή, η zkouška, pokus [14]
 δολάριο, το dolar [12]
 δολοφόνος, ο vrah [37]
 δόντι, το zub; stroužek [6]
 δόξα, η sláva [31]
 δούκας, ο vévoda [26]
 δουλειά, η práce [3]
 δουλεύω pracuji [4]
 δούλος, ο otrok [20]
 δράμα, το drama, činohra [20]
 δραστηριότητα, η aktivita [14]
 δράστης, ο pachatel, strůjce [37]
 δραχμή, η drachma (bývalá řecká měna) [4]
 δρομίσκος, ο ulička [26]
 δρομολόγιο, το cesta, jízdní řád [22]
 δρόμος, ο ulice, cesta, silnice; chůze, běh [3]
 δροσερός, -ή, -ό svěží, čerstvý [7]
 δροσιά, η rosa, vláha, chládek, svěžest [16]
 δρώμενα, τα představení [30]
 δύναμη, η (εις) síla, moc [31]
 δυναμικός, -ή, -ό dynamický [14]
 δυναμικότητα, η dynamika, dynamičnost
 [25]
 δυναμώνω silím, stávám se mocnějším [38]
 δυνατός, -ή, -ό silný, mocný; možný [14]
 δυνατότητα, η možnost [17]
 δύο, δυο dva, dvě [1]
 δυσάρεστος, -η, -ο nepřijemný, nemilý [30]
 δύση, η (εις) západ [33]
 δυσκολία, η nesnáze, obtížnost, překážka
 [33]
 δύσκολος, -η, -ο nesnadný, těžký [3]
 δυστυχισμένος, -η, -ο nešťastný [31]
 δυστυχώ (-είς) jsem nešťastný, strádám
 [31]
 δυστυχώς bohužel [2]
 δύτης, ο potápěč [26]

δυτικός, -ή, -ό západní [31]
 δωδέκατος, -η, -ο dvanáctý [7]
 δωμάτιο, το pokoj [4]
 δωρεά, η darování, věnování, dar; donace, nadace [23]
 δωρεάν zadarmo, bez odměny, bez náhrady [19]
 Δωριείς, οι Dórové [31]
 δωρίζω daruji [11]
 δωρικός, -ή, -ό dórský [12]
 δώρο, το dárek, dar [7]

E

εάν (αν) když, jestliže [4]
 (ε)βδομάδα, η týden [7]
 εβδομαδιαίος, -α, -ο týdenní [29]
 εβδομος, -η, -ο sedmý [7]
 εβρα(ί)ικος, -η, -ο židovský [33]
 Εβραίος, ο Žid [33]
 εγγονή, η vnučka [4]
 εγγόνι, το vnouče [4]
 εγγονός, ο vnuk [4]
 εγγραφή, η zápis, zapsání, registrace, známka, evidence [19]
 εγγράφω, -ομαι zapisuji; eviduji [36]
 εγκαθιστώ (άω), εγκαθίσταμαι usazuji; umístíuji [39]
 εγκαινιάζω, -ομαι slavnostně zahajuji, obřadně uvádím, inauguruji [30]
 έγκαίρα, εγκαίρως včas [8]
 εγκαταλείπω, -ομαι opouštím, nezajímám se [28]
 εγκατάσταση, η (εις) umístění, usazení; techn. instalace [34]
 εγκρίνω schvaluji, souhlasím, přijímám [27]
 εγκύκλιος, η oběžník, směrnice [12]
 εγκωμιάζω velebím, oslavuji, chvalofečím, zbožňuji [17]
 έγνοια, η starost, péče, zájem [19]
 εγχειρήση, η (εις) operace [10]
 έγχρωμος, -η, -ο barevný [6]
 εγχώριος, -α, -ο místní, domácí, tuzemský [25]
 εγώ já [1]
 εγωιστής, ο egoista [28]
 έδαφος, το půda, zem, terén; území, oblast [17]
 έδρα, η sídelní město; katedra; funkce [3]
 εδώ και ένα χρόνο už před rokem, už rok [12]
 εδώ zde [2]

έθιμο, το zvyk, obyčej, tradice, mrav [18]
 Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα, η Národní symfonický orchestr [30]
 εθνικός, -ή, -ό národní [7]
 έθνος, το národ [17]
 είδη διατροφής, τα potraviny [25]
 είδηση, η (εις) zpráva [29]
 ειδικεύω, -ομαι specializuji, specifikuji [38]
 ειδικός, -ή, -ό zvláštní, speciální [15]
 ειδικότητα, η specializace; zvláštnost [35]
 ειδοποίηση, η (εις) oznámení, zpráva [9]
 ειδοποιώ (-είς), -ομαι sděluji, zpravuji, informuji [14]
 είδος, το tvar; druh; kvalita [6]
 είδωλο, το idol, modla [34]
 εικαστικός, -ή, -ό usuzující; zobrazovací; obrazný, výtvarný [24]
 εικόνα, η obraz [2]
 είκοσι dvacet [2]
 εικοστός, -ή, -ό dvacátý [7]
 ειλικρινής, -ής, -ές upřímný, pravdomluvný [33]
 είμαι jsem [1]
 ειρηνικός, -ή, -ό mírový, mírumilovný; mírný, pokojný [28]
 εισαγωγικός, -ή, -ό úvodní, vstupní, přijímací; dovozní [8, 19]
 εισβάλλω vtřívám, vnikám; (o fece) vlévám se [28]
 εισβολή, η vpád, invaze [31]
 εισδοχή, η zavedení, přijetí [28]
 εισδύω vnikám, pronikám [18]
 εισιτήριο, το jízdenka, lístek, vstupenka [3]
 είσοδος, η vchod, vstup, vjezd [11]
 εισπράκτορας, ο průvodčí; výběrčí (peněz) [15]
 εισροή, η vlévání; přen. příliv [38]
 εκατό sto [4]
 εκατομμύριο, το milión [13]
 εκατοντάδα, η stovka [11]
 (ε)κατοστάρικο, το stovka, sto drachem [5]
 εκδήλωση, η (εις) manifestace; výraz, projev [18]
 έκδοση, η (εις) vydání, edice [13]
 εκδοτικός, -ή, -ό vydavatelský, ediční [30]
 εκδρομή, η výlet [4]
 εκεί tam [2]
 εκείνος, -η, -ο onen, ona, ono [5]
 έκθεση, η (εις) výstava, kompozice, slohová práce [13]
 εκθεσιακός, -ή, -ό výstavní [25]

εκθέτω, *εκτίθεμαι* vystavuji, ukazuji [5]
 εκκλησιαστικός, -ή, -ό církevní; kostelní,
 chrámový [32]
 εκκλησία, η kostel; církev [8]
 εκλέγω, -ομαι volím, vybírám [27]
 εκμετάλλευση, η (εις) těžba nerostů, čer-
 pání, využívání [17]
 εκμηδένιση, η (εις) zničení [13]
 εκνευρίζω, -ομαι znerokojuji, rozčiluji, zner-
 vózňuji [36]
 εκπαίδευση, η (εις) vzdělání, výchova; vý-
 cvik, praxe [19]
 εκπαιδευτικός, -ή, -ό vzdělávací, vý-
 chovný, školský [29]
 έκπτωση, η (εις) sleva [15]
 έκτακτος, -η, -ο výjimečný, mimořádný
 [14]
 έκταση, η (εις) plocha, rozloha [11]
 εκτέλεση, η (εις) provedení, uskutečnění
 [11]
 εκτελώ (-εις), -ομαι vykonávám, provádím,
 uskutečňuji [22]
 εκτονώνω oslabuji, ochabuji [15]
 εκτοπίζω, -ομαι odstraňuji, zatlačuji; vy-
 hošťuji [30]
 εκτός mimo, kromě, vyjma [11]
 έκτος, -η, -ο šestý [7]
 έκτοτε od té (doby) [28]
 έκφραση, η (εις) vyjádření, výraz [1]
 ελαιόλαδο, το olivový olej [33]
 ελάττωμα, το nedostatek, vada, defekt [26]
 ελαφρά lehce [7]
 ελαφρός, -ά, -ό [6]
 ελαφρός, -ιά, -ύ lehký [6]
 ελάχιστος, -η, -ο minimální [14]
 ελεγκτής, ο revizor [3]
 έλεγχος, ο kontrola, zkouška, kritika [25]
 ελέγχο, -ομαι kontroluji, ověřuji [9]
 ελεύθερος, -η, -ο svobodný, volný [7]
 ελιά, η oliva, olivovník [20]
 Ελλάδα, η Řecko [1]
 έλλειμμα, το nedostatek, deficit [29]
 έλλειψη, η nedostatek, deficit [25]
 Έλληνας, ο Řek [1]
 Ελληνίδα, η Řekyně [2]
 ελληνικά řecky [1]
 Ελληνική Δημοκρατία, η Helénská re-
 publiká [1]
 ελληνικός, -ή, -ό řecký [31]
 ελληνισμός, ο helénství; helénismus [31]
 Ελληνοκύπριος, ο kyperský Řek [28]

έλξη, η (εις) tahání, gravitace; *přen.* lákavost,
 přitažlivost [26]
 ελπίδα, η naděje [3]
 ελπίζω mám naději, doufám [9]
 ελώδης, -ης, -ες bažinatý, bahenní [15]
 εμβατήριο, το skladba do pochodu, pochod
 [22]
 εμείς my [1]
 εμπειρία, η zkušenost, praxe [35]
 έμπειρος, -η, -ο zkušený, znalý [14]
 εμπιστεύομαι důvěřuji, svěřuji, spoléhám [32]
 εμπλουτίζω obohacuji [36]
 εμπλουτισμός, ο obohacení [37]
 εμπνέω, -ομαι inspiruji, podněcuji [36]
 εμποδίζω, -ομαι překážím, bráním, znemož-
 ňuji [18]
 εμπόδιο, το překážka, zábrana; potíž [25]
 εμπόρευμα, το zboží [25]
 εμπορικός, -ή, -ό obchodní [13]
 έμπορος, ο, η obchodník, kupec [14]
 εμφανίζω činím zřejmým, dávám najevo;
 -ομαι objevuji se [31]
 εμφάνιση, η (εις) uvedení, objevení, vznik;
 vzhled; *fot.* vyvolání [33]
 εμφύλιος, -α, -ο občanský [31]
 έμφυτος, -η, -ο vrozený, dědičný [15]
 εναέριος, -α, -ο vzdušný, letecký [13]
 ενάντια proti; vstříc, vůči [37]
 έναρξη, η (εις) úvod, zahájení; začátek,
 vznik, zrod [20]
 ένας, μία (μια), ένα jeden, jedna, jedno [1]
 ένατος, -η, -ο devátý [7]
 ενδεικτικό, το vysvědčení [19]
 ένδειξη, η (εις) příznak; průkaznost; důkaz
 [30]
 ενδέκατος, -η, -ο jedenáctý [7]
 ενδιαφέρον, το zájem, pozornost, péče [28]
 ενδιαφέρω, budím zájem; -ομαι mám zájem,
 zajímám se [5]
 ενδιαφέρων, -ουσα, -ον zajímavý [11]
 ένδυμα, το oblek, oděv, oblečení [6, 15]
 ένεση, η (εις) injekce [10]
 ενεστώτας, ο *jaz.* přítomný čas [12]
 ενημερωμένος, -η, -ο obeznámený, in-
 formovaný [21]
 ενημερώνω, -ομαι informuji, obeznamuji [37]
 ενημέρωση, η (εις) informování [35]
 ενθαρρυντικός, -ή, -ό dodávající odvalu,
 povzbudivý, slibný [30]
 ενθουσιάζω vyvolávám nadšení; -ομαι jsem
 nadšený [31]

- ενισχύω, -ομαι** posiluji, podporuji, pomáhám [37]
εννέα (εννιά) devět [1]
(ε)νοικιάζω, -ομαι najímám [4]
ενοικιαστής, ο nájemce, nájemník [36]
ενοίκιο, το nájemné [9]
ένοπλος, -η, -ο ozbrojený [27]
ενοχή, η vina, provinění [38]
ενοχλώ (-είς) obtěžuji, vyrušuji [15]
ένοχος, -η, -ο provinilý, podezřelý [38]
ένηση, το známka, kolek [14]
εντάξει v pořádku, dobře, O. K. [8]
εντελώς úplně, dokonale [34]
έντονος, -η, -ο napnutý, vypjatý, intenzivní [27]
εντοπίζω, -ομαι lokalizuji, vymezuji [37]
έντυπο, το výtisk, tiskopis [29]
εντύπωση, η (εις) dojem, vjem; vrytí, vytištění [13]
εντυπωσιακός, -ή, -ό působivý, výrazný [25]
ενώ když, zatímco, během; přesto, přece, i když [24]
ενωμένος, -η, -ο spojený, sjednocený, sdružený [24]
ενώνω, -ομαι spojuji, sjednocuji [11]
(ε)ξαδέλφη, η sestřenice [4]
(ε)ξαδελφι, το bratranec, sestřenice [4]
(ε)ξάδελφος, ο bratranec [4]
εξαιρώ zdvím; vyzdvihuji [21]
εξαιτίας z důvodu, kvůli [28]
εξακολουθώ (-είς) pokračuji, trvám [34]
εξακολουθητικός, -ή, -ό pokračující, jaz. trvající [5]
εξάλλου kromě toho, mimo jiné, navíc, ostatně [16]
εξαπλώνω, -ομαι rozkládám (se), rozpínám [32]
εξασφάλιση, η (εις) zajištění, zabezpečení [25]
εξασφαλίζω, -ομαι zajišťuji, zabezpečuji [35]
εξάτομος, -η, -ο šestidílný [37]
εξειγμένος, -η, -ο rozvinutý [21]
εξέλιξη, η (εις) vývoj, rozvoj [32]
εξελισσω, -ομαι vyvíjím, rozvíjím [12]
εξετάζω, -ομαι zkouším; vyšetřuji [10]
εξέταση, η (εις) zkouška [6]
εξηγώ (-είς), -ούμαι vysvětluji, vykládám [11]
εξηλεκτρισμός, ο elektrifikace [25]
έξι šest [1]
- εξιστορώ (-είς), -ούμαι** podrobně vyprávím; historizuji [33]
έξοδος, η východ [12]
εξομολογώ (-είς), -ούμαι vyptávám se, vyslychám; zpovídam [17]
εξουσία, η oprávněnost, moc, síla [28]
εξουσιάζω ovládám, panuji; dominuji [33]
εξόφληση, η (εις) vyrovnání, splacení dluhu [9]
εξοχή, η venkov, příroda [14]
εξοχικός, -ή, -ό venkovský, výletní [28]
εξυπηρετώ (-είς), -ούμαι obsluhuji, sloužím, pomáhám [14]
εξυπνάδα, η chytrost, bystrost; chytráctví [33]
έξυπνος, -η, -ο chytrý [5]
έξω venku [5]
εξώγαμος, -η, -ο nemanželský [37]
εξώστης, ο balkón, veranda, terasa [20]
εξωτερικό, το cizina, zahraničí [5]; -ός, -ή, -ό zahraniční [6]
εορτασμός, ο oslava, slavnost [39]
επάγγελμα, το profese [14]
επαγγελματικός, -ή, -ό profesionální, týkající se určitého povolání [14]
επάγγελμα, το povolání, profese, řemeslo [19]
επαναλαμβάνω, -ομαι opakuji, opředuji [34]
επαναληπτικός, -ή, -ό opakovací [13]
επανάσταση, η (εις) povstání, revoluce, převrat [18]
(ε)πάνω nahoře; na [3]
επαρχία, η venkov; okres, prefektura; provincie [3]
επαρχιακός, -ή, -ό venkovský, provinciální [13]
επαφή, η hmat, dotyk; *πřen.* kontakt, styk, vztah [23]
επειδή protože, poněvadž [9]
έπειτα pak, potom [7]
επεκτείνω, -ομαι rozpínám, rozšiřuji [31]
επένδυση, η (εις) ošacení; investice [25]
επενδυτικός, -ή, -ό investiční [25]
επεξεργάζομαι zpracovávám; upravuji, dokonaluji [29]
επεξήγηση, η (εις) dodatečné (řádné) vysvětlení [32]
επέρχομαι přicházím, následuji [27]
επέτειος, η výročí, jubileum [18]
επηρεάζω -ομαι ovlivňuji, působím [31]
επιρεασμένος, -η, -ο ovlivněný, *πřen.* zaujatý [33]

επί *po; na, v, do; u, při; za, v době ...* [28]
επιβάτης, *o cestující, pasažér* [3]
επιβίβαση, *η (εις) nastoupení, nasednutí, nástup* [9]
επιβίωση, *η (εις) přežití* [13]
Επίδαυρος, *η Epidaurus* [12]
επιδημία, *η epidemie* [10]
επιδιώκω *snažím se, usiluji* [25]
επίδραση, *η (εις) vliv, účinek, působení* [21]
επιεικής, *-ής, -ές mírný, shovívavý, vldný* [15]
επιζώ (*-εις*) *přežívám; dožívám* [32]
επιθετο *jaz. přídavné jméno* [6]
επιθεωρησιακός, *-ή, -ό inspekční; revuální* [30]
επιθυμία, *η přání, touha* [26]
επιθυμώ (*-εις*) *toužím, přeji si, dychtím* [14]
επικαιρος, *-η, -ο aktuální* [5]
επικεφαλής (*adv.*) *v čele* [27]
επικεφαλής, *ο (neskl.) velitel, vůdce* [27]
επικκληση, *η (εις) volání; prosba* [38]
επικοινωνώ, (*-εις*) *komunikuji, stýkám se* [37]
επιλογή, *η výběr, vybírání* [27]
επιμελής, *-ής, -ές pilný, pečlivý* [15]
επιμελητήριο, *το sdružení, společnost; Εμπορικό Επιμελητήριο, το Obchodní komora* [39]
επιμένω *trvám, tvrdím; doléhám* [19]
επίμονος, *-η, -ο umíněný; vytrvalý* [35]
επίπεδο, *το úroveň* [25]
επίπεδος, *-η, -ο plochý, plošný, rovinný; horizontální* [16]
έπιπλο, *το nábytek* [9]
επιπλωμένος, *-η, -ο vybavený nábytkem; zařízený* [28]
επίρρημα, *το příslovce, adverbium* [20]
επίσημος, *-η, -ο oficiální, úřední; slavnostní* [32]
επισημότητα, *η oficiálnost; slavnostní ráz, obřadnost* [18]
επίσης *také* [1]
επισκέπτομαι *navštěvuji, zavítávám* [12]
επισκέπτης, *ο návštěvník, host* [39]
επισκευάζω *opravuji, restauruji* [19]
επισκεψη, *η (εις) návštěva* [3]
επιστήμη, *η věda, nauka* [17]
επιστήμονας, *ο odborník, vědec* [17]
επιστημονικός, *-ή, -ό vědecký* [32]
επιστολή, *η zpráva, dopis, přepis* [36]
επιστρέφω, *-ομαι vracím (se)* [3]

επιστροφή, *η návrat* [9]
επιταγή, *η příkaz, nařízení, ustanovení; poukázka, šek* [9]
επιτέλους *konečně* [36]
επίτευγμα, *το dosažení, docilení, zdar, úspěch* [17]
επιτραπέζιος, *-α, -ο stolní* [8]
επιτρέπω, *-ομαι povoluji, dovoluji; připouštím* [30]
επιτροπή, *η komise, rada, výbor* [20]
επιτυχία, *η úspěch, zdar, docilení* [17]
επιχείρησι, *η (εις) podnik, podnikání* [4]
επιχειρώ (*-εις*), *-ομαι podnikám; operuji; zkouším* [31]
επιχορήγηση, *η (εις) subvence, podpora* [36]
επιχορηγώ (*-εις*), *-ομαι subvencuji, podporuji* [36]
επόμενος, *-η, -ο následující, příští* [7]
εποπτεύω *kontroluji, dohlížím; mám přehled* [27]
έπος, *το epos; epopěj* [33]
εποχή, *η období; epocha* [3]
επτά (*εφτά*) *sedm* [1]
Επτάνησα, *τα Sedmiostroví (Jónské ostrovy)* [33]
επώνυμο, *το příjmení* [36]
επωφελούμαι *μάμ užitek, využívám* [17]
έρανος, *ο vybírání příspěvků, sbírka (peněžitá)* [26]
εργάζομαι *pracuji* [6]
εργαζόμενος, *ο pracující* [28]
εργαλείο, *το nástroj* [12]
εργασία, *η práce* [13]
εργάτης, *ο dělník* [14]
έργο, *το práce (úsilí i výsledek), dílo* [16]
εργοδότης, *ο zaměstnavatel* [14]
εργοστάσιο, *το továrna* [3]
ερείπιο, *το troska, ruina* [12]
έρευνα, *η výzkum, zkoumání; pátrání, hledání* [21]
ερευνώ (*άω*), *-ώμαι zkoumám; pátrám, hledám* [37]
Ερεχθειο, *το Erechtheion* [12]
έριδα, *η rozepře, svár* [31]
ερμηνεία, *η překlad, výklad, interpretace* [30]
ερμηνευτικός, *-ή, -ό překladatelský; tlumočnický; interpretační; výkladový* [37]
Ερυθρός Σταυρός, *ο Červený kříž* [10]

έρχομαι jdu, přicházím [4]
 ερχόμενος, -η, -ο následující, příští [7]
 έρωτας, ο láska; milování [33]
 ερωτηματικός, -ή, -ό tázací [1]
 ερωτικός, -ή, -ό milostný, erotický [33]
 εσείς vy [1]
 εστιάτορας, ο majitel restaurace [14]
 εστιατόριο, το restaurace [5]
 εσύ ty [1]
 έσχατος, -η, -ο nejvzdálenější [10]
 εσωκλεί(ν)ω, -ομαι příkládám, dávám
 dovnitř [36]
 εσωκομματικός, -ή, -ό vnitrostraničný [27]
 εσώρουχο, το spodní prádlo [25]
 εσωτερικός, -ή, -ό vnitřní [27]
 εταιρ(ε)ία, η sdružení, společnost [9]
 ετοιμάζω, -ομαι připravuji [7]
 έτοιμος, -η, -ο připravený, hotový, ochotný
 [6]
 έτος, το rok [7]
 έτσι tak, takto [9]
 ετυμολογικός, -ή, -ό etymologický [37]
 Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, ο Zvěstování
 P. Marie [18]
 ευαισθησία, η citlivost [15]
 Εύβοια, η Euboia [24]
 ευγενής, -ής, -ές zdvořilý, urozený [14]
 ευγενής, ο šlechtic [15]
 ευγενικός, -ιά (ή), -ό zdvořilý, laskavý [6]
 ευδοκιμώ (-είς) daří se mi, prospívám, pro-
 speruji [33]
 ευθυμογράφημα, το humoristická povídka,
 fejeton [15]
 ευθύνη, η odpovědnost, povinnost [38]
 ευθύς ihned, okamžitě, vzápětí [33]
 ευκαιρία, η příležitost [28]
 εύκολα snadně [12]
 ευκολία, η snadnost, pohodlnost; pohodlí,
 usnadnění [30]
 εύκολος, -η, -ο snadný, lehký [3]
 εύρημα, το nález, vynález; objev [12]
 ευρύχωρος, -η, -ο prostorný [13]
 Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, η
 (E.O.K.) Evropské hospodářské spole-
 čenství (EHS) [25]
 Ευρωπαϊκή Ένωση, η (E.E.) Evropská unie
 (EU) [28]
 ευρωπαϊκός, -ή, -ό evropský [32]
 Ευρώπη, η Evropa [28]
 ευτυχία, η štěstí, spokojenost [35]
 ευτυχιμένος, -η, -ο šťastný, radostný [12]

ευτυχώ (-είς) jsem šťastný, mám štěstí [31]
 ευτυχώς naštěstí [2]
 ευφράδεια, η krasořečnění [15]
 ευχαριστώ, -ιέμαι děkuji [1]
 ευχαριστημένος, -η, -ο spokojený [12]
 ευχαριστήριο, -α, -ο děkovný, děkovací
 [23]
 ευχάριστος -η -ο příjemný; milý, radostný
 [6]
 ευχή, η přání, prosba, modlitba [4]
 εύχομαι přeji (si), toužím; modlím se, pro-
 sím; cír.k. žehnám [11]
 εφημερία, η celodenní služba [31]
 εφημερίδα, η noviny [4]
 έχω mám [1]

Z

ζακέτα, η vesta, pletená blůza [30]
 Ζάκυνθος, η Zakynthos [35]
 ζάρι, το hrací kostka [28]
 ζάχαρη, η cukr [20]
 ζαχαροπλαστείο, το cukrárna, cukrářství
 [15]
 ζεσταίνω ohřívám; -ομαι otepluji se [12]
 ζέστη, η horko, teplo [3]
 ζεστός, -ή, -ό teplý [6]
 ζευγάρι, το pár, dvojice [6]
 ζηλεύω žárlím, závidím [9]
 ζηλιάρης, -α, -ικο žárlivý, závistivý [15]
 ζημιά, η škoda, ztráta [39]
 ζήτημα, το otázka, problém [37]
 ζητώ (άω), -ιέμαι hledám; žádám [10]
 ζουλώ, (άω), ζουλλίζω mačkám, ždímám
 [38]
 ζω (-εις) žiji [4]
 ζωγραφίζω, -ομαι kreslím, maluji [2]
 ζωγραφική, η malířství [17]
 ζωγραφικός, -ή, -ό malířský [4]
 ζωγράφος, ο, η malíř [36]
 ζωή, η život [5]
 ζωνάρι, το pás, popruh, opasek [22]
 ζωντανεύω oživuji [5]
 ζωντανός, -ή, -ό živý [5]
 ζωντοχήρα, η rozvedená žena [4]
 ζωντοχήρος, ο rozvedený muž [4]
 ζωώ, το zvíře, živočich [21]
 ζωτικότητα, η životnost, vitalita, živo-
 taschopnost [32]

H

Θ

Η.Π.Α. (Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής)
 USA [36]
ηγεμόνας, ο panovník, vladař [32]
ηγεμονία, η vláda [32]
ηγεία, η vedení; vedoucí instituce [36]
ηγέτης, ο vůdce, předák; vedoucí činitel [27]
ήδη již, už [7]
ήδονή, η rozkoš, požitek [13]
ηθικός, -ή, -ό mravní, morální, etický; po-
 čestný, poctivý [19]
ηθοποιός, ο, η herec, herečka [12]
ήθος, το étos, mravní základ, charakter [18]
ηλεκτρικός, -ή, -ό elektrický [4]
ηλεκτρικό, το světlo (elektrické) [9]
ηλεκτρονικός, -ή, -ό elektronický [8]
ηλιακός, -ή, -ό sluneční [8]
ηλικία, η věk, stáří; ročník [8]
ηλικιωμένος, -η, -ο starý; v letech [4]
ήλιος, ο slunce [3]
ηλιοφάνεια, η plně zářící slunce; sluneční
 svit [28]
(η)μέρα, η den [1]
ημερήσιος, -α, -ο denní, každodenní [29]
ημερομηνία, η datum [7]
ημικυκλικός, -ή, -ό půlkruhový [16]
ήπειρος, η pevnina, souše, kontinent [17]
ηπειρωτικός, -ή, -ό pevninský; konti-
 nentální [31]
ήπιος, -α, -ο měkký, přívětivý, laskavý; (ο
podnebí) mírný, klidný [24]
ήρεμος, -η, -ο klidný, mírný, pokojný; ne-
 hybný [20]
ήρωας, ο hrdina [37]
Ηρώδειο, το Herodeion, divadlo Heroda
 Attika [16]
ησυχία, η klid, ticho, pokoj [23]
ήσυχος, -η, -ο klidný, tichý, pokojný [13]
ηττώμαι jsem poražen, prohrávám [31]
ηφαίστειο, το sopka, vulkán [25]
ηχογράφημα, το zvukový záznam [30]
ηχογραφώ (-είς), -ούμαι zvukově za-
 znamenávám [30]
ηχώ, (-είς) zvučím, znám, ozývám se, hučím,
 duním [24]

θάλασσα, η moře [2]
θαλασσίς, -ιά, -ί modrý, blankytný [6]
θαλάσσιος, -α, -ο mořský [11]
θάνατος, ο smrt, úmrtí [33]
θάραρος, το odvaha, smělost [37]
Θάσος, η Thasos [11]
θαύμα, το zázrak, div [35]
θαυμάζω obdivuji [3]
θαυμάσια nádherně, obdivuhodně [8]
θαυμάσιος, -α, -ο obdivuhodný [7]
θέαμα, το podívaná, atrakce, představení [15]
θεατής, ο divák, pozorovatel [16]
θέατρο, το divadlo [3]
θεία, η teta [4]
θείος, ο strýc [4]
θέλω chci [2]
θέμα, το téma [5]
θεμελίωση, η (εις) položení základů [12]
θεμελιωτής, ο zakladatel [12]
Θεμιστοκλής, ο Themistoklés [11]
θεός, ο bůh [8]
θερινός, -ή, -ό letní; žhavý [8]
θερμοκρασία, η teplota [13]
θερμόμετρο, το teploměr [7]
θερμός, -ή, -ό teplý, horký; *πρην.* srdečný,
 vroucný, [23]
θέση, η (εις) poloha, místo, postavení [8]
Θεσσαλία, η Thesálie [21]
Θεσσαλονίκη, η Thesaloniki, Soluň [3]
θεωρώ (-είς), -ούμαι pozoruji, domnívám se,
 myslím, pokládám za [14]
Θήρα, η Théra (dnešní Santorin) [11]
Θηρεσιούπολη, η Terezín [39]
θησαυρός, ο bohatství, poklad [30]
Θησείο, το Théseion [12]
θητεία, η služba [14]
θλιβερός, -ή, -ό žalostný, bídný [28]
θόρυβος, ο hluk [3]
Θράκη, η Thrákie [22]
θρανίο, το lavice [2]
θράσος, το drzost, opovázlivost, zpučnost
 [17]
θρήνος, ο náfek, bědování [28]
θρησκεία, η náboženství, konfese, vyznání
 [18]
θρήσκευμα, το náboženské vyznání, víra [19]
θρησκευτικός, -ή, -ό náboženský, církevní;
 nábožný, pobožný [17]
θρίλερ, το horor [37]

θυμάμαι vzpomínám si, pamatuji si [9]
 θυμίζω připomínám [26]
 θυμωμένος, -η, -ο rozzlobený, rozhořčený [31]
 θυμώων zlobím (se), hněvám (se) [28]
 θυσία, η oběť, obětování [31]

I

Ιανουάριος, ο leden [7]
 Ιαπωνία, η Japonsko [22]
 ιαπωνικός, -ή, -ό japonský [29]
 ιατρείο, το lékařská ordinace [10]
 Ιατρική Σχολή, η lékařská fakulta [19]
 ιατρικός, -ή, -ό lékařský [36]
 ιδανικός, -ή, -ό ideální, dokonalý [15]
 ιδέα, η idea, myšlenka, nápad [7]
 ιδεολογία, η ideologie [27]
 ιδιαίτερα zvláště, odděleně; osobitě [13]
 ιδιαίτερος, -η, -ο zvláštní, osobitý; osobní [29]
 ιδιοκτήτης, ο majitel [5]
 ίδιος, -α, -ο stejný [4]
 ιδιότητα, η vlastnost, rys, znak [25]
 ιδιωτικός, -ή, -ό soukromý, osobní; nevšední, neoficiální [14]
 ιδιωτισμός, ο idiom [1]
 ίδρυμα, το ústav, instituce; nadace [10]
 ίδρυση, η (εις) založení, zřízení [37]
 ίδρῶν, -ομαι zakládám, zřizují, ustavuji [9]
 ιδρωμένος, -η, -ο zpcený [24]
 ιεραπόστολος, ο misionář, věrozvěst [18]
 ιερό, το svatyně [12]
 ιερός, -ή, -ό svatý, posvátný [33]
 ικανοποιώ (-είς), -ούμαι uspokojuji, splňuji nároky; ospravedlňuji [14]
 ικανοποιητικός, -ή, -ό uspokojivý, vyhovující [36]
 ιλιγγιώδης, -ης, -ες závratný; přen. nepředstavitelný, nesmírný [15]
 Ινδίες, οι Indie [31]
 ινδοευρωπαϊκός, -ή, -ό indoevropský [32]
 Ινδοκίνα, η Indočína [29]
 Ινδός, ο Indus [32]
 Ινστιτούτο ξένων γλωσσών, το Jazyková škola [35]
 Ιούλιος, ο, Ιούλης, ο červenec [7]
 Ιούνιος, ο, Ιούνης, ο červen [7]
 ιπποτικός, -ή, -ό rytířský [33]
 ίπταμαι létám, vznáším se [22]
 ιπτάμενος, -η, -ο létající, vznášejíci se; letec-
 ký [22]

ίση rovně [3]
 ίσιος, -α, -ο stejný, rovný [6]
 ίσκιος, ο stín [3]
 ισόγειο, το přízemí [4]
 ισοδυναμώ (-είς) jsem stejně síly, vyrovnávám se [33]
 ίσος, -η, -ο stejný, shodný, rovný [34]
 ισότιμος, -η, -ο rovnocenný [14]
 Ισπανία, η Španělsko [17]
 Ισπανίδα, η Španělka [13]
 Ισπανός, ο Španěl [13]
 ιστορία, η dějiny [7]
 ιστορικός, ο historik [31]
 ιστορικός, -ή, -ό historický [9]
 ισχυρός, -ή, -ό mocný, silný; intenzivní [38]
 ίσως snad, pravděpodobně [32]
 Ιταλία, η Itálie [13]
 ιταλικός, -ή, -ό italský [38]
 Ιταλός, ο Ital [20]
 ιωνικός, -ή, -ό iónský [12]

K

καβγάς, ο nesvár, hádka, rvačka [26]
 κάδος, ο kád', škopek, sud, bečka; (popelnice) [21]
 καζίνο, το kasino [29]
 κακημός, ο žal, zármutek, stesk [34]
 καθαρεύουσα, η katharevusa [32]
 καθαρίζω, -ομαι čistím, uklízím [9]
 καθαριότητα, η čistota [9]
 καθαρισμός, ο čištění, úklid [21]
 καθαρός, -ή, -ό čistý [3]
 κάθε každý [1]
 καθεδρικός ναός, ο katedrála [26]
 καθεστώς, το zřízení, režim [39]
 καθηγητής, ο profesor [1]
 καθηγήτρια, η profesorka [1]
 καθήκον, το povinnost [28]
 καθημερινότητα, η všednost, každodennost, [23]
 καθημερινός, -ή, -ό každodenní [29]
 καθημερινά (každο) denně [5]
 καθιερώνω zasněcuji; přen. zavádím, ustanovuji [32]
 κάθισμα, το sedadlo [3]
 καθοδηγώ, (-είς), -ομαι vedu; poučuji [37]
 καθολικισμός, ο katolicismus [37]
 καθόλου vůbec [12]
 κάθομαι sedím [12]
 καθορίζω vymezuji, ustanovuji, určuji [17]

- καθυστερημένος, -η, -ο opožděný, zpožděný; zaostalý [31]
 καθυστέρηση, η (εις) zpoždění, opoždění; zaostalost, zastaralost [8]
 καθυστερώ, -ούμαι opožďuji se [8]
 καθώς jak; tak jako [4]
 και, κι a, i [1]
 καί(γ)ω, -(γ)ομαι hořím; pálím [10]
 Καινή Διαθήκη, η Nový Zákou [32]
 καινούριος, -α, -ο nový [13]
 καιρός, ο čas; ročasný [1]
 κακοκαιρία, η špatné ročasný [7]
 κακομοίρης, ο nešťastník [10]
 κακός, -ή, (-ιά), -ό špatný, zlý [6]
 καλά dobře [1]
 καλάθι, το koš [30]
 καλαματιανός, ο řecký lidový tanec [34]
 κάλαντα, τα koleady [18]
 καλεσμένος, -η, -ο pozvaný [23]
 καλημέρα dobrý den [1]
 καληνύχτα dobrou noc [1]
 καλησπέρα dobrý večer [1]
 καλλιέργεια, η obdělávání, kultivace [30]
 καλλιερῶ (-εις), -ούμαι obdělávám, pěstuji [14]
 καλλιτέχνης, ο umělec [31]
 καλλυντικά, τα kosmetika, kosmetické prostředky [21]
 καλοκαίρι, το léto [3, 7]
 καλοκαιρινός, -ή, -ό letní [6]
 καλοπληρώνω, -ομαι dobře platím [31]
 καλός, -ή, -ό dobrý [6]
 κάλλη, η osudí, urna (pro hlasování) [27]
 κάλτσα, η punčocha, ponožka [6]
 Κάλυμνος, η Kalymnos [14]
 καλύπτω, -ομαι pokrývám [13]
 καλύτερος, -η, -ο lepší [28]
 κάλυψη, η (εις) přikrytí; přen. utajení [37]
 καλώ (-εις), -ούμαι volám, jmenuji, zvu [14]
 καμάρα, η klenba, oblouk [19]
 καμιόνι, το kamióu [13]
 καμπάνα, η zvou [18]
 καμπαναριό, το zvonice [8]
 καμπίνα, η kabína [9]
 καμπινέ, το záchod [4]
 κάμποσος, -η, -ο některý; dostatečný, nemalý [20]
 Καναδάς, ο Kanada [1]
 κανάλι, το kanál [30]
 καναπές, ο pohovka [4]
 κανένας, καμιά, κανένα nikdo [8]
 κανόνας, ο pravidlo, zásada; pravidko [3]
 κανονικός, -ή, -ό pravidelný, obvyklý [10]
 κανονισμός, ο řád, ustanovení; předpis, směrnice [32]
 κάνω činím, dělám [2]
 καπέλο, το klobouk [6]
 καπετάνιος, ο kapitán [9]
 καπνίζω kouřím; udím [28]
 κάπνισμα, το kouření [18]
 καπνιστής, ο kufák [31]
 καπνοβιομηχανία, η tabákový průmysl [25]
 καπνός, ο kouř [3]
 κάποιος, -α, -ο někdo, kdosi; nějaký [4]
 κάπου někde, kdesi [32]
 καράβι, το loď [9]
 παραβοκύρης, ο kapitán, majitel lodí [14]
 παραμέλα, η bonbón, cukrátko [5]
 καρδιά, η srdce [2]
 καρδιογράφημα, το kardiogram [10]
 καρδιολογία, η kardiologie [32]
 καρδιολόγος, ο kardiolog [10]
 καρέκλα, η židle [4]
 καΐκι, το kajak, člun, menší plachetnice [11]
 καρναβάλι, το masopust [22]
 καρνάβαλος, ο karneval [22]
 καροτσάκι, το vozík [15]
 καρπός, ο plod, ovoce [29]
 κάρτα, η pohlednice, dopisnice, karta [3]
 κασέτα, η kazeta [11]
 κασετόφωνο, το kazetový magnetofon [4]
 καστονάς, ο prodavač kaštanů [26]
 καστανός, -ή, -ό kaštanový, hnědý [6]
 κάστρο, το hrad, pevnost [26]
 κατά podle, v souladu; přibližně, asi; směrem, proti [8]
 κάταγμα, το zlomenina [10]
 κατάγομαι mám původ, pocházím [39]
 καταδικάζω, -ομαι odsuzuji; zavrhuji [37]
 κατακλειδωμένος, -η, -ο dobře, bezpečně uzavřený [23]
 κατακόκκινος, -η, -ο sytě červený [15]
 κατακό (άω), -ιέμαι podmaňuji; okupuji, zmochuji se, dobývám [28]
 καταλαβαίνω, -ομαι rozumím [1]
 καταλαμβάνω, -ομαι obsazuji, okupuji; zabírám, rozkládám se [24]
 καταλήγω chýlím se ke konci, končím; přen. spěji [31]
 κατάλληλος, -η, -ο vhodný [1]

- καταναγκασμός, *o donucení, donucování* [37]
καταναλωτικός, *-ή, -ό spotřební, konzumní, komerční* [15]
καταναλωτικό αγαθό, *to spotřební zboží* [25]
καταναλώνω *spotřebuji, vynakládám, utrácím* [33]
καταπίνω *polykám* [27]
καταπίπτω (καταπέφτω) *padám, řítím se, hroutím se* [23]
καταπράσινος, *-η, -ο celý zelený* [11]
καταργώ (-είς) *ruším, odvolávám* [27]
κατάρτι, *to stěžeň* [17]
κατασκευή, *η zařízení, konstrukce* [25]
κατασκευάζω, *-ομαι vytvářím, pořizuji, zhotovuji* [29]
κατασκευασμένος, *-η, -ο zcela zaprášený* [19]
κάτασπρος, *-η, -ο celý bílý, bělostný* [11]
κατάσταση, *η (εις) stav, režim, situace; seznam* [39]
κατάστημα, *to obchod* [14]
καταστρέφω, *-ομαι ničím, bořím, hubím* [32]
καταφέρνω *dovedu, dokážu, vím si rady* [19]
καταφεύγω *utíkám, uchyluji se* [33]
κατεβάζω *dávat dolů, sundávat, snižovat* [31]
κατεβαίνω *sestupuji* [9]
κατέχω *zaujímám; ovládám, vlastním* [25]
κατεψυγμένος, *-η, -ο mražený* [15]
κατηγορία, *η kategorie* [9]
κατηγορούμενος, *-η, -ο obviněný, obžalovaný* [32]
κάτι *něco* [17]
κατοικία, *η byt, bydlení* [17]
κάτοικος, *ο obyvatel* [3]
κατοικώ, *-ούμαι bydlím* [4]
κατόρθωμα, *το hrdinský čin, úspěch* [33]
κάτω *dole* [3]
κατώφλι, *το práh* [19]
καυσαέρια, *τα plyny; výfukové plyny, smog* [3, 21]
καύσωνα, *ο velké vedro* [36]
καυτός, *-ή, -ό žhavý, rozpálený* [28]
καφεείο, *το kavárna* [7]
καφές, *ο káva* [8]
καφετέρια, *η kavárna* [12]
καφετζής, *ο kavárník* [14]
καφετής, *-ιά, -ί hnědý* [6]
κείμενο, *το text* [9]
Κέλσιος, *ο Celsius* [7]
κενό, *το prázdné místo, prázdnota* [1]
κέντημα, *το výšivka* [17]
κεντήστρα, *η vyšíváčka* [17]
κεντρική θέρμανση, *η ústřední topení* [9]
κεντρικός, *-ή, -ό ústřední, centrální* [9]
κέντρο, *το střed; středisko; centrum (města)* [3]
κεντροανατολικός, *-ή, -ό středovýchodní* [28]
κερδίζω, *-ομαι vydělávám, získávám; mám úspěch* [13]
κέρδος, *το zisk, užitek, prospěch* [36]
κερί, *το vosk* [21]
Κέρκυρα, *η Kerkyra* [35]
κέρμα, *το mince* [9]
κερνώ (-άς) *hostím* [21]
κεφάλαιο, *το kapitál, fond; kapitola* [25]
κεφαλή, *η hlava; přen. vedoucí osoba, vrchol* [37]
κεφάλι, *το hlava* [6]
κέφι, *το dobrá nálada, radost* [15]
κηδεία, *η pohřeb, pohřební ceremonie; smuteční průvod* [23]
κηδεύω *konám pohřeb, pohřbívám* [23]
κήπος, *ο zahrada* [4]
κηρύσσω (κηρύττω) *ohlašuji; zvěstuji; káráω* [9]
κιβώτιο, *το schránka, bedna* [19]
κιβωτός, *η truhla* [12]
κιθάρα, *η kytara* [35]
κιλό, *το kilogram* [8]
κιμάς, *ο mleté maso, sekaná* [24]
κιμωλία, *η křída* [2]
κίνδυνος, *ο nebezpečí* [13]
κινηματογράφος, *ο biograf, kino* [3]
κινηματογραφικός, *-ή, -ό kinematografický* [31]
κίνηση, *η (εις) pohyb; dopravní ruch, provoz* [3]
κινητός, *-ή, -ό pohyblivý; proměnlivý, nestálý; přenosný* [18]
κινώ (-είς), *-ομαι hýbám, pohybuji* [14]
κιόλας *už, již* [22]
κίτρινος, *-η, -ο žlutý* [6]
κλαδί, *το větev, ratolest* [20]
κλαρί, *το větev, ratolest* [34]
κλαρίνο, *το klarinet* [34]
κλάσμα, *το zlomek* [8]
κλέβω, *-ομαι kradu* [9]
κλειδί, *το klíč* [9]

- κλειδώνω, -ομαι zamykám [11]
 κλείνω, -ομαι zavírám [2]
 κλειστός, -ή, -ό zavřený, uzavřený [35]
 κλέφτης, ο zloděj, hist. zbojník [33]
 κληρονομώ dědím [25]
 κλητική, η vokativ [3]
 κλίμα, το podnebí, klíma [7]
 κλίνω, -ομαι skloňuji, časuji [4]
 κλωνάρι, το větev, výhonek, ratolest [20]
 κλωστοϋφαντουργία, η textilní průmysl (tkalcovství) [25]
 κόβω, -ομαι sekám, řezu, stříhám; krájím [36]
 κοιμάμαι (κοιμούμαι) spím [22]
 κοινό, το veřejnost [5]
 κοινοβουλευτικός, -ή, -ό parlamentární, parlamentní [27]
 κοινός, -ή, -ό obecný, společný, veřejný [16]
 κοινότητα, η společnost, obec; komunita [27]
 κοινωνία, η společnost [14]
 κοινωνικός, -ή, -ό společenský, sociální [10]
 κοινωφελής, -ής, -ές obecně prospěšný [36]
 κοίταγμα, το pohled, pozorování, hledění [21]
 κοιτάζω, -ομαι dívám se, prohlížím [2]
 κοιτώ (άω), -ιέμαι dívám se, prohlížím [9]
 κοκαλιάρης, -α, -ικο hubený, kostnatý [15]
 κόκ(κ)αλο, το kost [7]
 κόκκινος, -η, -ο červený [6]
 κολακευτικά lichotivé [16]
 κολακευτικός, -ή, -ό lichotivý, pochlebný [39]
 κολακεύω, -ομαι lichotím, pochlebují [36]
 κόλλα, η lepidlo, klíž; arch papíru [26]
 κολ(λ)αρίζω škrobím [21]
 κόλπος, ο záliv, zátoka [22]
 κολυμπώ (άω) plavu [14]
 κόμβος, ο uzel [37]
 κόμμα, το strana (politická); část; jaz. čárka [27]
 κομμάτι, το kus, díl; trocha [18]
 κομμωτήριο, το kadeřnictví [36]
 κομοδίνο, το noční stolek [4]
 κομπιούτερ, ο počítač [14]
 κομψός, -ή, -ό vkusný; elegantní [6]
 κονσέρτο, το koncert [17]; κονσέρτο πιάνου, το klavírní koncert [17]
 κοντά blízko [3]
 κοντός, -ή, -ό krátký [6]
 κοπάδι, το stádo, houf [15]
 κοπέλα, η dívka [6]
 κορδόνι, το kord; šňůra, tkanička [19]
 κόρη, η dcera, dívka; zřítelnice [4]
 κορινθιακός, -ή, -ό korintský [12]
 Κόρινθος, η Korint [12]
 κορίτσι, το holčička [4]
 κορμί, το tělo, postava, trup [20]
 κορόνα, η koruna [4]
 κορυφή, η vrchol [9]
 κόσμος, ο svět; lidé [3]
 κοστίζω stojím (ο ceně) [4]
 κοστούμι, το kostým [6]
 κοτζαμπάσης, ο starosta, statkář [14]
 κουβεντιάζω, -ομαι diskutuji, beseduji [4]
 κουβέρτα, η deka, přikrývka [9]
 κουδούνι, το zvonek [31]
 κουζίνα, η kuchyně [4]; κουζίνα ηλεκτρική, η elektrický sporák [4]
 κούκλα, η panenka [11]
 κουμπί, το knoflík, tlačítko [28]
 κουνώ (άω), -ιέμαι houpám, pohybuji [7]
 κουπαστή, η opěrka na veslo; nejvyšší část lodních boků [22]
 κουπί, το veslo [21]
 κουράγιο, το odvaha [26]
 κουράζω, -ομαι unavuji [12]
 κουραμπιές, ο druh sladkého pečiva [18]
 κούραση, η (εις) únava, námaha [6]
 κουρασμένος, -η, -ο unavený, vyčerpaný [3]
 κουραστικός, -ή, -ό únavný, unavující, vyčerpávající [13]
 κουρδίζω, -ομαι natahuji (hodinky) [8]
 κουρείο, το holičství [36]
 κουταλιά, η lžička (množství) [11]
 κουτί, το krabice [2]
 κουτός, -ή, -ό hloupý [6]
 κουτσομπόλης, -α, -ικο pomlouvačný, ο~ pomlouvač [15]
 κουτσομπολιό, το pomluva, klep [15]
 κόψη, η (εις) ostří [13]
 κρασί, το víno [4]
 κρατικός, -ή, -ό státní [30]
 κράτος, το stát; moc, síla [14]
 κρατώ (άω), -ούμαι (-ιέμαι) ovládám, držím [14]
 κρέας, το maso [9]
 κρεβάτι, το postel [4]
 κρεβατοκάμαρα, η ložnice [4]
 κρεμάστρα, η věšák [11]
 κρεμώ (άω), -ιέμαι věším [14]
 κρεοπωλείο, το řeznictví, maso – uzeniny [15]

Κρήτη, η Kréta [11]
 κρητικός, -ή, -ό krétský [19]
 Κρητικός, ο Kréťan [35]
 κρίμα škoda (citoslovce) [3]
 κρίση, η (εις) posudek, recenze; úsudek;
 krize, nesnáz [24]
 κριτική, η kritika [5]
 κριτικός, ο kritik [16]
 κρύβω, -ομαι skrývám [9]
 κρύο, το zima, chladno [7]
 κρύος, -α, -ο studený [6]
 κρύσταλλα, τα křišťál [24]
 κρυφός, -ή, -ό skrytý [13]
 κρυώνω jsem nachlazený; je mi zima [10]
 κτήμα, το statek, usedlost; jmění [39]
 κτιζώ, -ομαι stavím, zakládám [12]
 κτίριο, το budova, stavba [3]
 κτίσμα, το stavba, budova [26]
 κυβέρνηση, η (εις) vláda; řízení; vedení,
 velení [20]
 κυβερνώ (άω), -ιέμαι vládnu, řídím, vedu,
 velím [14]
 кубισμός, ο kubismus [26]
 Κύθηρα, τα Kythéra [22]
 Κυκλάδες, οι Kyklady [31]
 κύκλος, ο kruh; okruh; cyklus [35]
 κυκλοφορία, η oběh, koloběh; provoz [37]
 κυκλοφορώ (-είς) dávám do oběhu, obíhám
 [29]
 κυλώ (άω), -ιέμαι mījím, plynu [17]
 κύμα, το vlna [16]
 κυνηγώ (άω), -ιέμαι honím, pronásleduji
 [37]
 Κύπρος, η Kypř [12]
 κύρης, ο pán; manžel [17]
 κυρία, η paní [1]
 Κυριακή, η neděle [7]
 κυριαρχία, η ovládání, panování; panství;
 svrchovanost [28]
 κυρίαρχος, -η, -ο ovládající, dominující [38]
 κυριαρχώ (-είς), -ομαι panuji, ovládám,
 dominuji [22]
 κύριο όνομα, το vlastní jméno [37]
 κύριος, ο pán [1]
 κύριως hlavně, předně [34]
 κύρος, το vážnost, vliv, prestiž, autorita
 [39]
 κώδικας, ο kód, kodex, pravidla [28]
 κωμωδία, η komedie [12]
 Κωνσταντινούπολη, η Istanbul (Cařihrad)
 [31]

λαβαίνω (λαμβάνω) беру, dostávám, přijí-
 mám [31]
 λαγός, ο zajíc [38]
 λάδι, το olej [11]
 λαθεμένος, -η, -ο mylný, chybný, nesprávný
 [25]
 λάθος, το (πλ. λάθη) chyba, omyl [9, 17]
 λαϊκός, -ή, -ό lidový [12]
 λαιμός, ο krk [6]
 λάμπα, η lampa [2]
 λαμπρός, -ή, -ό zářivý; přen. skvělý, nád-
 herný [31]
 λάμπω svítím [6]
 λαός, ο lid, národ [31]
 λαοφιλής, -ής, -ές populární, lidový [15]
 λατρεύω, -ομαι uctívám, zbožňuji, obdivuji,
 chci [7]
 λαχανικό, το zelenina [11]
 λάχανο, το zelí [9]
 λαχείο, το los, loterie [18]
 λαχνός, ο los [25]
 λεβέντης, ο švihák, statečný mladý muž
 [11]
 λεγόμενος, ο takzvaný [28]
 λέ(γ)ω, -(γ)ομαι říkám [1]
 λείπω scházím, chybím [4]
 λειτουργία, η činnost, provoz; působnost,
 funkce; církv. bohoslužba [36]
 λειτουργώ, (-είς) působím; jsem v provozu
 [36]
 λεκές, ο skvrna, kařka [33]
 λεκτοράτο, το lektorát [36]
 λεμονάδα, η citronáda, limonáda [16]
 λέξη, η (εις) slovo [1]
 λεξικό, το slovník [22]
 λεξιλόγιο, το slovní zásoba [1]
 λεπτό, το (λεπτό) minuta; haléf [3]
 λεπτομερής, -ής, -ές podrobný, obširný,
 detailní [15]
 λεπτομέρεια, η podrobnost, detail [19]
 λεπτός, -ή, -ό drobný, jemný [6]
 λερώνω špinit, znečišťovat [25]
 Λέσβος, η Lesbos [11]
 λέσχη, η klub, klubovna [39]
 λευκός, -ή, -ό bílý [26]
 Λευκωσία, η Nikosia [28]
 λεωφορείο, το autobus [3]
 λεωφόρος, η široká třída, ulice [3]
 λήγω končím [9]

λημέρι, *το* úkryt, skryš (zpravidla klefťu) [34]
 λημεριάζω *skrývám* (se) [34]
 λήμμα, *το* přídjem; jaz. heslo [37]
 λίγo *trochu, málo* [1]
 λίγος, -η, -ο *malý, nemnohý* [7]
 λιγοστεύω *ubývám* [16]
 λιθάρι, *το* zde: hod kamenem [20]
 λιμάνι, *το* přístav, přístaviště, kotviště [9];
 φυσικό/εμπορικό λιμάνι, *πřírodní/ob-*
 chodní přístav [24]
 λιμεναρχείο, *το* přístavní úřad [22]
 λίμνη, *η* jezero [21]
 λιοντάρι, *το* lev [11]
 λιπαρός, -ή, -ό *mastný, tučný* [24]
 λογαριασμός, *ο* účet [5]
 λόγια, *τα* slova [4]
 λόγιος, *ο* vzdělanec, intelektuál [33]
 λογιστήριο, *το* účtárna [29]
 λογίστρια, *η* účetní [14]
 λογοτέχνης, *ο* literát, spisovatel [32]
 λογοτεχνία, *η* literatura [7]
 λογοτεχνικός, -ή, -ό *literární; prozaický,*
 básnický [37]
 λοιπόν *tedy, nuže* [4]
 Λονδίνο, *το* Londýn [16]
 λούζω, -ομαι *koupu, umývám* [9, 38]
 λουλούδι, *το* květina [4]
 λουλουδιασμένος, -η, -ο *ozdobený květinami* [17]
 λουτρό, *το* koupelna [4]
 λουτροκαμινέ, *το* koupelna a WC [4]
 λόφος, *ο* kopec, vrch, pahorek [9]
 Λυκαβηττός, *ο* Lykábettos [23]
 λύκειο, *το* vyšší střední škola [35]
 λύκος, *ο* vlk [38]
 λύνω, -ομαι *řeším, rozvazuji* [9]
 λύπη, *η* smutek, zármutek [24]
 λυπημένα *smutně, zarmouceně* [31]
 λυπούμαι (-άμαι) *lituji* [28]
 λύρα, *η* lyra [34]
 λύση, *η* (εις) řešení [16]
 λυτός, -ή, -ό *volný, nevázaný* [33]

M

μα ανšak; ale [4]
 μαγαζί, *το* obchod [3]
 μαγειρεύω, -ομαι *vařím* [9]
 μαγικός, -ή, -ό *kouzelný, čarovný; tajemný*
 [30]
 μαγνήτης, *ο* magnet [5]

μαγνητίζω *magnetizuji; lákám* [5]
 μαγνητισμός, *ο* magnetismus [32]
 μάγουλο, *το* tvář [6]
 μαδώ (άω) *otrhávám, odpadávám* [28]
 μαζεύω, -ομαι *shromažďuji, sbírám* [9]
 μαζί *spolu, společně* [3]
 μαθαίνω, -ομαι *učím se, dovidám se* [1]
 μάθημα, *το* cvičení; vyučování [1]
 μαθηματικά, *τα* matematika [16]
 μαθητευόμενος, *ο* učeň [28]
 μαθητής, *ο* žák [1]
 μαθήτρια, *η* žákyně [1]
 μαϊμού, *η* opice [33]
 Μάιος, *ο*, Μάης, *ο* květen [7]
 μακάρι *kéž by* [11]
 μακαρονάδα, *η* zapečené makaróny [18]
 Μακεδονία, *η* Makedonie (v severním Řecku) [31]
 μακραίωνος (ων), -ωνη, -ωνο *dlouhoněký,*
 staletý, starodávný [28]
 μακριά *daleko* [3]
 μακρινός, -ή, -ό *vzdálený, daleký* [24]
 μακροχρόνιος, -α, -ο *dlouholetý, dlouhodobý*
 [31]
 μακρύς, -ιά, -ύ *dlouhý* [6]
 μαλακός, -ή (-ιά), -ό *měkký* [15]
 μάλιστα *zejména, ovšem, zajisté* [4]
 μαλλί, *το* vlna [5]
 μαλλιά, *τα* vlasy [5]
 μάλλον *spíše* [24]
 μαλώνω *hádám se, nadávám* [20]
 μάμά, *η* maminka [4]
 μάνα, *η* matka, maminka [24]
 μανάβης, *ο* zelinář [14]
 μανάβικο, *το* zelinářství [15]
 μανίκι, *το* rukáv [6]
 μανιτάρι, *το* houba, hřib [15]
 μανιμάδης, -ης, -ες *vášnivý, zanicený*
 [15]
 μαντατοφόρος, *ο* posel, prostředník [39]
 Μάντσεστερ, *το* Manchester [11]
 μαξιλάρι, *το* polštář [9]
 Μαραθώνας, *ο* Marathón [31]
 μαραθώνιος, -ια, -ιο *maratónský* [8];
 μαραθώνιος δρόμος, *ο* maratónský běh
 [8]
 μάρκα, *η* značka, typ; známka [25]
 μαρμάρinos, -η, -ο *mramorový* [11]
 μάρμαρο, *το* mramor [16]
 Μάρoκο, *το* Maroko [1]
 Μάρτιος, *ο*, Μάρτης, *ο* březen [7]

μάρτυρας, *ο (η) práv.* svědek, *církv.* mučedník [28]
μαρτυρία, *η práv.* svědecká výpověď; svědectví [30]
μαστιγώνω bičovat, mrskat [27]
μάταιος, *-α, -ο* marný, zbytečný, planý [15]
μάτι, *το* oko [6]
ματώνω, *-ομαι* krvácím [34]
μαυρομάτης, *-α, -ικο* černooký [15]
μαύρος, *-η, -ο* černý [6]
μαχαλάς, *ο* ulice, sídliště, čtvrť [24]
μάχη, *η* boj, bitva [29]
(με) νοιάζει zajímá mě, starám se o něco [36]
με s (někým, něčím) [1]
Μεγάλη Βρετανία, *η* Velká Británie [28]
μεγαλοπρεπής, *-ής, -ές* velkolepý, impozantní, majestátný [26]
μεγάλος, *-η, -ο* velký [3]
μεγαλύτερος, *-η, -ο* větší, starší [28]
μεγαλάνω zvětšuji (se); vyrůstám; *πρην.* zveličuji; *πρην.* odchovávám, vychovávám [22]
μέγεθος, *το* velikost, rozměr [17]
μέδουσα, *η* medúza [32]
μεζεδάκι, *το* jednohubka, předkrm [11]
μεζές, *ο* zákusek, jednohubka [25]
μεθαύριο, *το* pozítří [7]
μέθοδος, *η* metoda, systém, postup [3]
μεθυμένος, *-η, -ο* opilý [31]
μεθώ (*άω*) opíjím se [24]
μειονεκτικός, *-ής, -ό* nedostatečný, neúplný, vadný [14]
μειωμένος, *-η, -ο* zmenšený, snížený [14]
μελαγχολικός, *-ής, -ό* melancholický [6]
μελαχρινός, *-ής, -ό* snědý [6]
μελέτη, *η* studium, učení se; studie [36]
μελετώ (*άω*), *-άμαι* studuji [14]
μέλι, *το* med [23]
μέλλον, *το* budoucnost [28]
μέλλοντας, *ο* budoucí čas [5]
μελλοντικός, *-ής, -ό* budoucí [36]
μελομακάρονο, *το* druh moučniku z těsta, oleje a medu [18]
μελοποιώ, (*-είς*), *-ούμαι* zhudebňuji, komponuji [35]
μέλος, *το* část, díl; končetina, člen; hudebnost [20]
μένω bydlím; zůstávám [2]
μερίδιο, *το* díl, podíl [30]
μερικοί, *-ές, -ά* někteří [10]
μερικός, *-ής, -ό* částečný [10]

μεροκάματο, *το* denní mzda [14]
μέρος, *το* díl, část, kus [17]
μέσα συγκοινωνίας, *τα* dopravní prostředky [23]
μέσα uvnitř, v [7]
μεσαίωνα, *ο* středověk [24]
μεσάνυχτα, *τα* půlnoc [7]
μέση, *η* střed; pas, bok [4]
μεσημβρινός, *-ής, -ό* polední, poledníkový, jižní [29]
μεσημέρι, *το* poledne [1]
μεσημεριανό, *το* oběd [7]
μέσο, *το* prostředek [13]
μεσογειακός, *-ής, -ό* středozemní; vnitrozemní [24]
Μεσόγειος, *η* Středozemní moře [22]
μεσολάβηση, *η (εις)* zprostředkování, intervence [31]
Μεσολόγγι, *το* Mesolongi [24]
μεσοπόλεμος, *ο* období mezi světovými válkami [39]
μέσος, *-η, -ο* střední, prostřední, průměrný [32]
μετά potom, za [3]; **μετά Χριστόν** (μ.Χ.) po Kristu (po Kr.) [31]
μεταδίδω, *-ομαι* předávám; přenáším; sděluji [34]
μετακίνηση, *η* přesun [14]
μετακομίζω převážím, přepravuji; stěhuji se [22]
μετακόμιση, *η (εις)* přestěhování; přeprava [39]
μετάλλευμα, *το* nerost, ruda, minerál [25]
μεταλλικός, *-ής, -ό* kovový, metalický; nerostný, minerální [27]
μεταλλουργία, *η* hutnictví, metalurgie [25]
μεταμορφώνω, *-ομαι* přetvářím, transformuji [32]
μεταμφιέζω, *-ομαι* převlékám, maskuji [37]
μετανάστης, *ο* vystěhovalec, přesídlenec, imigrant [22]
μετανιώνω lituji [35]
μετάνοια, *η* pokání, kajícnost, lítost, satisfakce [22]
μετανοώ žfíkám se, lituji; kaji se [23]
μεταξύ mezi [6]
μεταπτυχιακός, *-ής, -ό* postgraduální [36]
μετατρέπω obměňuji, upravuji, přizpůsobuji [32]
μεταφέρω, *-ομαι* dopravuji, přepravuji, přenáším [3]

μεταφορά, η doprava, přeprava [13]
μεταφορικός, -ή, -ό dopravující, transportní [13]; **μεταφορικό μέσο**, το dopravní prostředek [24]
μεταφράζω překládám [2]
μετάφραση, η (εις) překlad, tlumočení [37]
μεταφραστής, ο překladatel, tlumočník [37]
μεταχειρίζομαι používám, zacházím s [21]
μετέχω účastním se [37]
μετοχή, η přechodník, participium [28]
μετόχι, το klášterní statek [34]
μέτρημα, το vyměření, počítání [8]
μέτριος, -α, -ο střední, průměrný [6]
μέτρο, το metro, pozemní dráha [3]
μέτρο, το míra, množství; metr, měřítko [8]
μετρώ (άω), -ιέμαι (-ούμαι) měřím, vyměřuji; počítám, vyčísľuji [13]
μέτωπο, το čelo [6]
μέχρι až, až do, po [5]
μηδαμινός, ή nicotný, nepatrný [36]
μηδέν, το nula [7]
μήκος, το délka [17]
μήλο, το jablko [5]
μήνας, ο měsíc (časově) [3]
μηνιαίος, -α, -ο měsíční [29]
μήπως zdali, snad [3]
μητέρα, η matka [2]
μητριά, η nevlastní matka, macecha [4]
μητρόπολη, η (εις) mateřská země (město); hlavní město; církv. metropole, katedrála [31]
μητροπολιτικός, -ή, -ό metropolitní; katedrální [39]
μηχανοποιώ (-είς), -ούμαι vyrábím (strojně) [14]
Μικρά Ασία, η Malá Asie [31]
μικρή αγγελία, η inzerát [14]
μικροβιολόγος, ο mikrobiolog [10]
μικρόβιο, το mikrob, mikroorganismus [17]
μικροκόρη, η malá dcerka [28]
μικροπράγματα, τα drobnosti, maličkosti [5]
μικρός, -ή, -ό malý [3]
μικροψώνια, τα drobné nákupy [5]
μίλι, το míle [34]
μιλώ (άω), -ιέμαι mluvím [4]
μιμούμαι napodobuji [32]
μιναρές, ο minaret [33]
μινωικός, -ή, -ό minojský [31]
μισθός, ο mzda, plat [14]
μισό, το polovina [14]
μισός, -ή, -ό poloviční [7]

μνημείο, το památka, monument; mohyla, pomník [3]
μνήμη, η paměť [15]
μόδα, η móda [6]
μοδίστρα, η švadlena [29]
μοιάζω (ομοιάζω) podobám se [6]
μοιράζω, -ομαι dělím, rozděluji [36]
Μολδάβας, ο Vltava [26]
μόλις sotva, jakmile, právě [9]
μολονότι ačkoli [31]
μολύβι, το tužka [1]
μολύνα, -ομαι zamořuji, znečišťuji [31]
μονάδα, η jednotka [25]
μοναδικός, -ή, -ό jediný, jedinečný, výlučný [20]
μοναξιά, η samota, osamělost [35]
μονάρχης, ο vládce, panovník [26]
μοναστήρι, το klášter [31]
μονάχος, -η, -ο sám [32]
μόνιμος, -η, -ο stálý [14]
μόνο jen, jenom [3]
μονοκατοικία, η rodinný dům, vila [4]
μονόκλινος, -η, -ο jednolůžkový [9]
μονοπάτι, το stezka, přšina [34]
μόνος, -η, -ο samotný, jediný, sám [7]
μοντέρνος, -α, -ο moderní [3]
Μοραβία, η Morava [3]
μορφωμένος, -η, -ο utvářený; vzdělaný [32]
μόρφωση, η (εις) vzdělání, školení, výchova [38]
μορφωτικός, -ή, -ό vzdělávací [36]
μόστρα, η ukázka; vitrina; zevnějšek [33]
μοτοποδήλατο, το motorové kolo [13]
μοτοσικλέτα, η motocykl, motorka [9]
μου múj; mně [1]
μουσαφίρης, ο host [26]
μουσείο, το muzeum [3]
μουσική, η hudba [4]
μουσικός, -ή, -ό hudební [12]
μουσικοσυνθέτης, ο hudební skladatel [34]
μπαίνω vstupuji [6]
μπακάλης, ο prodavač smíšeného zboží [14]
μπακάλικο, το obchod se smíšeným zbožím [15]
μπάλα, η míč, koule [13]
μπαλκόνι, το balkon [4]
μπαλτάς, ο sekyra [24]
μπάνιο, το koupelna; koupání, koupel [4]
μπαρ, το bar [9]
μπάρμπας, ο strýc [14]
μπαρόκ, το baroko [26]

μπάτης, *o* teplý mořský vánek, bríza [21]
 μπέης, *o* bej; *přen.* povaleč [14]
 μπερδεμένος, *-η, -ο* zamotaný, popletený [33]
 μπερδεύω, *-ομαι* pletu, matu; zaměňuji [31]
 μπίρα, *η* pivo [9]
 μπλε modrý [10]
 μπλέκω pletu, matu [29]
 μπλούζα, *η* blůza, halenka [6]
 μπλουζίτσα, *η* blůzička [6]
 μπογιατζής, *ο* malíř pokojů [26]
 μπομπονιέρα, *η* bonboniera [23]
 μπορώ (*-είς*) mohu [3, 14]
 μπουκάλι, *το* láhev [21]
 μπουφάν, *το* bunda [8]
 μπουφές, *ο* pšlborník; bufet [6]
 μπροστά naproti, proti, přede mnou [3]
 μπρούντζινος, *-η, -ο* bronzový [22]
 μυαλό, *το* mozek, rozum, mysl [15]
 μυθιστόρημα, *το* román [19]
 μυθολογία, *η* mytologie [11]
 μυκηναϊκός, *-ή, -ό* mykénský [31]
 Μυκηναίος, *ο* Mykéňan [28]
 Μυκήνες, *οι* Mykény [12]
 μυρίζω, *-ομαι* voním; čichám [7]
 μυστήριο, *το* mystérium, obřad; záhada, tajemství [23]
 μυστικό, *το* tajemství [11]
 Μυστράς, *ο* Mystra [24]
 μύτη, *η* nos [6]
 Μυτιλήνη, *η* Mytiléné [24]

N

να podívej! he! hle! [2]
 να částice k vyjádření infinitivu, podmínky, rozkazu (původně stř. řva na aby) [3]
 ναι ano [1]
 νανουρίζω, *-ομαι* konejším, kolébám, hýčkám [26]
 Νάξος, *η* Naxos [24]
 ναός, *ο* chrám [6]
 ναρκωτικό, *το* narkotikum, droga [29]
 ναυμαχία, *η* námořní bitva [22]
 ναύτης, *ο* námořník [1]
 ναυτικός, *ο* námořník [22]
 ναυτικός, *-ή, -ό* námořní [34]
 Νέα Υόρκη, *η* New York [8]
 νεαρός, *-ή, -ό* mladý, mladistvý [34]
 νεαρός, *ο* mladý muž [37]
 νεκρός, *-ή, -ό* mrtvý [36]
 νεκροταφείο, *το* hřbitov [26]

νέο, *το* novina [31]
 νεοελληνικός, *-ή, -ό* novořecký [33]
 νεοκλασικός, *-ή, -ό* novoklasický, neoklasický [9]
 νεολαία, *η* mládež [29]
 νεολιθικός, *-ή, -ό* neolitický [31]
 νέος, *-α, -ο* mladý, nový [1]
 νεοσυσταθείς, *-θείσα, -θέν* nově založený [39]
 νερό, *το* voda [3]
 νεροχύτης, *ο* umyvadlo [4]
 Νέστος, *ο* Nestos, balkánská řeka (*bulh.* Mesta) [24]
 νεύρο, *το* nerv [15]
 νέφος, *το* oblak, mrak [21]
 νησί, *το* ostrov [7]
 νησιώτης, *ο* ostrovan [22]
 νηστικός, *-ή, -ό* lačný, hladový [6]
 νίκη, *η* vítězství [2]
 νικητής, *ο* vítěz, přemožitel [20]
 νικώ (*άω*), *-έμαι* vítězím [14]
 Νοέμβριος, *ο*, Νοέμβρης, *ο* listopad [7]
 νόημα, *το* smysl, význam [36]
 νοίκι, *το* nájem [6]
 νοικιάζω, *-ομαι* najímám, pronajímám [36]
 νοικοκυρά, *η* hospodyně [18]
 νοικοκύρης, *ο* hospodář [18]
 νοικοκυρεύω, *-ομαι* dobře hospodářím, vnáším pořádek, vedu si šetrně [20]
 ν(ο)ιώθω cítím se; pociťuji, vnímám, sdílím, rozumím [9]
 νομάρχης, *ο, η* prefekt [27]
 νομίζω domnívám se, míním [32]
 νομικά, *τα* práva [33]
 νομιμοποιώ, (*-είς*), *-ούμαι* uzákoňuji, legalizuji [37]
 νόμισμα, *το* měna; mince [9]
 νόμος, *ο* zákon; ustanovení [32]
 Νορβηγός, *ο* Nor [20]
 νοσοκόμα, *η* ošetrovatelka, zdravotní sestra [10]
 νοσοκομείο, *το* nemocnice [10]
 νοσταλγώ (*-είς*) teskním, toužím [34]
 νοτιοδυτικός, *-ή, -ό* jihozápadní [38]
 νότιος, *-α, -ο* jižní [28]
 νοβέλα, *η* novela [20]
 νούμερο, *το* číslo [15]
 ντοκουμέντο, *το* dokument, listina [39]
 ντολμαδάκι, *το* plněný vinný list [11]
 ντομάτα, *η* rajské jablko, rajče [13]
 ντόπιος, *-α, -ο* místní, domácí [33]

ντουλάπι, *το* skříň [4]
 ντους, *το* sprcha [9]
 ντρέπομαι stydím se [12]
 ντύνω, *-ομαι* oblékám [12]
 νυστάζω jsem ospalý [31]
 νόφη, *η* nevěsta; snacha, švagrová [4]
 νυφικό, *το* svatební šaty [35]
 νύχτα, *η* noc [7]
 νυχτώνει stmívá se [7]
 νυχτώνω, *-ομαι* dočkám se noci, zastihuje mě noc [36]
 νωρίς brzy [8]

Ξ

ξανά opět, zase, znova [19]
 ξαναβλέπω znovu vidím [33]
 ξαναγυρίζω vracím se znovu [32]
 ξαναζωντανεύω opět ožívám, vzímám se [20]
 ξαναλειτούργώ opět funguji, jsem zase v provozu [25]
 ξαναλέω opakují, znovu říkám [23]
 ξαναπαίρνω, *-ομαι* znovu беру [11]
 ξαναρχίζω začínám znovu [26]
 ξανάρχομαι vracím se, znovu přicházím [37]
 Ξάνθη, *η* Xanthi [24]
 ξανθομάλλης, *-α, -ικο* plavovlasý [15]
 ξανθός, *-ή, (ιά), -ό* plavovlasý, blond [6]
 ξαπλώνω ležím, rozprostírám se [10]
 ξαφνικά neočekávaně, náhle [16]
 ξεγελώ, *-ιέμαι* obelhávám, klamu, podvádím [30]
 ξεκινώ (*άω*) nastupují (cestu); začínám, použítím se do něčeho [22]
 ξεκουράζω *-ομαι* odpočívám [12]
 ξεκούραση odpočinek; klid [23]
 ξεμακραίνω vzdalují se [9]
 ξεναγός, *ο* průvodce [18]
 ξενιτειά, *η* cizina [22]
 ξενοδοχείο, *το* hotel [3]
 ξενοδόχος, *ο* hoteliér [9]
 ξενιοσισιά, *η* bezstarostnost [18]
 ξένος, *ο* cizinec [1]
 ξεπερνάω (*άω*), *-ιέμαι* předbíhám; překonávám, překračuji [28]
 ξεριζώνω, *-ομαι* vykořeňuji; *πρην.* ničím [36]
 ξερός, *-ή, -ό* (ξηρός) suchý; *πρην.* nudný [27]
 ξέρω vím, znám [1]
 ξεσκονίζω uklízím, zbavuji prachu [9]

ξεσπώ (*άω*) prudce se použítím do něčeho, nechám vypuknout [31]
 ξεφεύγω unikám; vymykám se, vybočuji [18]
 ξεχνώ (*άω*), *-ιέμαι* zapomínám [9]
 ξημερώνει svítá, rozednívá se [8]
 ξηρά, *η* souše, pevnina [35]
 ξηρός, *-ή, -ό* suchý, vyschlý, vyprahlý [24]
 ξοδεύω, *-ομαι* utrácím, vydávám peníze [9]
 ξύλινος, *-η, -ο* dřevěný [16]
 ξύλο, *το* dřevo [25]
 ξυπνητήρι, *το* budík [8]
 ξυπνώ (*άω*) probouzím (se), budím [9]
 ξυρίζω, *-ομαι* holím [12]

Ο

ο, *η*, *το* sg. určitého členu [1]
 όγδοος, *-η, -ο* osmý [6]
 οδηγός, *ο* průvodce; řidič [9]
 οδηγώ, *-ομαι* vedu, pronávám, řídím [4]
 οδικός, *-ή, -ό* silniční, dopravní [28]
 οδικώς po silnici, autem [9]
 οδοντίατρος (οδοντογιατρός), *ο, η* zubní lékař [10]
 οδός, *η* ulice, silnice [3]
 Οθωμανός, *ο* (Οθωμανή, *η*) Osman, Turek; Muslim [28]
 οι, *οι, τα* pl. určitého členu [1]
 οικιακά, *τα* domácnost; domácí zařízení, rodinné záležitosti [17]
 οικιακός, *-ή, -ό* rodinný [4]
 οικογενειάρχης, *ο* hlava rodiny [14]
 οικογενειακός, *-ή, -ό* rodinný [28]
 οικογένεια, *η* rodina [4]
 οικοδομή, *η* stavba [14]
 οικοδόμηση, *η* (*εις*) výstavba, budování domů [17]
 οικοδομικός, *-ή, -ό* stavební, stavařský [14]
 οικολογία, *η* ekologie [21]
 οικονομικός, *-ή, -ό* ekonomický, hospodářský; úsporný [14]
 οικονομία, *η* ekonomie, hospodářství [29]
 οικονομώ, *-ούμαι* šetřím [7]
 οίκος, *ο* dům, obydlí; organizace [37]
 οιωνός, *ο* věštné znamení [12]
 οκτώ (οχτώ) osm [1]
 Οκτώβριος, *ο*, Οκτώβρης, *ο* říjen [7]
 ολάνθιστος, *-η, -ο* plný květů [28]
 Ολλανδία, *η* Holandsko [23]
 ολογάλανος, *-η, -ο* sytě modrý [22]

ολογράφως slovy [4]
 ολόγυρα kolem dokola, okolo, všude kolem [22]
 ολόγυρος, -η, -ο kruhový, obklopující [22]
 ολοένα neustále, ustavičně [9]
 ολόζωντανος, -η, -ο plný života, živý [34]
 ολόκληρος, -η, -ο celý [4]
 ολοκληρώνω dovršuji, dokončuji [27]
 ολοκληρώσω, η (εις) dovršení, dokonání; totalita; integrace [25]
 όλος, -η, -ο celý; všechen [3]
 Ολυμπία, η Olympie [20]
 ολυμπιακός, -ή, -ό olympijský [7]
 Όλυμπος, ο Olymp [12]
 ομάδα, η mužstvo, parta, kolektiv [3]
 Όμηρος, ο Homér [32]
 ομιλία, η mluvení, hovor, projev [35]
 ομίχλη, η mlha [24]
 όμοιος, -α, -ο stejný [6]
 ομολογώ (-εις), -ούμαι přiznávám se, připouštím [32]
 ομόνοια, η svornost [4]
 ομορφιά, η krása, půvab [28]
 όμορφος, -η, -ο krásný [5]
 όμως ale, přece [1]
 ονειρεύομαι sním [32]
 όνομα, το jméno [1]
 ονομάζω, δάвам jméno; -ομαι jmenuji se [12]
 ονομασία, η jméno, název, označení [24]
 ονομαστική, η jaz. nominativ [1]
 ονομαστική γιορτή, η jmeniny [18]
 όξινος, -η, -ο kyselý [21]
 οξύ, το kyselina [33]
 οπαδός, ο přívrženec, sympatizant, stoupenec; fanoušek [23]
 οποίος, -α, -ο (se členem) který, jenž [12]
 όποιος, -α, -ο jakýkoli [14]
 οποιοσδήποτε, οποιαδήποτε, οποιοδήποτε kterýkoli, jakýkoli [20]
 όποτε když, pokaždé [20]
 οποτεδήποτε kdykoli, vždy [20]
 όπου tam, kde [4]
 οπουδήποτε kdekoli [20]
 όπως jak; jako [7]
 οπωσδήποτε každopádně, určitě [20]
 όραση, η (εις) zrak [30]
 οργανισμός, ο organismus, organizace [10]
 Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, ο (Ο.Η.Ε.) Organizace spojených národů (OSN) [17]
 όργανο, το nástroj (hudební), orgán [12]

οργανοπαίχτης, ο lidový hudebník, kapelník [34]
 οργανωμένος, -η, -ο organizovaný [30]
 οργανώνω, -ομαι organizuji, pořádám, svolávám [12]
 οργάνωση, η (-εις) organizace; organizování, pořádání [21]
 οργή, η hněv, zloba [15]
 ορειβάτης, ο horolezec [20]
 ορεινός, -ή, -ό horský, hornatý [22]
 όρεξη, η (εις) chuť [9]
 όρθιος, -α, -ο vzpřímený, stojící [6]
 ορθογραφικός, -ή, -ό pravopisný, ortografický [37]
 ορθοδοξία, η ortodoxie, pravoslaví [32]
 ορίζοντας, ο obzor, horizont; *πρην.* rozhled [22]
 όριο, το mezník, limit [28]
 ορισμένος, -η, -ο některý, určitý [31]
 ορισμός, ο ohraničení, vymezení, definice, příkaz [18]
 ορίστε prosím (při podávání, nabízení) [5]
 οριστική, η indikativ [9]
 οριστικός, -ή, -ό vymezený, určitý [1]
 ορμή, η prudkost, bouřlivost; pud, instinkt [20]
 οροφή, η strop [2]
 όροφος, ο poschodí [4]
 ορυκτός πλούτος, ο nerostné bohatství [25]
 ορχήστρα, η orchestr; orchestra [16]
 όσος, -η, -ο tolik kolik [32]
 όστρακο, το ulita, ústfice, lastura; hliněná stěpina [32]
 όταν když [4]
 ότι že [31]
 οτιδήποτε cokoli [20]
 ουζερί, το taverna prodávající uzo (rakije) [25]
 ούζο, το uzo (lihovina) [10]
 ουρανοξύστης, ο mrakodrap [8]
 ουρανός, ο nebe [6]
 ουσιαστικό, το podstatné jméno [1]
 ουσιώδης, -ης, -ες podstatný, základní [15]
 ούτε ani [5]
 οφείλω, -ομαι dlužím; jsem povinen [11]
 οφθαλμίατρος, ο oční lékař [10]
 όχημα, το vůz [30]
 οχηματαγωγό, το trajekt [13]
 όχθη, η břeh, pobřeží [26]
 όχι ne [1]
 οχύρωμα, το opevnění [11]
 όψη, η (εις) pohled, vzhled, vzezření; tvář, líce [13]

Π

παγκόσμιος, -α, -ο světový [7]
 πάγκρεας, *το anat.* slinivka břišní, pankreas [33]
 παγωτό, *το* zmrzlina [5]
 παθητικός, -ή, -ό pasivní (*i jaz.*), odporující; patetický [31]
 παθολόγος, *ο* internista [10]
 πάθος, *το* útrapa, strast, vášeň [21]
 παιδαγωγός, *ο, η* pedagog, vychovatel [38]
 παιδεία, *η* výchova, poučení; školství; vzdělání [19]
 παιδί, *το* dítě [1]
 παιδίατρος, *ο* dětský lékař [10]
 παιδικός, -ή, -ό dětský [15]
 παίζω, -ομαι hraji (si) [9]
 παινεύω chválit, -ομαι chlubit se [37]
 παίρνω, -ομαι беру [3]; παίρνω την απόφαση rozhoduji se [22]
 παιχνίδι, *το* hra, hračka [10]
 πακέτο, *το* balíček [11]
 Παλαιά Διαθήκη, *η* Starý Zákon [32]
 παλαιολιθικός, -ή, -ό paleolitický [31]
 παλάτι, *το* palác [26]
 πάλεμα, *το* zápas; boj [20]
 πάλη, *η* zápas [20]
 πάλι opět [6]
 παλιατζής, *το* vetešník [26]
 παλιός, -ά, -ό (παλαιός) starý [6]
 παλληκάρι, *το* mladý (statečný) muž [22]
 παλτό, *το* kabát [6]
 πάμπλουτος, -η, -ο zámožný, přebohatý, [18]
 παν, *το* vše, veškerenstvo [33]
 Παναγία (Παναγιά), *η* Panna Marie [34]
 πανελλήνιος, -α, -ο všečeský [20]
 πανέμορφος, -η, -ο neobvykle krásný [12]
 Πανεπιστήμιο, *το* univerzita [1]
 πανηγύρι, *το* slavnost, jarmark, veletrh; *církv.* pouť [24]
 πανηγυρίζω oslavuji, raduji se; jáším [23]
 πανηγυρικός, -ή, -ό slavnostní, oslavný [27]
 πανίδα, *η* fauna, zvířena [21]
 πανούργος, -α, -ο lstivý, vychytralý [6]
 πάντα (πάντοτε) vždy, vždycky [5]
 παντελόني, *το* kalhoty [3]
 παντού všude, kdekoli [3]
 παντούφλα, *η* bačkora [7]
 παντρεμένος, -η, -ο ženatý; vdaná [4]
 παντρεύω, oddávám; -ομαι žením se, vdávám se [12]

πάντως v každém případě [7]
 παπάς, *ο* pop [14]
 παπούτσι, *το* botá [6]
 πάπου-προπάπου od děda i praděda [33]
 παπούς, *ο* dědeček [4]
 παρά přes, při, u [8]
 πάρα velmi (*zpravidla pouze ve spojení* páρα πολύ(ς)) [19]
 παραβρίσκομαι jsem přítomen, účastním se [38]
 παραγγέλλω objednávám [29]
 παραγεμίζω, -ομαι přeplňuji, přecpávám; *ρřen.* přeháním [18]
 παραγωνίζω, -ομαι odstrkuji [32]
 παράγοντας, *ο* činitel, faktor, komponent [21]
 παράγραφος, *η* paragraf, odstavec [12]
 παράγω vyrábím, produkuji [20]
 παράγωγα, *τα jaz.* odvozeniny [37]
 παραγωγή, *η* výroba, produkce, tvorba [25]
 παραγωγός, *ο* výrobce [25]
 παράδειγμα, *το* vzor [1]; παραδείγματος χάρη (π.χ.) například (např.) [32]
 παραδέχομαι přijímám, přiznávám [12]
 παράδοση, *η* (εις) tradice; předání, odevzdání [18]
 παραδοσιακός, -ή, -ό tradiční [25]
 παραδουνάβιος, -α, -ο podunajský [32]
 παράθυρο, *το* okno [2]
 παρακαλώ, -ούμαι prosím [3]
 παρακάτω níže, dále [1]
 παρακείμενος, *ο* perfektnum [31]
 παρακολουθώ (-εις), -ούμαι sleduji, pozoruji [14]
 παρακολούθηση, *η* (εις) sledování, pozorování [36]
 παραλαβή, *η* výdej zboží [15]
 παραλήπτης, *ο* příjemce [9]
 παραλία, *η* pobřeží, pláž [3]
 παράλια, *τα* pobřeží, přímořské pásmo [39]
 παραμελώ (-εις), -ούμαι opomíjím, zanedbávám [34]
 παραμένω setrávám; zdržuji se, prodlévám [28]
 παραμονή, *η* zdržování se, pobyt [18]
 παραμύθι, *το* pohádka [3]
 παράνομος, -η, -ο nezákonný, nelegitímní, nelegální [28]
 παράξενος, -η, -ο podivný, nezvyklý, překvapivý [37]
 παραπάνω navíc, výše [14]

παραπονιέμαι (παραπονούμαι) stěžuji si, vyčítám [17]
παράπονο, το stížnost [12]
παράρτημα, το příslušenství [4]
Παρασκευή, η pátek [7]
παράσταση, η (εις) předvedení, podání; představení [16]
παρατατικός, ο minulý čas trvací [3]
παρατηρητικότητα, η vnímavost [15]
παρατηρώ (-είς), -ούμαι pozoruji, všímám si; připomínám [21]
παραχωρητικός, -ή, -ό jaz. přípustkový; přenechávací [31]
παραχωρώ (-είς) přenechávám; propůjčuji [23]
παρδαλός, -ή, -ό strakatý, puntičkovaný; *πřen.* různorodý [18]
παρέα, η parta, společnost [7]
παρέλαση, η (εις) průvod, přehlídka [18]
παρελεύω pochoduji, jdu v průvodu [18]
παρελθόν, το minulost [28]
παρένθεση, η (εις) závorka [3]
παρεξηγώ mylně vykládám [15]
παρέχω skýtám, dávám, umožňuji [19]
παρηγορώ, -ιέμαι (-ούμαι) konejším, utěšuji [17]
**Παρθενών (gen. Παρθενώνος), Παρθε-
 νώνας, ο** Parthenón [12]
Παρίσι, το Paříž [20]
πάρκο, το park, sad [4]
πάροδος, η vedlejší cesta, ulička, postranní vchod [12]
παροιμία, η přísloví [8]
παρόλα αυτά přese všechno, přesto [6]
παρόλο ačkoliv [11]
παρόμοιος, -α, -ο podobný, přibližně stejný [20]
παρόν, το přítomnost [28]
παρονομαστής, ο jmenovatel [8]
Πάρος, η Paros (ostrov) [21]
παρουσία, η přítomnost, účast; *círk.* zjevení [32]
παρουσιάζω, -ομαι předkládám, poskytuji; představuji, prezentuji [5]
παροχή, η poskytování, dodávání [39]
πάρτι, το večírek [12]
παρών, -ούσα, -όν přítomný [28]
πασάς, ο paša [14]
πασατέμπο, το pražená tykvnová zrnka [16]
Πάσχα, το velikonoce [8]
πατάτα, η brambor [8]

πατέρας, ο otec [1]
Πάτρα, η Patras [13]
Πατριαρχείο, το patriarchát [32]
πατρίδα, η vlast [3]
πατριός, ο nevlastní otec, otčím [4]
πατριωτικός, -ή, -ό vlastenecký [33]
πατροπαράδοτος, -η, -ο tradovaný, tradiční; od předků zděděný [18]
πάτωμα, το podlaha, patro [2]
παύω, -ομαι přestávám [9]
παχύς, -ιά, -ύ tlustý [6]
πεδιάδα, η rovina, pláň, pole [17]
πεζοδρόμιο, το chodník [3]
πεζόδρομος, ο ulice pro pěší [3]
πεζός λόγος, ο próza [33]
πεζός, ο chodec [3]
πεθαίνω umírám, zanikám [33]
πεθερά, η tchyně [4]
πεθερός, ο tchán [4]
πειθώ, -ομαι přesvědčuji [9]
πείνα, η hlad [9]
πεινώ (άω) mám hlad [14]
πείρα, η zkušenost [28]
πειράζω, -ομαι vadím; obtěžuji [36]
Πειραιάς, ο Pireus [4]
πειςματάρης, -α, -ικο tvrdohlavý, umí-
 něný [15]
πέλαγος, το moře [17]
πελατεία, η zákazníci, klientela [35]
πελάτης, ο zákazník [9]
Πελοπόννησος, η Peloponés [12]
πελοποννησιακός, -ή, -ό peloponéský [31]
Πέμπτη, η čtvrtek [7]
πέμπτος, -η, -ο pátý [7]
πενηντάρης, -α, -ικο padesátiletý, padesátník [15]
πένθος, το smutek [18]
πενιά, η škrt perem; drnkání [11]
πεντακάθαρος, -η, -ο skvoucí se čistotou, úplně čistý [20]
πέντε pět [1]
πεντοζάλης, ο krétský lidový tanec [34]
πέρα dál, opodál [5]
πέρασμα, το průjezd, průchod, zaskočení na nánštěvu [14]
περασμένος, -η, -ο minulý [7]
περαστικά dočasně; přání brzkého uzdravení při nemoci [10]
περηφάνια (υπερηφάνεια), η pýcha, hrdost [13]
περήφανος, -η, -ο pyšný, hrdý [16]

- περιβάλλον**, *το* okolí, prostředí [14]
περιβάλλω, *-ομαι* obklopovat [4]
περιβολάρης, *ο* zahradník [14]
περιγιάλι, *το* přímotí, pobřeží; pláž [21]
περιγραφή, *η* popis, vyličení [15]
περιγράφω, *-ομαι* popisuji; obkresluji [36]
περιέργεια, *η* zvědavost [9]
περιέργος, *-η, -ο* zvědavý, podivný [16]
περιεχόμενο, *το* obsah [28]
περιέχω, *-ομαι* obsahuji, zahrnuji [29]
Περικλής, *ο* Periklés [11]
περιλαμβάνω, *-ομαι* obsahuji, pojímám, zahrnuji [17]
περιμένω čekám [1]
περιοδικό, *το* časopis [5]
περίοδος, *η* období, perioda [3]
περιορίζω, *-ομαι* vymezuji, ohraničuji, termínuji; zamezují, zabraňují [28]
περιουσία, *η* majetek, jmění [28]
περιοχή, *η* oblast, kraj, území; okruh, sféra, pole [9]
περίπατος, *ο* procházka [3]
περιπετειώδης, *-ης, -ες* dobrodružný [37]
περιποιούμαι řečuji, bedlivě se starám, jsem úslužný [17]
περίπου asi, přibližně [8]
περιπτεράς, *ο* trafikant, stánkař [5]
περιπτερ(ι)ούχος, *ο* trafikant, stánkař [5]
περίπτερο, *το* stánek, trafika [5]
περίπτωση, *η* (εις) případ, eventualita [27]
περισσότερο více, většinou [28]
περισσότερος, *-η, -ο* hojnější, početnější, větší [35]
περιστέρι, *το* holubice [21]
περιττός, *-ή, -ό* zbytečný, marný [27]
περιφημος, *-η, -ο* proslulý, věhlasný; skvělý [22]
περιφορά του Επιτάφιου, *η* procesí s epitafem o Velikonocích [18]
περιφραστικός, *-ή, -ό* opisný [5]
περίχωρα, *τα* okolí (města) [7]
πέρκα, *η* okoun [32]
περνά (άω), *-ιέμαι* trávím (čas), ubíhám, plynu; míjím, přecházím [8]
περπατώ (άω), *-ιέμαι* chodím [14]
Πέρσης, *ο* Peršan [31]
πέρ(υ)σι loni, minulý rok [7]
περσικός, *-ή, -ό* perský [39]
πέτρα, *η* kámen [16]
πετρελαιοκηλίδα, *η* ropná skvrna [21]
πετρέλαιο, *το* petrolej, ropa, nafta [36]
πέτρινος, *-η, -ο* kamenný [26]
πετσέτα, *η* ubrousek, utěrka [9]
πετυχαίνω dosahuji cíle, daří se mi [31]
πετώ (άω), *-ιέμαι* létám, házím, vyhazuji [14]
πέφτω padám, klesám [6]
πηγαίνω jdu [2]
πηγή, *η* pramen [24]
πήδημα, *το* skok, skákání; přemet [20]
πηδώ (άω), *-ιέμαι* skáču [14]
Πήλιο, *το* Pélion [12]
πήχη, *η* loket [34]
πια již, už [8]
πιανίστας, *ο* klavírista [17]
πιάνω, *ομαι* to klavír [17]
πιάνω, *-ομαι* uchopuji, chytám [9]
πιασμένος, *-η, -ο* obsazený [3]
πιάτο, *το* talíř [14]
πίεση, *η* (εις) tlak [10]
πιθανολογική, *η* potenciál, způsob vyjadřující pravděpodobnost [32]
πιθανός, *-ή, -ό* pravděpodobný, možný [18]
πικραμένος, *-η, -ο* roztrpčený, mrzutý, zarmoucený [25]
πικρός, *-ή, -ό* trpký, hořký [28]
πιλότος, *ο* pilot [9]
πίνακας, *ο* tabule; obraz [1]
πίνακας (ζωγραφικός), *ο* obraz [4]
πινακοθήκη, *η* obrazárna, galerie [19]
πίνω, *-ομαι* piji [12]
πιοτό, *το* nápoj [25]
πίπα, *η* pípa; dýmka; velký sud [22]
πιπέρι, *το* pepř [11]
πίστα, *η* sjezdovka; taneční parket [9]
πιστεύω, *-ομαι* věřím [9]
πιστός, *-ή, -ό* věrný [12]
πιστωτική κάρτα, *η* úvěrová karta [15]
πίσω vzadu, za [3]
πι(τ)ζάμα, *η* pyžama [25]
πίτ(τ)α, *η* koláč, placka [18]
πλαγιά, *η* stráň, svah, úbočí [9]
πλάγιος, *-α, -ο* skloněný; boční; *πřen.* nepřímý [36]
πλάι vedle [11]
πλαισιώνω rámovat, lemovat; *πřen.* vybavovat [27]
πλάκα, *η* deska, dlažba [12]
πλανώ (άω), *-ιέμαι* tápu, tčkám, bloudím [24]
πλαστικός, *-ή, -ό* umělohmotný, plastický [21]
Πλαταιές, *οι* Plataje [31]

πλατάνι, το (πλάτανος, ο) platan [19]
 πλατεία, η náměstí [3]
 πλάτη, η záda [6]
 πλάτος, το šířka; rozsah [17]
 πλατύς, -ιά, -ύ široký, plochý [6]
 πλατύσκαλο, το odpočívadlo [18]
 Πλάτων (gen. Πλάτωνος), Πλάτωνας, ο Plátón [11]
 πλέκω pletu [9]
 πλένω (πλύνω), -ομαι myji [12]
 πλέξιμο, το pletení; úplet [33]
 πληθαίνω množím se [14]
 πλήθος, το množství, hojnost [17]
 πληθυντικός, ο množné číslo [2]
 πληθυσμός, ο obyvatelstvo, populace [28]
 πλημμύρα, η záplava [32]
 πλήρης, -ης, -ες úplný, celý, kompletní [25]
 πληροφορώ (-είς), -ούμαι informuji, ozna-
 muji [14]
 πληροφορία, η informace [3]
 πληροφορική, η informatika [37]
 πλήρωμα, το posádka; naplnění [9]
 πληρωμή, η platba [11]
 πληρώνω, -ομαι platím [5]
 πλησιάζω blížím se [4]
 πλοίο, το loď [3]
 πλούσιος, -α, -ο bohatý [6]
 πλυντήριο, το pračka, prádelna [30]
 πλώρη, η příď (lodi) [22]
 πλωτός, -ή, -ό splavný, plovoucí [22]
 πνεύμα, το duch [20]
 πνευματικός, -ή, -ό duchovní, duševní [19]
 πνέω vanu, foukám [15]
 πνίγω, -ομαι dusím, topím; *přen.* tlumím;
 škrtím [14]
 πνοή, η vánek; dech [21]
 ποδάρι, το noha [14]
 ποδήλατο, το jízdní kolo [39]
 ποδήρης, -ης, -ες sahající až k zemi (ο *ša-
tech*) [15]
 πόδι, το noha [3]
 ποδοσφαιρικός, -ή, -ό fotbalový [11]
 ποδοσφαιριστής, ο fotbalista [32]
 ποδόσφαιρο, το kopaná, fotbal [7]
 πόθος, ο touha, žádost; chtivost [21]
 ποίημα, το báseň [33]
 ποιητής, ο básník [33]
 ποιητικός, -ή, -ό básnický; tvůrčí [35]
 ποιητικό αίτιο, το činitel děje, agens [36]
 ποικιλία, η rozmanitost, pestrost; odrůda;
 variace, obměna [17]

ποιμενικός, -ή, -ό pastýřský, pastevecký [31]
 ποιος, -α, -ο kdo, který, jaký [1]
 πόλεμος, ο válka [7]
 πολεμώ (-άς) bojuji, zápasím, válčím; pře-
 máhám [27]
 πόλη, η (εις) město [3]
 πολιτεία, η město, země, stát; státní zřízení
 [22]
 πολίτευμα, το vládní systém, společenský
 řád [27]
 πολίτης, ο občan [32]
 πολιτική, η politika [5]
 πολιτικός, -ή, -ό politický; občanský, civilní
 [31]
 πολιτισμένος, -η, -ο zdvořilý [14]
 πολιτισμός, ο kultura, civilizace [11]
 πολιτιστικός, -ή, -ό kulturní [11]
 πόλος, ο točna, fyz. pól [26]
 πολύ velmi, mnoho [4]
 πολυάριθμος, -η, -ο početný, mnohý [36]
 πολυθρόνα, η křeslo [4]
 πολυκατάστημα, το obchodní dům [14]
 πολυκατοικία, η činžovní dům [4]
 πολύς, πολλή, πολύ mnohý, mnoho [1]
 πολυτέλεια, η přepych, luxus; rozmařilost
 [9]
 πολυτελής, -ής, -ές přepychový, luxusní [15]
 Πολυτεχνείο, το Vysoké učení technické
 [19]
 πολύτιμος, -η, -ο velmi vzácný, drahocenný
 [20]
 πολύχρωμος, -η, -ο pestrobarevný, barvitý
 [18]
 πονηρός, -ή, -ό lstivý, vychytralý [33]
 πονόδοντος, ο bolest zubu [36]
 πονοκέφαλος, ο bolení hlavy; *přen.* starost,
 obtíž [27]
 πόνος, ο bolest; námaha, úsilí [10]
 πονώ (άω) trpím, bolím, mám bolest [14]
 ποπό jé! [11]
 πορσελάνη, η porcelán [23]
 πόρτα, η dveře [2]
 Πορτογαλία, η Portugalsko [37]
 πορτοκαλάδα, η oranžáda [5]
 πορτοκαλής, -ιά, -ί oranžový [6]
 πορτοκάλι, το pomeranč [5]
 πορτοφόλι, το peněženka [3]
 Ποσειδών, (gen. Ποσειδώνος) Ποσει-
 δώνας, ο Poseidón [12]
 πόσος, -η, -ο kolik [1]
 ποσοτικός, -ή, -ό číselný [20]

- ποτάμι**, το řeka [22]
ποταμός, ο řeka [6]
πότε kdy [3]
ποτέ nikdy [6]
ποτήρι, το sklenice [3]
ποτίζω zavlažuji, zalévám [31]
ποτό, το pití, nápoj [23]
ποτοποιία, η výroba nápojů [25]
πού kde, kam [1]
που že, protože; který [1]
πουγκί, το měšec, tobolka; peněžní úspora [23]
πουθενά nikde [7]
πουκάμισο, το košile [6]
πουλί, το pták [11]
πούλμαν, το autobus [13]
πουλώ (άω), -ιέμαι prodávám [11]
Πράγα, η Praha [3]
πράγμα, το věc [2]
πραγματικός, -ή, -ό skutečný, objektivní; věcný [37]
πραγματικότητα, η skutečnost, realita [25]
πραγματιστής, ο realista [14]
πρακτορείο, το agentura [22]
πραμάτεια, η zboží kramářů [33]
πράξη, η (εις) čin; praxe, zkušenost [22]
πρασινάδα, η zeleň [16]
πράσινος, -η, -ο zelený [6]
πρεμιέρα, η premiéra [16]
πρέπει je třeba [3]
πρέσβης, ο velvyslanec [36]
πρεσβωπία, η dalekozrakost [10]
πριν před, dříve, předtím [3]
προ Χριστού (π.Χ.) před Kristem (př. Kr.) [8]
προαγωγή, η postup, povznesení, pokrok [29]
προαιρετικός, -ή, -ό dobrovolný, nevy-nucený, úmyslný [19]
προβάλλω, -ομαι předvádím, představuji, promítám; předkládám, objevuji se [19]
προβλέπω předvídám, jsem prozíravý [39]
πρόβλημα, το problém [5]
προβολέας, ο reflektor [33]
προβολή, η promítání, předvedení [16]
πρόγραμμα, το program [3]
προγραμματιστής, ο programátor [14]
προδίδω, -ομαι zrazuji, prozrazuji [36]
προεδρεύόμενος, -η, -ο v čele s prezidentem [27]
πρόεδρος, ο, η předseda; prezident [3]
Προέλληνες, οι Pražkové [21]
προετοιμάζω, -ομαι připravuji předem [14]
προετοιμασία, η příprava, přichystání [19]
προηγούμενος, -η, -ο minulý, dřívější [7]
πρόθυμος, -η, -ο ochotný, úslužný [21]
πρόϊόν, το výrobek, produkt [15]
προϊστάμενος, ο představený, nadřízený [35]
προκαλώ (-είς), -ούμαι provokuji; vyvo-lávám, způsobuji [26]
πρόκειται je třeba, má se [27]
προκηρύχγω (-ύσσω) prohlašuji, vyhlašuji [27]
προλαβαίνω stihám (něco), předháním [8]
προμηθεύω, -ομαι zásobuji, dodávám [12]
πρόνοια, η péče, starostlivost; opatrnost [27]
πρόξενος, ο konzul, vyslanec [38]
πρόοδος, η pokrok, úspěch [27]
προπαγάνδα, η propaganda, propagace [39]
προπαρασκευαστικός, -ή, -ό přípravný, předběžný [35]
πρόπερσι předloni [7]
πρόποδες, οι úpatí [26]
προπονητής, ο cvičitel, trenér, instruktor [22]
προπονών (-είς), -ούμαι cvičím, trénuji [22]
Προπύλαια, τα Propylaje [12]
προς k, ku, do; v; na [39]
προσβάλλω, -ομαι napadat, zasahovat [36]
προσβλητικός, -ή, -ό urážlivý; útočný [32]
προσγείωση, η (εις), přistání, přilet [9]
προσεκτικά pozorně [10]
προσεκτικός, -ή, -ό pozorný, opatrný [38]
προσέλευση, η, (εις) příchod, přijetí [27]
προσέχω dávám pozor [2]
προσέχω, -τίθεμαι přidávám, sčítám [11]
προσιτός, -ή, -ό dostupný, přístupný [29]
προσκαλώ (-είς), -ούμαι zv. vyzývám [31]
προσκεκλημένος, ο pozvaný, host [23]
πρόσκληση, η (εις) pozvání, pozvánka [32]
προσκύνω (άω), -ούμαι vzdávám poctu, ukláním se [28]
προσμονή, η naděje, očekávání [15]
προσόν, το předpoklad, vloha [33]
προσπάθεια, η snaha, úsilí [16]
προσπαθώ (-είς) pokouším se, snažím se [14]
προστακτική, η jaz. imperativ, rozkazovací způsob [9]
προστασία, η ochrana, záštita, zastání [21]
προστατεύω zastávat (se), bránit [38]
πρόσφατα nedávno [8]
πρόσφατος, -η, -ο nedávný, čerstvý [21]
προσφέρω, -ομαι nabízím, poskytuji [11]

προσφορά, η nabídka, dárek, dar, oběť [14]
 πρόσφυγας, ο uprchlík, emigrant [34]
 προσωπικός, -ή, -ό osobní [1]
 πρόσωπο, το obličej [6]
 προσωρινά dočasně, prozatím; provizorně [28]
 πρόταση, η (εις) věta [2]
 προτείνω navrhují, předkládám, nabízím [16]
 προτέρημα, το klad, přednost; nadání [26]
 προτίμηση, η (εις) dávání přednosti [13]
 προτιμώ (άω), -ούμαι dávám přednost [14]
 προτού dřive, než, předtím [26]
 πρότυπο, το vzor, předloha [38]
 προϋπόθεση, η (εις) předpoklad, podmínka [31]
 προϋπολογισμός, ο rozpočet [29]
 προφασίζομαι vymlouvám se, předstírám [36]
 προφορικός, -ή, -ό ústní, slovní [19]
 προφταίνω stíhám, dobíhám, doháním [27]
 προχθές předevečirem [7]
 προωθώ, (-είς), -ούμαι tlačím kupředu; přen. prosazují [37]
 πρωταρεία, η rektorát [36]
 πρωθυπουργός, ο ministerský předseda, premiér [26]
 πρωί, το ráno [1]
 πρωινό, το snídaně [10]
 πρωινός, -ή, -ό ranní [29]
 πρώτα nejprve, dřive [31]
 πρωταγωνιστής, ο hlavní hrdina [16]
 πρωτάθλημα, το mistrovství, šampionát [23]
 πρωταθλητής, ο přeborník, šampion [22]
 πρωτεύουσα, η hlavní město [11]
 πρωτόγεννα, první zrození, první potomek [23]
 πρωτοκάνω dělám nejdřív [37]
 πρωτολέω říkám poprvé [38]
 πρώτος, -η, -ο první [7]
 πρωτότυπος, -η, -ο nezvyklý, atraktivní; originální [30]
 Πρωτοχρονιά, η Nový rok [12]
 Πτολεμαίοι, οι Ptolemaiovcí [28]
 πτυχίο, το vysvědčení o ukončení vyso-koškolského studia, diplom [35]
 πτώμα, το mrtvola [37]
 πτώση, η (εις) pád [1]
 πυκνός, -ή, -ό hustý, častý, hojný [17]
 πύργος, ο věž, hrad [8]
 πυρετός, ο horečka [10]
 πυρηνικός, -ή, -ό jaderný, nukleární [29]

πυρκαγιά, η požár [26]
 πώληση, η. (εις) prodej [25]
 πωλητής, ο prodavač [11]
 πωλήτρια, η prodavačka [14]
 πώς jak [1]
 πως že [1]

P

ράβω, -ομαι šiju [9]
 ραγιάς, ο nemuslím; otrok, hist. rája [14, 33]
 ραγίζω praskám, bortím se, přetrhávám se [18]
 ραδιόενέργεια, η radioaktivita [29]
 ραδιοθάλαμος, ο rozhlasové studio [30]
 ραδιοσταθμός, ο rozhlasová stanice [30]
 ραδιόφωνο, το rádio [27]
 ραδιοφωνία, η radiofonie; rozhlas [30]
 ραντεβού, το schůzka [15]
 ράσο, το klerika, sutana; roucho (pravoslavných mnichů) [14]
 ράφτης, ο (ράπτης) krejčí [3]
 ρεμπέτης, ο tur. povaleč [34]
 ρεμπέτικο, το městská lidová píseň [34]
 ρεπορτάζ, το reportáž [29]
 ρεπόρτερ, ο, η reportér [37]
 ρεσεψιόν, η recepcie [9]
 ρέστα, τα zbytek (peněz) [9]
 ρετσίνα, η recina (druh vína) [11]
 ρεύμα, το proud, tok, průvan [32]
 ρήμα, το sloveso; řeč, věta, výrok [1]
 ρηχός, -ή, -ό mělký [6]
 ρίγος, το chladno; zimnice, mrazení; trnutí hrůzou, děs [32]
 ρίζα, η kofen [34]
 ρίχνω, -ομαι hážu, vrhám [9]
 ρόδι, το granátové jablko [18]
 ρόδιος, -η, -ο růžový [32]
 Ρόδος, η Rhodos [9]
 ρολογάς, ο hodinář [14]
 ρολόι, το hodin(k)y [2]
 ρόλος, ο role, úloha, funkce [29]
 ρομανικός, -ή, -ό románský [26]
 ρομαντικός, -ή, -ό romantický [26]
 ρομπότ, το robot, stroj [38]
 ρουτίνα, η rutina; všednost [18]
 ρουφώ (-άς) hltám, srkám, polykám [21]
 ρούχο, το oděv, oblek [6]
 ρόφημα, το nápoj [21]
 ρύζι, το rýže [15]
 ρυθμικά rytmicky [8]

ρυθμός, ο rytmus, tempo; sloh [12]
 ρύπανση, η (εις) špinění, znečištění [21]
 ρωμαϊκός, -ή, -ό římský [12]
 Ρωμαίος, ο Říman [31]
 Ρωσία, η Rusko [31]
 Ρώσος, ο Rus [20]
 ρωτώ (άω), -ιέμαι ptám se [7]

Σ

Σάββατο, το sobota [7]
 σαββατοκύριακο, το víkend [7]
 σακάκι, το sako [6]
 σακούλα, η sáček, pytlík [21]
 Σαλαμίνα, η Salamina [22]
 σαλάτα, η salát [11]
 σαλατιέρα, η misa na salát [11]
 σαλόνι, το salon [4]
 σαλοτραπεζαρία, η salon a jídelna [4]
 Σάμος, η Samos (ostrov) [20]
 σαν jako [6]
 Σαντορίνη, η Santorin [11]
 σαπούνι, το mýdlo [12]
 σας vás; váš [1]
 σβέλτος, -η, -ο hbitý, štlhý [6]
 σβήνω, -ομαι zhasínám, smazávám [9]
 σγουρομάλλης, -α, -ικο kučeravý, kudrnatý [15]
 σγουρός, -ή, -ό kučeravý, kudrnatý [15]
 σε tebe [1]; v, na, do, za [1]
 σεβαστός, -ή, -ό vážený, uctivý [36]
 σεβόμεναι vážím si, mám v úctě; respektuji [21]
 σειρά, η řada, pásmo, série; návaznost [8]
 Σειρήνα, η Siréna [32]
 σεισμός, ο zemětřesení [28]
 σελήνη, η měsíc, luna [17]
 σελίδα, η stránka [5]
 σεμινάριο, το seminář [12]
 σεντόνι, το prostěradlo [9]
 Σεπτέμβριος, ο, Σεπτέμβρης, ο září [7]
 σεργιανώ (άω) procházím se [28]
 σερί πο řadě, neustále [25]
 Σέρρες, οι Serres [24]
 σηκώνω zvedám; -ομαι vstávám [12]
 σημαία, η vlajka [6]
 σημαντικά významně, důležitě [36]
 σημαντικός, -ή, -ό významný, důležitý [18]
 σημασία, η význam, smysl, důležitost [11]
 σημείο, το bod, místo; znak [15]

σημείωμα, το poznámka, zápis; písemné sdělení [26]
 σημειώνω, -ομαι zaznamenávám, poznamenávám, všímám si [17]
 σήμερα dnes [3]
 σημερινός, -ή, -ό dnešní [32]
 σήριαλ, το seriál [19]
 σιγά tiše, pomalu [6]
 σίγουρα určitě [2]
 σίγουρος, -η, -ο jistý [6]
 σιδερένιος, -α, -ο železný [6]
 σίδηρο, το železo [3]
 σιδηροδρομικός, -ή, -ό železniční [9]
 σιδηροδρομικώς drahou, vlakem [9]
 σιδηροδρόμος, ο železnice [3]
 σινεμά, το kino [16]
 σιτηρά, τα obilí, obilniny [17]
 σιωπηρός, -ή, -ό mlčenlivý, mlčící [37]
 σιωπώ (-άς) mlčím, jsem zticha [26]
 σκάκι, το šachy [5]
 σκάλα, η schod, stupeň [31]
 σκεπάζω, -ομαι kryji, přikrývám, zahaluji; přen. tajím [4]
 σκέφτομαι myslím [12]
 σκέψη, η (εις) myšlenka, úvaha [33]
 σκηνή, η stan; jeviště, scéna [16]
 σκηνικό, το scéna, jeviště [26]
 σκηνοθέτης, ο scénárista, režisér [16]
 σκι, το lyže [9]
 σκιά, η stinné místo; besídka [22]
 σκληρός, -ή, -ό tvrdý [14]
 σκοινί, το (σχοινί) provaz [22]
 σκόνη, η prach [28]
 σκοπός, ο záměr, cíl, účel; melodie [28]
 σκόρδο, το česnek [11]
 σκορπίζω, -ομαι rozhazuji, roztrušuji (se), rozsyprávám (se) [18]
 σκοτάδι, το tma [15]
 σκοτεινός, -ή, -ό temný, tmavý [33]
 σκοτώνω, -ομαι zabíjím [8]
 σκουπίδια, τα odpadky [21]
 σκουπίδι, το smetl [34]
 σκουπίζω, -ομαι zametám, uklízím; utírám [12]
 σκούρος, -α, -ο tmavý [6]
 σκούφος, ο čepice [18]
 σκύβω ohýbám, skláním se; přen. pokorně se chovám, snižuji se [6]
 σκύλος, ο pes [4]
 σλαβικός, -ή, -ό slovanský [39]
 σοβαρός, -ή, -ό vážný; důležitý [36]

σοκάκι, το křivolaká ulička, slepá ulice [19]
σοκολάτα, η čokoláda [11]
σοκολατάκι, το čokoládový bonbón [11]
σοσιαλιστικός, -ή, -ό socialistický [27]
σούβλα, η rožeň [18]
σουλτάνος, ο sultán [32]
Σούνιο, το Súnio(n) [12]
σούπα, η polévka [11]
σουπερμάρκετ, το obchodní dům, supermarket [9]
σοφία, η moudrost [12]
Σοφοκλής, ο Sofoklēs [11]
σοφός, -ή, -ό moudrý [38]
σπαθί, το meč [13]
σπάνια (σπανίως) vzácně, řídké [15]
σπάνιος, -α, -ο vzácný, nevšední [16]
σπάρρος, ο druh drobné mořské ryby [32]
Σπάρτη, η Sparta [31]
Σπαρτιάτης, ο Spart'an [31]
σπάταλος, -η, -ο plýtvající, marnotratný [22]
σπαταλώ (άω), -ιέμαι plýtvám, hodně utrácím [22]
σπεσιαλιτέ, η specialita [11]
σπεύδω spěchám [14]
σπίρτο, το sirka [5]
Σπίτι των Δημοτών, το Obecní dům [26]
σπίτι, το byt; dům [1]
σπλάχνα, τα vnitřnosti; nitro [32]
σπορ, το sport [7]
σπουδάζω studuji [1]
σπουδαίος, -α, -ο důležitý, závažný; pozoruhodný [10]
σπουδαστής, ο student [1]
σπουδάστρια, η studentka [1]
σπουδές, οι studium, učení [33]
σπρέι, το sprej [21]
σπρώχνω strkám, tlačím [9]
σταγόνα, η kapka [10]
στάδιο, το stadion; závodiště, stadión [34]
σταδιοδρομώ (-είς) dělám kariéru, prospívám [14]
σταθερός, -ή, -ό ustálený, kompaktní, stabilní, [18]
σταθμάρης, ο přednosta stanice [13]
στάθμευση, η (εις) zastávka, zastavení; parkování [13]
σταθμός, ο zastávka, stanice [9]
σταματώ (άω) zastavuji se [14]
στανιό, το donucení, násilí [38]
στάση, η (εις) stanice, zastávka [3]
στατήρας, ο míra hmotností, cent [34]

σταυρός, ο kříž; κάνω το σταυρό μου modlím se, křičuji se [19]
Σταυροφόρος, ο křížák [28]
σταυρώνω, -ομαι křičuji; křičím se [35]
στάχτη, η popel [22]
σταχτής, -ιά, -ι popelavý, šedivý [6]
στέγη, η střecha, přístřeší [24]
στέλεχος, το stopka, stonek, topůrko, násada [17]
στέλνω, -ομαι posílám [2]
στενός, -ή, -ό úzký [33]
στενοσόκακο, το úzká ulička [33]
στενοχωρημένα sklíčeně, zarmouceně [31]
στενοχωρώ (-είς), trápit, tesknit; -ούμαι teskním, trápím se, rmoutím se [31]
στερεός, -ή, -ό pevný [6]
στεριά, η pevnina, souš, kontinent [22]
στερώ (-είς) odnímám, ochuzuji, zprošťuji; -ούμαι schází (mi) [17]
στεφάνι, το, -ούμαι věnec; přen. sňatek, manželství [20]
στήθος, το hrud', ňadra [17]
στήλη, η stéla, sloup [12]
στήνω, -ομαι stavím [27]
στηρίζω, -ομαι podpírám, opírám [9]
στηρίξη, η (εις) opírání, opora [36]
στητός, ή, -ό postavený, sestavený; vztyčený, vzpřímený [18]
στιγμή, η chvíle, okamžik [16]
στοιχείο, το prvek, složka; údaj [10]
στοιχηματίζω uzavírám sázku, sázím se; zavazují se [22]
στολίζω, -ομαι zdobím, krášlím [4]
στόμα, το ústa [6]
στομάχι, το žaludek [10]
στόχος, ο cíl, účel, záměr [27]
στραβοπόδης, α, -ικο křivonohý [15]
στρατηγός, ο generál, vojevodce [20]
στρατιώτης, ο voják, voják [1]
στρατιωτικός, -ή, -ό vojenský [14]
στρατός, ο vojsko, armáda [18]
στρέμμα, το plošná polní míra [34]
στρίβω otáčím (se), obracím (se), zahybám; kroutím, omotávám [3]
στροφή, η zatáčka [29]
Στρυμόνας, ο Strymón [24]
στρώνω, -ομαι stelu, prostírám; rovnám [34]
στυλό, το pero [2]
στύλος, ο sloup [12]
συγγενής, ο (-είς) příbuzný [4]
συγγνώμη, η odpuštění, omluva [8]

συγγνώμη s prominutím, pardon [8]
συγγραφέας, *ο* spisovatel, autor [33]
συγγραφικός, *-ή, -ό* spisovatelský, autorský [33]
συγκεκριμένα konkrétně [14]
συγκεντρώνω, *-ομαι* soustřed'uji, centralizuji [29]
συγκέντρωση, *η (εις)* shromáždění, soustředění, [37]
συγκίνηση, *η (εις)* dojetí, pohnutí [12]
συγκινώ (*-είς*), *-ούμαι* dojmám, vzrušuji [14]
συγκοινωνία, *η* doprava; spojení, komunikace [13]
συγκρίνω, *-ομαι* srovnávám, přirovnávám [29]
συγκριτικός, *-ή, -ό* srovnávací, komparační [30]
συγκρότημα, *το* soubor, komplex, soustava [24]
σύγκρουση, *η (εις)* střetnutí, konflikt; náraz [31]
συγχαίρω, *-ομαι* gratuluji, blahopřeji [8]
συγχαρητήρια, *τα* gratulace [23]
σύγχρονος, *-η, -ο* současný [11]
συγχρόνως současně [35]
συγχωρώ omlouvám, promíjím, odpouštím [21]
συζήτηση, *η (εις)* diskuse, rozhovor, rozmluva [19]
συζητώ (*άω*), *-ούμαι (-ιέμαι)* diskutuji, vedu rozpravu [14]
συζυγία, *η* jaz. konjugace [1]
σύζυγος, *ο, η* manžel; manželka [4]
συζώ (*-είς*) žiji (s) [28]
συλλαμβάνω, *-ομαι* chytám, zatýkám [39]
συλλογή, *η* sbírka, soubor; úvaha [23]
συλλυπητήρια, *τα* soustrast; vyjadřuji upřímnou soustrast [23]
συμβαίνει děje se, stává se [16]
συμβάλλω, *-ομαι* pomáhám, podporuji [36]
σύμβαση, *η (εις)* smlouva, kontrakt [14]
συμβατικός, *-ή, -ό* smluvený, sjednaný, konvenční [37]
συμβατός, *-ή, -ό* kompatibilní [37]
συμβιβάζω, *-ομαι* shoduji se; zprostředkuji smír [36]
σύμβολο, *το* symbol, znak [26]
συμβουλευώ, *-ομαι* radím [10]
συμβουλή, *η* rada, poučení, konzultace [19]
συμβούλιο, *το* rada, porota; výbor [17]

συμμαθητής, *ο* spolužák [2]
συμμαχία, *η* spojeníctví, aliance [31]
συμμετοχή, *η* (spolu)účast, participace [31]
συμπαθής, *-ής, -ές* sympatický [15]
συμπαθητικός, *-ή, -ό* sympatický [11]
συμπαθώ (*-είς*) sympatizuji; mám rád, mám v oblibě [23]
συμπάρασταση, *η (εις)* podpora; projevení podpory [23]
συμπατριώτης, *ο* krajan, rodák [7]
συμπεριλαμβανομένου, *-ης, -ου* včetně [30]
συμπεριφορά, *η* chování, počinání, postoj [19]
συμπληρώνω, *-ομαι* vyplňuji, doplňuji; přidávám [1]
συμπόσιο, *το* hostina; sympóziium [32]
συμφέρι prospívá, vyhovuje [36]
συμφέρον, *το* užitek [28]
συμφοιτητής, *ο* spolužák (*na vysoké škole*) [30]
συμφωνητικό, *το* smlouva, dohoda [32]
συμφωνία, *η* smlouva, dohoda [25]
σύμφωνο, *το* smlouva; jaz. souhláska [39]
σύμφωνος, *-η, -ο* souhlasný, souhlasící [12]
συμφωνώ, *-ούμαι* dohodnu se, souhlasím [7]
συναγωνισμός, *ο* soutěžení, konkurence [30]
συνάδελφος, *ο* kolega [26]
συνάλλαγμα, *το* valuty, devizy [9]
συναντώ (*άω*), *-ιέμαι* potkávám [14]
συνασπισμός, *ο* koalice, seskupení [27]
συναυλία, *η* koncert [11]
συνάχι, *το* rýma [10]
σύνδεση, *η (εις)* spojení (dopravní); spjatost [13]
σύνδεσμος, *ο* spojka [33]
συνδέω, *-ομαι* spojuji, sceluji, integruji [11]
συνδυάζω, *-ομαι* spojuji, kombinuji, koordinuji [11]
συνεδρίαση, *η (εις)* zasedání, schůze [27]
συνέδριο, *το* sjezd, kongres [38]
συνέλευση, *η (εις)* shromáždění, členská schůze [17]
συνεννοούμαι dorozumívám se, ujednávám [32]
συνενώνω, *-ομαι* sjednocuji, slučuji, unifikuji [25]
συνεπής, *-ής, -ές* důsledný, spolehlivý [35]
συνεργάζομαι spolupracuji [36]
συνεργασία, *η* spolupráce [36]
συνέχεια stále, souvisle [11]

συνέχεια, η souvislost, pokračování [8]
συνεχής, -ής, -ές souvislý, plynulý; trvalý [35]
συνεχώς souvisle; stále, trvale [26]
συνήθεια, η zvyk, zvyklost, obyčej [22]
συνήθίζω, -ομαι jsem zvyklý, mám ve zvyku, zvykám si [18]
συνήθως obvykle, obyčejně [4]
συνθέτης, ο skladatel, komponista, tvůrce [17]
συνθέτω, -ομαι skládám; komponuji [34]
συνθήκη, η smlouva, dohoda; pl. podmínky [27]
συνιστώ (άω), -ώμαι doporučuji; sestavuji [36]
συννεφιά, η mračno, oblačnost [24]
συννεφιασμένος, -η, -ο zamračený, zatažený [34]
συννεφιάζει mračí se [7]
σύννεφο, το mrak, oblak [3]
συνοδευμένος, -η, -ο doprovázený [25]
σύνοδος, η shromáždění, církv. koncil [12]
συνοικία, η čtvrť, okrsek [5]
συνολικός, -ή, -ό celkový, souhrnný, souborný [25]
σύνολο, το celek, úhm [26]
συνομιλία, η konverzace, rozhovor [7]
σύνορα, τα hranice [33]
συνορεύω hraničím, sousedím [24]
συνταγή, η recept [2]
σύνταγμα, το ústava [3]
συντάκτης, ο pisatel, signatář, redaktor [29]
συντακτικός, -ή, -ό redakční [29]
σύνταξη, η (-εις) důchod, penze; jaz. syntax; sestava, redakce [4]
συνταξιούχος, ο, η důchodce; důchodkyně [4]
συνταρακτικός, -ή, -ό otfásající, rozrušující, strhující [23]
συντείνω přispívám, podílím se [36]
συντηρητής, ο konzervátor, správce [14]
συντηρητικός, -ή, -ό uchovávací, konzervační; konzervativní [27]
σύντομα stručně, brzy [28]
σύντομος, -η, -ο stručný, krátký [31]
συντροφεύω družím se, doprovázím; sdružuji se, spojuji se [17]
συντροφιά, η přátelství, kamarádství; skupina přátel [4]
σύντροφος, ο druh, společník [21]
συνύπαρξη, η (εις) současný výskyt, spolubytí, koexistence [26]
συνυπάρχω existovat spolu, vedle sebe [30]
συνώνυμος, -η, -ο stejnojmenný, synonymní [39]

συρροή, η příliv, soutok; přen. shlukování lidí [34]
συρτάρι, το zásuvka (u stolu) [9]
συρτός, ο řecký lidový tanec [34]
συσκευή, η souprava, kolekce, aparatura, zařízení [26]
συσπειρώνω, -ομαι přen. soustředovat [33]
σύσταση, η (εις) doporučení, rada, adresa [14]
συστατικός, -ή, -ό doporučující [11]
σύστημα, το soustava, systém, režim [27]
συστημένος, -η, -ο doporučený [9]
συχνά často [4]
συχνός, -ή, -ό častý, hojný [14]
σφάλμα, το omyl, chyba [10]
σφίγγω, -ομαι svírám [9]
σφουγγαράδικο, το lod' pro sběr mořských hub [17]
σφουγγαράς, ο lovec mořských hub [14]
σφουγγάρι, το mořská houba, houba (na tabuli) [14]
σφυγμός, ο tep [10]
σφυρίζω pískám, hvízdám, svištím [23]
σφυρίχτρα, η píšťalka [23]
σχεδιαστής, ο projektant [14]
σχέδιο, το plán, projekt; vzor, náčrt, kresba [11]
σχεδόν téměř, takřka [20]
σχέση, η (εις) vztah, souvislost [27]
σχετίζω, -ομαι vztahuji, srovnávám [29]
σχετικά poměrně, relativně [36]
σηματίζω, -ομαι schematizuji, utvářím, formuji [22]
σχολείο, το škola [1]
σχολή, η fakulta [2]
σχόλιο, το poznámka, komentář [29]
σώζω, -ομαι zachraňuji [33]
σώμα, το tělo [3]
σωστά správně [9]
σωστός, -ή, -ό správný, vhodný [1]

T

τα υπέρ και τα κατά pro a proti [26]
ταβέρνα, η taverna, vinárna [4]
ταβερνάκι, το malá taverna [7]
ταβερνιάρης, ο majitel restaurace (taverny) [14]
τάβλι, το stolní společenská hra, lurč, triktrak [23]
ταινία, η film; stužka, proužek, pás [5]
ταιριάζω, hodím se, přizpůsobuji se [6]

τακούνι, *το* podpatek [15]
 τακτικός, -ή, -ό řádný, pravidelný [16]
 ταιλαιπωρώ trářím, muřím [17]
 ταιλαιπωρία, *η* tráření, muření [17]
 ταλαντούχος, -α, -ο talentovaný, nadaný [17]
 ταμείο, *το* pokladna [15]
 ταμίας, *ο, η* pokladník [3]
 τάξη, *η* (εις) řída; řád, pořádek [1]
 ταξί, *το* taxi [8]
 ταξιδεύω cestuji [3]
 ταξίδι, *το* cesta [8]
 ταξιδιώτης, *ο* cestovatel, cestující [9]
 ταξιδιωτικός, -ή, -ό cestovní, cestovatel'ský [9]
 ταξιτζής, *ο* taxikář [14]
 παραγμένος, -η, -ο neklidný, vzrušený [9]
 ταυτότητα, *η* totožnost; osobní průkaz [9]
 ταυτόχρονα současně [31]
 τάφος, *ο* hrob, náhrobek [12]
 ταχυδρομικός, -ή, -ό pořtovní [33]
 ταχυδρομείο, *το* pořta [9]
 ταχυδρόμος, *ο* listonoř [9]
 ταχύς, -ία, -ύ rychlý [13]
 ταχύτητα, *η* rychlost [3]
 τείχος, *το* hradba, opevnění [17]
 τέκνο, *το* dítě [23]
 τελειοποιώ (-εις), -ούμαι zdokonaluji, zlepřuji [36]
 τέλειος, -α, -ο dokonalý, perfektní [26]
 τελειότητα, *η* dokonalost, bezvadnost [33]
 τελειώνω končím [1]
 τελευταίος, -α, -ο poslední [12]
 τελεφερίκ, *το* lanovka [9]
 τελικά konečně, na konec [15]
 τέλος, *το* konec [9]
 τεμπέλης, -α, -ικο líný; ο~ lenoch, povaleč [15]
 τενεκές, *ο* plech, plechovka [33]
 τένις, *το* tenis [18]
 τέρας, *το* obluda, nestvůra; obr [33]
 τεράστιος, -α, -ο prostorný, obrovský [15]
 τέρμα, *το* konečná stanice; gól [9]
 θερματίζω končím, skončuji; dosahuji cíle [31]
 τέσσερις, -ις, -α čtyři [1]
 Τετάρτη, *η* středa [7]
 τέταρτο, *το* čtvrtina, čtvrt hodina [3]
 τεταρτοετής, -ής, -ές student čtvrtého ročníku [36]
 τέταρτος, -η, -ο čtvrtý [7]

τέτοιος, -α, -ο takový [7]
 τετραγωνικός, -ή, -ό čtverehňní, čtvercový [34]
 τετράδα, *η* čtyřka, čtveřice [17]
 τετράδιο, *το* seřit [1]
 τεύχος, *το* svazek [37]
 τέχνη, *η* umění; řemeslo [3]
 τεχνίτης, *ο* řemeslník [14]
 τεχνολογία, *η* technologie [14]
 τζαμί, *το* meřita [33]
 τζάμι, *το* sklo; okenní tabule [9]
 τζατζικι, *το* salát z okurek a jogurtu [11]
 τζίρος, *ο* tržba, obrat [23]
 τηλεγράφημα, *το* telegram [9]
 τηλεγραφώ (-εις) telegrafuji [14]
 τηλεθεατής, *ο* televizní divák [30]
 τηλεκάρτα, *η* telefonní karta [5]
 τηλεόραση, *η* (εις) televize [3]
 τηλεφώνημα, *το* telefonát, telefonní hovor [6]
 τηλεφώνω, *το* telefon [9]
 τηλεφωνώ (άω), -ιέμαι telefonuji [11]
 τι co [1]
 τιμή, *η* cena; pocta, řest, úcta [3]
 τίμιος, -α, -ο řestný, poctivý [6]
 τιμώ (άω), -άμαι cením, vážím si [14]
 τιμωρώ (-εις), -ούμαι trestám [14]
 τινάζω, -ομαι setřepávám, sklepvávám; házím, vymřřřuji, vrhám [18]
 τίποτα (τίποτε) něco; nic [4]
 τίτλος, *ο* nadpis, titul [29]
 Τιφλίδα, *η* Tbilisi (město v Gruzii) [36]
 τμήμα, *το* oddělení [15]
 τοις μετρητοίς v hotovosti, hotově [15]
 τοίχος, *ο* stěna [2]
 Τολέδο, *το* Toledo [17]
 τόλμη, *η* odvaha, smělost [37]
 πολμηρός, -ή, -ό odvážný, opovážlivý [26]
 τομέας, *ο* úsek; okruh, oblast [33]
 τόμος, *ο* díl, část, svazek [16]
 τόνος, *ο* přizvuk [1]
 τοπικός, -ή, -ό místní [8]
 τοπίο, *το* krajina [5]
 τόπος, *ο* místo, krajina [9]
 Τοσκάνη, *η* Toscana [26]
 τόσος, -η, -ο tolikery, tolik [28]
 τότε tehdy [5]
 τουαλέτα, *η* záchod [4]
 τουλάχιστον alespoň [35]
 τουρισμός, *ο* turismus, turistika [39]
 τουρίστας, *ο* turista [3]

τουριστικός, -ή, -ό turistický [9]
 Τουρκία, η Turecko [28]
 τούρκικος, -η, -ο turecký [28]
 Τουρκοκρατία, η období turecké nadvlády [12]
 τουρκομαχαλάς, ο turecká čtvrť [33]
 Τούρκος, ο Turek [28]
 τουρτουρίζω třesu se [7]
 τουφέκι, το puška [35]
 τραβώ (άω), -ιέμαι táhnu, přen. přitahuji [14]
 τραγικός, -ή, -ό tragický [33]
 τραγουδί, το píseň [2]
 τραγουδώ (άω), -ιέμαι zpívám [14]
 τραγωδία, η tragédie [12]
 τραμ, το tramvaj [3]
 τράπεζα, η banka [3]
 τραπεζαρία, η jídelna [4]
 τραπέζι, το stůl [1]
 τραυματίζω, -ομαι zraňuji, způsobuji trauma [31]
 τραχύς, -ιά, -ύ drsný [6]
 τρεις, τρεις, τρία tři [1]
 τρελός, -ή, -ό bláznivý, šílený [11]
 τρέμω třesu se [7]
 τρένο, το vlak [3]
 τρέξιμο, το běhání, spěch [8]
 τρέσα, η pletená šňůra, stuha [18]
 τρέχον έτος, το tohoto roku [25]
 τρέχω běžím [3]
 τριαντάφυλλο, το růže (květ) [15]
 τριγωνίζω kroužím; potloukám se, toulám se, procházím se [26]
 τριγύρω okolo, kolem dokola [28]
 τρίγωνο, το trojúhelník [18]
 τρίκλινος, -η, -ο trojlůžkový [9]
 τριπλός, -ή, -ό trojitý, trojnásobný [28]
 Τρίπολη, η Tripoli(s) [24]
 Τρίτη, η úterý [7]
 τρίτος, -η, -ο třetí [7]
 τρίχα, η vlas; παρά τρίχα o vlas [18]
 τρόλει, το trolejbus [3]
 τρομαγμένα vylekaně, vystrašeně [31]
 τρομάζω třesu se, straším, děším [8]
 τρομερός, -ή, -ό strašný, hrozný [13]
 τροπικός, -ή, -ό způsobový [20]
 τρόπος, ο způsob, styl [6]
 τρόφιμα, τα potraviny [14]
 τροχονόμος, ο dopravní strážník [3]
 τρύπιος, -α, -ο proděravělý, propíchnutý [19]
 τρυπώ, propichuji, děruji; -ιέμαι píchat se [17]

τρώ(γ)ω, -(γ)ομαι jím [4]
 τσαγκάρης, ο švec [26]
 τσάι, το čaj [7]
 τσακίζω, -ομαι ohýbám, lámu, ničím [7]
 τσακώνω, chytám do pasti; -ομαι hádám se [36]
 τσάμικος, ο řecký lidový tanec [34]
 τσάντα, η taška [1]
 Τσεχία, η české země [2]
 τσεχικά česky [1]
 Τσεχική Δημοκρατία, η Česká republika [2]
 τσεχικός, -ή, -ό český [9]
 Τσέχος, ο Čech [1]
 Τσεχοσλοβακία, η Československo [30]
 τσεχοσλοβακικός, -ή, -ό československý [39]
 τσιγάρο, το cigareta [5]
 τσιγκούνης, ο lakomec [28]
 τσίκλα, η (τσιγλα) žvýkačka [5]
 τσιμέντο, το cement [25]
 τσιμπώ, (άω), -ιέμαι štípu, píchám [38]
 τσονγκρίζω řukám, mírně klepu [18]
 τσουρέκι, το druh vánočky [18]
 τσούρμο, το zástup (zpravidla dětí); osádka lodí [22]
 τσουχτερός, -ή, -ό štíplavý, ostrý [39]
 τυλιγμένος, -η, -ο zabalený; obalený, omotaný [23]
 τυλίγω, -ομαι navijím, omotávám; obaluji [19]
 τυπικός, -ή, -ό typický, příznačný [33]
 τυπογραφείο, το tiskárna [29]
 τύπος, ο vzor, tisk, vydání, typ [1]
 τυραννία, η tyranie, mučení [38]
 τυραννισμένος, -η, -ο ztýraný, zmučený [28]
 τυρί, το sýr [11]
 τυχερός, -ή, -ό šťastný, mající štěstí [18]
 τύχη, η osud [12]
 τώρα teď [1]

Υ

υγεία, η zdraví [28]
 υγιεινός, -ή, -ό zdravý [19]
 υγιής, -ής, -ές zdravý [15]
 υγρό, το tekutina, kapalina [10]
 υδροπλάνο, το hydroplán [13]
 ύλη, η hmota, surovina; látka [25]
 υλικό, το materiál, hmota [11]
 ύμνος, ο hymna, hymnus [13]
 υπαίθριος, -α, -ο venkovní, venkovský, provinciální [16]; υπαίθριο σινεμά letní kino [16]

ύπαιθρος, η venkov, příroda, otevřený prostor [34]
υπάλληλος, ο, η úředník, zaměstnanec [1]
ύπαρξη, η (εις) existence, bytí [32]
ύπάρχω jsem, existuji [2]
υπενθυμίζω připomínám, upozorňuji [14]
υπεραγορά, η obchodní dům [15]
υπεραστικός, -ή, -ό meziměstský [6]
υπερβολή, η nadsázka [38]
υπερβολικός, -ή, -ό nadměrný, přehnaný [28]
υπερσυντέλικος, ο jaz. plusquamperfektum, předminulý čas [22]
υπερωρία, η přesčas [14]
υπεύθυνος, -η, -ο odpovědný, odpovídající [19]
υπηρεσία, η služba, úřad, instituce; zásluha [17]
υπηρετώ, (-εις), -ούμαι sloužím [35]
υπναρού, η spáčka [39]
ύπνος, ο spánek [8]
υποβαθμίζω podceňuji, zneuznávám, degraduji [17]
υπόγειο, το podzemí; sklep [9]
υπόγειος σιδηρόδρομος, ο podzemní dráha; metro [3]
υπόγειος, -α, -ο podzemní [9]
υπογράφω podepisuji [32]
υποδέχομαι vítám, přijímám [15]
υποδιαιρώ (-εις) dále dělím, rozděluji [27]
υποδούλωση, η (εις) poroba, podmanění [31]
υπόθεση, η (εις) záležitost; předpoklad [32]
υποκατάστημα, το pobočka [14]
υπολογίζω, -ομαι počítám, předpokládám [39]
υπολογιστής, ο počítač [14]
υπόλοιπος, -η, -ο zbylý [7]
υπομονετικά trpělivě [10]
υποστηρικτής, ο zastánce, příznivec [32]
υποστήριξη, η (εις) podepření; podpora [36]
υπόσχομαι slibuji [12]
υποτροφία, η stipendium; podvýživa, atrofie [24]
υπότροφος, ο, η stipendista [36]
υπουργείο, το ministerstvo [17]
υπουργικός, -ή, -ό ministerský [27]
υπουργός, ο ministr [25]
υποφέρω, -ομαι snáším; trpím [36]
υποχρεώνω, nutím, žádám, činím dlužným, -χρεούμαι jsem povinen, musím [28]
υποχρέωση, η (-εις) povinnost [14]

υποχρεωτικός, -ή, -ό povinný, obligátní, závazný; nucený [19]
υποχωρώ (-εις) ustupuji [39]
υποψήφιος, ο, η uchazeč, kandidát [19]
ύστερα rozději, potom, přišťe [23]
υφαντά, τα tkaniny [17]
υφάντρα, η tkadlena [17]
ύφασμα, το látka, tkanina, textil [8]
υφήλιος, η zeměkoule, svět [36]
υφίσταμαι existuji, jsem; trpím, jsem podřízen [13]
ύφος, το sloh, styl, povaha; vzhled, vystupování, způsob [17]
υφυπουργός, ο náměstek ministra [27]
υψίφωνος, ο, η sopránista (sopránistka), tenorista (tenoristka) [35]

Φ

φαγητό, το jídlo, pokrm [1]
φαίνομαι jevíím se, vypadám [12]
φάκελος, ο obálka [9]
φανάρι, το semafor [3]
φανερώνω, -ομαι dávám najevo, vyjevuji, činím patrným [19]
φαντάζομαι představuji si, domnívám se [37]
φανταστικός, -ή, -ό fantastický, pohádkový [20]
φαρδύς, -ιά, -ύ široký [6]
φαρμακείο, το lékárna [10]
φαρμακερός, -ή, -ό jedovatý [15]
φάρμακο, το lék [36]
φαρμακοποιός, ο, η lékárník, farmaceut [10]
φασαρία, η hluk, rámus; hádka [18]
φασιστικός, -ή, -ό fašistický [18]
Φεβρουάριος, ο únor [7]
φεγγάρι, το měsíc, luna [16]
φεγγω zářít [18]
Φειδιάς, ο Feidiás [12]
φεριμότης, το trajekt, převoz [9]
φέρσιμο, το chování, způsob jednání [33]
φέρω (φέρνω), -ομαι (-νομαι) nesu, přináším [11]
φεστιβάλ, το festival [5]
φέτα, η krajíc, plátek; balkánský sýr [8]
φετινός, -ή, -ό letošní [19]
φέτος letos [3]
φεύγω odcházím, odjíždím, vzdaluji se, utíkám [1]
φήμη, η pověst, mýtus, fáma [32]
φημιζομαι jsem pověstný, mám jméno [28]

φθάνω (φτάνω) přicházím; stačím [1]
 φθινόπωρο, το podzim [7]
 φιλελεύθερος, -η, -ο svobodomyslný [31]
 φίλη, η přítelkyně [2]
 φίλι, το polibek [11]
 φιλία, η přátelství [39]
 Φιλική Εταιρία, η *hist.* Společnost přátel
 (řecká vlastenecká organizace) [31]
 φιλμ, το film [5]
 φιλολογικός, -ή, -ό filologický [33]
 φιλόλογος, ο filolog [32]
 φιλοξενία, η vliďné přijetí, pohostinnost,
 pohostinství [28]
 φιλοξενώ (-είς), -ούμαι hostím [17]
 φιλοπόλεμος, -η, -ο bojechtivý, mili-
 taristický [31]
 φίλος, ο přítel [1]
 φιλοσοφικός, -ή, -ό filosofický [2]
 φίνος, -α, -ο znamenitý [6]
 Φλεβάρης, ο únor [7]
 φλόγα, η plamen [20]
 φλογέρα, η pastýřská píšťala, flétna [34]
 φλύαρος, -η, -ο povídavý, upovídáný [20]
 φοβάμαι (φοβούμαι) bojím se [12]
 φοβερός, -ή, -ό hrozný, děsný [28]
 φοβητσιάρης, -α, -ικο bázlivý, nesmělý [15]
 φόβος, ο strach [13]
 φοίτηση, η (εις) školní docházka, studium
 [19]
 φοιτητής, ο student [1]
 φοιτητική εστία, η menza [8]
 φοιτήτρια, η studentka [1]
 φοιτώ (άω) studuji, jsem posluchačem [35]
 φορά, η oběh, pohyb; krát [5]
 φορέας, ο nositel, přenašeč; *přen.* prů-
 kopník, zvěstovatel [39]
 φόρεμα, το oblek, šaty [6]
 φορολογικός, -ή, -ό zdaňovací, daňový [28]
 φορολογούμενος, -η, -ο daňový poplatník [28]
 φόρος, ο daň [28]
 φορώ (άω), -ιέμαι nosím, oblékám se [3]
 φούρναρης, ο pekař [14]
 φούρνος, ο pekářna, pec, trouba [24]
 φουρτούνα, η bouře, nečas [13]
 φούστα, η sukně [6]
 φουφός, η uhlák; kamínka; opékač [24]
 φραγκοκρατία, η *hist.* nadvláda Franků
 v Řecku [33]
 φραγκοκρατούμενος, -η, -ο ovládaný, spra-
 vonaný západními Evropany [33]
 Φραγκφούρτη, η Frankfurt [37]

φράση, η, (εις) fráze, vyjádření [11]
 φρέσκος, -ια, -ο čerstvý, svěží [6]
 φροντίζω pečuji, starám se, dbám [20]
 φροντιστήριο, το přípravný kurs [19]
 φρούριο, το pevnost, bašta [39]
 φρούτο, το ovoce [6]
 φρούδι, το obočí [6]
 φται(γ)ω zaviňuji, jsem příčinou [5]
 φτάνω přicházím, přijíždím, dostávám se;
 doháním; stačím (o množství) [22]
 φτερνίζομαι kýchám [32]
 φτηνός, -ή, -ό levný [9]
 φτιάχνω, -ομαι dělám, zhotovuji [9]
 φτυστός, -ή, -ό velmi podobný (doslova: vy-
 plivnutý) [6]
 φτώχεια, η chudoba [4]
 φτωχικός, -ή, -ό chudobný, bídný [32]
 φτωχός, -ιά, -ό chudý, nemajetný [6]
 φυλά(γ)ω, -ομαι strážím, hlídám [9]
 φυλακίζω, -ομαι vězním [39]
 φυλή, η kmen, plemeno, rasa [27]
 φυλλάδιο, το prospekt [9]
 φύλλο, το list [6]
 φύση, η (εις) příroda; přirozenost [39]
 φυσικά přirozeně, pochopitelně [8]
 φυσική, η fyzika [19]
 φυσικός, -ή, -ό přírodní; přirozený, životní [28]
 φυσώ (άω), -ιέμαι foukám [7]
 φυτό, το rostlina [21]
 φωνάζω volám, křičím [2]
 φωνακλάς, ο (φωνακλού, η) křikloun; žva-
 nil, mluvka [33]
 φωνή, η rod (slovesný), hlas [9]
 φωνήεν, το *jaz.* samohláska [39]
 φως, το světlo [31]
 Φώτα, τα *círk.* svátek Tří králů [33]
 φωτίζω, -ομαι svítím, osvětluji [8]
 φωτογράφος, ο fotograf [14]
 φωτογραφική μηχανή, η fotoaparát [15]
 φωτογραφία, η fotografie [5]

X

χαϊδεύω, -ομαι hladím, rozmazluji, laskám
 [19]
 χαίρε bud' zdráv [33]
 χαίρετε bud'te zdrávi! nashledanou! [1]
 χαιρετισμός, ο pozdrav [10]
 χαιρετώ (άω), -ιέμαι zdravím [14]
 χαίρομαι, jsem šťastný, raduji se, jsem rád;
 těším se [12]

χαλάκι πόρτας, *to rohožka* [26]
 χαλάκι, *to kobereček* [26]
 χαλασμένος, -η, -ο *pokazený, porušený* [31]
 χαλί, *to koberec* [4]
 Χαλκιδική, *η Chalkidiki* [15]
 χαλ(ν)ώ (*άω*) *ničím, kazím (se)* [14]
 χαμάλης, *ο nosič* [24]
 χαμένος, -η, -ο *ztracený* [9]
 χαμηλός, -ή, -ό *nizký, nevysoký; tichý (ο hla-
 su)* [15]
 χαμηλώνω *snížuji* [28]
 χαμόγελο, *το úsměv* [6]
 χαμογελώ *usmívám se* [38]
 χάνω, -ομαι *ztrácím* [3]
 χάπι, *το pilulka* [10]
 χαρά, *η radost, potěšení* [6]
 χαρακτήρας, *ο charakter, povaha, ráz* [28]
 χαρακτηριστικό, *το charakteristický znak,
 rys* [6]
 χάρη, *η půvab, radost* [11]
 χαρίζω, -ομαι *daruji, věnuji* [11]
 χαριτωμένος, -η, -ο *půvabný, libezný, rozto-
 milý* [16]
 χαρούμενος, -η, -ο *veselý* [12]
 χαρούμενα *radostně, vesele* [31]
 χάρτης, *ο mapa; charta* [2]
 χαρτί, *το papír* [15]
 χαρτιά, *τα hrací karty* [13]
 χάρτινος, -η, -ο *papírový* [21]
 χαρτοθήκη, *η kartotéka* [10]
 χαρτονόμισμα, *το bankovka* [9]
 χασάπης, *ο řezník* [18]
 χασμουριέμαι *zívám, jsem ospalý* [17]
 χειμερινός, -ή, -ό *zimní* [7]
 χειμώνας, *ο zima* [3]
 χειμωνιάζει *nastává zima* [18]
 χειρίζομαι *zacházím, manipuluji* [36]
 χειριστής, *ο manipulant, operátor* [34]
 χειρολαβή, *η rukojeť, držadlo* [17]
 χειρουργός, *ο chirurg* [10]
 χειρουργώ (-είς) *operuji* [14]
 χέρι, *το ruka* [6]
 χερσόνησος, *η poloostrov* [22]
 χημεία, *η chemie* [19]
 χήρα, *η vdova* [4]
 χήρος, *ο vdovec* [4]
 χθες (*χτες*) *včera* [3]
 χθειςινός, -ή, -ό *včerejší* [31]
 χιλιάδα, *η tisícové množství, tisícovka* [31]
 χίλιοι, -ες, -α *tisíc* [6]
 χιλιόμετρο, *το kilometr* [13]

χιλιομπερδεμένος, -η, -ο *velmi zmatený,
 porletený* [33]
 χιόνι, *το sněh* [7]
 χιονίζει *sněží* [7]
 χιονοδρομικός, -ή, -ό *lyžařský* [9]
 χιούμορ, *το humor* [15]
 χλωμός, -ή, -ό *bledý, pobledlý* [6]
 χλωρίδα, *η flóra, rostlinstvo* [21]
 χοιρινός, -ή, -ό *vepřový* [9]
 χολ, *το hala* [4]
 χολή, *η žluč; žlučník* [10]
 χορεύω *tančím* [9]
 χορήγηση, *η (εις) poskytnutí; zásobení* [36]
 χορηγώ, (-είς), -ούμαι *poskytuji; dodávám*
 [36]
 χορός, *ο tanec, ples; chór, sbor* [16]
 χρειάζομαι *potřebuji* [12]
 χρεωστώ (-άς) *dlužím* [27]
 χρήμα, *το peníze* [4]
 χρηματικός -ή, -ό *peněžní, finanční* [23]
 χρήση, *η (εις) užívání, použití* [38]
 χρησιμεύω *jsem užitečný, sloužím* [35]
 χρησιμοποιοῦ (-είς), -οῦμαι *používám, uží-
 vám, uplatňuji* [14]
 Χριστός ανέστη *Kristus vstal z mrtvých*
 [18]
 Χριστούγεννα, *τα vánoce* [7]
 χριστουγεννιάτικος, -η, -ο *vánoční* [18]
 χρονιά, *η (celý) rok, doba 1 roku* [18]
 χρονικός, -ή, -ό *časový* [20]
 χρόνος, *ο čas; rok* [5]
 Χρυσό Δρομάκι, *το Zlatá ulička* [26]
 χρυσός, -ή, -ό *zlatý* [12]
 χρυσοχόμος, *ο zlatotepec, zlatník* [26]
 χρώμα, *το barva* [6]
 χρωματιστός, -ή, -ό *barevný* [6]
 χρωστώ (*άω*) *dlužím* [11]
 χτένα, *η hřeben* [12]
 χτενίζω, -ομαι *češu* [12]
 χτιζώ, -ομαι *stavím, buduji* [36]
 χτύπημα, *το úder, náraz, rána* [21]
 χτυπώ (*άω*), -ιέμαι *biju, klepu* [14]
 χώμα, *το zem, půda* [18]
 χώρα, *η krajina, země* [2]
 χωράφι, *το pole* [14]
 χωριανός, *ο krajan, rodák; vesničán* [37]
 χωριάτικος, -η, -ο *venkovský, vesnický* [11]
 χωρίζω, -ομαι *oddělovat (se), separovat (se)*
 [33]
 χωριό, *το vesnice* [9]
 χωρίς *bez* [8]

χωρισμός, *o odluka, rozdělení, rozvod* [31]
 χώρος, *o prostor, místo; areál, prostranství; rozloha* [5]
 χωροταξία, *η územní plánování* [27]
 χωρώ (*άω*) *mám prostor, vejdu se* [28]

Ψ

ψαλμωδία, *η psalmodie, zpěv žalmů, přen. bezduché opakování, reptání* [23]
 ψαράς, *o rybář* [14]
 ψάρι, *to ryba* [8]
 ψάχνω, *-ομαι hledám, sháním* [28]
 ψέλνω *zpívám žalmy; přen. kárám* [18]
 ψέμα, *to lež* [11]
 ψεύτρα, *η lhářka* [25]
 ψηλός, *-ή, -ό vysoký* [6]
 ψήνω *vařím, peku* [18]
 ψητός, *-ή, -ό pečený, opékaný* [18]
 ψηφιδωτό, *to mozaika* [12]
 ψήφος, *o hlas, hlasovací lístek nebo právo; δικαίωμα ψήφου hlasovací právo* [30]
 ψιλά, *ta drobné* [9]
 ψιλικατζίδικο, *to obchod s drobným zbožím, galanterie* [15]
 ψιλός, *-ή, -ό tenký, jemný, drobný* [6]
 ψυγείο, *to lednička* [4]
 ψυχαγωγία, *η zábava, rozptýlení* [17]
 ψυχή, *η duše* [2]
 ψύχρα, *η chlad* [7]

ψυχραιμία, *η chladnokrevnost* [28]
 ψωμάς, *o pekař* [14]
 ψωμί, *to chléb* [3]
 ψωνίζω *nakupuji* [10]
 ψώνια, *τα nákup* [6]

Ω

ωδείο, *το konzervatoř, hudební škola* [35]
 οδή, *η όδα, zpěv* [33]
 ωκεανός, *o širé moře, oceán* [22]
 ωμέγα, *to písmeno omega* [8]
 ώμος, *o rameno* [6]
 ώρα, *η hodina* [3]
 ωραίος, *-α, -ο krásný* [3]
 ωράριο, *το rozvrh, pracovní doba* [14]
 ωρολογοποιείο, *το hodinářství* [15]
 ως *jako, podobně; až do, po; asi* [28]
 (ω)σάν *jako, jakoby* [38]
 ωστότου *až, pokud* [33]
 ώσπου *než, dokud* [33]
 ώστε *tedy, totiž, to jest* [28]
 ωστόσο *přesto, přece* [27]
 ωτορινολαρυγγολόγος, *o (ΩΡΛ) ušní, nosní a krční lékař* [10]
 ωφέλεια, *η užitek, prospěch* [36]
 ωφέλιμος, *-η, -ο užitečný, prospěšný* [18]
 ωφελώ (*-είς*), *prospívám, jsem užitečný* [18];
-ούμαι mám užitek [14]

Τσεχο-νεοελληνικό λεξικό

A

a και
absolvent απόφοιτος, ο
abstraktní αφηρημένος, -η, -ο
aby να, για να
ažkoli παρ' όλο που; αν και
adresa διεύθυνση, η (εις)
advokát, advokátka δικηγόρος, ο, η
africký αφρικανικός, -ή, -ό
Afrodité Αφροδίτη
agora αγορά, η
ahoj γεια σου
Achájoné Αχαιοί, οι
Aigina Αίγινα, η
akademický ακαδημαϊκός, -ή, -ό
akademie Ακαδημία, η
akrita (hraničář) ακρίτας, ο
akritský ακριτικός, -ή, -ό
Akropolis Ακρόπολη, η
aktivita δραστηριότητα, η
akuzativ αιτιατική, η
Albánie Αλβανία, η
albánský αλβανικός, -ή, -ό
ale αλλά; όμως; μα
alespoň τουλάχιστο(ν)
Alexandr Αλέξανδρος; **Alexandr Veliký**
 Μέγας Αλέξανδρος
Amalia Αμαλία
amatér ερασιτέχνης, ο
americký αμερικανικός, -ή, -ό
Američan Αμερικανός, ο
Amerika Αμερική, η
Angelopoulos, Th. Αγγελόπουλος, Θ.
anglický αγγλικός, -ή, -ό
Angličan Άγγλος, ο
angličtina αγγλικά, τα
Anglie Αγγλία, η
ani ούτε
ano ναι
antagonismus ανταγωνισμός, ο
antický αρχαίος, -α, -ο
Apellés Απελλής, ο
apod. κ.α.
apoštol Απόστολος, ο
Arab Άραβας, ο

Areopagos Άρειος Πάγος, ο
archaický αρχαϊκός, -ή, -ό
archaizující αρχαϊστικός, -ή, -ό
archeolog, archeoložka αρχαιολόγος, ο, η
archeologický αρχαιολογικός, -ή, -ό
archeologie αρχαιολογία, η
architektonický αρχιτεκτονικός, -ή, -ό
architektura αρχιτεκτονική, η
archív αρχείο, το
Artemision Αρτεμίσιο, το
asi μάλλον (nejspíš); περίπου (přibližně)
Asie Ασία, η; **Malá Asie** Μικρά Ασία
asociace ομοσπονδία, η
aspoň τουλάχιστο(ν)
Atény Αθήνα, η
aténský αθηναϊκός, -ή, -ό
Athéna Αθηνά, η
aticista αττικιστής, ο
atický αττικός, -ή, -ό
atletika αθλητισμός, ο
Attika Αττική, η
ať ας
Austrálie Αυστραλία, η
auto αυτοκίνητο, το; αμάξι, το
autobus λεωφορείο, το; πούλμαν, το
autonomní αυτόνομος, -η, -ο
autor, autorka συγγραφέας, ο, η
až do μέχρι

B

babička γιαγιά, η
badatel ερευνητής, ο; επιστήμονας, ο
balčík papír χαρτί περιτυλίγματος
balíček πακέτο, το
balík δέμα, το
balkánský βαλκανικός, -ή, -ό
balkón μπαλκόνι, το; εξώστης, ο (v divadle)
banka τράπεζα, η
bar μπαρ, το
bárkař βαρκάρης, ο
Barnabáš Βαρνάβας
barva χρώμα, το
báseň ποίημα, το
básník ποιητής, ο
bavím se διασκεδάζω

bazén πισίνα, η
běhám τρέχω
během κατά (ak.); στη διάρκεια
Benátčan Βενετός, ο; Βενετσιάνος, ο
beru παίρνω, -ομαι; λαμβάνω (λαβαίνω), -ομαι;
beru si (za ženu, za muže) παντρεύομαι
 bez χωρίς; δίχως
běžím τρέχω
bibliografický βιβλιογραφικός, -ή, -ό
bílý άσπρος, -η, -ο; λευκός, -ή, -ό
biograf κινηματογράφος, ο; σινεμά, το
biskup επίσκοπος, ο
bitva μάχη, η; (námořní) ναυμαχία, η
bizuterie μιζού, τα
blahopřeji συγχαρητήρια; συγχαίρω
blázen τρελός, ο
blízko κοντά
blížím se πλησιάζω, κοντεύω
blok (domů) κτήριο, (κτι-), το; κτηριακό
 σύνολο, το
bláza μπλούζα, η
bohatství πλούτος, ο
bohatý πλούσιος, -α, -ο
bohyně θεά, η
boj μάχη, η; αγώνας, ο
bojím se φοβάμαι (-ούμαι)
bojovník αγωνιστής, ο; πολεμιστής, ο
bojují πολεμώ (άω), αγωνίζομαι
bolest πόνος, ο
bolí mě πονώ (άω)
Borovský, K. H. Μπορόβσκι, Κ. Χ.
boťa παπούτσι, το
boůka θύελλα, η; τρικυμία, η
box πυγμαχία, η; μποξ, το
brambůrky πατατάκια, τα
bratr αδελφός, ο; αδερφός, ο
bratranec εξάδελφος, ο; εξάδερφος, ο
Británie Βρετανία, η
Brno Μπρνο, το
bruslení πατινάζ, το; παγοδρομία, η
brýle γυαλιά, τα
brzký σύντομος, -η, -ο
brzy χωρίς; σε λίγο; σύντομα
břeh όχθη, η
březen Μάρτιος, ο; Μάρτης, ο
budka θάλαμος, ο
budova κτίριο, το
bůh θεός, ο
Bulharsko Βουλγαρία, η
Burgas Μπουργάς, το; Πύργος, ο
Buzianis, G. Μπουζιάνης, Γ.

bydlím μένω; κατοικώ (-είς), -ούμαι
byť διαμέρισμα, το
bývalý πρόην (přisl.)
byzantský βυζαντινός, -ή, -ό

C

cela (chrámová) άδυτο, το
celý όλος, -η, -ο; ολόκληρος, -η, -ο
cena τιμή, η; (ocení) βραβείο, το
cent τα εκατό κιλιά; (μετρικός) στατήρας, ο
centimetr εκατοστόμετρο, το; πόντος, ο
centrum κέντρο, το
Česme Τσεσμές, ο
cesta ταξίδι, το; δρόμος, ο
cestovní ταξίδι, το
cestovní ταξιδιωτικός, -ή, -ό
cestovní kancelář το πρακτορείο (γραφείο)
 ταξιδιών; τουριστικό γραφείο, το
cestuji ταξιδεύω
cestující επιβάτης, ο
cíl σκοπός, ο; στόχος, ο
církevní εκκλησιαστικός, -ή, -ό
císař αυτοκράτορας, ο
cítím (se) νιώθω; αισθάνομαι
cizina εξωτερικό, το; ξενιτιά, η
cizinec ξένος, ο
cizí ξένος, -η, -ο
co τι
cokoli οτιδήποτε
ctím σέβομαι; εκτιμώ (άω), -ούμαι
cukrárna ζαχαροπλαστείο, το
cukrovní γλυκισμα, το; γλυκό, το
evičení άσκηση, η (εις)
evičím (se) γυμνάζω, -ομαι; προπονώ (-είς),
 -ούμαι
cyklistika ποδηλασία, η
Cyril Κύριλλος

Č

čaj τσάι, το
Čapek, K. Τσάπεκ, Κ.
čas χρόνος, ο; καιρός, ο
časný πρώιμος, -η, -ο
časopis περιοδικό, το
často συχνά
část τμήμα, το; μέρος, το
Čech Τσέχος, ο
Čechy Βοημία, η; Τσεχία, η
čekám περιμένω

želo μέτωπο, το; **jsem v žele** είμαι επικεφαλής
žernobílý ασπρόμαυρος, -η, -ο
žerný μαύρος, -η, -ο
žerven Ιούνιος, ο; Ιούνης, ο
žervenec Ιούλιος, ο; Ιούλης, ο
žervený κόκκινος, -η, -ο; ερυθρός, -ή, -ό
Česká republika Τσεχική Δημοκρατία, η
Československo Τσεχοσλοβακία, η
československý τσεχοσλοβακικός, -η, -ο
český τσεχικός, -ή, -ό
čeština τσεχικά, τα
češu χτενίζω, -ομαι
četba διάβασμα, το; ανάγνωση, η (*εις*)
četný πολύς, πολλή, πολύ; πολυάριθμος, -η, -ο;
či ή
čilý ζωηρός, -ή, -ό
čin πράξη, η (*εις*)
činnost δραστηριότητα, η; ενέργεια, η; λειτουργία, η
činzovní dům πολυκατοικία, η
čistý καθαρός, -ή, -ό
člen μέλος, το
členské státy κράτη-μέλη, τα
člověk άνθρωπος, ο
čtenář αναγνώστης, ο
čtení διάβασμα, το; ανάγνωση, η (*εις*)
čtu διαβάζω, -ομαι
čtvereční τετραγωνικός, -ή, -ό
čtvrt τέταρτο, το
čtvrť συνοικία, η
čtvrtek Πέμπτη, η
čtvrtletně τριμηνιαία
čtyři τέσσερις, -ις, -α
čtyřicátý τεσσαρακοστός, -ή, -ό
čtyřlétý τετραετής, -ής, -ές

D

daleko μακριά
dále στη συνέχεια
další επόμενος, -η, -ο; ερχόμενος, -η, -ο
dámský γυναικείος, -α, -ο
daný δεδομένος, -η, -ο
dar δώρο, το
Dardanely Δαρδανέλια, τα
dárek δώρο, το
daruji χαρίζω, -ομαι; δωρίζω, -ομαι
daří se mi είμαι καλά
datbanka τράπεζα πληροφοριών, η

dánám δίνω, -ομαι; βάζω, -ομαι (*kladu*); προβάλλω, -ομαι (*film*); τακτοποιώ, -ιέμαι (*věci do pořádku*); προτιμώ (*άω*), -ούμαι (*přednost*); αφήνω ήσυχο (*dánám pokoj*)
dcera κόρη, η
dědeček παππούς, ο
dějiny ιστορία, η
děkuji ευχαριστώ, -ιέμαι
dělám κάνω, φτιάχνω, -ομαι
delfin δελφίνι, το
Delfy Δελφοί, οι
dělník εργάτης, ο
Dělos Δήλος, η
demokracie δημοκρατία, η
den (η)μέρα, η
denně την ημέρα; καθημερινά
denní ημερήσιος, -α, -ο
deset δέκα
desetkrát δέκα φορές
dětský παιδικός, -ή, -ό
dětství παιδική ηλικία, η; παιδικά χρόνια, τα
devátý ένατος, -η, -ο
devět εννέα (*εννιά*)
devítiletý εννέα χρονών
dialekt διάλεκτος, η
Digenis Akritas Διγενής Ακρίτας
diktát υπαγόρευση, η (*εις*)
díky (něčemu) χάρη (σε); λόγω (*gen.*)
dílo έργο, το
Dionysios Διονύσιος
diplom πτυχίο, το (*vysokoškolský*); δίπλωμα, το
diplomat διπλωμάτης, ο
diplomatický διπλωματικός, -ή, -ό
diplomový διπλωματικός, -ή, -ό
disertace (*doktorská*) διατριβή (*διδασκαρική*), η
diskuse συζήτηση, η (*εις*)
diskutuji συζητώ (*άω*), -ούμαι (-ιέμαι)
dítě παιδί, το
divadlo θέατρο, το
divák θεατής, ο
dívám se κοιτάζω, -ομαι; κοιτώ (*άω*), -ιέμαι
dívka κοπέλα, η
dlouho πολύ καιρό; πολλή ώρα
dlouhotrvající μακροχρόνιος, -α, -ο; πολυχρόνιος, -α, -ο
dlouhý μακρύς, -ιά, -ύ
dnes σήμερα
dnešní σημερινός, -ή, -ό

do (až do) σε (μέχρι)
doba καιρός, ο; ώρα, η; εποχή, η
dobrý καλός, -ή, -ό
dobře καλά; εντάξει
dobyť άλωση, η (εις)
dobýván κατακτώ (-είς); καταλαμβάνω, -ομαι; παίρνω, -ομαι
dobyvatel κατακτητής, ο
Dodekanésos Δωδεκάνησα, τα
do dnes μέχρι / ως σήμερα
dohoda συμφωνία, η
dohodnu se συμφωνώ (-είς), -ούμαι
dojímám συγκινώ (-είς), -ούμαι
dokazují αποδείχνω, -ομαι; (zvládám) καταφέρνω, -ομαι
doklad πιστοποιητικό, το; ντοκουμέντο, το
dokonce επί πλέον
dokončují τελειώνω, -ομαι; ολοκληρώνω, -ομαι
doktor γιατρός, ο
doktorský ιατρικός, -ή, -ό; διδακτορικός, -ή, -ό (disertace)
dokud ώσπου; μέχρι
dokument ντοκουμέντο, το; αποδεικτικό, το; ντοκιμαντέρ, το (filmový dokument, dokumentární film)
dolů κάτω
doma στο σπίτι
domáci ντόπιος, -α, -ο
domov (πατρικό) σπίτι, το
domů (στο) σπίτι
donáším φέρνω
dopis γράμμα, το; επιστολή, η
dopisní papír χαρτί αλληλογραφίας, το
dopisovatel ανταποκριτής, ο
doplňování συμπλήρωση, η (εις)
dopoledne το πρωί, πριν το μεσημέρι
doporučení συστημένος, -η, -ο
doporučující συστατικός, -ή, -ό
dopravní συγκοινωνιακός, -ή, -ό; μεταφορικός, -ή, -ό
dopravují μεταφέρω, -ομαι
dopronázející συνοδευτικός, -ή, -ό
dorážím φτάνω
dorozumívací prostředek μέσο συνεννόησης, το
dórský δωρικός, -ή, -ό
dosahují (vrcholu) φτάνω
dosavadní μέχρι τώρα
dospělý, dospělá ενήλικος, ο; ενήλικη, η
dost αρκετά

dostánám παίρνω, -ομαι; λαμβάνω (λαβαίνω), -ομαι
dosud μέχρι / ως τώρα
dotazník ερωτηματολόγιο, το
doufám ελπίζω
donáším εισάγω, -ομαι
dovezený εισαγόμενος, -η, -ο
dovnitř μέσα
dovolená άδεια, η
dovolují επιτρέπω, -ομαι
dozrívám se μαθαίνω, -ομαι
drahý ακριβός, -ή, -ό
drachma (bývalá fecká měna) δραχμή, η
drama δράμα, το
drobné ψιλά, τα
druh είδος, το
druhý δεύτερος, -η, -ο
duben Απρίλιος, ο; Απρίλης, ο
důchod σύνταξη, η (εις)
dují φυσώ (άω), -ιέμαι
důkladný τέλειος, -α, -ο; λεπτομερής, -ής, -ές (podrobný)
důležitý σημαντικός, -ή, -ό; σπουδαίος, -α, -ο
dům σπίτι, το; οίκος, ο
důsledný συνεπής, -ής, -ές
dva, dvě δύο, δυο
dvacátý εικοστός, -ή, -ό
dvacet είκοσι
dvanáct δώδεκα
dvanáctý δωδέκατος, -η, -ο
dveře πόρτα, η; θύρα, η
dvůr αυλή, η
džus χυμός, ο

E

egejský αιγαιός, -α, -ο
Egypt'an Αιγύπτιος, ο
ekolog οικολόγος, ο
ekonom οικονόμος, ο
ekonomický οικονομικός, -ή, -ό
ekonomie οικονομία, η
ekonomika οικονομική, η
El Greco Ελ Γκρέκο
Elektra Ηλέκτρα
elektrický ηλεκτρικός, -ή, -ό
elektronický ηλεκτρονικός, -ή, -ό
Elytis, Od. Ελύτης, Οδ.
Engonopulos, N. Εγγονόπουλος, Ν.
Epidaurus Επίδαυρος, η

Epirus Ήπειρος, η
epos έπος, το
Erechtheion Ερέχθειο, το
estetika αισθητική, η
EuBoia Εύβοια, η
Evropa Ευρώπη, η
evropský ευρωπαϊκός, -ή, -ό
existence ύπαρξη, η (εις)
existuji υπάρχω; υφίσταμαι

F

fakulta σχολή, η
fauna πανίδα, η
Feidiás Φειδίας
fejeton επιφυλλίδα, η
festival φεστιβάλ, το
Filip Φίλιππος
film ταινία, η; φιλμ, το
filmový κινηματογραφικός, -ή, -ό
filolog φιλόλογος, ο
filosof φιλόσοφος, ο
filozofický φιλοσοφικός, -ή, -ό
finanční οικονομικός, -ή, -ό; χρηματικός, -ή, -ό
flóra χλωρίδα, η
folklorista λαογράφος, ο
folklor λαογραφία, η
fotbal ποδόσφαιρο, το; φουτμπόλ, το
fotbalový ποδοσφαιρικός, -ή, -ό
fotografie φωτογραφία, η
foukám φυσώ (άω), -ιέμαι
Francie Γαλλία, η
francouzský γαλλικός, -ή, -ό
francouzština γαλλικά, τα
frapé φραπέ, το (καφέ)
freska τοιχογραφία, η

G

geografický γεωγραφικός, -ή, -ό
Germanos Γερμανός
gotický γοτθικός, -ή, -ό
gramatika γραμματική, η
Gunaropulos, G. Γουναρόπουλος, Γ.
gymnastika γυμναστική, η
gymnázium (střední škola) Λύκειο, το
Gyzis, N. Γύζης, Ν.

H

hádám se τσακάνομαι; μαλώνω
hádká καβγάς, ο
hala (předsíň) χολ, το
halenka μπλούζα, η
Haliakmón Αλιάκμονας, ο
hektolitr εκατόλιτρο, το
Helena Ελένη
helénismus ελληνισμός, ο
helénistický ελληνιστικός, -ή, -ό
helénský ελληνικός, -ή, -ό
herec, herečka ηθοποιός, ο, η
Hérodotos Ηρόδοτος
heslo σύνθημα, το
hezký ωραίος, -α, -ο
Hilton Χίλτον, το
historický ιστορικός, -ή, -ό
historie ιστορία, η
historik ιστορικός, ο
hlad πείνα, η
hladký ομαλός, -ή, -ό; λείος, -α, -ο
hladovím πεινώ (άω)
hlásím se παρουσιάζομαι
hlava κεφάλι, το
hlavně κυρίως; ιδιαίτερα
hlavní κύριος, -α, -ο; **hlavní město**
 πρωτεύουσα, η
hledám ψάχνω, -ομαι; ζητώ (άω)
hlubina βάθος, το
hluboký βαθός, -ιά, -ύ
hluk θόρυβος, ο
hned αμέσως
hnědý καφετής, -ιά, -ί; καφέ (neskl.)
hnutí κίνηση, το
hodin(k)y ρολόι, το
hodina ώρα, η
hodně πολύ
hojný άφθονος, -η, -ο
holička κοριτσάκι, το
holič κουρέας, ο
homérský ομηρικός, -ή, -ό
hora βουνό, το; όρος, το
horečka πυρετός, ο
horko ζέστη, η
horký καντός, -ή, -ό; θερμός, -ή, -ό
horolezectví ορειβασία, η
hospodářský οικονομικός, -ή, -ό
hospodářství οικονομία, η
hostím φιλοξενώ (-είς), -ούμαι
hotel ξενοδοχείο, το

hotový έτοιμος, -η, -ο
 houba μανιτάρι, το; (mořská) σφουγγάρι, το
 honor (telefonní) τηλεφώνημα, το;
 συνδιάλεξη, η
 honorový (jazyk) καθομιλούμενη, η
 hovořím μιλά (άω), -ιέμαι; κουβεντιάζω,
 -ομαι
 hra παιχνίδι, το
 hraji παίζω
 hranice σύνορα, τα
 hraničím συνορεύω
 hrđina ήρωας, ο
 hrob τάφος, ο
 hrozný τρομερός, -ή, -ό; φρικτός, -ή, -ό
 hřiště γήπεδο, το
 hudba μουσική, η
 hudební μουσικός, -ή, -ό
 humanistický ουμανιστικός, -ή, -ό; αν-
 θρωπιστικός, -ή, -ό
 Hus, J. Γους, Ι.
 hustota πυκνότητα, η
 Hydra Ύδρα, η
 hymna ύμνος, ο

Ch

Chalkidiki Χαλκιδική, η
 chalupa εξοχικό σπίτι, το
 chápu καταλαβαίνω, -ομαι
 chci θέλω
 Chios Χίος, η
 chirurg χειρουργός, ο
 chlad ψύχρα, η
 chládek δροσιά, η
 chladno κρύο, το; ρίγος, το
 chlapec αγόρι, το
 chléb ψωμί, το
 chodba διάδρομος, ο
 chodím πηγαίνω, περπατώ (άω)
 chonám se φέρομαι; συμπεριφέρομαι
 chrám ναός, ο
 chrámoná ceta άδυτο, το
 chráním προστατεύω, -ομαι; φυλάγω, -ομαι
 chřipka γρίπη, η
 chut' όρεξη, η (εις)
 chutná mi μου αρέσει
 chutný νόστιμος, -η, -ο
 chválím παινεύω, -ομαι; επαινώ (-εις), -ούμαι
 chvíle στιγμή, η
 chyba λάθος, το; σφάλμα, το
 chybím λείπω

I

ikona εικόνα, η
 ilustrátor εικονογράφος, ο
 impresionismus μπρεσιονισμός, ο
 indoevropský ινδοευρωπαϊκός, -ή, -ό
 informace πληροφορία, η
 informatika πληροφορική, η
 informovaný πληροφορημένος, -η, -ο;
 ενημερωμένος, -η, -ο;
 informuji πληροφορώ (-εις), -ούμαι;
 ενημερώνω, -ομαι
 inspiruji εμπνέω, -ομαι
 Internet Ιντερνέτ, το; διαδίκτυο, το
 inženýr μηχανικός, ο
 Iraklion Ηράκλειο, το
 irský ιρλανδικός, -ή, -ό
 Istanbul Κωνσταντινούπολη, η
 Itálie Ιταλία, η
 italský ιταλικός, -ή, -ό

J

jablko μήλο, το
 jádro (historické) πυρήνας, ο
 jachta γιοτ, το; θαλαμηγός, η
 jak πώς; όπως; καθώς
 jakmile μόλις
 jako σαν; ως; όπως
 jaký ποιος, -α, -ο; τι
 Janina Ιωάννικα, τα
 jarní ανοιξιάτικος, -η, -ο
 jaro άνοιξη, η
 játra συκώτι, το; ήπαρ, το
 jazyk γλώσσα, η; „očištěný jazyk“
 καθαρεύουσα, η
 jazykový γλωσσικός, -ή, -ό
 jdu πάω; πηγαίνω
 jeden, jedna, jedno ένας, μία (μια), ένα
 jedenkrát μια φορά
 jediný μοναδικός, -ή, -ό
 jedlý φαγώσιμος, -η, -ο; βρώσιμος,
 -η, -ο
 jednám φέρομαι; ενεργώ (-εις)
 jedná se (o) πρόκειται (για)
 jednání (chování) συμπεριφορά, η;
 φέρσιμο, το
 jednohubka μεζεδάκι, το
 jednotlivý διάφορος, η, -ο
 jedu πάω; πηγαίνω
 jen μόνο

jestliže αν, εάν
ještě ακόμα, ακόμη
jezero λίμνη, η
jezuitský ιησουΐτικος, -η, -ο
jidelna τραπεζαρία, η
jidelní lístek κατάλογος φαγητών, ο
jidlo φαγητό, το
jih νότος, ο
jím τρώ(γ)ω, -(γ)ομαι
jinak αλλιώς; διαφορετικά
jiný άλλος, -η, -ο; διαφορετικός, -ή, -ό
jisté βέβαια; ασφαλώς; σίγουρα
jistý βέβαιος, -η, -ο; ασφαλής, -ής, -ές;
 σίγουρος, -η, -ο
jízda γύρος, ο (okružní); ταξίδι, το
jízdenka εισιτήριο, το
již ήδη; πια
jižní νότιος, -α, -ο
jmenuji se ονομάζομαι; λέγομαι
jméno όνομα, το
jónský ιονικός, -ή, -ό
jugoslávský Γιουγκοσλαβικός, -ή, -ό

K

k σε; προς; κατά
kabát παλτό, το
kabelka τσάντα, η
kabelový καλωδιακός, -ή, -ό
kadeřník κομμωτής, ο
kalokagathia καλοκαγαθία, η
Kalymnos Κάλυμνος, η
kam πού
kámen πέτρα, η; λίθος, ο
kamkolí οπουδήποτε
Kanada Καναδάς, ο
kanál κανάλι, το; οχετός, ο
kancelář γραφείο, το
kapitán καπετάνιος, ο; (lodi) καραβοκύρης, ο
kapsa τσέπη, η
karta κάρτα, η; χαρτί, το (hrací)
kašel βήχας, ο
katharevusa καθαρεύουσα, η
káva καφές, ο
kavárna καφενείο, το; καφετέρια, η
kavárník καφετζής, ο
kazím χαλ(ν)ώ (άω)
každodenní καθημερινός, -ή, -ό
každý κάθε
kde πού
kdo ποιος, -α, -ο

kdokoli οποιοσδήποτε, οποιαδήποτε, οποιόδήποτε
kdy πότε
kdysi κάποτε
když όταν; εάν (αν); ενώ
keramika κεραμική, η
kéz μακάρι
kilogram κιλό, το; χιλιόγραμμα, το
kilometr χιλιόμετρο, το
kinematografie κινηματογραφία, η
kino κινηματογράφος, ο; σινεμά, το
klasický κλασικός, -ή, -ό
klášter μοναστήρι, το
klepu χτυπώ (άω), -ιέμαι
klíč κλειδί, το
klidný ήσυχος, -η, -ο; ήρεμος, -η, -ο
klub λέσχη, η
kněz παπάς, ο; ιερέας, ο
kniha βιβλίο, το
knihovník βιβλιοθηκάριος, ο
knihkupec βιβλιοπώλης, ο
knihkupectví βιβλιοπωλείο, το
knihovna βιβλιοθήκη, η
kníže ηγεμόνας, ο; πρίγκιπας, ο
knížní του βιβλίου
Knóssos Κνωσός, η
koberec χαλί, το
kočka γάτα, η
kolega, kolegyňe συνάδελφος, ο, η
kolej φοιτητική εστία, η (studentská);
 κολέγιο, το (jezuitská)
kolem γύρω
kolik πόσος, -η, -ο
kolikrát πόσες φορές
komedie κωμωδία, η
komentář σχόλιο, το; παρατήρηση, η (εις)
komunikace επικοινωνία, η (jazyková);
 συκοινωνία, η (dopravní)
komunita κοινότητα, η
konám se πραγματοποιούμαι; γίνομαι
končím τελειώνω, -ομαι; ολοκληρώνω, -ομαι
konec τέλος, το
konečná stanice τέρμα, το
konečně επιτέλους; τελικά (nakonec)
konfekce έτοιμα ενδύματα, τα
konference συνέδριο, το; συνδιάσκεψη, η
 (εις)
Konstantinopol Κωνσταντινούπολη, η
kontrola έλεγχος, ο
konverzace (συν)ομιλία, η
konzervativní συντηρητικός, -ή, -ό

korintský κορινθιακός, -ή, -ό
koruna κορόνα, η
kořen ρίζα, η
Kós Κως, η
kouřám λουίζω; ~ (**se**) -ομαι, κάνω μπάνιο
koupelna μπάνιο, το; λουτρό, το
kouření κάπνισμα, το
kouřím καπνίζω
krabice κουτί, το
krajina τοπίο, το
krásný όμορφος, -η, -ο; ωραίος, -α, -ο
krátký κοντός, -ή, -ό; σύντομος, -η, -ο (**čas**)
Kréne Κρήνη, η
Kréta Κρήτη, η
Kristus Χριστός, ο
kritický κριτικός, -ή, -ό
krk λαιμός, ο
kroj στολή, η
krok βήμα, το
kromě εκτός από
křeslo πολυθρόνα, η
křesťan χριστιανός, ο
křesťanský χριστιανικός, -ή, -ό
křesťanství χριστιανισμός, ο
křičím φωνάζω, -ομαι; κραυγάζω, -ομαι
křída κιμωλία, η
křivdím αδικώ (-είς), -ούμαι, -ιέμαι
křižácké tažení σταυροφορία, η
který οποίος, -α, -ο; που; ποιος, -α, -ο
kudrnatý σγουρομάλλης, -α, -ικο
kufr βαλίτσα, η
kuchyně κουζίνα, η
kultura πολιτισμός, ο
kulturní πολιτιστικός, -ή, -ό
kuřuji αγοράζω, -ομαι
kurz μαθήματα, τα
kuře κοτόπουλο, το
kvalita ποιότητα, η
kvalitní καλής ποιότητας
květen Μάιος, ο ; Μάης, ο
květina λουλούδι, το
kvetu ανθίζω
Kykklady Κυκλάδες, οι
kyperský κυπριακός, -ή, -ό
Kypr Κύπρος, η
kyselina οξύ, το
Kythéra Κύθηρα, τα

L

láhev μπουκάλι, το
lákám τραβώ (*άω*), -ιέμαι; προσελκύω, -ομαι
lampa λάμπα, η
láska αγάπη, η; έρωτας, ο
laskavost χάρη, η; prokazují laskavost κάνω χάρη
laskavý ευγενικός, -ή (-ια), -ό
látka ύφασμα, το
latina λατινικά, τα
latinský λατινικός, -ή, -ό
lavice θρανίο, το
Lavra Λαύρα, η
leden Ιανουάριος, ο; Γενάρης, ο
lehký ελαφρός, -ιά, -ό (-ύς, -ιά, ύ); εύκολος, -η, -ο (**snadný**)
lék φάρμακο, το
lékárna φαρμακείο, το
lékař, **lékařka** γιατρός, ο, η
lékařský ιατρικός, -ή, -ό
lekce μάθημα, το
les δάσος, το
Lesbos Λέσβος, η
let πτήση, η (*εις*)
letadlo αεροπλάνο, το
létám πετώ (*άω*), -ιέμαι; ίπταμαι
letecký αεροπορικός, -ή, -ό
letenka αεροπορικό εισιτήριο, το
letiště αεροδρόμιο, το
letní καλοκαιρινός, -ή, -ό; θερινός, -ή, -ό
léto καλοκαίρι, το
letos φέτος
letuška αεροσυνοδός, η
ležím (**nacházím se**) βρίσκομαι
libám φιλώ (-είς), -ιέμαι
libím se αρέσω
libyjský λιβυκός, -ή, -ό
líčím διηγούμαι; αφηγούμαι
lid λαός, ο
lidský ανθρώπινος, -η, -ο
limonáda λεμονάδα, η
lidový λαϊκός, -ή, -ό; δημοτικός, -ή, -ό
líný τεμπέλης, -α, -ικο
lístek εισιτήριο, το; κάρτα (**pohled**)
list φύλλο, το
listopad Νοέμβριος, ο; Νοέμβρης, ο
liším se διαφέρω
liška αλεπού, η
literární λογοτεχνικός, -ή, -ό

literatura λογοτεχνία, η
litr λίτρο, το
lituji λυπάμαι (-ούμαι); μετανιώνω
lod' πλοίο, το; καράβι, το; σκάφος, το
lodní příd' πλώρη, η
lod'stvo στόλος, ο
lokomotiva ατμομηχανή, η; ηλεκτράμαξα, η
 (elektrická)
loni πέρσι
lovec κυνηγός, ο; (mořských hub)
 σφουγγαράς, ο
lůže θεωρείο, το
ložnice κρεβατοκάμαρα, η; υπνοδωμάτιο, το
lůžko κρεβάτι, το
Lyttras, N. Λύτρας, Ν.
lyže σκι, το
lyžuji κάνω σκι

M

majetek περιουσία, η
Makedonie Μακεδονία, η (oblast v severním
 Řecku); Πρώην Γιουγκοσλαβική
 Δημοκρατία της Μακεδονίας
 (Π.Γ.Δ.Μ., F.Y.R.O.M.), η; Σκόπια, τα
 (stát)
makedonský μακεδονικός, -ή, -ό
Maleas Μαλέας, ο
málem παραλίγο
maličkost μικροπράγματα, τα; τίποτα
malíř, malířka ζωγράφος, ο, η
malířství ζωγραφική, η
málo λίγο
maluji ζωγραφίζω
malý μικρός, -ή, -ό
mám έχω
mám hlad πεινώ (άω)
manželka σύζυγος, η; γυναίκα, η
mapa χάρτης, ο
Marathón Μαραθώνας, ο
Marmarské moře Μαρμαρά Θάλασσα, η
maska μάσκα, η; προσωπίδα, η
maso κρέας, το
masový (hromadný) μαζικός, -ή, -ό
Matematicko-fyzikální fakulta Σχολή
 Φυσικών και Μαθηματικών Σπουδών
matematika μαθηματική, η
materiál υλικό, το; ύλη, η
mateřský μητρικός, -ή, -ό
matka μητέρα, η
maturita απολυτήριες εξετάσεις, οι

měd' χαλκός, ο
melodie μελωδία, η; σκοπός, ο
měním αλλάζω
mentalita νοοτροπία, η
menza φοιτητικό εστιατόριο, το; φοιτητική
 εστία, η
měsíc (čas) μήνας, ο
měsíčně μηνιαία
město πόλη, η (εις)
městský αστικός, -ή, -ό
Metoděj Μεθόδιος
metoda μέθοδος, η
metopa μετόπη, η
metr μέτρο, το
metro μετρό, το; υπόγειος σιδηρόδρομος, ο
mezi ανάμεσα σε; μεταξύ (gen.)
mezinárodní διεθνής, -ής, -ές
miluji αγαπώ (άω), -ιέμαι
milý ευχάριστος, -η, -ο (přijemný); αγα-
 πητός, -ή, -ό
ministerstvo υπουργείο, το
ministrský υπουργικός, -ή, -ό
minújský μινωικός, -ή, -ό
minulost παρελθόν, το
minulý περασμένος, -η, -ο; προηγούμενος,
 -η, -ο
míř μάλα, η
milimetr χιλιοστόμετρο, το
milión εκατομμύριο, το
minuta λεπτό, το
místní τοπικός, ή, -ό; ντόπιος, -α, -ο;
 εγχώριος, -α, -ο
místo θέση, η (εις); μέρος, το; τόπος, ο
místo (něčeho) αντί για
mládež νεολαία, η
mladý νέος, -α, -ο
mládí νιάτα, τα; νεότητα, η
mléčárna γαλακτοπωλείο, το
mlékař γαλακτοπώλης, ο
mlha ομίχλη, η
mluvím μιλώ (άω), -ιέμαι
Mnichov Μόναχο, το
mnichovský του Μονάχου
mnohý πολύς, πολλή, πολύ
mnoho πολύ
mnohokrát πολλές φορές
moc πολύ
mocný ισχυρός, -ή, -ό
moderní μοντέρνος, -α, -ο; της μόδας
modernizace εκσυγχρονισμός, ο
modrobílý γαλανόλευκος, -η, -ο

modrý μπλε (*neskl.*); γαλάζιος, -ια, -ιο
(*světle*); θαλασσίης, -ιά, -ί
možu μπορώ (*-εις*)
Morava Μοραβία, η
moře θάλασσα, η; πέλαγος, το
mořský θαλασσινός, -ή, -ό
moudrost σοφία, η
možná ίσως; μπορεί
možný δυνατός, -ή, -ό; μορετός, -ή, -ό
možnost δυνατότητα, η
mrak σύννεφο, το
mravoličný ηθογραφικός, -ή, -ό
mrtný νεκρός, -ή, -ό
mrzí mě λυπάμαι (-ούμαι)
můj δικός, -ή, -ό μου
multikulturní πολυπολιτισμικός, -ή, -ό
musím πρέπει
muzeum μουσείο, το
muž άντρας, ο
mužstvo ομάδα, η
myji πλένω, -ομαι
mykénský μυκηναϊκός, -ή, -ό
Mýkónos Μύκονος, η
mys ακρωτήριο, το
myslím (si) σκέφτομαι; νομίζω;
στοχάζομαι
myšlenka σκέψη, η (*εις*); ιδέα, η
mytologie μυθολογία, η

N

na se; για (*účel*)
nabízím προσφέρω, -ομαι
nábytek έπιπλο, το
nad πάνω από
nadace ίδρυμα, το
nadále στη συνέχεια
naděje ελπίδα, η
nádobí πιάτα, τα; πιατικά, τα
nádraží σταθμός, ο
nadvláda ηγεμονία, η; επικράτεια, η;
(*turecká*) τουρκοκρατία, η
náhodou τυχαία; κατά τύχη
náhodný τυχαίος, -α, -ο
nahoře (ε)πάνω
náhrobní επιτάφιος, -α, -ο
nacházím βρίσκω, -ομαι
nájem νοίκι, το
nájemné ενοίκιο, το
nakladatel εκδότης, ο
nakladatelství εκδοτικός οίκος, ο

nákup ψώνια, τα
nakupují ψωνίζουν
nález εύρημα, το
náměstí πλατεία, η; **Náměstí Svornosti**
Πλατεία Ομόνοιας; **Náměstí Ústavy**
Πλατεία Συντάγματος
námaha κόπος, ο
námět θέμα, το
námořní ναυτικός, -ή, -ό
námořník ναύτης, ο
námitka αντίρρηση, η (*εις*)
nápis επιγραφή, η
naposledy τελευταία; τελευταία φορά
např. (*například*) π. χ. (παραδείγματος χάρι)
náramkový (hodinky) του χεριού
národ έθνος, το; λαός, ο
národní εθνικός, -ή, -ό
narozeniny γενέθλια, τα
nářečí διάλεκτος, η
nářek θρήνος, ο
nashledanou αντίο, χαίρετε, γεια σας
násilí βία, η
násilný βίαιος, -η, -ο
následek συνέπεια, η
následují ακολουθούν (*-εις*)
nastánám γίνομαι; **nastává noc** νυχτώνει
nástupce διάδοχος, ο
nastydlý κρουωμένος, -η, -ο; κρουολογη-
μένος, -η, -ο
náš δικός, -ή, -ό μας
natahují (hodinky) κουρδίζω, -ομαι
navíc παραπάνω; επιπλέον
návrh πρόταση, η (*εις*)
návštěva επίσκεψη, η (*εις*)
návštěvník επισκέπτης, ο
navštěvují επισκέπτομαι (επισκέφτομαι)
navzájem αναμεταξύ
název όνομα, το; ονομασία, η
názor γνώμη, η
nazývám ονομάζω, -ομαι
ne όχι; δε(v); μη(v)
Nea Dimokratia Νέα Δημοκρατία, η
nebe ουρανός, ο
nebezpečí κίνδυνος, ο
nebezpečný επικίνδυνος, -η, -ο
nebo ή
něco κάτι
nečekaný απροσδόκητος, -η, -ο; ανα-
πάντεχος, -η, -ο
nedávno πρόσφατα
neděle Κυριακή, η

necháám αφήνω
necht' ας
nějaký ένας, μία, ένα; κάποιος, -α, -ο
nejdříve πρώτα απ' όλα
někam κάπου
někde κάπου
někdo κάποιος, -α, -ο
někdy καμιά φορά; κάποτε
několik μερικοί, -ές, -ά; κάτι
několikrát μερικές φορές
některý κάποιος, -α, -ο; ορισμένος, -η, ο;
 μερικοί, -ές, -ά
němčina γερμανικά, τα
německý γερμανικός, -ή, -ό
Německo Γερμανία, η
netos αρρώστια, η; ασθένεια, η
nemocnice νοσοκομείο, το
nemocný άρρωστος, -η, -ο; ασθενής,
 -ής, -ές
neobydlený ακατοίκητος, -η, -ο
nepřítel εχθρός, ο
nerad δε μου αρέσει
nerost ορυκτό, το; μετάλλευμα, το
neslazený χωρίς ζάχαρη
nesmysl ανοησία, η; κουταμάρα, η
nesnadný δύσκολος, -η, -ο
nesnesitelný ανυπόφορος, -η, -ο
nesu φέρω (φέρνω), -ομαι
nešťastník κακομοίρης, ο
nešťastný δυστυχημένος, -η, -ο
nezávislý ανεξάρτητος, -η, -ο
nezbytný απαραίτητος, -η, -ο
neznámý άγνωστος, -η, -ο
než πριν (časově); από (při srovnání)
nic τίποτα, τίποτε
ničím καταστρέφω, -ομαι
nikam πουθενά
nikdo κανένας, καμιά, κανένα
nikdy ποτέ
níže παρακάτω
Nobelova cena βραβείο Νόμπελ
 nos νύχτα, η
nořím βυθίζω, -ομαι
nosím (oblečení) φορώ (άω), -ιέμαι
novinář, novinářka δημοσιογράφος, ο, η
noviny εφημερίδα, η
novina, novinka νέο, το
novodobý νέος, -α, ο
novohumanismus νεοουμανισμός, ο;
 νεοανθρωπισμός, ο
novověcký νεοελληνικός, -ή, -ό

novověctina νέα ελληνικά, τα
Nový rok Πρωτοχρονιά, η; Νέο Έτος, το
Nový Zákon Καινή Διαθήκη, η
nový καινούριος, -α, -ο; νέος, -α, -ο
nudím se βαριέμαι
nynější ταρινός, -ή, -ό
nyní τώρα

O

ο για; σε (místo, čas)
občan πολίτης, ο
občanský εμφύλιος, -α, -ο; občanská válka
 εμφύλιος, ο
obdělávám καλλιεργώ (-είς), -ούμαι
obden κάθε δεύτερη μέρα
obdivuji θαυμάζω, -ομαι
období περίοδος, η; εποχή, η
obdržuji λαμβάνω (λαβαίνω), -ομαι;
 παίρνω, -ομαι
obecný δημοτικός, -ή, -ό; δημόσιος, -α, -ο
obec κοινότητα, η
oběd φαγητό (μεσημεριανό, απογευμα-
 τινό), το; γεύμα, το
obědnám γευματίζω
obchod μαγαζί, το (prodejna); κατάσταση, το
 (prodejna); μανάβικο, το (s ovocem
 a zeleninou); εμπόριο, το
obchodní εμπορικός, -ή, -ό
objednávám παραγγέλνω, -ομαι
objevuji ανακαλύπτω, -ομαι
oblast περιοχή, η
oblek ένδυμα, το; φόρεμα, το
oblékám ντύνω, -ομαι
oblíbený αγαπημένος, -η, -ο
oblíček πρόσωπο, το
obohacuji εμπλουτίζω, -ομαι
obor κλάδος, το
obraz εικόνα, η; πίνακας (ζωγραφικός), ο
obrazárna πινακοθήκη, η
obrazovka οθόνη, η
obrovský τεράστιος, -α, -ο; πελώριος, -α, -ο
obsazení κατοχή, η
obsazují πιάνω, -ομαι; καταλαμβάνω, -ομαι
obtěžuji πειράζω, -ομαι
obyčejný απλός, -ή, -ό
obyčejně συνήθως (obvykle), απλά (jed-
 noduše)
obytný dům πολυκατοικία, η
obývací pokoj σαλόνι, το
obyvatel κάτοικος, ο

obyvateľstvo πληθυσμός, ο
 obzor ορίζοντας, ο
 obzvlášť ιδιαίτερα; ειδικά
 očekávám περιμένω; αναμένο, -ομαι
 od té (doby) από τότε; έκτοτε
 od από
 odborný ειδικός, -ή, -ό
 oddělení τμήμα, το
 odečítám αφαιρώ (-είς), -ούμαι
 odcházm φεύγω; αναχωρώ (-είς)
 oděn ρούχο, το; ένδυμα, το
 odjíždím φεύγω; αναχωρώ (-είς)
 odkud από πού
 odlétám αναχωρώ (-είς)
 odlišný διαφορετικός, -ή, -ό
 odpočívám ξεκουράζομαι; αναπαύομαι
 odpoledne απόγευμα, το
 odpoštm συγχωρώ (-είς), -ούμαι
 odpovídám απαντώ (άω), -ώμαι; απο-
 κρίνομαι
 odrážím καθρεφτίζω, -ομαι
 odstupuji παραιτούμαι
 odsud από δω
 odsuzuji καταδικάζω, -ομαι
 odtamtud από εκεί
 odvážím μεταφέρω, -ομαι
 oficiální επίσημος, -η, -ο
 ohrožuji απειλώ (-είς), -ούμαι
 ohrožený απειλημένος, -η, -ο
 ochlazuje se ψυχραίνει
 ochotný πρόθυμος, -η, -ο
 ochrana προστασία, η
 ochránce προστάτης, ο
 ojedinelý μοναδικός, -ή, -ό
 okamžitě αμέσως
 okénko θυρίδα, η
 okno παράθυρο, το
 oko μάτι, το
 okres επαρχία, η
 okružní jízda γύρος, ο
 okupuji καταλαμβάνω, -ομαι
 Olymp Ολυμπος, ο
 olympijský ολυμπιακός, -ή, -ό; olympijské
 hry Ολυμπιακοί αγώνες, οι
 olympionik ολυμπιονίκης, ο
 omezený περιορισμένος, -η, -ο
 omílovám se ζητώ (άω) συγγνώμη
 omývám πλένω; (ο moři) βρέχω, -ομαι
 onak αλλιώς; διαφορετικά
 opatření μέτρα, τα
 opatřuji προμηθεύω, -ομαι; παίρνω, -ομαι

opera όπερα, η
 opět πάλι; ξανά
 opilý μεθυσμένος, -η, -ο
 opírám βασίζω, στηρίζω ~ se -ομαι
 opoziční αντιπολιτευτικός, -ή, -ό
 opravdu αλήθεια; πραγματικά; πράγματι
 opuštěný εγκαταλειμμένος, -η, -ο
 oranžáda πορτοκαλάδα, η
 oranžový πορτοκαλής, -ιά, -ί
Organizace spojených národů (OSN)
 Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών,
 ο (Ο.Η.Ε)
 organizace οργανισμός, ο; οργάνωση, η
 (είς)
 ortodoxní ορθόδοξος, -η, -ο
 oslabený αδυνατισμένος, -η, -ο
 oslavuji γιορτάζω; πανηγυρίζω
 osloveni προσφώνηση, η (είς)
 oslovuji προσφωνώ (-είς)
 osm οκτώ (οχτώ)
 osmanský οθωμανικός, -ή, -ό
 osmý όγδοος, -η, -ο
 osmiletý οκταετής, -ής, -ές
 ostatní άλλοι, -ες, -α
 ostrov νησί, το
 osvícenský διαφωτιστικός, -ή, -ό
 osvobození απελευθέρωση, η (είς)
 osvobodzují απελευθερώνω, -ομαι
 ošetřuji φροντίζω, -ομαι
 otázka ερώτηση, η (είς); (jazyková) ζήτημα
 (γλωσσικό)
 otec πατέρας, ο
 otevírám ανοίγω, -ομαι
 otevřený ανοιχτός, -ή, -ό
 ovládám εξουσιάζω, -ομαι; κατέχω, -ομαι
 ovlivněný επηρεασμένος, -η, -ο
 ovlivňuji επηρεάζω -ομαι
 ovoce φρούτο, το
 ovšem βέβαια; μάλιστα; φυσικά
 oznámení ανακοίνωση, η (είς); ειδοποίηση,
 η (είς); αγγελία, η
 oznamují ανακοινώνω, -ομαι

P

padám πέφτω
 pahorek λόφος, ο
 pak έπειτα; μετά; ύστερα
 palác παλάτι, το
 pálím καί(γ)ω, -γομαι
 památka μνημείο, το

paněť μνήμη, η
pán κύριος, ο
panenka κούκλα, η
paní κυρία, η
pánský ανδρικός, -ή, -ό
papír χαρτί, το
parávníctví χαρτοπωλείο, το
paragus πάπυρος, ο
park πάρκο, το
parlament Βουλή, η
parlamentní κοινοβουλευτικός, -ή, -ό
Parthenón Παρθενών, -ώνος
 (Παρθενώνας,
 -α), ο
Paříž Παρίσι, το
pas (cestovní) διαβατήριο, το
pátek Παρασκευή, η
Patras Πάτρα, η
patro όρφος, ο; πάτωμα, το
patřím ανήκω
pátý πέμπτος, -η, -ο
peču ψήνω
pečený ψητός, -ή, -ό
pekař φούρναρης, ο; ψωμάς, ο
pekařství φούρνος, ο; αρτοποιείο, το
pekný ωραίος, -α, -ο
Peloponés Πελοπόννησος, η
peněženka πορτοφόλι, το
peníze λεφτά, τα; χρήματα, τα; **peníze zpět**
 ρέστα, τα
periodikum περιοδικό, το
pero στυλό, το
perský περσικός, -ή, -ό
Peršan Πέρσης, ο
peru πλένω, -ομαι
pes σκύλος, ο
pestrý ποικίλος, -η, -ο
pěstuji καλλιεργώ (-είς), -ούμαι;
 (sport) ασχολούμαι με σπορ,
 αθλητισμό; κάνω σπορ, αθλητισμό
pěšky με τα πόδια
pět πέντε
pětiletý πενταετής, -ής, -ές
pětina πέμπτο, το
pětkrát πέντε φορές
pevninský ηπειρωτικός, -ή, -ό
píji πίνω, -ομαι
pilný επιμελής, -ής, -ές
Pireus Πειραιάς, ο
písek άμμος, η
písemný γραπτός, -ή, -ό

píseň τραγούδι, το
písmeno γράμμα, το
píši γράφω, -ομαι
pítí: **k pítí** να πω
pivo μπύρα, η
pínovat ζυθοποιείο, το
pláči κλαί(γ)ω, -γομαι
plakát αφίσα, η
plán σχέδιο, το; χάρτης, ο (plán města)
plat μισθός, ο
Plataje Πλαταιές, οι
platím πληρώνω, -ομαι
Platón Πλάτων, -ωνος, (-ωνας, -α), ο
plavba πλους, ο
plavu κολυμπώ (*άω*)
plavec κολυμβητής, ο
plavím (*se*) πλέω; αρμενίζω
plavý ξανθός, -ιά (-ή), -ό
pláž παραλία, η; ακτή, η
plní εκπληρώνω, -ομαι (povinnost);
 γεμίζω, -ομαι
plnění εκπλήρωση, η (*εις*) (povinností)
plný γεμάτος, -η, -ο
plocha έκταση, η (*εις*)
Plzeň Πίλζεν, η
po σε; μετά, ύστερα από (*čas*); **po Kr. (po**
Kristu) μ.Χ. (μετά Χριστόν)
počítka υποκατάστημα, το
počteží ακρογιαλιά, η; ακτή, η;
 παραλία, η
pobyt διαμονή, η
počasí καιρός, ο
počátek αρχή, η
počet αριθμός, ο
počínám (začínám) αρχίζω
počítač κομπιούτερ, το; υπολογιστής, ο
pod κάτω από; υπό
podánám δίνω
poděkování ευχαριστία, η
podél κατά
podílím se συμμετέχω; συντείνω
podívaná θέαμα, το
podlaha πάτωμα, το
podle κατά; σύμφωνα με
podléhám υποτάσσομαι
podmořský υποθαλάσσιος, -α, -ο
podnebí κλίμα, το
podnik επιχείρηση, η (*εις*)
podobá ομοιότητα, η; μορφή, η (*tvar*)
podobný (παρ)όμοιος, -α, -ο
podporuji υποστηρίζω, -ομαι

podzim φθινόπωρο, το
 poezie ποίηση, η
 pohádka παραμύθι, το
 pohanský ειδωλολατρικός, -ή, -ό
 pohled βλέμμα, το; θέα, η (výhled); κάρτα, η (pohlednice)
 pohlednice κάρτα, η
 pohodlný άνετος, -η, -ο
 pohovka καναπές, ο; ντιβάνι, το
 pohyb κίνηση, η (εις)
 pohybují κινώ (εις), -ούμαι
 pocházím κατάγομαι; προέρχομαι
 pochybuji αμφιβάλλω
 rokaždé κάθε φορά
 rokladna ταμείο, το
 rokladník, pokladní ταμίας, ο, η
 pokoj δωμάτιο, το
 pokračuji συνεχίζω, -ομαι; εξακολουθώ (-εις)
 pokrývám καλύπτω, -ομαι; σκεπάζω, -ομαι
 pouze χωράφι, το
 poledne μεσημέρι, το
 policie αστυνομία, η
 politický πολιτικός, -ή, -ό
 politik πολιτικός, ο
 politika πολιτική, η
 poloha θέση, η (εις)
 poloostrov χερσόνησος, η
 polovina μισό, το
 polštář μαξιλάρι, το
 romáhám βοηθώ (άω), -ούμαι (-ιέμαι); συμβάλλω, -ομαι
 romalu σιγά; αργά
 pomeranč πορτοκάλι, το
 Pompeje Πομπηία, η
 pondělí Δευτέρα, η
 poněti: nemám poněti δεν έχω ιδέα
 poněvadž επειδή; γιατί
 poprvé πρώτη φορά
 populární δημοφιλής, -ής, -ές
 porážím νικώ (άω), -ιέμαι
 Poros Πόρος, η
 ponídám λέ(γ)ω, -γομαι; διηγούμαι (διηγίεμαι)
 porozumění κατανόηση, η (εις)
 pořád συνέχεια; αδιάκοπα
 pořádek (v pořádku) τάξη, η (εις) (εντάξει)
 pořad πρόγραμμα, το
 Poseidón Ποσειδών, (-ώνος), ο Ποσειδώνας, (-ώνα), ο
 posílám στέλνω, -ομαι

poskytování παροχή, η; χορήγηση, η (εις)
 poskytuji χορηγώ (-εις), -ούμαι; παρέχω, -ομαι
 poslanec βουλευτής, ο
 poslední τελευταίος, -α, -ο
 poslech ακρόαση, η (-εις)
 poslouchám ακού(γ)ω, -γομαι
 posluchárna αίθουσα διδασκαλίας, η
 prospíchám βιάζομαι
 postel κρεβάτι, το
 postgraduální μεταπτυχιακός, -ή, -ό
 postupně βαθμηδόν
 poškozují βλάπτω, -ομαι
 pošta ταχυδρομείο, το
 poté μετά; έπειτα; ύστερα
 potím se ιδρώνω
 potom μετά; έπειτα; ύστερα
 potraviny τρόφιμα, τα; είδη διατροφής, τα
 potřeby χρειάζομαι
 roudný μορφωτικός, -ή, -ό
 rouze μόνο
 roužívám χρησιμοποιώ (-εις), -ούμαι; μεταχειρίζομαι
 rovažuji θεωρώ (-εις), -ούμαι
 rovidka διήγημα, το
 povinnost καθήκον, το; υποχρέωση, η (εις)
 povolání επάγγελμα, το
 povstání επανάσταση, η (εις)
 pozdě αργά
 pozdrav χαιρετισμός, ο
 poznámka σημείωση, η (εις); σημείωμα, το
 poznávám γνωρίζω, -ομαι
 poznání γνωριμία, η
 pozor! προσοχή!; dánám pozor προσέχω, -ομαι
 pozornost προσοχή, η; φροντίδα, η
 pozorný προσεκτικός, -ή, -ό
 pozvání πρόσκληση, η (εις)
 práce δουλειά, η; εργασία, η
 pracuji δουλεύω; ασχολούμαι; εργαζομαι
 Praha Πράγα, η
 pramen πηγή, η; κρήνη, η; βρύση, η (εις)
 prášek (lék) χάπι, το
 právnický νομικός, -ή, -ό
 pravda αλήθεια, η; mám pravdu έχω δίκιο
 pravděpodobný πιθανός, -ή, -ό
 právně (sotva) μόλις
 pravidelný τακτικός, -ή, -ό
 pravidlo κανόνας, ο
 právní zástupce, zástupkyně δικηγόρος, ο, η
 pravopisný ορθογραφικός, -ή, -ό

práno δίκαιο, το; δικαίωμα, το (oprávněný)
pravý γνήσιος, -α, -ο
prázdniny διακοπές, οι
pražský της Πράγας
prezident, prezidentka πρόεδρος, ο, η
pro για
prohíám (kopám se) πραγματοποιούμαι
problém πρόβλημα, το
probuzení ξύπνημα, το
proces διαδικασία, η
proč γιατί
prodavačka πωλήτρια, η
prodávám πουλώ (άω), -ιέμαι
produkcce παραγωγή, η
produkt προϊόν, το
profesionál επαγγελματίας, ο
profesor καθηγητής, ο
program πρόγραμμα, το
prohlížím κοιτάζω, -ομαι
procházím se κάνω βόλτα
procházka βόλτα, η; περίπατος, ο
projektant σχεδιαστής, ο
promítím συγχωρώ (-είς), -ούμαι
promítám προβάλλω, -ομαι
pronajímám (ε)νοικιάζω, -ομαι
propagace προπαγάνδα, η
propast άβυσσος, η
propojují συνδέω, -ομαι
prosazují προωθώ (-είς), -ούμαι
prosím παρακαλώ (-είς), -ούμαι; ορίστε
prosinec Δεκέμβριος, ο; Δεκέμβρης, ο
proslýchá se ακούγεται
prospěch συμφέρον, το; ωφέλεια, η;
 αποτελέσματα, τα (ve škole)
prospekt φυλλάδιο, το
prospívám ωφελώ (-είς), -ούμαι; συμφέρει
prospěšný ωφέλιμος, -η, -ο; κοινωφελής,
 -ής, -ές (veřejně prospěšný)
proč γιατί
prostředlo σεντόνι, το
prostředek μέσο, το
prostředí περιβάλλον, το
prostý απλός, -ή, -ό
protestují διαμαρτύρομαι
proti απέναντι σε (místně); εναντίον (gen.);
 κατά (gen.)
proto γι' αυτό
protože γιατί; επειδή
proud ρεύμα, το
provozím συνοδεύω, -ομαι
proza πεζός λόγος, ο

prozaik πεζογράφος, ο
prží βρέχει; ψιχαλίζει (drobně)
průběh διάρκεια, η
průběžný διαρκής, -ής, -ές
průmysl βιομηχανία, η; **lehký** ~ ελαφριά β.;
 těžký ~ βαριά β.
průmyslový βιομηχανικός, -ής, -ό
průvodce, průvodkyně ξεναγός, ο, η;
 οδηγός, ο (kniha)
prvek στοιχείο, το
první πρώτος, -η, -ο
prýč: jsem prýč έφυγα
prý δήθεν, τάχα
př. Kr. (před Kristem) π.Χ. (προ Χριστού)
přátelím se κάνω παρέα, συντροφιά
před πριν από (časově), προ (gen., časově);
 μπροστά από, σε (místně)
především προχθές
předkrm μεζές, ο
předmět αντικείμενο, το
přednáška διάλεξη, η (εις)
přednost προτίμηση, η (εις)
předprodej προπώληση, η (εις)
předseda, předsedkyně πρόεδρος, ο, η
předsíň χολ, το
představení παράσταση, η (εις)
představuji se συστήνομαι; ~ sí φαντάζομαι
předstírám προσποιούμαι; κάνω
přeji (si) εύχομαι
překlad μετάφραση, η (εις)
překládám μεταφράζω, -ομαι
překladatel μεταφραστής, ο
překrásný πανέμορφος, -η, -ο
přenáším μεταφέρω, -ομαι; μετακομίζω
přepychový πολυτελής, -ής, -ές
přes παρά
přesně ακριβώς
přestávám παύω, -ομαι; σταματώ (άω)
přestávka διάλειμμα, το
přesto παρ' όλα αυτά; παρά αυτό
přestože παρά το ότι
přesvědčuji πείθω, -ομαι
převážně κυρίως; ιδιαίτερα
převládám επικρατώ (-είς)
přežívám επιζώ (-είς)
pří σε, κοντά σε, δίπλα σε (místně); σε,
 κατά (časově)
příběh ιστορία, η
příbuzný συγγενής, ο (εις)
přibývám προσθέτομαι; προστίθεμαι
příď (lodi) πλώρη, η

přicházím έρχομαι; φτάνω
příjem έσοδα, τα; μισθός, ο;
 εισόδημα, το
příjemný ευχάριστος -η -ο
příjetí εισδοχή, η (člena); υποδοχή, η
příjímací (zkouška) εισαγωγικός, -ή, -ό
příjímám δέχομαι
příjíždím έρχομαι; φτάνω
příjmení επώνυμο, το
příklad παράδειγμα, το; πρόβλημα, το
 (ročetní)
přikrývka κουβέρτα, η
příležitost ευκαιρία, η
přilíš πολύ
příloha (k dopisu) παράρτημα, το
přináším φέρ(ν)ω
případ περίπτωση, η (εις); υπόθεση, η
 (εις)
přípojuji συνάπτω, -ομαι; εσωκλείω, -ομαι
 (k dopisu)
přípoutávám se δένομαι
příprava προετοιμασία, η
přípravený έτοιμος, -η, -ο; ετοιμασμένος,
 -η, -ο
přípravuji (προ)ετοιμάζω, -ομαι
příroda φύση, η (εις); ύπαιθρος, η
přírodní φυσικός, -ή, -ό
přírodnědecký (fakulta) φυσικομα-
 θηματικός, -η, -ο
přísloní παροικία, η
příslušenství (v bytě) παράρτημα, το
příspěvám συντείνω
přistání προσγειώση, η (εις) (letadla);
 προσάραξη, η (εις) (lodi)
přístav λιμάνι, το
přístroj συσκευή, η; μηχανή, η
přístupný προσιτός, -ή, -ό
příště άλλη φορά
příští επόμενος, -η, -ο; ερχόμενος, -η, -ο;
 άλλος, -η, -ο
přítel φίλος, ο
přítelkyně φίλη, η
přítomný παρών, -ούσα, -όν
přízemí ισόγειο, το
příznávám (si) παραδέχομαι; ομολογώ
 (-εις), -ούμαι
psaný γραπτός, -ή, -ό
psůh πέστροφα, η
ptám se ρωτώ (άω), -ιέμαι
publikum ακροατήριο, το
půjčuji δανείζω, -ομαι

půl μισό, το
půlnoč μεσάνυχτα, τα
působím επηρεάζω, -ομαι; επενεργώ (-εις);
 επιδρά (άω)
půst νηστεία, η; **Velký půst** Μεγάλη
 Τεσσαρακοστή, η

R

rád ευχαρίστω
rada συμβουλή, η; **Rada Evropy** Συμβούλιο
 Ευρώπης
rádio ραδιόφωνο, το
radnice δημαρχείο, το
radost χαρά, η
radostný χαρούμενος, -η, -ο
ráj παράδεισος, ο
Rakousko Αυστρία, η
ranní πρωινός, -ή, -ό
ráno πρωί, το
raším φυτρώνω, -ομαι
ráz χαρακτήρας, ο
rebetiko (píseň) ρεμπέτικο, το
recepce ρεσεψιόν, η
recept συνταγή, η
recina (druh vína) ρετσίνα, η
redakce σύνταξη, η (εις)
reklama διαφήμιση, η (εις)
relief ανάγλυφο, το
renesance Αναγέννηση, η
renesanční αναγεννητικός, -ή, -ό
republika δημοκρατία, η
restaurace εστιατόριο, το
revizor ελεγκτής, ο
rezervuji κλείνω, -ομαι; κρατώ (άω),
 -ιέμαι
režisér σκηνοθέτης, ο
Rhodos Ρόδος, η
roční ετήσιος, -α, -ο
rodiče γονείς, οι
rodina οικογένεια, η
roh γωνιά, η
rok (toky) έτος, το; χρόνος, ο (χρόνια, τα)
role ρόλος, ο
román μυθιστόρημα, το
romantický ρομαντικός, -ή, -ό
rošt σχάρα, η
rovněž επίσης
rovný ευθύς, -εία, -ύ; ίσιος, -α, -ο; ίσος, -η, -ο
 (rovnocenný)
rozbijím τσακίζω, σπάζω

rozčiluji (se) θυμώνω; οργίζω, -ομαι;
αγανακτώ (-είς)
rozděluji χωρίζω, -ομαι; μοιράζω,
-ομαι
rozdělení χωρισμός, ο; διανομή, η
(distribuce)
rozdíl διαφορά, η
rozhlas ραδιόφωνο, το
rozhled θέα, η; ορίζοντας, ο (kulturní)
rozhodnutí απόφαση, η (είς)
rozhovor διάλογος, ο; συζήτηση, η (είς)
rozlišuji διακρίνω, -ομαι
rozpad πτώση, η (είς); κατάλυση, η (είς)
rozsvěcují ανάβω, -ομαι
rozšířuji επεκτείνω, -ομαι; διαδίδω
roztržitý αφηρημένος, -η, -ο
rozumím καταλαβαίνω, -ομαι; κατανοώ
(-είς)
rozvíjím αναπτύσσω, -ομαι; εξελίσσω,
-ομαι
rozvínutý αναπτυγμένος, -η, -ο
rozvoj ανάπτυξη, η (είς); εξέλιξη, η (είς)
rozzlobený θυμωμένος, -η, -ο; εκνευ-
ρισμένος, -η, -ο
ruka χέρι, το
ruch (dopravní) κίνηση, η (είς); κυ-
κλοφορία, η
rukopis χειρόγραφο, το
různý διάφορος, -η, -ο; διαφορετικός, -ή, -ό
(odlišný)
ryba ψάρι, το; ιχθύς, ο
rybář ψαράς, ο
rychle γρήγορα
rychlý γρήγορος, -η, -ο; ταχύς, -εία, -ύ
rýma συνάχι, το

Ř

řada σειρά, η
Řecká republika Ελληνική Δημοκρατία, η
Řecko Ελλάδα, η; Ελλάς, η
řecký ελληνικός, -ή, -ό
řeč γλώσσα, η
řečtina ελληνικά, τα
Řek Έλληνας, ο
řeka ποταμός, ο; ποτάμι, το
řeším λύνω, -ομαι
řeznictví κρεοπωλείο, το; χασάπικο, το
řídím οδηγώ (-είς), -ούμαι; διευθύνω, -ομαι
(vedu)
říjen Οκτώβριος, ο; Οκτώβρης, ο

říkám λέ(γ)ω, -γομαι
Říman Ρωμαίος, ο
římský ρωμαϊκός, -ή, -ό
říše αυτοκρατορία, η

S

s με; μαζί με
sál αίθουσα, η
Salamína Σαλαμίνα, η
sám μόνος, -η, -ο (μου)
samohláska φωνήεν, το
samoobsluha υπεραγορά, η
samostatný ανεξάρτητος, -η, -ο
samozřejmě φυσικά; βέβαια
sbíráám μαζεύω, -ομαι
scéna σκηνή, η
sděluji αναφέρω, -ομαι; ανακοινώνω, -ομαι
sdružuji ενώνω, -ομαι
sebeuvědoměni συνείδηση, η (είς)
sečtělý διαβασμένος, -η, -ο; μελετημένος,
-η, -ο
sedadlo κάθισμα, το
sedím κάθομαι
sedm επτά (εφτά)
Sedmiostroní Επτάνησος, τα
sedmiostroní επτανησιακός, -ή, -ό
sedmý έβδομος, -η, -ο
sekretářka γραμματέας, η
sekunda δευτερόλεπτο, το
sem εδώ
semestrální εξαμηνιαίος, -α, -ο
sentimentální αισθηματικός, -ή, -ό
seriál σήριαλ, το
sestra αδελφή, η; αδερφή, η
sestřenice εξαδέλφη, η; εξαδέρφη, η
sešit τετράδιο, το
setkání συνάντηση, η (είς)
setkávám se συναντώ (άω), -ιέμαι
(-ούμαι)
sever βορράς, ο
severní βόρειος, -α, -ο
seznam κατάλογος, ο
seznamuji (se) γνωρίζω, -ομαι
shromažďuji μαζεύω, -ομαι
scházím λείπω
schopný ικανός, -ή, -ό
schovaný κρυμμένος, -η, -ο
schůzka ραντεβού, το (neskl.); συνάντηση, η
(-είς)
schvaluji εγκρίνω, -ομαι

sice μεν
sidlo έδρα, η
silný δυνατός, -ή, -ό; χοντρός, -ή, -ό (oběznl)
Silvestr παραμονή της Πρωτοχρονιάς
situace κατάσταση, η (εις)
sjednocovací ενωτικός, -ή, -ό
sjednocuji ενώνω, -ομαι
skáčl πήδω (άω), -ιέμαι
skalisko βράχος, ο
skládám συνθέτω, -τίθεμαι; **skládám zkouš-**
ku δίνω, περνώ (άω) την εξέταση
skladatel συνθέτης, ο
sklenice ποτήρι, το
sklo γυαλί, το; τζάμι, το (okenní)
skloňuji κλίνω, -ομαι
skončení (školy) αποφοίτηση, η (εις)
skoro σχεδόν
skromný σεμνός, -ή, -ό; απλός, -ή, -ό
skrývám κρύβω, -ομαι
skříň ντουλάπα, η (šatník)
skříňka ντουλάπι, το
skupina ομάδα, η
skutečný πραγματικός, -ή, -ό; αληθινός, -ή, -ό
sladkost γλυκό, το; γλύκισμα, το
sláva δόξα, η
slavím γιορτάζω (εορτάζω), -ομαι
slavnost γιορτή, η (εορτή); πανηγύρι, το
slavný διάσημος, -η, -ο
slazený γλυκός, -ιά, -ό
sleduji παρακολουθώ (-εις), -ούμαι
slibuji υπόσχομαι
slohová práce έκθεση, η (εις)
sloup στύλος, ο; κολόνα, η
slovanský σλαβικός, -ή, -ό
slovní zásoba λεξιλόγιο, το
slovník λεξικό, το
slovo λέξη, η (εις)
složitý δύσκολος, -η, -ο; περίπλοκος, -η, -ο
slunce ήλιος, ο
sluší mi μου πάει
slušný ευγενικός, -ή, -ό
služba υπηρεσία, η; θητεία, η (vojenská)
slyším ακού(γ)ω, -γομαι
slza δάκρυ, το
smážený τηγανητός, -ή, -ό
směji se γελάω (άω), -ιέμαι
směrovací čísla ταχυδρομικός κώδικας, ο
smog νέφος, το
smrt θάνατος, ο

smutný λυπημένος, -η, -ο; θλιμμένος, -η, -ο
smysl νόημα, το; σημασία, η
snad ίσως; μπορεί
snadný εύκολος, -η, -ο
snáží se προσπαθώ (-εις)
snědý μελαχρινός, -ή, -ό
sněží χιονίζει
snídaně πρωινό, το
snít χιόνι, το
sním ονειρεύομαι
sníží χαμηλώνω, -ομαι; ελαττώνω; μειώνω, -ομαι
sobota Σάββατο, το
socialistický σοσιαλιστικός, -ή, -ό
sociální κοινωνικός, -ή, -ό
socha άγαλμα, το
sochař γλύπτης, ο
sokol γεράκι, το
Soluň Θεσσαλονίκη, η
soluňský της Θεσσαλονίκης
sopka ηφαίστειο, το
soňa (jakmile) μόλις
současný σύγχρονος, -η, -ο
součást τμήμα, το; μέλος, το
soudce δικαστής, ο
soukromý ιδιωτικός, -ή, -ό
soulad: v souladu σύμφωνα με
souostroví σύμπλεγμα νησιών, το
soustrast συλλυπητήρια, τα
soutěž διαγωνισμός, ο
souvisím σχετίζομαι
Sparta Σπάρτη, η
specializace ειδικότητα, η
spěchám βιάζομαι
Spetses Σπέτσες, οι
spím κοιμάμαι (-ούμαι)
spisovatel, spisovatelka συγγραφέας, ο, η
spíše μάλλον
Spojené státy americké (USA) Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Η.Π.Α.)
srojení σύνδεση, η (εις)
srojuji συνδέω, -ομαι; ενώνω, -ομαι; συνδυάζω, -ομαι;
spokojený ευχαριστημένος, -η, -ο
společenský κοινωνικός, -ή, -ό
společnost κοινωνία, η
společný κοινός, -ή, -ό
spolek σύλλογος, ο; σύνδεσμος, ο
spolu μαζί
spoluobčan συμπολίτης, ο
spolupracuji συνεργάζομαι

- spolužák** συμμαθητής, ο
spor διαμάχη, η
Sporady Σποράδες, οι
sport αθλητισμός, ο; σπορ, το
sportuji κάνω σπορ
správní διοικητικός, -ή, -ό
správný σωστός, -ή, -ό; δίκαιος, -η, -ο
 (spravedlivý)
srdečný εγκάρδιος, -α, -ο
srovnání σύγκριση, η (εις)
srpen Αύγουστος, ο
stažím φτάνω
stále συνέχεια; αδιάκοπα
stálý μόνιμος, -η, -ο; διαρκής, -ής, -ές
stanice στάση, η (εις)
stárnu γερνώ (άω)
starobylý αρχαίος, -α, -ο
starost έγνοια, η
starověk αρχαιότητα, η
starověký αρχαίος, -α, -ο
starý παλιός, -ά, -ό; αρχαίος, -α, -ο; γέρος
 (věkem)
stát κράτος, το
státní κρατικός, -ή, -ό
stav κατάσταση, η (εις); **v jiném stavu** σε
 ενδιαφέρουσα κατάσταση, έγκυος
stávám se γίνομαι
stavba οικοδομή, η; κτίριο, το
stavím χτίζω, -ομαι
stavitelský αρχιτεκτονικός, -ή, -ό
stěhuji μετακομίζω, -ομαι
stejný ίδιος, -α, -ο; όμοιος, -α, -ο
stéla στήλη, η
stěna τοίχος, ο
stěžuji si παραπονιέμαι
stihám (něco) προλαβαίνω
stín σκιά, η; ίσκιος, ο
stipendium υποτροφία, η
stmíná se βραδιάζει; σουρουλώνει
 sto εκατό
stojím (o ceně) κοστίζω; κάνω
století αιώνας, ο
stopa ίχνος, το
stoupám ανεβαίνω
strana πλευρά, η; κόμμα, το (politická)
stránka σελίδα, η
strategický στρατηγικός, -ή, -ό
strážník αστυνομικός, ο
stroj μηχανή, η
strom δέντρο, το
strop ταβάνι, το; οροφή, η
stručný σύντομος, -η, -ο
strýc θείος, ο; μπάμπας, ο
středa Τετάρτη, η
střední μέσος, -η, -ο; μέτριος, -α, -ο
Středomoří Μεσόγειος, η
středověk μεσαιώνας, ο
středověký μεσαιωνικός, -ή, -ό
středozevní μεσογειακός, -ή, -ό
Středozevní moře Μεσόγειος θάλασσα, η
střevíc παπούτσι, το
střežím φυλά(γ)ω, -ομαι
střídám εναλλάσσω, -ομαι; αλλάζω,
 -ομαι
střihám κόβω, -ομαι
student φοιτητής, ο; σπουδαστής, ο
studentka φοιτήτρια, η; σπουδάστρια, η
studentský φοιτητικός, -ή, -ό
studený κρύος, -α, -ο
studium σπουδές, οι; μελέτη, η
studuji σπουδάζω, -ομαι; φοιτώ (άω);
 μελετώ (άω), -ώμαι (učím se)
stůl τραπέζι, το
stvřenka απόδειξη, η (εις)
styk επαφή, η
styl ρυθμός, ο
subvence επιχορήγηση, η (εις)
sukně φούστα, η
Sunion Σούνιο, το
surovina πρώτες ύλες, οι
surrealismus υπερρεαλισμός, ο
surrealistický υπερρεαλιστικός, -ή, -ό
svádím bitvu μάχομαι; πολεμώ (άω)
svatba γάμος, ο
svatební γαμήλιος, -α, -ο; του γάμου
svátek γιορτή, η (εορτή)
svatodušní της Πεντηκοστής
svatý άγιος, -α, -ο; ιερός, -ή, -ό
svazují δένω, -ομαι
svědčím (o něčem) αποδειχνω, -ομαι
svět κόσμος, ο
světlo φως, το
světltý φαεινός, -ή, -ό; ανοιχτός, -ή, -ό
 (barva)
světový παγκόσμιος, -α, -ο
svítím λάμπω; φέγω
svlékám ξεντώνω, -ομαι
svoboda ελευθερία, η
svobodný ελεύθερος, -η, -ο
syn γιος, ο
systém σύστημα, το

Š

šachy σκάκι, το
 šašlik σουβλάκι, το
 šaty ρούχα, τα; φόρεμα, το (dámské)
 šedivý, šedý γκριζός, -α, -ο; σταχτής, -ιά, -ί;
 γκρι (neskl.)
 šest έξι
 šetřím οικονομώ (-είς), -ούμαι; κάνω
 οικονομία
 šiji ράβω, -ομαι
 široký φαρδύς, -ιά, -ύ; πλατύς, -ιά, -ύ
 šířeni διάδοση, η (εις)
 šířím διαδίδω, -ομαι; διευρύνω, -ομαι
 škoda (citoslovně) κρίμα
 škodím βλάπτω, -ομαι
 škola σχολείο, το
 šlehačka σαντιγί, το; κρέμα, η
 šlechtic ευγενής, ο
 šlechtický ευγενής, -ής, -ές
 španělský ισπανικός, -ή, -ό
 špatný κακός, -ιά, (-ή), -ό; άσχημος, -η, -ο
 šťastný ευτυχισμένος, -η, -ο
 štěstí ευτυχία, η
 štit αέτωμα, το (domu); ασπίδα, η
 švec τσαγκάρης, ο

T

tabák καπνός, ο
 tabule πίνακας, ο (školní); πινακίδα, η
 tady εδώ
 Tainaron (mys) Ταίναρο, το
 tak έτσι; tak moc τόσο πολύ
 také επίσης
 takový τέτοιος, -α, -ο
 takže ώστε
 tam εκεί
 támhle εκεί; εκεί πέρα
 tamten εκείνος, -η, -ο
 tanec χορός, ο
 taverna ταβέρνα, η
 taxi ταξί, το
 tažení εκστρατεία, η; σταυροφορία, η (křižácké)
 teď τώρα
 tedy λοιπόν; ώστε
 tehdejší τότε; εκείνης της εποχής
 tehdy τότε
 technika τεχνική, η
 tekoucí τρεχάμενος, -η, -ο
 telefon τηλέφωνο, το

telefonní τηλεφωνικός, -ή, -ό
 telefonuji τηλεφωνώ (-άω, -είς); παίρνω,
 -ομαι τηλέφωνο
 telegrafuji τηλεγραφώ (-είς)
 telegram τηλεγράφημα, το
 tělesný σωματικός, -ή, -ό; tělesná výchova
 φυσική αγωγή, η; σωματική αγωγή, η
 televize τηλεόραση, η (εις)
 televizní (program) τηλεοπτικός, -ή, -ό
 tělocvična γυμναστήριο, το
 tělocvik γυμναστική, η
 téma θέμα, το
 téměř σχεδόν
 tento αυτός, -ή, -ό
 tentokrát αυτή τη φορά
 teologický θεολογικός, -ή, -ό
 teplo ζέστη, η; ζεστασιά, η
 teplý ζεστός, -ή, -ό; θερμός, -ή, -ό
 teprve μόνο
 termín όρος, ο (odborný); προθεσμία, η;
 διορία, η (lhůta)
 těšit mne χαίρομαι
 teta θεία, η
 text κείμενο, το
 textil υφαντικά, τα; υφάσματα, τα
 těžba nerostů εκμετάλλευση, η (εις)
 těžký βαρύς, -ιά, -ύ; δύσκολος, -η, -ο (obtížný)
 Thasos Θάσος, η
 Theodorakis, M. Θεοδωράκης, Μ.
 Theotokopoulos, D. Θεοτοκόπουλος, Δ.
 Théra Θήρα, η
 Thesálie Θεσσαλία, η
 Thrákie Θράκη, η
 Thúkýdídés Θουκυδίδης
 tisíc χίλιοι, -ες, -α
 tisíciletí χιλιετία, η
 tisk τύπος, ο
 tiskárna τυπογραφείο, το
 tiskový τύπου
 tiše ήσυχα; χαμηλά; σιγά
 titulek τίτλος, ο; υπότιτλος, ο (u filmu)
 tma σκοτάδι, το
 točí se mi hlava ζαλίζομαι
 točím γυρίζω, -ομαι
 tolik τόσο, -η, -ο
 topení (ústřední) θέρμανση (κεντρική), η (εις)
 totéž το ίδιο
 továrna εργοστάσιο, το
 tradice παράδοση, η (εις)
 tradiční παραδοσιακός, -ή, -ό;
 πατροπαράδοτος, -η, -ο

tragédie τραγωδία, η
tragický τραγικός, -ή, -ό
traktor τρακτέρ, το
tramvaj τραμ, το
tráním čas περνώ (άω), -ιέμαι
trh αγορά, η
trhám κόβω, -ομαι
Tripolis Τρίπολη, η
trochu λίγο
troska ερείπιο, το; ρημάδι, το
trvalý μόνιμος, -η, -ο
trvám διαρκώ (-είς)
třetí τρίτος, -η, -ο
třetína το τρίτο
tři τρεις, τρεις, τρία
třída τάξη, η (εις)
tříletý τριετής, -ής, -ές
tuna τόνος, ο
Turecko Τουρκία, η
turecký τούρκικος, -η, -ο
Turek Τούρκος, ο
turismus τουρισμός, ο
turista τουρίστας, ο
turistický τουριστικός, -ή, -ό
turistika τουρισμός, ο
tužka μολύβι, το
tvář σχήμα, το; μορφή, η
tvořím δημιουργώ (-είς), -ούμαι; αποτελώ (-είς), -ούμαι (většinu)
tvrdohlavý πεισματάρης, -α, -ικο
tvrdý σκληρός, -ή, -ό
týden (ε)βδομάδα, η
týdně εβδομαδιαία, κάθε βδομάδα
typ τύπος, ο; είδος, το (druh)
tzv. λεγόμενος, -η, -ο

U

u σε; κοντά σε; δίπλα σε
ubíhám περνώ (άω), -ιέμαι
účastním se συμμετέχω; παίρνω μέρος
účet λογαριασμός, ο
učím διδάσκω, -ομαι
učím se μαθαίνω, -ομαι; διαβάζω, -ομαι
učitel δάσκαλος, ο
učitelka δασκάλα, η
údaj στοιχείο, το
událost γεγονός, το
udělování απονομή, η
udílený ξαφνιασμένος, -η, -ο; έκπληκτος, -η, -ο

udržuji διατηρώ (-είς), -ούμαι
uhlí κάρβουνο, το
uchonánám διατηρώ (-είς), -ούμαι
ukazuji δείχνω, -ομαι
úklid καθαρίσμα, το
uklízím καθαρίζω, -ομαι
úkol καθήκον, το (rovinnost); μάθημα, το (školní); αποστολή, η (cíl)
ukolébavka νανούρισμα, το
ukončuji ολοκληρώνω, -ομαι
ukrývám κρύβω, -ομαι
ulice οδός, η; δρόμος, ο
umělec καλλιτέχνης, ο
umělecký καλλιτεχνικός, -ή, -ό
umělý τεχνητός, -ή, -ό
umění τέχνη, η
umím ξέρω
umožňuji δίνω τη δυνατότητα; διευκολύνω
uplynám πλένω, -ομαι; (πλύνω, -ομαι)
unavuji κουράζω, -ομαι
unie ένωση, η (εις)
uniforma στολή, η
univerzita Πανεπιστήμιο, το; **Univerzita Karlova** Πανεπιστήμιο του Καρόλου, το
univerzitní πανεπιστημιακός, -ή, -ό
únor Φεβρουάριος, ο; Φλεβάρης, ο
upeřený ψητός, -ή, -ό; ψημένος, -η, -ο
uplatňuji χρησιμοποιώ (-είς), -ούμαι
úplně εντελώς; απολύτως
úplně πλήρως, -ης, -ες; απόλυτος, -η, -ο
upoutávám τραβώ (άω), -ιέμαι
úprava διευθέτηση, η (εις); (povln) μορφή, η
uprchlík πρόσφυγας, ο
uprostřed στη μέση; στο κέντρο (města)
upřimný ειλικρινής, -ής, -ές
určitě σίγουρα; οπωσδήποτε
určitý ορισμένος, -η, -ο; συγκεκριμένος, -η, -ο
úroveň επίπεδο, το
úřad αρχή, η
úředník, úřednice υπάλληλος, ο, η
usazují εγκατασταίνω, -ομαι; ~ se εγκαθίσταμαι
usínám αποκοιμάμαι, -ιέμαι
úsměv χαμόγελο, το
usmívám se χαμογελώ (άω)
uspánám νανουρίζω, -ομαι
úspěch επιτυχία, η; επίτευγμα, το
úspěšný πετυχημένος, -η, -ο; επιτυχής, -ής, -ές
uspokojuji ικανοποιώ (-είς), -ούμαι
uspořádávám οργανώνω, -ομαι
ústa στόμα, το
ustálený σταθερός, -ή, -ό

ústava σύνταγμα, το
ustavičný αδιάκοπος, -η, -ο; συνεχής, -ής, -ές
ústní προφορικός, -η, -ο (tradice)
ústřední κεντρικός, -ή, -ό
úterý Τρίτη, η
utíkáμ τρέχω; φεύγω
utkávám se (v boji) μάχομαι; πολεμώ (άω)
útok επίθεση, η (εις)
utrácím ξοδεύω, -ομαι
unádím (sděluji) αναφέρω, -ομαι
uvažuji σκέφτομαι
úněroný πιστωτικός, -ή, -ό
únodník κύριο άρθρο, το
uzavřený κλειστός, -ή, -ό
uzdravení ανάρρωση, η (εις); περαστικά
(přání brzkého uzdravení)
uznávám αναγνωρίζω, -ομαι; παραδέχομαι
uzo (lihovina) ούζο, το
už ήδη; πια
užitečný χρήσιμος, -η, -ο; ωφέλιμος, -η, -ο

V

v σε
vadnu μαραίνω, -ομαι
vagón βαγόني, το
válka πόλεμος, ο
valuty συνάλλαγμα, το
vánoce Χριστούγεννα, τα
vánoční χριστουγεννιάτικος, -η, ο
vanu φυσώ (άω)
vařím μαγειρεύω, -ομαι
váza βάζο, το
vážený σεβαστός, -ή, -ό; αγαπητός, -ή, -ό
(v dopise)
vážný σοβαρός, -ή, -ό
čas έγκαιρα, εγκαίρως
včera χθες (χτες)
včerejší χθεσινός, -ή, -ό
vděčný ευγνώμων, -ων, -ον
věc πράγμα, το; αντικείμενο, το; ζήτημα,
το (záležitost), υπόθεση, η (εις)
večer βράδυ, το
večeře δείπνο, το
veřirek πάρτυ, το; βραδιά, η
věda επιστήμη, η
vedle δίπλα σε; πλάι σε
vedu οδηγώ, -ούμαι; διαπραγματεύομαι
(jednání)
Velikonoce Πάσχα, το; Λαμπρή, η
velikonoční πασχαλιάτικος, -η, -ο

velikost μέγεθος, το
velkomoravský της Μεγάλης Μοραβίας
velký μεγάλος, -η, -ο
velmi πολύ
ven έξω
venkov επαρχία, η; εξοχή, η
venkovský επαρχιακός, -ή, -ό; εξοχικός, -ή, -ό
venku έξω
věnuji αφιερώω, -ομαι
věrozněst απόστολος, ο
verš στίχος, ο
veřejnoprávní δημοσιονομικός, -ή, -ό
veřejnost κοινό, το; δημοσιότητα, η
veřejný δημόσιος, -α, -ο
věřím πιστεύω, -ομαι
veselý χαρούμενος, -η, -ο
vesnice χωριό, το
věšák κρεμάστρα, η
věším κρεμώ (άω), -ομαι (-ιέμαι)
věta πρόταση, η (εις); φράση, η (εις)
většina περισσότερος, -η, -ο
většinou τις περισσότερες φορές
vcházím μπαίνω
více περισσότερο; πιο πολύ
Videň Βιέννη, η
videňský βιεννέζικος, -η, -ο
vidím βλέπω, -ομαι
víkend Σαββατοκύριακο, το
vila βίλα, η
vím ξέρω
vinný list plněný ντολμαδάκι, το
víno κρασί, το
víra πίστη, η
vítám καλωσορίζω
vítězství νίκη, η
vítr άνεμος, ο; αέρας, ο
vláda κυβέρνηση, η (εις); ηγεμονία, η
(nadvláda)
vládcе κυρίαρχος, ο; ηγεμόνας, ο
vládní κυβερνητικός, -ή, -ό
vládnou κυβερνώ (άω), -ιέμαι; διευθύνω, -ομαι
vlajka σημαία, η
vlak τρένο, το
vlast πατρίδα, η
vlastní δικός, -ή, -ό μου
vlasy μαλλιά, τα
vlaštončí píseň (koleda) χελιδόνισμα, το
vlevo αριστερά
vliv επίδραση, η (εις); επιρροή, η
vlna κύμα, το
vnuk εγγονός, ο

- voda** νερό, το
voják στρατιώτης, ο
vojín στρατιώτης, ο
vojna στρατιωτική θητεία, η
vojsko στρατός, ο
volám φωνάζω; καλώ (-εις), -ούμαι
volba εκλογή, η; επιλογή, η
volím επιλέγω, -ομαι; εκλέγω, -ομαι
 (ve volbách)
volno ελεύθερος χρόνος, ο; άδεια, η
volný ελεύθερος, -η, -ο
Volos Βόλος, ο
vpravo δεξιά
vracím (se) γυρίζω, -ομαι; επιστρέφω, -ομαι
vrchol κορυφή, η
Vryzakis, Th. Βρυζάκης, Θ.
vstánám σηκώνομαι
vstupenka εισιτήριο, το
však όμως; αλλά; μα
vše, všechno παν, το
všechn όλος, -η, -ο; ολόκληρος, -η, -ο
vševecký πανελλήνιος, -α, -ο
všude παντού
vrhánám εισβάλλω
vůbec καθόλου
výběžek ακροτήριο, το
vybírám διαλέγω, -ομαι
výborný άριστος, -η, -ο; εξάιρετος, -η, -ο
vydání έκδοση, η (-εις)
vydánám εκδίδω, -ομαι
vydánám se (na cestu) ξεκινώ (άω)
vydavatelský εκδοτικός, -ή, -ό
výdej zboží παραλαβή, η
vydělánám (peníze) κερδίζω, -ομαι;
 βγάζω, -ομαι
vyděšený τρομαγμένος, -η, -ο
vyháním διώχνω, -ομαι
vyhlašuji ανακηρύσσω, -ομαι
vyhrávám νικώ (άω), -ιέμαι; κερδίζω, -ομαι
vyhýbám se αποφεύγω
vyházím βγαίνω
východ έξοδος, η; ανατολή, η (světová strana)
východní ανατολικός, -ή, -ό
výchova παιδεία, η; αγωγή, η
výklad (obchodu) βιτρίνα, η
vykonávám εκτελώ (-εις), -ούμαι; δια-
 πράττω; πραγματοποιώ (-εις), -ιέμαι
výlet εκδρομή, η
výměna ανταλλαγή, η; αλλαγή, η
vyměňuji ανταλλάσσω (-άζω), -ομαι;
 αλλάζω, -ομαι
vynořuji se αναδύομαι
vypadám φαίνομαι (zdám se)
vyplňuji συμπληρώνω, -ομαι
vyplouvám αναχωρώ (-εις)
vypočítánám μετρώ (άω), -ιέμαι; λύνω,
 -ομαι (matematický příklad)
vypravěčka αφηγήτρια, η; (pohádek)
 παραμυθού, η
vyprávění διήγηση, η (εις); αφήγηση, η
 (εις)
vyprávím διηγούμαι, -ιέμαι
vyprávěuji δανείζω; ~ si -ομαι
vyrukávám ξεσπώ (άω)
vyrabím κατασκευάζω, -ομαι; παράγω, -ομαι
výraz έκφραση, η (εις)
výroba παραγωγή, η
výrobek προϊόν, το
výročí επέτειος, η
vyřezávaný σκαλισμένος, -η, -ο;
 χαραγμένος, -η, -ο
vyřizuji (pозdrav) μεταδίδω, -ομαι
vyšilám (o televizi) μεταδίδω, -ομαι
výslovnost προφορά, η
vyslovuji προφέρω, -ομαι; λέ(γ)ω (řikám)
vyslychám ανακρίνω, -ομαι
Vysoká škola ekonomická Ανωτάτη
 Εμπορική Σχολή
Vysoké učení technické Πολυτεχνείο, το
vysokoškolský πανεπιστημιακός, -ή, -ό
vysoký ψηλός, -ή, -ό
vyspělý αναπτυγμένος, -η, -ο
vystupuji ανεβαίνω
vysvětlení εξήγηση, η (εις)
vysvětluji εξηγώ (-εις), -ούμαι
výše ύψος, το
výšivka κέντημα, το
výtah ασανσέρ, το
výtvarný εικαστικός, -ή, -ό
vyučování διδασκαλία, η; μάθημα, το
vyučuji διδάσκω, -ομαι
výuka διδασκαλία, η; μάθημα, το
vyvážím εξαγωγή, -ομαι
vyvíjím εξελίσσω, -ομαι; αναπτύσσω,
 -ομαι
vývoj εξέλιξη, η (εις); ανάπτυξη, η (εις)
vyzdvihuji (z moře) βγάζω
význam σημασία, η
vyznamenávám βραβεύω, -ομαι
významný σημαντικός, -ή, -ό; διάσημος, -η, ο
vzadu πίσω
vzájemný αμοιβαίος, -α, -ο

vzdálený μακρινός, -ή, -ό; απόμακρος, -η, -ο
 vzdělanec λόγιος, ο
 vzdělání μόρφωση, η (εις); εκπαίδευση,
 η (εις)
 vzdělaný μορφωμένος, -η, -ο
 vzdělávám μορφώνω, -ομαι; εκπαιδεύω,
 -ομαι
 vzhledem λόγω (gen.)
 Vzkříšení Ανάσταση, η
 vzkvétám ανθίζω
 vznášedlo ιπτάμενο, το
 vznik δημιουργία, η; γέννηση, η (εις)
 vznikám δημιουργούμαι; γεννιέμαι
 vzor παράδειγμα, το; υπόδειγμα, το
 vzpomínám (si) θυμάμαι (-ούμαι)
 vždy πάντα; πάντοτε
 vždyť αφού; μα

W

WC τουαλέτα, η
 whisky ούισκι, το

Z

z από
 za πίσω από
 zabývám se ασχολούμαι
 začátek αρχή, η
 začínám αρχίζω
 zahrada κήπος, ο
 zahradník κηπουρός, ο
 zahraničí εξωτερικό, το
 zahraniční εξωτερικός, -ή, -ό
 zachovávat διατηρώ (-είς), -ούμαι
 zachraňuji σώζω, -ομαι
 zájem ενδιαφέρον, το
 zajímám ενδιαφέρω; zajímám se
 ενδιαφέρομαι
 zajímavý ενδιαφέρων, -ουσα, -ον
 zákazník πελάτης, ο
 zakazuji απαγορεύω, -ομαι
 základ (na základě) βάση, η (εις) (με βάση)
 zakládám ιδρύω, -ομαι
 základní βασικός, -ή, -ό; δημοτικός, -ή,
 -ό (škola)
 zákon νόμος, ο
 zakopávám σκοντάφτω
 zalévám ποτίζω, -ομαι
 záležitost υπόθεση, η (εις)
 založení ίδρυση, η (εις)

zaměření προσανατολισμός, ο
 zaměstnanec, zaměstnankyně υπάλληλος,
 ο, η
 zaměstnaní επάγγελμα, το
 zaměstnaný απασχολημένος
 zamořený μολυσμένος, -η, -ο
 zanikám διαλύομαι; χάνομαι
 západní δυτικός, -ή, -ό
 zápas αγώνας, ο; πάλη, η
 zapínám (televizi) ανάβω, -ομαι; ανοίγω, -ομαι
 zapisuji εγγράφω, -ομαι
 zapomínám ξεχνώ (άω), -ιέμαι
 zároveň ταυτόχρονα
 září Σεπτέμβριος, ο; Σεπτέμβρης, ο
 zařizují (záležitost) τακτοποιώ (-είς)
 zase ξανά; πάλι
 zasedám συνεδριάζω
 zasílám στέλνω, -ομαι; πέμπω
 zasněžený χιονισμένος, -η, -ο
 zastavuji (se) σταματώ (άω)
 zástupce, zástupkyně αντιπρόσωπος, ο, η
 zastupuji αντιπροσωπεύω, -ομαι
 zásuvka (u stolu) συρτάρι, το
 zatím ενώ
 zaujímám (území) καταλαμβάνω; κατέχω
 zavazadla αποσκευές, οι
 zavěšuji κρεμώ (άω), -ομαι (-ιέμαι)
 zavírám κλείνω, -ομαι
 závod αγώνας, ο
 zavřený κλειστός, -ή, -ό
 zázrak θαύμα, το
 zbojnický κλέφτικος, -η, -ο
 zbojník κλέφτης, ο
 zboží εμπόρευμα, το
 zbytečně άδικα; μάταια
 zbytečný περιττός, -ή, -ό; άδικος, -η, -ο;
 μάταιος, -η, -ο
 zcela εντελώς; απολύτως
 zda άμα; εάν; αν
 zdám se φαίνομαι; ονειρεύομαι (sen)
 zdařilý πετυχημένος, -η, -ο; επιτυχής,
 -ής, -ές
 zde εδώ
 zdejší ντόπιος, -α, -ο
 zdobím στολίζω, -ομαι
 zdokonaluji βελτιώνω, -ομαι;
 τελειοποιώ (-είς), -ούμαι
 zdraví υγεία, η
 zdravím χαιρετώ (άω), -ιέμαι
 zdravý υγιής, -ής, -ές; γερός, -ή, -ό;
 υγιεινός, -ή, -ό (jídlo)

zdroj πηγή, η
zdvořilý ευγενικός, -ή, -ό
ze από
zejména κυρίως; ιδιαίτερα
zelenina λαχανικά, τα
zelený πράσινος, -η, -ο
zelinář μανάβης, ο
zelinářství μανάβικο, το
země γη, η; χώρα, η (stát)
zemědělský γεωργικός, -ή, -ό; αγροτικός, -ή, -ό
zeměpis γεωγραφία, η
zeměpisný γεωγραφικός, -ή, -ό
zhášim σβήνω, -ομαι; κλείνω, -ομαι
zima κρύο, το; χειμώνας, ο (roční období)
zisk κέρδος, το
získání απόκτηση, η (εις)
získáním κερδίζω, -ομαι
zítra αύριο
zívám χασμουριέμαι
zkažený χαλασμένος, -η, -ο; σάπιος, -α, -ο (ovoce)
zkouším δοκιμάζω, -ομαι
zkouška εξέταση, η (εις); δοκιμή, η (pokus)
zkušenost πείρα, η; εμπειρία, η
zlepšuji καλυτερεύω, -ομαι; βελτιώνω, -ομαι;
zlidovělý λαϊκός, -ή, -ό
zmoklý μουσκεμένος, -η, -ο; βρεγμένος, -η, -ο
zmrzlina παγωτό, το
značka μάρκα, η
značný αρκετός, -ή, -ό; σημαντικός, -ή, -ό
znalost γνώση, η (εις)
znám ξέρω; γνωρίζω, -ομαι
znamení σήμα, το; σημάδι, το
známka γραμματόσημο, το; ένσημο, το (kolek); βαθμός, ο (ve škole)
známý γνωστός, -ή, -ό; διάσημος, -η, -ο (populární)
znečištění μόλυνση, η (εις)
znečištěný μολυσμένος, -η, -ο; βρώμικος, -η, -ο
znečištění μόλυνση, η (εις)
zobrazený απεικονισμένος, -η, -ο
Zografos, P. Ζωγράφος, Π.
zoufale απελπισμένα
zpráteční (lístek) με επιστροφή
zpět πίσω
zpívám τραγουδώ (άω), -ιέμαι
zplodina καυσαέριο, το; νέφος, το
zpracování επεξεργασία, η

zpráva είδηση, η (εις); νέο, το (novina)
zpravidla συνήθως
zpravodaj ανταποκριτής, ο; μαντατοφόρος, ο
zrůsob τρόπος, ο
zralý ώριμος, -η, -ο
zraněný τραυματισμένος, -η, -ο
zraňuji πληγώνω
zřídka σπάνια
zřízení (založení) ίδρυση, η (εις)
zřizuji ιδρύω, -ομαι
ztrácím χάνω, -ομαι
ztroskotávám ναυαγώ (-εις)
zub δόντι, το
zúčastňuji se παίρνω μέρος; συμμετέχω
zůstávám (απο)μένω
zvaný λεγόμενος, -η, -ο
zvažuji σκέφτομαι
Zvěstování P. Marie Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, ο
zvláště ιδιαίτερα
zvláštní (speciální) ιδιαίτερος, -η, -ο; ειδικός, -ή, -ό
zvoním χτυπώ (άω)
zvyk συνήθεια, η; έθιμο, το (národní); mám ve zvyku συνηθίζω
zvyklost συνήθεια, η; έθιμο, το (národní)
zvyšuji ανεβαίνω; αυξάνω, -ομαι; ανεβάζω (o cenách)

Ž

žádám ζητώ (άω), -ιέμαι; παρακαλώ (άω), -ιέμαι
žádný κανένας, καμία, κανένα
žádost αίτηση, η (εις); παράκληση, η (εις)
žák μαθητής, ο
žárlím ζηλεύω
že ότι; πως; που
železniční σιδηροδρομικός, ή, ό
žena γυναίκα, η
žením παντρεύω, -ομαι
židle καρέκλα, η
žiji ζω (-εις)
žijící που ζει
život ζωή, η; βίος, ο
životopis βιογραφία, η
živý ζωντανός, -ή, -ό
žizeň δίψα, η
žizním διψώ (άω)
žlutý κίτρινος, -η, -ο

Bibliografie

- ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ-ΤΖΕΚΑΚΗ Φ., – ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ Α., (1994): Τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα, αβγ, β' κύκλος. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη.
- ΓΕΡΜΑΝΟΣ Φ., (1992): Μια γυναίκα από βελούδο, εκδ. Κάκτος, Αθήνα.
- ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Δ., ΚΑΡΒΕΛΗΣ Χ., ΜΗΛΙΩΝΗΣ Κ., ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ Γ., ΠΑΓΑΝΟΣ Γ., (1988): Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Α' Γυμνασίου, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα.
- ΔΗΜΗΤΡΑ Δ., – ΠΑΠΑΧΕΙΜΩΝΑ Μ., (1987): Ελληνικά τώρα 1+1, 4η έκδοση, Νόστος, Αθήνα.
- ΔΗΜΗΤΡΑ Δ., – ΠΑΠΑΧΕΙΜΩΝΑ Μ., (1992): Ελληνικά τώρα 2+2, 3η έκδοση, Νόστος, Αθήνα
- ΙΟΡΔΑΝΙΔΟΥ Μ., (1965): Διακοπές στον Καύκασο, Αθήνα.
- ΙΟΡΔΑΝΙΔΟΥ Μ., (1979): Λωξάνδρα, ενδέκατη έκδοση, Αθήνα.
- ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ Γ., (1983): Η Αθήνα της Μπελ Επόκ, εκδ. Φιλιππότη, Αθήνα.
- ΚΑΝΔΡΟΣ Π., ΛΑΝΑΡΗΣ Ε., ΜΟΥΜΤΖΑΚΗΣ Α., ΤΑΝΗΣ Δ., ΤΣΟΛΑΚΗΣ Χ., (1984): Νεοελληνική γλώσσα για το γυμνάσιο, Τεύχος Β', ΟΕΔΒ, Αθήνα.
- MACRIDGE P., (1985): The Modern Greek Language, Oxford.
- ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ Ν., (1998): Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας με Σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων. Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε., Επανεκτύπωση, Αθήνα .
- ΜΑΥΡΟΥΛΙΑ Σ., ΒΡΟΝΤΗΡΗ Μ., (1998): Κείμενα σε εύκολα ελληνικά, Αντώνη Σαμαράκη, Διηγήματα, Αθήνα.
- ΜΑΥΡΟΥΛΙΑ Σ., ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΗ Ε., (1983): Ελληνικά για ξενόγλωσσους, Αθήνα.
- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ. (1983): Αναπροσαρμογή της μικρής νεοελληνικής γραμματικής του Μ. Τριανταφυλλίδη, Αθήνα.
- ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΕΓΧΡΩΜΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ για μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου, εκδ. ΑΥΛΟΣ, τόμος 1-10, Αθήνα.
- ΠΑΛΑΖΗ Χ., (1994): Φεγγαράκι μου λαμπρό. Λαϊκά παιχνίδια και τραγούδια. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο νεοελληνικών σπουδών. (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη.
- ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΗ Ι., (1988): Λάθη στη χρήση της γλώσσας μας, Αθήνα.
- ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α., (1998): Τα παιδιά της θύελλας (Détî bouffe), Πράγα.
- ΠΕΤΣΑΛΛΗΣ-ΔΙΟΜΗΔΗΣ Θ., (1991): Οι μαυρόλυκοι, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Ι. Ι.Δ. Κολλάρου και ΣΙΑΣ Α.Ε., όγδοη έκδοση, Αθήνα.
- RUGE H., (1986): Grammatik des Neugriechischen. Lautlehre, Formenlehre, Syntax, Köln.
- ΣΚΟΥΖΕΣ Δ., (1965): Η Αθήνα που έφυγε. ... Ομορφιές που χάθηκαν, Αθήνα.
- ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ Β' και Γ' γυμνασίου, (1978), Αθήνα.
- ΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΙΑ ΞΕΝΟΥΣ, (1990): Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη.
- ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ-ΦΥΤΡΑΚΗΣ, (1993): Λεξικό της Ελληνικής γλώσσας, Αθήνα.

ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΣ Α.Α., (1946, 1963): Νεοελληνική σύνταξις Α΄, Β΄, Αθήνα.

ΤΖΕΡΜΙΑΣ Ρ. (1969): Neugriechische Grammatik. Formenlehre der Volkssprache mit einer Einführung in die Phonetik und den heutigen Stand des Neugriechischen, Bern und München.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ: 31 Δεκεμβρίου 1995, 12 Ιανουαρίου 1997, 19 Ιανουαρίου 1997, 29 Μαρτίου 1998, 28 Μαΐου 1998.

Obsah

Předmluva	5
Úvod	6
Zvuková stavba novořečtiny a její grafický záznam	8
Abeceda. Samohlásky. Souhlásky. Způsob výslovnosti a grafický zápis hlásek. Způsob výslovnosti a zápis souhláskových skupin. Změny souhlásek. Přízvuk. Cvičení výslovnosti.	
1ο μάθημα: Μαθαίνω ελληνικά	23
Člen určitý a neurčitý. Přítomný čas pomocného slovesa být. Činný rod přítomného času sloves 1. konjugace. Podstatná jména mužského rodu zakončená na -ος, -ας, -ης (nominativ a akuzativ). Základní číslovky 1-10. Osobní zájmena. Základní tázací zájmena a příslovce.	
2ο μάθημα: Το σχολείο και η τάξη	32
Podstatná jména ženského rodu zakončená na -α a -η. Podstatná jména středního rodu zakončená na -ο, -ι a -μα (nominativ a akuzativ). Slabé tvary osobních zájmen.	
3ο μάθημα: Στην πόλη. Κίνηση στους δρόμους	39
Minulý čas slovesa být. Minulý čas slovesa έχω. Genitiv a vokativ stejnoslabičných maskulin na -ος, -ας, -ης; feminin na -α, -η a neuter na -ο, -ι, -μα. Vazba στο(ν), στη(ν), στο ν singularu a plurálu.	
4ο μάθημα: Η οικογένεια και το σπίτι	52
Činný rod přítomného času sloves λέω, ακούω, πάω, τρώω. Základní číslovky 11-100. Zájmena πόσος a πολλοί. Předložka με.	
5ο μάθημα: Το περίπτερο και ο τύπος	61
Ukazovací zájmena αυτός a εκείνος. Tázací zájmena ποιος a πόσοι. Skloňování číslovek τρεις, τέσσερις. Budoucí čas nedokonavý sloves είμαι a έχω.	
6ο μάθημα: Τα χρώματα. Το σώμα. Τα ενδύματα	71
Adjektiva stejnoslabičná na -ος, -η, -ο; -ος, -α, -ο; -ός,-ιά, -ό; ύς, -ιά, -ύ a -ής, -ιά, -ί. Základní číslovky 100-1000.	
7ο μάθημα: Οι εποχές του χρόνου. Οι μήνες. Οι μέρες της εβδομάδας. Ο χρόνος	81
Řadové číslovky 1.-20. Dny v týdnu, měsíce, roční doby. Udávání času. Datum.	

8ο μάθημα: Η ώρα	93
Zlomky. Udávání času. Řadové číslovky 20.-100. Pádové funkce.	
9ο μάθημα: Εκδρομή – ξενοδοχείο – ταχυδρομείο – λεπτά	105
Oznamovací a rozkazovací způsob činného rodu aoristu sloves 1. konjugace.	
10ο μάθημα: Επίσκεψη στο γιατρό	119
Skloňování osobních zájmen. Použití silných a slabých tvarů osobních zájmen. Opakování a předsazení osobního zájmena. Silná přivlastňovací zájmena. Tázací zájmena ποιανού a τίνος.	
11ο μάθημα: Διακοπές στην Ελλάδα. Στην ταβέρνα. Συνταγή	130
Vyjadřování českého 3. pádu v novořečtině. Nepřímý předmět vyjádřený osobním zájmenem. Nepřímý předmět vyjádřený vazbou σε + akuzativ. Nepřímý předmět vyjádřený podstatným jménem. Vazba μου αρέσει, μου πάει. Neosobní vazba μου αρέσει να, πρέπει να, vazba θέλω να. Místní příslovce.	
12ο μάθημα: Γράμμα σ' ένα φίλο. Αρχαιολογικά μνημεία και μουσεία της πρωτεύουσας	143
Trpný rod přítomného a budoucího času trvacího sloves 1. konjugace. Podstatná jména ženského rodu na -ος.	
13ο μάθημα: Μεταφορικά μέσα. Στο σιδηροδρομικό σταθμό. Ύμνος στην Ελευθερίαν (Διονύσιος Σολωμός)	155
Α' επαναληπτικό μάθημα.	
14ο μάθημα: Οι δουλειές μας – Τα επαγγέλματα	164
Oznamovací čas činného rodu přítomného času sloves 2. konjugace. Nestejnoslabičná podstatná jména mužského rodu na -ας, -ης.	
15ο μάθημα: Καταστήματα – Ψώνια. Στης ακρίβειας τον καιρό	174
Různoslabičná adjektiva na -ης, -α, -ικο. Stejnoslabičná adjektiva na -ης, -ης, -ες. Zdrobněliny podstatných jmen.	
16ο μάθημα: Τα θεάματα	184
Činný a trpný rod minulého času trvacího sloves 1. konjugace. Použití minulého času trvacího a aoristu ve větě. Tvoření příslovčí odvozených od adjektiv.	
17ο μάθημα: Μουσική, ζωγραφική, λαϊκή τέχνη, αρχιτεκτονική	194
Podstatná jména středního rodu na -ος. Oznamovací způsob trpného rodu přítomného a budoucího času trvacího sloves 2. konjugace.	
18ο μάθημα: Ελληνικές γιορτές	204
Oznamovací způsob činného rodu budoucího času dokonavého sloves 1. konjugace. Konjunktiv trvací činný a konjunktiv dokonavý činný sloves 1. konjugace. Použití konjunktivu. Konjunktiv se členem.	

19ο μάθημα: Η εκπαίδευση	217
Rozkazovací způsob činný nedokonavý a dokonavý sloves 1. konjugace. Stupňování přídavných jmen.	
20ο μάθημα: Οι Ολυμπιακοί αγώνες. Ύμνος Ολυμπιακών αγώνων	230
Stejnoslabičná podstatná jména mužského rodu na -ής. Skloňování adjektivna πολύς, πολλή, πολύ. Zájmena (ukazovací, tázací, vztažná a neurčitá). Příslovce (místní, časová, způsobová a číselná).	
21ο μάθημα: Η φύση – Οικολογία	245
Slovesa 2. konjugace.	
22ο μάθημα: Οι Έλληνες και η θάλασσα. Ελληνικά νησιά	253
Oznamovací způsob činného rodu perfekta, plusquamperfekta a budoucího času dokonavého sloves 1. a 2. konjugace. Konjunktiv činného rodu perfekta sloves 1. a 2. konjugace.	
23ο μάθημα: Κοινωνικές επαφές	265
Nepravidelné stupňování adjektiv. Stupňování příslovčí. Vícekmenná slovesa βλέπω, βρίσκω, λέγω, πηγαίνω.	
24ο μάθημα: Ο χάρτης της Ελλάδας. Άνεμοι (Ο. Ελύτης)	278
Časování vícekmenných sloves πίνω, τρώω, παίρνω, υπάρχω, θέλω, ξέρω.	
25ο μάθημα: Η Ελληνική βιομηχανία. Στου Μπελαμύ το ουζερί	287
Kondicionál (přítomný i minulý). Konjunktiv přací. Potenciál. Podmínkové souvětí.	
26ο μάθημα: Πράγα	298
Β' επαναληπτικό μάθημα.	
27ο μάθημα: Διοικητικό σύστημα	306
Stažená slovesa φταίω, καίω, κλαίω, ακούω. Věty účelové a přací.	
28ο μάθημα: Η Κύπρος. Ύμνος και θρήνος για την Κύπρο (Γ. Ρίτσος)	315
Přechodník činný přítomný. Skloňování podstatných jmen středního rodu na -ον, -οντος. Věty účelové.	
29ο μάθημα: Ο τύπος στην Ελλάδα. Ζητείται ελπίς	325
Trpný rod sloves 1. konjugace.	
30ο μάθημα: Ελληνική ραδιοφωνία και τηλεόραση. Η ΕΡΑ ανοίγει τα αρχεία της	335
Trpný rod sloves 2. konjugace. Slovesa θυμάμαι, κοιμάμαι, λυπάμαι, φοβάμαι. Věty obavné.	

31ο μάθημα: Σύντομη ανασκόπηση της ελληνικής ιστορίας	346
Participium perfekta pasívniho. Příkladkové věty.	
32ο μάθημα: Ιστορία της νέας ελληνικής γλώσσας.	
Άξιον εστί (Ο. Ελύτης)	353
Zvratná slovesa. Slovesa βάζω, βγάζω, μπαίνω, βγαίνω a jejich složeniny. Věty vyrovňovací.	
33ο μάθημα: Ανασκόπηση της νεοελληνικής λογοτεχνίας	364
Podstatná jména s nepravidelným skloňováním (maskulina na -ές, -έδες; -ούς, -ούδες; -έας, -είς; feminina na -ού, -ούδες; -ά, άδες; -η, -εις; neutra na -ιμο, -ίματα; το κρέας, το φως, το γεγονός, το καθήκον, το φωνήεν, το παν, το οξύ, το δάκρυ). Věty časové.	
34ο μάθημα: Ελληνικά τραγούδια και μουσική. Κλαίνε τα δέντρα.	
Συννεφιασμένη Κυριακή	373
Zvratná zájmena. Zájmena vymezující, určující. Vztažná zájmena. Vztažné věty. Početní úkony. Míry a váhy.	
35ο μάθημα: Βιογραφία	382
Slovesa γίνομαι, έρχομαι, κάθομαι. Věty příčinné.	
36ο μάθημα: Υποτροφία, υποστήριξη. Συστατική επιστολή. Αίτηση	388
Deponentia. Zvratná slovesa. Neutrální slovesa. Slovesa v pasivním rodu. Neosobní slovesa.	
37ο μάθημα: Το κράτος και η διαφήμιση του ελληνικού βιβλίου.	
Μικρές βιβλιοκρισίες. Μικρή αγγελία	399
Závislé věty tázací. Nepřímá řeč. Sousednost časů.	
38ο μάθημα: «Οι μικρές» ή «λίγο διαδεδομένες» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση	406
Použití spojky και. Idiomatické použití některých spojek a částic. Užití srovnávacích částic σαν a ως. Interpunkce.	
39ο μάθημα: Οι Έλληνες στην Τσεχική Δημοκρατία	414
Γ' επαναληπτικό μάθημα.	
Tabulka obtížnějších sloves	420
Novořecko-český slovník	427
Česko-novořecký slovník	471
Bibliografie	497

**Růžena Dostálová, Catherine Franc-Sgourdeou
a kolektiv**

**Základní kurz
novořeckého jazyka**

**Εισαγωγή στη
νεοελληνική γλώσσα**

Vydalo nakladatelství SET OUT – Roman Míšek
Obálka Jiří Staněk
Tyršova 11, 120 00 Praha 2
Praha 2004
Vytiskla z dodaných litografií tiskárna ÚJI